BIHANG

TILL

SAMTLIGE RIKS-STÅNDENS PROTOKOLL

VID

Lagtima Riksdagen i Stockholm

Åren 1859 och 1860.

FÖRSTA SAMLINGEN.

1sta Afdelningen:

Kongl. Maj:ts Nådiga Propositioner och Skrifvelser, jemte Utdragen af de inför Kongl. Maj:t uti Stats-Rådet i ämnet förda Protokoll.

FÖRSTA BANDET.

KONGL. MAJ:TS

Nådiga

PROPOSITION

till

RIKETS STÄNDER,

angående

Statsverkets tillstånd och behof:

Gifven Stockholms Slott den 27 Oktober 1859.

STOCKHOLM.

1859.

N:o 1.

Ank. till Exp. Utsk. d. 1 Nov. 1859, kl. 1 e. m.

Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition till Rikets Ständers Stats-Utskott, angående Stats-Verkets tillstånd och behof; Gifven Stockholms Slott den 27 Oktober 1859.

I öfverensstämmelse med Grundlagens föreskrift afgifver Kongl. Maj:t härmed Nådig Proposition om Statsverkets tillstånd och behof, hvarvid, i afseende å de årliga ordinarie och extraordinarie inkomsterna, Kongl. Maj:t ansett sig böra antaga beräkningen på följande sätt:

Ordinarie eller Ständiga Inkomster:

1:o. *Ordinarie Räntan*; så vidt den är till åtskilliga Stater, Verk, Inrättningar och Tjenstemän anvisad och *indelt*, beräknades af Rikets sednast församlade Ständer till 2,685,000 R:dr Riksmynt, men kommer nu att minskas derigenom, att de indelta löner, hvilka tillförene åtföljde Förste Landtmätare-befattningar, blifvit, enligt Rikets Ständers beslut i underdånig skrifvelse den 6 Februari 1858 angående reglering af utgifterna under Riks-statens Sjette Hufvudtitel, med ett enda undantag indragna mot ersättning i penninge-anslag och de indelta lönernas värde sålunda Kronan behållet med 16,082 R:dr 10 öre eller i rundt tal 16,000 R:dr.

Genom detta afdrag bör den vid förra riksdagen utförda summan af indelta ordinarie räntan, hvilken för öfrigt icke synes påkalla förändring, nedsättas till . . . . . , ... R:mt R:dr 2,669,000: —

Den till Statsverket inflytande eller *Kronan behållna* delen af ordinarie räntan upptogs vid förra statsregleringen till . , ... R:dr 1,912,000: —

och har uppgått:

år 1855 till	1.915,996: —	
» 1856 »	1,982,546: —	
» 1857 »	2,029,591: —	
eller i medeltal för dessa tre år till . .	R:dr 1,976,044: —	
Transport R:mt R:dr	1,976,044: —	2,669,000: —

Transport R:mt R:dr	1,976,044: —	2,669,000: —
När härtill komma dels restantierna, sammanslagna från 1858 års början med de inkomst-titlar, på hvilka de uppkommit, och utgörande på denna titel	12,000: —	
dels Förste Landtmätarnes ofvanberörda löneräntor, som nu äro Kronan behållna, ...	16,000: —	
visar sig väl en slutsumma af . . . . . R:dr	2,004,044: —	
men anser Kongl. Maj:t likväl, då det medelpris, hvarefter räntorna utgöras, lätteligen kan undergå någon förminskning, denna inkomst icke böra beräknas till mera än		1,990,000: —
2:o. *Tionde-Spanmålen* antogs år 1858 vara *indelt* till en myckenhet af 631,025 kubikfot och ett värde, efter 2 R:dr, af 1,262,050 R:dr, hvilken beräkning här oförändrad bibehålles . .		1,262,050: —

Såsom *Kronan behållen* upptogs vid förra riksdagen Tiondespanmål till myckenhet af 125,000 kubikfot och värde af 250,000 R:dr. Enligt afslutade räkenskaper åter har denna behållna tionde utgjort:

år 1855	kubikfot	141,989.
» 1856	»	143,149.
» 1857	»	142,978.
i medeltal	»	142,705.

och synes inkomsten kunna beräknas till 140,000 kubikfot à 2 R:dr, eller . . . . . 280,000: —

3:o. *Tionde-Spanmåls lösen efter bestämda pris* har under åren 1855, 1856 och 1857 utgjort i medeltal 6,996 R:dr, men beräknas till samma belopp, som hittills, eller . . . . . 6,600: —

4:o. *Arrendemedel af Kungsgårdar och andra Kronolägenheter* hafva i *penningar* utgjort:

år 1855	R:dr	99,726: —
» 1856		75,967: —
» 1857		64,268: —
eller i medeltal	R:dr	79,987: —

men då denna inkomst sålunda under det sista året nedgått till föga mera än det belopp, som vid sista riksdagen påräknades, eller 64,000 R:dr, synes ej heller nu en högre summa böra beräknas. Dylika arrendemedel i *spanmål* hafva under samma tre år, med föga skillnad dem emellan, uppgått i medeltal till 123,676 kubikfot; och kan derföre den vid förra riksdagen antagna qvantitet, af 122,000 kubikfot, nu i beräkningen höjas till 123,000.

Transport R:mt R:dr 6,207,650: —

Transport R:mt R:dr 6,207,650: —

Denna titel skulle således, dithörande restantier inbegripna, i Riks-staten utföras med penningar . . . . R:dr 64,000: —
i spanmål 123,000 kubikfot à 2 R:dr . . . . 246,000: — 310,000: —

5:o. *Silfvertionde, Myntarelön och Slagskatt,* beräknade i 1858 års Riks-stat till 15,000, hafva åren 1855—1857 i medeltal utgjort 16,685 R:dr och intetdera året understigit . . . . . 16,000: —
hvartill denna inkomst följaktligen här upptages.

6:o *Koppar-räntan,* som vid 1858 års statsreglering beräknades till 1000 centner à 70 R:dr och utfördes med 70,000 R:dr, har, under de båda första åren från det afraden för Stora Kopparberget i Fahlu Bergslag genom Kongl. Brefvet den 19 December 1855 nedsattes från hvart tionde till hvart trettionde Sk:pd af årliga tillverkningen, utgjort i medeltal 1,603 Centner med ett värde af 119,811 R:dr och bör sålunda med säkerhet kunna beräknas till 1,500 Centner, eller à 70 R:dr . . . . . 105,000: —

7:o *Tionde- och Hammarskattsjern.* Det förra eller *tiondetackjernet* beräknades vid 1858 års statsreglering till 37,500 Centner, med ett värde, efter 2 R:dr, af 75,000 R:dr, men har i sjelfva verket fortsatt sin redan vid förra tillfällen anmärkta minskning, så att denna jerntionde, hvilken år 1855 ännu uppgick till 44,511 Centner utgjorde 1856 blott . . . . . 36,183 »
och 1857 . . . . . 33,963 »
hvarföre den nu ej antages högre, än till 34,000 Centner, som, efter ett pris af 2 R:dr, motsvara . . . . . 68,000: —

Hammarskatten, som år 1858 likaledes antogs uppgå till 75,000 R:dr, nemligen 10,000 Centner à 7 R:dr 50 öre, var åren 1855—1857 i jemt stigande och utgjorde i medeltal 3,713 Centner, men är, genom Kongl. Kungörelsen den 2 Oktober sistnämnde år minskad, från och med år 1858, till hälften af sitt förra belopp och utföres derföre här med 12,000 Centner, à 7 R:dr 50 öre 90,000: —

8:o. *Svafvelbrukstionden,* innefattande jemväl vitriol och rödfärg, antogs vid förra riksdagen till 13,000 R:dr, men har efter 3-årigt medeltal utgjort 1,905 R:dr och beräknas nu till . . . 1,700: —

9:o. *Mantalspenningarne* blefvo af Rikets sednast församlade Ständer, — med hänsigt å ena sidan till befolkningens tillvext, men å den andra till de af Kongl. Maj:t den 3 April 1857 kungjorda förändringar i den för denna afgifts utgörande bestämda lefnadsålder, äfvensom förlusten genom den nya mynträkningens til-

Transport R:mt R:dr 6,798,350: —

Transport R:mt R:dr 6,798,350: —

lämpning vid mantalspenningarnes debitering och uppbörd, — beräknade att, med inbegrepp af dithörande restantier, utgöra 520,000 R:dr. Väl uppgick denna inkomst-titel åren 1855—1857 till ett medelbelopp af 550,953 R:dr 33 öre; men efter den minskning, som genom ofvanberörda förändringar i denna afgifts beräkning och utgörande måste uppkomma, och hvilken minskning af Rikets Ständer vid sista riksdag antogs till 30,000 R:dr, synes den nu beräknade summan . . . . . 520,000: —
lämpligen kunna bibehållas.

10:o. *Bötesmedlen,* som, med tillägg af de på denna titel fördelade restantier, vid sednaste riksdag beräknades till 85,000 R:dr, hafva i medeltal under åren 1855—1857, oberäknadt restantierna, utgjort 83,735 R:dr 33 öre, hvilket belopp, med tillägg af restantier, uppgående till 25,000 R:dr, skulle utgöra 108,735 R:dr 33 öre, men i anseende till den ovissa beskaffenheten af denna inkomst upptages den här endast till . . . . . 90,000: —

11:o. *Kavalleri-regementenas hästvakans-spanmål,* som till och med åren 1870 och 1871 utgår på grund af kontrakter emellan Kronan och rusthållare samt följaktligen icke kan vara underkastad någon rubbning under nästkommande statsregleringsperiod, upptages nu, liksom vid förra riksdagen, till 140,175 kubikfot à 2 R:dr 280,350: —

12:o. *Ständiga Rotevakans-afgifter vid Skånska Infanteri-regementena,* 14,543 kubikfot spanmål, skulle, efter 2 R:dr för kubikfoten, motsvara 29,086 R:dr och utföras i rundt tal, liksom i nu gällande Riks-stat, med 14,500 kubikfot eller . . . . . 29,000: —

13:o. *Tillfälliga Rotevakans-afgifter* hafva i 1855—1857 års medeltal utgjort 7,686 R:dr och kunna derföre, i stället för sednast antagna belopp af 6,000 R:dr, nu lämpligen beräknas till 7,000: —

14:o. *Vakans-afgifter af nyroterad jord* utgjorde åren 1850—1854 i medeltal 43,812 R:dr, men stego

år 1855 till	. . . . .	52,317 R:dr,
» 1856 till	. . . . .	60,400 »
och år 1857 till	. . . . .	60,479 »

Enär denna inkomst, hvilken i nu gällande Riks-stat är upptagen till 43,000 R:dr, synes vara i stigande, utföras för densamma här 55,000: —

15:o. *Rotevakans-afgift af Utsockne Frälsehemman i Halland,* beräknad vid förra statsregleringen till 12,000 R:dr, har åren 1855, 1856 och 1857 varit i stigande och lemnat ett medeltal

Transport R:mt R:dr 7,779,700: —

Transport R:mt R:dr 7,779,700: —

af 18,210 R:dr; hvadan i sådan afgift kan med trygghet påräknas en summa af . . . . . 16,000: —

16:o *Trosspassevolans-afgiften* har, enligt Statsverkets sednast afslutade Hufvudböcker, som utvisa, att den i medeltal utgjort 26,523 R:dr, så nära motsvarat den i förra Riks-staten antagna beräkning, att denna bör oförändrad bibehållas med . . . . . 26,500: —

17:o. *Båtsmansvakans-afgiften,* utgående för ständiga och tillfälliga vakanser vid båtsmanshållet samt beroende dels af markegångspris, dels af större eller mindre antal vakanser, beräknades vid sistlidne riksdag till 60,000 R:dr, och har under åren 1855—1857 i medeltal utgjort 71,573 R:dr, men bör, i följd af inkomstens till en del ovissa beskaffenhet, icke upptagas högre, än till . . . 65,000: —

18:o. *Krut- och Salpeter-försäljningsmedel* äro för Statsverket icke längre att påräkna, sedan, enligt Kongl. Maj:ts Nådiga Bref den 13 Januari 1857 samt Kongl. Maj:ts och Rikets Krigskollegii derpå grundade Kungörelse den 23 Mars 1858, samma Kollegii bestyr med kruts tillhandahållande åt Bergslagerna och enskilda numera upphört.

19:o. *Kontrollstämpel-medel,* som nuvarande Riks-stat upptager till 20,000 R:dr, hafva åren 1855—1857 utgjort i medeltal 26,613 R:dr. Här utföras . . . . . 25,000: —

20:o *Båk- och Lotsmedlen,* hvilka äro till sitt bestämda ändamål anvisade, beräknades i 1858 års Riks-stat till 180,000 R:dr; och hafva under förra statsregleringsperioden utgjort i årligt medeltal 258,590 R:dr. Ehuru beroende på lätt föränderliga omständigheter, synas dessa medel, utan fara för missräkning, kunna uppskattas till . . . . . 240,000: —

21:o *Konvoj-kommissariatets bidrag till aflöning åt Svenska Beskickningen i Turkiet* är genom Kongl. Bref den 24 Maj 1805 sålunda bestämdt, att hälften af hvad staten för nämnda Beskickning upptager skall årligen från Konvoj-kassan eller, såsom den numera benämnes, Handels- och Sjöfartsfonden, aflemnas till Kongl. Maj:ts och Rikets Stats-kontor. Detta årsbidrag har från och med år 1846 utgjort 5,520 R:dr Hamburger Banko, men blifvit af Stats-kontoret reqvireradt och af Konvoj-Kommissariatet erlagdt, efter gällande vexelkurser, i Svenskt mynt, vanligen något öfverskjutande det belopp af 22,000 R:dr R:mt, hvartill denna statsinkomst är i gällande Riks-stat upptagen.

Nu har Konvoj-kommissariatet hos Kongl. Maj:t hemställt, att ifrågavarande 5,520 R:dr Hamburger Banko icke längre måtte

Transport R:mt R:dr 8,152,200: —

Transport R:mt R:dr 8,152,200: —

bland Statsverkets tillgångar upptagas, och till stöd för denna hemställan anfört, att orsaken, hvarför utgiften blifvit från de under Konvoj-kommissariatets förvaltning ställda medel anvisad, otvifvelaktigt varit, att Kongl. Maj:ts Minister i Turkiet haft öfverinseende öfver Konsulaterna på Barbaresk-kusterna, hvilka Konsulater omedelbart lydde under Konvoj-kommissariatet, men att denna Kommissariatets befattning, liksom den med direkt utbetalning af öfrige Konsulers aflöning, numera upphört och nämnda Embetsverks åtgärd i detta hänseende blifvit inskränkt till att qvartalsvis till Utrikes departementet inbetala en viss, mot fyra sjundedelar af underhållsanslaget för det gemensamma Svensk-Norska Konsulsväsendet svarande summa, hvaruti äfven ifrågavarande utgift för Beskickningen i Constantinopel syntes böra vara inbegripen.

På grund af de sålunda anförda förhållanden vill Kongl. Maj:t i Nåder föreslå, att Konvoj-kommissariatets bidrag till omförmälda Beskickning måtte med innevarande statsregleringsperiod upphöra; hvadan sådant bidrag ej heller här utföres.

22:o *Observationsmedel,* beräknade år 1858 till 8,000 R:dr, hafva åren 1855—1857 i medeltal utgjort blott 5,186 R:dr och äro alltid af oviss beskaffenhet. De utföras nu med . . . . . 5,000: —

23:o *Extra medel och uppbörder* upptogos år 1858 till 30,000 R:dr, men utgjorde:

år 1855	94,473: —
» 1856	68,068: —
» 1857	95,519: —
eller i medeltal . . . . . R:dr	86,020: —

Denna inkomst-titel, till hvilken numera äfven ingår lösen för expeditioner från Rikets Kollegier, bör med tillägg deraf icke understiga . . . . . 90,000: —

24:o *Intresse-medel,* hufvudsakligast på Lappmarks Ecklesiastikverks fond, hafva, enligt hvad räkenskaperna utvisa, ungefärligen motsvarat det i Riks-staten beräknade belopp och upptages derföre fortfarande till . . . . . 5,000: —

Summa Ordinarie Inkomster R:mt R:dr 8,252,200: —

Extra Ordinarie Inkomster, hvilka, jemlikt 60 § Regeringsformen, utgå såsom bevillning, äro:

A) *Tullmedel,* som i brutto utgjorde:

år 1855 . . . . . 11,956,948: —

Transport R:mt R:dr 11,956,948: —

Transport R:mt R:dr **11,956,948: —**

år **1856** . . . . . **13,782,522: —**

och år **1857** . . . . . **11,182,879: —**

Vid beräkningen af denna inkomst-titel för närvarande statsregleringsperiod ansågo Rikets Ständer sig icke böra taga hänsyn till förhållandet under åren **1855** och **1856**, då, i följd af särskilda omständigheter, tullinkomsten var ovanligt hög, utan hade Rikets Ständer, med afseende på den inträffade handelskrisens verkningar i den närmaste framtiden samt med tillämpning af sednast stadgade tullbestämmelser, funnit denna statsinkomst böra upptagas till . . . . . **9,500,000: —**

Under år **1858** utgjorde tulluppbörden efter afdrag af ersättning så väl för den äldre afgiften till Handels- och Sjöfarts-fonden som för städernas tolag, i brutto . . . . . **8,551,829: 61.**

eller . . . . . **948,170: 39.**

mindre, än som var påräknadt. Men då man tager i betraktande, att året **1858**, det närmaste efter krisens utbrott, var, i afseende på handel och rörelse, särdeles missgynnande, och att redan under de **8** första månaderna af innevarande år tulluppbörden stigit till ett belopp af **2,818,785** R:dr utöfver hvad den var för motsvarande tid år **1858**, hvarigenom, äfven utan antagande af någon vidare tillökning uti detta års inkomst i förhållande till fjolårets, det visar sig, att **1859** års tulluppbörd kommer att, utöfver hvad i Riks-staten antagits, lemna ett öfverskott af omkring Två Millioner R:dr, så synes det, under antagande att nu gällande taxe-bestämmelser i allt väsendtligt bibehållas, kunna med trygghet påräknas, att tullinkomsterna för framtiden skola ej blott uppgå till den i nuvarande riksdag beräknade summa, utan sannolikt komma att betydligt öfverstiga densamma. Emellertid upptagas de här icke till högre belopp än **10,000,000** R:dr brutto; och enär Tullverkets stat och omkostnader, för hvilka, afkortningar derunder inbegripna, Riks-staten nu bestämmer ett afdrag af **1,600,000** R:dr, icke kunnat med denna summa betäckas, anser Kongl. Maj:t lämpligt, att stats- och omkostnads-summan upptages till **1,800,000** R:dr eller hvad Kongl. Maj:t redan vid förra riksdagen i sådant afseende föreslog, hvadan den Statsverket tillkommande nettobehållningen af tullmedel skulle påräknas utgöra **8,200,000** R:dr eller **300,000** R:dr mera, än vid sednaste riksdag upptogs. Riks-staten erhölle sålunda i denna del följande uppställning:

Tullmedel:

Statsverkets påräknade netto-inkomst . .	**8,200,000: —**	
Tullverkets stat och omkostnader . . .	**1,800,000. —**	**10,000,000. —**

B) *Salu-accis af Städerna.* Sådan har väl under åren **1855—1857** uppgått i medeltal till **883** R:dr, men synes dock, på de skäl, som Rikets sednast församlade Ständer vid sin beräkning

Transport R:mt R:dr **10,000,000: —**

Transport R:mt R:dr 10,000,000: —

af statsinkomsterna anförde, kunna lämpligen bibehållas vid det då upptagna belopp . . . . . 400. —

C) *Postmedel.* Dessa, som användas för Postverkets stat och omkostnader, äro nu i Riks-staten beräknade till 727,500 R:dr om året, men hafva uppgått:

år 1855 till	R:dr	1,356,266: —
» 1856 till		1,465,121: —
och år 1857 till		1,605,347: —
eller i medeltal till		1,475,578: —

Kongl. Maj:t anser, att denna titel hädanefter bör, både bland inkomster och utgifter, upptagas i närmare öfverensstämmelse, än hittills, med verkliga förhållandet, hvarföre här utföras 1,400,000: —

D) *Chartæ Sigillatæ medel.* Ehuru dessa, nu i Riks-staten uppförda till 1,300,000 R:dr, under åren 1855, 1856 och 1857 betydligen stigit samt i medeltal utgjort 1,559,288 R:dr 67 öre, bör likväl tagas i betraktande, att en minskning härutinnan lätteligen kan uppkomma; och Kongl. Maj:t finner derföre dessa medel ej böra beräknas högre, än till . . . . . 1,400,000: —

E) *Bränvins-afgift.* Beräknad vid sednaste riksdag till 6,750,000 R:dr, har denna statsinkomst i sjelfva verket utgjort, efter nettoberäkning:

år 1855	R:dr	4,732,926: —
» 1856		5,091,923: —
» 1857		6,063,409: —
under hvilken tid tillverkningsafgiften utgjorde 50 öre för kannan och 1858, det första år, då nuvarande beskattning af 60 öre kannan varit gällande, uppgått, enligt sednaste från Stats-kontoret meddelade uppgifter till		6,766,500: —

Enär denna inkomst sålunda varit i oafbrutet stigande och för sistlidet år öfverskridit hvad i Riks-staten blifvit beräknadt, samt under förutsättning, att Kongl. Maj:t kommer att till Rikets Ständer göra särskild nådig framställning om bränvinsskattens förhöjande till 75 öre för hvarje kannas tillverkning, kan, äfven under antagande af det önskliga förhållande, att denna i många hänseenden förderfliga varas produktion härigenom skulle komma att minskas och nedgå till omkring 11 millioner kannors beskattad tillverkning, inkomsten häraf upptagas till . . . . . 8,000,000: —

Summa Extra Ordinarie Inkomster R:mt R:dr 20,800,400: —

Transport R:mt R:dr 20,800,400: —

Transport R:mt R:dr		20,800,400: —
Om efter tillägg af Ordinarie inkomsterna		8,252,200: —
hela det sammanlagda beloppet		29,052,600: —
jemföres med de vid nästlidne riksdag, för hvarje af åren **1858**, **1859** och **1860** påräknade ordinarie inkomster	8,196,800: —	
och extra ordinarie inkomster	18,277,900: —	26,474,700: —
så visar beräkningen en inkomstförökning af . . . R:mt R:dr		2,577,900: —

Likasom Kongl. Maj:t i Sin Nådiga Proposition den **30** Oktober **1856** angående Statsverket, före behandlingen af de särskilda statsbehofven fästade Rikets Ständers uppmärksamhet på den för Riks-statens flesta Hufvudtitlar gemensamma frågan om förbättrad lönereglering för Kronans embets- och tjenstemän, anser Kongl. Maj:t detta ärende, i den ställning detsamma för närvarande sig befinner, icke kunna undgå att här ånyo göras till föremål för Rikets Ständers pröfning. Ty, ehuru de aflönings-anslag som då föreslogos för att tillförsäkra Statens tjenare en tillräcklig bergning, afpassad bland annat efter en inträffad, utomordentlig stegring i pris å de förnämsta lefnadsförnödenheter, blefvo i de flesta och väsendtligaste delar af Rikets Ständer beviljade, skedde detta icke definitivt, såsom Kongl. Maj:t äskat, utan i allmänhet blott för nu innevarande statsregleringsperiod, såsom skäl hvartill anfördes dels den förmodan, att dyrheten på lifsförnödenheter och behofsartiklar kunde vara öfvergående och efter någon tid upphöra, dels farhågan, att en definitiv lönereglering skulle i väsendtlig mån lägga hinder i vägen för möjligen ifrågakommande förändrade organisationer af åtskilliga embetsverk. Men af skäl, som äro utvecklade i Finans-departementets härhos fogade protokolls-utdrag, finner Kongl. Maj:t hvarken förändrade prisförhållanden i sin helhet gifva anledning att frånträda förslaget om en fortfarande behöflig definitiv lönereglering eller denna böra på annat sätt göras beroende af framtida organisationsförslag, än genom bibehållande af det nu vid den provisoriska löneregleringen fästade vilkor, att den, hvilken ingår på den nya staten, skall vara förbunden att underkasta sig den vidsträcktare tjenstgörings-skyldighet eller jemkning i åligganden, som vid en blifvande förändrad organisation af embetsverken eller eljest i allmänhet kan varda stadgadt. I följd häraf och då Statsverket, sådant dess tillstånd här ofvan är, på grund af offentliga räkenskaper och anförda förhållanden, framställdt, lemnar full tillgång för ifrågavarande behof jemte de öfriga, som dels från äldre tider qvarstå och dels, genom nya förhållanden och stegrad verksamhet i åtskilliga statsförvaltningens grenar, uppkommit, pröfvar Kongl. Maj:t skäligt härmed i Nåder föreslå Rikets Ständer, att de vid sednaste riksdag för Embetsverk, Korpser och Stater provisoriskt beviljade aflönings-anslag, med de förändringar i vissa hänseenden, hvarom Kongl. Maj:t gör Nådig framställning till Rikets Ständer, nu måtte definitivt på stat uppföras med de bestämmelser, som, rörande vilkoren för lönernas åtnjutande af civile embets- och

tjenstemän i allmänhet, finnes i ofvan åberopade protokoll öfver Finans-ärenden upptagna, att i stället för Kongl. Cirkulär-brefvet den 23 Februari 1858, tillämpas, der icke för något fall särskildt varder annorlunda stadgadt.

Från denna allmännare framställning öfvergår Kongl. Maj:t nu till utgifternas reglering under deras olika titlar; och komma dervid under hvarje Hufvudtitel att, såsom i sednare tider brukligt varit, upptagas först de anslag som äro af stadigvarande natur, och derefter, när anledning dertill förefinnes, sådana utgifter, hvilka, hänförliga till föremål inom hufvudtiteln, anses blott för en gång eller för viss inskränktare tidrymd behöfliga.

Första Hufvudtiteln,

innefattande Kongl. Hof- och Slotts-staterna, upptager de förra till R:mt R:dr 1,185,500: —

och de sednare till . . . . . » » 115,900: —

tillsammans R:mt R:dr 1,301,400: —

En följd af de förändrade förhållanden, som inom Konungahuset inträdt, genom Hans Maj:t Konung Oscar I:s dödliga frånfälle har varit, att de i Riks-staten uppförda anslag af tillsammans 177,000 R:dr, hvilka Hans Maj:t nu regerande Konungen och Dess höga Gemål tillförene, såsom Kronprins och Kronprinsessa egt att uppbära, blifvit från och med sistlidne Augusti månad besparade.

Deremot och då minnet af den ädle, bortgångne Konungen, jemte den vördnad och tillgifvenhet, som Hans pligt-trogna, sjelfuppoffrande maka genom sina höga egenskaper förvärfvat, innebär en kraftig uppmaning, icke blott för nuvarande Konungens sonliga hjerta, utan ock för Svenska folkets Ombud, att bereda *Hennes Maj:t Enkedrottningen Josephina* en Henne och Nationen värdig ekonomisk ställning, vill Kongl. Maj:t härmed föreslå, att för bemälda Hennes Maj:t, till hvars enkesäte Tullgarns kungsgård är, enligt Rikets Ständers skrifvelse den 27 Augusti 1823, bestämd, måtte dessutom anslås en hofhållnings-summa af lika belopp, som Hennes Maj:t Enkedrottningen Desideria uppbär eller . . . . . R:mt R:dr 120,000: —

Hans Maj:t Konungens broder *Hans Kongl. Höghet Hertigen af Dalarne,* hvilken under Sin Höge Faders lifstid åtnjutit på Riksstaten endast 10,000 R:dr, synes vid numera upphunnen mogen ålder, böra skäligen erhålla ett Hofhållningsanslag af 50,000 R:dr eller, i händelse af Hans Kongl. Höghets förmälning 75,000 R:dr R:mt, sålunda fördelade, att, i mån af de förenade Konungarikenas, Sveriges och Norriges, olika folkmängd, fem sjuttondedelar skulle be-

Transport R:mt R:dr 120,000: —

Transport R:mt R:dr 120,000: —

löpa på sistnämnda rike. Sveriges bidrag blefve således i jemt tal 36,000 R:dr eller, utöfver nuvarande anslaget . . . . . 26,000: —

intill det år, hvarunder den höga förmälningen möjligen kommer att ega rum och från hvilket års början detta Sveriges bidrag komme att, med ytterligare 17,000 R:dr höjas till 53,000.

Hennes Kongl. Höghet Prinsessan Eugenies handpenningar anser Kongl. Maj:t numera kunna skäligen upptagas till 25,000 R:dr, hvaraf på Sverige belöpande tolf sjuttondedelar eller i jemt tal 18,000 R:dr öfverskrida Hennes Kongl. Höghets nuvarande anslag 10,000 R:dr med . . . . . 8,000: —

Då Hans Kongl. Höghet Hertigen af Östergöthland hittills fått Sina hästar utfodrade i det Kongl. Hof-stallet, men sådant, i anledning af förändrade förhållanden, icke vidare eger rum, föreslår Kongl. Maj:t i Nåder att till *utfodring af Hans Kongl. Höghet Hertigens af Östergöthland stall* måtte beviljas ett särskildt anslag af 6,000: —

Sålunda skulle . . . . . R:mt R:dr 160,000: —

enligt Kongl. Maj:ts förslag, tilläggas i Första Hufvudtitelns Hofstats-anslag. Men när å andra sidan afgå de besparade anslagen för Kronprins och Kronprinsessa, 177,000 R:dr, kommer i sjelfva verket denna för öfrigt oförändrade Hufvudtitels nuvarande slutsumma . . . . . R:mt R:dr 1,301,400: —

att med skilnaden . . . . . » » 17,000: —

minskas till . . . . . 1,284,400: —

derest icke berörde 17,000 R:dr, med anledning af Hans Kongl. Höghet Prins Augusts förmälning, varda ånyo tillagda, i hvilket fall slutsumman kommer att återgå till sitt nuvarande belopp.

Emellertid vill Kongl. Maj:t föreslå Rikets Ständer, att utaf de 177,000 R:dr, som, efter hvad ofvan är nämndt, *under innevarande statsregleringsperiod* årligen från och med sistlidne Augusti månad besparas måtte under hela denna tid få utgå det äskade anslaget till Hennes Maj:t Enkedrottningen Josephina samt under år 1860 jemväl de begärda anslagsförhöjningarne för Deras Kongl. Högheter Prins August och Prinsessan Eugenie, äfvensom utfodringsanslaget för Hans Kongl. Höghet Prins Oscars stall.

Då enligt Art. XII i det emellan Deras Majestäter Konungen och Drottningen den 22 April 1850 afslutade giftermålskontrakt, Hennes Maj:t, för den händelse, att Hon i Enkestånd inträder, är tillförsäkradt, bland annat, ett Slott på landet, att deröfver förfoga så länge Hennes Maj:t i Sverige förblifver, har Kongl. Maj:t, i förlitan-

de på Rikets Ständers beredvilliga medverkan att i tid anordna det Enkesäte, som genom Försynens skickelse kan blifva för Hennes Maj:t Drottningen behöfligt, velat härmed i Nåder föreslå, att *Ulriksdals Slott*, med dertill hörande byggnader, egor och genom Kongl. Brefvet den 26 April 1814 bestämda lägenheter, jemte inventarier, måtte för ofvanberörda fall varda åt Hennes Maj:t Drottningen anvisadt att, såsom Enkesäte, under full nyttjande rätt besittas;

hvarjemte Kongl. Maj:t föreslår, att till bekostande af dels redan verkställda och dels ännu återstående reparationer och arbeten vid nyssnämnda Slott, som efter dess begagnande till invalid-inrättning, varit i särdeles förfallet skick, måtte anslås en summa af . . . . . R:mt R:dr 25,000: —

Slutligen har Riksmarskalks-Embetet, efter sakkunnige mäns hörande, tid efter annan gjort underdåniga framställningar om angelägenheten af åskledares anbringande på åtskilliga af de Kongl. Slotten; men enär samma skäl, som tala för ifrågavarande byggnaders förseende med dylika ledare, jemväl kunna åberopas för enahanda åtgärd vid Statens alla hus, å hvilka åskledare icke redan finnas anbragte, och enär den med vidtagandet af sådant försigtighetsmått vid samtliga Kronans egendomar förknippade kostnad blefve, sammanlagd, alltför betydlig i förhållande till den fara af åskeld, hvarför dessa fastigheter kunna anses blottställda; har Kongl. Maj:t funnit berörda framställningar icke föranleda till annan åtgärd, än att, beträffande *Stockholms och Drottningholms Slott*, Kongl. Maj:t, med afseende på dessa byggnaders synnerliga dyrbarhet, härmed i Nåder föreslår Rikets Ständer anvisande af de, enligt upprättade kostnadsförslag, för åskledares anbringande å sistnämnda två Slott erforderliga medel, uppgående i rundt tal till . . . . . 26,650: —

hvadan under denna Hufvudtitel, tillsammans . . . . R:mt R:dr 51,650: —
för en gång skulle utgå af de för tillfälliga behof afsedda tillgångar.

Andra Hufvudtiteln,

innefattande anslagen till Justitie-Departementet.

För detta Departement upptager nu gällande Riks-stat:

Penningar	R:mt R:dr	2,120,726: 11.
Indelta räntor, enligt markegång förslagsvis beräknade till »		5,903: 89.
Summa	R:mt R:dr	2,126,630: —

I afseende å regleringen af denna Hufvudtitel framställer Kongl. Maj:t., i enlighet med de beslut, som innefattas uti bilagde utdrag af de inför Kongl. Maj:t i Stats-Rådet den 14 innevarande månad öfver Justitie-Departements- och Finans-ärenden förda protokoll, följande förslag:

1:o. *Justitie-Stats-Expeditionen:*

Uti åberopade protokoll öfver Justitie-Departements-ärenden har förslag till ny löneregleringen inom denna Expedition blifvit uppgjordt, enligt, hvilket förslag, hvarå bifall af Rikets Ständer äskas, anslaget för Expeditionen skulle komma att uppgå till 22,700 R:dr eller enahanda belopp, som nu gällande Riks-stat upptager, men hvarjemte å *allmänna Indragnings-staten* skulle för nuvarande Byrå-chefen för Tryckfrihetsärenden uppföras 4,500 R:dr.

2:o. *Justitie-Kanslers-Expeditionen:*

Icke heller i fråga om detta embetsverk har, sedan sistlidne riksdag, förekommit anledning till annan afvikelse från då fastställd stat, än att åtminstone en ordinarie Kopist ansetts böra jemväl för framtiden bibehållas. Enligt det i öfverensstämmelse härmed uppgjorda, i förenämnda protokoll intagna, förslag till löneregleringen inom Expeditionen, som härigenom till Rikets Ständers bifall hemställes, skulle dock någon förhöjning i nuvarande anslags-summan ej ifrågakomma.

3:o. *Justitie-Revisions-Expeditionen:*

Med föranledande deraf, att sedan sista riksdagen Andra Registratorsbefattningen jemte en Kopist-tjenst blifvit indragne, men deremot aflöning för en ny Kanslist bör i stället å staten uppföras, samt Kongl. Maj:t funnit lönen för den qvarvarande Registratorn, som nu utgör 3,000 R:dr, böra förhöjas till enahanda belopp, som för Registratorerne i öfriga större Kansli-expeditioner är bestämdt, vill Kongl. Maj:t, som anser Kanslisters och Kopisters bibehållande inom Revisionen vara af särdeles vigt, föreslå Rikets Ständer, det för Justite-Revisions-expeditionen måtte antagas den förändrade stat, som i protokollet för Justitie-Departements-ärenden finnes omförmäld, och enligt hvilken anslaget till Expeditionen skulle komma att

uppgå till	R:mt	R:dr	91,400: —
Det nuvarande anslaget utgör	»	»	91,655: 50.
så att en minskning af	»	»	255: 50.

i anslaget till denna Expedition, således uppkommer.

4:o. *Svea Hof-Rätt med derunder lydande Justitie-stat:*

Sedan ny arbetsordning för Hof-Rätterne blifvit under den 14 September 1858 utfärdad samt den vid sednaste statsregleringen afsedda organisation till största delen vunnit tillämpning och, enligt hvad Svea Hof-Rätt anmält, befunnits för fullgörande af arbetet inom Hof-Rätten ändamålsenlig, har Kongl. Maj:t funnit hinder icke möta för fastställande af en ordinarie stat för Hof-Rättens hela personal; dock under för-

behåll, att, som dels två Kanslister, hvilkas tjenster äro afsedda att indragas, ännu qvarstå vid sina befattningar, dels ock Kongl. Maj:t vid arbets-ordningens utfärdande tillåtit, att det finge ankomma på Hof-Rätten, att, i den mån det funnes tjenligt och så länge tjenst, som tillagts förändrade göromål, bestredes af dess dåvarande innehafvare, uppskjuta tillämpningen af arbets-ordningens dithörande föreskrifter i fråga om göromålens fördelning emellan tjenstemännen samt i stället låta vid hvad dittills brukats förblifva, Kongl. Maj:t må ega att, så länge sistberörda undantagsförhållande fortfar och intilldess båda Kanslisterna afgått, vidtaga den jemkning i tjenstemännens lönebelopp, samt angående dispositionen af anvisade arfvoden för e. o. tjenstemän meddela de bestämmelser, som erfordras för att bereda de tjenstemän, å hvilka den nya organisationen ej eger full tillämpning, deras tillständiga rätt.

På grund häraf och då Kongl. Maj:t på de skäl, som i bilagde protokoll för Justitie-Departements-ärenden närmare utvecklas, funnit den af Rikets sednast församlade Ständer i sammanhang med den nppgjorda statsregleringen, väckta fråga om sådan ändring i arbets-ordningen för Hof-Rätten, att alla handlingar, som dit ingifvas, finge, såsom i de andra Hof-Rätterne, allemnas till en och samma person eller åtminstone till blott två personer för närvarande icke till någon åtgärd föranleda, samt i öfrigt anledning ej förefunnits till ändring i de vid sista statsregleringen afsedda löne- och arfvodesbeloppen, föreslår Kongl. Maj:t, att Hof-Rättens stat måtte i full öfverensstämmelse med desamma definitivt fastställas, dock med rättighet för Kongl. Maj:t att vidtaga de tillfälliga jemkningar, hvarom här ofvan är förmäldt.

Uti särskild Proposition har Kongl. Maj:t föreslagit att, till ersättning för de till upphörande afsedda, af Lapp-allmogen inom Norrbottens och Westerbottens län nu utgående domare- och tingstolk-näster samt skjuts-ersättning, måtte beviljas dels 3,200 R:dr årligen till domhafvanderne i nämnda läns domsagor och dels 300 R:dr, likaledes årligen, till tingstolkarne i Norrbottens län; i följd hvaraf Kongl. Maj:t nu af Rikets Ständer äskar att anslaget i penningar till Justitie-staten under Svea Hof-Rätt måtte ökas med förutnämnda belopp, tillsammans R:mt R:dr 3,500. —

Nämnda anslag, som nu utgår med 18,989 R:dr 52 öre, skulle således komma att förhöjas till 22,489 R:dr 52 öre, hvaremot någon förändring i de indelta räntorna på samma stat icke ansetts böra ifrågakomma.

5:o. *Göta Hof-Rätt och derunder lydande Justitie-stat:*

Det under nuvarande statsreglerings-period för Göta Hof-Rätt och dess Justitie-stat utgående anslag föreslår Kongl. Maj:t jemväl må för framtiden å stat uppföras och lika som hittills fördelas; dock att, enär ännu fem Kanslister tillhöra Hof-Rättens stat och denna, likasom Svea Hof-Rätt, erhållit nådig tillåtelse att i ofvannämnda fall uppskjuta den nya arbets-ordningens föreskrifter

Transport R:mt R:dr 3,500: —

Transport R:mt R:dr 3,500: —

i fråga om göromålens fördelning emellan tjenstemännen, enahanda förbehåll, som vid Svea Hof-Rätt om rättighet för Kongl. Maj:t att vidtaga den jemkning i tjenstemännens lönebelopp och angående dispositionen af arfvoden till e. o. tjenstemän meddela de bestämmelser, som erfordras för att bereda de tjenstemän, å hvilka den nya organisationen ej eger full tillämpning, deras tillständiga rätt, äfven i fråga om Göta Hof-Rätt framställes.

6:o. *Hof-Rätten öfver Skåne och Blekinge med derunder lydande Justitie-stat:*

Då den nya organisationen i afseende såväl å lönereglerings en som arbetsordningen inom denna Hof-Rätt redan vunnit fullständig tillämpning, föreslår Kongl. Maj:t, att Hof-Rättens nuvarande lönestat må oförändrad bibehållas; äfvensom ej heller i anslaget till den Hof-Rätten underlydande Justitie-stat någon förändring äskas.

7:o. *Krigs-Hof-Rätten:*

Med förnyande af den vid sednaste riksdagen af Kongl. Maj:t gjorda framställning om en förändrad lönereglering inom Krigs-Hof-Rätten, föreslår Kongl. Maj:t, att det då till Rikets Ständer aflemnade, i närlagde protokoll öfver Justitie-Departements-ärenden omförmälta förslag till lönestat för Hof-Rätten må antagas; och då, enligt berörda förslag, anslaget till Hof-Rätten skulle komma att uppgå till . . . . . 12,850: —
men nuvarande anslaget utgör . . . . . 12,555: 50.

äskar Kongl. Maj:t således en förhöjning af . . . . . 294: 50.
hvarjemte å *allmänna Indragnings-staten* skulle uppföras ett, den nuvarande Notariens lön och ljuspenningar motsvarande, belopp af 1,344 R:dr, men deremot de från särskildt anslag till Krigs-Hof-Rätten utgående ljuspenningar 270 R:dr, äfvensom spanmålsberäkningen under lönerna, ej vidare komma att ega rum.

8:o. *Rese- och Traktamentspenningar:*

Uti förenämnda särskilda Proposition angående tingstolknästens upphörande, har Kongl. Maj:t föreslagit, att tingstolkarne inom Norrbottens län må förklaras berättigade att af Statsverket tillgodonjuta skjuts- och traktamentsersättning efter gällande Rese-reglemente i 11:te klassen för biträde vid alla de förrättningar, som ej å vanliga tingsstället ega rum. Denna ersättning, om den bifalles, äskar Kongl. Maj:t må af ifrågavarande anslag få utgå, utan att likväl

Transport R:mt R:dr 3,794: 50.

Transport R:mt R:dr 3,794: 50.

någon förhöjning i dess nuvarande belopp ansetts deraf böra föranledas.

Öfriga i Riks-staten under Andra Hufvudtiteln upptagna anslag föreslår Kongl. Maj:t må oförändrade bibehållas.

De på Andra Hufvudtiteln äskade förhöjningar i anslag utgöra således . . . . . 3,794: 50.

hvaremot anslaget till Justitie-Revisions-expeditionen minskats med 255: 50.

så att den verkliga tillökningen blifver . . . . . 3,539: —

Hufvudtitelns slutsumma, som nu utgör . . . . . 2,126,630: —

skulle alltså blifva . . . . . R:mt R:dr 2,130,169: —

För uppförande af länsfängelser efter cell-systemet i de län, der sådana ännu icke blifvit fullbordade eller påbegynte, äskar Kongl. Maj:t, med åberopande af hvad bilagde Protokoll öfver Justitie-Departements-ärenden rörande detta ämne innehålla, att Rikets Ständer måtte anvisa ett särskildt anslag af R:mt R:dr 300,000: — att under åren **1861** och **1862** utgå med **150,000** R:dr hvartdera året.

Enligt ofvanåberopade Protokoll för Justitie-Departements-ärenden äskar Kongl. Maj:t att, för uppförande af bristande byggnader å det åt Häradshöfdingen, Kammarjunkaren Knut Wilhelm Sandels anslagna boställe, måtte åt Sandels beviljas ett räntefritt lån af 7,000: — att af boställshafvaren återbetalas med $\frac{1}{20}$:del om året, från och med år **1864** till dess hela beloppet varder guldet.

Hufvudsummorne för föremål inom denna Hufvudtitel skulle sålunda blifva:

för ständiga utgifter årligen . . . . . R:mt R:dr 2,130,169: —

deraf förslags-anslag **1,398,916** R:dr **52** öre.

för tillfälliga utgifter under **2** år . . . R:dr **300,000**: —

för tillfälliga utgifter på en gång . . . » **7,000**: — 307,000: —

Tredje Hufvudtiteln.

innefattande anslagen för Utrikes Departementet.

De vid sednaste statsreglering för detta Departement bestämda anslag utgöra tillsammans **479,200** R:dr årligen.

På grund af de skäl, som vid nämnde reglering blefvo för fördelningen mellan Sverige och Norrige af anslaget till Utrikes Departementet anförde, och hvarvid

vid den olika folkmängden antogs till beräkningsgrund, så att Svenska Statsverkets bidrag uppfördes till $\frac{12}{17}$:delar af det hela, — hvilket förhållande fortfarande ansågs böra tillämpas; — äfvensom till följd af hvad uti det denna Proposition bilagde Stats-Rådsprotokoll öfver Utrikes Departementets ärenden för den 14 innevarande månad är närmare utveckladt, finner Kongl. Maj:t Sig böra föreslå dels att Departementets anslag skola uppföras att jemväl under nästa statsregleringsperiod oförändrade utgå med ett sammanlagdt belopp af 479,200 R:dr R:mt årligen, och dels äfven att dessa anslag må, — i likhet med hvad vid sednaste riksmöte af Kongl. Maj:t äskadt och af Rikets Ständer beviljadt blifvit, — under instundande statsregleringsperiod, utan hinder af fördelningen i särskilda utgiftstitlar eller inskränkning till något visst år, få användas till att fylla möjligen uppkommande brist å en eller annan sådan titel.

Fjerde Hufvudtiteln,

innefattande anslagen för Landtförsvars-Departementet.

För de årliga eller ständiga utgifterna under denna Hufvudtitel finnes, enligt nu gällande Riks-stat, anvisadt:

Penningar	R:mt R:dr	6,107,404: 80.
Indelta räntor efter markegång, på förslag . . .	»	2,122,947: —
Indelt spanmål, på förslag 125,955 kubikfot 9 kannor, à 2 R:dr för kubikfot	»	251,911: 80.
Oindelt spanmål, 102,318 kubikfot 2 kannor, förslagsvis à 2 R:dr för kubikfot	»	204,636: 40.
Tillhopa	R:mt R:dr	8,686,900: —

Det af Departements-Chefen afgifna och uti bilagda inför Kongl. Maj:t i Stats-Rådet den 14 i denna månad hållna Protokoll intagna betänkande, hvilket Kongl. Maj:t till alla delar gilladt, och hvartill härigenom hänvisas, innehåller fullständig utredning öfver de särskilda behof för Landtförsvaret, hvilka, på sätt här nedan upptages, funnits dels erfordra nya anslag eller tillökningar i de ständiga utgifternas belopp, eller jemkningar i dessa, dels utgöra blott tillfälliga statsbidrag.

Landtförsvars-Departementet.

Departementets Kansli-Expedition. Uppå de skäl, som Protokollet öfver Finansärenden af den 14 innevarande månad innehåller, föreslår Kongl. Maj:t, att Expeditionens Kanslist- och Kopist-beställningar må, med aflöning af 1,800 R:dr vid de förra och 1,000 R:dr vid de sednare, på stat bibehållas, med undantag af en Kopistbeställning, hvilken föreslås att, vid inträffande ledighet, indragas, dock att aflöningsbeloppet 1,000 R:dr må på Expeditionens stat qvarstå för att användas till befrämjande af göromålens gång inom Expeditionen.

Departementets Kommando-Expedition. Kongl. Maj:t föreslår att för denna Expedition beviljas ett särskildt anslag af . . . . . R:dr 1,500: —
att, efter Departements-Chefens disposition, användas till gratifikationer åt de vid Expeditionen anställda Officerare.

Generalitets-Staten. I afseende å den här uppförda 6:te Fördelnings-Generals-lönen å 9,000 R:dr, hvilken med Rikets Ständers medgifvande fått användas till pensioner åt ur tjenst afgångne Generalspersoner och Öfverstar, är stadgadt, att densamma skall till Statsverket indragas i den mån derå redan gjorda anvisningar icke vidare behöfva utgå samt innehafvarne af pensioner derifrån afträdt; Och som, enligt hvad anmäldt blifvit, en å ifrågavarande lön anvisad pension af 650 R:dr nu upphört att utgå, anser Kongl. Maj:t Generalitets-statens anslag 85,100 R:dr kunna med nyssnämnda belopp förminskas och således nedsättas till 84,450 R:dr.

Med afseende å behofvet af åtgärders vidtagande för *General-Stabs-Officerares bildande,* vill Kongl. Maj:t föreslå Rikets Ständer att, för detta ändamål, dels till arfvoden åt Lärare, dels till fältöfningar och dels till rese-stipendier, bevilja ett anslag af sammanlagdt . 6,500: —
hvilket anslag Kongl. Maj:t anser lämpligen kunna, under ofvanstående titel, i Riks-staten upptagas näst efter anslaget för Generalitets-staten.

Topografiska Korpsen. Då för fortgången af Topografiska Korpsens arbeten, hvartill Rikets Ständer vid förra riksdagen anvisade förhöjdt årligt anslag, en tillökning uti Korpsens personal är af behofvet påkallad, föreslår Kongl. Maj:t, att 8 löner à 500 R:dr må på Korpsens stat uppföras för ett lika antal Under-officerare, samt att i sådant fall, den nu befintliga aflöningen för en Renritare indrages; och enär nuvarande Renritaren Carl Akrell är af sjuklighet förhindrad att vidare tjenstgöra, föreslår Kongl. Maj:t tillika, att bemälde Akrell må med innehafvande aflöning 800 R:dr, varda på Allmänna Indragningsstaten förflyttad, hvarigenom hans aflöning blefve till bidrag för den föreslagna nya utgiften tillgänglig.

För 8 Under-officerare med lön à 500 R:dr erfordras
R:dr 4,000: —
hvarifrån afgår, i ofvan förutsatta fall Renritare-aflöningen 800: —
då skilnaden . . . . . R:dr 3,200: —
utgör det behöfliga nya anslaget, hvilket Kongl. Maj:t alltså nu äskar 3,200: —
Och föreslår Kongl. Maj:t för bemälda Under-officerare den ytterligare förmån, att de må berättigas till 250 R:drs löneförhöjning efter fem års med godt vitsord förrättad tjenstgöring samt till ytterligare 250 R:drs

Transport R:mt R:dr 11,200: —

Transport R:mt R:dr 11,200: —

löneförhöjning efter vidare fem års lika beskaffad tjenstgöring vid Korpsen; att utgå, i mån af behof, från anslaget till Korpsens arbeten.

Krigs-Akademien. Då de till Krigs-akademien anslagne räntor, bestående af 50 dränge- och 50 ökedags-verken, numera icke utgå in natura, vill Kongl. Maj:t föreslå, att dessa räntor, hvilka i Riksstaten äro upptagna till ett förslagsvis beräknadt värde af 150 R:dr, må, för vinnande af enkelhet i räkenskaperna, till Statsverket indragas, samt Akademiens kontanta statsanslag ökas med 162 R:dr 50 öre R:mt, motsvarande deras medelvärde efter 1855 års Rikshufvudbok.

Indelta Armeen.

Till löneförbättringar vid Indelta Armeen anvisades af Rikets Ständer vid förra riksdagen en summa af 100,000 R:dr årligen, som i Riks-staten uppfördes. Då likväl, enligt hvad Rikets Ständers underdåniga skrifvelse den 27 Januari 1858, angående regleringen af utgifterna under 4:de Hufvudtiteln, innehåller, detta anslag endast blifvit beviljadt för innevarande statsregleringsperiod, men de förhållanden, som föranledt anslagets beviljande, ännu fortfara, föreslår Kongl. Maj:t att ifrågavarande anslag må äfven för nästa statsregleringsperiod å Riksstaten bibehållas för att enligt redan meddelade föreskrifter för ändamålet användas.

Värfvade Armeen.

Konungens värfvade (f. d. Kronprinsens) Hussar-Regemente. Då Kongl. Maj:t anser billigheten fordra, att underbefäl och vederlikar vid detta Regemente undfå aflöning i likhet med förhållandet vid öfriga Garnisons-regementen, finner Kongl. Maj:t Sig föranlåten föreslå de för ifrågavarande personal i sådant afseende nödiga aflöningsförhöjningar med tillsammans . . . . . 6,603: —

Ingeniör-Korpsen. Beträffande det på Ingeniör-korpsens stat uppförda Sappörkompani föreslår Kongl. Maj:t, att då värdet af den i Sappörkompaniets stat uppförda brödspanmål, 1,664 kubikfot, hvarför nu finnes beräknadt ett kontant anslag af 2,636 R:dr 67 öre, efter det förändrade statspriset å spanmålen rätteligen utgör 3,328 R:dr, skilnaden häremellan, utgörande en brist i nuvarande anslaget, må fyllas med . . . . . 691: 33.

Vidare och i anseende till otillräckligheten i fält af nuvarande Sappörtrupp, vill Kongl. Maj:t begära nö-

Transport R:mt R:dr 691: 33. 17,803: —

Transport R:mt R:dr 691: 33. 17,803: —

digt anslag för uppsättning och underhåll af det ena af de efter plan ännu återstående Sappörkompanierna.

Den häraf uppkommande årliga aflönings- och underhålls-kostnad för personalen, hvilken kostnad uppgår till 17,319 R:dr 65 öre, utföres således här med . . 17,319: 65. 18,010: 98.

hvaremot den årliga underhållskostnaden för det nya Kompaniets beklädnads-, remtyg-, utrednings- och sjukvårdspersedlar, 8,993 R:dr 20 öre, skall här nedan föreslås till uppförande bland anslagen till »Försvarsverket i allmänhet»; och till undvikande af särskildt anslag för Kompaniets första uppsättning, anser Kongl. Maj:t på sätt, vid nuvarande Kompaniets uppsättning egde rum, härtill kunna användas första årets underhållsanslag, inalles utgörande 26,312 R:dr 85 öre, hvarigenom den hufvudsakligaste utgiften i detta afseende blifver betäckt.

Fouragering af Artilleriets och värfvade Kavalleriets hästar. Det härtill i Riks-staten nu upptagna förslags-anslag af 300,000 R:dr har, oaktadt anslagsbeloppet vid sistlidne riksdag förhöjdes, likväl visat sig vara alltför lågt beräknadt, enär den verkliga utgiften för år 1858 med 88,628 R:dr 78 öre öfverskjutit förenämnda summa; och föreslår Kongl. Maj:t i anledning häraf, att berörda anslag må för nästkommande statsregleringsperiod förslagsvis beräknas till 350,000 R:dr och således beloppet i Riks-staten förhöjas med . . . . . 50,000: —

Mathållning för Manskapet vid Garnisons-regementena. Äfven detta förslags-anslag, beräknadt till 175,000 R:dr årligen, synes till det i Riks-staten utförda beloppet icke blifva för utgifterna fullt tillräckligt; men då mathållnings-kostnaderna för innevarande år något minskats, i jemförelse med föregående årets, anser Kongl. Maj:t förändring uti detta anslag ej behöfva ifrågakomma.

Beväringen.

Lif-Bevärings-Regementet. I anledning af Kongl. Maj:ts beslut, att nya Officerare tills vidare icke skola vid detta Regemente antagas, och sedan det bevärigsområde, som förut varit till Regementet anslaget, blifvit fördeladt på Lif-Gardes-regementena till fot, vill Kongl. Maj:t nu föreslå att, i mån af tillgångar på Lif-Bevärings-regementets stat, hvartdera af berörda Lif-Gardes-regementen må efter hand erhålla tillökning i sitt befäl med 1 Tredje Major och 4 Andre Kaptener, hvilkas aflöning, uppgående för begge Regementena till inalles 24,480 R:dr, kan af dessa tillgångar bestridas; hvarförutan de för vakanta

Transport R:mt R:dr 85,813: 98.

Transport R:mt R:dr 85,813: 98.

beställningar vid Lif-Bevärings-regementet belöpande afgifter för ackords-amorteringen torde från Regementets anslag böra utgå.

Gottlands National-Beväring, Med afseende å behofvet af ökadt befäl för Bevärings-trupperna på Gottland, samt för reglering i öfrigt af försvaret derstädes, föreslår Kongl. Maj:t att, dels till nya löner eller arfvoden vid National-Beväringen, dels särskildt vid Wisby stads Beväring till lönetillökning för Officerare, måtte beviljas ett anslag af . . . . . 28,720. —

I sammanhang härmed begär Kongl. Maj:t Rikets Ständers medgifvande dertill, att, derest öfverflyttning af det i Wisby förlagda Depot-kompani af Svea Artilleri-regemente från Artilleriets till Gottlands National-Bevärings stat skulle af Kongl. Maj:t framdeles pröfvas ändamålsenlig, Kongl. Maj:t då måtte vara oförhindrad att en sådan åtgärd vidtaga.

Hallands Beväring och

Wester-Norrlands Beväring. Då det till Hallands och Wester-Norrlands Bevärings-bataljoner hörande befäl blifvit afsedt för de Skärgårds-marin-bataljoner, om hvilkas bildande Kongl. Maj:t, i sammanhang med behofven för femte Hufvudtiteln, kommer att göra framställning, föreslår Kongl. Maj:t, att de nu på 4:de Hufvudtiteln särskildt upptagna anslag för nämnda befäls aflöning, utgörande för Hallands Infanteri-bataljon 7,500 R:dr och för Wester-Norrlands Bevärings-bataljon 6,295 R:dr, eller tillhopa 13,795 R:dr, må till 5:te Hufvudtiteln öfverflyttas; äfvensom ock att från anslaget till »Indelta Kavalleri- och Infanteri-regementena» jemväl må för befälsaflöningen vid dessa Marin-bataljoner användas ett belopp af högst 13,905 R:dr, motsvarande de för aflöningen af den sednare bataljonens befäl beräknade tillgångar från f. d. Jemtlands Fältjägare-regemente, i den mån dessa för ändamålet äro eller blifva disponibla.

I följd häraf skulle 4:de Hufvudtitelns anslags-summa nu nedsättas med 13,795 R:dr; hvaremot med öfverföringen till 5:te Hufvudtiteln af de öfriga 13,905 R:dr synes tills vidare kunna anstå.

Beväringsmanskapets vapenöfningar. Härvid föreslår Kongl. Maj:t att, med bibehållande af den nu för Beväringsmanskapet bestämda exercistid af 30 dagar, fördelade på två år i lika terminer, under det dervid stadgade vilkor, att de två Beväringsklasser, som i följd häraf årligen sammandrages, icke exerceras samtidigt, förslags-anslaget för Beväringsmanskapets vapenöfning må beräknas äfven för nästa statsregleringsperiod, till samma belopp, som nu finnes i Riks-staten uppfördt,

Transport R:mt R:dr 114,533: 98.

Transport R:mt R:dr **114,533: 98.**

eller **458,333** R:dr; dock vill Kongl. Maj:t fästa Rikets Ständers uppmärksamhet derpå, att utgifterna å detta anslag möjligen kunna undergå någon förändring, derest den Proposition, hvilken Kongl. Maj:t har för afsigt att till Rikets Ständer aflåta, angående Bevärings-inrättningens ordnande och utbildning, varder af Rikets Ständer antagen,

Materielen.

Försvarsverket till lands i allmänhet eller Krigs-Kollegii Departementer (Afdelningar). I afseende på de särskilda Afdelningarnes medels-behof under nästa statsregleringsperiod förekommer följande:

Fortifikations-Afdelningens anslag till bestridande af underhållet af landtförsvarets hus och byggnader i fästnings- och garnisons-orter, hvilket allt sedan år **1832** utgjort **75,000** R:dr årligen, har under den sednare tiden, i följd af arbetslönernas ovanliga stegring och förhöjda pris å byggnadsmaterialier, blifvit alldeles otillräckligt; och vill Kongl. Maj:t, efter pröfning af de härvid förekommande omständigheter, äska en förhöjning i detta anslag med

R:dr **10,000: —**

I sammanhang med denna Afdelnings behof, vill Kongl. Maj:t, i anledning af Domkyrko-rådets i Calmar derom gjorda underdåniga ansökning, härmedelst föreslå, att det ersättningsbelopp **1,650** R:dr, som årligen tillkommer Fortifikations-afdelningen i anledning af öfverlåtelsen åt Calmar Domkyrka af vissa f. d. fästningen i Calmar tillhöriga jordar och lägenheter, och hvilken ersättning, enligt Rikets Ständers beslut, blifvit af statsmedel anvisad intill **1860** års utgång, må såsom ständigt anslag å Riks-statens 4:de Hufvudtitel varda uppfördt, samt att Fortifikations-afdelningens anslag i följd deraf tillökas med nyssnämnda belopp . . **1,650: —** **11,650: —**

För *Intendents-Afdelningens* behof anvisades vid sistlidne riksdag följande *extra anslag,* att under åren **1858, 1859** och **1860** årligen utgå, nemligen:

Transport R:mt R:dr **11,650: —** **114,533: 98.**

Transport R:mt R:dr		11,650: —	114,533: 98.
Såsom förhöjning i beklädnads-passevolansen vid Svea och Andra Lif-Gardes-regementena, Lif-Gardet till häst, Konungens värfvade Hussar-regemente och Sappör-kompaniet	35,113: 78.		
till enahanda kostnader vid Svea och Göta Artilleri-regementen	15,187: 91.		
till Indelta Armeens utredning såsom fyllnads-anslag	4,963: 83.		
tillhopa R:dr	55,265: 52.		
Och då dessa utgifter, hvaruti med hänseende till de under sistförflutna åren stegrade pris å beklädnadsmaterialier, särdeles å kläden och yllevaror samt läderpersedlar, äfvensom förhöjda arbetslöner, icke kan förväntas nedsättning, äro af beskaffenhet att tillhöra det ordinarie anslaget för Försvars-verket till lands i allmänhet, föreslår Kongl. Maj:t, att förestående anslagsbehof må uppföras på ordinarie stat med	55,265: —		
Ytterligare och då Kongl. Maj:t funnit Sig föranlåten att för passevolansens fortfarande vid Wendes Artilleri-regemente, tillägga passevolantörerne en tillökning i Regementets årliga beklädnadsanslag af 4,335 R:dr 32 öre, vill Kongl. Maj:t af de i afseende å öfriga Garnisons-regementena nyss anförda skäl, föreslå, att denna tillökning må, såsom ett Intendents-afdelningens behof, nu varda å ordinarie stat uppförd med . .	4,335: —		
För den händelse att Rikets Ständer, i anledning af den särskilda framställning i ämnet, som Kongl. Maj:t vill till Rikets Ständer aflåta, skulle bifalla Jemtlands Roteringskassas befrielse från all utgift för Jemtlands Hästjägare-korps beklädnad, så erfordras att, till bestridande af den del af underhålls-kostnaden för berörda beklädnad, som icke redan finnes inbegripen i anslaget till Lif- och Släp-			
Transport R:mt R:dr	59,600: —	11,650: —	114,533: 98.

Transport R:mt R:dr	59,600: —	11,650: —	114,533: 98.
munderingar vid Rotehålls-regementena, nödigt anslag beviljas, hvilket, enligt deröfver skedd uträkning, för nästa statsregleringsperiod upptages till	1,260: —		
Dessutom och med anledning af Kongl. Maj:ts här ofvan gjorda framställning, dels om Topografiska Korpsens tillökning med 8 Under-officerare på stat, dels om uppsättning af ett nytt Sappörkompani, föreslår Kongl. Maj:t, att Intendents-afdelningens anslag må ökas med följande belopp:			
Beklädnadshjelp för 8 Under-officerare vid Topografiska Korpsen à 150 R:dr för hvardera	1,200: —		
Beklädnadsanslag m. m. för det föreslagna nya Sappör-kompaniet, enligt de för det äldre kompaniet gällande grunder	8,993: —	71,053: —	82,703: —

För öfrigt och då en möjligen skeende ytterligare stegring i varupris och arbetslöner kan verka derhän, att ej mindre de anslag, som nu utgå till värfvade Regementena, än äfven de tillgångar, som äro afsedda för Indelta Armeens och Allmänna Beväringsmanskapets utredning, blifva för ändamålet otillräckliga, vill Kongl. Maj:t nu fästa Rikets Ständers uppmärksamhet derpå, för den händelse Kongl. Maj:t af sådana möjligen inträffande omständigheter skulle blifva föranlåten till ytterligare framställning i detta ämne.

Lif- och Släpmunderingar vid Rotehålls-Regementena. De härför afsedda anslag, som i anledning af Rotehållarnes och Soldaternas befrielse från det förut utgående bidraget till Soldatbeklädnadens anskaffande och underhåll, vid förra riksdagen tillkom i stället för anslaget till Lifmundering för Indelta Infanteriet samt då bestämdes till 208,200 R:dr, har under år 1858 visat en betydlig brist; och en sådan emotses äfven för år 1859.

Enligt en i Krigs-Kollegium upprättad, på fastställda åtgångsstater och sednaste auktionspris grundad uträkning, äro de för sistnämnda år påräknade utgifterna å anslaget följande:

Statsbidraget till beklädnadens underhållande att till Beklädnads-Direktionerna utgå	221,923: 47.		
Transport R:mt R:dr	221,923: 47.		197,236: 98.

Transport R:mt R:dr 221,923: 47. 197,236: 98.

Ersättning åt innehafvarne af indragna rotar för beklädnadsbidragets afkortande å vakansafgiften . . . 6,740: 44.

Beklädnads-slitnings-ersättning för kommenderingar, som af 4:de Hufvudtiteln underhållas, hvartill eljest saknas tillgång, förslagsvis . . . . . 3,336: 9.

tillhopa R:dr 232,000: —

hvadan skillnaden emellan denna summa och det nuvarande anslaget utgör det behof, som måste fyllas.

Då den sålunda ifrågakommande förhöjning i anslaget påkallas af ökade pris på beklädnads-materialier och arbeten; samt någon nedsättning uti de till Regementenas och Korpsernas beklädnadsfonder enligt gällande författning utgående beklädnadsanslag desto mindre kan ega rum, som munderingarna, i anseende till de utsträckta vapenöfningarna, nu äro underkastade vida större slitning än tillförene, vill Kongl. Maj:t härmedelst till Rikets Ständer göra framställning derom, att anslaget till »Lif- och Släpmunderingar vid Rotehålls-regementena» må förhöjas med . . . . . 23,800: —

samt att tillika medgifvas må att de besparingar, som å det sålunda förhöjda anslaget kunna uppkomma, få användas till bestridande af slitningsersättning för garnisons-kommenderingar, hvilka af 4:de Hufvudtitelns anslag underhållas.

Salpeter-uppköp. Uti detta till 270,000 R:dr nu beräknade anslag anser Kongl. Maj:t Sig kunna föreslå en nedsättning af 100,000 R:dr, med vilkor att Salpeter-fondens tillgångar orubbade bibehållas och att räntan deraf får användas till dithörande utgifters bestridande.

Summa tillökning R:mt R:dr 221,036: 98.

som utgöres af:

Äskade tillökningar i anslag . . . . . 171,036: 98.

Högre beräkningar af förslagsanslag . . . . 50,000: —

Då från denna tillöknings-summa afdrages ofvanberörda minskningar i anslagen:

För Generalitets-staten . . . . . 650: —

För Salpeter-uppköp . . . . . 100,000: —

äfvensom de till öfverflyttning på 5:te Hufvudtiteln föreslagna anslags-beloppen för Hallands och Wester-Norrlands Beväring . . . . . 13,795: — 114,445: —

uppgår den kontanta tillökningen i 4:de Hufvudtitelns ordinarie anslag till . . . . . R:mt R:dr **106,591: 98**; hvarvid erinras att häraf **55,265** R:dr **52** öre redan förut utgått såsom extra anslag samt **50,000** R:dr utgöras af högre beräknadt förslags-anslag.

Såsom tillförene skett, äskar Kongl. Maj:t äfven nu, att, till betäckande af de genom södra bataljonens af Bohus Läns regemente år **1851** än vidare på **10** år medgifna förändring till roteradt Infanteri för Statsverket uppkomna kostnader, öfverskottet af de indelnings-räntor, hvilka förut ingått ensamt till nämnda bataljons rusthållare, varder såsom hittills, och derest omförmälda förändring kommer att fortfara, ställdt till Kongl. Maj:ts disposition.

Hvad derefter angår de Landtförsvarets behof, för hvilka *tillfälliga eller extra anslag* erfordras, finner Kongl. Maj:t, på grund af hvad uti förut åberopade protokoll öfver Landtförsvars-ärenden blifvit utredt och upplyst om hvart och ett af nedannämnda föremål, hvartill medel behöfva dels för vissa år och dels för en gång särskildt anvisas, Sig föranlåten att af Rikets Ständer äska beviljandet af följande extra anslag:

1:o. *För Artilleri-behof*:

Till anskaffning af refflade kanoner med lavetter och öfriga fordon, för **3** nya fältbatterier, à **24,000** R:dr . . .	**72,000: —**
» anskaffning af rid- och anspanns m. fl. persedlar för **2**:ne **12**-pundiga, fältbatterier	**66,000: —**
» anskaffning af **12,000** refflade infanterigevär, à **37: 50**	**450,000: —**

2:o. *För Fortifikations-behof*:

Till fortsättande af Carlsborgs fästningsbyggnad . .	**300,000: —**
» fortsättande af fästningsbyggnads-arbetena vid Carlskrona	**270,000: —**
» fortsättande af befästningarne å Rindö vid Waxholm	**150,000: —**
» fortsättande af befästningarne vid Stockholm å landsidan	**300,000: —**

3:o. *För Beklädnads-behof*:

Till underhållande af Beväringsmanskapets beklädnad i anledning af föreslagen förlängd exercis-tid .	**567,000: —**
Transport R:mt R:dr	**2,175,000: —**

Transport R:mt R:dr 2,175,000: —

4:o. *Topografiska Korpsens arbeten:*

Till dessa arbetens fortsättande samt kartegraveringen . . . . . 90,000: —

5:o. *För Armeens pensionering:*

För fortsatt tillämpning af den vid sistlidne riksdag godkända förhöjda pensions-staten för Armeen, jemte den nu för Gottlands Landt-beväring föreslagna förhöjda pensions-stat, ett årligt kreditiv af 50,000 R:dr och således för 3 år . . . . 150,000: —

med förbehållen rättighet för Pensions-kassan att, i den mån sådant behöfves, utbekomma behållningarne å 1858, 1859 och 1860 årens kreditiv för ifrågavarande ändamål.

Till upprätthållande af Pensions-kassans egen, enligt gällande pensions-stater, åliggande pensionering, ett årligt kreditiv, lika med hvad vid sistlidne riksdag beviljades, af 85,500 R:dr årligen, eller för 3 år . . . . . 256,500: —

6:o. *För Officerares anställande i utländsk krigstjenst:*

Till understöd åt desse Officerare . . . 27,000: — 2,698,500: —

hvilka alla förestående extra anslag föreslås att utgå under åren 1861, 1862 och 1863 med en tredjedel eller 899,500 R:dr årligen.

Deremot äskar Kongl. Maj:t följande

Anslag för en gång:

För uppskattning af Indelta Armeens boställen .	100,000: —	
Till Ridhus- m. fl. byggnader för Lif-Regementets Hussar-korps	75,000: —	
» ersättning för utarbetande, i sammanhang med Krigs-Kollegii bokslut, af uppgifter öfver samtliga kostnaderna till de särskilda föremål, som tillhöra Kollegii förvaltning	2,000: —	177,000: —
Tillhopa extra anslag R:mt R:dr		2,875,500: —

Hufvudsummorna af de till Fjerde Hufvudtiteln eller Landtförsvaret hörande anslag skulle i följd häraf komma att blifva:

För utgifter på ordinarie stat årligen . . R:dr	8,793,491: 98.
deraf förslags-anslag 1,672,552: 32.	
» extra ordinarie behof under hela statsreglerings-perioden . . . . . R:dr	2,875,500: —

Femte Hufvudtiteln,

innefattande anslagen för Sjöförsvars-Departementet.

Å denna Hufvudtitel finnes nu, enligt gällande Riks-stat, till årliga och ständiga utgifter anvisadt

i penningar	R:mt R:dr	3,041,328: —
» indelta räntor, efter markegång, på förslag		81,510: —
» oindelt spanmål 59,346 kubikfot, förslagsvis à 2 R:dr kubikfoten		118,692: —
tillsammans	R:mt R:dr	3,241,530: —

De af Departements-Chefen afgifne och uti bilagde inför Kongl. Maj:t i Stats-Rådet den 6 sistlidne September och den 14 i denna månad hållna Protokoll intagna betänkanden, hvilka Kongl. Maj:t till alla delar gillat och hvartill härigenom hänvisas, innehålla fullständiga utredningar öfver de särskilda behof, för Sjöförsvaret, som, på sätt här nedan upptages, funnits dels erfordra nya anslag eller tillökningar i de ständiga utgifternas belopp eller jemkningar i dessa, dels utgöra endast tillfälliga eller inom viss tidrymd begränsade statsbidrag.

Aflönings-Stater.

Uti det under denna rubrik förekommande penninge-anslag 1,076,325 R:dr 98 öre till *Förvaltningen af Sjö-ärendena samt aflönings-staterna vid Flottans stationer i Carlskrona och Stockholm samt Depôt i Göteborg* ingår äfven, bland andra, aflöning-sanslaget för *Flottans Officers-korps,* hvilket af Rikets sednast församlade Ständer bestämdes till 399,800 R:dr med dervid uttryckt önskan, att två af de då befintliga Amirals-platserna måtte indragas och i stället bildas löner för två nya Kommendörkaptens-beställningar, hvarigenom för öfrigt skulle tillvägabringas en årlig besparing af 1,800 R:dr. Då Kongl. Maj:t sedermera funnit godt vidtaga den sålunda önskade regleringen, har ock i följd deraf nyssberörde belopp blifvit Statsverket besparadt och borde alltså nu från aflönings-anslaget afgå; men som Kongl. Maj:t, i enlighet med hvad Departements-Chefen uti sitt i Stats-Råds-protokollet för den 14 dennes intagna betänkande föreslagit, anser lämpligt, att de tre nu befintliga Amirals-lönerna alla blifva lika med nuvarande Kontre-Amirals-lönen, 6,000 R:dr, och att af den sålunda uppkommande besparing bildas 2:ne belopp, det ena å 1,500 R:dr och det andra å 1,000 R:dr R:mt, af hvilka det förra skulle tillfalla Befälhafvande Amiralen i Carlskrona och det sednare Chefen i Förvaltningen af Sjö-ärendena såsom behöfliga bidrag till bestridande af de med dessa befattningar förknippade representationskostnader, hvilken åtgärd dock ej kan vidtagas annorlunda än i den mån Amirals- och vice Amirals-lönerna blifva lediga, begär Kongl. Maj:t härmed af Rikets Ständer, att, intilldess verkställighet deraf kan ega rum, af ofvanberörde på staten för Flottans Officers-korps odisponerade belopp må der få qvarstå 1,500 R:dr R:mt, att i omförmälda afseende tilldelas Befälhafvande Amiralen i Carlskrona, som företrädesvis är i behof af denna ökade lönefördel, i följd hvaraf nu endast 300 R:dr skulle komma att från löne-anslaget för nämnda Korps afdragas.

Flottans Matros-korps. Denna Korps, en af de vigtigaste bland Flottans stamtrupper, utgöres af 200 Matroser och 200 Jungmän, hvilka alla utom matportion in natura, åtnjuta kontant dag-aflöning. Denna är för *Matroserna* bestämd till 25 öre R:mt om dagen, men 100 bland dem, benämnde 1:ste klass Matroser, uppbära derutöfver en särskild tillökning, hvilken för 70 utgår med 25 öre och för 30 med blott 12½ öre om dagen; hvaremot någon dylik förmån hittills icke de öfriga Matroserna tillgodokommit. På de flera välgrundade skäl, Departements-Chefen uti nyssberörda betänkande, till hvilket härmed hänvisas, andragit, föreslår Kongl. Maj:t nu Rikets Ständer, att för de trettio 1:ste klass Matroserna med lägsta tillökningen denna må från 12½ öre förhöjas till 25 öre om dagen, eller hvad de öfriga 70 redan åtnjuta, samt att åt de 100 öfrige Matroserna äfven må beviljas ett dagligt tillskott å aflöningen af 15 öre per man, hvarigenom sammanlagda kontanta dagaflöningen skulle för den egentliga Matrosen utfalla med 40 öre och för hvarje 1:ste klass Matros utan åtskillnad med 50 öre R:mt; och äskar Kongl. Maj:t fördenskull det härtill erforderliga belopp af . . . . . R:mt R:dr 6,843: 75, genom hvars tilläggande till Korpsens nuvarande jemväl i ofvanberörde allmänna aflönings-summa inbegripna aflönings-anslag 37,786 R:dr 25 öre, detta blefve förhöjdt till 44,630 R:dr R:mt.

Flottans Skeppsgosse-korps. Vid den för Skeppsgossarnes undervisning i Carlskrona särskildt inrättade skola äro för närvarande anställde endast 2 ordinarie lärare och en duplikant, de förre med lön af 1,000 R:dr hvardera och den sednare med ett årligt arfvode af 450 R:dr R:mt, hvarjemte en af Flottans Under-officerare är beordrad att vid undervisningen i skolans lägre afdelning biträda. Denna fåtaliga och derjemte mindre väl lönade lärarepersonal har dock icke förmått att, såsom vederbort, undervisa det stora antalet densamma anförtrodda lärjungar, bestående af de 280 Skeppsgossarne, hvadan nu ock särskilda, för utarbetande af förslag till behöfliga förändringar uti Flottans undervisningsanstalter i allmänhet tillsatta Kommitterade, på skäl, som finnas närmare utvecklade i Departements-Chefens merberörda underdåniga betänkande, gjort framställning derom, att berörde skola måtte ställas på 3:ne klasser med hvar sin lärare, af hvilka en skulle blifva Rektor och de två öfriga Kolleger, biträdda af en extra lärare och tillfälliga monitörer af Matros-korpsen, samt att aflöningen för denna personal tillika måtte bestämmas i enlighet med jemväl afgifvet förslag till stat, slutande med . . R:dr 5,300: —

hvarifrån dock afginge nuvarande lärare-personalens sammanräknade aflöning med . . . . . 2,450: —

då återstoden . . . . . R:mt R:dr 2,850: —

utvisade den för ändamålet erforderliga anslags-tillökningen.

Transport R:mt R:dr 6,843: 75.

Transport R:mt R:dr 6,843: 75.

Då Kongl. Maj:t finner hvad bemälde Kommitterade härvid till afhjelpande af Skeppsgosse-skolans uppgifna brister föreslagit böra leda till det åsyftade ändamålet, men detta ej utan den derföre ifrågasatta anslags-tillökning kan vinnas, föranlåtes Kongl. Maj:t att beloppet deraf nu af Rikets Ständer begära med . . . . . 2,850: —
att uppföras å anslaget för Skeppsgosse-korpsen, hvilket derigenom skulle blifva från 5,710 R:dr 80 öre till 8,560 R:dr 80 öre förhöjdt.

Flottans Konstruktions-korps. Med anledning af Rikets Ständers vid sista riksdagen framställda önskan, att, då den Flottans Konstruktions-korps åliggande tjenstgöring syntes kunna bestridas af ett mindre antal Officerare, än staten nu upptager, Kongl. Maj:t måtte låta uppgöra och till Rikets näst sammanträdande Ständer öfverlemna förslag till ny lönestat, lämpadt efter den förändrade organisation af nämnde Korps, Kongl. Maj:t kunde finna mest lämplig och ändamålsenlig, har i den antydda syftningen, efter Kongl. Maj:ts befallning, blifvit uppgjordt det förslag till förändrad organisation af Konstruktionskorpsen, hvilket, jemte grunderna derför, finnes fullständigt framlagdt uti Departements-Chefens merberörda betänkande, hvartill fördenskull härmed hänvisas. — Då Kongl Maj:t på sådant sätt till Rikets Ständers bedömande och bifall öfverlemnar detta af Kongl. Maj:t, för Dess del, gillade förslag, enligt hvilket antalet af Korpsens Officerare skulle från 14 inskränkas till 9, men desse deremot befrias ifrån vissa dem hittills åliggande underordnade bestyr, samt å staten upptagas aflöning för Verkmästare, som komme att samma bestyr öfvertaga, för Ritare och för nya Tillsyningsmän vid Flottans virkes-förråd m. m., vill Kongl. Maj:t tillika meddela Rikets Ständer, att den vid sista riksdagen för Konstruktions-korpsen beviljade anslags-summa, 30,650 R:dr R:mt, fortfarande, äfven efter dess förändrade organisation, för densamma erfordras och således bör oförminskad anvisas.

Flottans Civil-Stat. På sätt uti Departements-Chefens oftanämnda underdåniga betänkande fullständigt blifvit utredt, lemnar den vid sista riksdagen för Flottans Civil-stat beviljade aflönings-summa numera icke allenast tillgång till fulla löner för de å staten upptagna så väl gamla som nya tjenster äfvensom till de ännu på Indragningsstaten qvarstående tjenstemäns aflönande, utan ock ett öfverskott af 897 R:dr 50 öre, hvilket belopp alltså nu borde från staten uteslutas. — Som likväl de till Flottans Civil-stat hörande Revisorer och Regements-skrifvare, ehuru de före den vid förra riksdagen medgifna allmänna löneförbättring åtnjöto i lön endast 75 R:dr mindre än de-

Transport R:mt R:dr 9,693: 75.

Transport R:mt R:dr 9,693: 75.

ras vederlikar i 2:dra lönegraden, dock icke uppfördes till större lönetillökning än 330 R:dr, hvarigenom deras löner från 1,170 R:dr till 1,500 R:dr förhöjdes, då deremot vederlikarnes ökades med 755 R:dr eller från 1,245 till 2,000 R:dr, vill Kongl. Maj:t, för att i någon mån afhjelpa detta missförhållande emellan tillförene ungefärligen lika ställda tjenstemäns löneförmåner samt enligt bemälde Revisorers och Regements-skrifvares af vederbörande förordade anhållan, härmed föreslå Rikets Ständer att åt hvardera af nyssnämnde tjenstemän, 6 till antalet, nu ytterligare bevilja en lönetillökning af 300 R:dr och sålmedelst höja hvarderas lön till 1,800 R:dr, i följd hvaraf då till de

R:mt R:dr 98,350: —

som, enligt hvad Departements-Chefen upplyst, fordras till aflönande af ordinarie Civil-personalen vid Flottans Stationer, läggas nu föreslagna lönetillökningar med tillhopa . . . . . 1,800: —

och vidare sammanräknade beloppet af de på Indragnings-stat ännu qvarstående tjenstemäns aflöning med 5,877: 50.

hela aflönings-summan för denna stat skulle uppgå till 106,027: 50.

och således utöfver hvad Riks-staten nu består, eller 105,125: —

erfordras ett tillskott af . . . . . R:mt R:dr 902: 50.

hvars beviljande Kongl Maj:t nu af Rikets Ständer äskar och dervid tillika begär, dels att, af den till aflöning åt de på Indragnings-stat ännu qvarstående tjenstemännen afsedda summa, 5,877 R:dr 50 öre, må till ordinarie staten från Flottans Civil-personal få öfverflyttas vid Sekreterarens å Göteborgs Depôt bortgång 450 R:dr och, i den mån 5 ännu på Indragnings-stat qvartjenande Kammarskrifvare vid Carlskrona station afgå, 2,000 R:dr, eller tillhopa 2,450 R:dr, för att användas, förstnämnda belopp såsom arfvode för Auditörs-göromålens vid Depôten bestridande och det sednare till skrifvarehjelp åt 4 Kontors-förmän vid stationen med 500 R:dr för hvardera, emot det att återstoden 3,427 R:dr 50 öre, i mån som den genom afgång blifver obehöflig, varder såsom besparing till Riksgälds-kontoret aflemnad, dels ock att, då inom nuvarande stats-anslaget för Flottans Civil-personal tillgång finnes för lönerna vid de nya beställningar, hvilkas tillsättning Rikets sednast församlade Ständer endast vilkorligt medgåfvo, ehuru deras behöflighet af dem erkändes, samma beställningar nu må medelst fullmakter få besättas.

Såsom Departements-Chefen uti sitt förenämnda betänkande

Transport R:mt R:dr 10,596: 25.

Transport R:mt R:dr 10,596: 25.

ådagalagt, är numera nödigt, att för det Flottan tilldelade talrika Beväringsmanskaps öfvande i fredstid och anförande under krig bildas särskildt befäl; och Kongl. Maj:t, som gillar den i sådant afseende af Departements-Chefen framlagda plan, vill derföre, med hänvisande till hvad af honom blifvit i ämnet anfördt och i öfverensstämmelse dermed, nu af Rikets Ständer begära att af de i samma plan ifrågaställda *Fem Skärgårds-Flottans Marin-bataljoner* till en början må organiseras de tre, som skulle förläggas i *Hernösand, Calmar* och *Halmstad* samt att för detta ändamål, jemte det Hallands Infanteri- och Wester-Norrlands Bevärings-bataljoner varda med sina på 4:de Hufvudtiteln särskildt upptagna löne-anslag, uppgående för den förra till 7,500 och för den sednare till 6,295 R:dr, till 5:te Hufvudtiteln öfverflyttade, må beviljas dels det fyllnads-anslag af 12,700 R:dr, som erfordras för att, enligt de jemväl i förut omförmälda plan uppgifna organisationsgrunder, komplettera Hallands-bataljonens personal, dels ock det för Calmare Marin-bataljons nybildande efter samma grunder behöfliga anslag af 20,200 R:dr, att med tillhopa 32,900 R:dr på 5:te Hufvudtiteln under rubriken »Aflönings-stater», men särskildt uppföras tillika med nyssberörda aflönings-anslag för Hallands och Wester-Norrlands bataljoner, tillsammans utgörande 13,795 R:dr, hvilka 2:ne sistnämnda summor alltså här sammanslagna utföras med R:dr 46,695: —
för att till Marin-bataljonernas aflönande användas jemte ett från 4:de Hufvudtitelns anslag till »Indelta Kavalleri- och Infanteri-regementena» utgående belopp af högst 13,905 R:dr, motsvarande de för aflöningen af sistnämnda Bataljons-befäl beräknade tillgångar från f. d. Jemtlands Regemente, i den mån desse äro eller blifva för ändamålet disponibla, hvadan med nyssberörda summas öfverföring till 5:te Hufvudtiteln kunde tills vidare anstå; äfvensom att för öfrigt så väl alla genom Sjöbevärings-manskapets underhåll och sammandragande till excercisplatserna samt Befälets och Under-befälets resor till och från Befälsmötena m. m. föranledda utgifter, som ock kostnaderna för nämnda Beväringsmanskaps beklädnad, beväring och utredning må tillsvidare få, såsom hittills, bestridas af de dertill å 4:de Hufvudtiteln afsedda anslag.

De här förut utförda belopp uppgå sammanlagda till en summa af . . . . . R:mt R:dr 57,291: 25.
hvilken dock minskas med dels de . . . . . R:dr 300: —
som å anslaget för Flottans Officers-korps skulle Statsverket besparas, dels ock en, efter hvad Förvaltningen af

Transport R:mt R:dr 300: — 57,291: 25.

Transport R:mt R:dr	300: —	57,291: 25.
Ärendena anmält, å ofvanberörda allmänna aflönings-stat befintlig odisponerad tillgång af	2,515: 83.	
eller med tillhopa		2,815: 83.
så framt dessa 2:ne belopp få på sistnämnda anslag qvarstå, i hvilket fall tillökningen under denna rubrik blefve . . . . . R:mt R:dr		54,475: 42.

I sammanhang härmed, föreslår Kongl. Maj:t, att hvad af de på denna Hufvudtitel under rubriken »Aflönings-stater» upptagna 40,446 kubikfot oindelt spanmål för närvarande ej behöfver för nämnda stater begagnas, eller omkring 9,280 kubikfot, ändock får, såsom vid förra riksdagen egde rum, å Hufvudtiteln qvarstå, såsom fortfarande erforderligt till minskande af bristen i det otillräckliga natura spanmålsanslaget å Flottans underhålls-stat, hvars värde understiger årliga behofvet, i penningar beräknadt, med omkring 38,000 R:dr.

Materielen.

Flottans underhåll. Från detta anslag utgår aflöningen för *Flottans Maskinist-stat,* hvars personal, såsom förbunden till arbete vid stationerna, när den icke behöfves för tjenstgöringen å Flottans ångfartyg, räknas till Timmermans- och Handtverks-staterna, hvilka äfven af berörda anslag aflönas. I likhet med hvad vid sista riksdagen vederfors den öfriga personalen af dessa stater, hugnades visserligen jemväl Maskinist-staten med aflönings-förbättring; men då, i mån som ångan alltmera användes såsom drifkraft inom Handelsflottan och äfven antalet af Kongl. Maj:ts flottas ångfartyg ökas, behofvet af Maskinister äfven tilltager och desse i samma förhållande höja anspråken på vedergällning för sitt tjenstebiträde, blir det ock oeftergifligt, att, så framt skickliga Maskinister skola till erforderligt antal kunna vid Flottan fästas, de måste der vara försäkrade om ungefärligen lika aflönings-förmåner med dem, som kunna hos enskilda erhållas. På dessa med flera skäl, som af förut åberopade underdåniga betänkande närmare inhemtas, är af Departements-Chefen föreslaget, att, fastän, för att förse alla Flottans nu befintliga och under byggnad varande ångfartyg med fullt tillräcklig Maskinist-personal, skulle erfordras 47 Öfver-maskinister och Maskinister samt 41 lärlingar, nuvarande Maskinist-stat, bestående af 6 Öfver-maskinister, 15 Maskinister och 14 lärlingar, likväl endast måtte ökas till sådant antal, som under vanliga förhållanden för Flottans redan befintliga ångfartyg oundgängligen behöfvas, eller med 5 Maskinister och 6 lärlingar, samt att, med någon jemkning i löneklas-

Transport R:mt R:dr	54,475: 42.

Transport R:mt R:dr 54,475: 42.

serna, aflöningen för hela Maskinist-personalen måtte varda förhöjd i öfverensstämmelse med hvad ett äfven i betänkandet intaget förslag till ny stat, för samma personal utvisar. Enligt detta förslag, hvilket Kongl. Maj:t till alla delar gillar, skulle, för att bringa detsamma till verkställighet, fordras en kontant anslags-tillökning af 11,687 R:dr 10 öre, jemte 277 kubikfot 2 kannor natura spanmål, belöpande i värde till 554 R:dr 40 öre, eller tillhopa . . . . . , ... 12,241: 50.
hvilket belopp Kongl. Maj:t härmed af Rikets Ständer äskar, för att påföras anslaget till Flottans underhåll, hvarigenom detta, med iakttagande dervid af tillökningens fördelning på penninge- och spanmålskolumnerna, blefve till 631,242 R:dr 70 öre förhöjdt.

Diverse Anslag.

Gemenskapens vid Flottans Korpser natura underhåll. För att till 248,600 R:dr jemna detta förslags-anslag, som nu är å Hufvudtiteln uppfördt med 248,583 R:dr 75 öre, föreslår Kongl. Maj:t, att ett belopp af 16 R:dr 25 öre må dit öfverflyttas från förslags-anslaget till skrifmaterialier och expenser m. m. för Sjöförsvars-Departementets Kansli-expedition, hvilket befunnits större än behöfligt varit.

Durchmarche-kostnader. Detta anslag, som är afsedt till bestridande af uppfordrade Krono-båtsmäns transport till och från Flottans stationer, har alltsedan detsamma vid 1853 och 1854 årens riksdag på 5:te Hufvudtiteln uppfördes med nuvarande belopp, 18,000 R:dr R:mt, befunnits för omförmälda ändamål vara otillräckligt; men i ovissheten, huruvida detta förhållande kunde bero af tillfälliga omständigheter, har Kongl. Maj:t hittills uppskjutit att derom till Rikets Ständer göra framställning. Det har emellertid, på sätt i Departements-Chefens oftanämnda betänkande närmare utredes, visat sig att de af vederbörande Landtränterier årligen utgifna förskott för båtsmäns fortskaffande icke kunnat med berörda anslag betäckas, utan fordrat betydliga tillskott af andra medel, äfvensom att orsakerna härtill äro ständigt verkande. Kongl. Maj:t finner derföre nödvändigt, att, så framt icke brist och oreda skall å Hufvudtiteln uppkomma, anslaget varda skäligen förhöjdt; och då af de i sådant afseende gjorda beräkningar vill synas, som skulle under vanliga förhållanden en summa af 30,000 R:dr i medeltal årligen erfordras för bestridande af de med anslaget afsedda utgifter, begär Kongl. Maj:t alltså nu af Rikets Ständer en tillökning deri af . . . . . 12,000: —
hvarigenom detta reservations-anslag skulle höjas till 30,000 R:dr.

Transport R:mt R:dr 78,716: 92.

Transport R:mt R:dr 78,716: 92.

Vidare föreslår Kongl. Maj:t att anslaget till *Sjukvård*, hvilket under de sednaste åren, i följd af lyckliga sanitära förhållanden, lemnat något öfverskott, fördenskull må, för anslags-summans jemnande, nedsättas från 39,150 R:dr till 39,000 R:dr, och att de sålunda fråndragna 150 R:dr må i stället tilläggas Hufvudtitelns anslag till

Diverse behof, 19,025 R:dr hvilket icke fullt motsvarat behofvet, men genom nu föreslagna öfverflyttning skulle ökas till 19,175 R:dr R:mt.

I afseende på förslags-anslaget till *Skrifmaterialier och expenser m. m. för Sjöförsvars-Departementets Kansli-expedition* är här förut af Kongl. Maj:t ifrågasatt, att från detta anslag skulle till förslagsanslaget för gemenskapens vid Flottans Korpser natura underhåll öfverflyttas ett belopp af 16 R:dr 25 öre; och då förstberörde anslag, som hittills varit fullt tillräckligt för dermed afsedda behof, tillika lämpligen kan, till jemnande af Hufvudtitelns slutsumma, minskas med dertill erforderliga 46 R:dr 92 öre, skulle således genom dessa afdrag, anslaget komma att från dess nuvarande belopp, 1,302 R:dr 13 öre, till 1,238 R:dr 96 öre nedsättas.

För Handeln.

Med hänseende till den här förut föreslagna förhöjning uti beräkningen af inflytande Lots- och Båk-medel samt under förutsättning, att hela beloppet af denna inkomst fortfarande får, såsom hittills, för *Lots- och Fyrings-staterna* användas, uppföres motsvarande tillökning uti reservations-anslaget för dessa stater med . . . . . R:dr 60,000: —
så att anslaget blifver från 220,360 R:dr till 280,360 R:dr förhöjdt.

tillhopa R:mt R:dr 138,716: 92.

Härifrån skulle, på sätt här ofvan är föreslaget, medelst minskning i förslags-anslaget till skrifmaterialier och expenser m. m. för Departementets Kansli-expedition likväl komma att afgå . . . . . 46: 92.

Då de föreslagna tillökningarne uti 5:te Hufvudtitelns anslag, hvilka i öfrigt, der någon förhöjning eller förändring nu icke blifvit ifrågaställd, böra oförändrade bibehållas, således sammanlagda uppgå till

Riksdaler Riksmynt . . . . . 138,670: —
hvadan, om detta belopp, deraf dock de för Lots- och Fyrings-staterna utförda 60,000 R:dr tillkommit endast till följd deraf, att motsvaran-

Transport R:mt R:dr 138,670: —

Transport R:mt R:dr 138,670: —

de inkomster antagits blifva med lika belopp ökade, tillägges Hufvudtitelns nuvarande slutsumma . . . . . 3,241,530: —

denna skulle blifva . . . . . R:mt R:dr 3,380,200: —

hvaraf på förslags-anslagen belöpa . . . . . R:dr 360,838: 96.

Under åberopande af hvad uti ofvan omförmälda Protokoll öfver Sjöförsvars-ärenden för den 6 sistlidne September och den 14 innevarande månad finnes fullständigt framställdt rörande hvart och ett af nedannämnde föremål, föranlåtes Kongl. Maj:t att vidare af Rikets Ständer äska beviljandet af följande, för Sjöförsvaret erforderliga, *särskilda* eller *extra* anslag:

till nybyggnad af en ångfregatt af bästa modell med maskin om 800 nominela hästkrafter, beräknad att, fullfärdig och fullständigt kompletterad, kosta 2,009,500 R:dr, skulle under nu instundande statsreglerings-period $\frac{2}{5}$:delar af denna summa, eller Riksdaler . . . . . 803,800: —

behöfvas; men som det ständiga anslaget till Flottans nybyggnad, 162,000 R:dr årligen, eller för alla tre åren . R:dr 486,000: —

kan utöfver kostnaden för behöfliga och under samma tid till nybyggnad afsedda 4 kanon-ångslupar . . 440,000: —

härtill bidraga med . . . . . 46,000: —

utgör återstoden . . . . . R:dr 757,800: —

det extra anslag, som erfordras, att utgå under åren 1862 och 1863 med hälften eller 378,900 R:dr årligen;

till ångkorvetten Thors reparation och förseende med nya pannor R:dr 96,000: —

» utvidgande af skepps-dockorna N:ris 2 och 3 samt gamla reparations-dockan vid Flottans, Carlskrona station . . . . . 108,380: —

» ett nytt ångqvarn- och bageri-verk å Stumholmen i Carlskrona . . . . . 78,000: — 282,380: —

att år 1861 för en gång utgå;

» anläggande af vattenledning från Lyckeby till Carlskrona R:dr 354,000: —

» angelägna byggnads-arbeten och anskaffningar vid Flottans stationer . . . . . 200,000: —

» en ny Fyrinrättning vid Sandhammaren å Skånes sydöstra kust . . . . . 181,000: — 735,000: —

att under åren 1861, 1862 och 1863 utgå med en tredjedel, eller 245,000 R:dr, hvartdera året.

tillhopa R:mt R:dr 1,775,180: —

Slutligen och med hänvisande till de i nyss åberopade Protokoll för den 14 dennes intagna utredningar och förslag rörande de anslag, som utöfver tillgängliga medel till Flottans reservstat erfordras för Flottans såväl embets- och tjenstemäns som gemenskaps pensionering, begär Kongl. Maj:t härmed, att Rikets Ständer nu må på Riksgälds-kontoret för åren 1861, 1862 och 1863 anvisa följande kreditiv, nemligen:

dels för att ej mindre sätta Amiralitets-krigsmans-kassan i stånd att till Flottans pensions-berättigade embets- och tjenstemän, som söka afsked, genast utgifva pensioner enligt de för Kassan nu gällande pensionerings-grunder, än ock bereda tillgång till de för dem föreslagna fyllnads-pensioners utbetalande, årligen med 30,000 R:dr, eller för 3:ne år . . . . . R:dr 90,000: —

dels äfven till förbättrande af pensions-vilkoren för Flottans gemenskap, årligen med 40,000 R:dr, eller för 3:ne år . . . R:dr 120,000: —

med Direktionen öfver förenämnda kassa lemnad rättighet att å berörda 2:ne kreditiv under hvarje års lopp lyfta hvad för de omförmälda ändamålen finnes vara behöfligt, under förbehåll deremot, att af följande årets kreditiv icke något må reqvireras, innan styrkt blifvit i hvad mån föregående årets kreditiv till pensioneringen åtgått, dock att hvad under ett år icke för ändamålen erfordras må under följande året användas; äfvensom att Rikets Ständer, för den händelse att förslaget om fyllnadspensioners tilldelande åt Flottans embets- och tjenstemän vinner Rikets Ständers gillande, tillika må medgifva, att det å 5:te Hufvudtiteln uppförda anslag till Flottans reservstat må, i den mån det då kan vara och framdeles, genom afgång bland derå uppförde Officerare, blifva disponibelt, så för ifrågavarande nya pensionering användas.

Sjette Hufvudtiteln,

innefattande anslagen för Civil-Departementet.

Nu gällande Riks-stat upptager för denna Hufvudtitel:

Penningar	R:mt R:dr	1,959,136:	20.
Indelta räntor, värde		182,300:	—
Indelt spanmål		17,666:	—
Oindelt spanmål		8,397:	80.
Summa	R:mt R:dr	2,167,500:	—

Vid pröfningen af de till reglering af Sjette Hufvudtiteln hörande frågor har Kongl. Maj:t, på sätt närlagde den 14 innevarande månad öfver Civil-ärenden förda Protokoll utvisar, funnit följande förändrade bestämmelser i afseende å anslagen på denna Titel vara erforderliga, nemligen:

1:o. *Departementets Expedition*:

Kongl. Maj:t föreslår, att de *tre Kanslist-beställningarne* inom nämnde Expe-

dition må definitivt varda å stat uppförde till löner af 1,800 R:dr för hvardera, och att två af de tre *Kopist-tjensterne* derstädes må likaledes uppföras på definitiv stat till löner af 1,000 R:dr för hvardera, men att deremot den tredje Kopist-lönen må indragas och beloppet deraf, 1,000 R:dr, ställas till Departements-Chefens disposition, för att användas till befrämjande af ärendenas gång inom Expeditionen.

Som den till uppassning hos Stats-Rådet anställde, på Civil-Departementets Expeditions-stat uppförde Vaktmästare icke kan ensam medhinna förrättandet af de till hans tjenst hörande åligganden, föreslår Kongl. Maj:t, att lön för en ytterligare *Vaktmästare* hos Stats-Rådet må å bemälda Expeditions-stat varda uppförd med ett belopp motsvarande den lägre lönegraden för Vaktmästare vid Expeditionerne af Kongl. Maj:ts Kansli, eller . . . . . 500: —

2:o. *Statistiska Tabell-kommissionen:*

För bemälde Kommission, som den 1 Augusti 1858 trädt i verksamhet, har embets-lokal från och med den 1 innevarande Oktober blifvit anvisad i ett Kronan tillhörigt hus, hvadan något årligt anslag till hyra för bemälde embetsverk icke vidare erfordras.

Hvad staten för Statistiska Tabell-kommissionen i öfrigt angår vill Kongl. Maj:t deruti föreslå följande ändringar:

a) att Chefens för Kommissionens Central-byrå aflöning, hvilken blifvit bestämd till lägre belopp än lönerna för andra i vigt och ansvar jemförliga befattningar, må från 4,500 R:dr höjas till hvad Kongl. Maj:t i Sin Proposition vid förra riksdagen föreslog, eller 5,000 R:dr, och således ökas med . . . . . 500: —

b) att, med afseende å hvad bemälde Chef anfört rörande fördelen och lämpligheten af gemensamhet i arbete och likhet i aflöningsförmåner för de i byrån anställde tjenstemän, i stället för de till Central-byråns tre tjenstemän å staten nu uppförda löner, en summa, motsvarande dessa löners sammanlagda belopp, eller 9,000 R:dr, årligen anvisas, för att lika fördelas emellan de tre tjenstemännen.

c) att anslagen dels till »bibliothekets underhåll och litterärt utbyte», och dels till »betäckande af kostnaderna för en statistisk tidskrift» må bibehållas vid deras nuvarande belopp, 1,000 R:dr hvartdera, men erhålla egenskap af *reservations-anslag;*

d) att anslaget, 1,000 R:dr, »till ved, ljus, skrifmaterialier m. m.» må från staten för Statistiska Tabell-kommissionen utgå och öfverflyttas till Sjette Hufvudtitelns allmänna *förslags-anslag* »till skrifmaterialier och expenser, ved m. m.»;

e) att på Kommissionens stat må uppföras det arfvode

Transport R:mt R:dr 500: — 500: —

Transport R:mt R:dr 500: — 500: —

af 750 R:dr årligen, som Kammarherren E. G. Leijonmarck, enligt Kongl. Maj:ts Nådiga beslut, eger uppbära emot skyldighet att inom Statistiska Central-byrån förrätta emot hans förra åliggande såsom Revisor i f. d. Kommissionen öfver Tabellverket svarande göromål; i hvilket fall det hittills å stat uppförda reservations-anslaget »till arfvoden åt tillfälliga biträden» kan med samma belopp minskas, och således till 4,250 R:dr nedsättas; samt

f) att anslaget till Vaktbetjeningen må, för att kunna godtgöra i sådant afseende erforderligt extra biträde, ökas från 500 till 700 R:dr, eller med . . . . . 200: —

Summa R:dr 700: —

I händelse Rikets Ständer bifalla hvad Kongl. Maj:t sålunda föreslår, skulle anslags-summan för Statistiska Tabell-kommissionen, i nu gällande stat upptagen till 27,000 R:dr, komma att nedsättas till 26,700 R:dr, men deremot, under iakttagande af ofvanberörde öfverflyttning, Sjette Hufvudtitelns anslag »till skrifmaterialier och expenser, ved m. m.», ökas med ett belopp af 1,000 R:dr.

3:o. *Landtmäteri-Staten:*

Med afseende å den betydande och hastiga tillvexten i ärendernas antal inom General-Landtmäteri-kontoret finner Kongl. Maj:t Sig föranlåten äska:

a) att anslaget till skrifvarebiträde vid Kontoret», nu upptaget till 600 R:dr, må ökas till 1,000 R:dr, eller med . . . . . 400: —

och *b*) att anslaget »till gratifikationer åt e. o. tjenstemän och vaktbetjente» derstädes, nu utgörande endast 75 R:dr, må likaledes förhöjas till 1,000 R:dr, eller med . . . 925: —

hvarigenom General-Landtmäteri-kontorets stat komme att ökas med . . . . . 1,325: —

Då samtlige med indelning försedde *Förste Landtmätare,* med undantag endast af Förste Landtmätaren i Westmanlands län, hvars indelning utgör 1,304 R:dr 99 öre, förklarat sig villiga att, emot tillträdande af den nya i penningar utgående lönen, afstå sin indelning, föreslår Kongl. Maj:t, att den *kontanta anslags-summan* för Landtmäteristaten 71,537 R:dr 91 öre, må i nästa Riks-stat ökas med det belopp 16,082 R:dr 10 öre, som motsvarar de öfrige Förste Landtmätarnes fordna indelningar, och sålunda, med tillägg af de nu med tillsammans 1,325 R:dr äskade tillökningarne i General-Landtmäteri-kon-

Transport R:mt R:dr 1,825: —

Transport R:mt R:dr 1,825: —

torets anslag till skrifvarebiträde och gratifikationer, upptagas till inalles 88,945 R:dr 1 öre, hvaremot i kolumnen för *indelta räntor,* nu innehållande 17,387 R:dr 9 öre; endast borde upptagas ofvanberörde 1,304 R:dr 99 öre; blifvande slutsumman 90,250 R:dr.

Sedan Rikets sednast församlade Ständer, utöfver det på Sjette Hufvdtiteln redan förut uppförda årliga reservations-anslag af 6,000 R:dr för *Socknekartors* upprättande, till Kongl. Maj:ts disposition för innevarande statsregleringsperiod å Riksgälds-kontoret anvisat ett årligt belopp af 15,750 R:dr, att, på sätt Kongl. Maj:t funne lämpligt, användas till fortskyndande af berörde arbete, har Kongl. Maj:t, som funnit detsamma böra hädanefter benämnas *Rikets Ekonomiska Karteverk,* den 15 sistlidne April meddelat de närmare föreskrifter i ämnet, som innefattas i Kongl. Maj:ts under samma dag till Öfver-Direktören vid Landtmäteriet aflåtna, i Svensk Författnings-samling intagna, Nådiga skrifvelse; och vill Kongl. Maj:t härmed i Nåder äska att, med bibehållande under oförändrad rubrik: »Till bearbetande af Rikets ekonomiska karteverk», af det på ordinarie stat under titel: »För Socknekartors upprättande» nu uppförda reservations-anslag af 6,000 R:dr, Rikets Ständer må till enahanda ändamål för nästkommande statsregleringsperiod till Kongl. Maj:ts disposition fortfarande anvisa ett årligt extra anslag af 15,750 R:dr, eller för 3 år tillsammans 47,250 R:dr.

Landt-staterna i Länen.

Då *Landshöfdingarne i Norrbottens* och *Jemtlands Län,* hvilka hvardera i årlig lön uppbära allenast 6,750 R:dr, respenningarne deruti inberäknade, äro svagare aflönade än öfrige Landshöfdingar och onekligen i behof af någon skälig tillökning i sina inkomster, vill Kongl. Maj:t härmed i Nåder äska, att åt hvardera af bemälde två Landshöfdingar må anslås en löneförhöjning af 1,250 R:dr, så att deras aflöning, med inberäkning af respenningarne, komme att uppgå till 8,000 R:dr; och skulle härigenom en tillökning i Titeln uppkomma af . 2,500: —

Som den af f. d. Landshöfdingen i Norrbottens län, Ros, på egen bekostnad i Luleå uppförda *stall- och ladugårdsbyggnad* är behöflig för Landshöfdingen i nämnde län, hemställer Kongl. Maj:t, att ifrågavarande byggnad, hvilken vid derå hållen syn befunnits vara ändamålsenligt inrättad och med omsorg uppförd till ett pris, som icke kunnat erhållas genom entreprenad-auktion, må varda för Kronans räkning inlöst och det erforderliga beloppet, 3,008 R:dr

Transport R:mt R:dr 2,500: — 1,825: —

Transport R:mt R:dr 2,500: — 1,825: —

70 öre, för ändamålet af Rikets Ständer anvisadt; hvarefter byggnaden borde, under ansvar såsom för öfriga bostadslägenheter, af Landshöfdingen emottagas.

Då erfarenheten under en längre tid visat behofvet deraf att Långhundra härad inom Stockholms län, hvilket härad består af 7 socknar med en folkmängd af omkring 5,900 personer, varder fördeladt uti *två Länsmans-distrikt,* vill Kongl. Maj:t härmed äska att till aflöning åt en ytterligare Länsman inom bemälda härad må på stat uppföras: lön 700 R:dr och hushyre-ersättning i likhet med hvad som bestås de Länsmän, som sakna boställe, i nu gällande stat upptagen till 150 R:dr; sålunda tillsammans . . . . 850: — 3,350: —

Sedan Rikets sednast församlade Ständer tillkännagifvit sig anse någon definitiv reglering af *Kronofogdarnes, Härads-skrifvarnes* och *Länsmännens* löneförmåner icke böra verkställas innan en förnyad, efter samma method och samma grunder förrättad noggrann värdering af bemälde tjenstemäns boställen egt rum, och derföre i underdånighet anhållit att Kongl. Maj:t täcktes anbefalla en dylik uppskattning, hafva, i anledning häraf, Kammar-kollegium och Stats-kontoret under den 23 Februari 1858 erhållit Nådig föreskrift att inkomma med förslag till de gemensamma grunder, som vid nämnde uppskattning borde följas och sättet för verkställigheten deraf. Då emellertid detta yttrande och förslag ännu icke från bemälde Kollegier inkommit, finner Kongl. Maj:t vid sådant förhållande Sig böra föreslå Rikets Ständer, att den för ofvannämnde landtstats-tjenstemän vid sednaste riksdag upprättade stat må äfven under instundande statsregleringsperiod få förblifva provisoriskt gällande.

Jordbruket, Handeln och Näringarne.

A) *Skiften och Afvittringar:*

Då det är af synnerlig vigt, såväl för det allmänna, som för de enskilde jordegarne, att storskiftes- och afvittrings-förrättningarne äfven under nästkommande statsregleringsperiod må kunna bedrifvas med ökad arbetspersonal och sålunda till fullbordan påskyndas, samt billigheten fordrar, att de vid dessa mödosamma, med mångfaldiga försakelser förenade, befattningar sysselsatte Landtmätare inom Norrbottens och Westerbottens län erhålla den af vederbörande embetsmyndigheter före-

Transport R:mt R:dr 5,175: —

Transport R:mt R:dr 5,175: —

slagna mindre betydliga förhöjning i sina arfvoden, vill Kongl. Maj:t härmed i Nåder äska att, jemte bibehållande af det å Riks-statens Sjette Hufvudtitel uppförda anslaget af 63,000 R:dr till »Skiften och Afvittringar», Rikets Ständer må bevilja ett till 70,575 R:dr förhöjdt särskildt anslag årligen för den tid, under hvilken nästa statsreglering kommer att gälla, eller för 3 år tillsammans 211,725 R:dr, att från Riksgälds-kontoret utgå och till ifrågavarande ändamål af Kongl. Maj:t disponeras.

B) *Undervisnings-anstalter för jordbruks- och landtmanna-näringar:*

Hos Kongl. Maj:t har *Styrelsen öfver Ultuna Landtbruks-institut* gjort underdånig ansökning om anslag till nya byggnaders uppförande derstädes, men som berörde ansökning, hvaröfver Landtbruks-akademiens underdåniga utlåtande blifvit infordradt, men ännu icke inkommit, ej varit åtföljd af plan och kostnads-beräkning öfver de tillämnade byggnaderna, har Kongl. Maj:t funnit Sig för närvarande icke böra till Rikets Ständer göra någon framställning i ämnet.

Med afseende dels å de lägre Landtbruks-skolornas nyttiga inverkan på jordbruket och det ådagalagda behofvet af tillökning i dessa skolors antal, dels ock å angelägenheten deraf att den i sednare tider betydligt ökade personalen af lärare vid landtbruks-läroverken och agronomer sättes i tillfälle att genom resor i främmande länder förvärfva ökade insigter i sitt yrke, vill Kongl. Maj:t härmed i Nåder äska att under ofvanstående rubrik må uppföras följande ständiga årliga anslag, nemligen:

1:o för ytterligare 3 *lägre Landtbruks-skolor* i de orter, som Kongl. Maj:t finner vara deraf företrädesvis i behof och hvilka uppfylla de för dylikt understöd stadgade vilkor, 4,000 R:dr för hvarje, eller tillsammans . . . . . 12,000: —

2:o till förhöjning i anslaget till rese-understöd åt *personer, som egna sig åt landtbrukets vetenskapliga eller praktiska studium* . . . . . 3,000: — 15,000: —

C) *Agronomer och deras Elever:*

Som antalet af de i Statens tjenst anställda Agronomer visat sig otillräckligt, hemställer Kongl. Maj:t, att Rikets Ständer må bevilja:

till arfvode åt ytterligare 3 Agronomer, à 1,500 R:dr för hvardera, tillsammans . . . . . 4,500: —

» resekostnads-ersättning och dagtraktamente åt bemälde Agronomer . . . . . 2,400: — 6,900: —

Transport R:mt R:dr 27,075: —

Transport R:mt R:dr 27,075: —

D) *Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmanna-näringar:*

Under hänvisande till hvad i närlagde, den 14 innevarande månad hållna Protokoll öfver Civil-ärenden finnes anfördt rörande nyttan af så kallade *agrikultur-kemiska försöks-anstalter,* föreslår Kongl. Maj:t att Rikets Ständer måtte bevilja:

1:o anslag för en gång, till uppförande för ifrågavarande ändamål af åtskilliga nya byggnader å Landtbruks-akademiens experimentalfält och förändring af dervarande äldre byggnader, äfvensom till inköp af boskaps-kreatur och inventarier samt uppsättning af ett mindre laboratorium på experimentalfältet, i ett för allt 25,000 R:dr; oberäknade de vid sistlidne riksdag för uppförande af en byggnad för gårdsfolket bebeviljade, men ännu icke använda 6,000 R:dr, och

2:o följande årliga belopp:

lönetillökning åt Akademiens Agrikultur-kemist, så att hans lön, oberäknad hyres-ersättningen för hans laboratorium i hufvudstaden, komme att uppgå till 3,500 R:dr . . . . . 1,500: —
arfvode till Agrikultur-kemistens assistent . . . . . 1,500: —
lönetillökning åt Inspektoren på experimentalfältet, hvilken skulle blifva föreståndare för det med försöks-anstalten förenade jordbruk . . . . . 500: —
kommande härigenom hans lön att uppgå till 2,000 R:dr, till reagentier, apparater, kol m. m. . . . . 1,500: — 5,000: —

Vidare vill Kongl. Maj:t under åberopande af de i meranämnde Protokoll öfver Civil-ärenden upptagna skäl, härmed äska att Rikets Ständer måtte anvisa:

1:o utöfver det *Svenska Trädgårds-föreningen* till underhåll af dess *Elev-skola* redan tillagda och under ofvanstående rubrik å Sjette Hufvudtiteln med 4,000 R:dr uppförda årliga belopp, ett årligt anslag 4,500 R:dr under nästa statsregleringsperiod, eller tillsammans 13,500 R:dr, för att af Trädgårds-föreningen användas till elev-skolans utbildning och trädskötselns befrämjande, mot enahanda vilkor som hittills, nemligen: att Föreningen, så vidt ske kan, verkställer utdelning af fruktträd och plantor till mindre bemedlade jordbrukare, och, jemte behörig redovisning för det erhållna stats-bidraget, till Landtbruks-akademien årligen afgifver berättelse om antalet af de elever, hvilka vid inrättningen njuta undervisning, äfvensom rörande verkställd utdelning af fruktträd, samt om öfrige föremål för Föreningens verksamhet.

2:o till *utdelning vid Landtbrukare-möten* såsom premier för hus-

Transport R:mt R:dr 32,075: —

Transport R:mt R:dr 32,075: —

djur, redskap och ladugårds-produkter af utmärktare slag, enahanda anslag som hittills, 3,000 R:dr årligen, eller för nästa statsregleringsperiod tillsammans 9,000 R:dr; och

3:o till *underhållande och förädling af Kronans* redan inrättade *Stamholländerier*, samt till inrättande af nya, i den mån sådant kan verkställas, ett årligt belopp af 10,000 R:dr under nästa statsreglerings-period, eller tillsammans 30,000 R:dr.

Genom särskild Nådig Proposition af denna dag äskar Kongl. Maj:t dessutom för nästa statsregleringsperiod:

1:o till fortsättande af de *geologiska undersökningarne* inom Riket 30,000 R:dr årligen, eller för 3 år tillsammans . . . 90,000: —

2:o till utgifvande af derpå grundade *geognostiska kartor*, för tre år tillsammans . . . . . 10,000: —

Summa R:mt R:dr 100,000: —

E) *Hästafvelns förbättrande:*

Med afseende å vigten af de åtgärder, som Stuteri-Öfverstyrelsen föreslagit för befrämjande af hästafveln inom Riket, vill Kongl. Maj:t för berörde ändamål härmed äska, till utgående under nästa statsregleringsperiod:

1:o för *inrättande af så kallade stohållningar* 10,000 R:dr årligen, eller för 3:ne år . . . . . 30,000: —

2:o till *inköp af utländska race-hingstar*, för en gång 50,000: —

Summa R:mt R:dr 80,000: —

F) *Undervisnings-anstalter för slöjderna:*

Som den af *Svenska Slöjd-föreningen* här i hufvudstaden inrättade *söndags- och afton-skola* numera uppehålles hufvudsakligen genom anslag af statsmedel samt understöd af Stockholms stad, men endast till en ringare del genom bidrag af Slöjd-föreningen, har Kongl. Maj:t under den 23 nästlidne September funnit skäligt förordna, att skolan bör stå under tillsyn, icke af bemälde Förenings Direktion, utan af en särskildt utsedd Skol-styrelse, bestående af en Ordförande, som Kongl. Maj:t förordnar, samt 3 Ledamöter, som skola utses en af Kommerskollegium, en af Stockholms Magistrat och Borgerskaps Äldste och den 3:dje af Slöjd-föreningen, så länge dess bidrag till skolan såsom hittills fortfar. I betraktande af denna skolas stora inflytelse på spridande af insigt i tekniska och dermed gemenskap egande ämnen, äfvensom på utbildandet af smak och arbets-skicklighet, i följd hvaraf elever-

Transport R:mt R:dr 32,075: —

Transport R:mt R:dr 32,075: —

nas antal årligen ökats, vill Kongl. Maj:t härmed föreslå Rikets Ständer, att till understöd för den af Svenska Slöjdföreningen i Stockholm inrättade söndags- och afton-skola anvisa anslag till enahanda belopp, som vid sednaste riksdag beviljades, eller 15,000 R:dr årligen, under vilkor att skolans verksamhet ordnas samt förvaltningen af dertill anslagna statsmedel och skolans öfriga tillgångar besörjes i öfverensstämmelse med de föreskrifter, som Kongl. Maj:t kan finna godt meddela, äfvensom att Stockholms stad till bekostande af tjenlig lokal för skolan bidrager med enahanda belopp, som under år 1848.

G) *Befrämjande i allmänhet af slöjderna:*

Då de så kallade Manufaktur- samt Tull- och Beslags-medlen numera endast lemna en obetydlig tillgång för att af Kongl. Maj:t användas till *rese-understöd* åt sådane *arbetare i de särskilda näringsyrkena,* hvilka önska att genom resor till främmande länder, der industrien uppnått en högre ståndpunkt, samt någon tids arbete på dervarande verkstäder öka sina insigter och sin konstfärdighet, vill Kongl. Maj:t härmed äska, att Rikets Ständer för nämnda ändamål må till Kongl. Maj:ts disposition ställa ett årligt anslag af 3,000 R:dr under nästa statsregleringsperiod, eller tillsammans 9,000 R:dr.

Likaledes föreslår Kongl. Maj:t, att till *befrämjande af slöjdexpositioner* må för instundande statsregleringsperiod beviljas ett lika belopp, som till enahanda ändamål blifvit för nuvarande statsregleringsperiod å Riksgälds-kontoret anvisadt, eller 4,500 R:dr.

H) *Undervisnings-anstalter för Handel och Sjöfart:*

Med hänvisande till de i meranämnde, rörande Civil-ärenden den 14 innevarande månad hållna Protokoll upptagna skäl och i enlighet med hvad Kommers-kollegium i ämnet yttrat och tillstyrkt, vill Kongl. Maj:t härmed i Nåder föreslå, att Rikets Ständer må å denna titel bevilja följande årliga tillökningar nemligen:

1:o för åstadkommande af en förbättrad aflöning åt *lärarne i ångmaskin-lära* vid Navigations-skolorna i Stockholm, Göteborg, Gefle och Carlshamn tillsammans . . . . . R:dr 1,612: 50.

2:o för *Wisby Navigations-skola:* förhöjning i årsanslaget från 1,973 R:dr 75 öre till 2,950 R:dr, eller . 976: 25.
med dervid fästadt vilkor att de vid skolan inflytande inskrifningspenningar samt lösen för afskrift af betyg bör till bildande af en premie-kassa användas; samt

Transport R:mt R:dr 2,588: 75. 32,075: —

Transport R:mt R:dr 2,588: 75. 32,075: —

3:o för *Carlshamns Navigations-skola*, — oberäknadt det tillökta belopp af 262 R:dr 50 öre för undervisnings meddelande i ångmaskin-lära vid nämnde skola, hvilket inbegripes i ofvannämnde summa af 1,612 R:dr 50 öre, — förhöjning i årsanslaget med . . . . . 950: — 3,538: 75.

under vilkor att staden Carlshamn tillhandahåller en fullt ändamålsenlig lokal för skolan.

Slutligen och med afseende å *Skeppsbyggeri-institutets i Carlskrona* fördelaktiga inflytelse å skeppsbyggeri-yrket inom Riket, föreslår Kongl. Maj:t att det från Riksgälds-kontoret för bemälde institut nu utgående årliga anslag af 5,000 R:dr må under instundande statsregleringsperiod än vidare få fortfara, med rättighet för Kongl. Maj:t att använda detta årliga belopp till lärares aflönande, elevers underhåll och andra för institutet erforderliga utgifter.

J) *Fiskeri-näringens understöd:*

Till förrättande af vetenskapliga undersökningar rörande fiskerierna äskar Kongl. Maj:t enahanda anslag, som hittills, 1,000 R:dr årligen, eller för nästa statsregleringsperiod tillsammans 3,000 R:dr.

K) *Skrifmaterialier och expenser, ved m. m.:*

I öfverensstämmelse med hvad här ofvan blifvit under rubriken *Statistiska Tabell-kommissionen* antydt, hemställer Kongl. Maj:t att det på bemälde embetsverks stat uppförda årliga anslag »till ved, ljus, skrifmaterialier m. m.» må derifrån öfverflyttas till Sjette Hufvudtitelns allmänna förslags-anslag »till skrifmaterialier och expenser, ved m. m.» med enahanda belopp, eller . . . . . 1,000: —
hvarjemte detta förslags-anslag torde, för erhållande af jemn slutsumma å Hufvudtiteln, böra ökas med . . . . . 6: 25. 1,006: 25.

Beträffande öfriga delar af Sjette Hufvudtiteln föreslår Kongl. Maj:t, att de för närvarande derå uppförda anslag må fortfarande till oförändradt belopp upptagas.

Då de summor, hvilka Kongl. Maj:t sålunda äskat såsom fortfarande ordinarie anslag till utgående från Sjette Hufvudtiteln, utgörande tillsammans . . . . . 36,620: —

Transport R:mt R:dr 36,620: —

Transport R:mt R:dr 36,620: —
efter afdrag af den å anslaget för Statistiska Tabell-kommissionen ifrågasatta minskning . . . . . 300: —

36,320: —
sammanläggas med Sjette Hufvudtitelns nuvarande anslags-summa . . 2,167,500: —

så uppkommer för samma Hufvudtitel en årlig slutsumma af
R:mt R:dr 2,203,820: —

Utöfver de belopp, hvilka Kongl. Maj:t, i sammanhang med regleringen af Sjette Hufvudtiteln, här ofvan äskat, dels såsom årliga anslag under de 3 år, nästa statsregleringsperiod omfattar, dels såsom anslag för en gång under samma period, nemligen:

a) till Rikets Ekonomiska karteverk	47,250: —	
b) till inlösen af en stall- och ladugårds-byggnad åt Landshöfdingen i Norrbottens län	3,008: 70.	
c) till skiften och afvittringar	211,725: —	
d) till byggnader vid Landtbruks-akademiens experimentalfält samt inköp af kreatur m. m. i och för agrikultur-kemiska försök	25,000: —	
e) till förhöjning i årsanslaget för Svenska Trädgårdsföreningens elev-skola m. m.	13,500: —	
f) till premier vid Landtbrukaremöten	9,000: —	
g) till underhållande af stamholländerierna	30,000: —	
h) till geologiska undersökningar och utgifvande af geognostiska kartor	100,000: —	
i) till vetenskapliga undersökningar rörande fiskerierna	3,000: —	
k) till inrättande af stohållningar	30,000: —	
l) till inköp af utländska hingstar . , ...	50,000: —	
m) till resestipendier åt fabriks- och handtverks-arbetare	9,000: —	
n) till slöjd-expositioners befrämjande	4,500: —	
o) till Skeppsbyggeri-institutet i Carlskrona	15,000: —	550,983: 70.

vill under åberopande af meranämnde protokoll öfver Civil-ärenden för den 14 innevarande månad, äfvensom af Styrelsens för allmänna Väg- och Vatten-byggnader den 19 sistlidne September afgifna underdåniga förslag rörande stats-understöd för åtskilliga allmänna arbeten

Transport R:mt R:dr 550,983: 70.

Transport R:mt R:dr 550,983: 70.

m. m., Kongl. Maj:t härmed, i fråga om ytterligare beviljande af medel dels för vissa år, dels för en gång, till föremål beroende på Civil-Departementets handläggning, i Nåder föreslå Rikets Ständer, att för följande arbetsföretag anvisa särskilda bidrag till nedan upptagna belopp:

1:o för *hamnbyggnad i staden Åmål:* anslag . . . 8,000: —
lån . . . . 8,000: — 16,000: —

2:o för *hamnbyggnad vid staden Grenna:* anslag . . 37,500: —
lån . . 37,500: — 75,000: —

3:o för *brobyggnad öfver Umeå elf:* anslag . . . 27,500: —
lån . . . . 55,000: — 82,500: —

4:o för *bortsprängandet af Röda berget i Göta elf:* anslag . . . . . 40,000: —

5:o för *anläggning af väg emellan Storbacken i Öfver-Luleå socken och sjön Waikijaur:* anslag . . . . . 40,000: —

Medelst särskild Nådig Proposition af denna dag föreslår Kongl. Maj:t Rikets Ständer, att för *utvidgning och tillbyggnad af hamnen vid Helsingborg* bevilja ett låne-understöd af . . . . . 230,000: —

Vidare hemställer Kongl. Maj:t att Rikets Ständer må anvisa:

1:o till fond för *anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar* 100,000 R:dr årligen, eller för de tre åren 1861—1863 tillsammans . . . . . 300,000: —

2:o till fond för *understödjande af mindre hamnbyggnader och årensningar* 20,000 R:dr årligen, eller för nyssnämnde tre år tillsammans . . . . . 60,000: —

3:o till fond för *befrämjande af utdikningar, och aftappningar af sanka trakter och sjöar* till beredande af odlingsföretag, för de tre åren 1861—1863 tillsammans . . . . . 100,000: —
hvaraf $\frac{4}{5}$:tedelar såsom lån.

4:o till fond för *undersökningar, inspektions-kostnader och expenser för allmänna arbeten* 25,000 R:dr årligen, eller för nyssnämnda tre år 75,000: —

Beträffande så väl vilkoren för erhållande och åtnjutande af stats-bidrag till allmänna arbeten af ofvanomförmälda särskilda slag, som kontrollen å arbetenas utförande enligt fastställda planer, föreslår Kongl. Maj:t bibehållandet af de i berörde afseenden nu gällande föreskrifter.

För öfrigt vill Kongl. Maj:t i Nåder äska:

5:o till *aflöning för Styrelsen öfver allmänna Väg- och Vattenbyggnader samt dess tjenstebiträden* så väl i hufvudstaden som i

Transport R:mt R:dr 1,569,483: 70.

Transport R:mt R:dr 1,569,483: 70.

landsorterna, 27,550 R:dr årligen, eller för de tre åren 1861—1863 tillsammans . . . . . 82,650: —

6:o till *arfvoden åt Lärare vid Mariebergs Artilleri-läroverk* i de kunskapsämnen, som tillhöra Civil-ingeniörer 3,000 R:dr årligen, eller för nämnde tre år tillsammans . . . . . 9,000: —

7:o till *stipendier åt elever vid bemälde läroverk,* som genomgå den för Civil-ingeniörer bestämda kurs, likaledes 3,000 R:dr årligen, eller för samma tre år . . . . . 9,000: —

Summa R:mt R:dr 1,670,133: 70.

Styrelsens för Allmänna Väg- och Vattenbyggnader ofvannämnde berättelse och förslag rörande verkställda och ytterligare ifrågasatta allmänna arbeten kommer att meddelas Rikets Ständers Stats-Utskott; skolande de dertill hörande kartor och kostnadsförslag, jemte öfriga handlingar rörande dylika arbeten, för hvilka Kongl. Maj:t nu föreslagit statsbidrag, för vidare upplysning blifva att hos bemälde Styrelse tillgå.

Enligt hvad Kongl, Maj:t nu föreslagit skulle såsom *årligt anslag för Sjette Hufvudtiteln* under nästa statsregleringsperiod utgå Riksdaler Riksmynt 2,203,820: — hvaraf *förslags-anslag* 112,794 R:dr 91 öre; och dessutom till *föremål, hörande till Civil-Departementets handläggning,* erfordras tillsammans . . . . . R:mt R:dr 1,670,133: 70.

Sjunde Hufvudtiteln,

innefattande anslagen för Finans-Departementet,

Nu gällande Riks-stat upptager för detta Departement

Penningar . . . . . R:mt R:dr 3,305,538: 40.

Indelta räntor, förslagsvis beräknade enligt markegång till . . . 24,700: —

Indelt spanmål, 967 kubikfot 4 kannor, värderade, efter 2 R:dr kubikfoten, till . . . . . 1,934: 80.

Oindelt spanmål, 113 kubikfot 4 kannor, efter enahanda värde 226: 80.

tillsammans R:mt R:dr 3,332,400: —

Enligt hvad hosföljande, den 14 innevarande månad öfver Finans-ärenden förda protokoll utvisar, har Kongl. Maj:t vid pröfningen af de till Sjunde Hufvudtitelns

reglering hörande frågor, ansett förändrade bestämmelser angående följande anslag å denna Titel erfordras, på sätt Kongl. Maj:t här nedan föreslår, nemligen:

1:o för *Departementets Expedition,* att de medel, som för Kanslist- och Kopistgraderna äro vid förra riksdagen beviljade, tillsammans 6,600 R:dr, i den blifvande definitiva staten uppföras till sådan fördelning:

2 Kanslister, à 1,800 R:dr . . . . . 3,600: —
2 Kopister, à 1,000 R:dr . . . . . 2,000: —
och till Departements-Chefens disposition, för befrämjande af göromålens gång inom dessa grader . . . . . 1,000: —
hvaremot den 3:dje Kopist-tjensten komme att indragas.

2:o för *Kammar-kollegium,* att de Kanslist-graden inom Kollegii Kansli tillagda medel, utgörande 6,000 R:dr, blifva sålunda fördelade, att å stat uppföras 4 Kanslister med lön af 1,000 R:dr hvardera . . . . . 4,000: —
och till Kollegii disposition, för befrämjande af göromålens gång inom Kanslist-graden, ställas . . . . . 2,000: —
motsvarande aflöning för 2 Kanslist-befattningar, som komme att indragas; men deremot de 1000 R:dr, som å den provisoriska staten för Kammar-kollegii Advokat-Fiskals-kontor äro uppförda för en Kanslist och till befrämjande af Kanslist-göromålens gång, förenas till lön på stat för en Kanslist i samma kontor.

3:o för *Stats-Kontoret,* att öfvertaliga Notarien derstädes Johan Adam Jædren, som lider af svår bröstsjukdom och hvars afgång, enligt Rikets Ständers beslut i skrifvelse den 16 Februari 1858, utgör ett vilkor för genomförande af den då bestämda arbets- och löneregler i Stats-kontoret, måtte på Allmänna Indragnings-staten förflyttas, med bibehållen aflöning enligt Stats-kontorets äldre stat . . R:dr 1,344: —
hvilket belopp, tillika med redan besparade . . . . . 650: —
för f. d. Ombudsmannen och Redogöraren vid Direktionen öfver Lappmarks Ecklesiastikverk, eller tillsammans . . . . . R:mt R:dr 1,994: —
följaktligen komme att afgå från Stats-kontorets nu provisoriskt bestämda aflöningssumma; men att deraf återstående 85,100 R:dr måtte på ordinarie stat uppföras;

4:o för *Kammar-Rätten,* dels att de medel, som uti dess nu gällande stat finnas upptagna med tillsammans 4,727 R:dr 50 öre för Kanslist-graden och 572 R:dr 50 öre för biträde vid Registrators- och Aktuarie-göromålen, således tillhopa 5,300 R:dr, måtte i den blifvande definitiva staten sålunda fördelas:
en Kanslist, tjenstgörande på Registrators- ock Aktuarie-kontoret . R:dr 1,000: —
tre Kanslister i Kammar-Rättens Kansli, à 1,000 R:dr . . . . » 3,000: —
en Kanslist på Advokat-Fiskals-kontoret . . . . . » 1,000: —
samt arfvode för biträde vid Registrators- och Aktuarie-göromålen » 300: —
dels ock att för ytterligare en Kammarskrifvare i Öfver-Revisions-Departementet måtte beviljas lön 1,000 R:dr;

hvaremot Kammar-Rättens utgifts-stat minskas med derå nu uppförda, men icke

utgående 4,835 R:dr 84 öre för öfvertalige en Proto-Notarie, en vice Advokat-Fiskal och två Revisorer, så att på det hela inträffar en nedsättning af 3,835 R:dr 84 öre;

5:o för *Öfver-Intendents-Embetet*, att till ytterligare en Vaktmästare vid Kongl. Museum måtte anslås lön . . . . . 450: —

6:o för *Post-Verket*, att det kontanta förslags-anslag, som dertill direkt af postmedlen utgår och vid förra riksdagen beräknades till 727,500 R:dr, måtte, i öfverensstämmelse med hvad här ofvan, vid Stats-inkomsternas beräkning, finnes upptaget, varda jemväl bland utgifterna utfördt med 1,400,000 R:dr, hvarigenom visar sig en tillökning af . . . . . 672,500: —

7:o för *Tull-Verket*, att det likaledes af tullmedlen direkt utgående förslags-anslaget till detta verks stat och omkostnader måtte från 1,600,000 R:dr upptagas till det belopp, som, i afdrag på Statens tullinkomst, blifvit här ofvan förslagsvis antaget, nemligen 1,800,000 R:dr, således med en förhöjning i beräkningen af . . . . . 200,000: —

och 8:o att det reservations-anslag af 75,000 R:dr, som för *Skogs-institutet, lägre skogs-skolor samt öfrige till Skogs-staten hörande tjenstemäns aflöning* blef vid sednaste riksdag beviljadt att utgå blott under hvarje af åren 1858, 1859 och 1860, måtte, såsom fortfarande behöfligt, varda på stat uppfördt jemväl för nästa statsregleringsperiod.

De föreslagna förhöjningarne under denna Hufvudtitel utgöra således tillsammans . . . . . R:mt R:dr 872,950: —

hvaraf likväl den ojemförligen största delen, eller Riksdaler . . . 872,500: —
uppkommit endast genom högre beräkning af de för Post- och Tullverkens stat och omkostnader i allt fall utgående, här förslagsvis upptagna medel.

Hufvudtitelns öfriga anslag, för egentliga utgifter, äro deremot föreslagna att minskas i Stats-kontoret med . . . . 1,994: —
och i Kammar-Rätten med . . . . . 3,835: 84.
tillsammans R:dr 5,829: 84.
men att ökas i Öfver-Intendents-Embetet med . . . 450: —
samt följaktligen att i sjelfva verket nedsättas med . . . . . 5,379: 84.

efter afdrag hvaraf sifferförhöjningen blifver . . . . . 867,120: 16.

Denna summa åter, sammanlagd med Hufvudtitelns nuvarande slutsumma . . . . . 3,332,400: —

angifver det belopp, hvartill samma Hufvudtitel skulle, enligt Kongl. Maj:ts Nådiga förslag, uppgå . . . . . R:mt R:dr 4,199,520: 16.
deraf 3,443,418 R:dr 75 öre förslags-anslag.

Dessutom äskar Kongl. Maj:t, att å de för tillfälliga behof afsedda tillgångar måtte under denna Hufvudtitel anvisas:

a) till *utgifter för kolonien S:t Barthelemy*, hvilken under sednare tider medfört för Statsverket en årlig kostnad, icke understigande 1,000 P:d Sterling, eller i Svenskt mynt omkring 18,000 R:dr, sistnämnda summa för hvarje af de år, nästa statsreglering kommer att omfatta, eller tillsammans . . R:mt R:dr 54,000: —

äfvensom

b) för det i Kammar-kollegium inrättade *Jordeboks-kontor*, om hvars fortsatta verksamhet för skatteförenklingens och det nya jordeboks-arbetets fullbordan Kongl. Maj:t vill till Rikets Ständer aflåta särskild Nådig Proposition . . . . . 74,100: —

så att den för tillfälliga behof nu äskade summan under Sjunde Hufvudtiteln blifver . . . . . R:mt R:dr 128,100: —

hvarförutan i Nåder föreslås, att det vid förra riksdagen beviljade, men, i följd af inträffade hinder, ännu icke begagnade anslag till *inlösen af Landshöfdinge-residenshuset i Hernösand och uppbyggande af Landtstats-Embetshus derstädes*, 76,650 R:dr, måtte fortfarande ställas till Kongl. Maj:ts förfogande för den händelse, att aftal rörande inköp af residenset och plats för Embetshuset, på de af Kongl. Maj:t och Rikets Ständer redan bestämda grunder, kan mellan Kronan och Hernösands stad framdeles bringas till stånd.

Åttonde Hufvudtiteln,

innefattande anslagen för Ecklesiastik-Departementet,

upptager i nu gällande Riks-stat:

Penningar	1,753,924: 20.
Indelta räntor, med kronovärde 41,803 R:dr 14 öre, efter förslagsvis beräknadt markegångsvärde	260,200: —
Indelt spanmål, 495,146 kubikfot 5 kannor, à 2 R:dr kubikfoten	990,293: —
Oindelt spanmål, 25,291 kubikfot 4 kannor, à 2 R:dr kubikfoten	50,582: 80.
Tillsammans R:mt R:dr	3,055,000: —

I afseende på anslagen å denna Hufvudtitel har Kongl. Maj:t, på sätt bilagde Protokolls-utdrag öfver Ecklesiastik-ärenden den 20 Maj, den 10 och 22 Juni samt den 9 September detta år och den 14 i denna månad innehålla, funnit skäl i Nåder föreslå följande förändringar och bestämmelser, nemligen:

1:o. För *Departements-Chefen:*

att han, som är i saknad af boställs-våning, må undfå hyresersättning . . . . . R:mt R:dr 2,000: —

2:o. *Departements-expedition:*

a) att det vid förra riksdagen beviljade anslag för Kanslist- och Kopist-graderna, 8,400 R:dr, måtte i stat uppföras till följande fördelning, nemligen:

för 2 Kanslister à 1,800 R:dr . . . . . 3,600: —
» 2 Kopister à 1,000 R:dr . . . . . 2,000: —
» biträde åt Chefen uti Afdelningen för Allmänna undervisningen . . . . . 1,800: —
och för befrämjande af göromålens gång inom Kanslist- och Kopist-graderna . . . . . 1,000: —

b) och att, med hänseende till målens inom Departementet tillvext, anslaget till gratifikationer åt e. o. tjenstemän och betjente måtte höjas från 450 till 1,000 R:dr R:mt, eller med . . . . . 550: —

3:o. *Kongl. Bibliotheket:*

Att Bibliothekarien och vice Bibliothekarien måtte erhålla löneförhöjning, 500 R:dr hvardera, eller tillsammans . . . R:mt R:dr 1,000: —

4:o. *Kleresi-staten:*

a) att till biträde utaf e. o. Prestmän i de församlingar, der sådant, i följd af yppade villomeningar i troslärorne, kunde finnas behöfligt, måtte för nästa statsreglering anslås årligen R:mt R:dr 10,000: —

b) att för aflöning till en Predikant i Malå Kapell måtte medgifvas . . . . . 850: —

c) och till en Predikant i Trehörningsjö . . . . 600: — 11,450: —

d) att Kyrkoherden i Sibbarp måtte erhålla lönefyllnad med 26 tunnor, eller 163 kubikfot 8 kannor spanmål, hälften råg och hälften korn, utaf indragen behaglig-tids förlänings-spanmål; och

e) att så kallade proste-tunnor måtte anslås till Kontrakts-prosten i Ångermanlands Nordvestra Kontrakt för Skorpeds församling med en tunna krono-tionde eller 6 kubikf. 3 k:r.

och Kontraktsprosten i Wadsbo Kontrakt för Carlsborgs och Tiveds församlingar med 2 $\frac{2}{3}$ tunnor krono-tionde, eller . 15 kubikf. 1,2 »

21 kubikf. 4,2 k:r.

Transport R:mt R:dr 15,000: —

Transport R:mt R:dr 15,000: —

5:o. *Universiteten:*

Upsala:

a) att anslaget för stipendier åt Theologie Studiosi måtte förökas med . . . . . R:dr 7,000: —

b) att en Theologie Adjunkt måtte undfå löneförhöjning med . . . . . 700: —

c) att lön för en Professor i Fysiologi måtte anslås med . . . . . 4,500: —

och *d)* att tvenne högre Adjunktslöner måtte heviljas med 2,500 R:dr till hvardera . . . . . 5,000: —

Lunds:

a) att anslaget för stipendier åt Theologie Studiosi måtte förökas med . . . . . 3,000: —

b) att bibliotheket måtte erhålla ett anslag . . . . 2,800: —

c) och Kemiska Institutionen . . . . . 800: —

d) att lön för en ny Professor i Medicinen måtte anslås med . . . . . 4,500: —

e) att Förste Amanuensen vid Bibliotheket måtta erhålla löneförhöjning med . . . . . 900: —
och den Andre med . . . . . 550: — 1,450: —

f) att löneförhöjningar måtte anslås:
åt Läraren i gymnastik och fäktkonst . . . 250: —
» Kapellmästaren . . . . . 100: —
» Ritmästaren . . . . . 550: — 900: — 30,650: —

6:o. *Elementar-Läroverken:*

a) att lönen för fem nya Lärare vid högre Elementarläroverk måtte anslås med 1,000 R:dr till hvarje . . 5,000: —

b) för sju st. Kolleger vid hufvudstadens fem-klassiga skolor med 1,000 R:dr till hvardera . . . . . 7,000: —

c) för sju Adjunkter vid nya Elementar-skolan i Stockholm à 1,000 R:dr till hvarje . . . . . 7,000: —

d) för Lärarne vid samma skola i musik, teckning och gymnastik, 500 R:dr till hvardera . . . . . 1,500: —

e) hyres-ersättning till Rektor vid sistnämnde skola 500: —

f) att löner för 2:ne ytterligare Adjunkter vid Elementar-läroverket i Umeå måtte anslås à 1,000 R:dr . 2,000: —

Transport R:mt R:dr 23,000: — 45,650: —

Transport R:mt R:dr	23,000: —	45,600: —
g) att de å real-linien fullständiga Läroverken måtte undfå löner för 6 Kolleger à 1000 R:dr	6,000: —	
h) för Lärare uti gymnastik, musik och teckning vid sistberörde Läroverk, 400 R:dr till hvarje	7,200: —	
i) att Rektor i Söderköping måtte undfå löneförhöjning	500: —	
k) att lön för en Kollega vid Söderköpings skola måtte anslås med	1,000: —	
l) att för en ny skola i Carl Johans församling måtte anslås löner: åt en Rektor . . . 2,000: — och en Kollega . . . . . 1,000: —	3,000: —	
m) att lön till en Rektor vid skolan i Skenninge måtte anslås med	2,000: —	
n) att anslaget för Bibliothekarier vid de högre Elementar-läroverken måtte förökas med	1,000: —	
o) att Rektor vid Piteå lägre Elementar-läroverk måtte erhålla löneförhöjning med	500: —	
p) att för Elementar-läroverkets i Norrköping förändring till ett fullständigt högre Elementar-läroverk måtte anslås	9,000: —	
q) att Wexiö högre Elementar-läroverk måtte erhålla ersättning för mistad kronotionde från hemmanet Sjöakulla med ½ tunna, eller 3 kubikfot, 1,5 kanna spanmål, hälften råg och hälften korn;		
r) att det till åtskillige Lärare vid Wisby högre Elementar-läroverk utgående kontanta belopp 245 R:dr 25 öre R:mt, påfördt anslaget för Folkskolorna, måtte till anslaget för Elementar-läroverken öfverföras . . .	245: 25.	
Summa R:mt R:dr	53,445: 25.	
men att den kontanta ersättningen för mistad helgonskylds-spanmål, som utgår till Pedagogerne i Cimbritshamn och Falkenberg, 246 R:dr 82 öre R:mt, måtte från anslaget till Elementar-läroverken öfverflyttas till anslaget för Folkskolorna, då från förra anslaget afdrages	246: 82.	
derefter den äskade tillökningen i anslaget för Elementar-läroverken blifver		53,198: 43.

7:o. *Folkskolorna:*

Att från anslaget för Elementar-läroverken måtte hit öfverfö-

Transport R:mt R:dr		98,848: 43.

Transport R:mt R:dr		98,848: 43.
ras helgonskylds-spanmåls-ersättningen till Pedagogerne i Cimbritshamn och Falkenberg	246: 82.	
men från Folkskolornas anslag till anslaget för Elementarläroverken åter öfverflyttas det till åtskillige Lärare vid Wisby högre Elementar-läroverk utgående kontanta belopp	245: 25.	
derigenom staten för Folkskolorna skulle ökas med .		1: 57.
8:o. *Sundhets-kollegium med Medicinal-staten:*		
a) att löner för 12 nya Provincial-läkare måtte anslås med 1,500 R:dr till hvarje	18,000: —	
b) tjenstgöringspenningar för 3 Provincial-läkare med 500 R:dr till hvarje	1,500: —	
c) och arfvoden för en Förste Provincial-läkare uti hvarje län à 500 R:dr	12,000: —	31,500: —
9:o. *Carolinska Medico-kirurgiska Institutet:*		
a) att en förhöjning uti anslaget för Bibliothekets vård, underhåll och förökande måtte medgifvas med . .	400: —	
b) för Institutets kemiska laboratorium	600: —	
c) ocb en löneförhöjning för Artis-Obstetriciæ Adjunkten med	500: —	1,500: —
10:o. *Barnbördshusen:*		
a) att lön måtte anslås för en Instruktionsbarnmorska vid Allmänna Barnbördshuset i Stockholm med . .	450: —	
b) och förhöjning i Lärarens vid Barnmorske-undervisningen i Göteborg lön med	500: —	950: —
11:o. *Veterinär-Inrättningarne:*		
Stockholms, a) att anslag måtte beviljas för förhöjning i Professorernas löner med 800 R:dr till hvardera	2,400: —	
b) uti Adjunktens lön med	300: —	
c) » Räkenskapsförarens med	300: —	
d) » Instruktions-smedens med	300: —	
e) » Drängarnes med 150 R:dr till hvarje	300: —	
f) att arfvode för en Protokollsförare måtte anslås med	150: —	
Transport R:mt R:dr	3,750: —	132,800: —

Transport R:mt R:dr	3,750: —	132,800: —
g) att ett anslag för byggnadernas underhåll måtte uppföras med	1,000: —	
h) och att anslaget till diverse utgifter måtte ökas med	1,830: —	
Skara: att till fördelning emellan Lärarue, efter Kongl. Maj:ts beprövande, måtte anslås	2,000: —	8,580: —

12:o. *Svenska Akademien:*

att det för Ordboks-arbetets utförande beviljade särskilda anslag måtte på ordinarie stat uppföras med . . . . . 3,750: —

och 13:o. *Vitterhets- Historie- och Antiqvitets-Akademien:*

a) att det på Akademiens stat för resekostnader uppförda anslag måtte förökas med . . . . . 450: —

b) att lön måtte anslås åt en Antiqvitets-Intendent med . . . . . 2,000: —

c) och att till resekostnader och extra utgifter, hvilka med bemälde Intendents åliggande ega gemenskap, måtte anslås . . . . . 1,000: — 3,450: —

De för Åttonde Hufvudtiteln föreslagna kontanta anslagstillökningar utgöra således . . . . . 148,580: —

Hvartill kommer, enligt 4:de punkten (*d* och *e*) samt 6:te punkten (*q*), värdet å 188 kubikfot $3,_7$ kannor spanmål, förslagsvis upptaget till 2 R:dr kubikfoten, med . . . . . 376: 74.

Tillsammans R:mt R:dr 148,956: 74.

Då härtill läggas de uti nu gällande Riks-stat upptagne anslag . 3,055,000: —

blifver denna Hufvudtitels slutsumma för ständiga behof . . R:dr 3,203,956: 74.
Riksmynt, deraf förslags-anslag 120,897 R:dr 55 öre.

För tillfälliga behof erfordras dessutom för denna Hufvudtitel anslag, dels för en gång, dels ock för viss bestämd tid, till följande belopp:

1:o för inköp af ett predikants-boställe i Malå kapell	2,000: —
2:o och ett dylikt boställe i Trehörningsjö kapell	4,500: —
3:o för fullständigande af de Zoologiska samlingarne i Upsala .	2,000: —
4:o för erforderliga förändringar i husen på den Upsala universitet tillhöriga gård, der Kemiska institutet förut varit, och nybygg-	
Transport R:mt R:dr	8,500: —

Transport R:mt R:dr 8,500: —

nader för inrättande af en lokal för Exercitie-mästarne och deras institutioner . . . . . 32,000: —

5:o för nybyggande af ett vexthus i Lunds Botaniska trädgård 33,000: —

6:o för flyttning af Botaniska trädgården i Lund erfordras 42,000 R:dr, deraf likväl endast hälften för nästföljande statsregleringsperiod kan åtgå, hvadan föreslås dertill 7,000 R:dr under hvartdera af åren 1861, 1862 och 1863 . . . . . 21,000: —

7:o för de byggnads-arbeten å Veterinär-inrättningens i Stockholm egendom, hvilka, efter af Kongl. Maj:t godkänd plan kunna pröfvas mest behöfliga . . . . . 13,000: —

8:o för smedjans vid samma inrättning iståndsättande . . . . 15,000: —

9:o för inköp af kemiska och fysiska glas och apparater m. m. till berörde Veterinär-inrättning . . . . . 2,000: —

10:o för uppförande af ett nytt sjukstall samt ett mindre rid- eller motionerings-hus vid Veterinär-inrättningen i Skara . . . . 19,000: —

11:o för fortsättning af Riks-registraturets utskrifning, 3,000 R:dr årligen under nästa statsreglering, eller tillsammans . . . . 9,000: —

12:o för fortsatt utgifvande af sådane i Riks-arkivet samt andre allmänna och enskilda samlingar befintliga skrifter och handlingar, hvilka äro af vigt för Fäderneslandets historia och offentliga förhållanden, 3,000 R:dr årligen under nästa statsreglering, eller tillsammans . . . . . 9,000: —

13:o att under nästa statsreglering, i mån af behof, utgå, sista hälften af det vid förra riksdagen beviljade anslag 450,000 R:dr för tillbyggnad af Vetenskaps-akademiens hus med . . . . . 225,000: —

14:o för fortsättning utaf inredningen i Historiska Museum och Mynt-kabinettet . . . . . 2,000: —

15:o för fullbordandet af National-musei-byggnaden med 150,000 R:dr under hvartdera af åren 1861, 1862 och 1863 . . . . 450,000: —

16:o för fortsatt utgifvande af Svenska språkets lagar under hvartdera af åren 1861—1863, 1,500 R:dr, eller tillsammans . . . . . 4,500: —

17:o för fullbordande af Hospitals-byggnaderne i Wexiö, Wadstena och Hernösand . . . . . 213,000: —

och

18:o att det för Hospitalsfondens förstärkning, under nuvarande statsreglering anslagne årliga belopp, 37,500 R:dr, måtte under nästa statsreglering få utgå med 40,000 R:dr årligen, eller tillsammans . . . . . 120,000: —

För tillfälliga behof äskas således till denna Hufvudtitel R:mt R:dr 1,176,000: —

Nionde Hufvudtiteln,

för Pensions- och Indragnings-staterna, upptager i nuvarande Riks-stat de förra, eller *Pensions-staterna*, till **491,610** R:dr.

De härunder inbegripna anslag af **246,100** R:dr till *Wadstena Krigsmanshus-kassa* och **43,100** R:dr till *Amiralitets-Krigsmans-kassan* omfatta äfven ersättning för den tillförene medgifna, men vid **1850—1851** års riksdag afskaffade, rättighet, att uppbära vissa afgifter, till begge kassorna, vid af- och tillträden af Rusthåll, samt till Wadstena Krigsmanshus-kassa äfven vid köp af annan fast egendom, hvilken sistnämnde afgift, efter sitt beräkningssätt, benämndes en-per-mille-afgift. Sådan ersättning blef år **1851**, efter afgifternas medelbelopp under åren **1844—1848**, bestämd med förklarande, att, så framt kassornas Styrelser kunde framdeles ådagalägga, det, genom fortfarande af omförmälda afgifter, högre inkomst skulle för kassorna hafva uppkommit, en derefter lämpad förhöjning i de beviljade anslagen borde vid blifvande riksmöten ega rum; och efter en dylik vidlyftig utredning, åstadkommen genom årliga uppgifter från Rikets samtliga Län, Domsagor och Städer öfver beloppen af den Charta Sigillata, hvarmed, i vederlag för rusthålls- och en-per-mille-afgifterne, handlingar rörande förändring i eganderätt till rusthåll och all annan fast egendom blifvit belagde, höjdes ersättningen, enligt Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition den **10** Juli **1857** och Rikets Ständers underdåniga skrifvelse den **14** påföljande December, sålunda i Riksmynt beräknadt:

Wadstena Krigsmanshus-kassas ersättning för rusthålls-afgifter
från **63,300** R:dr, som år **1851** i sådant afseende bestämdes till R:dr **78,000**: —

samma kassas ersättning för en-per-mille-afgifter
från **39,150** R:dr till . . . . . **53,400**: —

och *Amiralitets-Krigsmans-kassans godtgörelse för Rusthålls-afgifter*
från **14,450** R:dr till . . . . . **25,500**: —

De tre sålunda förhöjda summorna ingingo i de ofvan upptagna totalbelopp, som för statsregleringsperioden **1858—1860** uppfördes på Riks-statens Nionde Hufvudtitel, likväl med förbehåll, att det förhöjda vederlaget för rusthålls-afgifter, som från Wadstena Krigsmanshus-kassa skulle utgå till Armeens pensions-kassa, borde i stället tillgodoföras Rikets Ständers Riksgälds-kontor. Af detta förbehåll, som öfverensstämmer med stadganden i Rikets Ständers skrifvelse den **25** April och Kongl. Brefvet den **12** Maj **1857** om anslag till upprätthållande af den Armeens pensionskassa åliggande pensionering, följer, att, under det denna kassa, enligt Kongl. Reglementena den **10** Januari **1757**, § 8, och den **22** December **1857** § 80, åtnjuter tre femtedeler af den till Wadstena Krigsmanshus-kassa för rusthålls-afgifter ingående ursprungliga stats-ersättningen **63,300** R:dr, lika andel af den häri beviljade förhöjning, **14,700** R:dr, årligen under nuvarande statsregleringsperiod föres Riksgäldskontoret till godo med **8,820** R:dr R:mt.

Då Rikets Ständer, i sin ofvanberörde skrifvelse den **14** December **1857**, slutligen anhållit, det Kongl. Maj:t täcktes, efter föregående utredning, föreslå Rikets

nu församlade Ständer de åtgärder, som kunde finnas erforderliga till afhjelpande af olägenheterna vid omförmälda ersättningars beräkningssätt, har Kongl. Maj:t i detta ämne inhemtat underdåniga utlåtanden af Kongl. Maj:ts och Rikets Krigs-kollegium, som förvaltar Wadstena Krigsmanshus-kassa och af Direktionen öfver Amiralitets-Krigsmans-kassan.

Krigs-kollegium har härvid icke blott erinrat, hvad redan vid förra riksdagen af Kongl. Maj:t och Rikets Ständer behjertades, att en årlig, genom infordrande och sammanställning af sifferuppgifter från Rikets samtliga Läns-styrelser, härader och städer åstadkommen utredning för bestämmande af dylika ersättnings-anspråk vore särdeles olämplig och i längden allt för mycket stridande mot den år **1851** afsedda enkelheten och tidsvinsten vid uppbörd och redovisning af Krigsmans-kassornas inkomster, utan äfven tillagt, att en dylik utredning, förknippad med stor omgång och flera olägenheter, jemväl måste till sin större eller mindre tillförlitlighet bero af den noggrannhet och omsorg, hvarmed de till rättelse härvid erforderliga uppgifter å stämplade papperet af vederbörande meddelas, men hvaröfver någon kontroll icke kan utöfvas; och, enär Kollegium icke kunnat uppgifva någon utväg, hvarigenom de anmärkta olägenheterna kunde afhjelpas, eller framställa, för ersättnings-anslagens beräkning från och med år **1861**, något förslag, som eger stöd af räkenskap och derpå grundad osviklig sifferuppställning, har Kollegium, med afseende jemväl på den stora vigten för kassans förvaltning deraf, att hennes inkomster må kunna med tillförlitlighet beräknas, helst sedan en icke ringa förhöjning i pensionsvilkoren för kassans talrika understödstagare blifvit från och med innevarande år medgifven, hemställt om Nådigt förslag till Rikets Ständer, att enahanda anslags-summa som, i ersättning för Wadstena Krigsmanshus-kassas till Statsverket indragna samtliga inkomster, deruti inberäknade rusthålls- och en-per-mille-afgifterne, nu är anvisad, måtte äfvenledes för nästa statsregleringsperiod uppföras på Riks-staten med **246,100** R:dr R:mt årligen; hvilken summa likväl, derest Armeens pensions-kassa fortfarande, likasom nu, blefve på annat sätt godtgjord för de henne tillkommande $\frac{3}{5}$ af ersättnings-förhöjningen för rusthålls-afgift, kunde, med deremot svarande, ofvanberörde **8,820** R:dr, nedsättas till **237,280** R:dr årligen, från och med år **1861**.

Amiralitets-Krigsmans-kassans Direktion, som förklarat sig ej heller kunna, utan de förut öfverklagade olägenheter, utröna hvad rusthålls-afgifterne till kassan, beräknade efter äldre grunder, skulle numera utgöra, har, i likhet med Krigs-kollegium och under åberopande deraf, att rusthålls-afgifterne alltjemt varit i stigande, underdånigst föreslagit, att ersättningen för desamma måtte under kommande statsregleringsperiod få till enahanda belopp, som under denna utgå.

I öfverensstämmelse med hvad båda Krigsmans-kassornas förvaltningar sålunda hemställt och då en beräkning af hvad i rusthålls- och en-per-mille-afgifter, efter de till och med år **1851** gällande grunder, skulle nämnda kassor hädanefter tillkomma, redan är och för hvarje år alltmera blifver förenad icke blott med de största svårigheter, utan äfven med en osäkerhet, som efter förändringar i Charte-sigillate-

afgiftens beräkning icke kan undvikas, har Kongl. Maj:t funnit den enda tillförlitliga reglering i förevarande ämne vara den, att ersättningarne för omförmälda afgifter bibehållas vid de belopp, som på grund af noggranna medeltals-beräkningar för fem år, blifvit sednast bestämda, endast med den af Krigs-kollegium ifrågaställda nedsättning för den händelse, att Armeens pensions-kassa framgent, likasom nu, blifver på annat sätt godtgjord för den henne tillkommande andel i ersättnings-förhöjningen för rusthålls-afgifter, hvarom, i sammanhang med öfriga anslag under Fjerde Hufvudtiteln, Kongl. Maj:t här ofvan gjort nådig framställning. Under denna förutsättning föreslår Kongl. Maj:t följaktligen, att nuvarande anslaget till Wadstena Krigsmanshus-kassa måtte, med 8,820 R:dr, minskas till 237,280 R:dr och Pensions-staterna, i allt öfrigt oförändrade, således upptagas till en slutsumma af 482,790 R:dr.

Allmänna Indragnings-staten

beräknades vid sednaste riksdag, förslagsvis till penningar	R:mt R:dr	618,532: 29.
Indelta räntor, enligt markegång på förslag		7,439: 11.
Indelt spanmål, 122 kubikfot 2 kannor, efter 2 R:dr för kubikfoten		244: 41.
Oindelt spanmål, 57 kubikfot 1 kanna, efter samma värde		114: 20.
tillsammans	R:mt R:dr	626,330: —

Hufvudsakligen samma skäl, som ådagalägga vigten och angelägenheten af en tillräcklig och fast aflöning för statens embets- och tjenstemän, tala äfven för deras betryggande mot ekonomiskt betryck på ålderdomen; ty, om man med rätta fordrar, att det allmännas tjenst skall med full och odelad kraft handhafvas, utan att i någon mån vika för enskilda omsorger och förvärfsbestyr, så måste också den uttjente tillförsäkras en efter hans förra verksamhet lämpad anständig bergning, desto mera nödvändig vid en ålder, då kroppens och själens krafter sällan medgifva något strängare arbete för lefnadsbehofvens fyllande. Denna angelägenhet hafva Rikets sednast församlade Ständer äfven, vid reglering af Riks-statens Nionde Hufvudtitel, erkänt och ordnat på ett sätt, som, enligt Kongl. Maj:ts åsigt, icke påkallar förändring i något annat hänseende, än deruti, att, i sammanhang med löneregleringens provisoriska beskaffenhet, äfven pensionsbeloppen förklarats vara beroende af ny reglering, derest sådan skulle af Rikets Ständer framdeles pröfvas lämplig.

Kongl. Maj:t, som här ofvan i Nåder föreslagit, att löneregleringen måtte blifva beståndande, vill, såsom en följd deraf, härigenom äska Rikets Ständers medgifvande, att de vid sednaste riksdag antagne och fastställde grunder för afskedstagande embets- och tjenstemäns pensionsförmåner må förklaras vara för framtiden gällande och det nu stadgade förbehåll rörande ny reglering af samma förmåner således förfalla; Kongl. Maj:t och Rikets Ständer dock obetaget att, vid pensionsväsendets ordnande i allmänhet, meddela förändrade stadganden i fråga om de fonder och medel, hvarifrån pensionsbeloppen skola utgå.

För öfrigt vill Kongl. Maj:t, i fråga om Allmänna Indragnings-statens reglering, i Nåder föreslå:

a) enligt bilagda Protokolls-utdrag öfver Justitie-Departements-Ärenden,

att den inom samma Departements Stats-Expedition anställde *Byrå-Chef för Tryckfrihets-ärenden* må med 4,500 R:dr och *Notarien i Krigs-Hof-Rätten* med 1,344 R:dr årligen, till nuvarande tjenst-innehafvarnes afgång, uppföras på allmänna Indragnings-staten;

samt att åt *Professoren Carl Johan Schlyter* för utgifvande af Sveriges gamla lagar, må på samma stat, under enahanda vilkor som förut, anvisas 2,000 R:dr årligen;

b) jemlikt Kongl. Maj:ts, på föredragning genom Justitie-Departementet, fattade beslut, hvilka finnas upptagna i bifogade protokoll af den 14 innevarande månad öfver Finans-ärenden,

att likaledes på Indragnings-staten må tilläggas:

extra Fång-gevaldigern Olof Wassenii enka, Anna Brita Magnusdotter, från nästkommande års början, en årlig pension, att utgå med 100 R:dr under hennes lifstid, och derutöfver till hvarje af Wassenii och hennes sex *barn,* som då ej redan fyllt 15 år, ytterligare 50 R:dr, tilldess det uppnår nyssnämnde ålder;

Läkaren vid Straff- och Arbets-fängelset på Långholmen, Doktor John Dahl, från det han erhåller afsked, årlig pension af 900 R:dr;

Häradshöfdingen i Stranda och Norra Möre häraders domsaga, *Lagmannen Johan Peter Berg,* ersättning för inkomst-förminskning, 800 R:dr om året från och med den 1 Maj 1856 och så länge Domsagan af honom innehafves;

Majoren Gustaf Wilhelm Gyllenhammar, när han efter uppnådda 65 års ålder, erhåller afsked från sin Direktörs-befattning vid Straff-fängelset i Warberg, pension af 1,500 R:dr, eller 300 R:dr utöfver det Gyllenhammar vid förra riksdagen tillförsäkrade pensionsbelopp;

Under-löjtnanten Johan Svanström, när han, efter uppnådda 65 års ålder, erhåller afsked från Redogörare-befattningen vid Krono-arbets-bataljonen på Carlsborg, 600 R:drs pension;

Direktören vid Fästnings-fängelset i Christianstad Sven Wanfeldt, efter erhållet afsked, pension af 900 R:dr; och

Vaktmästaren vid Straff- och Arbets-fängelset på Långholmen, Johan Eriksson, vid afskedstagandet, pension af 225 R:dr;

c) på grund af bifogade Protokolls-utdrag rörande Landtförsvars-ärenden,

att, derest *Renritare-beställningen* vid Topografiska korpsen kommer att indragas, nuvarande innehafvaren af denna befattning *Carl Akrell* må på allmänna Indragnings-staten uppföras till ett årligt belopp af 800 R:dr; samt

att, intilldess annorlunda blifver stadgadt, *Armeens Läkare* fortfarande må, under de för civile embets- och tjenstemän i författningarne föreskrifna vilkor och efter enahanda grunder, som för desses pensionerande redan blifvit af Rikets Ständer an-

tagna, uppföras till pension å Allmänna Indragnings-staten; dock att derifrån afräknas det pensionsbelopp, som de från Armeens pensions-kassa ega att uppbära;

d) att, på sätt Kongl. Maj:t har för afsigt att i särskilda Nådiga Propositioner från Landtförsvars-Departementet äska, följande Officerare må, vid afgång ur tjensten, på Allmänna Indragnings-staten uppföras till nedannämnda pensionsbelopp, nemligen:

Majoren i Göta Artilleri-regemente Johan Wilhelm Westerling 500 R:dr;

Löjtnanten vid Svea Artilleri-regemente Nils Robert Themptander 1,200 R:dr;

Löjtnanten vid Första Lif-Grenadier-regementet Pehr Johan Carl Loenbom 600 R:dr, och

Under-löjtnanten vid Jönköpings Regemente Carl Arvid Forshæll 400 R:dr; äfvensom *Fält-läkaren Doktor Ulrik Müllern,* efter erhållit entledigande från sin befattning såsom tillförordnad Regements-läkare vid Konungens Värfvade Hussar-regemente, må komma i åtnjutande af pension å Allmänna Indragnings-staten i likhet med Regements-läkare på stat, enligt de för pensioneringen af Armeens Läkare nu gällande föreskrifter;

e) att, i öfverensstämmelse med framställning i bifogade utdrag af Protokollet öfver Sjöförsvars-ärenden den 14 innevarande månad, den vid sednaste riksdag jemväl *Flottans Läkare* för nu löpande statsregleringsperiod tillerkända rättighet att, under tillika stadgade vilkor, å Allmänna Indragnings-staten uppföras till pension, med afdrag derifrån af det pensionsbelopp, de från Amiralitets-Krigsmans-kassan ega uppbära, må fortfara;

f) enligt Kongl. Maj:ts på föredragning genom Civil-Departementet fattade och i hosföljande Protokolls-utdrag rörande Finans-ärenden åberopade beslut,

att på Allmänna Indragnings-staten må tillerkännas:

Lands-gevaldigern i Stockholms län N. Nilsson, för den tid han samma befattning innehar, årlig lönefyllnad 92 R:dr 44 öre,

Häradsskrifvaren i Öster- och Wester-Rekarne häraders fögderi af Södermanlands län *Carl Gustaf Bernhard Jacobsson,* efter erhållet afsked, pension af 1,500 R:dr.

Häradsskrifvaren i Åkerbo, Bankekinds och Hanekinds häraders fögderi af Östergötlands län *Anders Isak Medelplan,* derest han af sjukdom fortfarande hindras från utöfningen af sin tjenst, efter erhållet afsked derifrån, 1,500 R:dr i årlig pension;

Förste Kanslisten hos Styrelsen för Allmänna Väg- och Vatten-byggnader Olof Sahlgren 900 R:drs pension;

Lands-kamereraren i Gottlands län Lars Johan Gardell, efter erhållet afsked, pension till det belopp, som nu är eller framdeles blifver för Lands-kamererare bestämdt;

Sekreteraren i Landtbruks-akademien Johan Theophil Nathhorst, under de för Statens civile embets- och tjenstemäns pensionsrätt i allmänhet stadgade vilkor, 3,600 R:drs pension, efter erhållet afsked; samt

Tretton särskilda *Länsmän,* som, i följd af den för 1855 års löneregleringen

verkställda förhöjda uppskattning af deras boställens afkastning, måst vidkännas minskning i de kontanta lönebeloppen, årlig ersättning derför, beräknad till **1,222** R:dr **72** öre;

g) att *hyres-ersättning för Landshöfdinge-residenset i Hernösand,* **800** R:dr årligen, måtte, på de i Finans-Departementets Protokoll för den **14** innevarande månad anförda skäl, uppföras på Allmänna Indragnings-staten, att utgå intilldess Landshöfdinge-residenshus der i staden blifver för Statens räkning inköpt eller nybygdt;

h) att den *Guvernören på S:t Barthelemy, Öfversten James Harlef Haasum,* vid afskedstagandet från Guvernörs-Embetet, tillförsäkrade pensionsrätt må från **4,500** till **6,000** R:dr årligen förhöjas, hvarom Kongl. Maj:t särskildt till Rikets Ständer aflåter Nådig Proposition;

i) att *Notarien i Stats-kontoret Johan Adam Jædrén* må, såsom här ofvan är under Sjunde Hufvudtiteln äskadt, öfverflyttas på Indragnings-staten med bibehållen aflöning, **1,344** R:dr;

k) att Rikets Ständer, med afseende på de i Protokollet öfver Finans-ärenden den **14** dennes anförda omständigheter, må på samma stat tillerkänna följande årliga pensioner:

åt *Stats-Rådet och Chefen för Sjöförsvars-Departementet Carl Hans Ulners Enka,* Sophia Charlotta Holm, **1,000** R:dr;

åt *Stats-Rådet och General-Tull-Direktören Friherre Carl Henrik Gyllenhaals Enka,* Aurora af Nordin, **700** R:dr;

åt *Landshöfdingen Lars Magnus Lagerheims Enka,* Anna Sophia Paulina Wahlfelt, **1,000** R:dr;

åt *Öfversten Carl Hjelms Enka,* Augusta Flach, **400** R:dr;

åt *Kansli-Rådet Per Adam Wallmarks Enka,* Hedda Elisabeth Wallgren, **400** R:dr;

åt *Kommendör-Kaptenen Abraham Wilhelm Lavéns Enka,* Mathilda Palmstedt, **600** R:dr;

åt *Öfverste-Löjtnanten Jakob Magnus Nordencreutz' döttrar,* Christina Mathilda och Gustafva Wilhelmina, såsom tillökning i förut åtnjutna pensioner, hvardera **30** R:dr af deras numera gifta syster Augustas pension, från det hennes pensionsrätt upphörde;

åt *Öfverste-Löjtnanten Jonas Gabriel Schanders' Enka,* Lovisa Tornqvist, **500** R:dr;

åt *Majoren Otto Wilhelm Bergenstråhles Enka,* Carolina Ulrika Carlander, **400** R:dr;

åt *Provincial-Läkaren Doktor Erik August Hallströms söner,* Wilhelm Immanuel och Carl August, samt *döttrar,* Helena Elisabeth och Maria Carolina Amalia, hvardera **100** R:dr, tilldess de uppnå **21** års ålder, samt

åt *Landtmäteri-Sekreteraren Carl Erik Sandströms Enka,* Anna Erika Hallström, **400** R:dr;

l) till

l) till följd af Kongl. Maj:ts Nådiga beslut, intagna i hosföljande protokolls-utdrag öfver Ecklesiastik-ärenden den **11** Februari, den **6** Augusti och den **14** Oktober innevarande år:

att det årliga understödet af **1,200** R:dr för anskaffande af *teckningar utaf inhemska vexter* till arbetet »Sveriges Flora» och för utgifvande af *teckningar utaf Zoologiska föremål* må äfven under nästa statsregleringsperiod utgå;

att under samma tid må fortfara det årliga understödet, **2,250** R:dr årligen, till *Sekreteraren Anders Magnus Strinnholm* för utgifvande af »Svenska Folkets Historia»;

att *Konsertmästaren August Berwald* må uppföras till **750** R:drs pension, från afskedstagandet;

att, likaledes med beräkning från afskedstagandet, pensioner må tillerkännas *Läkaren å Kurhuset i Borgholm Doktor Johan Lidén* med **750** R:dr och *Provincial-Läkaren på Gottland Doktor Anders André* med **1,500** R:dr, samt

att *Professoren Carl Gustaf Mosanders Enka*, Hulda Philippine Forsström, må berättigas till årlig pension af **600** R:dr.

Då Riksmarkegångs-priset för åren **1857**, **1858** och **1859** utgör i medeltal **14** R:dr **77** öre för en tunna spanmål, hälften råg och hälften korn, eller **4** R:dr **27** öre utöfver det värde, hvartill spanmålen vid statsregleringen under **1840—1841** års riksdag beräknades, äro, jemlikt då stadgade grunder, de, som före vidtagandet af berörda statsreglering tillträdt och ännu bibehålla löner med derunder beräknad spanmål, försäkrade om tillgodonjutande af en lönefyllnad, som torde af Rikets Ständer bestämmas efter nämnde pris-skillnad å spanmålen, **4** R:dr **27** öre för tunnan, till utgående af Allmänna Indragnings-staten. Vid det af Stats-kontoret upplysta förhållande, att den *spanmål, som inbegripes under lönerna för* dylika *äldre, före år 1841 utnämnda löntagare,* nu utgör **3,340** tunnor, skulle således till omförmälde spanmåls-ersättning, under antagande, att den vid sednaste riksdag skedda löneregleringen blifver definitivt fastställd eller i det väsendtligaste oförändrad, erfordras ett anslag i jemt tal af **14,000** R:dr R:mt, eller **23,500** R:dr mindre, än å nu gällande stat är för ändamålet anvisadt.

Enär Allmänna Indragnings-staten, hvars utgifter, enligt den sednast afslutade Riks-hufvudboken för år **1857**, då uppgingo till en slutsumma af **336,389** R:dr **10** sk. **7** rst. Banko, eller i Riksmynt **504,583** R:dr **83** öre, blifvit vid sednaste riksdag ökad med omkring **130,000** R:dr sistnämnde mynt, men nyssberörda, förslagsvis beräknade anslag till spanmålsförhöjning åt vissa äldre löntagare nu kommer att, hufvudsakligen till följd af desses afgång, minskas med **23,500** R:dr; anser Kongl. Maj:t, att de ytterligare anvisningar på Indragnings-staten, hvarom framställning här blifvit gjord, icke böra, med hänsigt jemväl till den ständigt fortskridande afgången från samma stat, föranleda till större förhöjning i slutsummans beräkning, än att densam-

ma, nu upptagen till . . . . . R:dr 626,330: —
ökas med ett belopp, motsvarande den här ofvan föreslagna minskning å Pensionsstats-summan . . . . . 8,820: —
och dessutom för jemnande af hela Riks-statens slutsumma, erhåller ett tillägg af . . . . . 2: 12.
så att Indragnings-staten i sin helhet beräknas till . . . R:dr 635,152: 12.
Detta, med tillägg af Pensions-staterna . . . . . 482,790: —
angifver såsom Nionde Hufvudtitelns summa . . . R:mt R:dr 1,117,942: 12.
hvaraf 713,662 R:dr 12 öre förslags-anslag.

Då, enligt här ofvan intagna beräkningar, Statsverkets inkomster uppgå till . . . . . R:mt R:dr 29,052,600: —
och *Ordinarie statsregleringen* innefattar följande anslags-summor:

Första Hufvudtiteln	R:dr	1,284,400: —	
Andra »	»	2,130,169: —	
Tredje »	»	479,200: —	
Fjerde »	»	8,793,491: 98.	
Femte »	»	3,380,200: —	
Sjette »	»	2,203,820: —	
Sjunde »	»	4,199,520: 16.	
Åttonde »	»	3,203,956: 74.	
och Nionde »	»	1,117,942: 12.	26,792,700: —

visar sig ett årligt öfverskott af . . . . R:mt R:dr 2,259,900: —
att till Rikets Ständers Riksgälds-kontor öfverlemnas såsom bidrag till bestridande af de på detta Kontor anvisade utgifter, bland hvilka åter förekomma här ofvan omförmälda, för en gång eller för vissa år erforderliga anslag, tillhörande *Extra Statsregleringen* till följande belopp, nemligen:

under Första Hufvudtiteln	R:mt R:dr	51,650: —
» Andra »	»	307,000: —
» Fjerde »	»	2,875,500: —
» Femte »	1,775,180: —	
med tillägg af nödiga kreditiver för pensionering af embets- och tjenstemän samt manskap vid Kongl. Maj:ts Flotta . . .	210,000: —	1,985,180: —
under Sjette Hufvudtiteln		1,670,133: 70.
» Sjunde »		128,100: —
» Åttonde »		1,176,000: —
	Summa R:mt R:dr	8,193,563: 70.

Härtill kommer, att, jemlikt Rikets Ständers anhållan i underdånig skrifvelse den 22 April 1857 med anledning af 1855 års Statsrevision, utgifter till sådana af Rikets Ständer icke förutsedda behof, för hvilka statsanslag följaktligen icke beviljats, blifvit under förskottstitel anordnade för att hos Rikets nu samlade Ständer till ersättande anmälas; och har Kongl. Maj:t velat i sådant afseende meddela, att nämnda förskotter till sistlidne Juli månads början, enligt en af Stats-kontoret allemnad uppgift, utgjort 88,364: 63.

Med anledning af inträffad betydlig tillvext i Stats-kontorets rörelse och på grund af sednaste tids erfarenhet i detta hänseende har Statens nämnda penningeförvaltande Centralverk hos Kongl. Maj:t gjort underdånig framställning om behofvet att, genom lämplig förstärkning af detta verks förskottskapital eller kassatillgång, bereda nödig säkerhet för penningerörelsens jemna och obehindrade gång; och har Stats-kontoret för detta ändamål hemställt, att på Riksgälds-kontoret måtte till Kongl. Maj:ts disposition ställas ett kreditiv å Två Millioner Riksdaler. Men då Kongl. Maj:t finner rättelse böra ske i bränvinsbrännings-afgiftens bokföring, så att densamma hädanefter upptages i räkenskaperna för det år, under hvilket den beskattade tillverkningen eger rum, och Stats-kontoret derigenom kommer för framtiden att disponera en del af den för året beräknade bränvinsskatt redan i början af samma år, anser Kongl. Maj:t, på skäl, som finnes närmare utvecklade i det hosföljande protokolls-utdraget öfver Finans-ärenden, någon annan åtgärd för omförmälda ändamål icke vara af behofvet påkallad.

Såsom af nyssnämnde protokoll upplyses, kunna Riksgälds-kontorets tillgångar vid 1860 års slut antagas till . . . . . R:mt R:dr 4,678,000: —
och dess inkomster under den då inträdande, tre-åriga statsreglerings-perioden, deruti inbegripet ofvannämnda årliga bidrag af 2,259,900 R:dr från Statsverket till . . . . . , ... 15,539,700: —

tillsammans R:mt R:dr 20,217,700: —

men de utgifter, som böra af Riksgälds-kontoret under samma tre år, nemligen 1861—1863, bestridas, utgöra, dels enligt redan gifna bestämmelser, *omkring* Riksdaler . . . . . 6,932,000; —
dels enligt hvad Kongl. Maj:t här ofvan äskat i rundt tal . . . . . 8,193,500: — 15,125,500: —

så att återstoden . . . . . R:mt R:dr 5,092,200: —

kan med en tredjedel, eller 1,697,400 R:dr om året, användas till ränta och amortering å en ny upplåning för jernvägs-arbetenas fortsättande samt till andra ändamål, utan att härvid tagits i beräkning något tillskott för åren 1857, 1858 och 1859 af Rikets Ständers Bank, hvars vinstmedel utgjort:

år 1857 . . . . . R:mt R:dr 2,163,000: —
och år 1858 . . . . . » » 1,717,494: —

samt följaktligen kunna för nyssnämnda tre år antagas komma att tillsammans uppgå till omkring Sex Millioner Riksdaler Riksmynt.

Samtliga de här ofvan åberopade eller för öfrigt med statsregleringen sammanhang egande handlingar skola Rikets Ständers Stats-Utskott tillhandahållas; och Kongl. Maj:t förblifver Stats-Utskottet med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. År och dag som ofvan.

CARL.

J. A. Gripenstedt.

STOCKHOLM, TRYCKT HOS SAM. RUMSTEDT. 1859.

Ank. till Exp.-Utsk. den 1 Nov. 1859, kl. 1 e. m.

Utdrag af Protokollet öfver Justitie-Departements-Ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti Stats-Rådet å Stockholms Slott Fredagen den 14 Oktober 1859.

i närvaro af:

Hans Excellens, Justitie-Stats-Ministern Herr Friherre *De Geer*;
Hans Excell. Stats-Ministern för Utrikes Ärendena Herr Frih. *Manderström*;
Statsråden *Wallensteen*;
Gripenstedt;
Almquist;
Ehnemark;
Herr Grefve *Hamilton*;
Lagerstråle;
Björnstjerna;
Malmsten.

Efter erhållet tillstånd att inför Kongl. Maj:t få anmäla hvad i afseende å regleringen af utgifterna under Riks-statens Andra Hufvudtitel vore att iakttaga, anförde Hans Excellens Herr Justitie-Stats-Ministern:

1:o *Angående Justitie-Stats-Expeditionen.*

Å Justitie-Stats-Expeditionens stat finnas uppförda 3 Byrå-Chefer, emellan hvilka en sådan hufvudsaklig fördelning af göromålen eger rum, att till en af dem hörer beredning och föredragning i Högsta Domstolen af der förekommande frågor om stiftande, upphäfvande, ändring eller förklaring af lagar och författningar, den andre handlägger ärenden, som ega gemenskap med den Justitie-Stats-

Ministern åliggande tillsyn å boktryckerierna och bokhandeln, och den tredje ombesörjer utarbetandet af Justitie-Stats-Ministerns embetsberättelser, eller den officiela juridiska statistiken. — Rikets Ständer hafva vid flere riksdagar gjort framställningar angående indragning af en bland dessa tre byrå-chefs-platser, och Kongl. Maj:t, som tillkännagifvit det en särskild Byrå-Chef för lagärender icke kunde undvaras, har redan förklarat, att då någotdera af de tvänne andra byrå-chefsembetena blefve ledigt, Kongl. Maj:t ville taga i öfvervägande, huruvida icke ett af dem kunde indragas. Äfven jag anser en sådan åtgärd möjlig och lämplig, likväl endast under det vilkor, att icke, på sätt Rikets Ständer vid sista riksdagen afsett, Kanslist- och Kopist-graderna komma att helt och hållet indragas, enär, i sådant fall, expeditionen skulle blifva allt för utblottad på ordinarie tjenstemän, för att utan skada kunna vidkännas en ytterligare minskning bland dess högre platser.

De embetsmän, hvilka vid sistförflutna riksdag innehade sistnämnde två byrå-chefs-befattningar, qvarstå visserligen ännu å deras platser; men då den ene af dem, Förste Expeditions-Sekreteraren L. J. Lovén, före inträdandet af nästa statsregleringsperiod fyller 65 lefnadsår, och i öfrigt är berättigad att å indragningsstat förflyttas, torde någon märklig kostnad statsverket icke tillskyndas deraf att tjensten, utan afvaktan af hans afskedstagande, indrages, hvilket jag derföre i underdånighet föreslår, med hemställan tillika, att Förste Expeditions-Sekreteraren Lovén må uppföras å indragningsstat och förklaras berättigad, att intill dess han erhåller afsked, emot fortfarande tjenstgörings-skyldighet, uppbära byrå-chefs-lön med 4,500 R:dr, samt efter afskedstagandet den pension, som af Rikets Ständer bestämmes för Expeditions-Sekreterare i Kongl. Maj:ts Kansli, hvilka, efter fyllda 65 lefnadsår och 40 års tjenst, erhålla afsked.

Hvad åter angår Byrå-Chefen för lagärenden, så har behöfligheten af denna embetsman under den sednaste tiden visserligen icke minskats. Det är tvärtom att förutse, det en persons arbetskrafter i den närmaste framtiden icke skola förslå att bereda och föredraga alla de lagfrågor, som blifva föremål för Justitie-Departementets handläggning. Då emellertid det torde kunna påräknas, att Expeditions-Chefen framdeles såsom hittills skall åtaga sig att med dessa göromål biträda, samt att Andra Hufvudtitelns besparingar lemna tillgång till arfvoden åt personer, som tillkallas att biträda Departementet vid utarbetandet af större lagförslag, så vill jag icke ifrågasätta, att mera än en föredragande för lagfrågor på stat anställes; men af synnerlig vigt anser jag det vara, att aflöningsförmånerna för denne bestämmas så höga, att någon af landets utmärktare jurister, som är denna maktpåliggande plats vuxen, också må finna för sig förmånligt att densamma emottaga. Från sådan synpunkt torde den af Kongl. Maj:t vid förra riksdagen för nämnde Byrå-Chef föreslagna lön af 4,500 R:dr knappt vara tillräcklig, enär befattningen dermed vore lägre aflönad än Revisions-sekreterare- och Hof-

rättsråds-embetena, hvilkas innehafvare, ehuru de till en början endast åtnjuta enahanda lönebelopp, ega att efter tur tillträda högre lönegrad.

Vid betraktande för öfrigt deraf, att de skäl, som föranledt stadgandet, att Expeditions-Chefer skola innehafva sina tjenster endast såsom förordnanden, i ännu högre grad synas tala derför att ifrågavarande byrå-chefs-plats icke tillsättes å fast fot, enär Regeringen företrädesvis har behof af fria händer för val af de personer, som böra utarbeta dess lag-förslag, samt att till ifrågavarande plats väl icke behöfver ifrågakomma någon, som ej förut innehar tjenst med lön, hemställer jag, att å Expeditionens stat må åt Byrå-Chefen för lagärender endast uppföras ett arfvode af 3,000 R:dr, men med rättighet för honom att derutöfver uppbära löneinkomster af innehafvande ordinarie tjenst, till så stor del, som Kongl. Maj:t ej finner böra för tjenstens bestridande åt vikarien afstås.

För ärendenas behöriga gång inom Justitie Stats-Expeditionen erfordras deremot ökade arbetskrafter i de lägre graderna. Arbetet med de statistiska berättelserna har hittills icke medhunnits inom den tid, som varit att önska, och kan det ännu mindre utan förökadt biträde, sedan för dessa berättelser från och med 1857 ett större omfång blifvit bestämdt, hvarigenom de skulle komma att något närmare motsvara fordringarne på dylika berättelser i andra länder.

Samtidigt har äfven för Expeditionens öfriga göromål i lägsta graden behöflig arbetsstyrka stundom saknats, och ännu större måste behofvet af förstärkning kännas, om, genom ett Byrå-chefs-embetes indragning, dess åligganden komma att tilldelas en eller flera af de öfriga embets- och tjenstemännen. — Med åberopande af de skäl Chefen för Finans-Departementet anfört såväl emot kanslist- och kopist-gradernas fullständiga indragning, som för öfverflyttandet af någon del bland deras nuvarande göromål på mera tillfälliga biträden, anser jag mig derföre böra tillstyrka, att dels de å Expeditionens stat nu uppförde en Kanslist och 2 Kopister, måtte få derstädes bibehållas, och dels särskilda medel anvisas för befrämjande af göromålens gång inom kopist-graden, för hvilket ändamål ett årligt anslag af 1,800 R:dr, med iakttagande af den största sparsamhet, är nödigt.

På detta sätt skulle Justitie Stats-Expeditionen kunna regleras utan högre anslag, än som under nuvarande statsreglerings-period är åt densamma anvisadt, och jag hemställer, i öfverensstämmelse med hvad sålunda är anfördt, att hos Rikets Ständer måtte för Justitie Stats-Expeditionen föreslås följande lönestat:

En Expeditions-Chef	5,500: —
Arfvode till en Byrå-Chef för lagärender, som derutöfver eger uppbära löneinkomster af innehafvande ordinarie tjenst, till så stor del, som Kongl. Maj:t ej finner böra för tjenstens bestridande åt vikarien afstås	3,000: —
Transport	8,500: —

Transport	8,500: —
En Byrå-Chef	4,500: —
En Registrator	3,000: —
En Kanslist	1,800: —
En Kopist	1,000: —
En Dito	1,000: —
Till arfvoden för extra tjenstgöring	1,800: —
En Vaktmästare	600: —
En Dito	500: —
Riksmynt R:dr	22,700: —

2:o *Angående Högsta Domstolen.*

Den för Högsta Domstolen nu gällande stat torde oförändrad böra bibehållas.

3:o *Angående Justitie-Kanslers-Expeditionen.*

Icke heller i fråga om detta embetsverk har sedan sistlidne Riksdag förekommit anledning till annan afvikelse från då fastställd stat, än att, på grund af förut anförda skäl, åtminstone en ordinarie Kopist här torde jemväl för framtiden böra bibehållas, och föreslås således för Justitie-Kanslers-Expeditionen följande stat:

Justitie-Kansleren	7,000: —
1 Sekreterare	3,500: —
1 Registrator	2,500: —
1 Kopist	1,000: —
1 Dito	1,000: —
indrages vid nuvarande innehafvarens afgång och lönebeloppet utgår då i stället till göromålens gång inom Kopist-graden.	
1 Vaktmästare	600: —
Till gratifikationer åt e. o. tjenstemän och vaktbetjente	300: —
Riksmynt R:dr	15,900: —

4:o *Angående Justitie-Revisions-Expeditionen.*

I öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition beslöto Rikets Ständer vid sistförflutne Riksdag, att andre registrators-befattningen i denna Expedition skulle, vid dåvarande innehafvarens afgång, tillika med en kopist-tjenst, indragas; hvaremot en Kanslist skulle tillsättas utöfver det på stat förut upptagna antal. Genom bemälde Registrators befordran till annan tjenst och en Kopists

uppflyttning till Kanslist, har denna reglering numera blifvit genomförd och från lönestaten böra således uteslutas dels den derå uppförde Registrators-lönen 1,555 R:dr 50 öre och dels en Kopist-lön 600 R:dr, jemte 400 R:dr af de till befrämjande af göromålens gång inom Kanslist- och Kopist-graderna anvisade medel, hvaremot aflöning till en ny Kanslist bör i stället å staten upptagas.

För den Registrator, som afsågs att vid Expeditionen qvarblifva, föreslog Kongl. Maj:t vid nämnde riksdag, att lönen borde bestämmas till 3.500 R:dr, i likhet med hvad som föreslogs för Registratorerne i de öfriga större Kansli-Expeditionerne, hvilka dittills åtnjutit ungefär lika löner å stat med Förste Registratorn i Justitie-Revisions-Expeditionen; men Rikets Ständer, som för de öfriga beviljade det begärda anslaget, ansågo Registratorn i Justitie-Revisions-Expeditionen skäligen kunna åtnöjas med 3,000 R:dr, helst åtskilliga sportler vore med hans tjenst förenade. Då likväl icke heller de andre Registratorerne äro alldeles i saknad af sportler, samt det synes obilligt, att den nu ifrågavarande, hvars lön tillförene varit lika och hvars göromål visserligen icke varit mindre trägna, skall på samma gång som hans göromål, genom den andra Registratorns indragning, blifvit i betydlig mån ökade, åtnjuta lägre lön än hans vederlikar, hemställer jag, att Kongl. Maj:t måtte föreslå en tillökning af 500 R:dr i hans nuvarande lönebelopp.

Bibehållandet af Kanslister och Kopister är af särskild vigt för Justitie-Revisionen, såväl i anseende till behofvet för Revisions-Sekreterarne af skickliga och pålitliga biträden för uppsättande af berättelser och expeditioner m. m., som ock för protokollets förande i Nedre Revisionen. Någon inskränkning i det nuvarande antalet Kanslister och Kopister, af hvilka en Kanslist och en Kopist äro indelade å hvarje Revisions-Sekreterares rotel och en Kanslist å Registratorskontoret, torde icke heller lämpligen kunna ske. Så mycket extra biträde är i allt fall af nöden, att de 2,000 R:dr, som för närvarande finnas anvisade till gratifikationer äro tillräcklige endast under den förutsättning, att e. o. tjenstemän hädanefter såsom hittills skola, för vinnande af juridisk undervisning, åtaga sig tjenstgöring i Revisionen, utan afseende på den godtgörelse, som derför bestås.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt framställer jag i underdånighet följande förslag till stat för Justitie-Revisions-Expeditionen:

1	Revisions-Sekreterare	5,000: —
1	D:o	5,000: —
1	D:o	5,000: —
1	D:o	5,000: —
1	D:o	4,500: —
1	D:o	4,500: —
	Transport	29,000: —

	Transport	29,000: —
1	Revisions-Sekreterare	4,500: —
1	D:o	4,500: —
1	Protokolls-Sekreterare	3,500: —
5	D:o	17,500: —
1	Registrator	3,500: —
1	Kanslist	1,800: —
8	D:o	14,400: —
1	Kopist	1,000: —
7	D:o	7,000: —
1	Vaktmästare	600: —
1	D:o	500: —
2	D:o	1,000: —
	Till gratifikationer åt e. o. tjenstemän och vaktbetjente	2,000: —
	Arfvode för vården af Högsta Domstolens protokoll m. m.	600: —
	Riksmynt R:dr	91,400: —

Då nuvarande anslaget utgör 91,655: 50 skulle således en nedsättning af 255: 50 vinnas.

5:o *Angående Svea Hof-Rätt med derunder lydande Justitie-stat.*

Sedan ny arbetsordning för Hof-Rätterne blifvit under den 14 September 1858 utfärdad, samt den vid sednaste statsregleringen afsedda organisationen till största delen vunnit tillämpning och, såvidt af hittills vunnen erfarenhet kunnat dömas, enligt hvad Svea Hof-Rätt anmält, befunnits för fullgörande af arbetet inom Hof-Rätten ändamålsenlig, torde hinder icke möta för fastställande af en ordinarie stat för Hof-Rättens hela personal; dock att, som dels två Kanslister i Svea Hof-Rätt ännu qvarstå vid sina befattningar, som således icke kunnat indragas, dels ock Kongl. Maj:t vid arbetsordningens utfärdande tillåtit, att det finge ankomma på Hof-Rätten, att, i den mån det funnes tjenligt och så länge tjenst, som tillagts förändrade göromål, bestredes af dess dåvarande innehafvare, uppskjuta tillämpningen af arbetsordningens dithörande föreskrifter i fråga om göromålens fördelning emellan tjenstemännen, samt i stället låta vid hvad dittills brukats förblifva, Kongl. Maj:t må ega, att så länge sistberörde undantags-förhållande fortfar och intill dess båda Kanslisterna afgått, vidtaga den jemkning i tjenstemännens lönebelopp samt angående dispositionen af anvisade arfvoden för e. o. tjenstemän meddela de bestämmelser, som erfordras för

att bereda de tjenstemän, å hvilka den nya organisationen ej eger full tillämpning, deras tillständiga rätt.

Rikets sednast församlade Ständer fästade uppmärksamhet å en bestämmelse i det till Rikets Ständers kännedom framlagda nya organisations-förslaget, enligt hvilken till Svea Hof-Rätt inkommande handlingar skulle, med undantag af dem, som aflemnas vid förhör eller upprop, emottagas och i diarierna antecknas af vederbörande Fiskal i brottmål, af Aktuarien i instämda och vädjade saker och af Sekreteraren i andra civila mål och ärenden äfvensom i fiskaliska aktioner, eller af tre särskilda personer, då deremot i de båda öfriga Hof-Rätterne sagde göromål bestridas af en enda person; men då det utan tvifvel skulle vara fördelaktigare och beqvämligare för allmänheten, om i Svea Hof-Rätt, likasom i de öfriga, alla handlingar, som ingifvas, finge aflemnas till en och samma person, eller, i fall sådant icke läte sig verkställa, åtminstone till blott tvänne personer, den ene i civila och den andre i kriminela mål, anhöllo Rikets Ständer i underdånighet, att inom Svea Hof-Rätt måtte tillvägabringas en dylik reglering utaf bestyret med emottagande af handlingar, som dit ingifvas.

Sedan Svea Hof-Rätt, uti häröfver infordradt utlåtande, bland annat, anfört, att Hof-Rätten, som icke erfarit, att det nu brukliga sätt för handlingars emottagande i Hof-Rätten för rättssökande verkligen förorsakat någon förlust eller annan anmärkningsvärd olägenhet, och icke heller egde anledning befara en dylik påföljd deraf för framtiden, deremot förutsåge, att om en förändring komme att, på sätt Rikets Ständer syntes hafva åsyftat, verkställas, derigenom skulle, utom att en sådan förändring kunde på arbetets gång hos Hof-Rätten menligt inverka, tillika för parter uppkomma olägenheter, som alldeles icke motsvarades af den jemförelsevis obetydliga fördel, hvilken möjligen kunde genom den ifrågasatta förändringen beredas; att hos de begge sydligare Hof-Rätterne i de aldraflesta fall parternes talan föres af några få Hof-Rätts-Kommissarier, hos hvilka någon erfarenhet i dylika bestyr vanligen kan förutsättas, men att deremot i Hof-Rätten handlingar inlemnas af ett stort antal personer, bland hvilka de flesta äro alldeles ovana vid rättegångar, derigenom särskildt mer och mindre tidsödande besvär för tjenstemännen uppkommer; samt att Hof-Rätten i följd häraf ansåge, att om det ock blefve verkställbart, det åtminstone icke vore lämpligt att ens i civila mål jemte fiskaliska aktioner blott en person skulle hos Hof-Rätten icke allenast emottaga alla inkommande handlingar, utan ock deröfver föra diarier med hittills vanlig fullständighet; så har Kongl. Maj:t, vid underdånig föredragning af denna fråga den 22 December 1858, funnit densamma, på grund af Hof-Rättens deremot yttrade betänkligheter, icke för närvarande till någon åtgärd föranleda.

Vid sådant förhållande och då ej heller i öfrigt anledning förefunnits till ändring i de vid sista stats-regleringen afsedda löne- och arfvodes-beloppen, torde

Kongl. Maj:t vilja föreslå Rikets Ständer att, i full öfverensstämmelse dermed, stat för Svea Hof-Rätt definitivt fastställes, dock under förbehåll af rättighet för Kongl. Maj:t att vidtaga de tillfälliga jemkningar, hvarom här ofvan är förmäldt.

Uti särskild nådig Proposition till Rikets Ständer har Kongl. Maj:t, som ansett den till Domhafvanderne i Norrbottens och Westerbottens län af de inom deras domsagor belägna lappmarkers innevånare nu utgående näst och skjutsersättning böra upphöra, samt ersättning för denna inkomst Domhafvanderne på annat håll beredas, i Nåder föreslagit Rikets Ständer att bevilja ett årligt anslag af tillsammans 3,200 R:dr R:mt, att uppföras under Riks-Statens Andra Hufvudtitel från och med det år, då den nya statsregleringen träder i verkställighet, och emellan nyssbemälde Domhafvande sålunda fördelas, att deraf tillägges Domhafvanden i Westerbottens läns södra domsaga 1,400 R:dr och hvardera af Domhafvanderne i Westerbottens norra domsaga och de båda domsagorna i Norrbotten 600 R:dr, emot skyldighet å Domhafvandernes sida att afstå från den dem nu af lappmarkernes innebyggare tillkommande näst och skjutsersättning; i sammanhang hvarmed Kongl. Maj:t föreslagit, att jemväl den till tingstolkar af lappmarkernes innebyggare i Norrbottens län utgående tolknäst måtte samtidigt med domarenästen upphöra och ett årligt anslag af 300 R:dr i stället å Andra Hufvudtiteln uppföras, att utgå till arfvoden åt en tingstolk inom hvarje af Norrbottens läns sex lappmarker, nemligen Arwidsjaurs, Arjeplougs, Jockmocks och Qvickjocks, Gellivare, Juckasjärvi och Enontekis; äfvensom att dessa tingstolkar må förklaras berättigade att af Statsverket tillgodonjuta skjuts- och traktaments-ersättning efter gällande rese-reglemente i 11 klassen, för biträde vid alla de förrättningar, som ej å vanliga tingsstället ega rum, dervid resan beräknas från tingsstället i orten och dit åter.

I följd häraf bör af Rikets Ständer äskas, att anslaget i penningar till Justitie-Staten under Svea Hof-Rätt må ökas med förutnämnde belopp, tillsammans 3,500 R:dr R:mt, samt att den föreslagna skjuts- och traktaments-ersättningen må utgå af Andra Hufvudtitelns förslags-anslag till Rese- och Traktamentspenningar.

Anslaget i penningar till nämnde Justitie-Stat, som nu utgår med 18,989 R:dr 52 öre, skulle således komma att utgöra 22,489 R:dr 52 öre; hvaremot någon förändring i de indelta räntorna på samma stat, 2,201 R:dr 89 öre, icke ifrågakommit.

6:o. *Angående Götha Hof-Rätt och dess Justitie-Stat.*

Med anledning deraf, att ännu 5 Kanslister tillhöra denna Hof-Rätts stat och att densamma, liksom Svea Hof-Rätt, erhållit Nådig tillåtelse att i ofvan omnämnda

omnämnda fall uppskjuta den nya arbetsordningens föreskrifter i fråga om göromålens fördelning emellan tjenstemännen, torde enahanda förbehåll, som vid Svea Hof-Rätt, böra föreslås angående rättighet för Kongl. Maj:t att vidtaga den jemkning i tjenstemännens lönebelopp och angående dispositionen af arfvoden till e. o. tjenstemän meddela de bestämmelser, som erfordras för att bereda de tjenstemän, å hvilka den nya organisationen ej eger full tillämpning, deras tillständiga rätt, men i öfrigt begäras, att det under nu varande statsreglerings-period för Götha Hof-Rätt och dess Justitie-Stat utgående anslag, må jemväl för framtiden å stat uppföras och lika som hittills fördelas.

7:o *Angående Hof-Rätten öfver Skåne och Blekinge med derunder lydande Justitie-Stat.*

Den nya organisationen i afseende så väl å löneregleringen som arbetsordningen har inom denna Hof-Rätt redan vunnit fullständig tillämpning och jag hemställer, att framställning må ske till Rikets Ständer om oförändradt bibehållande af såväl Hof-Rättens nuvarande lönestat, som anslaget till derunder lydande Justitie-Stat.

8:o *Angående Krigs-Hof-Rätten.*

Den för Krigs-Hof-Rätten före förra riksdagen gällande stat upptog, utom ljuspenningar till belopp af 270 Rdr, en summa af 9,555 R:dr 50 öre, och Kongl. Maj:t föreslog vid Riksdagen, att med ljuspenningarnes upphörande, lönerna skulle höjas:

för Krigs-Hof-Rätts-Rådet från	2,628: —	till	4,500: —
Sekreteraren	1,971: —	—	2,500: —
Krigs-Fiskalen	1,971: —	—	2,500: —
1 Kanslist	487· 50.	—	1,000: —
1 D:o	487: 50.	—	1,000: —
1 Vaktmästare eller Väbel	328: 50.	—	600: —
1 Hof-Rätts-Post	218: —	—	450: —
Gratifikationer åt e. o. tjenstemän och betjente . .	150: —	—	300: —

samt att n. v. Notarien, hvars lön utgjorde 1,314 R:dr skulle uppföras å Allmänna Indragningsstaten till åtnjutande af ett, notarielönen med ljuspenningar motsvarande belopp af 1,344 R:dr Riksmynt, men mot skyldighet att förrätta de göromål, som nu höra till befattningen, hvilken efter denne innehafvares afgång skulle indragas. Men då fråga af Rikets Ständer blifvit väckt om indragning af nämnde Hof-Rätt, funno Rikets Ständer icke lämpligt att vid då företagen statsreglering för detta embetsverk fastställa en förändrad lönestat; hvaremot Rikets Ständer för att likväl under tiden bereda Hof-Rättens civil-

personal och vaktbetjening någon förbättring i deras lönevilkor, jemte bibehållande af det förutvarande anslaget till Hof-Rätten, ställde en summa af 3,000 R:dr Riksmynt årligen till Kongl. Maj:ts disposition, att användas till löneförbättring för Hof-Rättens civile embets- och tjenstemän samt vaktbetjente.

Då Kongl. Maj:t, efter det ej mindre Krigs-Hof-Rätten, än ock Kongl. Maj:ts och Rikets Hof-Rätter samt Högste Domstolen blifvit hörde i anledning af Rikets Ständers underdåniga Skrifvelse angående Krigs-Hof-Rättens indragning, genom nådigt beslut den 1 Februari innevarande år funnit samma skrifvelse icke till någon åtgärd föranleda, tillstyrker jag underdånigst att Kongl. Maj:t måtte förnya sitt vid förra riksdagen framställda nyss omnämnda förslag angående Krigs-Hof-Rättens lönereglering, enligt hvilket det vid sista riksdagen beviljade anslag af 12,555 R:dr 50 öre, utom ljuspenningar, skulle ökas med 294 R:dr 50 öre, jemte det 1,344 R:dr borde för nuvarande Notarien å indragningsstat uppföras, hvaremot de från särskildt anslag utgående ljuspenningarne 270 R:dr och spanmålsberäkning under lönerna ej vidare komme att ega rum.

9:o *Angående anslaget till fångars vård och underhåll*

torde ingen förändring böra ifrågasättas.

10:o *Angående anslaget för utgifvande af Sveriges gamla lagar,*

hemställer jag att nödig framställning måtte ske till Rikets Ständer, att i likhet med hvad vid föregående Riksdag blifvit beviljadt, Professoren Doktor C. J. Schlyter, hvilken under innevarande år fulländat utgifningen af Skåne-lagen och för närvarande är sysselsatt med Magnus Erikssons Landslag, må tilläggas ett årligt belopp af 2,000 R:dr riksmynt, deraf 1,100 R:dr såsom arfvode och återstoden till ersättning för biträde och andra kostnader, att å Allmänna Indragnings-staten under nästföljande statsregleringsperiod utgå emot enahanda vilkor af arbetets oafbrutna fortsättande och redogörelse för dess fortskridande, som nu är vid detta anslag fästadt.

11:o. *Angående nybyggnad af Cellfängelser.*

Sedan Fångvårds-Styrelsen i underdånig skrifvelse af den 8 Sept. 1856 hemställt, att Kongl. Maj:t måtte täckas vid då tillstundande riksmöte af Rikets Ständer äska ett approximativt beräknadt anslag af 700,000 R:dr Riksmynt till uppförande och fullbordande af cellfängelser i de län, som med sådane icke voro försedda, men Rikets Ständer, i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts förslag för nuvarande stats-reglerings-period anvisat endast 450,000 R:dr, har Styrelsen anmält behofvet af ytterligare anslag för ifrågavarande ändamål, under anförande i fråga om beloppet, att fastställda kostnadsförslag upptaga för uppförande

af länscellfängelse i Östersund . . . . . 82,000: —
D:o i Hernösand . . . . . 133,000: —
D:o i Umeå . . . . . 66,000: —
att för återstående 2:ne läns cellfängelse-byggnader, nemligen i Upsala och Nyköping, som ännu icke blifvit påbörjade, Styrelsens Byggnads-kontor approximativt kalkylerat kostnaden för det
i Upsala till . . . . . 135,000: —
och för det i Nyköping till . . . . . 90,000: —
eller tillsammans R:dr R:mt 506,000: —

samt att Kongl. Maj:t vid dispositionen af vid sednaste Riksdag beviljade Statsanslag, enligt nådigt Bref, den 18 Maj 1858, i Nåder anvisat för läns-cellfängelsebyggnaderne
i Östersund . . . . . 62,000: —
i Hernösand . . . . . 81,676: —
i Umeå . . . . . 38,000: —
samt i Upsala och Nyköping . . . . . 48,000: —
eller tillsammans R:dr R:mt 229,676: —

hvadan sålunda ytterligare skulle erfordras R:dr R:mt 276,324; men då härtill kommer dels omkring 11,000 R:dr till resekostnader och aflöning till tjenstemännen å Styrelsens Byggnads-kontor, dels möjligen högre byggnads-kostnader för sistnämnde 2:ne fängelser, för hvilka specifika kostnadsförslag ännu ej blifvit uppgjorda, äfvensom oförutsedda utgifter, har Styrelsen ansett att det belopp, som för ifrågavarande ändamål ytterligare skulle erfordras, icke bör beräknas lägre än 300,000 R:dr R:mt, deraf hälften skulle utgå hvartdera af åren 1861 och 1862.

Skiljaktigheten emellan de för dessa byggnader numera fastställda kostnadsbelopp och dem som enligt Fångvårds-Styrelsens berörde skrifvelse af den 8 September 1856 blifvit för samma byggnader beräknade, härleder sig enligt Styrelsens redogörelse derifrån, att dels cellernas antal i fängelserna i Hernösand och Östersund ansetts böra ökas utöfver hvad förut varit beräknadt, och dels priserna stegrats, samt att, hvad särskildt angår skillnaden emellan den då och nu kalkylerade kostnadssumman för byggnaden i Nyköping, denna grundar sig på den närmare kännedom om byggnadskostnaderne, Styrelsens Byggnads-kontor varit i tillfälle att sedermera inhemta.

På grund häraf hemställer jag att Kongl. Maj:t täckes af Rikets Ständer i Nåder begära, att de 300,000 R:dr, som erfordras för fulländningen af det storartade företaget att förse Rikets samtliga län med förbättrade fängelser, må såsom särskildt anslag beviljas att under åren 1861 och 1862 med 150,000 R:dr hvartdera året utgå.

12:o. *Om ett räntefritt lån af Häradshöfding K. W. Sandels.*

Stats-Råds-Protokollet öfver Justitie-Departements-Ärenden för den 30 sistl. Augusti utvisar, att sedan Häradshöfdingen i Norrbo och Vagnsbro häraders samt Gamla Norbergs bergslags domsaga, Kammarjunkaren Knut Wilhelm Sandels i underdånighet anhållit, att, sedan det åt honom anslagne häradshöfdingeboställe Mälby, i sammanhang med öfriga inom Mälby byalag i Vester Fernebo socken af Westmanlands Län belägna hemman och lägenheter, år 1851 undergått laga skifte, samt utgifterne dervid, i förening med den omständigheten att Sandels icke ur sin företrädares till borgenärer afträdda bo kunnat till fullo utbekomma ersättning för den husröta, som vid Sandels' tillträde af bostället der befunnits, försatt honom i den brydsamma belägenhet att han ända hittills icke kunnat uppföra alla boställets åbyggnader, Kongl. Maj:t täcktes i Nåder anvisa den till fullbordande af ännu felande nybyggnader m. m. erforderliga summan af 7,941 R:dr 69 öre Riksmynt, att utgå antingen såsom förskott eller lån af statsmedel, mot vilkor att beloppet från och med år 1864 af boställshafvaren till Staten återbetalades med $^1/_{20}$:del årligen till dess hela summan blifvit gulden; samt af de vid berörde ansökning fogade handlingar inhemtats, att Sandels, som år 1844 tillträdt bostället, då fått sig för derstädes befintlig husröta tillerkänd ersättning af företrädaren i embetet till belopp af 5,459 R:dr 19 sk. 8 rst., deraf dock ur dennes till borgenärer afträdda bo utgått endast 2,994 R:dr 23 sk. 10 rst.; att sedan vid härefter verkställdt laga skifte inom Mälby by, bostället blifvit ålagdt utflyttnings-skyldighet, kostnaderna för boställshusens flyttning och nybyggnad, jemte gärdesgårdars uppstängning blifvit beräknade till 12,357 R:dr 2 sk. och att vid en år 1856 hållen ekonomisk besigtning å bostället, Sandels befunnits hafva under sin besittningstid fullgjort byggnader och förbättringar till belopp af 7,062 R:dr 28 sk., motsvarande efter årsberäkning byggnadsskyldigheten för ej blott de af honom uppburne husrötemedel och den tid han innehaft bostället, utan äfven 8$^1/_2$ år derutöfver; äfvensom han dessutom verkställt utdikning och odling af en del boställets mark för en uppskattad kostnad af 3,131 R:dr 1 sk., men det oaktadt ansetts böra fullgöra bristande byggnader för ett belopp af 5,294 R:dr 22 sk. allt banko, hvarjemte uti infordradt underdånigt utlåtande öfver omförmäldta ansökning Stats-Kontoret, med åberopande deraf, att Kongl. Maj:t, genom Nådigt Bref den 7 December 1858 förordnat, att den del af Sandels dittills innehafda domsaga, som utgjorts af Skinnskattebergs bergslag, skulle med Åkerbo härad till en domsaga förenas och alltså för framtiden frånskiljas den, som Sandels innehar, och att Sandels genom denna åtgärd tillskyndats en minskning i inkomster, uppgående, efter hvad han sökt ådagalägga, till 500 R:dr R:mt årligen; på grund häraf och då Sandels icke kunnat med de högre inkomster, hvilka förut åtföljt hans innehafvande domarebefattning, fullborda det endast till stommen uppförda boställshuset samt uppbygga öfriga nödvändiga och anbefallda

byggnader, anledning vore att befara att sådant ännu mindre hädanefter kunde af honom åstadkommas, men angeläget vore att denna byggnadsskyldighet med det snaraste blefve fullgjord, ansett sig böra den af Sandels gjorda ansökningen på det sätt förorda, att ett räntefritt lån af 7,000 R:dr R:mt må med återbetalningsskyldighet i den ordning ansökningen innehåller, Sandels beredas, med vilkor att säkerhet ställes för lånebeloppets behöriga användande och återgäldande, vid äfventyr att, derest Sandels i ett eller annat afseende skulle underlåta att, inom viss förelagd tid, fullgöra den föreskrifna byggnadsskyldigheten, lånemedlen då varda hos honom uttagna; så och enär Sandels, hvilken, efter hvad ofvan förmäles, ej allenast redovisat de af honom af företrädaren erhållna husrötemedel, utan äfven dessutom fullgjort nybyggnad fullt motsvarande hans besittningstid, och till följd deraf och af de i öfrigt utaf honom å bostället gjorda förbättringar fått vidkännas, i förhållande till hans inkomster särdeles betydliga utgifter, förmält sig sakna tillgång till fullbordande af de ännu vid bostället felande byggnader, i saknad af hvilka påräknad inkomst af bostället och ersättning för de derå nedlagda kostnader ej torde kunna förväntas: samt det jemväl för Staten vore af vigt att bostället så snart som möjligt varder med fullständig åbyggnad försedt, har Kongl. Maj:t, med åberopande derjemte af de utaf Stats-Kontoret anförde skäl, i Nåder beslutat föreslå Rikets Ständer att åt Sandels bevilja ett räntefritt lån af Sju Tusen R:dr R:mt, att, såsom han föreslagit, af boställsinnehafvaren återbetalas med $^1/_{20}$:del om året, från och med år 1864 till dess hela beloppet varder guldet; dock med vilkor att för lånebeloppets behöriga användande och återgäldande godkänd säkerhet ställes, och att om boställsinnehafvaren underlåter att inom förelagd tid den föreskrifna byggnadsskyldigheten fullgöra, lånemedlen genast varda hos honom uttagne.

Med anledning häraf hemställer jag, att ifrågavarande lånesumma 7,000 R:dr R:mt må i propositionen angående Statsverkets tillstånd och behof såsom extra anslag för en gång å Andra Hufvudtiteln äskas.

I afseende å öfriga utgifter för nästa statsregleringsperiod, såvidt de tillhöra Andra Hufvudtiteln, anser jag det böra förblifva vid de nuvarande anslagen.

Hvad Hans Excellens Herr Justitie-Stats-Ministern sålunda yttrat och hemställt, täcktes Kongl. Maj:t, uppå Stats-Rådets öfrige ledamöters underdåniga tillstyrkande, i Nåder bifalla; Och skulle Utdrag af Protocollet härom expedieras till Finans-Departementet, för att läggas till grund för Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition om Statsverkets tillstånd och behof.

Ex protocollo
N. Becker.

Protokoll öfver Utrikes-Departementets Ärende, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti Stats-Rådet å Stockholms Slott den 14 Oktober 1859.

Närvarande:

Hans Excellens Herr Justitie-Stats-Ministern Friherre *De Geer;*
Hans Excell. Herr Stats-Ministern för Utrikes Ärendena Frih. *Manderström;*
Statsråden *Wallensteen;*
Gripenstedt;
Almqvist;
Ehnemark;
Hr Grefve *Hamilton;*
Lagerstråle;
Björnstjerna;
Malmsten.

Hans Excellens Herr Stats-Ministern för Utrikes Ärendena föredrog frågan om regleringen af utgifterna under Riks-Statens Tredje Hufvudtitel för nästa statsregleringsperiod och anmälde i underdånighet med afseende derå:

Genom Rikets Ständers vid sistförflutna riksdag till Kongl. Maj:t, under den 14 Januari 1858, aflåtna underdåniga skrifvelse bestämdes utgifterna under Riksstatens Tredje Hufvudtitel, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts i detta afseende aflåtna Nådiga Proposition, att under då inträdande statsregleringsperiod utgå på sätt som följer:

Departements-Chefen, Stats-Ministern för Utrikes Ärendena . .	24,000: —
Departementets Expedition	25,500: —
Minister-staten	359,700: —
Skrifmaterialier och expencer samt extra utgifter	70,000: —
Summa R:dr R:mt	479,200 —

med rättighet för Kongl. Maj:t att, på sätt Rikets Ständer i 5:te punkten uti ofvananförda skrifvelse medgifvit, använda samtliga här ofvan omförmälda anslag, utan hinder af deras fördelning i särskilda utgiftstitlar, eller inskränkning till något visst år, till fyllande af möjligen uppkommande brist å en eller annan sådan titel.

Då under den korta tid af endast $1\frac{3}{4}$ år, som Utrikes-Departementet sålunda varit i åtnjutande af det vid sednaste riksmöte beviljade förhöjda anslag till Tredje Hufvudtiteln, någon på längre erfarenhet grundad öfvertygelse om anslagets tillräcklighet icke kunnat vinnas, men det likväl visat sig att behofvet under denna tid af tillgångarna motsvarats, föreslog Stats-Ministern i underdånighet, det Kongl. Maj:t behagade till Rikets näst sammanträdande Ständer göra framställning om uppförande af samma anslag som vid sednaste Riksdag beviljades; så mycket heldre som ingen förändring blifvit i Norska Stor-Thinget föreslagen uti det af konungariket Norrige hittills beviljade anslag, hvilket föreslagits att fortfarande utgå med 50,000 Species, motsvarande efter parikurs 200,000 R:dr R:mt, utgörande $\frac{5}{17}$:delar af hela det från de begge förenade Rikena till denna Hufvudtitel beräknade anslag.

Härvid ansåg Herr Stats-Ministern sig böra i underdånighet upplysa, att, ehuru Departementets för år 1858 afslutade och till Kongl. Kammar-Rätten öfverlemnade räkenskaper för samma år utvisade en behållning uppgående till R:mt R:dr 40,818: 93 öre, denna behållning likväl endast vore skenbar, då, till följd af de utnämningar, som den 16 December 1858 egt rum af Ministrar i Köpenhamn, Berlin, Wien och Haag, ett belopp öfverstigande denna behållning var bestämdt att såsom ekiperings-penningar till dessa Ministrar utgå, ehuru detsamma, till följd deraf att de icke förr än efter 1859 års ingång till beskickningsorterna ankommit, först under innevarande år utbetalats och i räkenskaperna blifvit uppfördt; hvaremot enligt den kalkyl, som öfver innevarande års tillgångar och utgifter blifvit i Departementets Kameral-Afdelning uppgjord, den för sistlidne år uppkomna behållning torde behöfva fullständigt tagas i anspråk till betäckande af innevarande års å Minister-staten utgående, till följd af särskilda förhållanden, betydligare utgifter.

Hvad särskildt beträffade Utrikes-Departementets Expedition, hade Hans Excellens Herr Stats-Ministern Friherre Lagerheim uti särskildt, med Kongl. Maj:ts Nådiga Proposition om Stats-verkets tillstånd och behof till Rikets Ständer öfverlemnadt Memorial, låtit utarbeta ett förslag till ny och gemensam Stat för detta Departement, slutande på en summa af 36,000 R:dr jemte ett bidrag, från Konsulsfonden af 6,500 R:dr, eller tillhopa 42,500 R:dr, hvilket förslag, omfattande en fullständig reorganisation af Departementet, Stats-Ministern Herr Friherre Lagerheim, på de af honom uti Stats-Råds-Protokollet af den 14 Oktober 1856 anförda skäl, likväl icke ansåg sig för tillfället böra till fastställande anmäla. — Efter tagen kännedom om innehållet af ifrågavarande förslag, yttrade Rikets Ständer, uti skrifvelsen af den 14 Januari 1858, att, utan att ingå i närmare pröfning af detsamma, de likväl, för sin del, förklarade att, så vida hinder i öfrigt icke mötte, den föreslagna organisationen, äfven under nästa Statsregleringsperiod kunde sättas i verket, samt att för sådant ändamål, den

för Expeditionen beviljade summan 25,500 R:dr ställdes till Kongl Maj:ts disposition, att bland tjenstemanna-personalen, på sätt Kongl. Maj:t kunde finna mest ändamålsenligt, fördelas.

Då, på grund af det utaf Rikets Ständer sålunda lemnade förklarande, Kongl. Maj:t egde att, med användande af de anslagna medlen, när så lämpligt pröfvades, genomföra detta organisationsförslag, anmäldes detsamma under den 27 April 1858 till Kongl. Maj:ts Nådiga gillande, endast med den förändring, som till följd af den utaf Rikets Ständer beslutade nedsättning af 800 R:dr R:mt af det föreslagna beloppet föranleddes; och behagade Kongl. Maj:t, under ofvan omförmälda dag, att under innevarande statsreglerings-period gilla och fastställa följande stat för Kongl. Utrikes-Departementet:

1 Kabinetts-Sekreterare, Expeditions-Chef	5,500: —
1 Expeditions-Sekreterare och Chef för den Politiska Afdelningen	4,500: —
1 Expeditions-Sekreterare och Chef för Handels och Konsulat-Afdelningen	4,500: —
1 Expeditions-Sekreterare och Chef för Kameral-Afdelningen	4,500: —
1 Arkivarie	3,500: —
1 Förste Sekreterare	3,500: —
1 Andre Sekreterare	1,800: —
3 Dito Dito à 1,800	5,400: —
1 Andre Sekreterare	1,000: —
2 Dito Dito à 1,000	2,000: —
1 Vaktmästare	600: —
3 Dito à 600	1,800: —
1 Vaktmästare à	500: —
Till Kongl. Utrikes-Departementet hörande Embets- och tjenstemän:	
1 Öfver-Ceremonimästare	2,000: —
1 Skönskrifvare	600: —
Summa R:dr R:mt	41,700: —

Hvilket belopp utgjordes af:

1:o anslaget till Departementets Expedition å Tredje Hufvudtiteln R:dr R:mt	25,500: —
2:o den enligt Kongl. Maj:ts Nådiga af den 20 April 1858 anslagne aflöning för handels- och konsuls-ärenden inom Departementet, utgående å den gemensamma Konsuls-fonden	6,500: —
3:o Bidrag från Norska Stats-verkets anslag till Minister-Staten	9,700: —
Summa R:dr R:mt	41,700: —

På grund af hvad sålunda anfördt blifvit, ansåg Herr Stats-Ministern att till Rikets nu sammanträdande Ständer, likasom till de vid sednaste Riksdag församlade

samlade, hemställan borde göras derom att de för Utrikes-Departementet beviljade anslags-belopp må utan hinder af fördelningen i särskilda utgifts-titlar eller inskränkning till något visst år få användas till att fylla möjligen uppkommande brist å en eller annan sådan titel.

Med Nådigt bifall till hvad sålunda i underdånighet föreslaget och hemstäldt blifvit, täcktes Kongl. Maj:t, uppå Stats-Rådets öfrige Ledamöters underdåniga tillstyrkande, besluta att anslagen till Tredje Hufvudtiteln uti den till Rikets sammanträdande Ständer aflåtande Nådiga Propositionen om Stats-Verkets tillstånd och behof, skulle uppföras att oförändrade utgå med ett sammanlagdt belopp af 479,200 R:dr R:mt årligen; börande i sammanhang härmed, angående dessa anslags af Herr Stats-Ministern nu i underdånighet föreslagna dispositions-sätt, framställning hos Rikets Ständer göras.

In fidem

E. van Brienen.

STOCKHOLM, TYPOGRAFISKA FÖRENINGENS BOKTRYCKERI, 1859.

Ank. till Exp-Utsk. den 1 Nov. 1859, kl. 1 e. m.

Utdrag af Protokollet öfver Landtförsvars-Ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Stats-Rådet på Stockholms Slott den 14 Oktober 1859.

Närvarande:

Hans Excellens, Herr Justitie-Stats-Ministern, Friherre *De Geer*,
Hans Excellens, Herr Stats-Ministern för Utrikes-Ärendena, Friherre *Manderström*,
Stats-Råden: *Wallensteen*,
Gripenstedt,
Almqvist,
Ehnemark,
Herr Grefve *Hamilton*,
Lagerstråle,
Björnstjerna och
Malmsten.

Chefen för Landtförsvars-Departementet, Stats-Rådet *Björnstjerna* föredrog i underdänighet de frågor, som vid förslag till reglering af utgifterna under Riks-Statens 4:de Hufvudti'el för nästa statsreglerings-period nu i ett sammanhang borde tagas i öfvervägande och deribland följande till Kongl. Maj:t inkomna underdåniga framställningar, nemligen:

1:o De af Krigs-Collegii särskilda Afdelningar afgifna förslag och betänkanden i afseende å anslag, hvilka anses för Landtförsvarets behof i allmänhet vara erforderliga;

2:o General-Fält-Tygmästarens framställning om anskaffning af Fält-batterier med refflade kanoner;

3:o Chefens för Ingeniör-Corpsen förslag å medels-behof till fortsättande af fästningsbyggnaderna;

4:o Samma Chefs framställning om behofvet af tillökadt öfver- och underbefäl vid nämnda Corps;

5:o Samma Chefs hemställan om uppsättning af ytterligare Sappör-trupper, m. m.;

6:o Chefens för Topografiska Corpsen förslag om anställande af Underofficerare på Stat vid Corpsen, m. m.;

7:o Chefens för Konungens värfvade Hussar-regemente framställning om lönförhöjning för åtskilliga löntagare vid Regementet, m. m.;

8:o Militär-Befälhafvarens på Gottland framställning angående försvars-anstalterna på Gottland; om tillökning af befäl för National-Beväringen, m. m.;

9:o Sekund-Chefens för Lif-Regementets Hussar-corps framställning, rörande behof af ridhus med flera byggnader för Corpsen;

10:o Direktionens öfver Arméens Pensions-kassa Betänkande, i anledning af ifrågasatt förslag till fullständigt ordnande af pensionsväsendet för Arméen;

11:o Landshöfdingens i Calmar län skrifvelse, med Domkyrko-Rådets i Calmar ansökning om fortfarande stats-anslag för den Domkyrkan åliggande årliga ersätning till Krigs-Collegii Fortifikations-Afdelning för upplåtna delar af förra fästningsjorden.

Och afgaf Departements-Chefen derefter här nedan intagna skriftligen författade anförande:

»Pligtig att inför Eders Kongl. Maj:t i underdånighet framställa allt hvad som tillhör ett fullständigt ordnande af försvarsverket till lands, nödgas jag likväl i första rummet taga i betraktande de tillgångar, som kunna vara att härför påräkna, och, då dessa icke medgifva fyllandet af alla behof, inskränka mina förslag till endast sådana åtgärder, hvilka antingen afse fullföljande af redan påbörjade anstalter för försvarsverkets förbättring, eller ock af omständigheterna nu påkallas, och tillika äro af beskaffenhet att icke kunna åsidosättas, utan att verkningarna af ett sådant uppskof skulle för framtiden kunna medföra de betänkligaste följder.

Svenska arméen har under den längre tid, dess uppträdande till fädernes-landets försvar ej varit påfordradt, först innevarande år fått i sina leder upptaga det manskap, som är beräknadt till dess förstärkning i krigstid. Den utsträckta vapenöfning, Beväringsmanskapet till följd af Rikets sednast församlade Ständers beslut undergått, har medgifvit detsammas användande i förening med stam-trupperna, och en början har derigenom blifvit gjord att till hvarannan sluta de delar af arméen, hvilkas närmare förening skall utgöra Svenska härens styrka. Den vidare utveckling bevärings-inrättningen bör erhålla, sättet derför och användandet af Beväringsmanskapet, täcktes Eders Kongl. Maj:t tillåta mig att framdeles få föreslå för beredande af särskild framställning härom till Rikets Ständer. För det närvarande utbeder jag mig således att blott få anmäla de frågor, hvilka, enligt hvad jag redan antydt, nu torde böra komma under Nådig pröfning.

General-Staben. Ibland de frågor, som af Eders Kongl. Maj:t vid förra Riksdagen till Rikets Ständers pröfning framställdes, förekom äfven förslaget om fullständig organisation af Svenska General-Staben. Ehuru detta förslag icke blef af Rikets Ständer antaget, hyser jag likväl öfvertygelsen, att de hufvudgrunder, hvarpå detsamma hvilade, förr eller sednare skola erkännas såsom riktiga och ändamålsenliga. Om således, oaktadt angelägenheten för försvaret att hafva General-Staben på ett fullt tillfredsställande sätt ordnad, jag nu afstår från anhållan om förnyad framställning i ämnet, omfattande General-Stabens fullständiga organisation, sker sådant endast af det skäl, att Statens tillgångar icke torde detta medgifva. — För att emellertid så mycket

som möjligt underlätta organisationsplanens framtida utförande, så att verkställigheten deraf icke vidare må fördröjas, då tillgångar dertill kunna beredas, hemställer jag i underdånighet, att nu måtte hos Rikets Ständer begäras de anslag, hvilka äro nödvändiga för vidtagandet af åtgärder till General-Stabs-officerares bildande.

Deribland intager ordnandet af undervisningen, så väl den theoretiska som den praktiska, främsta rummet; hvadan jag i underdånighet anhåller, det Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Rikets Ständer att för detta ändamål bevilja följande anslag, nemligen:

till arfvoden åt Lärare i General-Stabs-ämnen	R:dr	2,000: —
till Fältöfningar	»	1,500: —
till Resestipendier	»	3,000: —
tillhopa	R:dr	6,500: —

Landtförsvars-Departementets Kommando-Expedition.

Aflöningen för Landtförsvars-Departementets Kommando-Expedition beviljades väl vid förra Riksdagen i hufvudsaklig öfverensstämmelse med Eders Kongl. Maj:ts derom hos Rikets Ständer gjorda förslag; men de vid denna Expedition anställde Officerare, hvilka hafva tjenstgöringsskyldighet under hela året, äro dock till större delen med de anslagna arfvodena af i allmänhet 750 R:dr svagt aflönade samt betydligt ringare än Officerare, som kommenderas till tjenstgöring emot åtnjutande af dagtraktamente enligt Rese-reglementet; och, särdeles med afseende å de flera kostnader, som med deras tjensteålligganden äro i vissa fall förenade, såsom t. ex. att under kommendering vid öfningsläger vara försedda med häst, anskaffa sadelmundering, verkställa resor till och ifrån möten m. m., hemställer jag alltså i underdånighet, att ett anslag af 1,500 R:dr måtte begäras till uppförande på Expeditionens Stat, för att efter Departements-Chefens disposition användas till gratifikationer åt förenämnda Officerare, såsom bidrag till bestridande af ofvanberörda, för många af dem ganska betungande utgifter.

Topografiska Corpsen.

Med afseende å angelägenheten af det militära Charte-verkets skyndsammare fullbordan och i anledning af anmäld brist på härför erforderlig arbetspersonal, ej mindre på Topografiska Corpsens egen Stat, än äfven från arméen, har Eders Kongl. Maj:t, uppå Corps-Chefens hemställan, för att bereda nödig fortgång åt Corpsens arbeten, hvilka i följd af de vid förra Riksdagen ökade anslag måst utsträckas utöfver hvad förut egt rum, under den 2 Februari 1858 i Nåder tillåtit, att vid Corpsen finge *tillsvidare* och på förordnande antagas högst 8 Under-officerare att vid dessa arbeten biträda, med arfvoden af 500 R:dr årligen, hvartill då anvisades två lediga Löjtnants-löner vid Corpsen, samt den öfriga utgiften att utgå från anslaget till Corpsens arbeten; och då lämpligheten och nyttan af Under-officerares anställning vid denna Corps nu under mer än ett års tid hunnit tillräckligt pröfvas, tillstyrker jag, i enlighet med Corps-Chefens derom gjorda hemställan, att framställning till Rikets Ständer måtte göras om 8 Under-officerares uppförande på Corpsens Stat, hvar och en med 500 R:drs lön, samt att, då deras användbarhet och skicklighet ökas ju längre de vid Corpsen qvarstå, och det således är för arbetet af största vigt, att de hafva en framtida utsigt å bättre vilkor, hvarigenom de vid Corpsen qvarhållas, bemälde Under-officerare måtte berättigas till lönförhöjning med 250 R:dr efter 5 års med godt vitsord förrättad tjenstgöring, och ytterligare 250 R:dr efter vidare 5 års lika beskaffad tjenstgöring vid Corpsen, så att en sådan Under-officer efter tio års tjenstgöring må kunna påräkna i aflöning 1,000 R:dr. — Jag anser, att dessa endast efter viss tjenstetid ifrågakommande lönförhöjningar, hvilkas årliga belopp, såsom af särskilda omständigheter beroende, icke kunna på förhand bestämmas, lämpligen kunna utgå från anslaget för Corpsens arbeten, hvil-

kas befrämjande derigenom åsyftas; och skulle, med sådant medgifvande, Topografiska Corpsens anslag icke behöfva förhöjas med annat än 8 Under-officers-löner à 500 R:dr, eller med sammanlagdt 4,000 R:dr. Men om, på sätt Chefen för Topografiska Corpsen äfven föreslagit, och hvilket jag i underdånighet tillstyrker, nuvarande Renritaren å Corpsens Stat, Carl Akrell, hvilken enligt företedt läkarebetyg är och sannolikt för framtiden förblifver till tjenstgöring oförmögen, öfverflyttas på allmänna Indragningsstaten, med rättighet att för sin återstående lifstid derifrån åtnjuta en årlig pension, motsvarande den aflöning af 800 R:dr, han för närvarande å Corpsens Stat innehar, blefve detta belopp för den nya regleringen disponibelt, alldenstund, efter Under-officerares anställande vid Corpsen, Renritarebefattningen såsom obehöflig kan indragas. Härigenom nedsättes behofvet af nytt lön-anslag för Under-officerarne till 3,200 R:dr. — Hvad vidare angår den af Corps-Chefen föreslagna beklädnadshjelp af 150 R:dr årligen åt hvar och en af dessa Under-officerare, hvilken jag anser mig äfven böra förorda, anhåller jag i underdånighet, att medel härtill måtte få beräknas vid regleringen af anslaget för »Försvarsverket i allmänhet eller Krigs-Collegii Afdelningar», dit en så beskaffad utgift rätteligen hörer. — För öfrigt finner jag hinder icke möta deremot, att, vid slutliga fastställandet af Topografiska Corpsens Stat, den å Staten uppförda aflöning för en Professor må, på sätt Corps-Chefen hemställt och likasom den öfriga aflöningen för Corpsens personal, fördelas i egentlig lön och tjenstgöringspenningar.

Konungens värfvade (f. d. Kronprinsens) Hussar-Regemente.

Af Chefen för Konungens värfvade (f. d. Kronprinsens) Hussar-regemente har blifvit ifrågasatt förhöjning uti en del löntagares å detta Regementes Stat vid förra Riksdagen bestämda aflöning. Jag anhåller att i anledning häraf få i underdånighet erinra, att sedan Eders Kongl. Maj:t, i betraktande af de vid Regementet förut varande lönernas betydligt ringare belopp än vid öfriga Garnisons-regementen, funnit aflöningen vid ifrågavarande Regemente i allmänhet äfven kunna bestämmas något lägre, så yttrade Rikets Ständer, att, enär lefnadskostnaden i Skåne och särdeles i Malmö, der största delen af Regementet finnes förlagd, syntes vara i det närmaste jemförlig med den i hufvudstaden, samt Officerarnes förflyttning emellan de olika garnisons-orterna otvifvelaktigt måste ådraga dem ökade utgifter, billigheten fordrade, att Subaltern-officerarne och deras vederlikar finge tillgodonjuta enahanda lönförmåner, som för motsvarande grader vid öfriga Garnisons-regementen blifvit beviljade, i öfverensstämmelse hvarmed ock aflöningen för nämnde löntagare förhöjdes, då deremot den lägre aflöningen fastställdes för Regements-Qvartermästaren, Sqvadrons-Cheferne, Fanjunkarne, Sergeanterne, Regements- och Sqvadrons-Hästläkarne, Regements- och Sqvadrons-Trumpetarne samt Corporalerne. — Då, efter hvad Regements-Chefen nu upplyst, särdeles Under-befälets ställning, oaktadt den vid förra Riksdagen beviljade lönförbättring, vore bekymmersam, samt de skäl, Rikets Ständer anfört för sin åtgärd att bestämma Regementets Subaltern-officerares m. fl. aflöning lika med den vid andra Garnisons-regementen, äro fullt tillämpliga på Under-befälet med vederlikar, hemställer jag i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t täcktes å Regements-Chefens framställning fästa det afseende, att nu hos Rikets Ständer måtte begäras löntillökning, utöfver den vid förra Riksdagen beviljade, för följande af personalen vid Konungens värfvade Hussar-Regemente och till nedanstående belopp, nemligen:

för Regements-Hästläkaren	R:dr	175: —
» Regements-Trumpetaren	»	200: —
» 6 Fanjunkare à 200 R:dr	»	1,200: —
Transport		1,575: —

	Transport	1,575: —
för 6 Förste Sergeanter à 125 R:dr	R:dr	750: —
» 18 Andre Sergeanter à 125 R:dr	»	2,250: —
» 6 Sqvadrons-Hästläkare à 100 R:dr	»	600: —
» 6 Sqvadrons-Trumpetare à 100 R:dr	»	600: —
» 6 Distinktions-Corporaler à 48 R:dr	»	288: —
» 18 Corporaler à 30 R:dr	»	540: —
	tillhopa R:dr	6,603: —

hvarigenom denna personal, till sin aflöning försättes i likhet med vederlikar vid öfriga Garnisons-regementen.

Den af Chefen för Ingeniör-Corpsen föreslagna tillökning i antalet af Officers- och Under-officers-beställningar vid Corpsen, jemte aflöningsförhöjning för det vid nuvarande Sappör-Compagnie anställda befäl m. fl., anser jag mig för det närvarande icke kunna tillstyrka. Deremot kan jag icke underlåta att framhålla nödvändigheten om Sappör-truppens tillökning.

Sappör-trupper.

Om uppsättning af de enligt plan ännu återstående andra och tredje Sappör-Compagnierna väcktes redan fråga uti Chefens för Ingeniör-Corpsen år 1856 i ämnet gjorda framställning; men Eders Kongl. Maj:t fann likväl de många vid förra Riksdagen ifrågasatta andra angelägna föremål, som erfordrade anslag, lägga hinder i vägen att då föreslå Rikets Ständer beviljandet af de härtill nödiga medlen. Då emellertid en armées företag i krig väsendtligen äro beroende af det skick, hvaruti Ingeniör-väsendet sig befinner, och i första rummet af den del deraf, som utgöres af krigsbryggor, men hvad i detta hänseende hittills kunnat här åstadkommas, är så otillräckligt att dermed föga kan uträttas, har Chefen för Ingeniör-Corpsen ansett sig böra ånyo fästa uppmärksamheten på behofvet af den primitiva planens utförande, om icke på en gång, så åtminstone efterhand. — Med det nu befintliga enda Sappör-Compagniet, utgörande 120 man utom befäl, samt beräknadt såsom den minsta möjliga servis för ett krigsbrygge-equipage, kan, enligt hvad Chefen för Ingeniör-Corpsen anfört, endast slås en brygga af 150 fots längd, fullt begagnelig för alla vapen, samt af 198 fots längd under vissa vilkor. Otillräckligheten häraf är icke svår att inse och har visat sig tydligen derigenom, att denna inskränkta bro-train knappt varit begagnelig vid vanliga fältmanövrer, så vida icke öfvergångsställena lämpats efter den ofvan angifna obetydliga bredden. Det nuvarande krigsbrygge-väsendet skulle således vid krigstillfällen blifva af högst inskränkt användbarhet.

I anledning häraf och ehuru jag anser mig för det närvarande icke böra tillstyrka framställning till Rikets Ständer om uppsättning af begge de enligt plan återstående Compagnierna, synes mig ej längre böra fördröjas med det ena nya Compagniets organiserande. Jag hemställer således i underdånighet, att nödigt anslag måtte begäras för uppsättning af det andra Sappör-Compagniet.

För bestämmandet af det härtill erforderliga anslagsbeloppet torde få tjena till grund det nuvarande Sappör-Compagniets Stat, i enlighet hvarmed alltså föreslås:

för 1 Befälhafvare,	arfvode	Rdr	1,200: —
» 1 Subaltern-officer,	dito	»	547: 50.
» 1 ....Dito	dito	»	547: 50.
» 1 Under-officer	dito	»	273: 75.
» 2 ..... Dito	dito	»	547: 50.
	Transport		3,116; 25.

	Transport		3,116: 25.
för 1 Uppbörds-Under-officer	arfvode	Rdr	300: —
» 1 Distinktions-Corporal	dito	»	138: —
» 1 ..... Dito	dito	»	138: —
» 1 Corporal	dito	»	90: —
» 3 Dito	dito	»	270: —
» 1 vice Corporal	dito	»	48: —
» 5 Dito	dito	»	240: —
» 1 Handtverkare	dito	»	30: —
» 17 Dito	dito	»	510: —
» Truppens underhåll	dito	»	10,763: 40.
» Rekryteringspenningar för 120 man à 7: 50.	dito	»	900: —
» Medikamentspenningar för 120 man à 2: 25.	dito	»	270: —
» Communionpenningar för 120 man à 5 öre	dito	»	6: —
» Kokinrättningskostnader	dito	»	500: —
	tillhopa	Rdr	17,319: 65,

med hvilket belopp Ingeniör-Corpsens statsanslag skulle förhöjas i och för det nu föreslagna Sappör-Compagniets aflöning och underhåll.

Hvad åter angår den årliga underhållskostnaden för det nya Compagniets beklädnads-, remtygs-, utrednings- och sjukvårds-persedlar, hvartill, enligt den för äldre Compagniet nu gällande passevolans, beräknas 8,993 Rdr 20 öre, hemställer jag i underdånighet, att detta belopp måtte i sammanhang med regleringen af anslaget till »Försvarsverket i allmänhet», äskas för Krigs-Collegii Intendents-Afdelning, hvarifrån samma kostnad för nuvarande Sappör-Compagniet utgår.

Den första uppsättningskostnaden för Compagniet är af Chefen för Ingeniör-Corpsen beräknad till 28,750 Rdr; och till undvikande af särskildt anslag härför, hemställer jag i underdånighet, att första årets underhålls-anslag, inalles utgörande 26,312 Rdr 85 öre, må, såsom vid det nuvarande Compagniets uppsättning egde rum, få härtill användas, hvarigenom den hufvudsakligaste utgiften i detta afseende blifver betäckt.

Lif-Bevärings-Regementet.

Beträffande Lif-Bevärings-regementet hafva Rikets Ständer hos Eders Kongl. Maj:t framställt sin tanka derom, att Officers-Corpsen borde, i mån af inträffande afgång, indragas, eller åtminstone på ett för Statsverket mindre kostsamt sätt organiseras. Rikets Ständer hafva nemligen funnit mindre lämpligt, att, för den ringa tjenstgöringen under årliga exercisen med Stockholms stads- och läns Bevärings-manskap, Staten skulle vidkännas kostnader för aflönande af en särskild Officers-Corps, enär denna exercis, efter Rikets Ständers åsigt, kunde verkställas af dertill kommenderadt befäl, antingen från Uplands eller Södermanlands Regemente eller från Garnisons-regementena i Hufvudstaden. — Med afseende å denna Rikets Ständers framställning har Eders Kongl. Maj:t redan täckts i Nåder förklara, att tillsvidare hvarken den ledigvarande Chefs-platsen vid Regementet skall tillsättas, eller nya Officerare der antagas; hvarjemte, och då hvarken Uplands och Södermanlands Regementen eller öfriga indelta Regementen kunna aflåta befäl för ifrågavarande bevärings-exercis, Eders Kongl. Maj:t beslutit att det bevärings-område, som förut varit anslaget till Lif-Bevärings-regementet, skall fördelas på Lif-Gardes-regementena till fot.

Under sådant förhållande, och då den vid sistnämnda Regementen nu befintliga Befäls-personal, som icke kan befrias från sin tjenstgöring i öfrigt, är otillräcklig för att kunna äfven besörja vapenöfningen med det Regementena sålunda

tillslagna Beväringsmanskap, föreslår jag i underdånighet, att hvartdera af Lif-Gardes-regementena till fot måtte efter hand och i mån af tillgångar på Lif-Beväringsregementets Stat erhålla tillökning i sitt befäl med 1 Tredje Major och 4 Andre Kaptener, samt att den blifvande aflöningen måtte för dem sålunda bestämmas:

1 Tredje Major	lön	Rdr	3,500: —	
Rationer för 2 hästar à 270 Rdr		»	540: —	
Stallhyra för dito à 100 Rdr		»	200: —	
				4,240: —
4 Andre Kaptener, lön à 2,000 Rdr				8,000: —
			tillhopa Rdr	12,240: —

och för begge Regementena således ett sammanräknadt aflöningsbelopp af 24,480 Rdr. — Då anslaget för Lif-Beväringsregementet uti nuvarande Riks-Stat upptages till 31,911 Rdr 50 öre, lemnar detta framdeles full tillgång till de ifrågavarande lönerna vid Lif-Gardes-regementena. — De för vakanta beställningar vid Lif-Beväringsregementet belöpande afgifter till ackords-amorteringen lära för öfrigt från anslaget böra utgå.

Gottlands National-Beväring, m. m.

Militär-Befälhafvaren på Gottland har, uti sitt afgifna underdåniga förslag till förbättringar uti nuvarande militär-organisation derstädes, hufvudsakligen hemställt:

att, då Beväringsartilleriet, bestående af två fältbatterier, saknar egna Officerare, National-Beväringens Stat måtte tillökas med de för Artilleriet särskilt behöfliga Officerslönerna;

att det i Wisby förlagda Depôt-Compagnie af Svea Artilleri-regemente, som efter Militär-Befälhafvarens åsigt nu vore, i afseende å öfningar, m. m., uti en alltför afskiljd ställning med Beväringsartilleriet, måtte öfverflyttas från berörda Artilleri-regementes till Gottlands National-Beväringsstat, för att med dess Artilleri bilda en Corps;

att då, hvad beträffar Infanteriet, Befälet vore alldeles otillräckligt i förhållande till Beväringens antal, så att Compagniernes styrka nu uppgår från 230 ända till 550 man, 7 af de största Compagnierna måtte hvart och ett fördelas i 2 Compagnier, samt hvarje af de sålunda tillkomna 7 nya Compagnierna erhålla samma antal Öfver- och Under-befäl, som de förut varande;

att en 4:de Bataljons-Chefs-beställning, i likhet med de förut befintliga, måtte å Stat uppföras, hvars innehafvare skulle vara Chef för en 4:de Bataljon under namn af Stads-Bataljonen, som borde utgöras af Wisby stads beväring och de närmast staden belägna Compagnierna;

att de vid Wisby stads Beväring anställda Officerare måtte erhålla samma löner, som Officerarne vid Landt-Beväringen;

att, då Militär-Befälhafvarebefattningen, med vidsträckta militär-göromål, är förenad med Landshöfdingebeställningen, en Stabs-Chefsplats måtte på Beväringens Stat blifva uppförd med arfvode, i likhet med hvad som eger rum vid öfriga General-Befäl;

att alla nuvarande 50 Under-officers- och 100 Corporals-platser utan arfvoden måtte erhålla sådana till lika belopp, som de nu bestådda lägsta i hvardera graden;

att dagtraktamentet under befälsmötet äfven för Under-officerarne måtte, i likhet med hvad nu sker för Corporalerne, få utgå af anslaget till Beväringsmanskapets vapenöfning, och att det belopp, som derigenom skulle besparas å anslaget till National-Beväringens extra utgifter, finge användas att förlänga befälsmötet;

att till skjutöfningar för truppen årligen finge användas 30,000 skarpa patroner, för att af Militär-Befälhafvaren genom befälet utdelas för detta ändamål;

att hvar och en af Bataljons-Cheferne måtte erhålla ration jemte stallhyra för en häst, samt att denna förmån äfven måtte beviljas de tvenne Stabs-Adjutanterne; och slutligen

att på Gottland måtte uppsättas en stam-trupp af 480 man, fördelade på 6 Compagnier af 80 man hvartdera, för att tjena till godt föredöme för National-Beväringen under fred och till stam uti krigstid; men att, om den kostnad, som häraf föranleddes, befunnes för betydlig, åtminstone 3 Compagnier deraf genast måtte uppsättas; eller, om äfven detta skulle möta betänklighet, de nuvarande Båtsmans-Compagnierna indragas, för att deraf bilda stamtruppen.

Vid öfvervägande af detta allt och enär, enligt Militär-Befälhafvarens egen beräkning, verkställigheten af det framställda förslaget, oberäknadt de utgifter, som blefve en följd af Underbefälets aflönande under befälsmötet utaf allmänna förslagsanslaget till Beväringsmanskapets vapenöfningar samt ammunitions utlemnande till skjutöfningar, skulle medföra för Statsverket en årlig kostnad af 127,965 R:dr, om hela den föreslagne stamtruppen uppsättes, och omkring 80,000 R:dr, derest endast hälften deraf organiseras, anser jag, ehuru fullkomligt erkännande fördelen af en stamtrupp, hvartill Beväringen på Gottland, likasom i öfriga delen af Riket, kunde sig sluta så väl under vapenöfningen i fredstid, som isynnerhet vid krigstillfällighet, mig dock för närvarande icke kunna tillstyrka antagandet af Militär-Befälhafvarens förslag i sin helhet; men då, efter hvad Militär-Befälhafvaren upplyst angående bristen på nödigt befäl, detta onekligen icke står i tillbörligt förhållande till truppens styrka, vågar jag i underdånighet föreslå:

att Gottlands National-Bevärings Stat måtte ökas med de för Artilleriet särskildt behöfliga Officers-lönerna, nemligen:

för 2 Kaptener à 1,000 R:dr	2,000: —
» 2 Löjtnanter à 700 R:dr	1,400: —
» 3 Under-Löjtnanter, à 500 R:dr	1,500: —

att å samma Stat måtte för Infanteriet uppföras nya löner eller arfvoden

för 7 Kaptener, à 1,000 R:dr lön	7,000: —
» 7 Löjtnanter, à 700 R:dr lön	4,900: —
» 7 Under-Löjtnanter, à 500 R:dr lön	3,500: —
» 50 extra Under-officerare, à 30 R:dr arfvode	1,500: —
» 100 extra Corporaler, à 18 R:dr arfvode	1,800: —

att, då så väl en 4:de Bataljons-Chef, med Adjutant, till följd häraf för tjenstgöringen erfordras, som ock en Stabs-Chef till Militär-Befälhafvarens biträde vid militär-göromålens handhafvande, aflöning för sådana beställningar jemväl måtte å Staten uppföras, nemligen:

för 1 Stabs-Chef hos Militär-Befälhafvaren,	arfvode	1,000: —
i likhet med hvad som bestås vid öfriga General-Befäl;		
» 1 Bataljons-Chef,	lön	1,800: —
» 1 Bataljons-Chefs-Adjutant,	arfvode	150: —

och att, sedan Wisby stads Borgerskap i underdånighet anhållit att få afsäga sig nu egande rättighet att välja Officerare vid Stadens Beväring, samt Eders Kongl. Maj:t förklarat Sig benägen dertill lemna bifall, så framt Officers-lönerna derstädes kunna bringas till likhet med

Transport 26,550: —

Transport 26,550: —

motsvarande löner vid landets beväring, löntillökning måtte, för ändamålets vinnande, anslås:

för 2 Kaptener, à 400 R:dr	800: —
» 2 Löjtnanter à 325 R:dr	650: —
» 3 Under-Löjtnanter, à 240 R:dr	720: —
tillhopa R:dr	28,720: —

Jemte det jag i underdånighet anhåller om Nådig framställning till Rikets Ständer om beviljande af detta anslag, hemställer jag, det Eders Kongl. Maj:t täcktes begära Rikets Ständers medgifvande, att, derest Eders Kongl. Maj:t skulle, efter frågans ytterligare utredning finna Militär-Befälhafvarens förslag om öfverflyttning af det i Wisby förlagda Depôt-kompani af Svea Artilleri-regemente från Artilleriets till Gottlands National-Bevärings Stat vara ändamålsenligt och utan behof af vidare anslag kunna verkställas, Eders Kongl. Maj:t måtte vara oförhindrad att vidtaga en sådan åtgärd.

Anslaget till Salpeter-uppköp.

I motsats till ofvanstående, af mig begärda anslag eller anslags-förhöjningar, finner jag mig kunna i underdånighet föreslå en icke obetydlig nedsättning uti anslaget till Salpeter-uppköp.

Kommitteen för Salpeter-ärendena har, jemte meddelande att den årliga salpeter-tillverkningen nu uppginge till omkring 15,000 L℔, för sin del föreslagit, att nuvarande anslaget till salpeter-uppköp 270,000 R:dr skulle minskas till 200,000 R:dr, med vilkor att Salpeter-fondens förräntade tillgångar förblifva orubbade och att räntan deraf får användas, dels i händelse den inhemska årliga tillverkningen skulle framdeles komma att uppgå till högre belopp än 15,000 L℔, till inlösen af den öfverskjutande qvantiteten, dels om förhöjning i nu gällande salpeter-inlösningspris skulle, till följd af Eders Kongl. Maj:ts med anledning af Rikets Ständers hemställan gifna föreskrift af den 9 April 1858, blifva nödvändig för det fall, att priset å utländsk salpeter komme att öfverstiga Kronans inlösningspris å inhemsk vara med tillagda omkostnader, dels ock till inköp af utländsk salpeter, om något år det nu fastställda tillverkningsbeloppet af krigskrut skulle så ökas, att den inhemska årliga salpetertillgången ej blifver dertill tillräcklig.

Med afseende likväl derpå, att det årliga behofvet af salpeter för tillverkningen af krigskrut endast utgör omkring 10,000 L℔, samt att den inhemska salpeter, som derutöfver äfven leveras, kunde till enskilda konsumenter föryttras och försäljningsmedlen ingå till Salpeter-fonden, för att till förefallande utgifter användas, tillstyrker jag, för öfrigt med det af Salpeter-kommitteen förutsatta vilkor om Salpeter-fondens orubbade bibehållande, att anslaget till salpeter-uppköp må föreslås att minskas med 100,000 R:dr.

Då emellertid beloppet af den inhemska salpeter-tillverkningen nu mera betydligt öfverstiger Kronans behof af salpeter, samt det pris, hvartill den öfverflödiga salpeter må kunna föryttras, ingalunda torde stå i afpassadt förhållande till inlösningspriset, hemställer jag i underdånighet, att kommitteen för Salpeter-ärendena måtte i Nåder anbefallas att till Eders Kongl. Maj:t inkomma med förslag till de af omständigheterna påkallade åtgärder, hvarigenom Statens nuvarande kostnader för erhållande af behöflig salpeter må skäligen kunna inskränkas.

Lönförbättringen för indelta Arméens befäl.

I anledning af Eders Kongl. Maj:ts vid sistlidne Riksdag gjorda framställning om förhöjda provisoriska aflöningsstater för befälet vid indelta kavalleriet och Infanteriet, att tillämpas intilldess en ny uppskattning af indelta Arméens boställen hunnit verkställas och nya lönestater derefter blifvit fastställda, förklarade Rikets Ständer, enär det syntes kunna antagas, att, genom en riktig uppskattning af boställena och en lämplig fördelning af nuvarande tillgångar, tillräckliga medel för befälets aflöning redan förefunnos, sig finna betänkligt, att för ifrågavarande ändamål bevilja vidare anslag; men som det emedlertid ej kunde förnekas, att de af befälet, hvilka icke hafva boställen, utan endast kontanta penninge-löner, under nu varande förhållanden äro, lika med andra Statens tjenstemän, i behof af en snar förbättring i sina lönevillkor, syntes det vara Statens pligt att i detta afseende genom anvisande af medel söka afhjelpa de yttersta behofven, hvadan Rikets Ständer, utöfver det i då gällande Riks-Stat uppförda kontanta anslag för indelta kavalleri- och Infanteri-Regementena, för nuvarande Statsregleringsperiod beviljade en summa af 100,000 R:dr årligen för att användas till lönförbättring i första rummet åt Under-befäl och Subaltern-Officerare, jemte deras vederlikar, samt vidare, så framt tillgångarne medgäfve, jemväl åt Andre Kaptener och Regements-Qvartermästare, dock med förbehåll att en dylik förmån icke finge tillgodokomma dem af berörde löntagare, som äro med boställen försedda.

Då de förhållanden, hvilka föranledt beviljandet af ifrågavarande anslag, ännu fortfara, hemställer jag att framställning till Rikets Ständer måtte ske om beviljande af samma belopp, eller 100,000 R:dr årligen, jemväl för nästkommande Statsregleringsperiod, att enligt redan meddelade föreskrifter användas till lönförbättringar vid indelta Arméen.

Uppskattningen af Arméens boställen.

I afseende å den för en allmän reglering af befälets aflöningsförhållanden nödig befunna boställsuppskattningen, anhåller jag tillika få upplysa om det skick, hvaruti samma fråga sig för närvarande befinner. Sedan nemligen Krigs- och Kammar-kollegierne erhållit Eders Kongl. Maj:ts befallning att inkomma med betänkande, huru en förnyad uppskattning af indelta Arméens boställen kunde på tillförlitligaste sätt verkställas, äfvensom med förslag till instruktion derför, hade kollegierne sådant fullgjort, samt för uppskattningens verkställande förutsatt, att kartor öfver boställena skulle vara att tillgå. Då emedlertid, efter från regementena erhållna upplysningar, det befunnits, att kartor saknas för ett högst betydligt antal boställen, har från Öfver-Direktören vid Landtmäteriet blifvit infordrad uppgift öfver kostnaden, dels för kartläggande af Arméens boställen, hvilka saknade karta, dels för revidering af redan befintliga, möjligen bristfälliga, boställs-kartor; och inhemtas af denna uppgift, att af Arméens boställen icke mindre än 1,145 sakna karta, antingen helt och hållet eller till vissa delar, samt att kostnaden för erforderliga nya kartors upprättande anses approximativt uppgå till 329,354 R:dr, samt för kartors behöfliga renovering till 36,572 R:dr, eller tillhopa 365,926 R:dr; dock förmodas den ofvan beräknade kostnaden för nya kartors upprättande kunna till någon del nedsättas, då det antages att flera kartor öfver Arméens boställen till följd af laga skiften under sednare åren blifvit upprättade för kostnad, som till stor del redan utgått.

Jag anser obestridligt vara att en fullt tillförlitlig uppskattning af boställena icke kan utföras, med mindre än att fullständiga kartor, der sådana saknas, varda öfver dem upprättade. Dels ur denna synpunkt, dels ock derföre att det bör för Staten vara af vigt att känna egorymden af den jord, som är dess tillhörighet, vore det önskvärdt, om en kartläggning, der en sådan hittills alldeles icke eller ock

endast ofullständigt egt rum, af alla Arméens boställen kunde försiggå. De kostnader, detta skulle förorsaka, blifva dock så betydliga, att jag anser mig ej kunna tillstyrka en framställning derom i hela sin vidd till Rikets Ständer, helst en icke ringa kostnad kommer att uppstå i och för den slutliga uppskattningsförrättningen.

Då emedlertid, på sätt ofvan blifvit anfördt, en uppskattning af meranämnda boställen är pröfvad nödig, måste äfven tillses, huruvida icke densamma kunde ske utan alltför kostsamma förberedande åtgärder, men dock lemna så tillförlitligt resultat, som kan erfordras, då i betraktande tages, att all uppskattning af jord måste blifva approximativ, mera till efterrättelse för det närvarande, än för framtiden.

Vid uppskattningens verkställande anser jag således tillräcklig noggranhet kunna ernås, om, beträffande de till Boställs- och Lönings-Direktionernas förvaltning hörande boställen, den enligt gällande kontrakt betingade arrendesumma antages såsom boställets rätta afkastning, hvarigenom kartors anskaffande för dessa boställen undvekes, samt att, då derjemte för uppskattningen af mindre bostadsboställen, kartor torde kunna undvaras, sådana endast behöfde upprättas öfver öfriga bostadsboställen, som uppgå till ett mantal eller derutöfver, innan värderingen sker.

Men om äfven af Öfver-Direktörens för Landtmäteriet gjorda beräkningar skulle med någorlunda tillförlitlighet kunna bestämmas, den jemförelsevis mindre kostnad, som den af mig föreslagna åtgärd i afseende å kartläggningen skulle medföra, så kan dock icke ens approximativt nu beräknas det ej obetydliga belopp, hvartill rese-ersättningar, traktamenten och andra omkostnader, föranledda af den slutliga uppskattningsförrättningen, skulle uppgå. Jag kan således endast förslagsvis uppgifva, hvad jag anser böra ifrågakomma att för det af mig framställda ändamål under de närmaste åren använda och får i sådant afseende hemställa, att Eders Kongl. Maj:t behagade, i och för förberedande arbeten och derefter påbörjande af boställs-uppskattningen, hos Rikets Ständer äska en summa af 100,000 R:dr att, i mån af behof, under nästa statsregleringsperiod utgå.

Jag anser mig för öfrigt härvid endast böra tillägga, hvad redan från början af denna fråga blifvit tillräckligen antydt, att genom boställs-uppskattningen icke åsyftas någon rubbning i indelningsverkets grunder, utan att hvarje regemente och korps i allt fall må fortfarande bibehålla alla de boställen, vare sig till bostäder eller utarrendering anslagna, likasom ock de indelta räntor, kronotionde samt öfriga anslag af dylik beskaffenhet, hvilka blifvit hvarje regemente eller korps sednast genom Kongl. Brefvet den 2 Februari 1833 tillförsäkrade.

Arméens pensionering.

Då de från Arméens Pensions-kassa utgående pensioner befunnits alltför otillräckliga för uppnåendet af de ändamål, som med pensioneringen åsyftas, blef vid sistförflutna Riksdag af Eders Kongl. Maj:t framlagdt förslag till förbättrad pensionering för Arméens befäl och tjenstemän, i enlighet med tvenne tillika föreslagna förhöjda pensionsstater, den ena för Arméen i allmänhet och den andra särskildt för Gottlands Landt-Beväring. Efter detta förslags hufvudsakliga bestämmanden, skulle skillnaden mellan de nya pensionsbeloppen och den, hvilka Arméens Pensions-kassa åligger att utbetala, från Statsverket utgå såsom fyllnadspension; dock att den, som åtnjuter aflöning eller pension af andra allmänna medel, eller innehar beställning på Rikets Stat, icke är berättigad till fyllnads-pension eller utöfver hvad honom från Arméens Pensions-kassa kan tillkomma. Fyllnadspensionerna kunde, på sätt pensionsstaterna utvisade, få tillträdas, dels vid 50, dels vid 55 och 60 års

ålder samt, hvad beträffar Generalspersoner, till förhöjdt belopp vid fyllda 65 år; och såsom vilkor för deras åtnjutande bestämdes, att de pensionsberättigade skulle vid afskedet åtaga sig förbindelsen att intill fyllda 60 eller 65 år, enligt hvad i pensionsstaterna jemväl utmärktes, hemma i landet, när sådant kan påfordras, antingen handleda och inöfva det beväringsmanskap, som i krigstid varder till Rikets försvar uppbådadt, eller och fullgöra de särskilda kommenderingar och uppdrag, som för öfrigt vid sådant tillfälle kunna ifrågakomma.

Rikets Ständer, som med välvilja omfattade denna för Arméen vigtiga angelägenhet, förklarade, att de, vid öfvervägandet häraf, äfven för sin del ansågo en förbättring af pensioneringen för Arméens befäl och tjenstemän vara högligen af behofvet påkallad, enär pensionsbeloppen från Arméens Pensions-Kassa obestridligen vore alltför knappa för att, efter afskedet, betrygga löntagarens bergning, samt både rättvisa och billighet fordra, att tjenstemannen vid mera framskriden ålder, när kropps- och själskrafter aftaga, må kunna, efter afgång från tjensten, påräkna en tarflig utkomst under sin återstående lefnad. Då för öfrigt följden af förra förhållandet med Arméens pensionering hade varit och, derest det bibehölles, måste blifva den, att tjenstemannen efter upphunnen pensionsålder qvarstannar i sin tjenst, heldre än att se sina inkomster minskade till ett belopp, som ingalunda kan anses vara tillräckligt för hans bergning; samt denna omständighet måste hafva ett menligt inflytande på Arméens tjenstbarhet, derigenom att en del befälsplatser upptagas af öfverårige och för aktiv tjenstgöring mindre lämpliga personer, — ett förhållande, som utan tvifvel i ökad grad skulle komma att ega rum, om ej pensionerna samtidigt med lönerna förhöjdes; så vore icke allenast i löntagarens utan äfven i Statens intresse, att pensionerna blefve så tillräckliga, att löntagaren ej nödgas i tjensten qvarstå, sedan han icke mera besitter den rörlighet och användbarhet, som för tjenstgöringen erfordras. Och som Rikets Ständer, vid granskning af de upprättade pensionsstaterna, ansett bestämmelserna om pensionsbeloppen, pensionsåldern och pensionärernes efter afskedet åliggande förbindelser med de flera föreskrifter, rörande den nya pensioneringen, som blifvit föreslagna, både lämpliga och ändamålsenliga, så funno Rikets Ständer för godt att, med undantag för Arméens Läkare, om hvilkas pensionering särskildt stadgades, under vissa ytterligare bestämmelser gilla dessa pensionsstater, samt anvisade för åren 1858, 1859 och 1860 å Riksgälds-kontoret ett årligt kreditiv af 150,000 R:dr, att i mån af behof utbetalas och användas till betäckande af den skillnad, som för Arméens Pensionskassa under nämnda år kunde uppstå genom den nya pensioneringens tillämpning, med förbehållen rättighet för Pensions-kassan, att hvad det ena eller andra året af kreditivet, efter skedda utbetalningar, kunde öfverblifva under följande år, om sådant behöfves, utbekomma.

Enär likväl, efter Rikets Ständers tanka, förhållandet, dels att vid hvarje Riksdag statsbidrag måste beviljas för upprätthållande af den Arméens Pensionskassa, efter gällande Stat, åliggande pensionering, dels att nu äfven behöfde särskildt anvisas medel för pensionernas ökande, nogsamt ådagalade behofvet af en ny och omfattande reglering af pensionsväsendet för Arméen, anhöllo Rikets Ständer i underdånighet, det Eders Kongl. Maj:t täcktes låta upprätta och vid nästa Riksdag framlägga förslag till fullständigt ordnande af pensioneringen för Arméens befäl och tjenstemän samt, till beredande af nödig förenkling i förvaltningen.

Eders Kongl. Maj:t, som under den 9 Februari 1858 i Nåder fastställt de sålunda af Rikets Ständer godkända nya pensionsstaterna för Arméens och Gottlands Landt-Beväring befäl och tjenstemän, för att under föreskrifna vilkor tills-

vidare tillämpas, meddelade tillika Direktionen öfver Arméens Pensions-kassa befallning att, i anledning af Rikets Ständers anhållan om förslag till pensioneringens ordnande och förvaltningens förenkling, sig i underdånighet yttra och dervid föreslå de åtgärder, hvarigenom de af Rikets Ständer åsyftade ändamål lämpligen kunde vinnas.

Uti det till följd häraf afgifna utlåtande har af Direktionen blifvit anfördt, hurusom Arméens befäl, jemte fullgörande, efter förmåga, af den Staten åliggande pensioneringen, tillika genom en sparsam och noga kontrollerad förvaltning af de till största delen genom afdrag å egna knappa löner hopsamlade tillgångar sökt betrygga kassans framtida bestånd; men att då flera på kassans kapital-förkofran och dess årliga inkomster menligt inverkande omständigheter motverkat dessa sträfvanden, och slutligen förändrade tidsförhållanden gjort en betydlig förhöjning af pensionerna oundviklig, äfven i Statens eget intresse, det slutligen inträffat, att inkomsterna, hvilka icke i samma mån kunde tillvexa, blifvit otillräckliga för uppfyllande af kassans ökade förbindelser. — Då således, vid tidpunkten af 1847—1848 årens Riksdag, brist befarades innan kort skola inträffa, beviljades af Rikets Ständer för derpåföljande statsregleringsperiod ett anslag af 22,000 R:dr Banko årligen, att i mån af behof användas till betäckande af den brist, som under tiden möjligen kunde uppkomma, derigenom att kassans årliga inkomster icke blefve tillräckliga till utgifternas bestridande. Anslaget, som för år 1855 utgjorde 36,000 R:dr Banko, hade sedermera från och med år 1856 varit förhöjdt till 57,000 R:dr samma mynt årligen, uti hvilken sistnämnda summa likväl ingått de 5,880 R:dr, hvarmed det årliga ersättningsanslaget för Arméens Pensions-kassas $\frac{3}{5}$:delar af de i Wadstena Krigsmanshus-kassas äldre inkomster ingående, men till Statsverket indragna Rusthållsafgifterna blifvit förhöjdt, så att Arméens Pensions-kassas nuvarande anslag för pensioneringens upprätthållande rätteligen utgör endast 51,120 R:dr Banko från och med år 1856.

Alla dessa anslag hade under de sistförflutna tio åren behöft anlitas till följande belopp, nemligen:

	Anslag.	*Utgift.*			
för år 1849	22,000: — —	— —	—	—	
» år 1850	22,000: — —	— —	—	—	
» år 1851	22,000: — —	8,397:	6.	3.	
» år 1852	22,000: — —	42,234:	45.	2.	
» år 1853	22,000: — —	37,539:	2.	6.	
» år 1854	22,000: — —	36,134:	4.	6.	
» år 1855	36,000: — —	46,123:	39.	10.	
» år 1856	51,120: — —	50,794:	38.	1.	
» år 1857	51,120: — —	48,178:	5.	8.	
» år 1858	51,120: — —	48,178:	5.	8.	(förslagsvis).
Banko R:dr	321,360: — —	317,580:	3.	8.	

Häraf visade sig, att, om hela anslaget under dessa tio år kommit Pensionskassan tillgodo på det sätt att, hvad som det ena året icke begagnats, fått reserveras till ett annat, öfverskott på det hela hade uppkommit. Förhållandet under de sednaste tre åren syntes också antyda, att pensions-utgiften uppnått sin kulminationspunkt. För år 1857 hade omkring en procent af pensions-utgiften kunnat enligt föreskrift återbetalas af ersättnings-anslaget med 4,412 R:dr 82 öre Riksmynt, hvilket förhållande Direktionen förmodat komma att inträffa jemväl för år 1858, för hvilket år räkenskaperna icke voro afslutade. Direktionen har deremot ansett

att, till följd af ökadt afskedstagande sistlidne år, pensions-utgiften för år 1859 möjligen kunde med en eller annan procent komma att öfverstiga det för året beviljade anslag; hvilken obetydliga brist då, enligt gällande föreskrifter, icke kunde Pensions-kassan godtgöras på annat sätt än att, såsom hittills skett, göras till föremål för Rikets Ständers pröfning.

Direktionen har vidare yttrat, att, sedan Rikets Ständer förklarat Arméens befäl icke kunna åläggas ökade bidrag till pensioneringens upprätthållande, detta ändamål enligt Direktionens förmenande icke kan vinnas på annat sätt, än att tillräckligt anslag från Statsverket anvisas. För att likväl undvika att, såsom hittills, vid hvarje Riksdag behöfva dels pröfva det härför erforderliga beloppet, dels bevilja särskilda anslag för betäckande af de brister, hvilka ändock emellan Riksdagarna kunna uppkomma, funnes ingen annan utväg, än att anslaget beviljas under form af förslags-anslag; så vida icke det årliga anslaget för bristens betäckande skulle bestämmas så stort, att det i alla händelser blifver tillräckligt; men derigenom skulle en vida större anslags-summa, än som i verkligheten komme att utgå, ohehöfligt beräknas såsom utgift för den kommande statsregleringsperioden, i likhet med hvad som egt rum i afseende å det för åren 1858, 1859 och 1860 till en förbättrad pensionering af Arméens befäl anvisade kreditiv å 150,000 R:dr Riksmynt årligen, hvaraf för år 1858 åtgått endast 12,675 R:dr 44 öre och för år 1859 sannolikt komme att utgå högst 50,000 R:dr, så att för dessa begge år ett öfverskott af omkring 237,000 R:dr blefve reserveradt.

Dessa förhållanden ådagalade ytterligare, efter Direktionens öfvertygelse, svårigheten att på förhand bestämma det för ett eller flera kommande år blifvande årliga behofvet, då fråga är om en utgift, sådan som denna, beroende af så många oberäkneliga tillfälligheter; och ehuruväl det för Statsverket, likasom för Pensionsinrättningen vore likgiltigt i hvilken form och till hvilket belopp anslaget bestämmes, då utgifts-beloppet, som måste fyllas, i alla händelser blir lika stort, oberoende af alla på förhand gjorda beräkningar och bestämmelser, så vunnes likväl obestridligen, genom anslagets bestämmande i form af förslags-anslag, den fördel, att de vid hvarje Riksdag återkommande ändamålslösa försöken, att på förhand bestämma en viss summa för betäckande af en så obestämd utgift derigenom undvikas, utan något äfventyr för Statsverket, enär utgiftsbeloppet begränsades af den under året inträffade tillkomst och afgång bland pensionärerne i enlighet med fastställda pensions-stater och afslutade räkenskaper, hvilka likasom förvaltningen voro underkastade så väl Rikets Ständers och Krigsbefälets, som deras Revisorers granskning.

I afseende å den af Rikets Ständer ifrågasatta förenkling af förvaltningen, har Direktionen i underdånighet upplyst, att Arméens Fullmäktige vid deras sednaste sammanträde år 1857 vidtagit alla de förändringar, hvilka, med bibehållande af nödiga kontroller, ansetts kunna leda till en sådan förenkling samt, genom indragningar och förändrad fördelning af göromålen tjenstemännen emellan, så ordnat aflönings-staten, att ett billigt afseende kunnat fästas å behofvet af förbättrade löner för några af tjenstemännen, utan att derigenom förvaltningskostnaderna på det hela i någon väsendtlig mån ökats: utgörande den nya aflöningen för Pensionskassans tjenstemän och betjente ett sammanräknadt årligt belopp af 12,650 R:dr Riksmynt. Direktionen har derjemte erinrat, att utom Arméens Pensions-kassa äro under Direktionens förvaltning ställda åtskilliga andra fonder, hvilka icke drabbas af någon särskild förvaltningskostnad, såsom Arméens Enke- och Pupill-kassa, statsanslaget för Militär-enkors och barns pensionerande, samt Konungens fond i Enke-

kassan, för hvilka fonder, med ett antal pensionärer, sammanlagdt öfverstigande Pensions-kassans, särskilda räkenskaper skola upprättas.

På grund af detta allt, och då de förändringar i afseende å så väl Pensionsinrättningens organisation som förvaltning, hvilka ansetts nödiga, redan blifvit vidtagna; då Pensions-kassans förvaltning och räkenskaper flera år varit underkastade Rikets Ständers och deras Revisorers granskning, utan att under denna tid någon annan anmärkning förekommit, än den angående från militär-tjenst befordrade högre civile embetsmäns pensionerande i Arméens Pensions-kassa, hvilket anmärkta förhållande blifvit, uppå Arméens Fullmäktiges underdåniga förslag, genom sednast utfärdade Nådiga Reglemente för Pensions-kassan af den 22 December 1857 undanröjdt; då Rikets Ständer icke heller nu i något hänseende antydt de brister i Pensions-inrättningens organisation, hvilka skulle afhjelpas genom det äskade förslaget; då de med förslaget åsyftade ändamål, dels att Arméens Pensions-kassa skulle kunna med sina äldre inkomster bestrida en desamma med omkring 80,000 R:dr Riksmynt öfverskjutande pensions-utgift, dels att pensionerna skulle kunna ökas, utan att dertill erforderliga medel behöfde anvisas, icke lära kunna vinnas; och då slutligen den vid sistförflutna Riksdag förhöjda Pensions-stat endast under kort tid varit tillämpad; har Direktionen, under sådana förhållanden, förklarat sig för sin del icke kunna inse behöfligheten eller nyttan af en ny och omfattande reglering af pensionsväsendet för arméen, helst uppenbart vore, att arméens pensionering icke kunde på ett för Statsverket mindre kostsamt sätt regleras än nu är förhållandet.

Deremot har Direktionen i underdånighet hemställt, att Kongl. Maj:t måtte hos Rikets Ständer föreslå, såsom närmast ledande till de af Rikets Ständer åsyftade ändamål, att det för upprätthållande af Arméens Pensions-kassas pensionering anvisade anslag finge hädanefter utgå under form af förslags-anslag, eller ock, om detsamma komme att utgå under samma vilkor, som hitintills, att det då måtte förhöjas med 10 till 12,000 R:dr, enär efter all anledning årliga bristen icke kunde med något betydligare belopp öfverstiga nuvarande anslaget.

Direktionen har för öfrigt fästat uppmärksamhet å det för Pensions-kassan och derigenom för Statsverket menliga förhållande, som uppkommer deraf, att de för fyllnads-pensionerna anvisade statsmedel få lyftas först påföljande året, sedan redovisning för föregående årets utgift blifvit uppgjord; till följd hvaraf Pensionskassan, som måste förskottsvis bestrida denna utbetalning på samma tider, som sin egen pensions-utbetalning, måste hafva i beredskap en större kassabehållning, antingen genom upplåning eller innehållning af medel, som annars kunnat göras fruktbärande. Då den härigenom uppkommande ränteförlust blefve med hvarje år större, allt efter som berörda utbetalning tilltager; då det icke kunde vara förenadt med någon olägenhet för Statsverket att utbetala detta anslag, likasom andra, under det år, för hvars utgifter det är afsedt; och då den fördel, Pensions-kassan skulle vinna genom undvikande af denna ränteförlust, komme Statsverket tillgodo vid ersättande af kassans inkomst-brist för året, hvilken i samma mån skulle minskas; har Direktionen slutligen i underdånighet anhållit, det Kongl. Maj:t täcktes till Rikets Ständer göra framställning derom, att de till fyllnads-pensionerna anvisade medel finge, uppå Direktionens reqvisition, halfårsvis i Mars och September månader utbetalas, med förbindelse för Direktionen att, vid reqvirerande af det för första halfåret behöfliga beloppet, med afslutade räkenskaper redovisa föregående årets utgift.

I betraktande af hvad sålunda i denna fråga förekommit, och då en ny och mera omfattande reglering af pensionsväsendet för arméen, efter min tanka, icke lärer kunna tillvägabringas, med mindre än att Staten öfvertager hela pensioneringen och Arméens Pensions-kassas bestyr i detta afseende helt och hållet upphör, men Rikets Ständer icke gifvit tillkänna, huruvida en sådan genomgripande och med större kostnader för Statsverket otvifvelaktigt förenad förändring varit Rikets Ständers afsigt, hemställer jag i underdånighet, att något förslag i så vidt omfattande riktning icke för det närvarande må till Rikets Ständer framställas, helst för verkställighet deraf äfven erfordras medgifvanden från arméens sida genom dess krigsbefäl, hvars sammankallande under sådana omständigheter möjligen utan ändamål skulle medföra betydliga kostnader för Pensions-kassan.

Den framställning i ämnet, som af Eders Kongl. Maj:t nu beslutes, anser jag deremot böra grunda sig på de af Rikets Ständer i afseende å pensioneringen redan vidtagna åtgärder; och då Rikets Ständer vid sistförflutna Riksdag godkänt en särskild förhöjd Pensions-stat att, *jemte* den för Arméens Pensions-kassa gällande, under vissa vilkor tillämpas, samt Rikets Ständer, vid beviljandet af understöd åt Pensions-kassan för upprätthållande af dess egen pensionering, tillförene funnit Pensions-kassans delegare icke böra betungas med ökade pensions-afgifter för detta ändamål; så torde det till följd häraf erforderliga tvåfaldiga understöd från Statens sida icke kunna undvikas, så länge pensioneringen efter nu gällande grunder anses böra i ena och andra hänseendet upprätthållas.

Det dubbla Statsbidraget, som efter förra Riksdagen utgått för arméens pensionering, påkallas för öfrigt af pensionsrättens olikhet efter de tvänne särskilda Pensions-stater, enligt hvilka arméens löntagare under skilda förhållanden pensioneras. Dessa Pensions-stater medföra nemligen hvar för sig vissa förmåner. Sålunda medgifver den för Arméens Pensions-kassa gällande Pensions-staten i allmänhet pension efter uppnådda 50 ålders- och 30 tjensteår, samt rättighet tillika att, med bibehållande af pensionsrätten, vid 45 års ålder och äfven i vissa fall derförinnan kunna taga afsked och efter expektansårens utgång komma af pension i åtnjutande. Pensionsåldern enligt den *förhöjda* Pensions-staten är deremot för ett större antal löntagare framflyttad till 55 och 60 till 65 fyllda lefnadsår; och enligt denna Pensions-stat medgifves icke vid afskedstagande i något fall pensionsrätt förr än vid 50 års ålder, hvarförutan pensionärerne efter denna Pensions-stat åligger att intill viss upphunnen ålder i krigstid hemma i landet, då sådant påfordras, fullgöra de kommenderingar och uppdrag, som för landets försvar kunna ifrågakomma. Emellan dessa begge Pensions-stater företer sig alltså en väsendtlig åtskilnad; och det måste betraktas såsom en icke ringa fördel för arméens löntagare att efter omständigheterna kunna begagna sig af den ena eller andra, äfvensom derigenom befrämjas pensioneringens hufvudändamål i Statens intresse, nemligen att, så vidt möjligt är, underlätta afgången af det äldre befälet och förskaffa arméen en för krigstjenstgöring och vapenöfningar fullt tjenstbar befälspersonal.

Vid sådana förhållanden, och då den, uppå Eders Kongl. Maj:ts framställning, vid sistlidne Riksdag antagna förbättrade pensioneringen för arméen, hvartill Rikets Ständer då beviljade anslag för åren 1858, 1859 och 1860, alltifrån dess införande den 9 Februari 1858, i allmänhet visat sig tillfredsställande och icke heller i tillämpningen medförde några svårigheter, finner jag mig böra i underdånighet tillstyrka, att den sålunda införda pensioneringen måtte med oförändrade grunder tillsvidare bibehållas och att förslag i denna syftning måtte till Rikets Ständer framställas. Af det vid förra Riksdagen för denna pensionering beviljade kreditiv å

150,000

150,000 R:dr årligen har, på sätt Direktionen öfver Arméens Pensions-kassa upplyst, för år 1858 endast behöft användas 12,675 R:dr 44 öre, hvarjemte för år 1859 beräknas ätgå omkring 50,000 R:dr; och torde utan tvifvel en betydlig del af kreditivet för år 1860 jemväl blifva besparad. Att döma af den afgång, som hittills egt rum bland pensionsberättigadt befäl vid Arméen, anser jag med säkerhet kunna antagas, att ett kreditiv å samma belopp, som det förra eller 150,000 R:dr årligen och under enahanda vilkor, som dermed äro förenade, skulle blifva tillräckligt för pensioneringen under åren 1861, 1862 och 1863, äfven om de under föregående åren uppkomna besparingar icke tagas i beräkning. Men om dessa besparingar, hvilka minst torde komma att utgöra 300,000 R:dr, finge fortfarande under åren 1861, 1862 och 1863, i mån af behof, för pensioneringen användas, erfordras icke för sistberörda tre år större kreditiv än 50,000 R:dr årligen eller för alla tre åren tillhopa 150 000 R:dr. Jag vågar alltså, med antagande af det sednare alternativet, i underdånighet hemställa, att till Rikets Ständer måtte göras framställning om anvisande å Riksgälds-kontoret för åren 1861, 1862 och 1863 af ett årligt kreditiv af 50,000 R:dr eller för tre år 150,000 R:dr, att utbetalas och användas till betäckande af den skillnad, som för Arméens Pensions-kassa under dessa år kan uppstå genom den nya pensioneringens tillämpning med förbehållen rättighet för Pensions-kassan att, i den mån sådant behöfves, utbekomma behållningarna å 1858, 1859 och 1860 årens kreditiv för ifrågavarande ändamål, äfvensom att den nu gällande föreskriften derom, att medlen icke finge från Riksgälds-kontoret till Arméens Pensions-kassa utgifvas förr än den för året uppkomna skillnaden, efter afslutade räkenskaper, blifvit till sitt verkliga belopp bestämd, måtte, till undvikande af ränteförlust för Pensions-kassan, som nu måste undertiden förskjuta det för meranämnda pensionering behöfliga belopp, i enlighet med Direktionens förslag sålunda förändras, att de till fyllnads-pensionerna anvisade medel må, uppå Direktionens öfver Arméens Pensionskassa reqvisition, halfårsvis i Mars och September månader utbetalas, med förbindelse för Direktionen att, vid reqvirerande af det för första halfåret behöfliga beloppet, med afslutade räkenskaper redovisa föregående årets utgift.

Militär-Befälhafvaren på Gottland har, under anförande hurusom det skulle ligga obillighet deruti, att Gottlands Landt-bevärings-officerare, hvilkas bildning vore densamma som Officerarnes vid öfriga Arméen, och hvilkas tjenstgöring vore ansvarsfull och fordrade full förmåga och duglighet, blifvit i afseende å pensioneringen så mycket sämre lottade, än den öfriga Arméens Officerare, i underdånighet anhållit, att Gottlands Landt-Bevärings-officerare måtte tillerkännas samma pensionsrätt, som den öfriga Arméens officerare, och dess Civilstat densamma, som deras vederlikar vid Arméen ega, — jemte upplysning att vid förslagets uppgörande till de nya Pensions-staterna, så väl för Arméen som för Gottlands Landt-beväring, tjenat till grund att pensionerna i allmänhet komme att utgöra 50 till 66⅔ procent af lönerna, samt att detta jemväl iakttagits vid upprättandet af pensionsstaten för Gottlands Landt-beväring, anser jag dock, sedan lönerna på Gottlands National-bevärings stat af Rikets Ständer icke obetydligt förhöjdes, berörda pensions-stat böra erhålla någon jemkning, så att pensionerna sättas i närmare öfverensstämmelse med ofvanberörde förhållande och den öfriga Arméens pensioner. Jag får således i underdånighet hemställa, att Rikets Ständer måtte föreslås att medgifva följande förhöjningar i pensions-staten för Gottlands Landtbeväring, (införd i Kongl. Brefvet den 9 Februari 1858), nemligen:

för Bataljons-Chef, ... från 900 till 1,200 R:dr.
» Kapten, ... från 540 till 800 »

för Fältkamererare och Kassör,	från	450	till	600	R:dr
» Tyg-officer,	från	270	till	500	»
för Löjtnant,	från	270	till	500	»
» Sekreterare och Auditör,	från	270	till	400	»
» Magasinsfövaltare och Sjukhus-inspektor,	från	270	till	400	»
» Under-Löjtnant,	från	180	till	400	»
» Kanslist,	från	180	till	200	»
» Kontorsskrifvare,	från	180	till	200	»

kommande dessa förhöjningar, i händelse de medgifvas, att utöfva högst ringa inflytande på pensionsmedlen, hvilket synes deraf att t. ex. för år 1859, då pensionsutgiften i Arméens Pensions-kassa är beräknad till 450,260 R:dr, Gottlands Landtbeväring deruti ingår med endast 5.470 R:dr.

Hvad härefter beträffar det årliga bidrag, som erfordras till upprätthållande af Arméens Pensions-kassas egen pensionering, och hvartill Rikets Ständer vid förra Riksdagen för hvartdera af åren 1858. 1859 och 1860 å Riksgälds-Kontoret anvisat ett kreditiv af 85,500 R:dr, med skyldighet för Pensions-kassan att till Riksgäldskontoret afstå det Kassan för dessa tre år tillkommande förhöjda vederlag för de till Statsverket indragna rusthålls-afgifterna; så är, på sätt ofvan omförmälts, af Direktionen öfver Pensions-kassan alternativt föreslaget, att berörda anslag mätte hädanefter få utgå under form af förslagsanslag, eller ock, om det komme att utgå under samma villkor som hittills, anslaget då måtte förhöjas med 10 till 12,000 R:dr; men då Rikets Ständer, i anledning af Kongl. Maj:ts vid förra Riksdagen i sådan syftning gjorda alternativa framställning, förklarat alternativet om ett bestämdt anslag företrädesvis antagligt och ett sådant anslag jemväl anvisat, samt det nuvarande Kreditivbeloppet hittills varit för ändamålet tillräckligt, finner jag mig ock nu böra i underdånighet hemställa, att Kongl. Maj:t täcktes föreslå Rikets Ständer att, till upprätthållande af pensioneringen i Arméens Pensions-kassa, för hvartdera af åren 1861, 1862 och 1863 å Riksgälds-kontoret anvisa ett kreditiv till enahanda belopp, som för åren 1858, 1859 och 1860, eller 85,500 R:dr, med skyldighet för Pensions-kassan att till Riksgälds-kontoret afstå det Kassan för hvartdera af dessa tre år tillkommande förhöjda vederlag för de till Statsverket indragna rusthålls-afgifterna; äfvensom ock att medgifva, att, på sätt nu eger rum, berörda årsanslag må qvartalsvis under hvarje år utbetalas, dock med förbindelse för Kassans Direktion att, så snart det årets räkenskaper, för hvilket anslaget är afsedt, hunnit afslutas, hos Fullmägtige i Riksgälds-kontoret behörigen ädagalägga, om hela anslaget eller huru stor del deraf varit för ändamålet behöfligt, samt att, i händelse det lyftade beloppet icke åtgått, öfverskottet då återlemna.

Vidkommande särskildt pensioneringen för de vid Arméen anställde *Läkare*, anser jag mig böra hemställa att, intilldess annorlunda derom varder förordnadt, dessa Läkare fortfarande må under de för civile embets- och tjenstemän i författningarna föreskrifna vilkor och efter enahanda grunder, som för dessas pensionerande blifvit af Rikets Ständer vid förra Riksdagen antagna, uppföras till pension å Allmänna Indragnings-staten, dock att derifrån afräknas det pensionsbelopp, som de från Arméens Pensions-kassa ega uppbära; och torde, derest denna min hemställan i nåder bifalles, framställning härom till Rikets Ständer få ske i sammanhang med förslaget till 9:de Hufvud-titelns reglering.

Jag öfvergår nu till framställning af de extra anslag, som erfordras för materielen och fästningsbyggnaderna.

Sedan *refflade kanoners* öfverlägsenhet, i jemförelse med de hittills vanliga, uti flera hänseenden numera blifvit ådagalagd, anser jag mig, med afseende å vigten och nödvändigheten, att Svenska Artilleriet icke förblifver i saknad af ett skjutvapen, som inom fremmande arméer börjat införas, böra fästa Eders Kongl. Maj:ts uppmärksamhet på angelägenheten af sådana skjutvapens anskaffande för Fält-artilleriet. General-fälttygmästaren har i underdånighet föreslagit anskaffning deraf, jemte lavetter och öfriga fordon, för 5 batterier, men jag hemställer i underdånighet, att anskaffningen nu till en början måtte få inskränkas till behofvet för 3 batterier. Beträffande kostnaden för hvarje batteri, har densamma väl icke kunnat bestämdt uppgifvas, enär konstruktionen af den nya materielen ännu icke vore slutligen uppgjord och följaktligen icke heller något kostnadsförslag å denna kunnat upprättas; men en summa af 24,000 R:dr har antagits blifva för batteriet erforderlig. Med anledning häraf tillstyrker jag i underdånighet, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Rikets Ständer att, till anskaffning af refflade kanoner, med dertill afpassade lavetter och öfriga fordon för 3 fältbatterier, anvisa ett extra anslag af 72,000 R:dr, att under åren 1861, 1862 och 1863 med en tredjedel årligen utgå. *Fält-artilleriet.*

Till anskaffning af *rid- och anspanns m. fl. persedlar* för två 12-℔:ga reservbatterier har af General-Fält-tygmästaren blifvit begärdt ett anslag af 66,000 R:dr, och då, af befintliga 5 reserv-batterier, endast 2 ännu äro med fullständig utredning försedda, finner jag mig böra i underdånighet tillstyrka, att den omförmälda summan måtte såsom extra anslag hos Rikets Ständer begäras, att för berörda ändamål utgå under åren 1861, 1862 och 1863 med en tredjedel årligen.

Vidare får jag i underdånighet föreslå, att nödiga medel måtte hos Rikets Ständer äskas till anskaffning af refflade Infanteri-gevär. I fråga om antalet deraf har af General-Fälttygmästaren blifvit föreslaget, att detta nu, likasom vid sistlidne Riksdagen, må bestämmas till 4,000 årligen eller inalles under åren 1861, 1862 och 1863 till 12,000 stycken; och då reserv-gevärens påräknade antal ännu icke på långt när är fyldt, samt den föreslagna års-tillverkningen erfordras för arbetets uppehållande vid gevärs-faktorierna, anser jag mig böra tillstyrka bifall till General-Fälttygmästarens hemställan, och att alltså, med beräkning af 37 R:dr 50 öre för hvarje gevär, till berörda anskaffning måtte begäras ett extra anslag af 450,000 R:dr, att med en tredjedel årligen under åren 1861, 1862 och 1863 utgå. *Infanteri-gevär*

Sedan de hufvudfästen, som försvara inloppen från sjösidan till Stockholm och Carlskrona, nemligen Waxholms och Kungsholms fästningar, blifvit fullbordade, samt befästningarna vid Carlsten och Slite jemväl afslutats, återstår för närvarande endast att taga i öfvervägande frågorna om befästningarnes fortsättande vid *Carlsborg*, för *Carlskrona redd-försvar*, i *Stockholms skärgård*, samt vid *Stockholm å landsidan.* *Fästnings-byggnaderna.*

Härom har Chefen för Ingeniör-korpsen till Eders Kongl. Maj:t inkommit med förslag, innefattande de anslagsbelopp, som ansetts nödiga för att dessa befästnings-arbeten under åren 1861, 1862 och 1863 må kunna verksamt bedrifvas.

1:o. Carlsborg.

Chefen för Ingeniör-korpsen har ansett det vara för försvaret af stor vigt, att denna hufvudfästning med det första försättes i det skick, att den blir sluten, medelst slut-värnets fullbordande, och sålunda erhåller sin första egenskap af fästning. Detta anses blifva till ⅔delar färdigt vid 1860 års slut; och till dess fulländande beräknas åtgå 450,000 R:dr. I följd häraf och med antagande att dermed icke bör uppskjutas längre än högst tre år, har Chefen för Ingeniör-korpsen i underdånighet hemställt, att för detta ändamål måtte under nästa statsreglerings-period anslås nyssnämnda summa.

2:o. Carlskrona.

Enligt den fastställda planen för försvaret af redden vid Carlskrona, fortgår nu med de af Rikets Ständer vid förra Riksdagen derför beviljade medel, arbetet å tornet på klippan eller skäret Godnatt, hvilket af Chefen för Ingeniör-korpsen anses hinna att fullbordas under loppet af åren 1861, 1862 och 1863, derest nödigt anslag för detsamma varder anvisadt. Befästningsarbetet för reddens försvar är sedermera afsedt att fortsättas på de enligt nämnda plan vidare bestämda punkter. — Med hänseende till de förhöjda kostnader, som arbets-kommenderingar medföra, har Chefen för Ingeniör-korpsen ansett, att årliga anslaget för det nu pågående arbetet i Carlskrona skärgård, hvilket under innevarande statsreglerings-period utgör 80,050 R:dr, borde för den nästkommande eller åren 1861, 1862 och 1863, förhöjas till 90,000 R:dr.

3:o. Stockholms skärgård.

Sedan Waxholms fästning blifvit färdig, har arbetet härstädes förflyttats till Rindö och tagit sin början med uppförandet af skansen, efter den fastställda planen. — Enligt den af Chefen för Ingeniör-korpsen den 29 September 1856 uppgjorda beräkning skulle befästningarna å Rindö medföra en kostnad af 458,000 R:dr Banko eller 687,000 R:dr Riksmynt, och har nu blifvit i underdånighet hemställdt, att till fortsättande häraf under åren 1861, 1862 och 1863 måtte anvisas lika anslag, som under nuvarande statsreglerings-period, eller 90,000 R:dr årligen.

4:o. Befästningarna vid Stockholm på landsidan.

Rikets Ständer hafva uti underdånig skrifvelse af den 1 Mars 1858, uppå anförda skäl, ansett angeläget, att åtgärder utan uppskof vidtagas för att medelst befästningar betrygga hufvudstaden för fiendtliga anfall, samt för sådant ändamål anvisat en summa af 200,000 R:dr att med hälften under hvartdera af åren 1859 och 1860 användas för vidtagande af förberedande åtgärder till Stockholms förseende med befästningar, samt till dessas påbörjande å hufvudstadens södra sida; hvarjemte Rikets Ständer anhållit att till nu förestående Riksdag få emottaga framställning med förslag till ifrågavarande befästnings-arbetens vidare utförande.

Uti planen härför upptagas befästningarna å södra sidan såsom i första rum-

met angelägna och bland dessa såsom vigtigast det större verket utanför Skanstull; hvarföre äfven början dermed innevarande år blifvit gjord. Med detta verks fullbordan är, enligt Chefens för Ingeniör-korpsen åsigt, så mycket vunnet, att en fiende icke omedelbart från landstigningsorten kan intåga i hufvudstaden; och har alltså ansetts angeläget att med detta arbete icke fördröjes, åtminstone icke utöfver 3 till 4 år.

Af de 200,000 R:dr, som Rikets Ständer redan anslagit till förberedelser och befästningarnes påbörjande, har kostnaden för expropriation af mark uppgått

till	R:dr	94,000: —
samt för uppköp af effekter till	»	14,000: —
tillhopa	R:dr	108,000: —,

så att för innevarande och nästkommande års arbeten återstår 92,000 R:dr. — För att nu, utan alltför stor tidsutdrägt, få det omförmälda, utanför Skanstull påbörjade verket färdigt, och hvarför kostnaden förslagsvis blifvit beräknad till 700,000 R:dr, har Chefen för Ingeniör-korpsen i underdånighet hemställt, att den anslagssumma, som för detta vigtiga ändamåls vinnande begäres, måtte bestämmas till 600,000 R:dr, att med en tredjedel under hvartdera af åren 1861, 1862 och 1863 tillhandahållas.

Då de af Chefen för Ingeniör-korpsen sålunda för fästningsbyggnaderna begärda anslag äro större, än Statens nuvarande tillgångar kunna för detta ändamål medgifva, finner jag, ehuru fullkomligt inseende fördelen af fästningsbyggnadsarbetenas skyndsammare bedrifvande, mig likväl förhindrad att i allo tillstyrka bifall till de äskade anslagsbeloppens beviljande, utan anser jag mig böra i underdånighet hemställa, att följande anslag måtte hos Rikets Ständer begäras, nemligen:

till fortsättande af Carlsborgs fästningsbyggnad	Rdr	300,000: —
till fästningsbyggnads-arbeten vid Carlskrona, lika med hvad Chefen för Ingeniör-korpsen föreslagit	»	270,000: —
till befästningarna i Stockholms skärgård eller å Rindö	»	150,000: —
till Stockholms befästningar å landsidan,	»	300,000: —

allt att under åren 1861, 1862 och 1863 utgå med en tredjedel årligen.

Härvid torde det icke sakna intresse att erhålla kännedom om de anslag, som under de sista 40 till 50 åren, eller alltsedan fästningsbyggnaderna företogos, varit derför att tillgå till och med 1858 års slut, i hvilket afseende Chefen för Ingeniör-korpsen upplyst, att dessa anslag utgjort:

för Carlsborg	R:dr	3,201,335: —
» Carlskrona och Kungsholmen	»	1,667,385: —
» Carlsten	»	1,180,600: —
» Waxholm	»	1,415,250: —
» Enholmen vid Gottland	»	281,425: —
tillhopa	R:mt R:dr	7,745,995: —

varande härvid för öfrigt anmärkt, att det finnes ingen stat i Europa, någorlunda jemförlig med Sverige i styrka och folkmängd, som icke för sina fästningar påkostat denna summa mångdubbelt och inom vida kortare tid.

Underhållet af Beväringsmanskapets munderingar.

Då jag nu i underdånighet anhåller, att framställning till Rikets Ständer måtte ske om beviljande af ett årligt extra anslag att, utöfver det på ordinarie stat tillgängliga, användas till underhåll af Beväringsmanskapets beklädnads-, remtygs-, utrednings- och tältlagstrosspersedlar, anser jag mig böra i minnet återkalla hvad i denna fråga från och med 1853 och 1854 årens Riksdag förekommit.

Vid nyssnämnda Riksdag beviljades af Rikets Ständer anslag för Beväringsmanskapets förseende med tvänne omgångar munderingspersedlar, af hvilka den ena borde finnas i förråd till bruk i krigstid och den andra afsågs för de årliga vapenöfningarna. För den då anslagna betydliga summa af 716,000 R:dr Banko eller 1,074,000 R:dr Riksmynt hafva äfven munderingar blifvit anskaffade, samt vården deraf öfverlemnats till vederbörande Regementens och Korpsers Beväringsbeklädnads-direktioner. Under fredstid nyttjas i allmänhet endast exercismunderingen, hvarjemte Beväringsmanskapet eger rättighet att, emot stadgad slitningsersättning, under de årliga mötena, genom egen försorg förse sig med skjortor, strumpor och yttre fotbeklädnaden. I stället för de till exercismunderingen hörande persedlar, som under tjenstgöringen förslitas, nedflyttas till denna mundering från den bättre munderingen motsvarande antal af enahanda persedlar, och till ersättande af de persedlar, som sålunda till exercismunderingen öfverflyttas, anskaffas ofördröjligen andra nya, hvilka tilläggas den bättre, för krigstjenstgöring afsedda munderingen.

För dessa tvänne munderingars underhåll anvisades då äfven nödigt anslag eller 126,000 R:dr årligen, hvilket belopp nu finnes å ordinarie stat uppfördt. Denna underhållskostnad var likväl beräknad för en årlig exercistid af 12 dagar, utom in- och utryckningsdagarna. Men sedan exercistiden för Beväringsmanskapet vid förra Riksdagen blef förlängd till 30 dagar, in- och utryckningsdagarna oberäknade, och till följd deraf slitningen af exercismunderingen i förhållande till de med 18 dagar utsträckta vapenöfningarne måste ökas, föreslogs af Eders Kongl. Maj:t, att det förut anvisade underhålls-anslaget för beklädnaden måtte förhöjas med 189,000 R:dr årligen, dock att, då den förlängda exercistiden icke komme att taga sin början förr än med andra året af den ifrågavarande statsreglerings-perioden, anslaget icke erfordrades för mer än de tvenne sednare åren, hvadan endast 378,000 R:dr då för ändamålet begärdes. Rikets Ständer anvisade dock endast 252,000 R:dr, såsom följd hvaraf anslaget för samma, nu pågående statsreglerings-period otvifvelaktigt kommer att blifva otillräckligt, så att, till fyllande af bristen, ej allenast ordinarie anslaget för Krigs-kollegii Intendents-afdelning, utöfver det belopp, som enligt stat är anvisadt för underhållet af beväringsmanskapets persedlar, måste anlitas, utan ock, i den mån sådant icke kan ske utan åsidosättande af andra å staten beräknade utgifter, materialier och persedlar tagas ur de för krigstillfälle afsedda reserv-förråden, till hvilkas kompletterande, efter en dylik minskning, medels tillgång ej finnes att påräkna.

I anledning häraf finner jag högst angeläget, att Rikets Ständers uppmärksamhet fästes derpå att, derest den af Rikets Ständer godkända, här ofvan i kort-

het omförmälda planen för bevärings-manskapets beklädnads-underhåll skall kunna för framtiden upprätthållas, tillräckliga anslag derför ovilkorligen erfordras; och, under förutsättning att bevärings-manskapets nuvarande exercistid oförändrad bibehålles, hemställer jag alltså i underdånighet att för nästa statsreglerings-period ett extra anslag af 567,000 R:dr härtill måtte begäras, att med $\frac{1}{3}$ eller 189,000 R:dr årligen under hvartdera af åren 1861, 1862 och 1863 utgå.

Genom det förslag, som Eders Kongl. Maj:t förklarat Sig vilja, i sammanhang med frågan om bevärings-inrättningens ordnande och utbildning, framställa derom, att det skulle vara ett visst antal beväringsskyldige medgifvet att emot bestämd afgift befria sig från vapenöfningen i fredstid, kan, i händelse det af Rikets Ständer antages, visserligen inträffa, att antalet af beväringsskyldige, som årligen skola undergå vapenöfning, något förminskas, och att i följd deraf beklädnads-underhållet äfven blir ringare; men jag anser detta möjliga förhållande icke böra föranleda till nedsättning uti det här ofvan begärda anslaget, enär någon tillökning i utgifterna i stället uppstår för underhållet af beklädnaden för bevärings-eliter, under den förlängda exercistid, som enligt Eders Kongl. Maj:ts nådiga afsigt, för dessa kommer att föreslås, samt för öfrigt, om någon besparing å anslaget skulle ega rum, denna väl erfordras till de före 1860 års utgång anlitade reserv-förrådens kompletterande med beklädnads-materialier och persedlar, i stället för de derifrån utöfver beräkning uttagna.

Topografiska korpsens arbeten.

Anslaget till Topografiska korpsens arbeten, hvilket intill 1857 års slut inskränkte sig till 18,000 R:dr, men vid förra riksdagen förhöjdes till 27,000 R:dr årligen, har hittills hufvudsakligen varit beräknadt för arbeten på fältet, hvaremot graveringen och utgifningen af karte-verket, i anseende till anslagets otillräcklighet samt bristen på inhemska skickliga gravörer, måst eftersättas. Följden har, enligt hvad Korps-chefen anmält, varit den, att korpsen nu eger en stor mängd renritadt karte-material, äfven af dess nyaste arbeten, hvilket i sitt nuvarande skick är till ringa nytta i jemförelse med hvad genom dess utgifvande är afsedt. Ju längre dermed fördröjes, desto ofullständigare måste detta material blifva i följd af tidens och odlingens förändringar, likasom det ock i samma mån mindre ersätter den derpå nedlagda kostnad. Detta gäller så väl för den nu mera tillåtna utgifningen af militär-karteverket i $\frac{1}{100000}$:del, som äfven för det läne-karteverk i $\frac{1}{200000}$:del, hvars utgifning länge ålegat korpsen och deraf behofvet visar sig större, ju ofullständigare det Hermelinska karte-verket småningom blifver.

Vid sådant förhållande och då af karte-verket ännu endast öfver 6 län kartor kunnat utgifvas, har Chefen för Topografiska korpsen ansett angeläget, att, för de med arbetets påskyndade utgifvande förenade flera kostnader, hvaribland förnämligast framstår behofvet af skickliga gravörer, som i brist af inhemsk konstskicklighet måste från utlandet anskaffas, det årliga anslaget för korpsens arbeten varder förhöjdt till 50,000 R:dr, enligt ett öfver samtliga utgifterna uppgjordt förslag.

Med afseende å det stora gagn, som dessa, för inhemtande af tillförlitlig kännedom om landets ortförhållanden, angelägna arbeten medföra, så väl för det allmänna, som för den enskilde, af hvilken orsak Rikets Ständer ock vid förra riksdagen förhöjde det dittills utgående årsanslaget, skulle jag icke draga i betänkande att tillstyrka den af Chefen för Topografiska korpsen begärda anslags-förhöjning

derest statens tillgångar kunde det medgifva; men under närvarande omständigheter nödgas jag inskränka mitt underdåniga tillstyrkande dertill, att framställning till Rikets Ständer måtte göras, att, till Topografiska korpsens arbeten under åren 1861, 1862 och 1863, ett extra anslag af 90,000 R:dr måtte anvisas, att med ⅓:del årligen utgå.

Understöd åt Officerare för anställning i utländsk krigstjenst.

Vid sistlidne riksdag anvisades af Rikets Ständer ett anslag af 9,000 R:dr årligen för åren 1858, 1859 och 1860, att enligt Eders Kongl. Maj:ts disposition användas till understöd åt officerare af Arméens särskilda hufvudvapen, som kunde vara hugade att inträda i aktiv krigstjenst hos någon i vänskapligt förhållande med Sverige stående magt, hvars armée till större eller mindre del befinner sig på krigsfot, med Eders Kongl. Maj:t förbehållen rätt att hvad af anslaget inom ett år kan komma att besparas få för ett följande år för ändamålet disponera; och då detta anslag i sin helhet redan blifvit disponeradt, hemställer jag i underdånighet, med afseende å det gagn för arméens tjenstbarhet i fält, som härigenom otvifvelaktigt åstadkommes, det Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Rikets Ständer att under samma vilkor, som blifvit fästade vid det nuvarande anslaget, för åren 1861, 1862 och 1863 bevilja ett extra anslag af 9.000 R:dr årligen eller tillhopa för alla tre åren 27,000 R:dr, att till dylika understöd, som förut nämndt är. användas.

Ridhus m. fl. lägenheter för Lifregementets Hussar-korps' Exercis-sqvadron.

Då Lifregementets Hussarkorps ensamt inom Kavalleriet saknar eget, af Kronan bekostadt *ridhus*, samt den byggnad i Örebro, hvilken emot hyra hittills varit för ändamålet begagnad, enligt hvad nu blifvit anmäldt, är i det förfallna skick, att det med den 1 Januari 1865 tilländagångna hyres-kontraktet icke kan förnyas, anser jag anslag nu böra hos Rikets Ständer begäras för fyllande af detta behof; och då Sekundchefen jemväl anmält nödvändigheten att anskaffa byggnader till sjukhus, bostäder för det till exercis-sqvadronen och korporalskolan kommenderade befäl jemte öfriga tjenstemän, arrestrum, kök, förvaringsrum för proviant m. m., af hvilka lägenheter korpsen, till ej ringa skada och olägenhet hittills varit i saknad, finner jag mig äfven böra hemställa, det anslag härtill måtte beredas. Kostnaderna för de ifrågavarande byggnaderna hafva af Sekund-chefen blifvit beräknade till något öfver 88,000 R:dr; men då, vid byggnadsförslagets granskning uti Ingeniör-korpsen, kostnaderna ansetts kunna till en del inskränkas, tillstyrker jag, i anledning af hvad dervid förekommit, att ett extra anslag af endast 75,000 R:dr måtte hos Rikets Ständer begäras till uppförande af ridhus och öfriga här ofvan omförmälda byggnader i Örebro för Lifregementets Hussar-korps räkning.

Sedan Eders Kongl Maj:t, i anledning af Rikets Ständers begäran, förordnat om meddelande, i sammanhang med Krigs-kollegii bokslut, af uppgifter, afseende att hufvud-

att hufvudboken förutom den redovisning, densamma vanligen innehåller, jemväl på ett ställe skulle redogöra för samtliga kostnaderna till de särskilda föremål, som tillhöra Krigs-kollegii förvaltning, samt Rikets Ständer vid förra riksdagen, i sammanhang med statsregleringen, till Eders Kongl. Maj:ts disposition anvisat ett extra anslag af 2,000 R:dr för innevarande statsregleringsperiod, att användas såsom ersättning för berörda uppgifters utarbetande; får jag, i anledning af Krigs-kollegii derom gjorda hemställan, i underdånighet föreslå, det ett lika anslagsbelopp för nästa statsreglerings-period måtte hos Rikets Ständer begäras för ifrågavarande ändamål.

Hvad slutligen angår Krigs-kollegii anhållan om godtgörelse för förskjutna medel till åtskilliga, i anledning af Rikets Ständers revisorers erinran, vidtagna anstalter för de i Arméens utredningsförråd å Skeppsholmen här i staden förvarade persedlars skyddande mot eldsfara, hemställer jag i underdånighet, att särskild proposition i denna fråga finge till Rikets Ständer aflåtas.

Efter att sålunda hafva yttrat mig rörande de hufvudsakligaste vid nu förestående stats-reglering förekommande anslagsfrågor, anhåller jag i underdånighet, att nu i ett sammanhang och i den ordning anslagen för 4:de hufvudtiteln i riksstaten finnas upptagna, få framställa denna hufvudtitels samtliga behof för nästa statsreglerings-period; hvarvid behofven, såsom förut iakttagits, skiljas i två hufvudafdelningar, den ena omfattande sådana, som fordra ständiga och fortgående anslag, och den andra dem, för hvilka, dels i följd af behofvens beskaffenhet, dels annars lämpligen, extra anslag kunna anvisas.

För de årliga eller ständiga utgifterna under Fjerde Hufvudtiteln finnes, enligt nu gällande Riks-Stat, anvisadt:

Penningar	R:dr	6,107,404: 80.
Indelta räntor efter markegång, på förslag	»	2,122,947: —
Indelt spanmål, på förslag, 125,955 kubikfot 9 kannor, à 2 R:dr för kubikfot,	»	251,911: 80.
Oindelt spanmål, 102,318 kubikfot 2 kannor, förslagsvis, à 2 R:dr för kubikfot,	»	204,636: 40
tillhopa	R:mt R:dr	8,686,900: —

Jemte det jag i underdånighet hemställer, att alla anslag under 4:de Hufvudtiteln, hvarom här nedan icke särskildt omförmäles, måtte blifva oförändrade i enlighet med hvad nu gällande Riks-stat upptager, får jag i underdånighet föreslå följande:

Landtförsvars-Departementet.

Departementets Kansli-expedition. — Uppå de skäl, som protokollet öfver Finans-ärenden för denna dag innehåller, hemställer jag i underdånighet, att Expeditionens kanslist- och kopist-beställningar må, med aflöning af 1,800 R:dr vid de förra och 1,000 R:dr vid de sednare, på stat bibehållas, med undantag af en kopist-beställning, hvilken vid inträffande ledighet föreslås till indragning; dock att aflöningsbeloppet 1,000 R:dr må å Expeditionens stat qvarstå, för att användas till befrämjande af göromålens gång inom Expeditionen.

Departementets Kommando-expedition. — Under åberopande af de till protokollet redan anförda skäl, hemställer jag i underdånighet, att för denna Expedition måtte begäras ett särskildt anslag af ..... R:dr 1,500: —
att, efter Departements-chefens disposition, användas till gratifikationer åt de vid Expeditionen anställda Officerare.

Generalitets-Staten. — Angående den på Generalitets-staten uppförda 6:te Fördelnings-Generals-lönen å 9,000 R:dr, hvilken med Rikets Ständers medgifvande fått användas till pensioner åt ur tjenst afgångna Generalspersoner och Öfverstar, är stadgadt, att den skall till Statsverket indragas, i den mån derå redan befintliga anvisningar icke vidare behöfva utgå, samt nuvarande innehafvare af pensioner derifrån afträda; och som, enligt hvad Krigs-kollegium nu anmält, en å ifrågavarande lön anvisad pension till belopp af 650 R:dr upphört att utgå, kan Generalitets-statens anslag 85,100 R:dr med nyssnämnda belopp förminskas, hvadan jag i underdånighet föreslår, att detta anslag må nedsättas till R:dr 84,450: —

Åberopande hvad jag till protokollet redan yttrat angående nödiga åtgärders vidtagande för *General-stabs-officerares bildande*, anhåller jag i underdånighet, det Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Rikets Ständer att, för detta ändamål, dels till arfvoden åt Lärare i General-stabs-ämnen, dels till fältöfningar och dels till resestipendier, bevilja ett anslag af ..... » 6,500: —

Och torde detta anslag lämpligen kunna, under ofvanstående titel, i Riks-staten upptagas näst efter anslaget för Generalitets-staten.

Topografiska korpsen. — Med anledning af hvad jag förut anfört om behofvet af tillökning i korpsens personal med 8 Under-officerare, samt indragning af nuvarande Renritare-beställningen vid korpsen, erfordras för dessa 8 Under-officerare, med lön å 500 R:dr ..... R:dr 4,000: —
derifrån afgår, i förutsatt fall, Renritare-aflöningen » 800: —
då skillnaden ..... R:dr 3,200: —
utgör det behöfliga nya anslaget, hvilket jag hemställer nu måtte begäras, ... » 3,200: —
hvartill kommer den af mig jemväl för dessa Under-officerare, efter viss tjenstetid, föreslagna lönförhöjning, att utgå, i mån af behof, från anslaget till korpsens arbeten.

Krigs-Akademien. — Rikets Ständers år 1857 församlade Revisorer hafva erinrat, att, då de till Krigs-akademien anslagna rän-

Transport R:dr 11,200: —

Transport R:dr 11,200: —

tor, bestående af 50 dränge- och 50 öke-dagsverken, numera icke kunde in natura utfordras, samt Akademien vid sådant förhållande icke hade större fördel deraf än af ett kontant anslag, dessa räntor, hvilkas sammanlagda medelbelopp, efter ränte-förenklingens genomförande, enligt 1855 års Riks-hufvudbok utgjorde 108 R:dr 16 sk. B:ko, borde, till vinnande af enkelhet och reda i räkenskaperna, till Statsverket indragas, emot ersättning af ett motsvarande kontant belopp, hvarmed Akademiens i Riks-staten uppförda anslag alltså borde förhöjas.

Då hinder häremot icke synes möta, får jag, i enlighet med Guvernörs-embetets vid Krigs-akademien derom jemväl gjorda hemställan, i underdånighet föreslå, att berörda dagsverksräntor, nu i Riks-staten upptagna till ett förslagsvis beräknadt värde af 150 R:dr, må till Statsverket indragas, samt Akademiens kontanta statsanslag ökas med 162 R:dr 50 öre R:mt, motsvarande ofvannämnda medelvärde.

Indelta Arméen.

Till lönförbättringar vid Indelta Arméen anvisades af Rikets Ständer vid förra Riksdagen en summa af 100.000 R:dr årligen, som i Riks-staten uppfördes. Då likväl, enligt hvad Rikets Ständers underdåniga skrifvelse den 27 Januari 1858, angående regleringen af utgifterna under 4:de Hufvudtiteln, innehåller, detta anslag endast blifvit beviljadt för innevarande statsreglerings-period, men de förhållanden, som föranledt anslagets beviljande, ännu fortfara, hemställer jag i underdånighet, att ifrågavarande anslag måtte äfven för nästa statsreglerings-period få å Riks-staten bibehållas, för att enligt redan meddelade föreskrifter för ändamålet användas; åberopande jag härvid, hvad redan till protokollet blifvit yttradt så väl i detta ämne, som i frågan om förnyad uppskattning af Arméens boställen.

Värfvade Arméen.

Konungens värfvade (f. d. Kronprinsens) *Hussar-regemente.* — På grund af hvad i mitt anförande till protokollet redan blifvit yttradt om billigheten att Underbefälet och vederlikar vid detta Regemente undfå aflöning i likhet med förhållandet vid öfriga Garnisons-regementen, utföres här den för ifrågavarande personal i underdånighet föreslagna aflöningsförhöjning med ..... » 6,603: —

Ingeniör-korpsen. — Beträffande det på Ingeniör-korpsens stat uppförda Sappör-kompani, hemställer jag i underdånighet, att, då värdet af den i Sappör-kompaniets stat uppförda brödspanmål, 1,664 kubikfot, hvarför nu finnes beräknadt ett kontant anslag af 2,636 R:dr 67 öre, efter det förändrade statspriset å spanmålen rätteligen utgör 3,328 R:dr, skilnaden häremellan måtte, såsom en nuvarande brist få anmälas till fyllande med ..... 691: 33.

Transport R:dr 691: 33. 17,803: —

Transport R:dr	691: 33.	17,803: —
För öfrigt och med åberopande af hvad jag förut hemställt om uppsättning af ett nytt Sappör-kompani, utföres här den årliga aflönings- och underhålls-kostnaden för det nya Kompaniets personal, uppgående enligt redan meddelad utredning till	17,319: 65.	18,100: 98

Den årliga underhållskostnaden för det nya Kompaniets beklädnads-, remtygs-, utrednings- och sjukvårds-persedlar, 8,993 R:dr 20 öre, torde, på sätt jag redan hemställt, få uppföras på det här nedan förekommande anslaget till »Försvarsverket i allmänhet», hvarjemte till uppsättningskostnad för det nya Kompaniet föreslås att få användas första årets underhållsanslag, inalles utgörande 26,312 R:dr 85 öre, på sätt vid nuvarande Kompaniets uppsättning egde rum.

Furagering af Artilleriets och värfvade Kavalleriets hästar. Det härtill i Riks-staten upptagna förslags-anslag af 300,000 R:dr har, oaktadt beloppet vid sistlidne Riksdag förhöjdes, likväl visat sig vara alltför lågt beräknadt, enär den verkliga utgiften för år 1858, enligt hvad Krigskollegium anmält, med 88,628 R:dr 78 öre öfverskjutit förenämnda summa; och jag hemställer i anledning häraf, att berörde anslag måtte föreslås att för nästkommande statsreglerings-period förslagsvis beräknas till 350,000 R:dr och således beloppet i Riks-staten förhöjas med ..... 50,000: —

Mathållning för Manskapet vid Garnisons-regementena. — Äfven detta förslagsanslag, beräknadt till 175,000 R:dr årl gen, synes till det i Riks-staten utförda beloppet icke blifva för utgifterna fullt tillräckligt; men då mathållningskostnaderna för innevarande år något minskats, i jemförelse med föregående årets, torde förändring uti detta anslag ej behöfva ifrågakomma. Till vidare upplysning anser jag mig likväl böra meddela, att utgifterna å anslaget under år 1858 uppgått till 244,879 R:dr 12 öre samt under förra hälften af år 1859, enligt approximativ beräkning, till vid pass 105,000 R:dr.

Beväringen.

Lif-Bevärings-regementet. Under åberopande af mitt angående detta regemente här ofvan afgifna yttrande, föreslår jag i underdånighet, att, i mån af tillgångar på regementets stat, hvartdera af Lif-gardes-regementena till fot må efter hand erhålla tillökning i sitt befäl med en Tredje-Major och 4 Andre-Kaptener, hvilkas aflöning, enligt hvad jag jemväl föreslagit, skulle för begge regementena uppgå till inalles 24,480 R:dr, samt således inskränkas inom Lif-Bevärings-regementets nuvarande statsanslag, hvarifrån för öfrigt borde bestridas de för vakanta beställningar vid regementet belöpande afgifter för ackords-amorteringen.

Transport	85,813: 98.

Transport 85,813: 98.

Gottlands National-Beväring. Med afseende å behofvet af ökadt befäl för beväringstrupperna å Gottland, samt för reglering i öfrigt af försvaret derstädes, får jag, under åberopande af hvad i detta ämne redan blifvit yttradt, i underdånighet tillstyrka, att, dels till nya löner eller arfvoden vid National-beväringen, dels särskildt vid Wisby stads Beväring till löntillökning för Officerare, måtte beviljas ett anslag af..... 28,720: —

I sammanhang härmed och i enlighet med hvad härom förut blifvit anfördt, föreslår jag, det Eders Kongl. Maj:t täcktes begära Rikets Ständers medgifvande, att, derest den af Militär-befälhafvaren på Gottland ifrågaställda öfverflyttning af det i Wisby förlagda Depôt-kompani af Svea Artilleri-regemente från Artilleriets till Gottlands National-bevärings stat skulle af Eders Kongl. Maj:t framdeles pröfvas ändamålsenligt, Eders Kongl. Maj:t då måtte vara oförhindrad at en sådan åtgärd vidtaga.

Hallands Beväring och Wester-Norrlands-Beväring. — Då det till Hallands- och Wester-Norrlands Bevärings-bataljoner hörande befäl blifvit afsedt för de *Skärgårds-marin-bataljoner*, om hvilkas bildande Eders Kongl. Maj:t, uppå Sjöförsvars-Departementets föredragning, beslutit att till Rikets Ständer göra framställning, hemställer jag i underdånighet, att de nu på 4:de Hufvud-titeln särskildt upptagna anslag för ofvannämnda befäls aflöning, utgörande för Hallands Infanteri-bataljon 7,500 R:dr och för Wester-Norrlands Bevärings-bataljon 6,295 R:dr, eller tillhopa 13,795 R:dr, må föreslås att till 5:te Hufvud-titeln öfverflyttas: äfvensom ock att från anslaget till »Indelta Kavalleri- och Infanteri-regementena» jemväl må för befäls-aflöningen vid dessa marin-bataljoner användas ett belopp af högst 13,905 R:dr, motsvarande de för aflöningen af den sednare bataljonens befäl beräknade tillgångar från f. d. Jemtlands Fältjägareregemente, i den mån dessa för ändamålet äro eller blifva disponibla.

I följd häraf skulle 4:de Hufvud-titelns anslagssumma nu nedsättas med 13,795 R:dr; hvaremot med öfverföringen till 5:te Hufvud-titeln af de öfriga 13,905 R:dr tillsvidare torde kunna anstå.

Bevärings-manskapets vapenöfning. — Jag anser mig böra i underdånighet hemställa, att, med bibehållande af den nu för bevärings-manskapet bestämda exercistid af 30 dagar, fördelade på 2 år i lika terminer, under det dervid stadgade vilkor, att de två bevärings-klasser, som i följd häraf årligen sammandragas, icke exerceras samtidigt, förslagsanslaget för bevärings-manskapets vapenöfning må fö-

Transport 114,533: 98.

Transport 114,533: 98.

reslås äfven för nästa statsreglerings-period till samma belopp, som nu finnes i Riks-staten uppfördt, eller 458,333 R:dr; dock med tillkännagifvande, att utgifterna å detta anslag möjligen komma att undergå någon förändring, derest den Proposition, hvilken Eders Kongl. Maj:t har för afsigt att till Rikets Ständer aflåta, angående bevärings-inrättningens ordnande och utbildning, varder af Rikets Ständer antagen.

Materielen.

Försvarsverket till lands i allmänhet, eller Krigs-kollegii Departementer (Afdelningar).

Förslag öfver de särskilda Afdelningarnes medelsbehof under nästa statsreglerings-period hafva genom t. f. Presidenten i Krigs-kollegium blifvit i underdånighet afgifna; och får jag, i anledning af hvad dervid förekommit, nu i underdånighet anmäla följande:

Fortifikations-afdelningens anslag, till bestridande af underhållet af Landtförsvarets hus och byggnader i fästnings- och garnisons-orter, hvilket alltsedan år 1832 utgjort 75,000 R:dr årligen, har under den sednare tiden, i följd af arbetslönernas ovanliga stegring och äfven i anseende till förhöjda pris å byggnads-materialier, blifvit alldeles otillräckligt, så att enligt hvad Chefen för Ingeniör-korpsen upplyst, detsamma i medeltal med 34,000 R:dr årligen understigit hvad efter uppgifna behof skulle för nämnda underhåll erfordras. Härtill kommer vidare att sedan år 1845 af anslaget årligen 18,000 R:dr måst afses till underhåll af Gardes-regementenas kaserner, hvilket förut bekostades af de till Öfver-intendents-embetets disposition ställda medel, oberäknadt de flera andra byggnader, som under loppet af denna tid tillkommit, och hvilka likaledes af detta anslag böra underhållas. På grund häraf har blifvit yrkadt en förhöjning deruti med 25,000 R:dr, men jag inskränker mig att nu endast i underdånighet föreslå åt Fortifikations-afdelningen i och för ifrågavarande ändamål en anslagstillökning af R:dr ..... 10,000: —

I sammanhang med denna afdelnings behof, får jag äfven i underdånighet anmäla Domkyrko-rådets i Calmar underdåniga ansökning, att det ersättningsbelopp 1,650 R:dr som årligen tillkommer Fortifikations-afdelningen i anledning af öfverlåtelsen åt Calmar Domkyrka af vissa f. d. fästningen i Calmar tillhöriga jordar och lägenheter, och hvilken ersättning, enligt Rikets Ständers beslut, blifvit af Statsmedel anvisad till 1860 års utgång, måtte såsom

Transport 10,000: — 114,533: 98.

Transport	10,000: —		114,533: 98.

ständigt anslag å Riks-statens 4:de Hufvudtitel varda uppfördt; och då, på sätt Domkyrko-rådet härvid anfört, Rikets Ständers afsigt med fästnings-lägenheternas öfverlåtelse till Domkyrkan skulle helt och hållet förfelas, om denna utgift på Domkyrkan öfverflyttades, hemställer jag i underdånighet att Fortifikations-afdelningens anslag måtte tillökas med nyssnämnda belopp eller ..... 1,650: — 11,650: —

och Domkyrkan sämedelst för framtiden från denna utgift befrias.

För *Intendents-afdelningens* behof anvisades vid sistlidne Riksdag följande *extra* anslag att under åren 1858, 1859 och 1860 årligen utgå, nemligen:

såsom förhöjning i beklädnads-passevolansen vid Svea och Andra Lif-gardes-regementena, Lif-gardet till häst, Konungens värfvade Hussar-regemente och Sappör-kompagniet ..... 35,113: 78.

till enahanda kostnader vid Svea och Göta Artilleri-regementen ..... 15,187: 91.

till indelta Arméens utredning, säsom fyllnadsanslag ..... 4,963: 83.

tillhopa R:dr 55,265: 52.

Och då dessa utgifter, hvaruti, med hänseende till de under sistförflutna åren stegrade pris å beklädnads-materialier, särdeles å kläden och yllevaror samt läderpersedlar, äfvensom förhöjda arbetslöner, icke kan förväntas nedsättning, äro af beskaffenhet att tillhöra det ordinarie anslaget för försvarsverket till lands i allmänhet, får jag i enlighet med Krigs-kollegii derom gjorda hemställan, i underdånighet föreslå, att förestående anslagsbehof måtte uppföras å ordinarie stat med ..... 55,265: —

Ytterligare och då Eders Kongl. Maj:t genom Nådigt Bref af den 12 sistlidne April, för passevolansens fortfarande vid Wendes Artilleri-regemente, tillagt passevolantörerne en tillökning i Regementets årliga beklädnadsanslag af 4,335 R:dr 32 öre, hemställer jag i underdånighet, af samma skäl som här ofvan i afseende å de öfriga garnisonsrege-

Transport	55,265: —	11,650: —	114,533: 98.

Transport	55,265: —	11,650: —	114,533: 98.
mentena blifvit anförda, att denna tillökning måtte såsom ett Intendents-afdelningens behof, nu varda å ordinarie stat uppförd med	4,335: —		
För den händelse att Rikets Ständer i anledning af den särskilda framställning i ämnet, som enligt Eders Kongl. Maj:ts beslut den 22 sistlidne Februari komme att till Rikets Ständer aflemnas, skulle bifalla Jemtlands Roterings-kassas befrielse från all utgift för Jemtlands Hästjägare-korps beklädnad, så hemställer jag i underdånighet, att, på sätt Krigs-kollegium föreslagit, till bestridande af den del af underhållskostneden för berörda beklädnad, som icke redan finnes inbegripen i anslaget till lif- och släp-munderingar vid Rotehålls-regementena, nödigt anslag finge här nppföras, och torde emellertid ifrågavarande kostnad, som enligt skedd uträkning nu belöper till 1,258 R:dr, för nästa statsregleringsperiod få i rund summa upptagas till	1,260: —		
Dessutom och såframt förslaget dels om Topografiska korpsens tillökning med 8 Under-officerare på stat, dels om uppsättning af det 2:dra Sappör-kompaniet, kommer till verkställighet, föreslår jag i underdånighet, att Intendents-afdelningens anslag mätte tilläggas följande belopp:			
Beklädnadshjelp för 8 Under-officerare vid Topografiska korpsen, à 150 R:dr för dem hvardera	1,200: —		
Beklädnadsanslag m. m. för 2:dra Sappör-kompaniet enligt de för det äldre kompaniet gällande grunder	8,993: —	71,053: —	82,703: —
Till underhåll af beväringsmanskapets beklädnad, till följd af förlängd exercis. har Krigs-kollegium för öfrigt begärt ett årligt anslag af 189,000 R:dr, hvilken anslags-fråga enligt hvad jag förut hemställt, dock torde få komma i nådigt öfvervägande vid förslaget till Extra Statsregleringen; och då Kollegium slutligen i underdånighet anmält, det en möjligen skeende ytterligare stegring i varupris och arbetslöner kan verka derhän, att ej mindre de anslag, som nu utgå till värfvade regementena, än äfven de tillgångar, som enligt Kollegii afgifna förslag äro			
Transport	——— —	——— —	197,236: 98.

Transport ——— — ——— — 197,236: 98.

afsedda för indelta arméens och allmänna beväringsmanskapets utredning, blifva för ändamålet otillräckliga, anhåller jag i underdånighet, att Rikets Ständers uppmärksamhet derpå nu måtte fästas, för den händelse Eders Kongl. Maj:t af sådana möjligen inträffande omständigheter skulle blifva föranlåten till ytterligare framställning i detta ämne.

Lif- och Släpmunderingar vid Rothålls-Regementena.

Det härför afsedda anslag, som, i anledning af rotehållarnes eller soldaternas befrielse från det förut utgående bidraget till soldat-beklädnadens anskaffande och underhåll, vid förra Riksdagen tillkom i stället för anslaget till lifmundering för indelta infanteriet samt då bestämdes till 208,200 R:dr har, enligt hvad Krigs-kollegium tillkännagifvit, under år 1858 visat betydlig brist; och sådan emotses äfven för år 1859. Enligt en hos Krigs-kollegium upprättad, på fastställda åtgångs-staten och sednaste auktions-pris grundad uträkning äro de för sistnämnda år påräknade utgifterna å anslaget följande:

Statsbidraget till beklädnadens underhållande, att till Beklädnads-direktionerna utgå	221,923: 47.
Ersättning åt innehafvarne af indragna rotar för beklädnadsbidragets afkortande å vakansafgifterne	6,740: 44.
Beklädnads-slitnings-ersättning för kommenderingar, som af 4:de Hufvud-titeln underhållas, hvartill eljest saknas tillgång, förslagsvis	3,336: 9.
tillhopa R:dr	232,000: —;

hvadan skillnaden emellan denna summa och det nuvarande anslaget 208,200 R:dr utgör det behof, hvilket nu behöfver fyllas.

Transport ——— — ——— — 197,236: 98.

Transport ——— — ——— — 197,236: 98.

Då den sålunda ifrågaställda förhöjning i anslaget påkallas af ökade pris på beklädnads-materialier och arbeten, samt någon nedsättning uti de till regementenas och korpsernas beklädnads-fonder enligt gällande författning utgående beklädnads-anslag destomindre kan ifrågakomma, som munderingarna, i anseende till de utsträckta vapenöfningarna, nu äro underkastade vida större slitning än tillförene, tillstyrker jag i underdånighet, att framställning till Rikets Ständer måtte få ske derom:

att anslag till "Lif- och släpmunderingar vid Rothålls-regementena" förhöjes med ——— — ——— — 23,800: —

samt

att tillika medgifves, att de besparingar, som å det sålunda förhöjda anslaget kunna uppkomma, få användas till bestridande af slitningsersättning för garnisons-kommenderingar, hvilka af 4:de Hufvud-titelns anslag underhållas.

Salpeter-uppköp. På grund af hvad jag till protokollet redan yttrat, angående det minskade årliga behofvet af salpeter för krut-tillverkningen, hvilken numera bedrifves endast för Kronans räkning, tillstyrker jag i underdånighet, att nuvarande anslag till salpeter-uppköp måtte nedsättas med 100,000 R:dr, samt att således detta anslag, hvilket i nu gällande Riks-stat är uppfördt med 270,000 R:dr, måtte förminskas till 170,000 R:dr.

Summa tillökning R:dr 221,036: 98.

Förestående slutsumma utgöres af:

äskade tillökningar i anslag	171,036: 98.	
högre beräkning af förslags-anslag	50,000: —	221,036: 98.

Då härifrån afdrages ofvanberörda minskningar i anslagen:

för Generalitets-staten	650: —	
» salpeter-uppköp	100,000: —	
Transport ——— —	100,650: —	221,036: 98.

Transport	100,650: —	221,036: 98.
äfvensom de till öfverflyttning på 5:te Hufvud-titeln föreslagna anslags-beloppen för Hallands och Wester-Norrlands beväring	13,795: —	114,445: —
uppgår den kontanta tillökningen i 4:de Hufvud-titelns ordinarie anslag till		106,591: 98.

hvaraf 55,265 R:dr 52 öre redan förut utgått såsom extra anslag, samt 50,000 R:dr utgöres af högre beräknadt förslagsanslag.

Såsom tillförene skedt, torde äfven nu framställning till Rikets Ständer få göras att, till betäckande af de genom södra bataljonens och Bohus Läns Regemente år 1851 än vidare på 10 år medgifva förändring till roteradt infanteri för statsverket uppkomna kostnader, öfverskottet af de indelningsräntor, hvilka förut ingått ensamt till nämnda bataljons rusthållare, varder såsom hittills och derest omförmälda förändring kommer att fortfara, ställdt till Eders Kongl. Maj:ts disposition.

Hvad derefter angår de Landtförsvarets behof, för hvilka påkallas *tillfälliga* eller *extra* anslag, så får jag, under åberopande af hvad uti mitt anförande redan finnes utveckladt om hvart och ett af nedannämnda föremål, hvartill medel behöfva dels för vissa år och dels för en gång serskildt anvisas, underdånigst tillstyrka Eders Kongl. Maj:t att nu hos Rikets Ständer äska följande extra anslag:

1:o *För Artilleri-behof.*

Till anskaffning af refflade kanoner, med lavetter och öfriga fordon för 3 nya fältbatterier, à 24,000 R:dr	72,000: —	
» anskaffning af rid- och anspanns m. fl. persedlar för två 12-pundiga fältbatterier	66,000: —	
» anskaffning af 12,000 refflade infanterigevär, à 37: 50	450,000: —	
Transport	588,000: —	——— —

Transport	588,000: —	——— —

2:o *För Fortifikations-behof.*

Till fortsättande af Carlsborgs fästningsbyggnad	300,000: —	
» fortsättande af fästningsbyggnads-arbetena vid Carlskrona	270,000: —	
» fortsättande af befästningarne å Rindö vid Waxholm	150,000: —	
» fortsättande af befästningarne vid Stockholm å landsidan	300,000: —	

3:o *För Beklädnads-behof.*

Till underhållande af beväringsmanskapets beklädnad i anledning af föreslagen förlängd exercistid	567,000: —	

4:o *För Topografiska Korpsens arbeten.*

Till dessa arbetens fortsättande samt karte-graveringen	90,000: —	

5:o *För Arméens pensionering.*

För fortsatt tillämpning af den vid sistlidne Riksdag godkända, förhöjda pensionsstaten för Arméen, jemte den nu för Gottlands Landtbeväring föreslagna förhöjda pensions-stat, ett årligt kreditiv af 50,000 R:dr och således för 3 år med förbehållen rättighet för pensions-kassan att, i den mån sådant behöfves, utbekomma behållningarne å 1858, 1859 och 1860 årens kreditiv för ifrågavarande ändamål.	150,000: —	
till upprätthållande af pensions-kassans egen, enligt gällande pensions-staten, åliggande pensionering, ett årligt kreditiv, lika med hvad vid sistlidne Riksdag beviljades, af 85,500 R:dr årligen eller för 3 år	256,500: —	

6:o *För Officerares anställande i utländsk krigstjenst.*

Till understöd åt dessa Officerare	27,000: —	2,698,500: —

hvilka alla förestående extra anslag föreslås att utgå under åren 1861, 1862 och 1863 med ⅓:del eller 899,500 R:dr årligen.

Transport		2,698,500: —

Transport		2,698,500: 98.

Anslag för engång.

För uppskattning af indelta Arméens boställen	100,000: —	
till Ridhus- m. fl. byggnader för Lif-Regementets Hussar-korps	75,000: —	
» ersättning för utarbetande i sammanhang med Krigskollegii bokslut, af uppgifter öfver samtliga kostnaderne till de särskilda föremål, som tillhöra Kollegii förvaltning	2,000: —	177,000: —.
Tillhopa: Extra anslag R:dr		2,875,500: —

Hufvudsumman af de till Fjerde Hufvud-titeln eller Landtförsvaret hörande föremål skulle, i följd af hvad jag här ofvan i underdånighet föreslagit, komma att blifva:

för utgifter på ordinarie stat, årligen ..... R:dr 8,793,491: 98.
deraf förslagsanslag ..... 1,672,552: 32.
för extra ordinarie behof, under hela statsregleringsperioden ..... R:dr 875,500: —

För öfrigt har af vederbörande blifvit i underdånighet hemställdt om anvisande af nedanstående anslag:

till anskaffning af 12,000 sidogevär för Infanteriet	R:dr	81,000: —
till 15 barackbyggnader för indelta Regementen och Korpser	R:dr	89,800: —
till en förrådsbyggnad af sten å Ladugårdsgärdet för Lif-regementets Dragon-korps och de trupper, som derstädes komma att till öfningsläger sammandragas		102,000: —
till stallskjul åt Sappörtruppens exercishästar	R:dr	5,000: —
tillhopa utgörande en summa af	R:dr	277,800: —

Men jag anser mig nu icke kunna begära framställning till Rikets Ständer om dessa anslags beviljande".

Uppå tillstyrkan af Stats-rådets öfriga Ledamöter täcktes Kongl. Maj:t till alla delar i nåder gilla och bifalla hvad nu i afseende på regleringen af utgifterna under Fjerde Hufvud-titeln samt de för Landtförsvarets behof ifrågasatta nya, såväl ständiga som extra anslag, äfvensom förändradt användande af vissa redan befintliga tillgångar, blifvit af Departements-chefen yttradt, föreslaget och hemställdt; Och skulle, om hvad Kongl. Maj:t sålunda nu härutinnan i nåder beslutit, Utdrag af Protokollet till Finans-departementet afgå, för att läggas till grund vid författandet af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition om Statsverkets tillstånd och behof, i hvad den komme att röra nämnda Hufvud-titel och Landtförsvarets behof i allmänhet; hvarjemte de till detta statsreglerings-ärende hörande handlingar skulle till vederbörligt Utskott öfverlemnas.

Ex protocollo

A. Ekman.

STOCKHOLM,
TRYCKT HOS A. L. NORMAN, 1859.

Ank. till Exp.-Utsk. d. 1 Nov. 1859, kl. 1 e. m.

Protokoll öfver Sjöförsvars-Departementet tillhörande ärende, hållet inför Hans Maj:t Konungen uti Stats-Rådet å Stockholms Slott den 6 September 1859.

Närvarande:

Hans Excellens, Justitie-Statsministern, Herr Friherre *De Géer*,
Hans Excellens, Stats-Ministern för Utrikes Ärendena, Herr Friherre *Manderström*,
Statsråden: *Wallensteen*,
Gripenstedt,
Almqvist,
Ehnemark,
Grefve *Hamilton*,
Lagerstråle,
Björnstjerna, och
Malmsten.

Departements-chefen, Statsrådet Ehnemark, anmälde i underdånighet handlingarne, angående en ifrågaställd vattenledning från Lyckeby till Carlskrona, hvarvid Departements-chefen i underdånighet anhöll, att för innehållet af nämnda handlingar få i sammanhang med den framställning om hvad uti ifrågavarande ärende tillförene förekommit, närmare redogöra uti det skriftliga anförande, som nu med Kongl. Maj:ts Nådiga tillåtelse af Departements-chefen upplästes så lydande: *Ang. en vattenledning från Lyckeby till Carlskrona.*

»Bland de föremål, för hvilka jag anser mig pligtig yrka att extra anslag må vid nu instundande riksdag af Rikets Ständer i Nåder äskas, intager planen att genom rörledning från Lyckeby förse Carlskrona stad, Svenska Flottans hufvudstation, med drickbart vatten i tillräcklig myckenhet, efter min åsigt främsta rummet.»

»Såsom bekant är, valdes platsen för den nya staden Carlskrona uteslutande med hänseende till ställets läge och i öfrigt synnerliga lämplighet för ett stort Marin-etablissement, deraf behofvet, efter Rikets utvidgning genom de från Danmark återvunna sydliga landskapen, visat sig mer än förut kännbart. För detta hufvudsyftemål med stadens anläggning måste naturligtvis andra med den valda platsen förenade olägenheter träda i bakgrunden, och deribland svårigheten, att genom gräfda brunnar i den klippiga marken erhålla saltfritt och således drickbart vatten samt till sådan myckenhet, som för den der bosatta befolkningen fanns blifva erforderlig. Åtgärder för afhjelpande af denna väsendtliga olägenhet påtänktes emedlertid redan då, och föreslogs i sådant afseende att genom underjordiska rännor leda vatten från Lyckeby ström till foten af berget vid Tyska Bryggaren, beläget midt emot staden gent öfver viken vid Wänö, samt att vidare medelst pumpverk uppfordra vattnet uti en reservoir, utsprängd i bergets spets, som ansågs ega nödig höjd, för att vattnet skulle kunnat derifrån, genom en rörgång öfver sjöviken, kringledas inom staden. Arbetet härmed påbörjades äfven och reservoiren blef utsprängd, men afstannade sedermera i följd af dels penningebrist och dels yppade svårigheter vid utförandet, ehuru planen var understödd af Kommerse-rådet Polhem.»

»År 1782 föreslogs af en Kapten-mekanikus Nordberg att, till undvikande af uppfordringsverk, vattnet skulle tagas från Bubbetorps 50 fot öfver hafsytan belägna å, samt att, i händelse dess vatten befunnes otillräckligt, några sjöar ofvan om ån skulle uppdämmas, men detta förslag, fastän ansett för verkställbart, förföll likväl, hufvudsakligen i anseende till de dermed förenade kostnader.»

»Ett annat år 1798 af Direktören Schweder framställdt förslag, att genom uppfordringsverk bringa vattnet från Lyckeby källa till Carlskrona blef, genom stadens fullmäktig vid 1815 års riksdag, i underdånighet anmäldt hos Kongl. Maj:t, för att till utförande deraf vinna understöd af allmänna medel; och anställdes äfven, i anledning häraf, undersökning på stället af Direktör-mekanikus Stephens, hvilken derefter föreslog, att dels från de s. k. stampkällorna vid Augerum och särskildt från Lyckeby å anlägga ledningar för både käll- och å-vatten, derför kostnaden beräknades blifva 50,107 R:dr banko, om trärör, men 125,891 R:dr samma mynt, ifall jernrör användes, dels ock genom utvidgande af 4 i Carlskrona befintliga brunnar tillvägabringa ett betydligare vattenförråd.»

»Vid 1823 års Riksdag blefvo dessa förslag af Kongl. Maj:t förelagda Rikets Ständer med begäran, att medel måtte för ändamålet varda anvisade. Rikets Ständer funno då, att Carlskrona borde med vattenledning förses, men öfverlemnade åt Kongl. Maj:t att afgöra, huruvida trä- eller jernrör borde dertill användas, samt anslogo emellertid 83,333 R:dr 16 sk. banko till anskaffande af de i sednare fallet erforderliga materialier; och sedan Kongl. Maj:t derefter under den 13 Januari 1824 beslutat, att vattenledningen skulle bestå af jernrör, samt tillika

i Nåder anbefallt Förvaltningen af Sjö-Ärendena att, efter vederbörandes hörande, inkomma med underdånigt utlåtande i ämnet, afgåfvo samma år Carlskrona stads innevånare sin förbindelse att till den blifvande vattenledningens underhåll årligen erlägga ett belopp af 1,500 Riksdaler banko.»

»Med anledning af yttrade betänkligheter emot jernrörs användande till den ifrågasatta ledningen och på det att alla möjliga försök att erhålla vatten inom stadens eget område måtte hafva blifvit gjorda, innan arbetena för vattenledningen företoges, anställdes sedermera under flera år medelst jordborrning undersökningar till utrönande af vattentillgången såväl i staden, som å kronans skeppsvarf; men då alla dessa undersökningar blefvo fruktlösa, föreslogo slutligen år 1830 Befälhafvande och Varfsamiralerna i Carlskrona, att vattnet i dervarande brunnar måtte kemiskt undersökas och dessa blifva utvidgade, för att i dem samla regnvatten, hvilket antogs skola, genom daglig upp-pumpning till en stor reservoir, lemna behöfligt vattenförråd. Öfver detta förslag hördes Eders Kongl. Maj:ts Vetenskapsakademi och yttrade af sådan anledning under den 22 Juli 1830, »att, om än »regnvattens uppfångande från en större area med dryga kostnader läte verkställa »sig, företaget likväl tidtals blefve ändamålslöst, t. ex. under torra somrar, helst »2 till 3 veckors torka icke vore sällsynt. Deremot är godt och rinnande vatten »ostridigt för helsans bibehållande så nödvändigt, att såväl stadens befolkning, som »det i Kongl. Maj:ts och Kronans tjenst varande manskap böra ega anspråk på att »dermed förses i tillräcklig myckenhet, utan att öfverlemnas till resultatat af half»mesurer. Det vore utan tvifvel en särdeles olycklig omständighet, om en af »Sveriges större städer, som tillika är Örlogs-flottans station, i brist på medel, »skulle lemnas i saknad af en så ytterst nödvändig inrättning, hvarmed många »små städer i Danmark äro försedda, och som icke saknas i någon af Tysklands »städer, der den behöfves.»

»Förvaltningen af Sjö-Ärendena inhemtade derefter yttranden och förslag i ämnet från flera sakkunniga personer och bland dessa äfven från Kaptenen vid Flottans Konstruktions-korps Carlsund, hvilken i England tagit kännedom om dervarande stora vattenledningar. Denne sistnämnde föreslog då att vattnet skulle ledas från Lyckeby-å och icke från Augerums källor, enligt den af Direktör Stephens uppgifna plan, hvilken han frångick, dels derföre att denna plans utförande blefve betydligt dyrare och dels emedan nämnde källors vattentillgång under torra somrar vore ganska problematisk. Öfver kostnaden för sitt eget förslag uppgjorde och afgaf Carlsund, i förening med Kaptenen vid Flottans Mekaniska Korps Wallenstrand, en approximativ beräkning, enligt hvilken, utom utgifterna för sjelfva arbetet, endast materialierna uppskattades till 89,986 R:dr 34 sk. banko, hvarvid antogs, att vattenledningen skulle sträckas från Lyckeby-å och vattnet medelst uppfordringsverk fortskaffas genom jernrör, såsom både starkare än trärör och mindre i behof af iståndsättning; och sedan Förvaltningen af Sjö-Ärendena, härigenom yt-

terligare öfvertygad om jernrörs företräde, infordrat anbud å leverans af sådana rör samt, efter granskning af de i följd häraf inkomna 12 särskilda anbuden uppgjort och hos Kongl. Maj:t i underdånighet anmält förslags-kontrakt om 2:ne bland dem, som upptogo lägsta prisen, blef samma kontrakt genom Nådigt Bref den 22 December 1832 gilladt och åt Kapten Carlsund uppdraget att, biträdd af dåvarande Kaptenen Wallenstrand, noga undersöka den trakt, genom hvilken vattenledningen skulle gå ej mindre utom, än inom staden, samt att öfver ledningen upprätta karta och fullständiga förslag. Den sålunda anbefallda undersökningen verkställdes äfven; och uti derom den 19 Mars 1833 afgifven berättelse ådagalade Carlsund utförbarheten af sitt förslag och förband sig att, så framt detta följdes, ansvara för arbetets framgång och duglighet. Enligt berörda förslag skulle vattnet ur Lyckeby å, medelst tryckpumpar och med begagnande af åns eget vattenfall till drifkraft, uppfordras och genom jernrör-ledning af 7¼ tums inre diameter drifvas upp i en reservoir, anlagd på Carlskrona stortorg, samt derifrån ledas till Kronovarfvet och stadens olika delar. På detta sätt skulle 150,000 kannor vatten, som beräknades motsvara ett dygns behof, uppfordras inom 12 timmar. Rörledningen skulle, för att skyddas emot vinterkölden, blifva underjordisk och dess längd från Lyckeby till ofvannämde reservoir, hvilken skulle rymma 2,520,000 kannor vatten, som antoges i nödfall och med hushållning kunna räcka en månad, komma att blifva 13,092 alnar. Anläggningskostnaden, arbetet dock oberäknadt, uppgafs till 174,193 R:dr 24 sk. 9 rst. banko.»

»Ifrågavarande förslag öfverlemnades derefter af Förvaltningen till Kongl. Maj:t, med underdånig anhållan att den summa, hvarmed den beräknade material-kostnaden öfversköte de 83,333 R:dr 16 sk., Rikets Ständer för sådant ändamål år 1823 beviljat, finge af Flottans medel förskjutas, intilldess arbetet hunne blifva färdigt, och att Kongl. Maj:t då i Nåder ville af Rikets Ständer begära ersättning för såväl de sålunda förskjutna medlen som arbetskostnaden.»

»Sedan i anledning häraf, Kongl. Maj:t under den 21 December 1833 i Nåder förklarat, att vattenledningen skulle utföras enligt Kapten Carlsunds förslag, samt tillika åt Landshöfdingen i Blekinge län uppdragit, att i fråga om ersättningsanspråk för den mark, genom hvilken vattenledningen komme att gå, höra jordegarne, äfvensom att erinra vederbörande om deras år 1824 åtagna förbindelse, att till ledningens underhåll lemna årligt bidrag, afläts vid 1834 och 1835 årens Riksdag till Rikets då församlade Ständer, Nådig proposition om anslag till fyllande af bristen i det uti nyssberörde förslag för anskaffningen af materialier beräknade belopp; men det äskade anslaget blef icke af Rikets Ständer beviljadt.»

»Emedlertid blefvo under loppet af åren 1834—1837 de genom förutnämnda kontrakt beställda jernrören för vattenledningen levererade till ett sammanlagdt värde af 79,233 R:dr 44 sk. 5 rst banko och, efter behörig besigtning, intagne å Flottans Varf i Carlskrona, för att der vårdas och förvaras; hvarefter sedermera

återstoden af det år 1823 beviljade anslaget, enligt Nådig befallning, till Riksgälds-kontoret återlemnades.

»Vid 1840 och 1841 årens riksdag öfverlemnades, medelst Nådig Proposition, ärendet ånyo till Rikets Ständer, hvilka af sådan anledning uti underdånig skrifvelse den 7 Juni 1841 förklarade, att, i anseende till det outredda skick, hvari frågan om företagets verkställbarhet sig befunne, anslag till arbetets utförande då icke lämpligen kunde beviljas, samt fördenskull anhöllo, att ny undersökning måtte anställas till utrönande af så väl vattenledningens utförbarhet som kostnad; att Carlskrona stads innevånare ånyo skulle höras med afseende på det bidrag, som till vattenledningens underhåll af dem kunde påräknas, samt att Kongl. Maj:t, derest företaget skulle anses böra öfvergifvas och om de uppköpta jernrören icke kunde användas till allmänna byggnader, då täcktes förordna om jernrörens och öfriga till vattenledningen ämnade materialiers försäljning och medlens ingående till Riksgälds-kontoret, för att framdeles kunna tagas i beräkning i och för anläggning af en ifrågasatt vattencistern, i hvilken hafsvatten skulle inledas och göras drickbart, så framt en sådan anläggning ansåges ändamålsenligt kunna anbringas vid Carlskrona, eller ock att, om Kongl. Maj:t skulle finna lämpligare att vattenledningen fullbordades, Kongl. Maj:t ville till Rikets nästsammanträdande Ständer aflåta Nådig Proposition i ämnet, så att af dem definitift beslut rörande besagda företag måtte kunna fattas.

»Denna underdåniga skrifvelse föranledde Kongl. Maj:t att i Nåder meddela de föreskrifter, som för vinnande af fullständig utredning rörande de deri vidrörda frågor funnos nödiga. I sådant afseende infordrades yttrande från Styrelsen öfver Allmänna Väg- och Vattenbyggnader, hvilken dervid, på flera anförda skäl, förklarade, att förslaget om saltvattens inledande i en cistern genom lager af sand och kolstybbe icke vore ändamålsenligt; att vattenledningen från Lyckeby-å hade företräde framföre en dylik ledning från Augerums källa, samt att Kapitenen Carlsunds plan för förra ledningens verkställande vore användbar, men att de dertill hörande kostnadsförslag borde omarbetas efter sedermera förändrade pris; hvarjemte Styrelsen åberopade Kongl. Vetenskaps-akademiens ofvan anförda yttrande om vattenledningens nytta och nödvändighet. Vidare hördes Carlskrona stads innevånare och åtogo sig att för en sådan anläggnings underhåll årligen erlägga 12 sk banko för hvarje mantalsskrifven person, hvarigenom ungefär 1,100 R:dr samma mynt om året skulle sammanbringas, och slutligen uppdrogs åt Majoren Wallenstrand att utarbeta de af Styrelsen öfver Allmänna Väg- och Vattenbyggnader nödiga ansedda nya kostnadsförslag, vid hvilkas upprättande denne, med några mindre, af uppgifna orsaker påkallade, afvikelser, hvaribland den, att den stora vattenreservoiren borde, för bättre utrymmes skull, förläggas, i stället för å stadens stortorg, på det berg, hvarest Amiralitets-kyrkans klockstapel är uppsatt, följde Kapitenen Carlsunds merberörde plan och sålunda kom till en kostnads-summa,

uppgående för hela anläggningen till 333,698 R:dr 29 sk. 1 r:st. banko, men till 255,098 R:dr 29 sk. 1 r:st. samma mynt, då värdet af de redan upphandlade jernrören afräknades.

»Då ärendet i sådant skick den 15 Augusti 1844 i underdånighet föredrogs, förklarade Kongl. Maj:t i Nåder, att frågan om anläggande af en cistern för inledt saltvatten borde förfalla, samt infordrade derjemte öfver Majoren Wallenstrands omförmälda förslag Styrelsens för Allmänna Väg- och Vattenbyggnader underdåniga yttrande, hvilket ock den 4 påföljde Oktober afgafs och hvari berörda förslag, så till plan som kostnadsberäkning, fullkomligt gillades; men som den pågående Riksdagen redan långt framskridit, fann Kongl. Maj:t icke för godt att till Rikets då församlade Ständer afläta Nådig framställning om medel till ifrågavarande arbete, utan anbefallde Förvaltningen af Sjö-ärendena att tidigt före nästderpåföljande Riksmöte i underdånighet inkomma med förnyad anmälan i ämnet; och ehuru denna Nådiga befallning behörigen fullgjordes, samt det för öfrigt, genom hvad de i frågan hörde vederbörande anfört, blifvit satt utom allt tvifvel, att vattenledningen, sådan den föreslagits, var både utförbar, nyttig och nödvändig, blef dock ärendet af Kongl. Maj:t med hänsigt till andra ännu mer framstående behof, för hvilka de inskränkta tillgångarne borde företrädesvis afses, Riksdag efter Riksdag uppskjutet.

»Vid detta förhållande förmälde, uti underdånig skrifvelse af den 4 December 1854, Rikets då församlade Ständer sig anse nödigt att få bestämndt utredt, huruvida de jernrör och materialier, som med stats-medel blifvit anskaffade, för vattenledningen till Carlskrona, numera kunde på ändamålsenligt sätt för detta företag användas, eller om desamma borde för det allmännas räkning afyttras; hvarjemte Rikets Ständer anhöllo, det Kongl. Maj:t täcktes meddela den föreskrift som härvid förekommande förhållanden funnes påkalla.

»Uti häröfver infordradt och den 6 Mars 1855 afgifvet utlåtande insände Förvaltningen af Sjö-ärendena i underdånighet Befälhafvande Amiralens i Carlskrona yttrande af den 12 Februari samma år, hvari, efter framställning af de med vattnets transport från Lyckeby-å för närvarande förknippade svårigheter och kostnader tillika anmäles, att förberörda jernrör, hvilka förvaras å Kronovarfvet uti särskildt skjul, kunna anses nu vara för sitt ändamål lika användbara, som då de upphandlades; vid hvilket förhållande Förvaltningen, för egen del, ansåg rörens försäljning endast i det fall böra ega rum, att frågan om vattenledningens anläggande komme att helt och hållet förfalla, men för den händelse, att Kongl. Maj:t skulle finna godt att om denna fråga åter göra Nådig framställning till Rikets Ständer, jemväl i underdånighet föreslog, att den hvilande vattenledningsplanen med tillhörande kostnadsberäkningar måtte underkastas förnyad granskning af så väl sakkunniga, med lokalförhållandena bekanta personer, som Styrelsen öfver Väg- och Vattenbyggnader, helst, sedan de uppgjordes, så lång tid förflutit, att

icke blott sednare års erfarenhet och uppfinningar, utan äfven de under tiden inträffade förändringar i prisen å materialier och dagsverken kunde föranleda jemkning af förslagen, samt att dessutom Carlskrona stads innevånare måtte varda å nyo hörde, i afseende på det bidrag till vattenledningens underhåll, hvartill de hade att sig förbinda.

»Emot slutet af sistnämnde år insändes af Landshöfdingen i Blekinge en, å Carlskrona stads innevånares vägnar, af särskilda dertill på allmän rådstuga utsedde Deputerade gjord underdånig framställning, det Kongl. Maj:t, med afseende å den menliga inverkan bristen på tjenligt och tillräckligt dricksvatten städse utöfvat på helsotillståndet uti nämnda stad i allmänhet, oaktadt dess sunda läge, och särdeles vid utbrott af farsoter, hvilka der vanligen anställt svåra förödelser, i Nåder täcktes, på sätt lämpligast och säkrast kunde pröfvas, bereda den redan så länge tillämnade vattenledningens utförande och om verkställigheten deraf förordna, då deremot stadens innevånare, enligt den 8 Oktober samma år vid behörigen utlyst sammanträde fattadt beslut, sig förbundit att årligen till vattenledningens underhåll utgöra den år 1824 åtagna afgiften af 1,500 R:dr Banko samt för öfrigt ej mindre fränträdt allt anspråk på ersättning för den stadens mark, som till vattenledningen erfordrades, än äfven ville med arrendatorerne af staden tillhörig jord öfverenskomma om det skadestånd, hvartill desse kunde finnas berättigade. Denna underdåniga framställning förordades, på ytterligare andragna skäl, af Landshöfdingen, äfvensom af Befälhafvande Amiralen i Carlskrona uti ungefär samtidigt afgifvet memorial, deri, med hänseende till den talrika personal, som i och för Flottans varf och inrättningar är, jemte sina familjer, fästad vid Carlskrona, vattenledningens nödvändighet och statens moraliska förbindelse att en sådan tillvägabringa vidare ådagalades. Förvaltningen af Sjö-ärendena hördes äfven öfver dessa framställningar och föreslog i underdånighet, att den vigtiga angelägenheten måtte vid då instundande Riksmöte varda Rikets Ständer förelagd; men vid ärendets underdåniga föredragning den 19 December 1856 fann Kongl. Maj:t icke lämpligt att då vidtaga någon särskild åtgärd derutinnan, emedan frågan genom enskild motion redan bragts å bane hos Rikets Ständer, hvilka dock lemnade berörda motion utan afseende.

»Efter Riksdagens slut kom frågan, den 23 November sistlidne år, åter hos Eders Kongl. Maj:t under Nådigt öfvervägande, dervid Eders Kongl. Maj:t fann den tillämnade vattenledningen vara af sådan vigt, att utförandet deraf ej längre borde uppskjutas, men dock, med afseende på hvad Förvaltningen af Sjö-ärendena, uti sina sednast i ämnet afgifna utlåtanden, anfört om sannolika behöfligheten af vissa jemkningar uti de för omkring 15 år tillbaka uppgjorda förslagen och på det att fullt tillförlitlig plan med kostnadsberäkningar för berörda anläggning måtte kunna Rikets nästsammanträdande Ständer föreläggas, pröfvade godt åt Styrelsen öfver Allmänna Väg- och Vattenbyggnader i Nåder uppdraga, att å nyo underkasta de i

sådant afseende uppgjorda planer och kostnadsförslag en sorgfällig granskning samt derefter med utlåtande jemte förslag till de deri möjligen erforderliga jemkningar och ändringar i underdånighet inkomma, men, i händelse anledning dertill förefunnes, låta uppgöra och afgifva nya fullständiga förslag i ämnet, samt, derest det blefve behöfligt, till Carlskrona beordra någon i vattenledningars anläggande kunnig person, för att undersöka den för här ifrågavarande ledning afsedde lokal.

»Sedan bemälda Styrelse, för fullgörande af detta Nådiga uppdrag, så väl underkastat de äldre förslagen noga granskning, som ock, för vinnande af åtskilliga behöfliga upplysningar, skriftvexlat med Befälhafvande Amiralen i Carlskrona, samt slutligen funnit sig föranlåten att, med begagnande af det, såsom nämndt är, Styrelsen lemnade tillstånd, dit beordrat sin Byrå-chef, Öfverste-löjtnanten m. m. Leijonancker, hvilken utomlands gjort sig bekant med en mängd äldre och nyare vattenledningar och nu leder utförandet af en sådan anstalt här i hufvudstaden, för att på stället inhemta närmare kännedom rörande alla de omständigheter och lokala förhållanden, hvilka kunde inverka vid här ifrågavarande vattenlednings anläggande och ej vore genom de äldre planerna fullt utredda och åskådliggjorda, har numera Styrelsen afgifvit det infordrade underdåniga utlåtandet och dervid anmält, hurusom den verkställda lokal-undersökningen i förening med den erfarenhet i afseende på vattenledningars anläggande, som under sednare tid vunnits i andra länder, föranledt åtskilliga ändringar uti den eljest förtjenstfullt utarbetade och af ytterst noggranna detalj-beräkningar åtföljda äldre planen för vattenledning till Carlskrona; hvadan Styrelsen funnit ändamålsenligast, såsom ledande till nödig tydlighet och reda, att låta Öfverste-löjtnanten Leijonancker upprätta ett nytt, jemväl insändt förslag med ritningar, deri dock flera delar af den äldre planen och kostnads-beräkningarne kunnat oförändrade bibehållas och således endast summariskt upptagits.

»De väsendtligaste tillägg och ändringar i den äldre planen, som ansetts böra föreslås, äro:

a) anläggning vid Lyckeby af en bassin för att medelst filtrering från åvattnet afskilja deri befintliga slam och vextämnen, och hvilken bassin, hvars storlek skulle bestämmas efter det i äldre planen för dagliga behofvet beräknade och äfven nu tillräckligt ansedda qvantum af 150,000 kannor vatten, föreslagits att anläggas så mycket lägre än ån, att vattnet egde nog presskraft, för att utan pumpning inkomma på filtrum;

b) uppförande af ångpump-maskin för vattnets inpressning till staden, i stället för att, såsom äldre planen afser, drifva ledningen medelst vattenkraften vid Lyckeby-fallet, hvilken befarats icke blifva tillräcklig för drifvande af både det tillämnade pumpverket och den förut befintliga krono-mjölqvarnen;

c) den

c) den för dagliga vattenbehofvet i staden afsedda reservoirs ändring till konstruktionen och anläggande på stadens stortorg, såsom högre beläget och derigenom lämpligare med afseende på vattnets kringledande i staden, än det sednast ifrågasatta berget vid Amiralitets-kyrkan; äfvensom beredandet af ett större vattenförråd för utomordentliga tillfällen å omkring 540,000 kubikfot, motsvarande med iakttagen hushållning 130 dagars behof, medelst utgräfning af särskilda bassiner å olika ställen, såsom å torget framföre högvakten, inom Hoglands Park och vid Nya Dockorna, af hvilka dock endast de 2:ne förstnämnda ansetts nu böra ifrågakomma;

d) åtskilliga mindre förändringar å rörnätet; samt

e) anbringande å rörledningen inom staden af brandposter, hvilka icke uti äldre planen blifvit afsedda, men vid inträffande eldsvådor äro af stort värde;

hvilket allt blifvit närmare utveckladt uti det nu anmälda omarbetade förslaget med tillhörande betänkande och ritningar, hvars antagande såsom plan för en blifvande vattenledning till Carlskrona Styrelsen i underdånighet tillstyrker.»

»Såsom hufvudsakligt resultat af vattenlednings-planens sålunda verkställda omarbetning framstår:

att då den äldre kostnadsberäkningen uppgick till ett belopp af	R:mt	R:dr	500,547: 91 öre,
hvarifrån likväl bör afdragas beräknade värdet af de redan inköpta jernrören med	»	»	117,900: — »
hvadan ytterligare för anläggningens komplettering ansågs erforderlig en summa af	»	»	382,647: 91 öre;

så uppgår kostnaden, enligt nya förslaget, oberäknadt de inköpta användbara ledningsrören:

när endast reservoir för *dagliga* vattenbehofvet är i beräkningen intagen till	R:mt	R:dr	339,000: — »
när dessutom 2 extra bassiner, nemligen vid Högvakten och i Hoglands Park, tillvägabringas, till	»	»	354,000: — »
och om det större antalet bassiner för reserverande af vatten vid utomordentliga fall skulle anläggas genast vid ledningens utförande, till .	»	»	369,000: — »

hvadan således det fullständigaste alternativet efter den omarbetade planen erfordrar 13,647 R:dr 91 öre mindre i anläggningskostnad, än som i det äldre förslaget beräknats.»

»Slutligen och med hemtad anledning af det svåra lidande, Carlskrona stad länge fått och ännu fortfarande får vidkännas genom brist på vatten, tjenligt till

matlagning och dryck, och hvilken brist under sistförflutne vinter, då nästan alla brunnar voro tomma och vattenhemtningen sjöledes genom hinder af is var på vägen att alldeles afstadna, öfvergått till verklig nöd, har uti skrifvelse af den 29 sistlidne Augusti Landshöfdingen i Blekinge län, å stadens innevånares vägnar, underdånigst anhållit, det Eders Kongl. Maj:t i Nåder täcktes behjerta nämnda samhälles lidande och hos Rikets Ständer begära anslag för den länge tillämnade vattenledningen till Carlskrona, samt i sådant afseende tillika anmält, att, enligt bifogadt protokollsutdrag öfver den 10 i berörda månad med stadens innevånare hållet sammanträde, desse då ånyo förbundit sig att till vattenledningens underhållande årligen bidraga med 2,250 R:dr riksmynt och dessutom utan ersättning upplåta så mycket af stadens mark, som för samma anstalt erfordras, äfvensom att, efter hvad vid berörda tillfälle blifvit upplyst, vattenhemtningen för Flottans och Stadens behof nu kostar Statsverket nära 12,000 R:dr riksmynt årligen, hvilken utgift genom vattenledningens utförande blefve besparad. Nyssberörda uppgift bekräftas ock, genom särskildt af mig infordrade handlingar, enligt hvilka kostnaden för transporten af vatten från Lyckeby till Carlskrona medelst 4 st. dertill ständigt afsedda skutor beräknats årligen uppgå till en summa af 11,319 R:dr 60 öre riksmynt, deraf 1,319 R:dr 60 öre kunna antagas fullt motsvara Kronans blifvande kostnadsbidrag till vattenledningens framtida underhåll, då deremot återstoden, 10,000 R:dr, skulle, i fall merberörde vattenledning kommer till stånd, blifva en besparad och väl behöflig tillgång å det för sitt ändamål alltför otillräckliga anslaget till Flottans underhåll, hvarifrån omförmälda transportkostnad nu bestrides.»

»Af den utförliga utredning rörande hvad från början uti detta ärende förekommit, hvilken jag nu tillåtit mig lemna, täckes Eders Kongl. Maj:t i Nåder inhemta, att Carlskrona stads förseende med drickbart och till matlagning tjenligt vatten genom andra anstalter, än som hittills nödfallsvis måst för ändamålet begagnas, utgör en verklig lifsfråga för den i Carlskrona förlagda talrika personal af Eders Kongl. Maj:ts Flotta, utgörande, enligt meddelad upplysning, med dess familjer 8,940 personer, hvartill äfven bör läggas antalet af uppfordrade båtsmän, kronoarbetskarlar och fångar, uppgående till omkring 1,506 man, samt stadens öfriga innevånare, och att någon åtgärd att bereda dem erforderlig tillgång på berörda lifsförnödenhet alltså bör med det snaraste vidtagas. Att Staten måste for kostnadernas bestridande mellanträda är af Rikets Ständer förut erkändt och synes jemväl rättfärdigas deraf, att, likasom stadens anläggning uteslutande afsåg, att Flottan derstädes skulle hafva sin hufvudstation, så är den ännu så beroende af detta förhållande, att i och med en Flottans förflyttning från Carlskrona denna stad säkert skulle nedsjunka till en obetydlighet. De nuvarande kostnaderna för

vattenanskaffningen tynga äfven på Flottans utgifts-stat med ett årligt belopp, som, kapitaliseradt efter $4^1/_2$ procent, öfverstiger 250,000 R:dr riksmynt och ändock lemnar ett föga tillfredsställande resultat.»

»I afseende åter på sättet att tillvägagå, för att ernå något bättre, hafva alla i ämnet hörde sakkunnige personer och myndigheter enhälligt varit af den mening, att ändamålet endast genom en ordentlig vattenledning säkert och fullständigt kan vinnas, äfvensom att denna ledning bör utgå från Lyckeby å, der både godt och för behofvet tillräckligt vatten kan påräknas; och då i fråga om methoden för en sådan lednings utförande, samt den dertill erforderliga kostnad, numera genom den af Styrelsen öfver Allmänna Väg- och Vattenbyggnader föranstaltade omarbetning af de förut uppgjorda förslagen till en dylik anläggning vunnits all den utredning, som står att erhålla och för frågans säkra bedömande kan erfordras, samt Carlskrona stads innevånare icke torde kunna vidkännas större uppoffring för företagets befrämjande, än de, efter hvad Eders Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Blekinge län anmält, nu ånyo sig åtagit, men det allmänna genom den nu ifrågasatta kostnaden för en gång skulle bespara en betydlig årlig utgift, anser jag mig böra underdånigst tillstyrka, att Eders Kongl. Maj:t måtte, med gillande af nyssberörda genom Väg- och Vattenbyggnads-styrelsens försorg omarbetade och af densamma förordade plan i dess helhet, nu i Nåder besluta att till Rikets Ständer aflåta framställning om anvisande af de för en vattenlednings anläggande från Lyckeby till Carlskrona erforderliga medel.»

»Hvad åter angår det behöfliga anslagets belopp, så får jag på de af den omarbetade planens författare, Öfverste-löjtnanten Leijonancker, anförda och i min tanke välgrundade skäl i underdånighet tillstyrka, att, i öfverensstämmelse med det af de sednast uppgjorda alternativa kostnadsförslagen, som upptager, jemte reservoir för dagliga vattenbehofvet, äfven 2:ne extra vatten-bassiner för utomordentliga behof, nemligen en vid Högvakten och en uti Hoglands Park, Eders Kongl. Maj:t i Nåder täckes af Rikets Ständer äska den för detta fall beräknade summa af 354,000 Riksdaler Riksmynt, att såsom extra anslag under åren 1861, 1862 och 1863 med en tredjedel årligen utgå.»

Uppå underdånig tillstyrkan af Stats-rådets öfriga Ledamöter täcktes Kongl. Maj:t i Nåder gilla och bifalla hvad Departements-chefen härvid underdånigst hemställt samt förklara att Nådig framställning i ämnet skulle intagas i den proposition om Stats-verkets tillstånd och behof, som till Rikets nästsammanträdande Ständer komme att i Nåder aflåtas.

In fidem Protocolli
L. Th. Neijber.

Utdrag af Protokollet öfver Sjöförsvars-Departementet tillhörande ärenden. hållet inför Hans Maj:t Konungen uti Stats-Rådet, å Stockholms Slott, den 14 Oktober 1859.

Närvarande:

Hans Excellens, Justitie-Statsministern, Herr Friherre *De Géer*,
Hans Excellens, Stats-Ministern för Utrikes Ärendena. Herr Friherre *Manderström*,
Stats-Råden: *Wallensteen*,
Gripenstedt,
Almqvist,
Ehnemark,
Herr Grefve *Hamilton*,
Lagerstråle.
Björnstjerna och
Malmsten.

1:o.

Ang. förslag till reglering af utgifterna under Riks-statens 5:te Hufvudtitel för nästa Statsregleringsperiod.

Departements-chefen, Stats-rådet Ehnemark, föredrog i underdånighet, uti ett sammanhang, de frågor, som, vid uppgörandet af förslaget till reglering af utgifterna under Riks-statens 5:te Hufvudtitel för nästa Stats-regleringsperiod, borde tagas under öfvervägande och deribland följande till Kongl. Maj:t inkomna underdåniga framställningar, nemligen:

1:o från Förvaltningen af Sjö-Ärendena:

a) angående ordinarie medelsbehofven under Riks-statens Femte Hufvudtitel för nästinstundande Stats-regleringsperiod;
b) angående uppgjordt förslag till förändring af Skeppsgosse-skolan i Carlskrona;
c) angående förändrad organisation af Flottans Konstruktions-korps;
d) i fråga om Skeppsdockornas i Carlskrona utvidgning, m. m.;
e) om anläggning af en Ångqvarn jemte Bageri-inrättning i Carlskrona;
f) rörande åtskilliga Flottans behof, för hvilka extra anslag erfordras, och
g) i fråga om erforderliga åtgärder till Lots- och Fyrväsendets förbättrande.

2:o från Direktionen öfver Amiralitets-Krigsmans-kassan, rörande förbättrad pensionering för Flottans gemenskap;

hvarefter Departements-chefen afgaf här nedan intagne, skriftligen författade, yttrande:

»Då jag nu går att inför Eders Kongl. Maj:t i underdånighet anmäla de Flottans behof, till hvilkas fyllande jag anser medel böra vid nu instundande riksmöte äskas, tillåter jag mig att på förhand underdånigst fästa Eders Kongl. Maj:ts uppmärksamhet derpå, att de summor, som fordras, icke äro obetydliga. Men då den sanningen icke lärer kunna jäfvas, att Skandinaviska halfön, af naturen ämnad att vara sjöstat, icke utan att äfventyra sin sjelfständigket kan undvara sjöförsvar för sina långsträckta kuster, icke utan uppoffring af sina vigtigaste intressen kan afsäga sig det enda vapen, som, sedan freden en gång blifvit bruten, i någon mån förmår trygga landets handel, på hvars fredade gång dock välstånd och utveckling så väsendtligt bero, — må det ock anses nödvändigt, att den Flotta, vi ege, underhålles; och jag skulle svika Eders Kongl. Maj:ts höga förtroende, jag skulle bryta den pligt, ett ansvarsfullt embete mig ålägger, om jag underläte att yrka äskandet af de anslag, som, enligt min åsigt, äro oumbärliga för detta, för fädernelandets trygghet och oberoende så angelägna vapens vidmakthållande och för möjligheten af dess framtida, något så när tidsenliga, om ock blott småningom skeende, utveckling.»

»Jag förbiser härvid ingalunda, att i ett land som vårt, hvars tillgångar icke äro stora, man måste varsamt framkalla utgifter, noga öfverväga hvilka, som äro befogade, och sorgfälligt undvika de öfverflödiga. Jag har fördenskull endast föreslagit de mest maktpåliggande, dem, som, enligt min uppfattning, icke rimligen och utan att gå tillbaka, kunna uppskjutas och hvilkas fördröjande otvifvelaktigt skulle förorsaka skada och förlust; men dessa har jag ej eller tvekat att förorda, troende mig derigenom främja god hushållning, helst det är klart, att, om det nödvändiga förhålles, om personalen saknar tillfälle till öfning och derigenom blir oskicklig att väl sköta sin tjenst, eller genom för knappa lefnadsvilkor urståndsättes att fullt egna sig åt yrket, tvungen att äfven på annat håll söka bidraga till sitt uppehälle, eller måhända att rentaf utbyta krigstjensten emot lönande enskild sysselsättning; om materielen tillåtes förfalla; om fartygen till följd af bristande reparationer få ruttna ned eller icke i tid ersättas af nya; om hus och byggnader icke vederbörligen underhållas, établissementerna i sin helhet försummas och icke någotnära få följa tidens fordringar, det måste förr eller sednare inträffa, att Eders Kongl. Maj:ts Flotta, efter ett fortgående aftynande, upphör att vara till. De stora summor, som redan äro nedlagda på denna vigtiga del af försvarsverket, vore då utgifne förgäfves; Sverige skulle utan svärdsslag hafva förlorat ett angeläget vapen, som i farans stund måste ersättas till hvad pris som helst, och när en dag nödvändighetens jernhand utkräfde en mångdubbel gärd och tvunge till

uppoffringar, som icke kunna beräknas, då finge man erfara, om än för sent, att alltför sträng sparsamhet ledt till misshushållning och, lik all öfverdrift, förfelat målet.»

»Om för Eders Kongl. Maj:ts Flotta, under den långa tidrymd Riket åtnjutit en välsignelserik fred, beviljats större anslag, än som varit fallet, skulle hon relativt hafva kostat mindre, än nu för henne utgifvits. Hon skulle då hafva bättre förmått emotstå årens förstörande inverkan på materielen; hon skulle nu befinna sig uti ett, i förhållande till kostnaden, kraftigare skick; hon skulle, med ett ord, i det hela med jemförelsevis större, med bättre resultat hafva lönat frikostigheten. Att viljan varit god, att nitet icke tröttnat inom vapnet, visas af det anmärkningsvärda förhållande, att, oaktadt Svenska marinbudgeten, näst Norriges, varit den minsta af sjö-nationernas, Svenska Flottan dock ännu innehar ett långt högre rum bland sjömakternas, än det budgeten antyder. Men med de otillräckliga medlen har det icke varit möjligt att med bästa vilja ens bota tidens åverkan, än mindre att följa dess fordringar, och ehuru sednare Riksdagar visserligen i icke ringa mån höjt förhoppningarne om en bättre Flottans framtid, återstår likväl ännu mycket, innan hon kan anses frigjord från det aftyningstillstånd, som oundvikligt inträdde under den långa följd af år, då hon nästan lemnades åt sitt öde och allvarsamt hotades med förintelse. Det är denna olycka, som i fäderneslandets intresse måste motarbetas; ty öfvergifve vi hafvet, skall hafvet öfvergifva oss och, långtifrån att, såsom naturen ämnat, vara ett värn kring våra kuster, blifva en inbjudande lätt väg för en fiende att sätta foten på vår mark. Den minsta fiendtliga eskader skulle blifva oss fruktansvärd; vår värnlösa utrikes handel kunde när som helst och ostraffadt afbrytas; vi komme att dervid helt och hållet bero af fremmande hjelp ocb godtycke; och sjelfständigheten, detta urgamla arf, hvari Svensken sätter sin ära, sin lycka, blefve snart ett dödt ord i vårt modersmål.»

»Landet må då vara skyldigt sig sjelft att, så vidt tillgångarne det medgifva och äfven om dertill skulle fordras någon uppoffring, försäkra sitt sjöförsvars bestånd och afvända faran af att se sig gå ur händerna de mångfaldiga fördelar, egandet af en fullt tjenstbar, om än icke talrik Flotta, obestridligen medför; och öfvertygad härom är det med tillförsigt jag vågar inför Eders Kongl. Maj:t i underdånighet framlägga efterföljande förslag om de sjöförsvarets behof jag anser mest angelägna, samt de utgifter, till hvilkas bestridande jag, med anledning deraf, anser anslag böra af Rikets snart sammanträdande Ständer i nåder äskas. Men innan jag framlägger sjelfva förslaget, täckes Eders Kongl. Maj:t Nådigst tillåta mig yttra några ord med hänsigt till åtskilliga af de särskilda punkter, detsamma upptager.»

»Bland dem, som uteslutande afse personalen och utom hvad som rörer Konstruktions-korpsens reorganisation, hvilken icke föranleder någon ökad utgift, före-

komma: Maskinist-personalens ökande och förhjelpande till högre aflöning, förbättrade lönevilkor för Matros-korpsen samt Flottans Befäls och Manskaps ändamålsenliga pensionering.»

»Redan länge har bristen på Maskinister vid Eders Kongl. Maj:ts Flotta varit stor och, i den mån Ångfartygens antal ökats, blifvit allt mera kännbar. Icke destomindre har Maskinist-staten undergått förändring sedan år 1848, ehuru sedan dess Linieskeppen Carl XIV Johan och Stockholm blifvit försedda med skruf och följande Ångfartyg tillkommit, nemligen: Orädd, Valkyrian, Balder, von Sydow, Hogland, Svensksund, Carlsund och Motala, samt under byggnad äro: Vanadis och fyra Kanon-ångslupar, äfvensom Ångmaskiner uppsatts på Varfven både i Carlskrona och Stockholm. Men utom det, att den på stat upptagne personalen är för fåtalig i förhållande till behofvet, hafva dessa, i jemförelse med privata Maskinisters, små lönevilkor samt lättheten nu för tiden att erhålla förmånligare tjenst hos enskilda förorsakat, att uppkomna vakanser, i brist af sökande, icke ens alltid kunnat tillsättas, hvarigenom den redan förut knappa tillgången än ytterligare minskats.»

»Då det emedlertid för Eders Kongl. Maj:ts Flotta måste vara angeläget, ej mindre att för vården och skötseln af de dyrbara Ångmaskinerna hafva att tillgå ett tillräckligt antal Maskinister, än ock att för så ansvarsfull tjenst kunna tillegna sig och behålla kunniga och fullt pålitliga personer, är det äfven nödvändigt att öka icke allenast Maskinist-statens personal i lämpligt förhållande till det nu kända behofvet, utan äfven dess aflöningsförmåner till någorlunda billig öfverensstämmelse med Maskinisters å enskildes Ångfartyg. Jag har fördenskull ansett mig pligtig att framställa förslag i denna syftning; men på det kostnaden må blifva den minsta möjliga, har jag trott mig böra föreslå, att af det under krigstid erforderliga antal Maskinister må på ordinarie stat, för att ständigt vara att tillgå, upptagas endast så stor del, som i fredstid och vanliga fall är tillräcklig, hvaremot, derest särskilde kommitterades förslag till förändrad beväringslag vinner stadfästelse, den för krigsrustning nödiga tillökning i maskinistpersonalen skulle kunna erhållas från handelsflottan. Den stat, som af mig föreslås, upptager derföre blott ungefär hälften af det antal, som vid allmän rustning vore behöfligt, och med hänseende till de fördelar, som en stadig tjenst och grundläggandet af pension bereda, hafva lönevilkoren blifvit beräknade till endast omkring två tredjedelar af hvad i enskilds tjenst bestås maskinister, så qvalificerade, som här afses, och uppgå till vid pass hälften af hvad i aflöning måst betalas till de maskinister, man under den förflutna tiden nödgats för Eders Kongl. Maj:ts Flottas räkning från handelsflottan förhyra.»

»Men det är icke nog, att Maskinist-staten ändamålsenligt organiseras. En Flotta måste, för att vara stridbar, i alla afseenden vara väl bemannad, och lika

nödvändig som maskinisten är för maskinens handterande lika nödvändiga äro goda Matroser för sjömansarbetets utförande.»

»Ännu, likasom tillförene i alla tider, anses också skickliga Matroser oumbärliga, och äro eftersökta af alla Sjönationer. Ju fåtaligare en Flotta är, desto mera vigt ligger det derpå, att besättningen är god, och hos oss, med vår jemförelsevis lilla Flotta och vårt system för hennes bemannande, enligt hvilken Matros-korpsen utgör en så ytterst ringa del af besättningsstyrkan (ett system, som för öfrigt, enligt min åsigt, är godt och det enda, som kan stå tillsammans med vårt lands förhållanden), hos oss är det ännu angelägnare, att den fåtaliga Matros-korpsens, som utgör kärnan af bemanningen, i alla afseenden må vara utmärkt. — Klok omtanka bjuder fördenskull att uppmuntra örlogsmatrosens yrke, att söka göra honom nöjd med sin ställning och så pass bergad, att han icke må nödsakas för utkomst öfverge sitt fädernesland och söka bröd hos fremlingar, som bättre uppskatta hans värde.»

»Sedan många år tillbaka har det beklagligen varit fallet, att vår Matroskorps' bästa individer gått till Amerika eller England och stadnat der. Men då man väl måste antaga, att i allmänhet ingen utan motvilja lemnar hemmet för alltid och att flertalet föredrar en knappare bergning i eget land framföre en rikligare i ett fremmande, bör man ock kunna vara förvissad, att, om Svenske matrosen hade sin tarfliga, men tillräckliga utkomst här, han icke skulle utbyta den emot den, utlandet möjligen erbjöde, och att, för att qvarhålla honom i Statens tjenst, alltså ingalunda behöfdes att täfla med de Engelska och Amerikanska hyrorna, utan allenast att löna honom så, att han med sparsamhet måtte kunna draga sig fram utan alltför stora bekymmer. Tyvärr äro dock hans lönevilkor ännu icke sådana. Sannt är, att vid sistlidne Riksdag äfven Matrosens gage något ökades; men, om man jemför hans vilkor med dem, på hvilken Flottan antager t. ex. sina handtverkare, finner man likväl, att Matrosen är betydligt sämre lönad, än en timmerman af lägsta graden. Öfvervägas deremot de fordringar, man med rätta har på en Örlogsmatros, måste det erkännas, att dessa icke äro små. Matrosens yrke är hårdt och svårlärdt, samt af den beskaffenhet, att så underordnad individens ställning än må anses, hans personliga omdöme dock tages i anspråk kanhända mera än inom något annat yrke. På hans mod och rådighet, hans insigter och beslutsamhet beror ofta mycket, och vid otaliga tillfällen måste åt hans eget goda omdöme fullt förtroende lemnas, äfven i högst vigtiga fall. Sådan är Sjötjenstens natur, såväl i fred som i krig. Nu kan visserligen Matrosen, genom att undergå föreskrifna examina, vinna befordran och sålunda få förbättrad ställning och tryggare framtid; men då icke alla Matroser, huru fåtalig Korpsen än är, kunna hinna Under-officersgraden, äfven om det vore gifvet, att en skicklig Matros derföre skall vara lämplig till Under-officer, hvilket ingalunda alltid är händelsen,

delsen, så följer deraf, att en stor del, som icke har att vänta högre inkomster och förutser nöd och fattigdom, för sig och de sina, tvingas att söka anställning der, hvarest hans vunna erfarenhet och skicklighet bättre belönas, och att lemna tjensten just då han kunde vara Flottan till mesta gagn, för att låta andra draga fördelen af hvad han af tjensten lärt.»

»Det var med kännedom om Matros-korpsens ställning och om faran af att en dag Sverige, som likväl inom sina landamären eger ämnen till det yppersta sjöfolk, skall se sin Flotta sakna goda Matroser, då hon kanske bäst behöfver dem, som vid förra Riksmötet enskild motionär framhöll otillräckligheten af Matros-korpsens aflöning; och ehuru Rikets Ständer icke lemnade bifall till den då gjorda framställningen, har jag likväl ansett det vara min pligt, att fästa Eders Kongl. Maj:ts uppmärksamhet på billigheten och nödvändigheten af att något förbättra vilkoren för denna korps, som dock af all Flottans stamtrupp är den mest maktpåliggande, den oumbärligaste.»

»Vidkommande förbättrad pensionering af Flottans personal, så, enär Rikets sednast församlade Ständer, ehuru icke gillande då framlagda förslag i ämnet, likväl delade den åsigt, att åtgärder borde vidtagas, för att bereda möjlighet, att ur tjensten afgå för sådana statens tjenare, hvilka i följd af ålder eller aftagande helsa och krafter icke förmå uppfylla sina åligganden, samt derjemte, hvad särskildt gemenskapens pensionering beträffar, i underdånighet anhöllo, det Eders Kongl. Maj:t, efter verkställd erforderlig utredning af ämnet, i Nåder täcktes vidtaga de åtgärder, hvarigenom pensionerandet blefve på lämpligt och verksamt sätt ordnadt, har jag ansett mig böra härom inför Eders Kongl. Maj:t göra underdånig framställning och utber mig nu, att i afseende på dessa angelägna frågor få underdånigst hänvisa till de utförligare anföranden, som förekomma längre fram i sammanhang med sjelfva förslagen.»

»Såsom en följd af de framsteg skeppsbyggnadskonsten gjort i sednare tider har det blifvit nödvändigt att rätta skeppsdockorna derefter, så framt de skola kunna motsvara sitt ändamål.»

»Vid den tid, då planen för dockorna på Flottans skeppsvarf i Carlskrona uppgjordes, voro föreställningarne om ett fartygs rätta form och dimensioner helt andra än nu. Sedan dess har ångkraftens användande å fartyg framkallat många förbättringar inom det nautiska, och skeppsbyggerivetenskapen har deraf icke tagit minsta delen. Täflan i att bringa fartygen till största hastighet har eggat skeppsbyggmästarnes bemödanden att åt skeppskroppen gifva den smidigaste skapnad, och man har kommit derhän, att, medan ett skepp för ett tiotal af år tillbaka ansågs vara väl proportioneradt, om dess längd öfver stäf uppgick till 3 à 4 gånger dess bredd, åt ett nutidens snabbgående fartyg gifves en längd öfver stäf af 4 à 5 gånger bredden och derutöfver, hvadan skillnaden i längd förr och nu emellan

fartyg af samma deplacement, samma drägtighet, är ansenlig. Men då nu Örlogsflottans hufvudstation icke rimligen bör sakna skeppsdockor, lämpliga för tidsenliga fartygs, vare sig nybyggnad eller reparation, har jag ansett mig icke böra underlåta att framställa nödvändigheten af derstädes befintliga dockors förlängande.»

»Af skäl, som följa, har jag trott mig ej böra, i likhet med hvad till sistförflutna Riksmöte skedde, framlägga en omfattande detaljerad plan för Sjöförsvarets materiel af skepp och fartyg. Erfarenheten har nemligen lärt och skall allt framgent gifva vid handen, att i ett land, hvars tillgångar ej tillåta uppgörandet af en Sjöförsvarsplan annorlunda, än beräknad för en ansenlig tidrymd, planens fullföljande blir en omöjlighet, emedan uppfinningarne och förbättringarne, som i vår tid raskt följa hvarandra, icke kunna förutses, men ändock nödvändigt måste tillgodogöras, så framt vapnet skall bibehållas verksamt. I följd deraf måste ock de flera år i förväg gjorda beräkningarne slå fel, summorna öfverskridas och planen i större eller mindre mån frångås, den må på sin tid vara huru väl och utförligt uppgjord som helst. Annat vore förhållandet, om Sverige egde förmåga att, såsom nyss England gjort, besluta nybyggandet på en gång af icke mindre än 25 linieskepp, att vara färdiga inom nästa år, eller såsom Frankrike, hvilket land sedan år 1852 ökat sin Flotta med icke mindre än 116 ångfartyg, deraf 38 skruflinieskepp. Såsom det är, tror jag den riktigaste planen vara, att underhålla hvad vi ege och dessutom, sedan numera öfvertygelsen stadgats om nödvändigheten af sjöförsvar så utom som inom skärgården, med rättvis och klok fördelning emellan sjövapnets deraf betingade båda delar, i den mån tillgångarne det medgifva, nybygga fartyg af de klasser, som af sjökrigsvetenskap och erfarenhet hemma och hos andra nationer erkännas vara tids- och ändamålsenliga. Jag ämnar fördenskull, med hänsigt till de betydliga summor, som vid förestående Riksdag böra jemväl till andra vigtiga ändamål för Sjöförsvaret äskas, icke i underdånighet föreslå nybyggnad af mera än ett enda större fartyg, nemligen en skruf-fregatt, fullkraftig och med ångmaskineri om 800 nominela hästkrafter.»

»Den mångåriga erfarenhet, på hvilken nutidens omdöme i detta fall grundar sig, har med full visshet gifvit vid handen, att snabbhet hos krigsfartygen så mångdubblar deras användbarhet och skänker dem så mycken öfverlägsenhet, vare sig uti strid i linie eller skepp mot skepp, jagande eller tagande jagt, vid konvoj eller under trupptransport, att man med skäl blifvit ense om, att anse fullkraftig ångmaskin vara ett vilkor för ett krigsfartygs godhet. Så mycket nödvändigare äro då fullkraftiga ångare inom den Flotta, som räknar få fartyg och som alltså måste söka att genom förträffligheten hos hvart och ett af dessa i möjligaste måtto ersätta bristen i antal. Saknaden af snabbgående och fullkraftiga större ångfartyg skulle kunna blifva vårt land smärtsamt kännbar, och ändock räknar Svenska Flottan ännu icke mera än ett sådant fartyg, nemligen den under byggnad varande skruf-fregatten Vanadis, till hvilken Rikets Ständer vid sednaste riksdag beviljade

anslag. Det är alltså hög tid, att ytterligare en ångfregatt bygges, att bristen i mån af tillgångarne fylles, och att nödvändigheten erkännes, att, då man har litet, detta lilla är fullt godt. En skruf-fregatt, byggd enlig tidens fordringar, af den kraft, de dimensioner och den hastighet, förslaget afser, är dessutom ett krigsfartyg af sådan beskaffenhet, att det skulle göra sina goda egenskaper gällande och visa sig användbart och förträffligt, i hvilken Flotta som helst, denna må nu vara stor eller liten, fienden mötas utanföre eller inom hafsbandet; och hvilka förändringar än må förestå sjökrigsmaterielen under närmaste tidrymd för ett fartygs påräkneliga varaktighet, lärer dock under tiden icke den klassens skruf-fregatter hinna utdömas, knappast förlora i rang.»

»Det må tillåtas mig att här uttala, det jag visserligen icke anser lämpligast att börja ett krigsfartygs byggnad innan fullt anslag till dess färdigbyggande blifvit beviljadt. Den längre tidrymd, som förflyter emellan Riksdagarne, och det dröjsmål i byggnads-arbetets gång, som följaktligen blir oundvikligt, då de nödiga medlen fördelas på flera statsregleringsperioder, förete härvid många betänkligheter; och visst är, att det örlogsfartyg, som fullbordas på lämpligen kortaste tid, blir både bäst och billigast, likasom misshushållningen af att låta en dyrbar materiel blifva gammaldags och föråldrad redan på stapeln är uppenbar. Men ehuru alltså önskligast hade varit, att tillräckliga medel till den föreslagna ångfregattens färdigbyggande hade kunnat vid nu stundande Riksmöte oafkortade beviljas, har jag likväl, i anseende till såväl den betydliga byggnadskostnaden, som de till så mycket annat nödvändigt påräknade tillgångarne, funnit mig nödsakad föreslå, att den erforderliga summan måtte delas på två statsregleringsperioder sålunda, att $\frac{1}{5}$:del af densamma äskades att utgå hvartdera af åren 1862 och 1863, men deremot de återstående $\frac{3}{5}$:delarne blefve för arbetets fullbordan framställda till beviljande vid Riksmötet näst efter det nu instundande.»

»Förutsatt, att förslaget om skeppsdockornas i Carlskrona förlängning godkännes och medlen för dess utförande beviljas, skulle dockan N:o 2 vid 1862 års början vara så nära färdig, att kölen till ångfregatten der skulle kunna sträckas och fartygets såväl som dockans färdigbyggande derefter bedrifvas samtidigt utan hinder af hvarandra.»

»Derjemte har jag, instämmande i den numera allmänblifna mening, att Sveriges sjöförsvar, beroende af vårt lands kringflutna läge och våra kusters egendomliga beskaffenhet, bör afse så väl skärgårdarnes, som de yttre kusternas värn, och att följaktligen Rikets Flotta bör bestå af både smärre fartyg, särskildt egnade för skärgården, och af sjögående krigsskepp, till skärgårdsflottans förstärkande och dess materiels utveckling i tidsenlig riktning, med tillämpning af ånga såsom drifkraft, i stället för det allt mer såsom olämpligt ansedda, för fartygsbesättningarne onödigtvis ansträngande fortkomstsättet med åran, trott mig böra i underdånighet föreslå nybyggnad af ytterligare 4 kanonångslupar af samma klass, som

de redan befintliga, af hvilka sex dels äro bygda och dels byggas med dertill af Rikets Ständer vid sistförflutna Riksdag beviljade medel. Skärgårds-flottan komme då att, tillsammans med de 8, som redan äro eller snart blifva färdiga, räkna inalles 12 sådana kanonångslupar.»

»Den för Eders Kongl. Maj:ts Flottas hufvudstation så högst vigtiga frågan om Carlskrona stads förseende med vattenledning har redan under den 6 sistlidne September varit underställd Eders Kongl. Maj:ts Nådiga pröfning; och som Eders Kongl. Maj:t då i Nåder beslutit att derom uti Nådiga Propositionen om Statsverkets tillstånd och behof afläta framställning till Rikets snart sammanträdande Ständer, inskränker jag mig till att nu endast i underdånighet åberopa det utförliga anförande om denna fråga, som finnes intaget uti det nämnda dag förda Stats-råds-protokoll öfver Sjöförsvars-ärenden, hvilket torde få högstberörde Nådiga Proposition biläggas; jemte det att den för utförandet af omförmälda anläggning erforderliga summa kommer att här nedan upptagas i sammanhang med beräkningen öfver de extra anslag för andra Sjöförsvarets behof, hvilkas äskande af Rikets Ständer jag föranlåtes att i underdånighet yrka.»

»Såsom en i alla afseenden nödig och ändamålsenlig förbättring upptager efterföljande förslag äfven anläggandet af ett ångqvarn- och bageri-verk på Stumholmen i Carlskrona. De dervid förekommande omständigheter och de fördelar, som genom denna anläggning skulle stationen beredas, utbeder jag mig att längre fram i detta anförande få närmare utveckla.»

»Då jag nu från denna allmänna inledning öfvergår till framställningen om de särskilda behof för Sjöförsvaret, som dels i det föregående blifvit antydda och dels dessutom förekomma samt till hvilkas fyllande medel borde vid nu instundande Riksdag af Rikets Ständer äskas, utbeder jag mig i underdånighet att få anmäla frågorna derom i den ordning, hvartill behofvens fördelning i sådana, som fordra *ständiga* eller ordinarie anslag, och sådane, som äro att betrakta såsom *tillfälliga* och således blott kräfva extra anslag, samt, hvad de förra beträffar, Riks-statens nuvarande uppställning föranleder. Hvad således först angår rubriken:

1:o) *Aflönings-stater,*

så och då aflöningarne för den Sjöförsvars-departementet tillhörande personal af Rikets sednast församlade Ständer i allmänhet skäligen lämpades efter nutidens lefnadsbehof och dessa sedermera icke undergått någon väsendtlig förändring, följer häraf, att de då efter nämnda grund bestämda aflönings-anslagen för de särskilda

Korpserna och Staterna fortfarande äro behöfliga och att således jemkning i desamma icke bör ifrågasättas för andra fall, än att antingen något af Rikets Ständer vid ett anslags beviljande fästadt förbehåll föranleder minskning deri, eller giltiga skäl kunna anföras för lämplig förhöjning i andra. I förra afseendet förekommer då, att, enär Eders Kongl. Maj:t, med anledning af hvad Rikets Ständer vid sista Riksdagen yttrat i fråga om minskning af dåvarande antalet Amirals-beställningar, under den 2 Februari 1858 i Nåder förordnat om utfärdande af en med Rikets Ständers dervid uttalade önskan öfverensstämmande aflönings-stat för *Flottans Officers-korps*, hvarigenom å korpsens löne-anslag bereddes och jemväl från och med April månad samma år Stats-verket tillgodokommit en afsedd årlig besparing af 1,800 R:dr R:mt, berörda anslag alltså nu borde med detta belopp förminskas. Det vore dock af följande skäl önskligt om en del deraf kunde få tillsvidare på staten bibehållas. Befälhafvande Amiralen i Carlskrona får nemligen, i följd af så väl det vidsträckta chefskap han utöfvar, som andra för stället egna förhållanden, vidkännas så dryga representations-kostnader, att den med befattningen förenade löne-inkomst icke förslår till deras betäckande, utan dess innehafvare icke sällan finner sig nödgad till enskilda uppoffringar; och billigheten fordrar således, att ytterligare någon löneförmån embetet tillägges. Tillgång härtill kan ock, i min tanke, framdeles lämpligen beredas på det sätt, att de tre befintliga Amirals-lönerna alla blifva lika med nuvarande Kontre-amirals-lönen, och att af den sålunda uppkommande besparing bildas tvenne belopp, det ena å 1,500 och det andra å 1,000 R:dr R:mt, af hvilka det förra skulle tillfalla Befälhafvande Amiralen i Carlskrona och det sednare Chefen i Förvaltningen af Sjö-ärendena. Denna åtgärd, hvilken jag nu i underdånighet tillstyrker, kan likväl ej vidtagas annorlunda än i den mån Amirals- och vice Amirals-lönerna blifva lediga; och vågar jag derföre underdånigst hemställa, om icke Eders Kongl. Maj:t skulle, i fall den sålunda ifrågaställda åtgärden vinner Dess Nådiga gillande, finna skäl i Nåder föreslå Rikets snart sammanträdande Ständer att, intilldess verkställighet deraf kan ega rum, af ofvanberörde på staten för Flottans Officers-korps odisponerade belopp må der få qvarstå 1,500 R:dr R:mt, att för representations-kostnaders bestridande tilldelas Befälhafvande Amiralen i Carlskrona, som företrädesvis är i behof af denna ökade löneförmån, i följd hvaraf emellertid nu endast 300 R:dr samma mynt skulle från löne-anslaget för nämnda korps komma att afgå.»

Anslaget för Flottans Officers-korps.

»Beträffande åter de aflönings-anslag, som, efter min åsigt, tarfva tillökning, så möter dervid främst frågan om förhöjning i den *Flottans Matroser* nu bestådda kontanta aflöning. Angelägenheten af en sådan förhöjning tror jag mig hafva ådagalagt uti inledningen till detta anförande och utbeder mig alltså att, då jag nu i underdånighet framlägger förslaget derom, få till stöd för detsamma endast åberopa de skäl, som der blifvit uppgifna.»

Anslaget för Matros-korpsen.

»Flottans Matros-korps utgöres af 200 matroser och 200 jungmän, hvilka

alla, utom matportion in natura, åtnjuta kontant dag-aflöning. Denna är för matroserna bestämd till 25 öre Riksmynt om dagen, men 100 bland dem, som benämnas första klass matroser, uppbära derutöfver en särskild tillökning, hvilken för 70 utgår med 25 öre och för 30 med blott 12½ öre om dagen; hvaremot någon dylik förmån hittills icke de öfriga 100 matroserna tillgodokommit. Jag föreslår nu i underdånighet, att för de 30 första klass matroserna med lägsta tillökningen denna måtte från 12½ förhöjas till 25 öre om dagen, eller hvad de öfriga 70 redan åtnjuta, samt att åt de 100 öfriga matroserna äfven måtte beredas ett dagligt tillskott å aflöningen af 15 öre per man, hvarigenom sammanlagda kontanta dag-aflöningen skulle för den egentliga matrosen utfalla med 40 öre och för hvarje första klass matros, utan åtskillnad, med 50 öre Riksmynt. För den händelse, att detta förslag, såsom jag vågar hoppas, af Eders Kongl. Maj:t i Nåder gillas, anhåller jag tillika i underdånighet, det Eders Kongl. Maj:t täcktes, med framställning derom till Rikets Ständer, i nåder äska det för ändamålet erforderliga belopp af . . . . . R:mt R:dr 6,843: 75 öre, genom hvars tilläggande till Matros-korpsens nuvarande aflönings-anslag 37,786 R:dr 25 öre, detta skulle blifva förhöjdt till 44,630 R:dr R:mt.»

Anslaget för Skeppsgosse-korpsen.

»Äfven i anslaget för *Flottans Skeppsgosse-korps* fordras någon tillökning. Redan före sednaste Riksdag anmäldes af Befälhafvande Amiralen i Carlskrona behofvet af ökad lärare-personal vid Skeppsgosse-skolan derstädes, på det att undervisningen i densamma måtte kunna på ett för lärjungarne mera fruktbringande sätt ordnas; men det derom framställda förslag ansågs då ännu icke vara nog beredt, för att öfverlemnas till Rikets Ständers bedömande, hvadan Kongl. Maj:t inskränkte sig till att, enligt hvad Befälhafvande Amiralen för sådant fall föreslagit, af Rikets Ständer äska, jemte någon tillökning i de vid skolan anställda tvenne ordinarie lärarnes löner, ett nytt arfvode af 450 R:dr R:mt för en Duplikant, hvilket ock af Rikets Ständer beviljades.»

»Efter Riksdagen uppdrogs emellertid åt särskildt utsedde Kommitterade att granska och omarbeta de för undervisnings-anstalterna vid Flottans stationer gällande föreskrifter; och då Skeppsgosse-skolan i Carlskrona är en fristående läroanstalt, der undervisningen måste vara ordnad på annat sätt, än i tillämpningsskolorna, hafva nu Kommitterade, för fullgörande af berörda uppdrag, genom Förvaltningen af Sjö-ärendena till en början inkommit med förslag till nytt Reglemente för nämnda skola, hvilken, i följd deraf, skulle väsendtligen ombildas. Behofvet af en sådan ombildning ådagalägges derigenom, att, enligt hvad redan tillförene blifvit i underdånighet anmäldt och de nu af Förvaltningen insända handlingar ytterligare bestyrka, antalet af de i skolan intagne lärjungar är alltför stort i förhållande till den fåtaliga lärare-personalen, hvilken följaktligen ej medhinner att, såsom sig bör, bestrida undervisningen. I medeltal har nemligen undervisningen i skolan årligen begagnats af 280 skeppsgossar, af hvilka 50 tillhört sko-

lans högre afdelning, som skötes af ena ordinarie läraren, och de öfriga 230 lägre afdelningen, der undervisningen i tvenne särskilda klasser, men inom samma läsrum, bestrides sålunda, att omkring 170 gossar äro i sådant hänseende anförtrodda åt andre ordinarie läraren och duplikanten samt 60 åt en matros eller en numera Under-officer; men detta missförhållande emellan lärare och lärjungar har på undervisningen utöfvat den menliga verkan, att vanligen endast 14 gossar hvarje år kunnat uppflyttas från skolans lägre till dess högre afdelning och ett ungefärligen lika antal derifrån till Under-officers-skolornas förberedelse-klass. På det att nu Skeppsgosse-skolan framdeles må kunna bättre motsvara sin bestämmelse, än under för hand varande förhållanden varit möjligt att åstadkomma, hafva Kommitterade föreslagit, att då skolan, vid jemförelse emellan de af dem afsedda föremålen för undervisningen der och de för de lägre klasserna af Allmänna Läroverken, kunde ställas emellan lägre Elementar-läroverk med 2 och 3 klasser, densamma borde, med hänseende till det stora antalet gossar, som skola undervisas, fördelas i trenne klasser med hvar sin lärare, af hvilka en skulle utöfva allmäuna tillsynen öfver undervisning och ordning inom skolan samt vara dess Rektor, men de 2 öfriga benämnas Kolleger; hvarförutan vid skolan borde anställas en biträdande lärare med skyldighet att, jemte tillfälliga monitörer af Matroskorpsen, tjenstgöra der behofvet mest fordrade sådant biträde och detta lämpligast kunde användas. Som likväl det med den sålunda ifrågaställda förändringen i skolans organisation åsyftade ändamål antagligen icke skulle vinnas, utan såvida till lärare vid skolan erhölles skickliga personer och desse kunde för någon längre tid vid densamma fästas, hafva Kommitterade vidare hemställt, att, jemte det åt den föreslagna Rektorn ansloges i årlig lön 1,200 R:dr och i arfvode 300 R:dr, samt åt biträdande läraren i lön 600 R:dr Riksmynt årligen i stället för det nu till Duplikanten utgående arfvode af 450 R:dr samma mynt, Rektorn och Kollegerne, för hvilka sednare de tvenne nu å stat upptagne lärare-lönerna à 1,000 R:dr Riksmynt hvardera skulle bibehållas, tillika måtte, på sätt för lärare vid de allmänna elementar-läroverken är bestämdt, undfå försäkran att, efter 5, 10 och 15 års tjenstgöring, å sina löner erhålla tillökning, hvilken dock, af skäl, bland annat, att lärotiden vid Skeppsgosse-skolan vore kortare än vid nämnda läroverk, hvarje gång ej borde utgå med mera, än 250 R:dr, så att läraren efter 10 års tjenstgöring komme i åtnjutande af 50 proc. förhöjning i ursprungliga lönen.»

»Enligt nu uppgifna grunder skulle för Skeppsgosse-skolan i aflöning erfordras:

för 1 Rektor	lön 1,200,		
	arfvode 300.	1,500.	
» 1 Kollega	lön 1,000.		
	Transport	2,500	

Transport 2,500.
för 1 Kollega . . . . . lön 1,000.
» 1 biträdande lärare . . . . . d:o 600.
till monitörer af Matros-korpsen, att för läse-år utgå med högst 40 R:dr, förslagsvis . . . . . 200.
» förhöjning af Rektors och Kollegers löner efter vissa tjenste-år, likaledes förslagsvis . . . . . 1,000.
hvaremot hvad i detta sednare afseende kunde ytterligare erfordras afsetts att af särskilda medel utgå.

Således tillhopa R:dr R:mt 5,300,
hvarifrån dock skulle afgå sammanlagda beloppet af de nuvarande lärare-lönerna och duplikants-arfvodet med . . . . . 2,450.
då således återstode en summa af 2,850,
hvilken Förvaltningen af Sjö-ärendena, med förordande af hvad Kommitterade i ämnet föreslagit, underdånigst hemställt, såsom ständig anslags-tillökning, måtte af Rikets snart sammanträdande Ständer äskas, då deremot kostnaden för skol-lokalens behöfliga utvidgning, som beräknats till 350 R:dr Riksmynt, äfvensom utgifterna för erforderliga skol-materialier, förmälts kunna bestridas af femte Hufvudtitelns medel»

»Då Skeppsgosse-skolan, som skall utgöra grundvalen för de öfriga lägre undervisnings-anstalterna vid Flottans station i Carlskrona, icke i sitt nuvarande skick kan uppfylla denna sin vigtiga bestämmelse, samt hvad förbemälde Kommitterade, till afhjelpande af skolans nuvarande, i ögonen fallande, brister föreslagit, synes mig vara välgrundadt, och böra leda till det åsyftade ändamålet, finner jag mig, då detta likväl icke utan den derför ifrågasatta anslags-tillökning kan vinnas, förpligtad att i underdånighet hemställa, att, derest denna min nu uttalade åsigt af Eders Kongl. Maj:t Nådigst gillas, beloppet af samma tillökning måtte vid instundande Riksdag af Rikets Ständer i Nåder äskas med . . . . . R:dr R:mt 2,850, att uppföras under anslaget för Skeppsgosse-korpsen, derå nuvarande aflöningen för Skeppsgosse-skolans lärare är uppförd, hvarigenom anslaget skulle blifva från 5,710 R:dr 80 öre till 8,560 R:dr 80 öre förhöjdt.»

Ang förändr. af Konstruktions-korps. organisation

»I underdåniga skrifvelsen den 27 Januari 1858, angående reglering af utgifterna under Riks-statens femte Hufvudtitel, hade Rikets då församlade Ständer, med hänseende till de af Eders Kongl. Maj:t i Nåder äskade löneförhöjningar för Flottans Konstruktions-korps, yttrat sig förmoda, att den korpsen åliggande tjenstgöring skulle kunna bestridas af ett mindre antal Officerare, än staten nu upptager, samt derföre i underdånighet anhållit, det Eders Kongl. Maj:t täcktes låta uppgöra och till Rikets nästsammanträdande Ständer öfverlemna förslag till ny löne-

löne-stat, lämpadt efter den förändrade organisation af nämnde korps, Eders Kongl. Maj:t kunde finna mest lämplig och ändamålsenlig; hvarvid Rikets Ständer dock, utan att ingå i närmare granskning af de för korpsens särskilda löntagare föreslagna lönebelopp, ställde dessas sammanräknade summa för tiden af nu löpande statsreglering, till Eders Kongl. Maj:ts Nådiga disposition, för att till löneförbättring för korpsens personal användas.»

»Vid den 17 påföljde Februari gjord anmälan häraf, behagade Eders Kongl. Maj:t i Nåder fastställa Interims-stat för Konstruktions-korpsens aflönande under åren 1858—1860 och tillika åt dess Sekund-chef uppdraga att förslag till förändrad sammansättning af nämnda korps, grundadt på sådan inskränkning i Officerarnes antal, som med fullgörandet af de korpsen åliggande vigtiga tjenstebestyr kunde finnas förenlig, med första uppgöra och till Eders Kongl. Maj:t i underdånighet inlemna. Det sålunda infordrade förslaget afgafs emot slutet af sistlidet år, dervid bemälde Sekund-chef yttrade den mening, att, så vida de Konstruktions-korpsen tillhörande mångfaldiga och vigtiga tjensteåligganden skulle kunna vederbörligen fullgöras, någon väsendtlig inskränkning af dess personal ej kunde ega rum.»

»Han föreslog derföre, att antalet af korpsens Officerare, nu bestående, utom Sekund-chefen, af 1 Kapten, 2 Kapten-löjtnanter med högre och 2 med lägre lön, 4 Premier-löjtnanter och 4 Sekund-löjtnanter, eller tillhopa 14, måtte minskas till 12 och, med bibehållande af nuvarande Interims-statens lönebestämmelser, efter tjensteuppdragens vigt så fördelas inom de olika graderna, att en blifvande Stat för korpsen komme att upptaga: 1 Öfverste och Sekund-chef, 1 Kapten, 3 Kapten-löjtnanter med högre och 3 med lägre lön, 2 Premier- och 2 Sekund-löjtnanter, i hvilket fall Officerarne dock borde frikallas från åtskilliga uppgifna, utom omfånget för deras egentliga befattningar liggande polisbestyr och 2 tjenstgörings-arfvoden för lönlöse Officerare å Staten uppföras, äfvensom att för öfrigt, i stället för nu bestådda 3 Under-konstruktörs-löner, måtte beräknas 2 sådana löner och ett Elevs-arfvode, hvarigenom Statens slutsumma blefve 30,650 R:dr riksmynt, eller lika med det vid sista Riksdagen för korpsen beviljade aflöningsanslag.

»Derefter hördes i ämnet Förvaltningen af Sjö-Ärendena och förmälde sig anse, att, då fråga varit väckt derom, att upplösa Konstruktions-korpsen och ersätta densamma medelst konstruktörer, antagna efter ackord från de enskilda skeppsvarfven, således lämpligheten af ett sådant förslag först borde tagas i betraktande. Härvid förekomme då, hurusom obestridligt få yrken funnes, som fordrade mera omfattande kunskaper, praktisk erfarenhet och inre fallenhet, än skeppsbyggnadskonsten, när fråga vore om konstruktion af större krigsfartyg och utförandet af deras byggnad. Utom det att konstruktören måste innehafva de högre

matematiska och fysiska kunskaper, hvilka, jemte en under längre tidrymd samlad erfarenhet, fordrades för bestämmandet af skeppskroppens ändamålsenligaste form och egenskaper i öfrigt, måste han tillika vara ej allenast i viss mån sjöman, för att kunna bedömma omständigheter, som ega gemenskap med tacklingen och inredningen, utan äfven artillerist, emedan bestyckningens beskaffenhet utgör utgångspunkten för ett krigsfartygs konstruktion, och konstruktören således icke, utan någorlunda insigter i artilleri-vetenskapen, kan vid fartygets konstruerande tillbörligt afse hvad som fordras, för att bestyckningen skall kunna ändamålsenligt användas. Dessutom måste konstruktören ega kännedom ej mindre om beskaffenheten af de olika slags materialier, som i fartygsbyggnaden ingå, samt deras behöriga anbringande för att åt densamma bereda största möjliga styrka och varaktighet, än ock om allt hvad med byggnadsarbetets anordnande och utförande eger gemenskap; hvarförutan fullständig kännedom om användandet af ångkraften för fartygs framdrifvande och hvad dermed stode i sammanhang, numera vore för hvarje konstruktör oumbärlig. Vid konstruktionen af vanliga lastfartyg kunde det vara möjligt att bringa de genom theori och erfarenhet vunna satser i afseende på form och byggnadssätt under allmännare och lättfattligare reglor, efter hvilka skeppsbyggeri i dess enklare form kunde handtverksmessigt utöfvas; men annorlunda vore förhållandet med en så sammansatt byggnad, som ett större krigsfartyg. Men om äfven antages, att personer kunde finnas, hvilka, begåfvade med ovanliga naturanlag, genom sjelfbildning och på praktisk väg, förvärfvat utmärkt skicklighet i alla delar af skeppsbyggerikonsten, kunde dock dylika tillfälliga undantag ej göra umbärlig en korps, som mera uteslutande egnat sig åt byggandet af krigsfartyg och hos hvilken följaktligen ofvan antydda egenskaper säkrast kunde väntas vara förenade. En sådan korps syntes för öfrigt lika litet kunna undvaras för Flottan, som Ingeniör-korpsen för Arméen, fastän fästnings-byggnadskonsten egde lika mycken beröring med civil byggnadskonst, som konstruktionen af krigsfartyg hade med den af lastfartyg.»

»På grund af hvad sålunda anfördt blifvit anser Förvaltningen nödvändigt, att en särskild Konstruktions-korps för Flottan samt en högre läroanstalt till bildande af de individer, som i korpsen skola inträda, fortfarande af Staten bekostas, hvaraf dock icke följde, att denna korps oundgängligen behöfde vara hvarken så talrik eller så sammansatt, som den nuvarande.»

»Hvad nemligen först beträffade korpsens personal, så erfordrades för de skeppsbyggnadsarbeten, som kunde antagas under vanliga förhållanden förekomma vid Svenska Flottan, icke något stort antal med här förut antydda omfattande kunskaper och erfarenhet, och icke eller syntes lämpligt, att sådana personer användes till befattningar vid arbetsposter, som i de flesta fall skulle kunna skötas af verkmästare, på hvilkas insigter och redbarhet ändock ytterst berodde, att materialierna ändamålsenligt och hushållsaktigt användas samt att arbetet med drift utföres. Om der-

före den närmare tillsynen vid arbetsposterna öfverflyttades på de skickligaste och mest erfarne bland verkmästarne och konstruktions-officerarne tillika, såsom äfven Sekund-chefen föreslagit, befriades från åtskilliga deras egentliga befattningar icke tillhörande bestyr, såsom att verkställa utvisitationer å afgående fartyg och eldvisitationer å arbetsposterna, att visitera arbetsmanskapet m. m., äfvensom från deltagandet i virkes- och öfriga leverans-besigtningar, skulle konstruktions-korpsens med bestämda löner på stat anställda personal kunna inskränkas till 3 förste och 3 biträdande konstruktörer, af hvilka sistnämnde en afsåges att vara informations-officer och biträdande å rit-kontoret vid Carlskrona station; men då samtlige desse konstruktions-officerare, alla erforderliga för befattningar med vidsträckt ansvar, måste innehafva de kunskaper och den erfarenhet, som berättigade dem till högre aflöning, än som bestås Premier- och Sekund-löjtnanter vid Flottans Officers-korps, samt deras grad äfven borde motsvara aflöningen, syntes ingen af dem böra erhålla lägre grad än Kapten-löjtnants vid nyssnämnda korps. Den oegentlighet, som i afseende på gradbenämningarne för närvarande vid Konstruktions-korpsen förekomme, att Sekund-chefen benämnes Öfverste, medan öfriga grader vid korpsen hafva samma benämningar, som vid Flottan, kunde lämpligen afhjelpas sålunda, att, såsom ock tillförene egt rum, samtliga Officerarne tillades gradbenämningar i likhet med dem vid Flottans Mekaniska korps, för hvilket fall och då Chefskapet för Konstruktions-departementet vid Flottans Hufvudstation vore af sådan vigt, att detsamma fullt motsvarade Öfverste-löjtnants-befattning, Förvaltningen underdånigst föreslår, att korpsen måtte utgöras af 1 Öfverste, 1 Öfverste-löjtnant, 1 Major och 3 Kaptener, samt dessutom å dess stat uppföras lön för en virkes-kontrollör, som vore erforderlig för vården och kontrollen af det betydliga virkesförrådet i Carlskrona samt, med hänseende till virkets vård och bedömandet af dess lämplighet för särskilda ändamål, måste ega insigter, hvilka ej hos Flottans räkenskaps-tjenstemän kunde förväntas, likasom äfven vid hans antagande andra grunder borde följas, än vid tillsättande af varfs-uppbördsmän, hvadan han ock borde stå under Konstruktions-departements-chefens närmaste befäl eller tillhöra hans kontor; hvaremot, med afseende på virkesförrådets vid Stockholms station mindre betydenhet, kontrollen deröfver kunde, emot skäligt arfvode, uppdragas åt någon vid varfvet anställd, dertill lämplig person. — Genom en sådan förändring af Konstruktions-korpsen vunnes den fördelen, att Staten ej belastades med ständiga löner till större personal, än som oundgängligen behöfdes, äfvensom derigenom undvekes en bland de största olägenheterna af korpsens nuvarande organisation, eller ojemn och långsam befordran till den grad, der löneförmånerna åtminstone någorlunda motsvara anspråkslösa lefnadsbehof; men deremot måste utvägar påtänkas att, i mån af nuvarande personalens afgång, komplettera korpsen med dertill lämpliga personer. I sådant afseende kunde vara tjenligt, dels att medelst arfvoden, afpassade efter nedlagd möda eller ådagalagd skicklighet, förmå yngre Officerare vid Flottan, som dertill ega fallenhet, att

egna sig åt konstruktions-vetenskapens theoretiska studium och bereda dem tillfälle till förvärfvande af utvidgad praktisk skicklighet genom tjenstgöring vid konstruktions-detaljen å varfven, och dels att, medelst tillräckliga resestipendier, sätta personer, som genom kunskaper, ådagalagda vid undergångna examina, samt visad fallenhet och arbetsamhet berättiga till större förhoppningar, i tillfälle, att, under tjenstgöring å främmande varf eller genom inhemtad undervisning vid någon större skeppsbyggnadsskola, utbilda sig till skickliga konstruktörer. Detta sätt att komplettera Konstruktions-korpsen lofvade att blifva fördelaktigt icke allenast för dem, som egna sig åt densamma, enär desse kunde inom Flottan vinna befordran så långt sådan plägar ske i tour och ej hade att befara den långsamhet häruti, som vanligen egde rum inom en fåtaligare korps, utan äfven för det allmänna, emedan konstruktörerne före sitt inträde i korpsen haft tillfälle att praktiskt förvärfva någon erfarenhet jemväl såsom sjömän, och för öfrigt ett gagneligt samband emellan Konstruktions-korpsen och Flottans Officer-korps derigenom befrämjades. Skulle emellertid svårigheter yppas vid att sålunda från Flottan ersätta inträffande afgång inom Konstruktionskorpsen, återstode dock alltid utvägen att medelst arfvoden och resestipendier vid korpsen fästa andra personer med utmärktare anlag för yrket. I begge fallen borde dock dessa understöd till beloppen icke på förhand bestämmas, emedan tillfälliga förhållanden kunde behöfva dervid tagas i betraktande, utan syntes lämpligast vara, att den del af korpsens aflönings-anslag, som ej utginge till dervid anställda personal, afsattes till Eders Kongl. Maj:ts Nådiga disposition, att för omförmälda ändamål användas. Vidkommande lönebeloppen, så föreslår i underdånighet Förvaltningen, att desamma, fördelade såsom hittills i lön och tjenstgöringspenningar, måtte för Öfversten, Majoren och äldste Kaptenen bibehållas utan förändring, men bestämmas för Öfverste-löjtnanten till likhet med högre Kommendör-kaptens-lön vid Flottan, för de begge yngre Kaptenerne, med hänseende dertill, att deras tjenstgöring blefve trägnare och utsigten till befordran ringare, än för Kapten-löjtnanter vid Flottan, till 2,500 R:dr hvardera och för Wirkes-kontrollören vid Carlskrona station till 1,200 R:dr, hvadan korpsens stat skulle upptaga:

för Öfversten och Sekund-chefen	lön	R:mt	R:dr	4,500: —
» Öfverste-löjtnanten	d:o	»	»	4,000: —
» Majoren	d:o	»	»	3,500: —
» 1 Kapten	d:o	»	»	3,000: —
» 2 Kaptener, à 2,500 R:dr	d:o	»	»	5,000: —
» Wirkes-kontrollören i Carlskrona	d:o	»	»	1,200: —
	=	R:mt	R:dr	21,200: —
samt dessutom:				
arfvode till Informations officeren		R:mt	R:dr	450: —
	Transp.	R:mt	R:dr	21,650: —

Transp.	R:mt	R:dr	21,650: —
arfvoden till 6 Werkmästare, hvilka med lön på Flottans Timmermans- och Handtverks-stat, tjenstgöra såsom befälhafvare vid arbetsposter, à 400 R:dr hvardera . .	»	»	2,400: —
arfvode till en Wirkes-kontrollör vid Stockholms station .	»	»	200: —
arfvoden till erforderliga Ritare vid Konstruktions-kontoren	»	»	1,000: —
Till Kongl. Maj:ts Nådiga disposition, att utgå till resestipendier, arfvoden för tillfällig tjenstgöring m. m. .	»	»	5,400: —
tillhopa	R:mt	R:dr	30,650: —

»Då likväl den sålunda föreslagna förändrade organisationen af Flottans Konstruktions-korps icke utan betydliga kostnader för Staten och ej eller utan mehn för arbetenas gång kunde genast verkställas, anser Förvaltningen nu gällande Interims-stat för korpsen böra tillsvidare fortfarande tillämpas, samt de Officerare, hvilka enligt densamma nu uppbära aflöning, berättigas att till och med kapten-löjtnantsgraden i tour tillträda högre löner, så att endast den lägsta efter skedd uppflyttning ledigblifna lönen besparades, för att användas i första rummet till bildande af de nya lönerna och bestämda arfvodena, hvarvid dock borde iakttagas att, så vidt sig göra läte, Wirkes-kontrollörerna tillsattes före näst skeende inventering af ekevirkes-förråden, som, enligt gällande föreskrift, inträffade år 1861.»

»Hvad Förvaltningen af Sjö-Ärendena sålunda andragit till stöd för åsigten, att en särskild Skeppsbyggnads- eller Konstruktions-korps, fastän fåtaligare än den nuvarande, bör vid Eders Kongl. Maj:ts Flotta bibehållas, finner jag så välgrundadt, att jag deruti till alla delar instämmer. I afseende åter på grunderna för en förändrad organisation af denna korps måste jag något skilja mig från den mening, Förvaltningen derom uttalat. Ehuru jag nemligen, lika med bemälda embetsverk, anser tjenstgöringen inom korpsen både kunna och böra så ordnas, att dess officerare icke, såsom nu är fallet, blifva sysselsatta uti underordnade förrättningar, som lämpligen kunna bestridas af skicklige Werkmästare, samt korpsen äfven bör frikallas från större delen af de för dess egentliga bestämmelse fremmande bestyr, Förvaltningen uti sin ofvanberörda underdåniga framställning antydt, tror jag dock en sådan befrielse icke, åtminstone för det närvarande, kunna utan stora svårigheter utsträckas jemväl till den korpsen nu åliggande kontrollen öfver skeppsmätningarne. Då emedlertid, för utöfningen af denna kontroll i Stockholm, Göteborg och Carlskrona, hvilken särdeles å förstnämnda 2:ne ställen medför trägen sysselsättning, fortfarande skulle, såsom hittills, erfordras 3 af Chefen för Sjöförsvars-departementet dertill förordnade onstruktions-officerare, följer häraf, att utöfver det antal af 6

Officerare, hvartill Förvaltningen, som afsett jemväl berörde kontroll-befattningars skiljande från Konstruktions-korpsen, velat hafva Korpsens Officers-personal inskränkt, ytterligare 3 Officerare af lägre grad der måste bibehållas; hvaremot, enär åtskilliga af de förrättningar, som, enligt Förvaltningens förslag, skulle öfvertagas af Verkmästare, kunna af bemälde Officerare bestridas, de ifrågasatta verkmästare-arfvodena i stället kunna från 6 till 4 förminskas. Beträffande åter den öfriga Officers-personalen, så och då konstruktions-officerarne, enligt redan gällande föreskrifter, deri någon ändring nu icke afses, stå under vederbörande Stations- och Varfs-chefs direkta befäl samt Sekund-chefen ej eller i öfrigt öfver Konstruktions-korpsen utöfvar något chefskap i egentlig mening, hvilket deremot tillkommer Chefen för Sjöförsvars-departementet, såsom Chef för Flottan och densamma tillhörande korpser, skulle vid dessa förhållanden en särskild Öfverste och Sekund-chef för Konstruktions-korpsen kunna undvaras och ersättas med en Regements-officer, helst dessutom det med Sekund-chefs-befattningen förenade uppdrag att vara Ledamot i Förvaltningen af Sjö-ärendena icke förutsätter större mått af insigter och erfarenhet, än som måste innehafvas af Chefen för Konstruktions-departementet i Carlskrona, så framt denne skall kunna anses fylla sin plats. Jag tror derföre Öfverste- och Sekund-chefsbefattningen med fog kunna från planen för en förändrad organisation af Konstruktions-korpsen utelemnas, och tillåter mig alltså att, efter denna och öfriga i det föregående uppgifna ändringar uti Förvaltningens omförmälda statsförslag, samt enär, i följd af Eders Kongl. Maj:ts den 20 sistlidne September fattade Nådiga beslut, lönebeloppen för virkes-inspektörerne tills vidare icke kunna till siffran bestämmas, till Eders Kongl. Maj:ts Nådiga pröfning och gillande framlägga följande förslag till stat för nämnda korps:

1 Öfverste-löjtnant	lön	R:mt	R:dr	4,000: —
2 Majorer, à 3,500 R:dr	d:o	»	»	7,000: —
1 Kapten	d:o	»	»	3,000: —
2 Kaptener, à 2,500 R:dr	d:o	»	»	5,000: —
3 Löjtnanter, à 1,200 R:dr	d:o	»	»	3,600: —
	=	R:mt	R:dr	22,600: —

af hvilka lönebelopp $^2/_3$:delar skulle utgöra egentlig lön och $^1/_3$:del tjenstgöringspenningar.

Arfvode till Informations-officern	R:mt	R:dr	450: —
Arfvoden till 4 verkmästare, hvilka, uppbärande löner på Flottans Timmermans- och Handtverks-stat, tjenstgöra såsom Befälhafvare vid arbetsposter, à 400 R:dr hvardera	»	»	1,600: —
Arfvode till ritare vid Konstruktions-kontoren	»	»	1,000: —
Transp.	R:mt	R:dr	25,650: —

	Transp. R:mt R:dr	25,650: —
Till Eders Kongl. Maj:ts Nådiga disposition, att användas till aflöning åt virkes-inspektorerne och resestipendier, m. m.	» »	5,000: —
	tillhopa R:mt R:dr	30,650: —

»För den händelse att nu af mig tillstyrkta förslag till Konstruktions-korpsens förändrade organisation vinner Eders Kongl. Maj:ts Nådiga bifall, hemställer jag underdånigst, att samma förslag må Rikets nästsammanträdande Ständer i Nåder meddelas med tillkännagifvande, att den vid sista Riksdagen för korpsen beviljade anslagssumma 30,650 R:dr Riksmynt fortfarande, äfven efter dess förändrade organisation, för densamma erfordras och således bör oförminskad anvisas.»

»Skulle merberörde organisationsförslag sålunda komma till verkställighet, borde, i följd af den derigenom förorskade betydliga minskning i antalet af Konstruktions-korpsens officerare, hvilka skulle, utan afseende på ålder i tjensten, få af af Flottans Styrelse användas på de platser, för hvilka de finnas bäst passa, bestyret med vrakeke-utstämplingen, från korpsen öfverflyttas på den numera bättre än tillförene ordnade Skogsstyrelsen, och öfriga konstruktions-officerarne nu uppdragna förrättningar, som kunna anses ligga utom omfånget för deras egentliga verkningskrets, öfvertagas af dels verkmästare och dels andra personer, på sätt genom reglementariska föreskrifter framdeles komme att stadgas; hvarjemte i afseende på öfvergången till korpsens nya stat borde förhållas såsom Förvaltningen derom föreslagit; och hvad angår sättet att, sedan Flottans Konstruktions-korps hunnit, enligt nu framlagda organisationsplan inskränkas och ordnas, ersätta vid densamma inträffande afgång, synes mig, på de skäl Förvaltningen anfört, dess rörande denna fråga afgifna förslag vara antagligt, likväl med det tillägg, att den, som söker inträde vid korpsen, förklaras böra derförinnan hafva genomgått först en för detta ändamål bestämd kurs vid högre Militär-läroverket å Marieberg och sedermera i Carlskrona, medelst undergående af konstruktions-officersexamen, aflagt prof på insigt uti de särskilda ämnen, som det tillhör skeppsbyggaren att känna, men hvilka icke vid förenämnda läroverk utgjort föremål för undervisningen.»

Ang. Flottans Civil-stat.

För *Flottans Civil-stat* behagade Kongl. Maj:t, vid sista Riksdagen, enligt upprättad projekt-stat, i Nåder föreslå en till 100,800 R:dr Riksmynt förhöjd aflöningssumma, hvarmed afsågs att, jemte det, emot indragning af ljuspenningarne, tjenstemännens löner i allmänhet skäligen förhöjdes, tillika följande förändringar skulle i Staten kunna tillvägabringas, nemligen: vid *Carlskrona station:* en Kanslist-tjensts förändring till Registrators-beställning vid Befälhafvande Amiralens kansli med förhöjd lön af 1,500 R:dr; bildandet af en ny lön å 1,200 R:dr åt en Inspektor såsom Redogörare vid beklädnadsförrådet samt uppförandet af ett särskildt anslag å 2,000 R:dr, deraf en Inventarie-förvaltare, två Regements-skrifvare och

Proviantmästaren skulle hvardera erhålla ett belopp af 500 R:dr till aflönande af tillfälligt skrifvarebiträde, emot det att i stället en Regementsskrifvare- och 11 Kammarskrifvare-beställningar, samt ett arfvode för Kommissförrådets vård vid stationen indroges, hvarigenom, med tillägg af den i ofvanberörda Registrators-lön inbegripna gamla Kanslist-aflöningen, komme att, i mån af regleringens verkställande, besparas en sammanräknad summa af 5,430 R:dr, hvilken mer än betäckte de ifrågasatta nya anvisningarne; vid *Stockholms station:* bildandet af nya löner à 2,000 R:dr hvardera, för dels en Kammarförvandt och dels en Förvaltare i och för vården af beklädnads-förrådet och uppbörden i Flottans nya kruthus, eller tillhopa 4,000 R:dr, hvaremot lönen för Bokhållaren vid f. d. Hofjagtvarfvet, 795 R:dr, blefve vid dennes afgång besparad; samt vid *Götheborgs Depôt:* uppförandet på Stat af ett arfvode af 450 R:dr, att för Auditörs-göromålens vid Depôten bestridande användas, sedan den på indragning ställde Sekreteraren och Auditören derstädes afgått, då hans lön blefve med 1,425 R:dr besparad. Vid jemförelse emellan de sålunda föreslagna dels förhöjda och dels nya aflönings-anslagen, uppgående tillhopa till 9,150 R:dr, med summan af de till indragning afsedda lönebeloppen, 7,650 R:dr, finnes det för denna reglerng af Kongl. Maj:t begärda tillskott af statsmedel vara till 1,500 R:dr Riksmynt inskränkt.»

»Rikets Ständer förklarade sig, på sätt af 15:de punkten i deras underdåniga skrifvelse den 27 Januari 1858, angående reglering af utgifterna under Rikss-tatens 5:te Hufvudtitel, inhemtas, icke hafva haft något att erinra, hvarken i afseende på de af Kongl. Maj:t äskade förhöjningar i nuvarande personals löner, eller de föreslagna beloppen för nya tjenster, som enligt förslaget borde på Staten för denna personal upptagas; men deremot hafva föranlåtits till följande förändringar i samma förslag, nemligen:

a) att ofvanberörda arfvode af 450 R:dr för Auditörs-göromålens vid Göteborgs depôt bestridande icke blifvit beviljadt, emedan dessa göromål ansetts fortfarande både böra och kunna, utan särskild vedergällning, besörjas af Depôtens på indragning ställde Sekreterare;

b) att då, i afseende på den till skrifvarehjelp åt 4 af Carlskrona stations tjenstemän begärda summa, 2,000 R:dr, förekomme, att de i stället till indragning föreslagne 11 Kammarskrifvarne vid stationen endast skulle få uppbära den hittills dem bestådda aflöning af 342 R:dr 50 öre för hvardera, men billigt vore, att desse tjenstemän, så länge de vid sina befattningar qvarstode, erhölle någon förbättring i sina nog knappa vilkor, Rikets Ständer fördenskull beslutat, att nyssberörda till skrifvarehjelp afsedda 2,000 R:dr må, i stället att på föreslaget sätt utgå, vara ställda till Kongl. Maj:ts disposition, för att såsom aflöningsförbättring efter omständigheterna fördelas emellan förbemälde 11 Kammarskrifvare, samt slutligen

c) att

c) att då lönerna vid de på indragning ställda befattningarne måste få af vederbörande uppbäras, så länge de vid dem qvarstå, hvadan dessa löner ej heller blifvit i förslaget till ny stat upptagna, men i följd häraf samtliga på staten uppförda personer endast efterhand och i mån af de till indragning afseddes afgång skulle komma i åtnjutande af de förbättrade lönevilkor, som ansetts böra dem beredas, Rikets Ständer alltså, under hemställan, att till uppförande å stat nådigst föreslagna nya tjenster må tillsättas endast i den mån anslaget sådant medgifver, anvisat ett belopp af 4,775 R:dr till fyllande af den brist, som, enligt af Rikets Ständer uppgjorda beräkningar, till en början måste i tillgångarna för aflönande af Flottans civilpersonal uppstå; och anslogo följaktligen Rikets Ständer, enligt den vid ofvan åberopade underdåniga skrifvelse bilagda tabell N:o 12, för Flottans civilstat en aflönings-summa af 105,125 R:dr, som med 4,325 R:dr öfverstiger hvad Kongl. Maj:t, på sätt berördt är, för ändamålet äskat.»

»De uti här förut anförda mom. *a)* och *b)* upptagna skäl, för deri omförmälda ändringar i den Rikets Ständer förelagda förslagsstat för civilpersonalens vid Flottans stationer aflönande utvisa ett missförstånd om sättet, huru samma stat skulle tillämpats, i fall den oförändrad blifvit af Rikets Ständer gillad. Det hade nemligen då icke kunnat ifrågakomma, att hvarken arfvodet 450 R:dr till auditörsgöromålens vid Göteborgs depôt bestridande, eller anslaget 2,000 R:dr till skrifvarehjelp åt 4 kontorsförmän vid Carlskrona station blifvit för dessa ändamål disponerade, förrän de till indragning bestämda tjenstemän, som äro skyldige att göromålen förrätta, afgått, och sålunda behofvet att medlen derför använda verkligen inträdt, utan hade nämnda belopp under tiden blifvit anvisade till minskande af de på staten uppförda tjenstemäns bidrag, för de vid då föreslagna och förut skedda regleringar på indragning ställdes aflönande, hvartill vid förslagsstatens uppgörande, särskilda medel icke beräknades, helst Rikets Ständers sedermera i detta afseende fattade välvilliga beslut icke kunde förutsättas; och måste, vid nu anförda förhållanden, omförmälda 2:ne belopp, som utgöra vilkoret för de dem motsvarande indragningar, äfven nu begäras att på aflönings-staten för Flottans civilpersonal blifva upptagne, likväl på ett sätt, som undanrödjer allt tvifvel om deras rätta användande och härnedan skall af mig i underdånighet uppgifvas.»

»Redan vid början af innevarande år hade, i följd af timad afgång bland de på indragning ställde tjenstemän, som tillhöra nyssnämnda personal, det lyckliga förhållande inträdt, att inom den af Rikets Ständer för Flottans civilstat anvisade aflönings-summa erforderlig tillgång förefanns för att, enligt den af Rikets Ständer, i hvad lönerna för så väl gamla som nya beställningar angår, gillade aflöningsstaten, kunna icke blott tilldela fulla löner åt dem, som dertill voro berättigade,

utan äfven bevilja tillfälliga arfvoden, motsvarande lönebeloppen, för bestridandet af de nya tjenster, hvilkas definitiva tillsättande Rikets Ständer endast vilkorligt medgifvit. Då nemligen härtill erfordrades:

för Carlskrona station	R:dr	67,800: —
„ Stockholms d:o	„	26,850: —
„ Göteborgs depôt	„	3,700: —
eller tillsammans	R:dr	98,350: —

och derjemte till aflöning åt följande på indragningsstat ännu qvarstående tjenstemän, nemligen:

för f. d. Sekreteraren och f. d. Förvaltaren vid Göteborgs depôt, tillhopa	R:dr	2,470: —	
„ 6 Kammarskrifvare vid Carlskrona station .	„	3,135: —	
„ Bokhållaren vid f. d. Hofjaktvarfvet . . .	„	795: —	6,400: —
eller tillhopa	R:dr		104,750: —

lemnar denna summa, afdragen från det i Riksstaten uppförda aflöningsanslag . . . . . 105,125: —

således ett öfverskott af	R:dr	375: —
som ytterligare ökas genom ett sedermera ledigblifvet aflönings-belopp af		522: 50.
så att nu å anslaget finnes en odisponerad tillgång af	R:mt Rdr	897: 50.

Detta belopp borde alltså och vid förestående reglering af denna stat derifrån uteslutas, men behöfver likväl fortfarande påräknas, om det anspråk på löneförbättring, jag utbeder mig att här få i underdånighet framställa, skulle hos Eders Kongl. Maj:t vinna nådigt afseende.»

»När vid sistförflutna Riksdag Flottans civil-stat, såsom i det föregående omförmäldt är, föreslogs till erhållande af förhöjda löner, blefvo Revisorerne och Regementsskrifvarne, ehuru de på gamla staten innehade löner till belopp af 1,170 R:dr eller nära lika med hvad deras vederlikar i 2:dra lönegraden, Förvaltare m. fl., med 1,245 R:dr åtnjöto, likväl icke uppförde till större förhöjning deri än 330 R:dr, vederlaget för ljuspenningarne inbegripet, så att de å nya staten erhöllo i lön 1,500 R:dr, då deremot bemälde vederlikar undfingo en löneförhöjning af 755 R:dr, hvarigenom deras löner blefvo till 2,000 R:dr förökade. Bemälde Revisorer och Regementsskrifvare, hvilka sålunda onekligen blefvo vanlottade, hafva nu uti ingifna skrifter, som af vederbörande Stations-befälhafvare blifvit till Eders Kongl. Maj:ts nådiga behjertande anmälda, underdånigst bönfallit, det Eders Kongl. Maj:t täcktes, med fästadt afseende ej mindre å den ställning de inom Flottans civilstat tillförene innehaft, än ock deras i sednaste tider betydligt ökade tjenstegöromål, i nåder förhjelpa dem till samma lönebelopp, som blifvit deras vederlikar

förunnade, eller 2,000 R:dr R:mt för hvardera; hvilka ansökningar Förvaltningen af Sjö-ärendena, uti infordradt underdånigt utlåtande, på det sätt tillstyrkt, att för sökanderne, som äro 6 till antalet, föreslagits en förhöjning af 400 R:dr i hvarderas lön, så att denna komme att uppgå till 1,900 R:dr, hvartill för alla 6 lönerna skulle erfordras en anslagstillökning af 2,400 R:dr R:mt.»

»Lika med Förvaltningen anser äfven jag, vid de af sökanderna anförda förhållanden, billigheten kräfva, att ytterligare någon löneförbättring kommer dem till godo, men håller tillika före, att, då redan före förra Riksdagens allmänna lönereglering någon skiljaktighet förefanns emellan sökandernes och deras förut uppgifna vederlikars lönevilkor, lönetillökningen för sökanderne alltså, med jemväl fästadt afseende på ojemnheten af den siffra, hvartill, enligt Förvaltningens förslag, deras löner skulle förhöjas, lämpligen kunde inskränkas något under de af Förvaltningen uppgifna belopp, eller till 300 R:dr för hvardera, så att sammanlagda tillökningen för de 6 ifrågavarande tjenstemännen komme att utgöra 1,800 R:dr för år, och hvarderas lön blefve bestämd till 1,800 R:dr R:mt; och tillstyrker jag derföre i underdånighet, att nådig framställning härom må till Rikets snart sammanträdande Ständer aflåtas.»

»I händelse Eders Kongl. Maj:t härtill i nåder lemnar bifall, borde utöfver de . . . . . R:dr 98,350: —

som, på sätt förut uppgifvet är, erfordras till aflönande af ordinarie civilpersonal vid Flottans stationer, å staten uppföras nu föreslagna lönetillökning för stationernas Revisorer och Regementsskrifvare med . . . . . » 1,800: —

samt ytterligare sammanräknade beloppet af de på indragningsstat ännu qvarstående tjenstemäns aflöning med . . . » 5,877: 50,

uti hvilket sistnämnda belopp finnas inbegripna de begge summor å tillhopa 2,450 R:dr, som framdeles behöfvas dels till skrifvarehjelp åt 4 Kontors-förmän vid Carlskrona station och dels såsom arfvode för auditörs-göromålens vid Göteborgs depôt bestridande;

då således hela aflönings-summan skulle uppgå till R:mt R:dr 106,027: 50.

och om från denna summa afdrages hvad Riks-staten nu består, eller . . . . . » 105,125: —

uppkommer det tillskott af R:dr 902: 50,

som derutöfver nu skulle erfordras och hvars beviljande jag underdånigst anhåller måtte af Rikets Ständer i nåder äskas, med begäran tillika, dels att af den till aflöning åt de på indragnings-stat ännu qvarstående tjenstemännen afsedda summa 5,877 R:dr 50 öre må till ordinarie staten för Flottans civil-personal få öfverflyttas: vid Sekreterarens å Göteborgs depôt bortgång 450 R:dr och i den mån

de 5 ännu qvartjenande Kammarskrifvarne vid Carlskrona station afgå 2,000 R:dr, eller tillhopa 2,450 R:dr, för att till de derför bestämda ändamål användas, emot det att återstoden 3,427 R:dr 50 öre, i mån som den genom afgång blifver obehöflig, varder Statsverket besparad och till Riksgälds-kontoret aflemnas, dels ock att, då inom nuvarande stats-anslaget för här ifrågavarande personal-tillgång finnas för lönerna vid de nya beställningar, hvilkas tillsättning Rikets sednast församlade Ständer endast vilkorligt medgåfvo, ehuru deras behöflighet af dem erkändes, samma beställningar nu må medelst fullmakter besättas.»

»I sammanhang härmed bör jag i underdånighet anmäla en af Befälhafvaren vid Flottans Stockholms-station gjord underdånig framställning derom, dels att en särskild Auditör måtte stationen bestås emot det att en kanslist-tjenst i stället blefve indragen, dels äfven att i allmänhet för stationens civile tjenstemän, såsom af tjenstegöromål lika mycket, om icke mera, betungade än deras vid de Förvaltande Verken i hufvudstaden anställde vederlikar, måtte beredas sådan tillökning i nu utgående löne-belopp, att dessa blefve på sätt tillförene egt rum, förhöjda till hvad i sådant afseende bemälde deras vederlikar genom sednaste lönereglering tillgodokommit, men finner mig icke kunna denna framställning understödja, enär, hvad förra delen deraf beträffar, enahanda fråga innan förra Riksdagen hos Kongl. Maj:t väcktes, utan att då vinna nådigt bifall, och i afseende på anspråket å ytterligare löne-förhöjning för stationens civil-personal förekommer, att denna, med undantag af Revisorn och Regements-skrifvaren, sedan början af sistförflutna år är i åtnjutande af sådan tillökning i lönerna, som kan anses skälig; likasom jag, af nyss anförda skäl, icke heller kan förorda Förvaltningens af Sjöärendena underdåniga hemställan, att lönen för dess civil-ledamot måtte från 4,500 till 5,000 R:dr Riksmynt förhöjas samt att ett särskildt arfvode af 300 R:dr samma mynt måtte för bestridande af advokat-fiskals-göromålen hos Förvaltningen beviljas och å dess aflönings-stat uppföras.»

Ang. Skärgårdsflottans Marin-bataljoner.

»Sedan under tidens lopp de bevärings-skyldiges antal inom Riket betydligt ökats, men än mera sedan bevärings-öfningarne utsträckts från 1 år till 2 och följaktligen måste fortgå i två omgångar årligen, har det befunnits olämpligt och tillika för arméens befäl för mycket betungande att, såsom nu, fortfarande exercera icke allenast den henne tilldelade talrika beväringsstyrka, utan äfven den till Flottan hörande sjöbeväringen, och fördenskull blifvit nödvändigt att vara betänkt på särskiljandet af de vid de olika vapnen bevärings-skyldiges öfningar och att söka ställa dem så, att framdeles endast Arméens beväring komme att vapenöfvas af arméens befäl. Möjligen kunde det då synas lämpligt och naturligt, att sjöbevärings-manskapets vapenöfvande öfvertoges af Flottans befäl; men häremot uppställa sig svårigheter och hinder, så allvarsamma, att de hvarken böra eller kunna lemnas utan afseende.»

»Då Flottans exercis-anslag endast i ringa mån medgifver att medelst kom-

mendering å våra egna örlogsfartyg bibringa öfning i yrket åt Flottans befäl, blir det ock för detta befäl nödvändigt att söka förvärfva sjömanna-erfarenhet så väl å fremmande nationers krigsskepp, som å enskildes så seglande som ångfartyg; och så länge denna nödvändighet beklagligen qvarstår, ligger det i vapnets och statens intresse att, långtifrån att hindra, tvärtom så mycket som möjligt uppmuntra så väl Officerare som Under-officerare att på nämnda sätt förskaffa sig insigter, till hvilkas inhemtande staten blott lemnar otillräckliga medel; hvadan ock hittills den grundsats följts, att frikostigt bevilja tjenstledighet, då sådan begärts, i ändamål att idka sjöfart, mån som man varit att åt vapnet bevara fördelen af den större öfning i yrket, som såmedelst, utan särskild kostnad för staten, står detsamma till buds, — en fördel destomera magtpåliggande, som sjömanskap, på samma gång det kräfver lång tid att förvärfva, dock är och förblifver den vigtigaste kunskap befälet på Flottan bör ega.»

»Erfarenheten har derjemte visat, att under nuvarande förhållanden, med den personal Flottan nu eger, och oaktadt det ringa antal Officerare och Under-officerare, som i vanliga fall är sjökommenderadt, Stations-befälhafvarne äro nödsakade att sommartiden sammanslå 2 eller flera befattningar åt en och samma person, hvarigenom tjensten blir särdeles trägen. Blefve nu anbefaldt, att det Flottan tilldelade bevärings-manskap skulle exerceras af Flottans befäl, så ökades naturligtvis derigenom behofvet af detta, och deraf skulle följa nödvändigheten att i betydlig mån inskränka permitterandet till sjötjenst, hvarigenom Flottan och dess befäl ginge miste om en väl behöflig, men svårt anskaffad erfarenhet i yrket, som hittills erbjudits genom sjöfart å handelsfartyg, utöfver hvad det knappa exercisanslaget förmår åstadkomma medelst kommendering å våra örlogsfartyg; ty det är tydligt och sjöfartens natur är sådan, att befattning på hvad plats som helst å handelsfartyg svårligen kan när som helst afbrytas, om än för aldrig så kort tid, lika litet som inställelse på gifven ort kan med visshet på dag och timma bestämmas, och ingen skeppsredare skulle lemna sitt fartyg till en befälhafvare, som vore tvungen att, om ock endast för 30 dagar om året, lemna sitt fartyg och befäl, och på sådant vilkor antoge ej heller en Kapten sin styrman. När härtill kommer, att tiden för bevärings-exercisen naturligen infaller under sommaren, och att, om det ock gifves handelsfartyg, som icke äro ämnade att segla hela året, dock intet sådant finnes, som icke är afsedt att vara i verksamhet under sommaren; så blir det klart, att Officer eller Under-officer, skyldig att exercera beväring, kvarken kan söka eller få anställning på handelsfartyg. Det ligger äfven i sakens natur, att Sjö-officer af nämnda åliggande likaledes skulle hindras att söka anställelse å fremmande nationers krigsskepp, dels emedan han, en gång anställd, icke vore i tillfälle att bestämma sitt punktliga infinnande till bevärings-mötet, helst han, lika litet som ombord å handelsflottan, kan veta hvilken dag fartyget må blifva beordradt till den eller den aflägsna delen af jordklotet, och dess-

utom emedan tiden emellan bevärings-mötena vore för kort att användas i fremmande örlogstjenst, om man vill att den köpta erfarenheten skall motsvara kostnaden, som tydligen för kortare tid blir jemförelsevis större än för längre.»

»Vidare, enär det vore förgäfves att på den korta tid, som är bestämd för bevärings-manskapets vapenöfningar, vilja försöka att i ringaste grad bibringa detsamma sjömanskap, vore det, såsom ändamålslöst och i ingen mån ersättande de dermed förknippade ansenliga kostnader, oklokt att i och för dessa öfningar utrusta fartyg, vare sig af seglande eller skärgårdsflottan; och då följaktligen enda syftet med sjöbeväringens exercis rimligen bör vara att, utom vana vid krigstukt och disciplin, skaffa det unga manskapet så fullständig kännedom, som möjligt, om gevärets handterande och bruk och deraf följande förtroende till det vapen, med hvilket det sannolikast en dag må komma att möta fienden, — helst sjöbeväringen vid krigstillfälle väl hufvudsakligen komme att användas å skärgårdsvapnet och alltså i samband med Arméen, — så synes som om ändamålet bäst och med minsta uppoffring skulle vinnas, om sjöbevärings-manskapets vapenöfvande, likasom hittills, inskränktes till hvad i land kan inhemtas och ställdes under ledning af befäl, som åt de delar af krigstjensten, hvilka hufvudsakligen böra utgöra föremål för bevärings-exercisen, kunde egna sig mera uteslutande, än hvad billigtvis kan fordras af Flottans befäl, för hvilket landt-exercis och marcher m. m. måste vara blott en bigren af yrket, så framt icke för sjötjensten långt vigtigare åligganden skola åsidosättas till men för det vapen, som främst af allt fordrar sjömän och sjömanskap.»

»I betraktande alltså af hvad nu blifvit anfördt och derest Eders Kongl. Maj:t icke ogillar hvad Bevärings-kommittéen rörande denna fråga i sitt underdåniga betänkande antydt, vågar jag i underdånighet framställa den mening, att till sjöbeväringens vapenöfvande efter hand borde uppsättas fem bevärings-bataljoner, att förläggas vid Rikets kuster å lämpliga orter, till hvilka bevärings-manskapet, utan att betungas med alltför långa transportvägar, kunde sammandragas till öfningsmöten å de tider, som för dessa äro bestämda. Dessa fem bataljoner, som under namn af *Skärgårdsflottans Marin-bataljoner*, borde förläggas i eller vid städerna Hernösand, Stockholm, Calmar, Halmstad och Göteborg, skulle, fördelade i 4 kompanier hvardera, uppsättas enligt samma grunder som nuvarande Wester-Norrlands Bevärings-bataljon, hvilken bataljon, äfvensom Hallands Infanteri-bataljon, med fördel torde kunna såsom marin-bataljoner öfverflyttas på femte Hufvudtitelns stat, då sålunda endast tre nya marin-bataljoner behöfde tillkomma, den tillökning likväl oberäknad, som för ändamålet blefve nödvändig i Hallands bataljons nuvarande personal.»

»Ehuru det, enligt hvad ofvan blifvit anfördt, i alla afseenden vore olämpligt att under den korta exercistiden söka bibringa sjö-beväringsmanskapet vidsträcktare öfning, än som kan inhemtas i land och synnerligast afser gevärets bruk,

är likväl förhållandet annorlunda med befälet. Det vore nemligen af icke ringa vigt att Marin-bataljonernas befäl och underbefäl, ämnade att i krigstid fylla befälhafvare-platser å Skärgårdsflottans fartyg, bereddes tillfälle att göra sig hemmastadde ombord å sådana samt med deras handterande. De å östra kusten förlagda Marin-bataljonernas befäl och underbefäl borde derföre årligen, före beväringsmötet, samlas till befälsmöte i Stockholm och sammaledes å vestra kustens bataljoners till befälsmöte i Göteborg å Nya varfvet. Men sjö-beväringsmanskapet skulle till beväringsmöte sammandragas till lämplig exercisplats å närmaste ort, hvarest Marin-bataljon är förlagd.»

»Den sjö-beväringsstyrka, som vapenöfvades 1858 utgjordes:

från Gefleborgs län . . .	af 212 man.		
» Wester-Norrlands d:o .	» 458	670.	
» Stockholms d:o . . .	af 269		
» Södermanlands d:o . .	» 110		
» Upsala d:o	» 58		
» Östergötlands d:o . .	» 218	655.	
» Calmare d:o	af . .	474.	
» Blekinge d:o	» 484		
» Christianstads d:o . .	» 222	706.	
» Hallands d:o	af 220		
» Malmöhus d:o . . .	» 357	577.	
» Göteborgs och Bohus d:o	af . .	573.	
	Summa	3,655.»	

»Dels med hänseende till den numerär, som sålunda från de olika länen är att påräkna, såsom ungefärlig styrka att på en gång vapenöfvas, och dels på det att mötesplatserna må kunna så fördelaktigt, som möjligt lämpas efter beväringsområdena, torde sjö-beväringsmanskapet på följande sätt böra fördelas att vapenöfvas af de särskilda Marin-bataljonerna:

Af *Hernösands Marin-bataljon:*

Gefleborgs och Wester-Norrlands läns sjö-beväringsmanskap;

Af *Stockholms Marin-bataljon:*

Stockholms,
Södermanlands,
Upsala och
Östergötlands läns dito;

Af *Calmar Marin-bataljon:*

Calmar läns dito;

Af *Halmstads Marin-bataljon:*

Hallands och
Malmöhus läns dito, samt

af *Göteborgs Marin-bataljon:*

Götehorgs och Bohus läns dito;

hvarjemte Blekinge och Christianstads läns sjöbeväring skulle exerceras af Flottans Marin-regemente.»

»Fördelarne af att på detta sätt ordna Sjöbevärings-manskapets vapenöfningar synas mig vara väsendtliga. Lindring bereddes Arméens af sin egen bevärings exercerande nog betungade befäl, utan att man derföre nödgades beröfva Flottans dess i alla fall nog sparsamma utvägar att förvärfva den så nödvändiga sjömanna-erfarenhet, till hvars inhemtande exercis-anslaget icke förmår bereda nöjaktigt tillfälle; och utom det att Sjöbevärings-manskapets öfningar, ledda af ett enkom för detta ändamål anställdt befäl, borde tillfredsställande utfalla, tillkomme den väsendtliga fördelen, att skärgårdsflottan uti Marin-bataljonerna hade att vid fredsbrott tillgå en ökad, högst behöflig, befälspersonal, som derjemte vore van och skicklig att föra trupp vid förekommande landstigning och med Arméen gemensamma operationer.»

»Med afseende på det sålunda af mig framhållna behofvet af särskildt befäl för den sjöförsvaret tilldelade beväring, eller de s. k. Skärgårds-flottans Marin-bataljoner, får jag underdånigst föreslå, att dessa bataljoner må bildas efter den för Vester-Norrlands Bevärings-bataljon nu gällande organisation och aflönings-stat, uti hvilken sednare Rikets Ständer vid sista Riksdagen beviljade skälig förhöjning, och att således hvarje bataljon må komma att utgöras af:

1 Major och Chef med lön af		R:mt	R:dr	2,000: —
1 Regements-qvartermästare, tillika Chefens Adjutant och korpsens redogörare		»	»	1,000: —
4 Kaptener	à 1,000 R:dr	»	»	4,000: —
4 Förste Löjtnanter	à 700 »	»	»	2,800: —
4 Andre Löjtnanter	à 600 »	»	»	2,400: —
4 Under-löjtnanter	à 500 »	»	»	2,000: —
	Transp.	R:mt	R:dr	14,200: —

4 Fanjunkare

			Transp.	R:mt R:dr	14,200: —
4 Fanjunkare	à	400 »	. . . . .	» »	1,600: —
4 Sergeanter	à	300 »	. . . . .	» »	1,200: —
8 Furirer	à	250 »	. . . . .	» »	2,000: —
24 Korporaler	à	37: 50	. . . . .	» »	900: —
8 Hornblåsare	à	37: 50	. . . . .	» »	300: —
			eller tillhopa	R:mt R:dr	20,200: —

hvarvid jag antagit, att intilldess bataljonerna hunnit organiseras, frågan om det vid dem anställda befäls och underbefäls framtida pensionsrätt borde för närvarande lemnas å sido, helst i allt fall vederbörande borde deröfver höras, men såväl alla genom sjöbevärings-manskapets sammandragande till exercisplatserna och underhåll samt befälets och underbefälets resor till och från befälsmötena m. m. föranledda utgifter, som ock kostnaderna för nämnda beväringsmanskaps beklädnad, beväring och utredning tillsvidare få, såsom hittills, bestridas af de dertill å 4:de Hufvudtiteln afsedda anslag.»

»Då emedlertid icke obetydliga summor måste vid instundande Riksdag begäras för andra angelägna behof, anser jag mig icke böra yrka, att för här ifrågavarande ändamål nu må af Rikets Ständer i nåder äskas större anslag, än som fordras för att till en början åvägabringa de bland ofvanberörda Marin-bataljoner, som synas mig företrädesvis böra ifrågakomma, nemligen: *Hernösands*, *Calmare* och *Halmstads*, hvilka skulle få sig ålagdt att i vapen öfva det enligt det föregående för dem afsedda sjöbeväringsmanskap; hvaremot den öfriga sjöbeväringen tillsvidare borde fortfarande vapenöfvas på hittills vanligt sätt; och får jag alltså, under förutsättning af nådigt bifall till hvad jag i ämnet andragit och antagande tillika att Hallands Infanteri- och Vester-Norrlands Bevärings-bataljoner varda med sina lönings-anslag från 4:de till 5:te Hufvudtiteln öfverflyttade, underdånigst hemställa, att då Hallands bataljon nu endast utgöres af 1 Major, 2 Kaptener, 2 Löjtnanter, 2 under-löjtnanter och 4 under-officerare med en sammanräknad aflönings-summa af 7,500 R:dr riksmynt, Eders Kongl. Maj:t täcktes i nåder af Rikets Ständer begära dels det fyllnads-anslag af 12,700 R:dr, som erfordras för att enligt här förut uppgifna organisationsgrunder komplettera denna bataljons personal, dels ock det för Calmare Marin-bataljons nybildande efter samma grunder behöfliga anslag af 20,200 R:dr, att med tillhopa R:mt R:dr 32,900 på 5:te Hufvudtiteln under rubriken: »Aflönings-stater», men särskildt, uppföras, äfvensom att nu dit måtte öfverflyttas ej mindre Hallands Infanteri-bataljons hela förberörda aflönings-anslag, 7,500 R:dr, än den på 4:de Hufvudtiteln särskildt upptagna delen af Vester-Norrlands Bevärings-bataljons aflöning, 6,295 R:dr, eller tillhopa 13,795 R:dr riksmynt, samt jemväl af samma Hufvudtitels anslag till »Indelta Kavalleri- och Infanteri-regementena» för Marin-

bataljonernas aflönande få användas ett belopp af högst 13,905 R:dr, motsvarande de för aflöningen af sistnämnda bataljons-befäl beräknade tillgångar från f. d. Jemtlands Fältjägare-regemente, i den mån dessa äro eller blifva för ändamålet disponibla, i hvilket fall med öfverföringen till 5:te Hufvudtiteln af sistberörda summa 13,905 R:dr synes tillsvidare kunna anstå.»

»Då de här förut af mig ifrågaställda anslagstillökningar, nemligen

i anslaget för Matros-korpsen med	R:mt	R:dr	6,843: 75.
i d:o » Skeppsgosse-korpsen med	»	»	2,850: —
i d:o » Flottans Civil-stat »	»	»	902: 50.
och nya anslaget för Marin-bataljonerna med	»	»	46,695: —
sammanföras, uppkommer en summa af	R:mt	R:dr	57,291: 25.
hvilken dock minskas med dels de . . . . . R:dr	300: —		
som å anslaget för Flottans Officers-korps skulle Statsverket besparas, och dels en odisponerad tillgång å aflönings-anslagen i det hela . . . . »	2,515: 83.		
eller tillhopa	R:mt	R:dr	2,815: 83.
så framt dessa 2:ne belopp få qvarstå, i hvilket fall tillökningen blifver	R:mt	R:dr	54,475: 42.

hvaraf dock 13,795 R:dr skulle från 4:de Hufvudtiteln hit öfverflyttas, så att verkliga anslags-tillökningen under rubriken: »*Aflönings-stater*» blefve 40,680 R:dr 42 öre riksmynt.»

Ang. Flottans Embets- och Tjenstemäns pensionering.

»Med afseende på angelägenheten deraf, att pensionerna från Amiralitets-krigsmans-kassan måtte blifva skäligen lämpade efter de för Flottans Stater och Korpser begärda förbättrade löner, hade Kongl. Maj:t, uti nådiga Propositionen om Statsverkets tillstånd och behof, föreslagit Rikets sednast församlade Ständer, att alla till pension från nämnda Kassa berättigade embets- och tjenstemän samt betjente måtte förklaras skola vid afskedstagandet erhålla pensioner, beräknade efter $66^2/_3$ procent af de blifvande lönerna, under vilkor bland annat af förhöjda pensionsafgifter och förlängd tjenstgöringsskyldighet i vissa fall för de delegare, som af de högre pensionerna komme i åtnjutande, hvarjemte för en sådan reglering begärdes ett årligt kreditiv å Riksgälds-kontoret af 40,000 R:dr riksmynt.»

»Denna Kongl. Maj:ts nådiga framställning besvarades af Rikets Ständer uti underdånig skrifvelse den 27 Januari 1858, angående regleringen af utgifterna under Riks-statens 5:te Hufvudtitel, dervid Rikets Ständer, med erkännande af den väckta frågans vigt i afseende på bibehållandet af tjenstbarheten inom Flottans embets- och tjenstemanna-personal, likväl förmälde sig ej kunna biträda det derom framställda förslag af skäl, bland andra, att Amiralitets-krigsmans-kassans delegare icke blifvit deröfver hörde, samt att den uppgjorda pensions-staten, såsom grundad

på de af Kongl. Maj:t föreslagna lönerna, förutsatte, att dessa skulle vara definitivt reglerade, men Rikets Ständer endast beviljat en provisorisk lönereglering.»

»I följd af Rikets Ständers sålunda tillkännagifna beslut ansågs nyssberörde förslag till förändrade grunder för pensioneringen från Amiralitets-krigsmans-kassan hafva förfallit, och blef derföre Kassans Direktion under den 17 Februari sistlidne år i nåder förständigad, att så väl de från Kassan då utgående och framdeles beviljade pensioner och gratial, som delegarnes i Kassan afgifter till densamma fortfarande skulle beräknas efter lönebestämmelserna uti de intill 1857 års slut gällande stater; men sedermera anbefalldes Direktionen att med fullständigt pensioneringsförslag, öfver hvilket delegarne i Kassan borde höras, till Kongl. Maj:t i underdånighet inkomma.»

»Af de, till åtlydnad af denna nådiga befallning, från Direktionen inkomna handlingar inhemtas: att dess förslag till förnyad pensions-stat för Flottan blifvit uppgjordt så, att, med få af särskilda förhållanden föranledda undantag, $^2/_3$:delar af lönerna tagits till grund för pensionsbeloppen; att pensionsafgifterna beräknats till 6 procent å de nuvarande pensionerna, och i öfrigt hufvudsakligen enahanda vilkor om ökad tjenstgörings-skyldighet, som upptagas i den vid förra Riksdagen aflåtna nådiga framställning, blifvit fästade vid rättigheten till de nya pensionernas åtnjutande; samt att för pensionerande, enligt Direktionens omförmälda förslag, af alla under nästa Statsreglerings-period till pension berättigade skulle utöfver Amiralitets-krigsmanskassans påräknade inkomster erfordras ett årligt tillskott af 79,905 Riksdaler riksmynt; men att emedlertid nämnda Kassas delegare, egentligen med hänseende till förberörda af Direktionen för de nya pensionernas åtnjutande ifrågaställda vilkor, nära enhälligt förkastat det afgifna förslaget och likaledes med öfvervägande röstantal uttalat sig emot ett annat, af en Direktions-ledamot uppgjordt, förslag till pensionering från Kassan, ehuru detta sednare, som skulle erfordra ett årligt tillskott af statsmedel å 85,829 Riksdaler riksmynt, blifvit, i hvad angår sättet för pensionernas beräknande, fotadt på de i gällande Reglemente för Kassan stadgade grunder. De framställda förslagens underkännande af delegarne torde emedlertid få sökas deri, dels att Kassans tillgångar för närvarande äro så otillräckliga till fyllande af pensions-behofven, att, enligt hvad en särskild, handlingarne bilagd, förteckning utvisar, ansökningar om pension under sednare tider i allmänhet icke kunnat bifallas i vidsträcktare mån, än att pensionerna tillgodokommit de sökande först två à tre år sedan de dertill sig anmält, utan pensions-sökanderna, till föga fromma för deras egna anspråk och Flottans tjenstbarhet, måst under tiden i effektiv tjenst qvarstå, dels ock i den omständigheten att, vid sådant förhållande, en med afseende på beloppen utvidgad pensionsrätt svårligen kunde af delegarne godkännas, helst bestämd visshet saknades, att dertill erforderligt fyllnadsanslag blefve Kassan beviljadt.»

»Vid öfvervägande häraf och i betraktande derjemte af hvad Rikets Ständers ofvanberörda svar på Kongl. Maj:ts vid sednaste Riksdag gjorda nådiga framställ-

ning i ämnet innehåller, har det synts mig vara att befara, att intetdera af de 2:ne förslag, som, på sätt nämndt är, varit föremål för Kassa-delegarnes yttrande, skulle hos Rikets nästsammanträdande Ständer vinna afseende, om de för dem framlades; och vågar jag derföre ej heller i underdånighet tillstyrka en sådan åtgärd, lika litet som utarbetandet af något nytt förslag till förändrade pensioneringsgrunder af sådan beskaffenhet, att det kunde anses inverka på Kassa-delegarnes rätt och att desse alltså borde deröfver höras, innan detsamma Rikets Ständer förelades, helst ingen säkerhet förefinnes, att ett sådant förslag skulle, mera än de redan uppgjorda, af delegarne anses antagligt; men då emedlertid, derest den vid sista Riksdagen provisoriskt beslutade löneregleringen af Flottans Stater och Korpser varder, utan väsendtliga förändringar, vid nu instundande Riksdag slutligen fastställd, det måste blifva desto mera oundgängligt, att grunderna för nämnda Staters och Korpsers pensionerande ändras och jemkas efter något i allmänhet lika procentförhållande till de *nya* lönerna, som lätteligen kan förutses, att i annat fall ringa afgång bland de öfveråriga är att påräkna, hvarigenom Flottans tjenstbarhet måste lida betydligt men, och dessutom Amiralitets-krigsmans-kassans tillgångar redan visat sig otillräckliga för den pensionering, hvilken derifrån, enligt grunderna för den vid 1838 års nådiga Reglemente för Kassans styrelse och förvaltning fogade pensions-stat, nu efter *gamla* lönerna eger rum, men icke förväntas kan, att Rikets Ständer skulle åt Kassans fond bevilja så betydlig förstärkning, som fordrades för att på de *nya* lönerna kunna tillämpa nyssberörde pensions-stat, har jag, enär, under förhanden varande omständigheter, annan utväg för ändamålets vinnande ej synes återstå, än att, jemte det Kassans delegare i allo bibehållas orubbade vid den pensionsrätt med afgifter efter gamla lönerna, som med 1838 års Pensions-reglemente öfverensstämmer, fyllnads-pensioner genom särskildt anslag beredas dem bland delegarne, hvilka vid afskedstagandet sjelfvilligt ingå på de vilkor, som för samma pensioners tillgodonjutande kunna varda bestämda, varit betänkt att Eders Kongl. Maj:ts Nådiga pröfning underställa ett i nu antydda syftning utarbetadt förslag, grundadt, för så vidt med de särskilda förhållandena vid Flottan lät sig förena, på det förslag till förbättrad pensionering för Arméens embets- och tjenstemän, som vid sista Riksdagen i nåder framställdes och af Rikets då församlade Ständer bifölls samt derefter, genom nådiga Brefvet den 9 Februari sistlidne år, blifvit till vederbörandes efterrättelse fastställdt.»

»Innan jag öfvergår till närmare redogörelse för detta förslag, anser jag mig likväl böra i underdånighet erinra om den proportion emellan löner och pensionsbelopp, som, enligt 120 § i gällande Reglemente för Amiralitets-krigsmans-kassan, för närvarande eger rum, eller att innehafvare af 450 R:dr riksmynt i lönefördelar eller derunder åtnjuta hela beloppet i pension;

deröfver till och med	900 R:dr	. . . . .	95 procent,
» » » »	1,200 »	. . . . .	90 »

deröfver till och med 1,800 R:dr . . . . 85 procent,
» » » » 2,400 » . . . . . 80 »
» » » » 3,000 » . . . . . 75 »
samt för Amirals-graderna 3,000 R:dr R:mt.»

»Såsom grund för ett nytt förslag har jag, på sätt ofvan omförmäldt är, antagit, att hvarje delegare i förenämnda Kassa skall bibehållas oförändradt vid sin förra pensionsrätt, så att, äfven när fyllnadspension under nedan upptagna vilkor skulle kunna erhållas, från Kassan i allt fall utginge det gamla pensions-beloppet, beräknadt efter den lön, som med tjensten var förenad före 1858 års början, samt att såsom fyllnadspension åter erhölles endast hvad som erfordrades för att höja pensionen till den procent af *nya* lönen, som här nedan kommer att föreslås.»

»Med afseende på de för ändamålet från Direktionen öfven Amiralitets-krigsmans-kassan infordrade upplysningar, har vid uppgörandet af detta pensioneringsförslag i betraktande kommit: att då nämnda Kassas nu gällande Reglemente innefattar den grundsats, att tjenstemän med så ringa lön, att dess belopp ej öfverstiger 450 R:dr riksmynt, icke kunna undvara något deraf vid pensionstagandet, helst denna summa endast motsvarar hvad som fordras för fyllandet af de oundgängligaste lefnadsbehofven, och dessutom i stat bestådd natura-spannemål af dem vid afgång utur tjensten frånträdes, stadgandet härom borde bibehållas och endast det progressiva afdraget efter procent jemnare fördelas, än uti 120 § af nyssberörda Reglemente finnes bestämdt, så att, med hänseende jemväl dertill, att skillnaden emellan pensionerna och de nya lönerna nu måste vid afskedstagandet blifva större, för löner från 450 R:dr till och med 600 R:dr afdraget blefve 10 procent och sedermera ökades med 1 procent för hvarje hundradetal större lön, intilldess denna uppgår till 3,000 R:dr och derutöfver, då tvåtredjedelar deraf skulle utgöra pensionsbeloppet, utom för Amiralerne, för hvilka undantag gjorts på den grund, att deras tjenstgörings-skyldighet blifvit utsträckt fem år längre än för Officerarne i de högre graderna och 10 år längre än för dem i de lägre. Skulle för dem pensionen fastställas till endast $^2/_3$:delar af lönen, borde de ock berättigas att vinna denna pension under enahanda lindrigare tjenstgörings-vilkor, som för Kommendörer och Kommendör-kapitener äro föreslagna; men utom det, att efter denna grund troligen ett större antal Amiraler samtidigt skulle komma att finnas på pensions-staten och alltså snarare ett ökadt, än ett minskadt totalbelopp för pensionering af denna grads innehafvare uppstå, torde ock böra komma i betraktande, att den för dem föreslagna pension, 6,000 R:dr, icke utgör högre belopp, än det som, enligt de vid sista Riksdagen provisoriskt beslutade pensions-regleringar, vid uppnådd 65 års lefnadsålder såsom pension tillkommer Generaler och andra med Amiralerna jemförliga embetsmän. Vidare har tagits i öfvervägande att de 3 Sekreterarne vid Flottans stationer och Amiralitets-proviantmästaren, af hvilka de förre äro Kontorsförmän och den sednare anses lika med öfrige Hufvudförråds-förvaltarne, borde, ehuru de, i anseende

till egande sportel-inkomst, undfått lägre löner än bemälde deras vederlikar, ändock i likhet med dessa pensioneras och alltså försäkras om pensioner, Sekreterarne lika med Kamererare, och Amiralitets-proviantmästaren lika med Förvaltare, — en förmån, som redan medgifvits Lots-åldermän och Fyrmästare, hvilka ega lika pensionsrätt med Flottans Under-officerare af lägre grad, fastän de förstnämnde hafva mindre löner än desse, men derjemte njuta lotspenningeförtjenst; — att, på sätt för delegarne i Arméens Pensions-kassa eger rum, de årliga afgifterna till Amiralitets-krigsmans-kassan icke borde höjas utöfver hvad nu utgår, helst desamma, ehuru till procenten lägre än vid Arméen, likväl beräknas å pensioner af betydligt högre belopp, än de från förstnämnda kassa utgående och utgöras under fem års längre tid, enär full pensionsrätt i Arméens Pensionskassa inträder vid 50 års, men i Amiralitets-krigsmans-kassan först vid 55 års ålder; — att, i öfverensstämmelse med Rikets Ständers förut anförda åsigt, bland vilkoren för de här ifrågasatta fyllnadspensionerna borde ingå, att sådan pension icke må uppbäras af delegare i Amiralitets-krigsmans-kassan, som hädanefter erhåller civil eller annan tjenst på Rikets stat eller uppföres på Allmänna Indragnings-staten eller på annat sätt af Staten pensioneras; — att fyllnadspension icke heller borde, till större eller mindre del, få tillgodonjutas af den, som vill afgå utur tjensten vid 50 års ålder; — att, då förslaget om fyllnads-pensioner borde grundas derpå, att de egentliga pensionerna utgå efter 1838 års Reglemente för Amiralitets-krigsmans-kassan, detta Reglemente alltså äfven framgent skulle förblifva gällande; — att, med afseende på de olika anspråken å rörlighet och kroppskrafter hos innehafvarne af de högre militära beställningarne och af civila tjenster i allmänhet, i jemförelse med hvad af militära tjenstemän i lägre grader måste fordras, pensions-åldern borde bestämmas: för Amiraler till 65 år, för alla civile embets- och tjenstemän samt kommendörer med vederlikar till 60 år, och för alla öfriga till 55 år, eller den ålder, gällande Pensions-reglemente föreskrifver för full pensions erhållande; — att, på det befordran i tjensten ej må anses såsom blott ett steg till högre pension, lön borde hafva åtnjutits: af Amiraler i 5 och af alla öfriga uti minst 2:ne år och afgifter derför vara under lika lång tid till kassan erlagda, innan pension efter nya pensions-staten kan erhållas; — att stadgandet i nu gällande Pensions-reglemente om hvad med lön förstås borde bibehållas, samt att slutligen alla med fyllnadspension afgående borde vara förbundne att, vid inträffande krig och större rustningar, i land samt uti befattningar, likartade med förut innehafda tjenster, tjenstgöra, då så påfordras, Kommendörer, Kommendör-kaptener och deras militära vederlikar samt civile embets- och tjenstemän intill fyllda 65 år och alla öfriga till 60 års ålder.»

»Såsom skäl att på procent-beräkning å de nya lönerna grunda nu ifrågavarande förslag till ny pensions-stat för Flottans embets- och tjenstemän förekommer ytterligare att, då pensionerna enligt 1838 års Reglemente för Amiralitets-krigsmans-kassan, hvilket skulle, i hvad dessa angår, förblifva gällande, bestämmas

medelst procent-beräkning å lönerna efter gammal stat och icke, såsom Arméens, finnas utförda med vissa belopp för de olika graderna, det onekligen måste i verkställigheten möta betydande svårigheter att för fyllnads-pensionerna åt Flottans embets- och tjenstemän fastställa bestämda belopp efter dessas olika grader, samt föröfrigt det föreslagna lägsta pensions-beloppet, ehuru något högre än vid Arméen, dock kan anses skäligt ur den synpunkten, att Flottans Under-officers-grader, som af denna bestämmelse egentligen skulle hafva fördel, det oaktadt komme, såsom pensionstagare, i sämre ställning till de nya lönerna, än hvari de förut befunne sig till de gamla. En jemförelsetabell, utvisande gamla och nya pensions-beloppen för hvarje lönegrad, har till sakens förtydligande blifvit uppgjord och bifogas i underdånighet.»

»Det på här förut uppgifna grunder utarbetade pensionerings-förslag, hvilket jag nu vågar Eders Kongl. Maj:ts Nådiga pröfning underställa, lyder som följer, nemligen:

1:o *Pensions-stat för Flottans embets- och tjenstemän samt betjente.*

Innehafvare af lön, som ej öfverstiger 450 R:dr, erhåller i pension lönens hela belopp;

Innehafvare af lön	derutöfver	till och med	600	R:dr	undfår	deraf	90	procent,
»	d:o	»	»	700	»	»	89	»
»	d:o	»	»	800	»	»	88	»
»	d:o	»	»	900	»	»	87	»
»	d:o	»	»	1,000	»	»	86	»
»	d:o	»	»	1,100	»	»	85	»
»	d:o	»	»	1,200	»	»	84	»
»	d:o	»	»	1,300	»	»	83	»
»	d:o	»	»	1,400	»	»	82	»
»	d:o	»	»	1,500	»	»	81	»
»	d:o	»	»	1,600	»	»	80	»
»	d:o	»	»	1,700	»	»	79	»
»	d:o	»	»	1,800	»	»	78	»
»	d:o	»	»	1,900	»	»	77	»
»	d:o	»	»	2,000	»	»	76	»
»	d:o	»	»	2,100	»	»	75	»
»	d:o	»	»	2,200	»	»	74	»
»	d:o	»	»	2,300	»	»	73	»
»	d:o	»	»	2,400	»	»	72	»
»	d:o	»	»	2,500	»	»	71	»
»	d:o	»	»	2,600	»	»	70	»

Innehafvare af lön derutöfver	till	och	med	2,700	R:dr	undfår deraf	69 procent.
»	d:o	»	»	2,800	»	»	68 »
»	d:o	»	»	2,900	»	»	67 »

För alla löner utöfver 2,900 R:dr riksmynt blifver pensions-beloppet 66$^2/_3$ procent, eller två tredjedelar af lönen.»

»Amiraler af alla grader erhålla i pension 6,000 R:dr riksmynt.»

Anmärkningar:

»1:o För alla löner emellan 450 och 600 R:dr, som efter afdrag af 10 procent lemna mindre återstod än 450 R:dr, kommer likväl sistnämnda belopp, eller 450 R:dr, att såsom pension beräknas.»

»2:o Sekreterare vid stationerna och Amiralitets-proviantmästaren äro berättigade till pensioner af lika belopp, de förre med kontors-förmäns och den sednares med förvaltares vid Flottan.»

»3:o Lots-åldermän och Fyrmästare få pension lika med lägsta Under-officers-graden vid Flottan med högre lön.»

»4:o Under lön förstås: för militären lön och tjenstgörings-penningar samt för civile lön och såsom tillökning deri för viss tjenstetid bestådd fyllnad. Arfvoden och spannemål in natura samt inqvarterings-penningar få ej inberäknas i lönevilkoren.»

»5:o Skillnaden emellan de nya pensions-beloppen och dem, som enligt gällande grunder skola utgå från Amiralitets-krigsmans-kassan, bör såsom särskild eller fyllnads-pension utbetalas af Statsverket.»

2:o *Vilkor för fyllnads-pensions erhållande.*

»1:o Pensionerna, sådana de här ofvan efter innehafvande löner blifvit bestämda, kunna endast tilldelas hädanefter afskedstagande och till pension ur Amiralitets-krigsmans-kassan berättigade, Amiraler först vid 65, Kommendörer med vederlikar äfvensom civile embets- och tjenstemän vid 60, samt alla öfriga vid 55 års ålder, dock icke förr än lönen innehafts af Amiraler i 5 och af öfriga i 2 års tid.»

»2:o Den, som till pension ur Amiralitets-krigsmans-kassan är berättigad, men, enligt förestående punkt, icke kan erhålla sådan pension, som genom nya pensions-staten är efter hans innehafvande lön bestämd, eger att vid afskedstagandet undfå fyllnads-pension efter samma stat i mån af den lön, som han sednast under minst 2:ne år innehaft.»

3:o

»3:o Den, som åtnjuter aflöning eller pension af andra allmänna medel, eller innehar beställning på Rikets stat, är icke berättigad till fyllnads-pension.»

»4:o. Alla de, som före 65 års ålder utur tjenst med fyllnadspension afgå, skola vara förbundne att vid inträffande krig och större rustningar, då så påfordras, i land samt uti befattningar, likartade med dem de förut innehaft, tjenstgöra, Kommendörer, Kommendörkaptener och deras vederlikar, äfvensom civile embets- och tjenstemän i allmänhet intill fyllda 65 år samt alla öfriga intill 60 års ålder.»

»5:o. Vill afskedssökande, som är till pension berättigad, ingå på hvad såsom vilkor för fyllnadspensions erhållande nu är stadgadt, göre han derom särskild anmälan i afskedsansökningen.»

»6:o. Föreskrifna afgifter till Amiralitets-krigsmanskassan, eller för dem, som tillhört Arméens f. d. Flotta, till Arméens Pensionskassa, skola enligt gällande grunder fortfarande utgå.»

»7:o. Afskedstagande, som tillhört Arméens f. d. Flotta och uti Arméens pensionskassa eger delaktighet, vare, derest han för öfrigt uppfyllt här ofvan bestämda vilkor för erhållande af fyllnadspension, berättigad till sådan pension, hvars belopp skall motsvara skillnaden emellan den honom från förenämnde kassa tillkommande pension och den sammanlagda pensionssumma, som, efter nya pensions-staten, för hans vid afskedssökandet innehafvande lön belöper.»

»Med åtnjutandet af de ifrågaställda fyllnadspensionerna skulle, på sätt nyssberördt är, vara förknippad skyldighet för pensionstagarne, att, under vissa omständigheter, när så fordras, intill dels 60 och dels 65 års ålder tjenstgöra, eller enahanda åliggande, som utgör hufvudvilkoret för öfverflyttning på Flottans reservstat och rättigheten, att från det dertill på Riksstatens 5:te Hufvudtitel uppförda anslag, stort 50,000 R:dr Riksmynt årligen, erhålla löner af i allmänhet lika belopp med pensionerna efter gamla statens löner och 1838 års Reglemente för Amiralitets-krigsmans-kassan. Berörde statsanslag, hvilket hittills varit Flottans Officerskorps ensamt förbehållet, har otvifvelaktigt i väsendtlig mån verkat till vidmagthållande af denna korps' tjenstbarhet, enär derigenom tillfälle beredts för dess till pensionsåldern hunne medlemmar att, då krafterna känts svika, kunna lemna tjensten, oberoende af tillgången i Amiralitets-krigsmans-kassan för dem tillkommande pensioner, och låta yngre kamrater med ännu oförminskad förmåga komma till den verksamhetskrets, hvarest de med vunnen erfarenhet och förvärfvade insigter kunna bäst gagna det allmänna; men om således den genom Reserv-statsanslaget åt Flottans Officerskorps beredda undantagsförmån för densamma varit högst välgörande, har den deremot verkat nedslående på Flottans öfriga, från delaktighet i anslaget uteslutna korpser och stater, inom hvilka afgång och befordran, ehuru äfven der af stort inflytande på tjenstbarheten fortfarande fått bero af

Krigsmanskassans förmåga att utgöra pensioner för afskedssökande, hvilka nu nödgas i åratal afbida derför erforderlig tillgång i kassan och under tiden, fastän sjelfve förtröttade, genom sitt qvarstående i tjensten hindra yngre och kraftfullare personer att sig efterträda. Denna olikhet i rättigheter skulle undanrödjas genom merberörda nya pensioneringsförslag, som för alla Flottans embets- och tjenstemän, ehvad korps eller stat de må tillhöra, bestämmer efter löneförmånerna på nya staterna lämpade pensioner, emot tjenstgöringsskyldighet efter erhållet afsked intill viss lefnadsålder, samt alltså icke förringa den Flottans Officerskorps genom reserv-staten förunnade förmån, utan endast åsyftar att göra jemväl Flottans öfriga korpser och stater deraf delaktiga.»

»För att till verkställighet bringa merberörda, af mig framställda, förslag till förbättrad pensionering för Flottans embets- och tjenstemän, för den händelse att detsamma, såsom jag på ofvananförda skäl i underdånighet tillstyrker, af Eders Kongl. Maj:t i nåder gillas, fordras likväl icke obetydliga bidrag af statsmedel. På sätt i det föregående blifvit omförmäldt, är nemligen Amiralitets-krigsmans-kassans förmåga, att fullgöra de densamma, enligt gällande Reglemente åliggande, förbindelser begränsad af pensionsfondens tillgångar, och dessa åter hafva redan en längre tid varit för ändamålet så otillräckliga, att pension först efter långvarig väntan kunnat afskedssökande tilldelas. För något mer än ett tiotal af år tillbaka befann sig Arméens Pensions-kassa i enahanda belägenhet, men har sedermera, genom Kongl. Maj:ts Nådiga bemedling, riksdag efter annan varit understödd medelst särskildt på Riksgälds-kontoret anvisadt kreditiv samt sålunda satts i tillfälle att till hvarje pensionsberättigad delegare i kassan, med månaden efter erhållet afsked, utgifva honom derifrån tillkommande pension.»

»Af ett dylikt understöd har alltså äfven Amiralitets-krigsmans-kassan i främsta rummet behof, för att framdeles kunna, utan uppskof med afskedsansökningars beviljande, utgöra stadgade pensioner efter 1838 års Reglemente till dem, som dertill äro berättigade; och skulle det i sådant afseende erforderliga belopp, enligt från kassans Direktion infordrad uträkning, för åren 1861, 1862 och 1863 tillhopa uppgå till 139,867 R:dr eller för år i medeltal till 46,622 Riksdaler Riksmynt. Om till detta sednare belopp . . . . . R:mt R:dr 46,622

lägges hvad, enligt jemväl från bemälda Direktion erhållen uträkning, årligen under samma tid behöfves till bestridande af fyllnadspensionerna, eller skillnaden emellan pensionsbeloppen i nya pensionsstaten och de från Amiralitets-krigsmans-kassan efter gamla lönerna utgående pensioner, med . . . . . „ „ 26,554

uppkommer en summa af R:mt R:dr 73,176

hvilken dock, såsom endast kalkylerad, torde, för att mindre äfventyra följderna af missräkning, böra jemnas till . „ „ 80,000,

som alltså skulle motsvara det årliga behofvet af tillskott för den ifrågaställda nya pensioneringen.»

»Då likväl förvaltningen af det vid förra riksdagen till förbättrande af Arméens pensionering anvisade kreditiv lemnat den erfarenhet, att samma äfven för en längre framtid beräknade anslag till en början vida mindre behöft anlitas, än skäl varit att förmoda, samt enahanda förhållande kan antagas skola inträffa, jemväl i afseende på tillgångarne för de här åt Flottan föreslagna fyllnadspensioner, tror jag mig kunna våga beräkna det för ändamålet under nu först inträdande Statsregleringsperiod erforderliga tillskott till endast 50,000 R:dr årligen. Hvad åter angår sättet att tillvägabringa denna summa; så och enär, i fall den för Flottan föreslagna nya pensionering kommer till verkställighet, det å 5:te Hufvudtiteln uppförda anslag, 50,000 R:dr, till Flottans reserv-stat, såsom förut är antydt, framdeles blefve för nu dermed afsedda ändamål obehöfligt, helst från och med det år, med hvilket den nya pensioneringen komme att vidtaga, någon öfverflyttning till reserv-staten ej borde få ega rum, men af nämnda anslag, för närvarande omkring 20,000 äro odisponerade, kunde detta belopp påräknas, att nu för berörda pensionering användas, i följd hvaraf det derutöfver för nästa statsregleringsperiod erforderliga tillskott af statsmedel blefve inskränkt till 30,000 R:dr Riksmynt, hvilken summa för öfrigt kan antagas äfven för framtiden komma att motsvara behofvet af särskildt tillskott helst de å anslaget till reserv-staten genom afgång ytterligare uppkommande besparingar blefve att tillgå för betäckande af hvad vidare, i mån af vexande anspråk på fyllnads-pensioner, skulle till dessas utgörande erfordras, intilldess reserv-statsanslaget hinner att för sitt nya ändamål blifva till fullo disponibelt.»

»Vid detta förhållande och under förutsättning af nådigt bifall till hvad jag nu i ena och andra hänseendet vågat föreslå, tillstyrker jag vidare i underdånighet, det Eders Kongl. Maj:t täcktes i öfverensstämmelse dermed låta nådig framställning till Rikets näst sammanträdande Ständer och dervid tillika begära, att, i händelse merberörda pensioneringsförslag vinner Rikets Ständers gillande, anslaget till Flottans reserv-stat 50,000 R:dr må, i den mån det då kan vara och framdeles, genom afgång bland derå uppförde Officerare, blifver disponibelt, få i och för ifrågavarande nya pensionering användas samt att Rikets Ständer derutöfver må för nästa statsregleringsperiod, eller åren 1861, 1862 och 1863, på Riksgälds-kontoret anvisa ett kreditiv af 30,000 R:dr riksmynt årligen, med Direktionen öfver Amiralitets-krigsmans-kassan lemnad rättighet, att dels till fullgörande af den pensionering enligt 1838 års Reglemente, hvartill kassans egna inkomster ej lemna tillgång, och dels till de nya pensionerna, å kreditivet under hvarje års lopp lyfta hvad för omförmälda ändamål finnes vara behöfligt, under förbehåll deremot att af följande årets kreditiv icke något må reqvireras, innan styrkt blifvit i hvad mån

föregående årets kreditiv till pensioneringen åtgått; dock att hvad under ett år af kreditivet icke för ändamålet erfordras, må under följande året användas.»

Ang. förbättrad pensionering för Flottans gemenskap.

»Uti 36:te punkten af underdåniga skrifvelsen den 27 Februari 1858, angående regleringen af utgifterna under Riks-statens 9:de Hufvudtitel, hade Rikets sednast församlade Ständer, i anledning af enskild motionärs gjorda framställning om beviljande af ett förslagsanslag å högst 40,000 R:dr Riksmynt, för att i mån af behof användas till förbättring af pensionerna för afskedad gemenskap från Eders Kongl. Maj:ts Flotta, hos Eders Kongl. Maj:t på anförda skäl anhållit, det täcktes Eders Kongl. Maj:t låta verkställa en för denna frågas bedömande nödig ansedd utredning af ämnet samt derefter vidtaga de åtgärder, hvarigenom förenämnda gemenskaps pensionering blefve på ett lämpligt och verksamt sätt ordnad.»

»I anledning häraf blef under den 1 Maj sistlidet år Direktionen öfver Amiralitets-krigsmans-kassan i nåder förständigad att rörande denna pensioneringsfråga uppgöra en utredning af den fullständighet, som ärendets vigt fordrade och Rikets Ständer syntes hafva åsyftat, samt på grund deraf sammanfatta eget förslag till ändamålets vinnande och, sedan kassans delegare blifvit deröfver hörda, med samma förslag och delegarnes yttrande, äfvensom berörda utredning till Eders Kongl. Maj:t i underdånighet inkomma.»

»För fullgörande af denna nådiga befallning har bemälda Direktion sammanfattat en underdånig relation öfver gemenskapens vid Flottan pensionering från äldre tider och intill närvarande tidpunkt, hvaraf hufvudsakligen inhemtas: att vid denna pensionerings begynnelse kort efter Amiralitets-krigsmans-kassans stiftelse år 1642, då spanmålsprisen voro hälften lägre än nu, gratialen derifrån utgingo till gemenskapen, då den blifvit i krig eller eljest i tjenstens utöfning *förlamad*, med 3 daler och, för *hög ålder och orkeslöshet*, med 2 daler allt silfvermynt i månaden, hvilket, efter 2 daler per Specie riksdaler, skulle efter nuvarande myntvärde hafva utgjort i förra fallet 72 och i det sednare 48 Riksdaler Riksmynt om året; att från sistnämnda kategori dock Indelnings- och Rotebåtsmännen då voro uteslutne, hvilket förhållande stadfästades genom det den 18 April 1696 kungjorda nådiga Reglemente för kassan, hvarigenom pensioneringen derifrån närmare ordnades; att gratialen sedermera, under rikets olyckliga krig vid början af förra århundradet och deraf följande financiella oreda, äfvensom med anledning af den år 1786 Båtsmännen i allmänhet tillerkända gratialsrätt, efterhand dels förminskades och dels genom de under tiden och efteråt inträffade myntförsämringarne ytterligare nedsattes till de i 1817 års gratialsstat uti 5 klasser bestämda belopp, eller 45 R:dr i 1:sta, 27 R:dr i 2:dra, 18 R:dr i 3:dje, 12 R:dr i 4:de och 9 R:dr allt Riksmynt i 5:te klasserna, hvaruti dock genom Kongl. Brefvet den 1 Juli 1853, hvad angår de 4 sista klasserna, tillvägabragtes den förändring, att gratialen i dem förhöjdes till 30, 22½, 18 och 13½ Riksdaler Riksmynt, jemte det i

allmänhet de för gratials erhållande förut bestämda lefnadsåren och, för 5:te klassen, äfven tjensteåren nedsattes.»

»Vidare har Direktionen afgifvit det infordrade underdåniga förslaget till förbättrade pensioner för all flottans gemenskap, deraf inhemtas, att med bibehållande af föreskriften om pensionärernas af gemenskapen indelande i 5 klasser samt de genom 1838 års Reglemente för Amiralitets-krigsmans-kassan stadgade grunder (utom hvad förhyrde under-officerare och invalider af Timmermans- och Handtverks-staten vidkommer), endast 2 olika gradationer af pensioner blifvit föreslagna, nemligen för mäster-lots, matros, kanonier och distinktions-korporal från 180 R:dr R:mt, för svårast blesserade, till 48 R:dr för minsta tjenstetid och åldersår (i stället för 75 och 22½ R:dr), samt för öfrig gemenskap högst 100 R:dr och minst 30 R:dr (i stället för 45 och 13½ R:dr), äfvensom att för daglönare på Invalid-stat med underhåll särskilda lägre pensionsbelopp blifvit utsatta, enär dessa invalider väl, enligt 86 § 3 mom. i Reglementet, fått sig tillförsäkrad pension jemte invalidunderhållet, men denna pension dock ansetts böra vara mindre än de öfrigas, då invaliderna äfven med denna mindre pension uppbära större underhåll än andra afskedade. Derjemte finnas å förslaget upptagna förbättrade nådegåfvor åt mäster-lots-enkor med 60 R:dr och enkor efter öfriga gemenskapen med 36 R:dr (i stället för 30 R:dr och 18 R:dr), att under samma vilkor, som hittills, eller att männen i tjensten omkommit, åtnjutas i 6 i stället för nu bestämda 5 år, på sätt, hvad angår utsträckningen af tiden, redan blifvit af Amiralitets-staterna medgifvet och äfven i det af Direktionen särskildt afgifna förslag till förnyadt reglemente för kassan intaget. För öfrigt och då i nu gällande Pensions-reglemente förhyrde Under-officerare äro upptagne å gemenskapens pensions-stat; har Direktionen å förslaget jemväl för dem ifrågasatt förbättring i pensionerna, nemligen för sådane Under-officerare af högsta graden i 1:sta klassen 240 R:dr, i 2:dra dito 160 R:dr och i 3:dje dito 100 R:dr, i stället för hittills bestådda 90, 75 och 67½ R:dr, samt för deras enkor nådegåfvor till 72 i stället för 36 R:dr; hvaremot förhyrde Under-officerare af andra grader hänförts till 1:sta gemenskaps-graden, likasom äfven deras enkor i afseende på nådegåfvor.»

»Den betydliga fördel, som skulle beredas gemenskapen genom de sålunda föreslagna ökade pensionerna, har Direktionen ansett kräfva någon uppoffring af gemenskapen sjelf medelst ökade afgifter, emot hvad hittills egt rum, samt derföre föreslagit, att årliga afgifterna hädanefter skulle utgå af mäster-lotsar med 1 R:dr och af all annan gemenskap (skeppsgossar undantagne) med 50 öre riksmynt, eller dubbelt emot den obetydliga afgift, som nu erlägges; för hvilken framställning Direktionen jemväl hemtat stöd dels i den gemenskapen förunnade löneförbättring, dels ock deri, att några båtsmans-kompanier sjelfmant erbjudit sig att erlägga högre afgifter, om deras pensionsbelopp kunde blifva ökade.»

»Enligt uppgjord beräkning skulle Krigsmans-kassan behöfva ett årligt bidrag af 38,580 R:dr R:mt, för att äfven åt alla *nuvarande* pensionärer bereda den fö-

reslagna förhöjningen, hvarvid dock ej afdragits den förhöjda inkomst, som skulle tillskyndas kassan genom högre årliga afgifter af gemenskapen, hvilka emellertid ej komme att uppgå till mer än 2000 R:dr R:mt och behöfde afsättas i och för en möjlig tillökning i pensionärernas af gemenskapen antal; hvarförutan Direktionen förmält sig ej kunna ansvara för tillräckligheten af ofvanberäknade 38,580 R:dr R:mt, derest ett utbrytande krig skulle öka antalet pensionärer i 1:sta och 2:dra klasserna med högsta pensionsbeloppen.»

»Slutligen tillkännagifver Direktionen att Amiralitets-staterna blifvit öfver ifrågavarande förslag till förhöjda pensioner hörde och detsamma med 164 röster emot 4 godkänt, äfvensom de med 80 röster emot 66 biträdt förslaget om de förhöjda årsafgifterna.»

»Vid jemförelse af de i nu anmälda förslag till förhöjd pensionsstat uppförda pensioner för flottans egentliga gemenskap med de pensionsbelopp, som genom den af Eders Kongl. Maj:t under den 28 sistlidne Januari fastställda reglering af pensioneringen från Wadstena Krigsmanshus-kassa blifvit bestämda för denna kassas gratialister, finnas visserligen sistnämnda belopp, särdeles i lägsta klassen, vara icke obetydligt lägre än de för afskedad gemenskap vid Flottan i motsvarande klass nu ifrågaställda pensioner; men då i afseende härpå förekommer, att Arméens pensionerade manskap dels, enligt särskilda, tid efter annan meddelade nådiga föreskrifter, är vid vissa lefnadsår berättigadt till och äfven, uppå egna underdåniga ansökningar och dervid förebragta bevekande omständigheter, kan vinna uppflyttning i högre pensionsklass, dels ock till ett större antal eger eller har att förvänta tillskott till innehafvande gratial från Konungens Allmänna Hospitalsfond eller regementernas enskilda pensionsinrättningar; hvaremot, enligt stadgandena i Reglementet för Amiralitets-krigsmans-kassan, Flottans afskedade gemenskap ständigt qvarstår vid den pension, som vid afskedet funnits böra en hvar tillkomma, och icke heller uti särskilda pensionsfonder har utsigt till förbättring deri, samt således genom de Arméens manskap särskildt beredda pensionsförmåner den omförmälda olikheten i pensionsbeloppen utjemnas, anser jag mig böra i underdånighet tillstyrka nådigt gillande af Direktionens öfver Amiralitets-krigsmans-kassan förevarande förslag till förbättrad pensionering för förhyrde Under-Officerare och sjömän samt all gemenskap vid Flottan, med uteslutande likväl af hvad i sammanhang dermed blifvit ifrågastäldt rörande nådegåfvor för deras enkor, i hvilket afseende jag håller före, att vid gällande Pensions-reglementes bestämmelser derom desto hellre bör för närvarande förblifva, som dels frågan icke egentligen tillhör den af Rikets Ständer begärda utredning och dels Direktionen icke framlagt någon beräkning öfver den derigenom uppkommande ökade kostnad; hvarjemte jag, under förutsättning af nådigt bifall härtill, underdånigst hemställer, att då, hvad angår det för ifrågavarande pensionerings tillvägabringande behöfliga årliga anslag eller tillskott af 38,580 R:dr R:mt, Direktionen förmält sig icke kunna ansvara för dess tillräcklighet under vissa omständigheter, för ändamålet

måtte af Rikets nästsammanträdande Ständer i Nåder för kommande statsregleringsperiod, eller åren 1861, 1862 och 1863, äskas ett kreditiv å Riksgälds-Kontoret af jemna 40,000 R:dr R:mt årligen, med bemälda Direktion medgifven rättighet att derå under hvarje års lopp lyfta hvad som finnes för ändamålet vara behöfligt, under förbehåll likväl att af följande årets kreditiv icke något reqvireras, innan styrkt blifvit i hvad mån föregående årets kreditiv till ifrågavarande pensionering åtgått; dock att hvad dertill under ett år af kreditivet icke erfordras må under följande året användas.»

»Under rubriken »Aflönings-stater» finnas uppförda 40,446 kubikfot oindeld spanmål, deraf omkring 9,280 kubikfot hittills icke för nämnda stater behöft begagnas, utan användts för den personal, som uppbär aflöning från flottans underhålls-stat; och då nämnde öfverskott fortfarande behöfves till fyllande af brister i spanmålsanslaget på denna sednare stat, hvilket understiger årliga behofvet, i penningar beräknadt med omkring 38,000 R:dr R:mt, hemställer jag i underdånighet, att samma öfverskott må, i likhet med hvad vid förra Riksdagen egde rum, på 5:te Hufvud-Titeln få qvarstå.»

2:o *Materielen.*

»Uti det under denna hufvudrubrik främst upptagna anslag till »*Flottans underhåll*» inbegripes aflöningen för de till verkställande af alla vid Flottans stationer vanligen förekommande arbeten, som fordra särskild yrkesskicklighet, inrättade så kallade Timmermans- och Handtverks-staterna, till hvilka äfven hörer den i sednare tider tillkomna *Maskinist-staten*, emedan dess personal är förbunden till arbete vid stationerna, när den icke behöfves för tjenstgöringen å flottans ångfartyg. På Kongl. Maj:ts nådiga framställning blefvo vid sednaste Riksdag aflöningsvilkoren för berörda Timmermans- och Handtverks-stater i allmänhet icke obetydligt förhöjda, och en sådan förhöjning tillföll alltså äfven Maskinist-staten; men då, i mån som ångan alltmera användes såsom drifkraft inom handelsflottan och äfven antalet af Eders Kongl. Maj:ts Flottas ångfartyg ökas, behofvet af maskinister jemväl tilltager och desse i samma förhållanden höja anspråken på vedergällning för sitt tjenstebiträde, hvilka hittills af skeppsrederierna tillfredsställts, blir det ock oeftergifligt, att, så framt skickliga maskinister skola till erforderligt antal kunna vid Eders Kongl. Maj:ts Flotta fästas, de måste der vara försäkrade om ungefärligen lika aflönings-förmåner med dem, som kunna hos enskilde erhållas. I motsatt fall skulle den dyrbara ångmaskineri-materielen komma att anförtros åt mindre skickliga personers omvårdnad; deraf en oberäknelig förlust lätteligen kunde för Kronan uppstå. Såsom Eders Kongl. Maj:t täckts inhemta af hvad uti inledningen till detta anförande rörande ämnet förekommer och hvartill jag vågar i underdånighet hänvisa, afser emellertid det förslag, jag utbeder mig att nu få framlägga, icke blott att bereda Flottans maskinist-per-

Angående aflönings-förbättring för Flottans Maskinist-stat.

sonal förbättrad aflöning, utan ock att få samma personal ökad till sådant antal, som under vanliga förhållanden för Flottans redan befintliga ångfartyg oundgängligen erfordras. Dessa fartyg, inberäknade dem, som nu äro under byggnad, utgöras af 2 linieskepp, 1 fregatt, 3 korvetter, 2 chefsfartyg, 8 kanonslupar och 6 andra fartyg af mindre cert. Skulle alla dessa fartyg samtidigt begagnas och med fullt antal maskinister och lärlingar förses, erfordrades dertill, utom 6 maskinist-officerare, 47 maskinister och 41 lärlingar.»

»Flottans maskinist-personal, som är fördelad på begge stationerna, utgöres nu af 6 öfver-maskinister, 15 maskinister och 14 maskinist-lärlingar, för hvilka staten består följande aflöning, nemligen:

						för år
för 1	öfver-maskinist,	à 70	R:dr	per månad	R:dr	840: —
» 2	dito	à »	»	»	»	1,680: —
» 1	dito	à 65	»	»	»	780: —
» 2	dito	à »	»	»	»	1,560: —
» 1	maskinist	à 55	»	»	»	660: —
» 7	dito	à »	»	»	»	4,620: —
» 1	dito	à 50	»	»	»	600: —
» 6	dito	à »	»	»	»	3,600: —
» 1	maskinist-lärling	à 1	R:dr	per dag	. . . . .	304: —
» 2	dito	à »		»	. . . . .	608: —
» 1	dito	à 90	öre	»	. . . . .	273: 60.
» 4	dito	à »		»	. . . . .	1,094: 40.
» 1	dito	à 85	öre	»	. . . . .	258: 40.
» 1	dito	à »		»	. . . . .	258: 40.
» 1	dito	à 75	öre	»	. . . . .	228: —
» 3	dito	à »		»	. . . . .	684: —
35				tillhopa	R:mt R:dr	18,048: 80.

hvarjemte till hvardera af dem utgå 25 kubikfot 2 kannor *enbar* råg in natura för år räknadt. Jag föreslår nu i underdånighet, att, med bibehållande af nuvarande antalet öfver-maskinister, deremot maskinisternas och lärlingarnes antal må ökas, de förres med 5 och de sednares med 6, samt att, med någon jemkning i löneklasserna, aflöningen för hela maskinist-personalen må varda förhöjd på sätt allt härefter följande förslag till ny stat, som jemväl upptager personalens fördelning på stationerna, närmare utvisar:

Vid

Vid Carlskrona station:

						för år	
1	öfver-maskinist	à 100	R:dr	per	månad R:dr	1,200: —	
1	dito	à »		»	»	1,200: —	
1	dito	à 90	R:dr	»	»	1,080: —	
1	dito	à »		»	»	1,080: —	
1	maskinist	à 70	R:dr	»	»	840: —	
1	dito	à »		»	»	840: —	
1	dito	à 60	R:dr	»	»	720: —	
7	dito	à »		»	»	5,040: —	
1	maskinist-lärling	à 1	R:dr 50	öre	per dag	456: —	
3	dito	à »		»	»	1,368: —	
1	dito	à 1	R:dr		»	304: —	
7	dito	à »			»	2,128: —	16,256: —
26.							

Vid Stockholms station:

1	öfver-maskinist	à 100	R:dr	per	månad R:dr	1,200: —	
1	dito	à »		»	»	1,200: —	
1	maskinist	à 70	R:dr	»	»	840: —	
3	dito	à »		»	»	2,520: —	
1	dito	à 60	R:dr	»	»	720: —	
5	dito	à »		»	»	3,600: —	
1	maskinist-lärling	à 1	R:dr 50	öre	per dag	456: —	
3	dito	à »		»	»	1,368: —	
1	dito	à 1	R:dr		»	304: —	
3	dito	à »			»	912: —	13,120: —
20.					eller tillhopa R:mt R:dr		29,376: —

hvartill, vid det förhållande, att hel dagsaflöning till Flottans daglönare af Timmermans- och Handtverks-staterna i allmänhet utgår endast under 304 dagar af året, för hvilken tid aflöningen finnes för hvar och en i Staten beräknad och utförd, då deremot under de återstående 61 sön- och helgdagarne blott half dagspenning får uppbäras af särskild dertill å staten afsatt anslag, samt att alltså aflöningen för maskinist-lärlingarne, såsom dag-

Transport 29,376: —

Transport 29,376: —

lönare, äfven uti förestående statsförslag efter sådan grund beräknats, således bör läggas det tillskott i nyssberörde anslag, som i förhållande till den i förslaget upptagna aflönings-förhöjning för de redan befintliga och aflöning för de tillkomna maskinist-lärlingarne fordras för att under sön- och helgdagarne tilldela dem half dagspenning och belöper till . . . . . R:dr 359: 90.

deraf **198** R:dr **25** öre komme på Carlskrona och **161** R:dr **65** öre på Stockholms station;

då den nya statens slutsumma blir . . . . . R:mt R:dr 29,735: 90.

oberäknad spanmålen in natura för det ökade antalet maskinister och maskinist-lärlingar. Om nu från nämnda summa afdrages maskinist-personalens nuvarande aflöning med ofvan uppgifna R:dr . 18,048: 80.

uppkommer det belopp af . . . . . R:mt R:dr 11,687: 10.

som skulle erfordras, för att bringa mitt nu i underdånighet framställda förslag till verkställighet, och hvilket, jemte den behöfliga natura-spanmålen för merberörda tillökade personal, belöpande, à **25** kubikfot **2** kannor, för **11** personer till **277** kubikfot **2** kannor, jag underdånigst anhåller, att Eders Kongl. Maj:t i nåder täcktes af Rikets snart sammanträdande Ständer begära.»

»I händelse af nådigt bifall härtill skulle ifrågavarande anslags tillökning **11,687** R:dr **10** öre jemte värdet af omförmälda natura-spanmål, uppgående, à **2** R:dr per kubikfot, till **554** R:dr **40** öre, med tillhopa **12 241** R:dr **50** öre, påföras anslaget till Flottans underhåll **619,001** R:dr **20** öre, hvarigenom detta, med iakttagande dervid af tillökningens fördelning på penninge- och spanmåls-kolumnerna, blefve till **631,242** R:dr **70** öre förhöjdt.»

Ang. spanmålsanslaget å Flottans underhålls-stat.

»I afseende på anslaget till Flottans underhåll har för öfrigt Förvaltningen af Sjö-ärendena, uti sitt underdåniga betänkande om Sjöförsvarets behof under nästa statsreglerings-period, erinrat derom, att, efter afdrag af de från anslaget utgående utgifter för arbetspersonalens aflöning, lastdragarefarten m. m., endast omkring **230,000** R:dr återstå för den egentliga materielen; hvadan och då dennas underhåll, sedan icke allenast antalet af Flottans ångfartyg, hvilkas underhåll fordrar ansenligt större kostnad än segelfartygens, blifvit betydligt förökadt, utan äfven, i och för inrymmande af så väl ökade som nya förråd, åtskilliga nya hus och byggnader tillkommit att vidmakthålla, blifvit allt mer fördyradt och anslaget följaktligen äfven i samma förhållande ännu mindre tillräckligt än tillförene, Förvaltningen trott sig, såsom en utväg att bereda ökad tillgång för de med anslaget egentligen afsedda ändamål, böra föreslå, att, med bibehållande af anslagets nuvarande summa, ett belopp, motsvarande de utgifter för anskaffande af gemenskapens brödkorn, som utöfver det å anslaget upptagne värdet af **18,900** kubikfot spanmål och anslaget till

spanmålsupphandlings- och bagerikostnader från förstberörda anslag utgått och för åren 1854—1858 i medeltal utgjort 38,276 R:dr 50 öre årligen, tillades anslaget till spanmålsupphandlings- och bagerikostnader, hvilket i sådan händelse behöfde ökas med en till 38,000 R:dr jemnad summa eller till 68,000 R:dr.»

»Efter min åsigt borde anslaget till Flottans underhåll, för att uppfylla hvad dess benämning antyder, vara till beloppet så bestämdt, att dermed kunde bestridas alla utgifter, som afse sjelfva underhållet af Flottans materiel af hvad slag den vara må, och således vid hvarje Riksdag undergå en efter noggrann beräkning af behofven under nästpåföljande statsreglerings period rättad reglering. Jag skulle ock nu i underdånighet föreslå en dylik reglering af detta anslag, om nödig tillgång derför vore uti de till ständiga utgifter bestämda statsinkomster att påräkna, helst jag derigenom äfven undginge obehaget att, med hänseende till anslagets otillräcklighet, ifrågasätta beredandet af extra anslag till åtskilliga rätteligen dit hörande föremål. Såsom emellertid förhållandena för närvarande visa sig, finner jag lämpligast vara att med det uppgifna regleringsförslaget får till en annan tid anstå. Hvad då angår den af Förvaltningen föreslagna utväg att i någon mån öka tillgångarne å anslaget, så anser jag mig icke kunna tillstyrka dess vidtagande. Anslaget till spanmålsupphandlings- och bagerikostnader är nemligen ämnadt till betäckande dels af den skillnad, som vid upphandling af natura-spanmålen för de dertill berättigade visar sig uppstå emellan förslagsvärdet å den under vederbörliga rubriker på Hufvudtiteln uppförda oindelta spanmål och de pris, hvarefter den uppköpta spanmålen måste betalas, dels ock af kostnaderna för denna spanmålsmalning och förbakande till bröd, hvaraf följer, att detta anslag, så vidt det förslår, väl må användas till godtgörande af omförmälda prisskillnad äfvensom förbakningskostnaden för den spanmål, som utöfver de å Hufvudtiteln upptagna spanmålsqvantiteter kan behöfva upphandlas, men icke att ersätta jemväl den del af uppköpspriset å denna spanmål, som motsvarar spanmålens förslagsvärde, samt att således, då, såsom Förvaltningen anmält, det under anslaget till Flottans underhåll uppförda qvantum af 18,900 kubikfot oindelt spanmål är för ändamålet otillräckligt, detsamma borde efter behofvet ökas och derjemte tillses, huruvida i följd deraf jemväl någon förhöjning i anslaget till spanmåls upphandlings- och bagerikostnader må vara erforderlig. Då likväl de i dessa afseenden nödiga beräkningar nu icke äro att tillgå och deras uppgörande skulle leda till tidsutdrägt, finner jag mig, vid detta förhållande och under förutsättning, att de besparingar, som i följd af tillvägabringandet af den vattenledning till Carlskrona och den nya ångqvarn- och bageri-inrättning derstädes, hvarom i det föregående blifvit förmäldt, skulle, om Rikets Ständer dertill bifalla, å anslaget till Flottans underhåll uppstå, få komma de med detta anslag afsedda behof till godo böra i underdånighet hemställa, att någon annan tillökning uti samma anslag nu icke må ifrågasättas, än som redan af mig blifvit i och för maskinist-statens regle-

rande föreslagen, och att jemväl anslaget till spanmålsupphandlings- och bagerikostnader för närvarande må lemnas oförändradt.»

Ang. anslaget till beklädnad åt Mariner m. fl.

»Med anmälan, att utgifterna å *anslaget till beklädnad åt mariner, kanonierer, matroser och skeppsgossar* under sistförflutne 5 år i medeltal uppgått till endast 99,275 R:dr 69 öre årligen och således understigit nuvarande anslagssumman, som är bestämd till 103,339 R:dr 94 öre, men att, då, med afseende på de till beklädnaden hörande särskilda persedlars olika slitningstid, dessas årliga kostnad beräknats efter de sednaste fem årens upphandlings-medelpris, det dervid befunnits, att anslaget behöfde ökas med 15,937 R:dr 60 öre, har Förvaltningen i sitt omförmälda betänkande föreslagit, att berörde anslag måtte varda till 119,000 R:dr R:mt förhöjdt.»

»Af de beräkningar, som ligga till grund för denna Förvaltningens hemställan och finnas nyssberörda betänkande bilagda, inhemtas visserligen, att kostnaden för den beklädnad, till hvars anskaffande och underhåll ifrågavarande anslag är afsedt, skulle, efter den förflutna tidens medelpris å beklädnads-reqvisita, i medeltal uppgå till 119,277 R:dr 54 öre årligen, äfvensom af den likaledes vid betänkandet fogade uppgift å utgifterna för åren 1854—1858 sig visar, att dessa sistnämnde år stigit ända till 130,571 R:dr 27 öre; men då, enligt samma uppgift, år 1854 utgifterna utgjorde blott 82,487 R:dr 62 öre och, churu derefter i stigande, dock år 1857 icke ökats till högre belopp än 95,466 R:dr 66 öre, hvaraf den slutsats torde kunna dragas, att den särdeles höga utgiften sistlidne år varit beroende af tillfälliga omständigheter, såsom anskaffning af större och följaktligen dyrare beklädnadspersedlar, samt jemväl antagas kan, att ofvanberörde kostnadsberäkning, såsom till en del grundad på de under rustnings-åren 1854—1856 högt uppdrifna prisen, utfallit högre, än hvartill af nu gällande i allmänhet billiga pris på beklädnings-artiklar, anledning kan hemtas för den närmast kommande tiden, finner jag mig, vid dessa förhållanden och i betraktande tillika deraf, att detta beklädnads-anslag vid sista Riksdagen, på Kongl. Maj:ts Nådiga framställning, förhöjdes från 90,240 R:dr till nuvarande, här förut uppgifna belopp, nu icke böra i underdånighet förorda Förvaltningens förslag om detsammas ytterligare förhöjande.»

»3:o *Diverse anslag.*

Ang. anslaget till Gemensk. vid Flottan natura-underhåll.

Det vid förra Riksdagen på femte Hufvudtiteln uppförda förslags-anslag 248,583 R:dr 75 öre Riksmynt till *Gemenskapens vid Flottans korpser natura-underhåll* har, efter hvad Förvaltningen af Sjö-ärendena i underdånighet anmält, år 1858, det första af dess tillvaro, lemnat något öfverskott, hvilket förhållande dock, såsom äfven Förvaltningen ansett, destomindre bör leda till anslagets nedsättande,

som dels de nya mathållningsgrunderna icke kunnat från årets början vid alla de nämnda korpserna tillämpas och dels utgifterna från anslaget bero af år efter år vexlande pris på de i korpsernas spisordningar ingående proviant-artiklar, och således för att tillförlitligen kunna bedöma anslagets större eller mindre tillräckligheet, en längre tids erfarenhet erfordras. Då för öfrigt öfverskotten på detta, likasom andra, förslags-anslag komma Statsverket till godo, finnes således för närvarande icke någon annan anledning till anslagets förändrande, än som kan hemtas af dess ojemna summa, för hvars jemnande till 248,600 R:dr R:mt jag härmed tillåter mig i underdånighet föreslå, att ett belopp af 16 R:dr 25 öre må dit öfverflyttas från förslags-anslaget till skrifmaterialier och expenser m. m. för Sjöförsvars-departementets Kansli-expedition, hvilket, på sätt längre fram kommer att omförmälas, under några år befunnits större, än behöfligt varit.»

»*Anslaget till durchmarsch-kostnader*, afsedt till bestridande af utgifterna för uppfordrade krono-båtsmäns transport till och från Flottans stationer, har, alltsedan detsamma vid 1853 och 1854 årens Riksdag på femte Hufvudtiteln uppfördes med nuvarande belopp, 18,000 R:dr R:mt, befunnits för omförmälda ändamål vara otillräckligt, hvaraf Förvaltningen af Sjö-ärendena redan före påföljande Riksdag föranläts att hos Kongl. Maj:t väcka fråga om aflåtande af nådig framställning till Rikets Ständer, att anslaget antingen måtte lämpligen förhöjas eller erhålla egenskapen af förslags-anslag; men Kongl. Maj:t fann då icke för godt att en sådan åtgärd vidtaga, emedan för kort tid från anslagets uppförande på Hufvudtiteln förflutit, för att tillförlitlig erfarenhet kunde vara vunnen, huruvida det uppgifna förhållandet med anslaget borde anses såsom fortfarande eller endast af tillfälliga omständigheter beroende. Det har dock visat sig, att icke heller derefter de af vederbörande Landt-ränterier årligen utgifna förskott för båtsmäns fortskaffande kunnat med ifrågavarande anslag betäckas, utan fordrat tillskott af andra medel, samt att orsakerna härtill äro ständigt verkande, enär de måste sökas dels i den under tiden ökade skjutslegan och det fortskaffade manskapets fördyrade underhåll, dels ock deruti, att de sednare åren, i mån som betydligare tillgångar varit beredda för vidmakthållande och fullkomnande af Flottans materiel samt för personalens öfning, äfven större båtsmansstyrka, än tillförene, årligen behöft uppfordras och följaktligen måst till och från stationerna fortskaffas. För att ersätta de öfverbetalningar, som af omförmälda orsaker årligen i berörda hänseende egt rum, har Eders Kongl. Maj:t, för så vidt de kunnat anses belöpa på sjö-kommenderadt manskap, nödgats innevarande år med en anvisning af närmare 20,000 R:dr R:mt betunga anslaget till exercis med Flottans bemanning samt tillika vara betänkt att för öfriga delen bereda tillgångar från andra anslag inom Hufvudtiteln. Ett sådant förhållande kan emellertid ej länge få fortfara, så framt icke brist och oreda skola å Hufvudtiteln uppkomma. Isynnerhet kan icke nyssberörda exercisanslag få påräknas för ifrågavarande utgifter, derest ej dess ändamål, att bereda

Ang. anslaget till durchmarsch-kostn.

Flottans personal nödig öfning i sjökrigare-yrket, skall ännu mera förfelas, än redan nu är fallet; ty, ehuru nämnda anslag vid sednaste Riksdagen förhöjdes, lemnar det dock icke rikligare tillgång till hvad som fordras för den allranödvändigaste exercisen, än att Flottans personal ännu, såsom tillförene, nödgas, för att vinna erforderlig skicklighet i sitt yrke, söka öfning, utöfver den exercis-anslaget medgifver, dels genom anställning å handelsfartyg och dels i fremmande makters örlogstjenst; och så länge detta är fallet, måste det vara ytterst angeläget, att exercisanslaget ej belastas med utgifter, som komma den redan förut knappa öfningen till sjös att än ytterligare inskränkas.»

»Till afhjelpande af de svårigheter för Femte Hufvudtitelns förvaltning, som genom nu anförda förhållanden uppkommit, finnes blott ett medel, nemligen att anslaget till durchmarsch-kostnader förhöjes till ett belopp, nog stort, för att motsvara de utgifter, som dermed under vanliga omständigheter skola bestridas. I sådant afseende har väl Förvaltningen af Sjö-ärendena, på grund af uppgjord och dess förut omnämnda underdåniga betänkande bilagd medelberäkning öfver de åren 1854—1858 bestridda durchmarsch-kostnader eller utgifter för verkställda båtsmanstransporter, enligt hvilken dessa under samma tid i medeltal uppgått till 32,763 R:dr 76 öre R:mt, trott nuvarande anslaget dertill, 18,000 R:dr, böra med omkring 14,000 R:dr Riksmynt tillökas; men då likväl härvid förekommer, att berörde utgifter under vissa af de i beräkningen intagne år af tillfälliga orsaker ovanligt stegrats, men åter år 1858 nedgått till omkring 30,000 R:dr, hvilken summa ock torde komma att närmare inträffa med det blifvande behofvet, anser jag mig, i betraktande häraf och af hvad i öfrigt blifvit i ämnet anfördt, böra i underdånighet tillstyrka, det måtte Eders Kongl. Maj:t nu af Rikets Ständer för den kommande tiden, eller från och med år 1861, uti anslaget till durchmarsch-kostnader i nåder äska en årlig tillökning af 12,000 R:dr, så att anslaget blefve till 30,000 R:dr Riksmynt förhöjdt.»

Ang. anslaget till sjukvård.

»Med anledning deraf, att utgifterna å 5:te Hufvudtitelns *anslag till sjukvård* under de sednaste åren, i följd af lyckliga sanitära förhållanden, icke fullt uppgått till anslagets belopp 39,150 R:dr Riksmynt, har Förvaltningen af Sjöärendena trott detta anslag kunna med 150 R:dr samma mynt förminskas och således upptagas till jemna 39,000 R:dr Riksmynt.»

»Jag instämmer uti den sålunda af Förvaltningen yttrade åsigt, men hemställer tillika, att de 150 R:dr, som skulle frånbragas nyssberörda anslag, må i stället tilläggas Hufvudtitelns anslag till *diverse behof*, 19,025 R:dr, hvilket, efter hvad Förvaltningen jemväl anmäit, icke fullt motsvarat behofvet, men genom nu ifrågasatta öfverflyttning skulle ökas till 19,175 R:dr Riksmynt.»

Ang. anslaget till diverse behof.

»Förvaltningen af Sjöärendena har vidare ifrågasatt, att förslagsanslaget 1,302 R:dr 13 öre *till skrifmaterialier och expenser m. m. för Sjöförsvars-departementets Kansli-expedition*, derå utgifterna under sednaste 5 år i medeltal uppgått till

Ang. anslaget till skrifmaterialier

allenast 1,172 R:dr 61 öre, skulle till jemna 1,200 R:dr nedsättas; men då behållningarne å detta anslag komma Riksgälds-kontoret tillgodo, och anslaget för öfrigt plägar något jemkas för jemnande af Hufvudtitelns slutsumma, tror jag annan förändring deri ej böra ega rum, än som dels kan i nyssberörda afseende finnas blifva erforderlig och dels föranledes af den öfverflyttning af 16 R:dr 25 öre från detta anslag till förslagsanslaget för Gemenskapens vid Flottans korpser natura-underhåll, hvarom jag här förut i underdånighet hemställt; äfvensom jag anser hvad Förvaltningen uti sitt merberörda betänkande, för öfrigt rörande ett och annat anslag andragit icke gifva anledning till något mitt underdåniga yttrande.» *m. m. för Departementets Kansliexpedition.*

»*För Handeln.*

Under denna rubrik förekommer endast reservationsanslaget till *Lotseri- och Fyrings-staterna*, nu uppgående till 220,360 R:dr Riksmynt. Detta anslags summa har hittills blifvit på det sätt bestämd, att den vid hvarje Riksdag beräknade inkomst af båk- och lots- samt Danska fyrings-medlen sammanlagts med det under förenämnda rubrik upptagna belopp af indelta räntor, 460 R:dr, hvarefter den derigenom uppkomna summa blifvit för omförmälda behof uppförd på Hufvudtiteln. Med antagande att så äfven nu bör tillgå och således vederlaget för Danska fyringsmedlen, 39,900 R:dr, ingår i beräkningen samt under förutsättning tillika, att inkomsten af lots- och båkmedel får, i sin helhet, fortfarande för lots- och fyringsväsendets behof användas, hemställer jag i underdånighet, att, då årliga inkomsten af dessa medel, som i nu gällande Riksstat finnes uppförd till 180,000 R:dr Riksmynt, uti nu gjorda beräkning öfver Statsverkets inkomster antagits till 240,000 R:dr samma mynt, reservationsanslaget till Lots- och Fyringsstaterna alltså må varda förhöjdt med skillnaden emellan nyss berörda 2:ne summor, eller 60,000 R:dr, med tillägg hvaraf till nuvarande anslaget dess summa skulle blifva förhöjd till 280,360 R:dr Riksmynt, samt att en sådan reglering af detta anslag må i nåder varda Rikets Ständer föreslagen.» *Ang. anslaget till Lotseri- och Fyringsstaterna.*

»Om hvad jag sålunda i ena och andra hänseendet föreslagit vinner Eders Kongl. Maj:ts och Rikets Ständers bifall, komme anslagen till *ständiga utgifter* för Sjöförsvaret, deruti inbegripne de till öfverflyttning från 4:de Hufvudtiteln påräknade aflöningsanslagen från Hallands Infanteri- och Wester-Norrlands Bevärings-bataljoner å tillhopa 13 795 R:dr, att ökas med R:mt R:dr 138,716: 92., samt, då detta belopp tillägges 5:te Hufvudtitelns nuvarande slutsumma . . . . . » 3,241,530: —,

denna således blifva förhöjd till . . . . . R:mt R:dr 3,380,246: 92.,

hvilken summa dock kunde jemnas till 3,380,200 R:dr Riksmynt, om förslags-

anslaget till skrifmaterialier och expenser m. m. för Departementets Kansli-expedition blefve med 46 R:dr 92 öre förminskadt.»

»Men utom de Sjöförsvarets behof, för hvilkas afhjelpande erfordras ständiga eller ordinarie anslag till nyssuppgifna sammanräknade belopp, förekomma äfven andra, hvilka dels äro *tillfälliga* och dels *icke för längre tid beräkneliga* samt alltså af beskaffenhet, att de synas böra med extra anslag fyllas. Ibland dessa har jag redan i det föregående framhållit åtskilliga, såsom behofvet af förbättrade pensioneringsvilkor för Flottans personal, angelägenheten af en vattenledning till Carlskrona och nödvändigheten att medelst nybyggnader och större reparationer vidmakthålla Flottans krigsfartygs-materiel, samt äfven, hvad förstberörde 2:ne frågor angår, till ziffran uppgifvit de summor, som för deri afsedda ändamål ansetts blifva erforderliga. Jag utbeder mig derföre att endast få åberopa hvad rörande nämnda frågor redan blifvit anfördt, då jag nu öfvergår till den närmare redogörelsen för de behof frågan om krigsfartygs materielens vidmakthållande och förkofran innefattar.»

»Såsom jag uti inledningen till detta anförande sökt ådagalägga måste det, med hänseende till den snabbhet, hvarmed i vår tid uppfinningarne rörande krigsfartygs-materielen följa hvarandra, vara i hög grad vanskligt att på förhand uppgöra planer huru en Flotta efter en längre tiderymd bör vara sammansatt och krigsfartygen beskaffade, för att framgent svara emot ändamålet; ty lika nödvändigt som det är att göra sig de timande förändringarne till godo, lika omöjligt är det att förutse hvilka förändringar dessa må komma att föranleda så väl uti materielen, som följaktligen äfven uti de långt i förtid uppgjorda kostnadsberäkningarna. I ett land med så måttliga tillgångar som Sverige blir det derföre onekligen rättast, att väl och omsorgsfullt underhålla den fartygs-materiel, som finnes, samt att för öfrigt tillse, att hvad af sådan materiel kan med för handen varande tillgångar anskaffas nytt, blifver utfördt efter de för tillfället erkändt bästa modeller. Under inflytelsen af sådana åsigter beviljade äfven Rikets sednast församlade Ständer nödiga medel dels till nybyggnad af en ångfregatt af bästa modell och af 6 st. kanonångslupar, för hvilka modellen redan var godkänd, dels ock till linieskeppet Skandinaviens komplettering till segelskepp samt anskaffning af en eller flera roddkanonbåtar af ändamålsenlig modell, af hvilka fartyg nyssnämnde linieskepp är nära fullbordadt, äfvensom 2 kanonångslupar och en roddkanonbåt blifvit färdigbyggda, samt ångfregatten och de fyra öfriga kanonångsluparne äro under byggnad, dervid för fregatten följes den, med hänseende till dess cert, bästa Engelska modell, som kunnat utfinnas.»

»Då

»Då den väg, Rikets Ständer sålunda beträdt, synes mig vara riktig, tror jag mig ock i enahanda syftning böra afgifva förslag till de fartygsbyggnader, som under nästa statsregleringsperiod borde utföras, men hvilka jag genom otillräckligheten af påräkneliga tillgångar ser mig nödgad att inskränka mot hvad önskligt vore. Jag tillstyrker derföre i underdånighet att medel måtte på följande sätt beredas till nybyggnad och fullständig komplettering af dels en ångfregatt af bästa modell för maskin om 800 nominella hästkrafter, beräknad att kosta 2,009,500 R:dr, och dels 4 st. kanonångslupar, att då af nyssberörda för ångfregatten beräknade kostnadssumma skulle under nu instundande statsregleringsperiod behöfvas två femtedelar eller . . . . . R:dr 803,800. —
men härtill det å 5:te Hufvudtiteln under rubriken »Materielen» uppförda anslag till Flottans nybyggnad, 162,000 R:dr årligen, eller för alla 3:ne åren . . . . R:dr 486,000. —
icke kan, utöfver kostnaden för omförmälda, jemväl under samma tid till nybyggnad afsedda 4 kanonångslupar à 110,000 R:dr för hvardera, eller tillhopa . . . . . » 440,000. —
bidraga med mera än . . . . . R:dr 46,000. —
den, efter afdrag häraf, återstående summa af . . . . . R:dr 757,800. —
måtte af Eders Kongl. Maj:t för ändamålet af Rikets Ständer äskas såsom extra anslag, att under åren 1862 och 1863 utgå med hälften, eller 378,900 R:dr årligen.»

»Af hvad jag i afseende på tillgångarne å anslaget till Flottans underhåll haft tillfälle att i det föregående yttra, täcktes Eders Kongl. Maj:t i nåder hafva inhemtat, att å detta anslag medel icke äro att påräkna för alla ifrågakommande större reparationer å fartyg och byggnader; vid hvilket förhållande och då ångkorvetten Thor snart måste undergå svår reparation och tillika förses med nya pannor, jag nödgas underdånigst anhålla, det Eders Kongl. Maj:t nu måtte i nåder af Rikets Ständer äska den härtill, enligt af Befälhafvande Amiralen i Carlskrona gjord anmälan, erforderliga utgiftssumma af . . . . . R:mt R:dr 96,000: —, att under år 1861 för en gång utgå.»

Ang. skeppsdockors i Carlskrona utvidgande.

»Af de uti inledningen till detta anförande uppgifna skäl för nödvändigheten af anstalters vidtagande, hvarigenom det blefve möjligt att på Örlogsvarfvet i Carlskrona utföra fartygsbyggnader enligt nutidens fordringar, föranläts jag att sistlidne år från Förvaltningen af Sjö-ärendena infordra förslag till så väl förlängning af vissa bland skeppsdockorna vid Flottans Carlskrona-station, som nybyggnad af en större docka derstädes samt af en byggnads- och aflöpningsbädd för fartyg af 240 fots längd. Till följd häraf har Förvaltningen låtit genom vederbörande

utarbeta förslag jemte kostnadsberäkningar öfver dels gamla reparationsdockans i Carlskrona utvidgande på olika sätt, dels skeppsdockornas N:is 2 och 3 förlängande åt norra sidan, dels ock anläggning af en ny docka äfvensom af en byggnads- och aflöpningsbädd för större fartyg; och hafva samtliga dessa handlingar blifvit af Förvaltningen i underdånighet insända, åtföljda af så väl vederbörande Stationsbefäls och Reglements-kommittées yttranden som Förvaltningens eget utlåtande.»

»Bland omförmälda förslag anser jag det om anläggning af en byggnads- och aflöpningsbädd, såsom i alla händelser blott en nödfallsutväg, desto hellre böra förfalla, som densammas begagnande skulle öka fartygens byggnadskostnad och för öfrigt, enligt hvad upplyst blifvit, lämplig plats för en sådan bädd icke finnes inom Flottans Skeppsvarf i Carlskrona.»

»Beträffande vidare frågan att vester om den redan befintliga dockan № 1 anlägga en ny docka, för hvilken tre alternativa kostnadsberäkningar blifvit uppgjorda, enligt hvilka sistnämnda docka skulle kosta, om hon byggdes

250 fot lång . . . . . R:mt R:dr 279,500, —

260 fot lång och afsedd att, med hänsigt till framtida möjliga ytterligare anläggningar, förläggas längre norr ut från sättöppningen . . . . . » 357,500, —

eller:

380 fot lång och ämnad att anläggas på det här näst förut afsedda ställe . . . . . » 368,300. —

så anser jag densamma böra hänskjutas till framtiden, då behofvet af en ny dockas anläggande må vara oafvisligare än nu och tillgångarne till bestridande af de med en sådan byggnad förknippade kostnader större.»

»Deremot är det, i min tanke, angeläget att, för byggnad af krigsfartyg efter nutidens fordringar och modeller, samt för möjliga behofvet af sådana fartygs iståndsättande, så väl gamla reparationsdockan, som två af de öfriga skeppsdockorna i Carlskrona lämpligen förlängas och i öfrigt utvidgas; och har jag vid valet emellan de derom framställda alternativa förslag trott mig böra i underdånighet förorda nedannämnda arbeten, såsom de, hvilka bäst skulle motsvara nuvarande behof och äfven Förvaltningen af Sjö-ärendena ansett böra i främsta rummet utföras, nemligen:

Dockans № 3 förlängande från 212 till 237 fot i bottnen, hvarefter uti densamma skulle kunna byggas fartyg af ungefärligen den största längd, som, i anseende till denna dockas läge emot sättöppningen, tilläte att utan svårighet uttaga fartyget. Detta arbete är beräknadt att kosta . . R:dr 26,580. —

Dockans № 2 förlängande från 214 till 260 fot i bottnen,

Transport R:dr 26,580. —

Transport R:dr 26,580. —

hvarvid förekommer att denna Dockas läge mera midtför sättöppningen tillåter uttagandet af ett ungefär 20 fot längre fartyg, än från Dockan № 3. Förlängningens verkställande är beräknadt att kosta . . . . . » 65,000. —

Gamla Reparationsdockans förlängning från 190 till 260 fot samt bottnens sänkning till vågrät efter längden räknadt, hvilka förändringar, nödvändiga, om ångfregatter af numera antagna dimensioner, eller större handelsångfartyg skola kunna i Dockan intagas, kunna utföras utan att hindra fartygs dockande under tiden, alldenstund arbetet endast behöfde afbrytas så länge vatten vore i Dockan insläppt för fartygets in- eller uttagande. Kostnaden för arbetets fullbordande är beräknad till . . . . . » 16,800. —

tillhopa R:mt R:dr 108,380. —

»Enligt min åsigt borde utvidgandet af dessa 3:ne dockor, såsom här ofvan blifvit föreslaget, med det snaraste företagas, emedan både tid och kostnad skulle besparas genom att från början gifva arbetet den utsträckning, som med visshet kan förutses blifva oeftergiflig inom en icke aflägsen framtid; hvarjemte detsamma borde så ordnas, att början skedde med Dockan № 2, så att denna efter ett års förlopp kunde vara så långt färdigkommen, att i densamma då skulle kunna sträckas köl till en ångfregatt af större cert och fartygsbyggnaden sedermera fortgå samtidigt med dockans fullbordande; och enär, efter hvad Förvaltningen af Sjöärendena anmält, till dessa förslags utförande ordinarie statsmedel icke äro att påräkna, vågar jag, under förutsättning af Eders Kongl. Maj:ts Nådiga bifall till hvad jag i detta ämne tillstyrkt, i underdånighet anhålla, det Eders Kongl. Maj:t i nåder täcktes af Rikets snart sammanträdande Ständer begära, att erforderliga medel till utvidgande af nyssberörda 3:ne Skeppsdockor å Carlskrona skeppsvarf i öfverensstämmelse med förslaget derom måtte beviljas med 108,380 R:dr riksmynt, att under år 1861 för en gång utgå.»

Ang. anslag för en vattenledning till Carlskrona.

»I stöd af Eders Kongl. Maj:ts redan under den 6 sistlidne September fattade nådiga beslut i frågan om en vattenlednings anläggande från Lyckeby till Carlskrona, samt under åberopande af hvad såväl det samma dag rörande ämnet förda protokoll öfver Sjöförsvars-ärenden, som äfven inledningen till detta anförande derom innehåller, torde jag här endast få upptaga den för nämnda företags utförande, enligt det af Eders Kongl. Maj:t gillade alternativ, erforderliga summa af 354,000 R:dr riksmynt, hvilken Eders Kongl. Maj:t i nåder förklarat Sig vilja af Rikets snart sammanträdande Ständer äska, att såsom extra anslag utgå under åren 1861—1863 med en tredjedel årligen.»

Om anläggning af en ångqvarn med bageri i Carlskrona.

»Fråga har äfven blifvit väckt om en inrättning, hvilken, ändamålsenligt utförd, skulle för Flottans station i Carlskrona blifva af utomordentlig vigt, men icke utan särskildt anslag kan tillvägabringas, nemligen anläggandet å Kronans område inom nämnda stad af en ångqvarn, förenad med bageri.»

»För närvarande måste all den spannemål, som till förmalning och brödbakning för stationens derifrån utgående sjö expeditioners och de vid Carlskrona anlagda fästningars behof årligen erfordras, föras från Flottans förråd i nämnda stad till en Kronan tillhörig, $^3/_4$:dels mil från staden invid Lyckeby å belägen, vattenqvarn, efter der skedd förmalning såsom mjöl återforslas till staden, ånyo inläggas i förråden och sedermera i mån af behof utlemnas och förbakas uti ett från äldre tider bibehållet kronobageri, der dels en särskild bageri-personal är anställd och dels dagligt handräcknings-biträde lemnas af ett antal från Kronans varf kommenderade båtsmän. Omkring 5,000 tunnor spannemål behandlas årligen på detta sätt. Enligt kontrakt med den antagne arrendatorn af ofvannämnda qvarn förmales visserligen spannemålen, till högst nämnde qvantum, tullfritt; men till en för qvarnens underhåll och ombyggnad bildad fond utgår från Flottans underhållsmedel årligen ett emot tullkapparne å den förmalda spannemålen svarande belopp, hvilket i medeltal för åren 1854—1858 utgjorde 4,134 R:dr. De kostnader, som med spannemålens transporterande och förbakning under nämnda år varit förknippade, utgöras, enligt från stationen meddelad uppgift, utom andra, hvilka icke torde undergå någon betydligare förminskning genom en förändrad anstalt, hufvudsakligen af följande:

för ved och diverse materiel till bageriet .	R:dr	4,060: 77.
» båtsmans-dagsverken	»	2 521: 64.
» spanmåls- och mjöltransport	»	1,727: 98
» grynmalning	»	456: 51.

hvarförutan, om, efter spanmålens förmalning, mjölet skulle kunna, utan föregången magasinering, direkte ingå till bageriet den afskrifnings-procent, som nu beräknas till omkring 4,000 R:dr, torde kunna inbesparas, eller åtminstone i högst betydlig mån nedsättas.»

»Då ångqvarnar i förening med bagerier under sednare åren blifvit anlagda på åtskilliga ställen i Tyskland och Danmark, samt, efter hvad om dem förnummits, visat sig, i jemförelse med de vanliga anstalterna för säds malning och förbakande till bröd, medföra flere väsendtliga fördelar, uppdrogs sistlidne år åt Chefen för Mekaniska departementet i Carlskrona, Majoren Byström, att, under en honom för annat ändamål anbefalld resa till nämnda länder, jemväl inhemta närmare underrättelser om sådane af ifrågavarande nya inrättningar, som afsåge tillverkning af gröfre eller kommissbröd, på det att derefter förslag till en anläggning af samma art, lämpad efter Carlskrona stations behof och dervarande förhållanden, skulle kunna uppgöras.»

»I följd häraf besökte Majoren Byström dels ett af enskildt bolag vid Kainsdorf nära staden Zwickau i Sachsen nyligen anlagdt stort qvarn- och bageriverk, drifvet med ångkraft, dels ock en dylik i citadellet Frederikshavn vid Köpenhamn befintlig inrättning, afsedd för garnisons-truppernas behof, samt tog på begge ställena noggrann kännedom om inrättningarnes sammansättning och inre anordning, hvarom allt han, enligt erhållen föreskrift, efter hemkomsten, till befälhafvande Amiralen i Carlskrona afgaf utförlig berättelse, åtföljd af förslag med ritningar till ett efter förhållandena derstädes rättadt qvarn- och bageriverk för ånga, dervid den omförmälda anläggningen å Frederikshavns citadell hufvudsakligen tjenat till förebild. Af dessa handlingar, hvilka Förvaltningen af Sjö-ärendena insändt tillika med yttranden i ämnet från den s. k. Reglements kommittéen, som har att utreda frågor om ordnandet af nya inrättningar vid Flottans förenämnda station, och från Befälhafvande Amiralen, inhemtas bland annat, att, till fyllande af stationens behof, beräknade äfven med nödig tillökning för händelse af krig, erfordras en ångqvarn med 2:ne par stenar för mjöltillverkning, ett mindre särskildt stenpar för grynmäld och en sikt-inrättning, äfvensom ett bageriverk med fyra ugnar af jern och en degknådnings-maskin, jemväl drifven medelst ånga. För begagnande af alla dessa verk är beräknad en ångmaskin af omkring 13 hästars kraft. Härmed skulle utan svårighet dagligen kunna åstadkommas, om bröden beredas till 4 skålpunds vigt hvartdera, portioner för 11,200 och, om bröden blifva dubbelt så stora, eller 8 skålp. hvartdera, för 13 696 man. Under vanliga förhållanden skulle tillverkningen icke behöfva att till denna höjd uppdrifvas, och för den nuvarande bröd-åtgången kunde spanmåls-förmalningen medhinnas å blott det ena stenparet i ångqvarnen, enär hvarje stenpar beräknas lemna 104 centner mjöl om dagen; men det andra paret vore erforderligt dels när tillverkningen måste ökas, dels vid möjligen inträffande reparationer eller tillfälliga hinder vid det, som eljest vore i bruk. Den nuvarande bageri-byggnadens apterande för de nya ugnarne skulle dels medföra den svårighet, att under inrättningens uppförande all brödbakning måste inställas, dels skulle det hela icke kunna ordnas på sådant sätt, att för framtiden de fördelar vunnes, som kunde påräknas, om qvarn och bageri uppfördes i sammanhang med hvarandra efter lämpligaste konstruktion och plan. Det gamla bageriet kunde med fördel till någon del bibehållas såsom reserv, i händelse större reparation å det nya någon gång ifrågakomme och för öfrigt inredas till mjölmagasin, hvarigenom de nu till detta ändamål begagnade förvaringsrum, hvilka äro högst otjenliga och lida af fukt samt dessutom påkalla ständiga reparationer, skulle kunna undvaras och för andra Flottans behof blifva att tillgå. Lämplig plats för ny qvarn och bageribyggnad funnes i närheten af gamla bageriet hvilket, efter dess inredande till mjölmagasin, borde med den andra byggnaden förenas medelst en täckt brygga till underlättande af mjöl-transporten. Besparingen i bränsle är, efter anställd kalkyl öfver nuvarande ved-åtgång, med ett

medelpris af 10 R:dr riksmynt för en famn ved och blifvande åtgång af stenkol för ett pris af 2 R:dr 68 öre tunnan, beräknad att för brödportioner åt 4,200 man under ett år utgöra 2,160 R:dr nämnde mynt. Kostnaden för den nya byggnaden, hvilken skulle till 114 fots längd, 50 fots bredd och 30 fots höjd uppföras af tegel i 2:ne våningar under tak af skiffer, har förslagsvis, anskaffningen af tillhörande maskiner och inrättningar inbegripen, beräknats blifva:

för sjelfva byggnaden med grundmur af sprängd gråsten samt inredning m. m.	R:mt	R:dr	38,500: —
» 4 st. bakugnar af gjutet jern och med omfattningsmurar af tegel	»	»	15,000: —
» ångmaskiner med 2:ne pannor och rörledningar m. m.	»	»	12,000: —
» degknådnings-maskinen med tillbehör	»	»	1,500: —
» qvarnverket med inrättningar	»	»	5,000: —
» arfvode till en i qvarn- och bageri-byggnaders utförande kunnig ingeniör	»	»	3,500: —
» oförutsedda arbeten	»	»	2,500: —
eller tillhopa	R:mt	R:dr	78,000: —

hvilka beräkningar, likasom de om den ifrågasatta qvarn- och bageri-inrättningen i öfrigt lemnade uppgifter, sedermera vunnit bekräftelse genom ytterligare erhållna upplysningar äfven från den mekaniska verkstad i Köpenhamn, der qvarn- och bageri-inrättningen på Frederikshavn blifvit tillverkad, hvaraf, bland annat, sig visat, att brödbakningen skulle i det nya bageriet kunna uppdrifvas icke obetydligt utöfver hvad i den uppgjorda planen blifvit antaget och att den beräknade kostnaden för maskinerierna och deras uppsättning sannolikt icke skulle öfverskridas, äfven om en ångmaskin af 16 hästars kraft blefve anbringad.»

»Med afseende på hvad sålunda i ärendet förekommit, och då, enligt uppgjorda beräkningar, brödtillverkningen bör vid utomordentliga fall, genom ansträngdt begagnande af de 4 föreslagna jernugnarne, eller bakning i 5 omgångar uti hvarje ugn under 24 timmar, samt kommissbrödets ökande till dubbel eller 8 skålpunds vigt per stycke, kunna uppdrifvas till omkring 17,000 portioner mjukt bröd om dagen, äfvensom de 2:ne paren qvarnstenar funnits medhinna att förmala det för en sådan brödtillverkning erforderliga mjöl, har Reglements-kommittéen för sin del ansett den ifrågaställda ångqvarn- och bageri-inrättningen blifva för Carlskrona station lämplig och tillräcklig; uti hvilket yttrande befälhafvande Amiralen instämt, helst samma inrättning, utförd efter den uppgifna planen, fullt skulle motsvara stationens behof äfven med beräkning af den ökade garnisons-styrka å fästningarne, som under krigstid kunde ifrågakomma att med bröd förses, samt den visserligen icke obetydliga anläggnings-kostnaden snart skulle rikligen ersättas genom besparing af mjöltransport, bränsle, dagsverken m. m., hvadan han hemställt, att medel

för omförmälda anläggnings tillvägabringande måtte beredas, men Lyckeby kronoqvarn dock bibehållas, för att, vid inträffande händelser, kunna såsom reservqvarn vara att påräkna; och har slutligen Förvaltningen af Sjö-ärendena, som delar dessa af befälhafvande Amiralen uttalade åsigter, äfven förordat ifrågavarande anläggning med tillstyrkan, att det derför erforderliga anslag måtte af Rikets Ständer i nåder äskas.»

»Nu lemnade framställning af detta ärende gifver vid handen, att Kronobageriets i Carlskrona ifrågasatta förening med en ångqvarn skulle, om den komme till verkställighet, hafva till följd ansenliga besparingar i utgifter. Dessa låta sig väl icke nu på förhand till ziffran bestämmas, men kunna, med beräkning af inbesparad transportkostnad och magasins-afskrifnings-procent, minskad åtgång af bränsle och handräcknings-biträde vid bageriet samt ökadt arrende af Kronoqvarnen vid Lyckeby, dock med säkerhet antagas att utgöra åtminstone 8,000 R:dr riksmynt årligen Fördelen af det föreslagna nya ångqvarn- och bageriverket ligger alltså, äfven om frågan ensamt från ekonomisk synpunkt betraktas, för öppen dag; men detta verks anläggning är dock, i min tanke, jemväl af vigt i militäriskt hänseende, helst Carlskrona derigenom kan, i fråga om en dess garnisons oundgängligaste förnödenheter, brödet, blifva en längre tid i denna del mindre beroende af yttre förhållanden vid ett hastigt fiendtligt anfall eller en blokad, än fallet är nu, då, om gemenskapen med Lyckeby kronoqvarn blefve oförtänkt afbruten innan ett större mjölförråd hunnit inom staden uppläggas, de betänkligaste följder för denna Flottans hufvudstation deraf omedelbart skulle uppstå. Jag anser derföre denna fråga, jemte den om vattenledningen, hvarigenom åsyftas att försäkra stationen under alla omständigheter om erforderlig tillgång på drickbart vatten, vara för densamma af högsta angelägenhet, och tillstyrker följaktligen underdånigst, det Eders Kongl. Maj:t täckes för ifrågavarande ångqvarns och bageriinrättnings tillvägabringande i nåder af Rikets näst sammanträdande Ständer äska den derför beräknade summa af 78,000 R:dr riksmynt, att såsom extra anslag under år 1861 för en gång utgå.»

Ang. anslag till byggnadsarbeten m. m. vid Flottans stationer.

»I afseende på åtskilliga angelägna, såväl byggnads- och reparations-arbeten, som anskaffningar vid Flottans stationer hafva från dessa till Förvaltningen af Sjö-ärendena inkommit förslag, upptagande kostnaderna för berörda behof vid Carlskrona station, efter afdrag af hvad, såsom redan särskildt anmäldt blifvit, belöper för ång-korvetten Thors reparation och den nya ångqvarn- och bageriinrättningen till 869,990 R:dr, vid Stockholms station till 226,945 R:dr och vid Göteborgs depôt till 155,749 R:dr 65 öre, allt riksmynt; och har Förvaltningen, med anmälan af dessa förslag, tillkännagifvit att ordinarie statsmedel ej för de i dem upptagne arbeten och anskaffningar vore att påräkna, men att, i dess tanka, följande bland dessa borde i första rummet ifrågakomma att utföras och särskilda medel dertill beredas, nemligen

vid Carlskrona station:

till 2:ne nya vattenskutor af jern		38,000: —
» klensmedjans tillbyggnad		7,700: —
» stängselmurens på Varfvets vestra strand uppförande till 1,400 fots längd		11,200: —
» anskaffning af maskiner till ånghammar-smedjan samt fil- och svarfvare-verkstäderna		30,000: —
» sjukhusbyggnadens fortsättning och fullbordan		189,000: —
» kanslihusets påbyggnad samt en kasernbyggnad vid Prinsgatan		200,000: —
» komplettering af Kungsholms och Drottningskärs fästningars artilleri-materiel		97,448: —
» 50 st. 24:puudiga kanoner för Kungsholms fästnings nya linier och donjon		77,291: —
tillhopa R:dr		650,639: —

vid Stockholms station:

till muddring utanföre kanonjoll-skjulen	15,000; —	
» kulgårdens tillökande	5,800: —	
» en ny kolbod	10,000: —	
» kanslihusets om- och tillbyggande	132,500: —	
» gasrörs nedläggande i nya Skeppsholmsbron	1,500: —	164,800: —

vid Göteborgs depôt:

till uppförande af en ny vågbrytare samt hamnens iståndsättande		100,000: —
eller tillsammans R:dr		915,439: —

»Jemte det jag tillåter mig i underdånighet erinra, att, i händelse den ifrågaställda vattenledningen till Carlskrona kommer till verkställighet, anskaffningen af de i förslaget från befälhafvande Amiralen upptagna 2:ne vattenskutor kan inställas, bör jag dock tillika vitsorda gagneligheten och nyttan af alla de byggnadsarbeten och anskaffningar, Förvaltningen ansett böra främst ifrågakomma. Dessa äro, med afräkning af hvad som blifvit verkställdt för de vid sednaste Riksdag anvisade medel, hufvudsakligen desamma, som vid nämnda Riksdag anmäldes och för hvilkas verkställande dåvarande Departements-chefen ansåg en tidrymd af 15 år

år lämpligen kunna bestämmas samt derföre föreslog, att den då beräknade kostnadssumman måtte efter sådan grund fördelas. Förslaget vann ock nådigt bifall, i följd hvaraf Kongl. Maj:t då af Rikets Ständer för åren **1858—1860** äskade blott $^{3}/_{15}$:delar af nämnda summa med **239 790** R:dr, hvilket belopp likväl af Rikets Ständer nedsattes till jemnt **200,000** R:dr riksmynt, med anhitande hvaraf de angelägnaste af ifrågavarande arbeten och anskaffningar, såsom sjukhusbyggnaden i Carlskrona och iståndsättandet af galerskjulen vid Stockholms station jemte ett mudderfartyg med ångmaskineri, äfven sedermera blifvit dels verkställda och dels påbörjade. Då emellertid omförmälda, jemväl i min tanke lämpliga, arbetsplan blifvit af Kongl. Maj:t och Rikets Ständer gillad, men af den uppgifna tiden för dess utförande vid slutet af nu löpande statsreglerings-period ännu återstå **12** år, hemställer jag i underdånighet, det täcktes Eders Kongl. Maj:t, för fullföljd af samma plan eller verkställande af dem bland ännu qvarvarande arbeten och anskaffningar, som äro af största angelägenhet, nu af Rikets Ständer för nästkommande statsreglerings-period i nåder äska enahanda summa, som vid sista Riksdagen för ändamålet anslogs, eller **200,000** R:dr, att utgå under åren **1861—1863** med en tredjedel, eller **66,666**$^{2}/_{3}$ R:dr årligen, och användas till dem af ifrågavarande byggnadsarbeten och anskaffningar, som Eders Kongl. Maj:t kan, efter vederbörandes underdåniga anmälan, hvarje år pröfva böra framföre de öfriga sättas i verket.»

Ang. förbättringar i Lots- och Fyrinrättningen.

»Vid sistförflutne Riksdag beviljade Rikets Ständer dels, på Kongl. Maj:ts nådiga framställning, ett extra anslag af **130,000** R:dr riksmynt för en fyrinrättnings tillvägabringande å *Gottska Sandön*, dels ock, med anledning af Lots direktörens och Förvaltningens af Sjö ärendena Rikets Ständer meddelade underdåniga betänkanden om ett utvidgadt fyr- och båk-system å Rikets kuster, en sammanräknad summa af **230.000** R:dr samma mynt, att användas till uppförande af fyrar på *Bjuröklubb*, *Hernöklubb*, klippan *Björn*, *Bremön* och *Agön* i Bottniska viken, till anskaffande och utläggande af ett fyrskepp å de s. k. *Finngrunden* samt till sjömärkens anbringande företrädesvis i farvattnen norr om Stockholm. Sedan, efter erhållen kännedom om detta Rikets Ständers beslut, Kongl. Maj:t i nåder meddelat de för verkställande af dermed afsedda arbeten och anskaffningar erforderliga föreskrifter, har i följd deraf, enligt hvad Förvaltningen af Sjöärendena under den **26** sistlidne Augusti i underdånighet anmält, det omförmälda fyrfartyget för Finngrundet redan blifvit färdigbygdt och utlagdt, äfvensom med undantag af fyrinrättningarne å Hernöklubb och Agön, hvilka ännu icke kunnat till utförande företagas, å alla öfriga ofvannämnda ställen fyrbyggnadsarbetena numera äro fullbordade, så att de nya fyrarne innevarande höst kunnat tändas.»

»I sammanhang med denna anmälan har Förvaltningen i underdånighet in-

sändt Lots-direktörens gjorda framställning om behofvet af medel till åtskilliga föremål, hvarigenom lots- och fyringsväsendets förbättrande skulle i väsendtlig mån befrämjas. Såsom en särdeles vigtig åtgärd för att bilda dugliga lotsar och sätta dem i tillfälle att vederbörligen betjena de sjöfarande, anser Lots-direktören att, på sätt nu endast för de på Rikets vestra kust anställda lotsar är medgifvet, lotspersonalen i allmänhet blefve, på Statens bekostnad, försedd med mer och mindre däckade segelbåtar af den storlek och sådan beskaffenhet i öfrigt, att lotsarne kunde med dem under hårdt väder våga sig ut till sjös för att möta fartyg, som af deras biträde hade behof, hvilket ej läte sig göra med de små och bräckliga farkoster, lotsarne förmådde att sjelfva sig förskaffa; och hemställer derföre Lots-direktören, att till en början 20 af de ifrågaställda större båtarne måtte få anskaffas, för att tilldelas sådane lots-stationer vid öppna hafvet, der lotsen är nödsakad att möta fartyg på längre afstånd från kusten, hvartill förslagsvis, efter antagen kostnad af 2,000 R:dr riksmynt för hvarje båt, skulle erfordras ett anslag af 40,000 R:dr samma mynt, då sedermera båtarnes underhåll kunde, på sätt redan sker med de större lotsbåtar Kronan består, genom kontrakt och emot årligt bidrag af statsmedel å 150 R:dr riksmynt för hvarje båt åt lotsarne sjelfve öfverlemnas.»

»Bland behofven för fyrinrättningen sättes af Lots-direktören främst anläggandet af en fyranstalt vid *Sandhammaren* å skånska kusten, som der är omgifven af sandreflar, mot hvilka, i följd af strömsättningar, ett stort antal fartyg årligen strandar, hvadan äfven saknaden af en sådan anstalt länge varit af skeppsrederier och sjöfarande öfverklagad. För att afhjelpa denna brist och tillika förebygga den ifrågasatta fyranstaltens eljest möjliga förvexling med de 2:ne närbelägna danska fyrarne å Bornholm och Christiansö, af hvilka den förre lyser med stillastående sken och den sednare är omgående eller blinkfyr, föreslår Lots-direktören, att vid Sandhammaren måtte uppföras två fyrar och förses med lentilleapparater af andra ordningen och med stillastående sken, för hvilken anläggning med dervid nödvändiga hus kostnaden skulle, beräknad efter på stället skedd undersökning, komma att uppgå till 181,000 R:dr riksmynt, hvarvid såsom orsaker till anläggningens fördyrande uppgifvits dels den af flygsand bestående mark, som för densamma måst utses, och dels åtskilliga andra, byggnads-arbeten derstädes mötande, svårigheter.»

»Vidare föreslår Lots-direktören, dels att, till ytterligare betryggande af sjöfarten i Bottniska viken, måtte få anskaffas ett fyrfartyg, att förläggas på de s. k. Sydostbrotten, sydost från klippan Bonden, söder om norra Qvarken, midt emot den på finska sidan befintliga Norrskärsfyr, derför kostnaden förslagsvis blifvit till 80,000 R:dr riksmynt beräknad; dels ock att för åskledares anbringande å fyrtorn måtte beviljas ett förslags-anslag af 5,000 R:dr årligen under 3:ne år, eller tillhopa 15,000 R:dr riksmynt; hvaremot Lots-direktören förmält sig ännu icke kunna afgifva ytt-

rande uti den väckta frågan om förläggande af ett fyrskepp vid Grundkallegrundet i Bottniska viken, emedan, innan denna fråga kan tillförlitligen bedömas, bottnen omkring nämnda grund, hvilken utgöres af djupa berghålor, måste närmare undersökas, än hittills kunnat ske.»

»För egen del har Förvaltningen, på de af Lots-direktören uppgifna och ytterligare anförda skäl, i underdånighet förordat samtliga omförmälda, nu af honom framställda förslag, såsom både nyttiga och nödvändiga, samt tillika anmält, att till utförande af samma förslag, deribland frågorna om anskaffning af större lotsbåtar och om fyr-anläggningen vid Sandhammaren företrädesvis vore af angelägenhet, erfordrades extra stats-anslag, äfvensom att, i den mån lots- och fyr-inrättningen förbättrades, jemväl kostnaderna för dess årliga underhåll blefve ökade och påkallade anvisning af särskilda medel till betäckande af den brist, som i annat fall måste uppstå i nu för handen varande tillgångar för berörda inrättnings vidmakthållande.»

»Ehuru jag, lika med Förvaltningen, erkänner vigten och nyttan af de förslag till Lots- och Fyrings-väsendets förbättrande, Lots-direktören nu framlagt, anser jag mig dock vid detta tillfälle, då de befintliga tillgångarne tagas i anspråk för så många andra allmänna behof, icke böra eller kunna söka bereda verkställighet åt dem alla, helst dertill skulle erfordras en sammanräknad summa af icke mindre än **316,000** R:dr riksmynt. Ett bland dem, eller förslaget om tillvägabringande af en fyr-inrättning vid *Sandhammaren* å Skånes sydöstra kust, finner jag mig dock, med hänseende till de på detta farliga ref timande täta strandningar och skeppsbrott, pligtig att i underdånighet förorda. Att minska, om icke förekomma de stora förluster till lif och egendom, som vållas af bristande ledning nattetid förbi nämnda ref måste vara en Statens oeftergifliga skyldighet, hvilken ock i viss mån är erkänd genom de å samma kust redan på dess bekostnad ordnade anstalter för skeppsbrutnes räddning. Framföre dylika anstalter är dock onekligen att föredraga de, som förebygga sjelfva skeppsbrotten; och såsom en högst angelägen sådan anstalt för farvattnet emellan Skåne och Bornholm må väl då en fyr-anläggning å Sandhammaren vara att betrakta. Den visserligen icke obetydliga kostnaden för dess utförande synes ock fullt motvägas genom den minskning i förluster på skepp och gods, som den ifrågaställda anläggningen otvifvelaktigt skulle hafva till följd, att icke tala om den derigenom afvända fara för sjöfarandes lif eller helsa. Jag tillstyrker derföre i underdånighet, det Eders Kongl. Maj:t täcktes för anläggande å Sandhammaren af en så beskaffad fyr-inrättning, som Lots-direktören föreslagit, af Rikets snart sammanträdande Ständer i nåder äska ett extra stats-anslag till det uppgifna beloppet af **181,000** R:dr riksmynt, att under åren **1861** med **1863** utgå med en tredjedel årligen.»

»Sedan jag nu, efter de ifrågakomna ämnenas jemförelsevis olika vigt, mer och mindre utförligt redogjort för de skäl, som synts mig tala för de i det föregående omförmälda dels nya anslags och dels anslags-tillökningars äskande af Rikets snart sammanträdande Ständer och hvilka skäl jag härmed ytterligare i underdånighet åberopar, torde jag, för att underlätta öfversigten öfver berörda anslag och beräkningar, få i ett sammanhang åter upprepa och sammanföra dem i den ordning, hvari de böra dels under Hufvudtiteln och dels särskildt upptagas.»

»Å Femte Hufvudtiteln finnes nu, enligt gällande Riks-stat, till årliga och ständiga utgifter anvisadt:

i *penningar*	R:mt R:dr	3,041,328: —
i *indelta räntor*, efter markegång, på förslag	» »	81,510: —
i *oindelt spanmål*, 59,346 kubikfot, förslagsvis à 2 R:dr kubikfoten .	» »	118,692: —
	tillsammans R:mt R:dr	3,241,530: —

hvartill nu skulle komma att läggas följande belopp, nemligen:

1:o under *Aflönings-staterna:*

a) såsom *anslags-tillökningar:*

till förbättrande af Matros-korpsens aflöning	6,843: 75.
» ökande af lärare-personalen vid Skeppsgosse-skolan i Carlskrona samt förbättrande af dess aflönings-vilkor	2.850: —
» reglerande af Flottans Civil-stat .	902: 50.

och b) såsom *nytt anslag:*

för bildande af 3:ne Marin-bataljoner, hvartill, à 20,200 R:dr för hvarje, skulle erfordras 60,600 R:dr, men, af förut uppgifna skäl, här nu endast utföras	46,695: —
enär skillnaden 13.905 R:dr skulle tillsvidare från 4:de Hufvudtiteln särskildt utgå;	
tillhopa R:dr	57.291: 25.
Transp. R:dr	57,291: 25. — — — 3,241,530: —

Transp. R:dr 57,291: 25. — — — 3,241,530: —

hvilket belopp dock minskas dels med en på anslaget till Flottans Officers-korps befintlig besparing af R:dr 300: — årligen, och dels med en å aflönings-anslagen i det hela yppad odisponerad tillgång af . . . . . 2,515: 83.

så framt dessa 2:ne poster få på Hufvudtiteln qvarstå med . . . . . 2,815: 83.

efter afdrag hvaraf återstå och såsom tillökning här upptagas . . . . . R:dr 54,475: 42.

deri likväl äro inbegripna 13,795 R:dr, som utgöra de nu på 4:de Hufvudtiteln särskildt uppförda aflönings-anslagen för Hallands Infanteri- och Vester-Norrlands Bevärings-bataljoner samt antagits skola från nämnda Hufvudtitel hit öfverflyttas, hvadan den del af tillökningen, för hvilken nytt anslag skulle fordras, endast uppgår till 40,680 R:dr 42 öre;

2:o under *Materielen:*

tillökning i anslaget till *Flottans underhåll* i och för behöflig förstärkning af maskinist-personalen och förbättrande af dess aflöning . . . . . R:dr 12,241: 50.

att på tillika föreslaget sätt fördelas å penninge- och spannmåls-kolumnerna under detta anslag;

3:o under *diverse anslag:*

tillökning i det nuvarande otillräckliga reservations-anslaget 18,000 R:dr till *durchmarsch-kostnader* med . . . . . 12,000: —

hvarigenom detta anslag blefve till 30,000 R:dr förhöjdt;

hvarjemte skulle, dels för att jemna förslags anslaget 248,583 R:dr 75 öre till *gemenskapens vid Flottans korpser natura underhåll* dit öfverföras 16 R:dr 25 öre från förslags-anslaget till *skrifmaterialier och*

Transp. R:dr 78,716: 92. 3,241,530: —

Transp. R:dr 78,716: 92. 3,241,530: —

expenser m. m. för Sjöförsvars-departementets Kansli-expedition, dels ock från anslaget till *Sjukvård* till anslaget för *diverse behof* öfverflyttas ett belopp af **150** R:dr och sålunda det förra jemnas till **39,000** R:dr och det sednare deremot till **19,175** R:dr förhöjas;

4:o för *Handeln:*

tillökning i reservations-anslaget till *Lotseri- och Fyrings-staterna,* nu bestämdt till **220,360** R:dr, med . . . . . 60,000: —

motsvarande det belopp, hvarmed stats-inkomsten af lots- och båkmedel antagits blifva ökad, och hvarigenom anslaget blefve förhöjdt till **280,360** R:dr, jemte det öfverskotten å nyssnämnda stats-inkomst fortfarande skulle för de vid ifrågavarande anslag afsedda behof få användas;

tillhopa R:dr 138,716: 92.

derifrån dock, till jemnande af Hufvudtitelns blifvande slutsumma, skulle, medelst motsvarande minskning i förslags-anslaget till skrifmaterialier och expenser m. m. för Departementets Kansli-expedition, afdragas ett belopp af . . . . . R:dr 46: 92.

hvarigenom, äfvensom i följd af här ofvan föreslagna öfverflyttning af **16** R:dr **25** öre till förslags-anslaget för gemenskapens vid Flottans korpser natura-underhåll, nyssberörde anslag skulle från **1,302** R:dr **13** öre till **1,238** R:dr **96** öre nedsättas, men

deremot hela tillökningen blifva inskränkt till R:dr 138,670: —

Och hemställer jag tillika underdånigst, att 5:te Hufvudtiteln uti alla delar, der någon förhöjning eller förändring nu icke blifvit af mig ifrågaställd, må blifva oförändrad.»

»Genom tillägg af här förut utförda tillökning-s-belopp . . . . . R:dr 138,670: —

till Hufvudtitelns nuvarande, jemväl upptagna slutsumma, skulle denna komma att uppgå till R:mt R:dr 3,380,200: —

deraf på förslags-anslagen belöpa **360,838** R:dr **96** öre»

»Dessutom skulle, i fall mina här förut i afseende på Sjöförsvarets *utomordentliga behof* gjorda underdåniga hemställanden af Eders Kongl. Maj:t i nåder gillas, nu jemväl af Rikets Ständer äskas följande extra anslag nemligen:

till nybyggnad af en ångfregatt af bästa modell, med maskin om 800 nominella hästkrafter, beräknad att, fullfärdig och fullständigt kompletterad, kosta 2,009,500 R:dr, skulle under nu instundande statsreglerings-period två femtedelar eller . . . . . R:dr	803,800: —	
behöfvas; men som ständiga anslaget till Flottans nybyggnad 162,000 R:dr årligen, eller för alla 3 åren . . . . . R:dr 486,000: —		
härtill kan, utöfver kostnaden för jemväl behöfliga och till nybyggnad under samma tid afsedda 4 kanon-ångslupar . . . . R:dr 440,000: —		
bidraga med	46,000: —	
utgör återstoden eller . . . . . R:dr		757,800: —
det extra anslag, som erfordras, att under åren 1862 och 1863 utgå med hälften, eller 378,900 R:dr årligen;		
» ång-korvetten Thors reparation och förseende med nya pannor . . . . . R:dr	96,000: —	
» utvidgande af skeppsdockorna N:ris 2 och 3 samt af gamla reparations-dockan vid Flottans Carlskrona station . . . . . R:dr	108,380: —	
» ett nytt ångqvarn- och bageriverk å Stumholmen i Carlskrona . . . . . R:dr	78,000: —	282,380: —
att under år 1861 för en gång utgå;		
» anläggande af vattenledning från Lyckeby till Carlskrona . . . . . R:dr	354,000: —	
» angelägna byggnads-arbeten och anskaffningar vid Flottans stationer . . . . . R:dr	200,000: —	
» en ny fyr-inrättning vid Sandhammaren å Skånes sydöstra kust . . . . . R:dr	181,000: —	735,000: —
att under åren 1861, 1862 och 1863 utgå med en tredjedel, eller 245,000 R:dr hvartdera året.		
tillhopa R:mt R:dr		1,775,180: —;

hvarförutan, med anledning af förslagen, rörande de anslag, som utöfver tillgängliga medel till Flottans reservstat erfordras för Flottans, så väl embets- och tjenstemäns, som gemenskaps pensionering, vidare skulle i nåder begäras, att Rikets Ständer måtte på Riksgälds-kontoret för åren 1861, 1862 och 1863 anvisa följande kreditiv, nemligen:

dels för att ej mindre sätta Amiralitets-krigsmans-kassan i stånd att till Flottans pensions-berättigade embets- och tjenstemän, som söka afsked, genast utgifva pensioner enligt de för kassan nu gällande pensionerings-grunder, än ock bereda tillgång till de för dem föreslagne fyllnads-pensioners utbetalande, årligen med 30,000 R:dr, eller för 3:ne år . . . . . R:dr 90,000: —

dels äfven till förbättrande af pensions-vilkoren för Flottans gemenskap årligen med 40,000 R:dr, eller för 3:ne år . » 120,000: —

tillhopa R:mt R:dr 210,000: —

med Direktionen för förenämnda kassa lemnad rättighet att å berörda 2:ne kreditiv under hvarje års lopp lyfta hvad för de omförmälda ändamålen finnes vara behöfligt, under förbehåll deremot, att af följande årets kreditiv icke något må reqvireras, innan styrkt blifvit i hvad mån föregående årets kreditiv till pensioneringen åtgått; dock att hvad under ett år icke för ändamålen erfordras må under följande året användas, äfvensom att Rikets Ständer, för den händelse att förslaget om fyllnads-pensioners tilldelande åt Flottans embets- och tjenstemän vinner Rikets Ständers gillande, tillika må medgifva, att det å 5:te Hufvudtiteln uppförda anslag till Flottans reserv-stat må, i den mån det då kan vara och framdeles genom afgång bland derå uppförde Officerare, blifva disponibelt, få användas för ifrågavarande nya pensionering.»

»Om fortfarandet af ej mindre de anslag, som för Sjöförsvarets pensions-inrättningar finnas å Riks-statens 9:de Hufvudtitel uppförda, än äfven den vid sistförflutna Riksdag Flottans läkare för nu löpande statsreglerings-period tillerkända rättighet att, under tillika stadgade vilkor, uppföras till pension å Allmänna Indragnings-staten, med afdrag derifrån af det pensions-belopp, de ega från Amiralitetets-krigsmans-kassan uppbära, torde Eders Kongl. Maj:t, uppå vederbörande Departements-chefs underdåniga föredragning, i nåder besluta.»

»Slutligen hemställer jag underdånigst, att alla här ofvan af mig åberopade utredningar och förslag, för så vidt de af Eders Kongl. Maj:t i nåder gillas, må, till närmare upplysning om de begärda anslagen, varda till Rikets Ständers Stats-Utskott öfverlemnade.»

Uppå tillstyrkan af Stats-rådets öfriga Ledamöter täcktes Kongl. Maj:t till alla delar i nåder bifalla hvad nu i afseende på regleringen af utgifterna under Femte Hufvudtiteln samt de för Sjöförsvarets

rets behof ifrågasatta nya så väl ständiga som extra anslag blifvit af Departements-chefen i underdånighet föreslaget; och skulle om hvad Kongl. Maj:t sålunda nu härutinnan i nåder beslutat Utdrag af Protokollet till Finans-departementet afgå, för att läggas till grund vid författandet af Kongl. Maj:ts nådiga Proposition om Statsverkets tillstånd och behof i hvad den komme att röra nämnda Hufvudtitel och Sjöförsvarets behof; hvarjemte de till detta statsreglerings-ärende hörande handlingar skulle till vederbörande Utskott öfverlemnas.

ex Protocollo

Fritz Rythén.

Jemförelse-tabell emellan pensions-beloppen enligt gällande Reglemente för Amiralitets-krigsmans-kassan och de af Chefen för Sjöförsvars-departementet föreslagna nya pensioner för Flottans stater och korpser.

Lönefördelar efter gamla Staten.		Lönefördelar efter nya Staten.		Militär-stater.	Pension från Amiralitets-krigsmans-kassan.		Föreslagen fyllnads-pension.		Summa ny Pension.	
R:dr	ö.	R:dr	ö.	*Flottans Officers-korps.*	R:dr	ö.	R:dr	ö.	R:dr	ö.
7,500	—	7,500	—	1 Amiral	3,000	—	3,000	—	6,000	—
6,000	—	7,000	—	1 Vice-Amiral	3,000	—	3,000	—	6,000	—
4,500	—	6,000	—	1 Kontre-Amiral	3,000	—	3,000	—	6,000	—
3,000	—	4,500	—	1 Kommendör	2,250	—	750	—	3,000	—
2,700	—	4,000	—	1 Kommendör-kapten, 1:a klass.	2,025	—	641	67	2,666	67
2,400	—	3,500	—	1 Dito 2:a d:o	1,920	—	413	33	2,333	33
1,800	—	3,000	—	1 Kapten, 1:a d:o	1,530	—	470	—	2,000	—
1,500	—	2,500	—	1 Dito 2:a d:o	1,275	—	500	—	1,775	—
1,200	—	2,200	—	1 Kapten-löjtnant, 1:a d:o	1,080	—	548	—	1,628	—
900	—	2,000	—	1 Dito 2:a d:o	855	—	665	—	1,520	—
600	—	1,200	—	1 Premier-löjtnant, 1:a d:o	570	—	438	—	1,008	—
450	—	1,000	—	1 Dito 2:a d:o	450	—	410	—	860	—
375	—	800	—	1 Sekund-löjtnant, 1:a d:o	375	—	329	—	704	—
300	—	600	—	1 Dito 2:a d:o	300	—	240	—	540	—
				Flottans Underofficers-korps.						
450	—	800	—	1 K:gl. Flagg-styrman, Konstapel, Skeppare	450	—	254	—	704	—
375 360 360	—	600	—	1 Öfverstyrman, Konstapel, Skepp.	375 360 360	—	165 180 180	—	540	—
270	—	550	—	1 Under-styrman, Konstapel, Skeppare, 1:a klass.	270	—	225	—	495	—
270	—	500	—	1 Dito Dito Dito 2:a d:o	270	—	180	—	450	—

Lönefördelar efter gamla Staten.		Lönefördelar efter nya Staten.			Pension från Amiralitets-krigsmans-kassan.		Föreslagen fyllnads-pension.		Summa ny Pension.	
R:dr	ö.	R:dr	ö.	*Flottans Marin-regemente.*	R:dr	ö.	R:dr	ö.	R:dr	ö.
3,000	—	4,500	—	1 Öfverste och Sekund-chef . .	2,250	—	750	—	3,000	—
1,800	—	4,000	—	1 Förste Major	1,530	—	1,136	67	2,666	67
1,800	—	3,500	—	1 Andre Major	1,530	—	803	33	2,333	33
1,200	—	2,200	—	1 Kapten	1,080	—	548	—	1,628	—
600	—	1,200	—	1 Löjtnant, 1:a klassen . . .	570	—	438	—	1,008	—
600	—	1,000	—	1 Dito 2:a d:o . . .	570	—	290	—	860	—
450	—	800	—	1 Under-löjtnant	450	—	254	—	704	—
405	—	800	—	1 Fanjunkare	405	—	299	—	704	—
240	—	500	—	1 Furir, 1:a klassen	240	—	210	—	450	—
240	—	400	—	1 Dito 2:a d:o	240	—	160	—	400	—
— —	—	400	—	1 Regements-trumslagare . . .	— —	—	— —	—	400	—
				Flottans Konstruktions-korps.						
3,000	—	4,500	—	1 Öfverste och Sekund-chef . .	2,250	—	750	—	3,000	—
2,400	—	3,500	—	1 Kapten	1,920	—	413	33	2,333	33
1,800	—	3,000	—	1 Kapten-löjtnant, 1:a klassen .	1,530	—	470	—	2,000	—
1,200	—	2,200	—	1 Dito 2:a d:o .	1,080	—	548	—	1,628	—
675	—	1,200	—	1 Premier-löjtnant	641	—	367	—	1,008	—
450	—	1,000	—	1 Sekund-löjtnant	450	—	410	—	860	—
300	—	800	—	1 Under-konstruktör	300	—	404	—	704	—
				Flottans Mekaniska korps.						
2,400	—	3,500	—	1 Departements-chef (Major) .	1,920	—	413	33	2,333	33
1,200	—	2,000	—	1 Kapten (Kapten-löjtnant) . .	1,080	—	440	—	1,520	—
900	—	1,200	—	1 Löjtnant (Premier-löjtnant) .	855	—	153	—	1,008	—
				Flottans Maskinist-officerare.						
1,800	—	3,000	—	1 Maskinist-officer	1,530	—	470	—	2,000	—

Lönefördelar efter gamla Staten. R:dr	ö.	Lönefördelar efter nya Staten. R:dr	ö.		Pension från Amiralitets-krigsmans-kassan. R:dr	ö.	Föreslagen fyllnads-pension. R:dr	ö.	Summa ny Pension. R:dr	ö.
1,800	—	2,500	—	1 Maskinist-officer	1,530	—	245	—	1,775	—
1,125	—	2,000	—	1 Dito	1,012	—	508	—	1,520	—
— —	—	1,500	—	1 Dito (ny tjenst) . .	— —	—	—	—	1,215	—
				Civil-stater.						
				Förvaltningen af Sjö-ärendena.						
3,540	—	4,500	—	1 Amiralitets-kammar-råd . .	2,250	—	750	—	3,000	—
2,350	—	3,500	—	1 Sekreterare, 1 Kamererare .	1,880	—	453	33	2,333	33
2,350	—	3,000	—	1 Kassör	1,880	—	120	—	2,000	—
1,470	—	2,200	—	1 Registrator, 1 Notarie . . .	1,250	—	378	—	1,628	—
1,470	—	2,200	—	1 Kammarförvandt, 1 Bokhållare	1,250	—	378	—	1,628	—
880	—	1,000	—	1 Kammarskrifvare	836	—	24	—	860	—
880	—	750	—	1 Kanslist	836	—	—	—	836	—
505	—	600	—	1 Waktmästare	480	—	60	—	540	—
355	—	450	—	1 Kammardräng	355	—	95	—	450	—
				Flottans Civil-stat.						
3,000	—	4,500	—	1 Öfver-kommissarie	2,250	—	750	—	3,000	—
1,800	—	3,000	—	1 Kontorsförman	1,530	—	470	—	2,000	—
1,800	—	2,500	—	1 Sekreterare och Auditör * . .	1,530	—	470	—	2,000	—
1,500	—	2,500	—	1 Sekreterare *	1,275	—	725	—	2,000	—
1,350	—	2,500	—	1 Kassör vid Carlskrona station	1,147	—	628	—	1,775	—
1,200	—	2,000	—	1 Dito vid Stockholms d:o	1,080	—	440	—	1,520	—
2,100	—	2,500	—	1 Redogörare vid Göteborgs depôt	1,680	—	95	—	1,775	—
1,350	—	2,000	—	1 Auditör	1,147	—	373	—	1,520	—
1,200	—	2,000	—	1 Advokat-fiskal	1,080	—	440	—	1,520	—
1,200	—	2,000	—	1 Kammarförvandt	1,080	—	440	—	1,520	—
1,200	—	2,000	—	1 Förrådsförvaltare	1,080	—	440	—	1,520	—
1,125	—	1,500	—	1 Regementsskrifvare, 1 Revisor	1,012	—	203	—	1,215	—

Lönefördelar efter gamla Staten. R:dr	ö.	Lönefördelar efter nya Staten. R:dr	ö.		Pension från Amiralitets-krigsmans-kassan. R:dr	ö.	Föreslagen fyllnads-pension. R:dr	ö.	Summa ny Pension. R:dr	ö.
—	—	1,500	—	1 Registrator och Kanslist (ny lön)	—	—	—	—	1,215	—
750	—	1,200	—	1 Bokhållare, 1 Inspektor . .	712	—	296	—	1,008	—
750	—	1,000	—	1 Proviantmästare*	712	—	808	—	1,520	—
500	—	1,000	—	1 Kanslist och vice Auditör . .	475	—	385	—	860	—
500 450 300	—	800	—	1 Kanslist, 1 Kammarskrifvare .	475 450 300	—	229 254 404	—	704	—
300	—	500	—	1 Wäbel	300	—	150	—	450	—
250	—	400	—	1 Waktmästare	250	—	150	—	400	—
200	—	300	—	1 Kammardräng	200	—	100	—	300	—
				* Se anm. 2 vid den föreslagna Pensions-staten.						
				Flottans Medicinal-stat.						
1,800	—	3,000	—	1 Fält-läkare	1,530	—	470	—	2,000	—
1,200	—	2,000	—	1 Regements-läkare	1,080	—	253	33	1,333	33
600	—	1,200	—	1 Förste Bataljons-läkare . . .	570	—	438	—	1,008	—
375	—	800	—	1 Andre d:o . . .	375	—	329	—	704	—
				Flottans Timmermans- och Handtverks-stater.						
750	—	840	—	1 Öfver-maskinist	712	—	19	—	731	—
750	—	840	—	1 Bildhuggare-mästare . . .	712	—	19	—	731	—
660	—	780	—	1 Öfver-maskinist	627	—	59	—	686	—
540	—	780	—	1 Verkmästare	513	—	173	—	686	—
540	—	780	—	1 Bokhållare	513	—	173	—	686	—
540	—	780	—	1 Öfver-smedsmästare	513	—	173	—	686	—
540	—	780	—	1 Rustmästare	513	—	173	—	686	—
540	—	780	—	1 Repslagare-mästare	513	—	173	—	686	—
540	—	780	—	1 Segelsömmare-mästare . . .	513	—	173	—	686	—

Lönefördelar efter gamla Staten.		Lönefördelar efter nya Staten.				Pension från Amiralitets-krigsmans-kassan.		Föreslagen fyllnads-pension.		Summa ny Pension	
R:dr	ö.	R:dr	ö.			R:dr	ö.	R:dr	ö.	R:dr	ö.
——	—	780	—	1	Öfvermästare (ny lön) . . .	——	—	——	—	686	—
450	—	660	—	1	Verkmästare	450	—	137	—	587	—
375	—	660	—	1	Under-smedsmästare . . .	375	—	212	—	587	—
450	—	660	—	1	Snickare-mästare	450	—	137	—	587	—
540	—	660	—	1	Maskinist	513	—	74	—	587	—
450	—	660	—	1	Murare- o. Stenhuggare-mäst.	450	—	137	—	587	—
540	—	660	—	1	Metallgjutare-mästare . . .	513	—	74	—	587	—
450	—	660	—	1	Jerngjutare-mästare	450	—	137	—	587	—
540	—	660	—	1	Lådmakare-mästare	513	—	74	—	587	—
540	—	660	—	1	Smedsmästare.	513	—	74	—	587	—
375	—	660	—	1	Blockmakare-mästare . . .	375	—	212	—	587	—
375	—	600	—	1	Qvartersman	375	—	165	—	540	—
375	—	600	—	1	Under-smedsmästare . . .	375	—	165	—	540	—
480	—	600	—	1	Maskinist	456	—	84	—	540	—
375	—	600	—	1	Bomb apterings-mästare . .	375	—	165	—	540	—
375	—	600	—	1	Tunnbindare-mästare . . .	375	—	165	—	540	—
375	—	600	—	1	Målare-mästare	375	—	165	—	540	—
420	—	600	—	1	Verkgesäll.	420	—	120	—	540	—
420	—	600	—	1	Segelsömmare-mästare . . .	420	—	120	—	540	—
300	—	480	—	1	Qvartersman	300	—	150	—	450	—
450	—	480	—	1	Under-snickaremästare . . .	450	—	——	—	450	—
450	—	480	—	1	Under-murmästare	450	—	——	—	450	—
270	—	480	—	1	Verkgesäll.	270	—	180	—	450	—
375	—	480	—	1	Under-repslagaremästare . .	375	—	75	—	450	—
300	—	480	—	1	Såg- och Slipmästare . . .	300	—	150	—	450	—
360	—	480	—	1	Timmer-verkgesäll	360	—	90	—	450	—
360	—	480	—	1	Murare-verkgesäll	360	—	90	—	450	—
——	—	450	—	1	Instrument- o. Kompassmakare (ny lön)	——	—	——	—	450	—
					Lots- och Fyrinrättningen.						
3,000	—	5,500	—	1	Lots-direktör	2,250	—	1,416	67	3,666	67

Lönefördelar efter gamla Staten. R:dr	ö.	Lönefördelar efter nya Staten. R:dr	ö.		Pension från Amiralitets-krigsmans-kassan. R:dr	ö.	Föreslagen fyllnads-pension. R:dr	ö.	Summa ny Pension. R:dr	ö.
1,200	—	2,200	—	1 Registrator och Kanslist . .	1,080	—	548	—	1,628	—
1,200	—	2,400	—	1 Öfver-ingeniör	1,080	—	648	—	1,728	—
375	—	1,800	—	1 Ingeniör	375	—	1,029	—	1,404	—
2,400	—	3,500	—	1 Lots-distrikt-chef	1,920	—	413	33	2,333	33
1,200	—	2,200	—	1 Lots-kapten	1,080	—	548	—	1,628	—
900	—	1,650	—	1 Lots-löjtnant	855	—	449	—	1,304	—
(75-150) (utom lotsförtjenst)		300	—	1 Lots-ålderman	270	—	225	—	495	—
600	—	900	—	1 Fyrmästare *	270	—	225	—	495	—
525										
375	—	750	—	1 Dito	270	—	225	—	495	—

* Se anmärkn. 3 vid den föreslagna Pensions-staten.

STOCKHOLM, TRYCKT HOS JOH. BECKMAN, 1859.

Ank. till Exp.-Utsk. den 1 Nov. 1859, kl. 1 e. m.

Utdrag af Protokollet öfver Civil-Ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Stats-Rådet å Stockholms Slott den 14 Oktober 1859.

Närvarande:

Hans Excellens, Herr Justitie-Stats-Ministern, Friherre *de Geer;*
Hans Excellens, Herr Stats-Ministern för Utrikes Ärendena, Friherre *Manderström;*
Stats-Råden: *Wallensteen;*
Gripenstedt;
Almqvist;
Ehnemark;
Herr Grefve *Hamilton;*
Lagerstråle;
Björnstjerna och
Malmsten.

Departements-Chefen, Stats-Rådet *Almqvist*, föredrog i ett sammanhang följande ärenden, som vid uppgörandet af förslaget till reglering af utgifterne under Riks-Statens Sjette Hufvudtitel för nästa statsreglerings-period borde tagas under öfvervägande:

Civil-Departementets Expedition.

I öfverensstämmelse med hvad Kongl. Maj:t denna dag beslutat i afseende å staten för Finans-Departementets Expedition, hemställde Stats-Rådet i underdånighet, att Kongl. Maj:t täcktes hos Rikets Ständer föreslå, att de tre Kanslist-befattningarne inom Civil-Departementets Expedition måtte definitivt varda å stat uppförda till löner af 1,800 R:dr hvardera, och att två af de tre kopist-tjensterna derstädes måtte likaledes uppföras på definitiv stat till löner af 1,000 R:dr hvardera; men att deremot den tredje kopist-lönen måtte indragas och beloppet deraf, 1,000 R:dr, ställas till Departe-

ments-Chefens disposition, för att användas till befrämjande af ärendenas gång inom expeditionen.

Då erfarenheten visat att den till uppassning hos Stats-Rådet anställde, å Civil-Departementets Expeditions stat uppförde Vaktmästaren icke kunde ensam medhinna förrättandet af de till hans tjenst hörande åligganden, hemställde Stats-Rådet i underdånighet, att Kongl. Maj:t täcktes hos Rikets Ständer äska uppförandet på bemälde Expeditions stat af lön för en ytterligare Vaktmästare hos Stats-Rådet till belopp af 500 R:dr årligen, motsvarande den lägre lönegraden för Vaktmästarne vid Expeditionerne af Kongl. Maj:ts Kansli.

Statistiska Tabell-Kommissionen.

A) Ett af t. f. *Chefen för Statistiska Central-Byrån,* Medicinal-Rådet m. m. Fr. Th. Berg till Chefen för Civil-Departementet ingifvet memorial af den 23 sistlidne Augusti, angående anslags-behofven för Statistiska Tabell-Kommissionen under nästa statsreglerings-period, uti hvilket memorial hufvudsakligen anföres, beträffande

1:o *de materiela behofven:*

a) att skäl väl saknades att nu ifrågasätta någon förhöjning af det för *Bibliotheket* å stat hittills uppförda anslag af 1,000 R:dr R:mt, men att då det likväl ej borde förbises att, utom inbindningskostnad, jemväl de i samma anslag ingående emballerings- och transport-kostnader för det internationela litterära utbytet, hvilket till både heder och nytta för landet ständigt ökas, medtoge ett vexande, ej obetydligt belopp af ofvannämnde summa, t. f. Chefen ansåge anslaget, för att bereda möjlighet att dermed efter en mera omfattande plan hushålla, böra äskas under form af *reservationsanslag;*

b) att då, vidkommande de till *ljus, ved, skrifmaterialier och öfrige expenser* anslagne 1.000 R:dr, det med säkerhet kunde förutses, att nämnde belopp för framtiden icke skulle blifva tillräckligt för de afsedda ändamålen, t. f. Chefen funne sig böra anhålla om nådig proposition till Rikets Ständer, antingen att det nuvarande anslagsbeloppet måtte få beräknas såsom *förslags-anslag,* eller ock att detsamma måtte förhöjas till 1,500 R:dr och erhålla egenskapen af *reservations-anslag*;

c) att, ehuru det årliga anslaget till utgifvande af en *statistisk tidskrift,* 1,000 R:dr, i anseende till uppgifna orsaker, hittills icke blifvit användt, och erfarenhet sålunda ännu saknades att bedöma om och i hvad mån beståndet af en sådan tidskrift kunde tryggas af det dertill vid sednaste Riksdag beviljade anslag, t. f. Chefen dock, enär tidpunkten för ifrågavarande tidskrifts utgifvande allt mera nalkades, funne sig böra anhålla om berörda anslags äskande till samma belopp, som för nu gällande statsreglering vore bestämdt, eller med 1,000 R:dr årligen, under uttryckande dervid af den åsigt, att detta anslags tillräcklighet och ändamålsenlighet otvifvelaktigt skulle indirekt ökas, derest det kunde erhålla egenskapen af *reservations-anslag*;

d) att, för så vidt det i nuvarande stat uppförda anslag till det *officiela statistiska trycket,* 5,000 R:dr efter år räknadt, finge bibehålla sin egenskap af reservations-anslag, t. f. Chefen ansåge sig för närvarande ej ega skäl att äska förhöjning af samma anslags belopp.

2:o *Personalen:*

e) att, beträffande anslaget till *Vaktbetjening*, nu utgörande 500 R:dr, t. f. Chefen, som trott sig icke böra förbise, att anslagets disponerande till lön åt *en enda* Vaktmästare, skulle hafva till följd saknaden af nödig betjening under denne möjligen åkommen sjukdom, äfvensom af utväg att erhålla sådan i de fall, då 2:ne personers biträde erfordras, af denna anledning och i betraktande jemväl deraf att de fleste andre vaktmästare kunde påräkna en inkomst, som betydligt öfverstege 500 R:dr, funne sig böra anhålla att ifrågavarande anslag måtte varda ökadt till 700 R:dr årligen, hvarigenom en ordinarie Vaktmästare skulle kunna anställas med 600 R:dr och en vid behof biträdande person betingas mot 100 R:dr;

f) att, ehuru flera skäl kunde tala för framställandet af en anhållan om ökande af det till *arfvoden åt tillfälliga biträden* för innevarande statsreglerings-period beviljade årliga reservations-anslag af 5,000 R:dr, t. f. Chefen likväl, med hänsigt till de på detta anslag befintliga besparingar, som voro afsedda för det stundande större behofvet af extra biträden, nu icke vågade ifrågasätta förhöjning af berörda reservations-anslag;

g) I afseende på *anslag för Statistiska Central-Byråns ordinarie tjenstemän* har t. f. Chefen, bland annat, anfört att arbetet inom en Statistisk Byrå, ehuru väsendtligen skiljande sig från det inom administrativa verk, derföre likväl ingalunda, och minst för det närvarande, kunde ställas i jemnbredd med vanlig författare-verksamhet och forskning; att Byråns ständiga, mångsidiga och i visst hänseende ganska grannlaga beröring med de flesta myndigheter gjorde den routinerade embets- och tjenstemannens färdighet och takt lika oumbärliga, som vetenskapsmannens insigter och outtröttliga nit för sanningens utredande; samt att då på möjligheten att inom den fåtaliga tjenstepersonalen kunna förena dessa egenskaper med en oförtröttad flit och ihärdighet berodde det Statistiska embetsverkets framgång, hade det, under sådant förhållande, synts för detta embetsverk vara oundgängligen nödigt, att dess arbetsordning, såvidt möjligt, sträfvade till förenklande af allt hvad som skulle kunna hänföras under benämningen af kansliformer; att det arbete, som af *en* person med största tidsvinst kunde utföras, aldrig delades på flera, men att alla *gemensamt* delade sådana grenar af arbetet, som kräfde en större personal och en skyndsammare handläggning.

Utgående från dessa åsigter och då den erfarenhet, som vunnits både vid den internationela statistiska kongressen i Wien och under särskilda rådplägningar med flere af Cheferne för de berömdaste utländska statistiska embetsverk, öfvertygat t. f. Chefen om den stora fördelen af en sådan tjenstemännens ställning, att en vidlyftig statistisk redogörelse vid behof kan af dem alla gemensamt bearbetas, och att alltså hvar och en af dem eger nödig kännedom af och öfning i arbetets alla detaljer, äfvensom att vid liktidig bearbetning af flere olika grenar jemväl tillgång må finnas på öfvad personal, som kan närmare följa arbetet i hvarje särskild gren och öfvervaka dermed sysselsatta biträden, eller att i detta sednare fall hvar och en af de ordinarie tjenstemännen kan fungera såsom en slags Afdelnings-Chef;

då någon egentlig Sekreterare-verksamhet af den beskaffenhet, som i flertalet af andra embetsverk erfordrades, ej toges i anspråk inom en Statistisk Central-Byrå, som ledes blott af en Chef och der några förhandlingar inför protokoll ej förekomma;

då utan gemensamhet i arbetet detta skulle blifva högst ojemnt fördeladt och ofta, exempelvis för Revisorn och den så kallade Sekreteraren, alldeles öfverväldigande, men för Arkivarien för ringa;

då den nya plan för befolknings-statistikens bearbetande, hvilken vid sist förflutna Riksdag blifvit af Preste-Ståndet antagen och snart komme att Kongl. Maj:ts

nådiga pröfning underställas, toge Central-Byråns verksamhet i det strängaste anspråk på ett sätt, som i den Statistiska Kommittéens betänkande ej var beräknadt; samt

då slutligen Rikets Ständer, vid medgifvandet att Central-Byråns tjenstemän finge på stat uppföras, bland annat fästat det vilkor, att tjenstemännen skola underkasta sig den förändrade tjenstgörings-skyldighet, som af framdeles tillälventyrs skeende jemkningar i organisationen kunde blifva en följd, hade t. f. Chefen ej kunnat tveka att, uppå dessa skäl, uti underdånigt memorial af den 10 Juli 1858 hos Kongl. Maj:t föreslå, att de nådiga förordnandena för Byråns trenne tjenstemän icke måtte erhålla lydelse på viss tjenst, och i närmaste sammanhang dermed, att hela den summa, som å Riks-staten blifvit för desse tjenstemän uppförd, måtte dem emellan delas till lika belopp för hvardera.

Genom Kongl. Maj:ts den 22 Juli sistlidne år lemnade nådiga bifall till detta underdåniga förslag hade inom Statistiska Central-Byrån blifvit möjliggjord en arbetsordning, som ett års erfarenhet visat vara ändamålsenlig, åt hvilken flera utmärkta statistici från andra länder vid besök å Byrån skänkt sitt loford, och hvars grunddrag hufvudsakligen voro följande:

"att ingen tjensteman må blifva sysslolös under de 6 dagliga byråtimmarna; att hvad som bör tillhöra en person, nemligen ansvaret för bibliothek och arkiv, äfvensom för penninge-redogörelsen och primär-uppgifternas revision, jemväl åt en är uppdraget; att i öfrigt arbetet delas gemensamt efter kraf; att hvarje tjensteman kommunicerar direkte med Chefen i alla de ärenden, som honom blifvit uppdragna, samt uppsätter, kontrasignerar och expedierar deraf föranledda skrifvelser; att hvarje tjensteman, såsom jourhafvande en månad i sender, företräder Chefens ställe under dennes tillfälliga frånvaro, i hvad angår tillsynen öfver allmänna ordningen och upplysningars meddelande åt besökande m. m.; samt derjemte förer diarium öfver inkomne mål m. m.; samt att alla 3 tjenstemännen, dels hvar för sig, dels gemensamt, med råd tillhandagå Chefen och vid dennes möjligen inträffande längre frånvaro skulle vara i tillfälle att, med full kännedom om arbetets gång i detaljerne, såsom kollegial myndighet uppehålla embetet."

Jemte tillkännagifvande att denna arbetsordning, som endast genom tjenstemännens likställighet i alla hänseenden kunnat genomföras, underhållit en täflan, som betydligt underlättat ansträngningarne, tillvägabragt allraminst en tredjedel mera arbete än som under andra förhållanden kunnat åstadkommas, och utgjort en för alla lika behöflig skola, hvars inflytelse, genom skicklige ordinarie tjenstemäns inverkan på de tillfälliga biträdena, för framtiden skulle betrygga tillgången på duglige arbetare i den officiela statistiken, derest blott tillfälle till nödig utkomst för dem ej komme att saknas, har t. f. Chefen i underdånighet hemställt att:

då det väsendtliga vidhållandet af sex timmars dagligt arbete å Byrån måste utgöra ett hinder för liktidigt innehafvande af annan tjenst, — ett vilkor, som för öfrigt blifvit tjenstemännen inom Byrån af Rikets Ständer föreskrifvet, — och till största delen äfven för något enskildt förvärf;

då göromålens mängd i förhållande till personalen icke syntes kunna medgifva någon semester;

då, under förutsättning af likställighet och gemensamhet i arbetet, både lyckliga naturanlag, särskilda studier och öfvad tjenstemanna-skicklighet måste strängt vidhållas såsom vilkor för inträde i Statistiska Byrån:

då, efter erhållen anställning derstädes, utsigterna till befordran *inom* verket kunde rigtas endast åt *en* plats, och någon befordran utom detsamma antagligen blefve desto svårare att ernå, ju längre tid som förflutit efter afgången från annat embetsverk;

då lägre löneinkomst än den af 3,000 R:dr för år icke syntes hvarken med billighet eller embetsverkets fördel förenlig;

då progressiv lönetillökning i mån af ålder i samma tjenstebefattning, i förening med derunder ådagalagd flit och skicklighet, enligt t. f. Chefens uppfattning, syntes vara enda möjligheten att vid embetsverket fästa och qvarhålla duglige tjenstemän; och

då, så framt Staten ville ändamålet, eller sjelfkännedom genom officiel statistik, antagas måste att Staten jemväl ville medlen, derest dessa pröfvats nödvändiga, —

Kongl. Maj:t måtte täckas af Rikets Ständer äska en summa af 9,000 R:dr årligen att fördelas mellan Statistiska Central-Byråns trenne tjenstemän, på sätt Kongl. Maj:t kunde finna lämpligast, *antingen* såsom bestämd lön af 3,000 R:dr åt hvardera, *eller och* enligt det förfarande, som af Kongl. Maj:t blifvit föreskrifvet att tills vidare ega rum, att nemligen hvardera af bemälde tjenstemän åtnjuter 2,500 Riksdaler i årligt arfvode och Chefen eger att, med afseende å hvarderas ådagalagda nit, arbetsamhet och skicklighet samt beskaffenheten af de dem anförtrodda göromål, hos Kongl. Maj:t i underdånighet föreslå förhöjning uti ettdera eller flera af de sålunda bestämda årliga lönebeloppen genom användande af det på sammanlagda anslaget för Byråns tjenstemän, 9,000 Riksdaler, uppkommande öfverskott af 1,500 Riksdaler, — äfvensom slutligen att hvar och en af dessa tjenstemän måtte blifva tillförsäkradt, att, efter vissa, exempelvis fem års fördelaktigt vitsordad tjenstgöring inom embetsverket, hos Kongl. Maj:t varda i underdånighet anmäld till en årlig förhöjning i lönen af $16\frac{2}{3}$ procent eller till 3,500 Riksdaler, och under samma vilkor efter 10 års tjenst till en ytterligare lika stor förhöjning eller till 4,000 Riksdaler.

B) Tillförordnade Chefens för Statistiska Central-Byrån underdåniga memorial af den 17 nästlidne September, med tillkännagifvande att, — sedan Kongl. Maj:t, i anledning af tillförordnade Kamereraren i Kommers-kollegium, Kammarherren m. m. E. G. Leyonmarcks underdåniga anhållan, att han, som, på grund af ett utaf f. d. Kommissionen öfver Tabellverket den 12 Januari 1836 utfärdadt konstitutorial, bestridt Revisors-tjensten hos bemälda Kommission, emot åtnjutande af den för samma tjenst å stat uppförda lön, 750 Riksdaler Riksmynt, måtte, då nämnde Kommission numera upphört och dess göromål blifvit öfverflyttade på Statistiska Tabell-Kommissionen, få fortfarande och intilldess han å Rikets stat erhölle tjenstebefattning med högre lön, än han nu åtnjöte, uppbära nämnde Revisorslön, att årligen till honom utbetalas, räknadt från den 1 Augusti 1858, då Kommissionen öfver Tabellverket upplöstes, medelst nådigt bref den 30 Juli innevarande år förklarat berörde anhållan icke kunna i vidsträcktare mån bifallas, än att Chefen för Statistiska Central-Byrån egde att, om och när Leyonmarck sig dertill anmälde, tilldela honom mot hans förra åliggande såsom Revisor svarande göromål inom Byrån, i hvilket fall Leyonmarcks arfvode för denna tjenstgöring borde med 750 Riksdaler årligen utgå tillsvidare af det till extra tjenstebiträden inom Byrån anvisade anslag, samt att bemälde Chef skulle åligga att, sedan sig visat om Leyonmarck inträdde i tjenstgöring, derom göra underdånig anmälan, då Kongl. Maj:t ville taga i öfvervägande huruvida nådig proposition till Rikets Ständer borde aflåtas om arfvodets uppförande såsom särskildt anslag å Byråns stat, — så hade, efter erhållen del af detta nådiga beslut, Kammarherren Leyonmarck, uti en förevarande memorial bilagd skrift, hos Chefen för Statistiska Central-Byrån anmält sig att, från och med sistlidne September månads början, åter inträda i sin förra Revisors-tjenstgöring, med anhållan likväl att, då han, såsom tillika anställd i Kommers-kollegium, under hela den tid han innehaft ifrågavarande Revisorstjenst egt att hemma hos sig på lämplig tid verkställa Revisors-göromålen, honom måtte äfven hädanefter tilldelas endast sådana göromål, som han kunde i sin bostad förrätta, anförande Chefen för Statistiska

Central-Byrån härvid, att besparingar å reservations-anslaget, 5,000 Riksdaler, till extra biträden inom Byrån visserligen nu funnes, men att detta förhållande, beroende dels af en inskränktare verksamhet i början af Byråns tillvaro, dels af skyldigheten att spara medel för nya statistiska undersökningar, utgjorde ett undantag, som ej borde komma att inträffa när embetsverket ytterligare utsträckte sin verksamhet och att fördenskull angeläget vore, att, om Kongl. Maj:t komme att aflåta nådig framställning till Rikets Ständer angående uppförande af arfvodet till Kammarherren Leyonmarck såsom särskildt anslag, detsamma jemväl måtte äskas under sin särskilda titel, så att det ej föranledde någon minskning i det för extra biträden behöfliga reservations-anslaget.

Jemte hemställan, det Kongl. Maj:t måtte gifva Rikets Ständer tillkänna att det vid sistlidne Riksdag beviljade anslaget af 1,000 Riksdaler årligen till *hyra af embetslokal* för Statistiska Tabell-Kommissionen, icke vidare vore behöfligt, sedan sådan lokal numera från den 1 innevarande Oktober blifvit i ett kronan tillhörigt hus för verket anvisad, tillstyrkte Stats-Rådet, som, enär Chefens för Statistiska Central-Byrån aflöning blifvit vid förra Riksdagen bestämd lägre än lönerna för andra i vigt och ansvarighet jemförliga befattningar, ansåg nämnde aflöning böra förhöjas till minst det vid förra Riksdagen af Kongl. Maj:t föreslagna belopp, att Kongl. Maj:t täcktes föreslå Rikets Ständer att medgifva följande ändringar i staten för Statistiska Tabell-Kommissionen, nemligen:

a) *att* Chefens för Statistiska Central-Byrån lön ökas från 4,500 Riksdaler till det belopp, Kongl. Maj:t i Sin proposition vid sistlidne Riksdag föreslog, eller 5,000 Riksdaler;

b) *att*, — med afseende å hvad bemälde Chef anfört rörande fördelen och lämpligheten af gemensamhet i arbete och likhet i aflönings-förmåner för de i Byrån anställde tjenstemän, — i stället för de till Central-Byråns tre tjenstemän å staten nu uppförda löner, *en* summa, motsvarande dessa löners sammanlagda belopp, eller 9,000 Riksdaler, årligen anvisas, för att lika fördelas mellan de tre tjenstemännen;

c) *att*, på sätt Chefen hemställt, anslagen dels till "bibliothekets underhåll och litterärt utbyte" och dels till "betäckande af kostnaderne för en statistisk tidskrift" må bibehållas vid deras nuvarande belopp, 1,000 Riksdaler hvartdera, men erhålla egenskap af *reservations-anslag;*"

d) *att* anslaget, 1,000 Riksdaler, till "ved, ljus, skrifmaterialier m. m." må från staten för Statistiska Tabell-Kommissionen utgå och öfverflyttas till Sjette Hufvud-Titelns allmänna förslags-anslag till "skrifmaterialier och expenser";

e) *att* på Kommissionens stat måtte uppföras det arfvode af 750 Riksdaler årligen, som Kammarherren Leyonmarck, enligt Kongl. Maj:ts ofvanberörda beslut, eger uppbära emot skyldighet att förrätta mot hans förra åligganden som Revisor svarande göromål inom Statistiska Central-Byrån; — i hvilket fall det hittills å stat uppförda reservations-anslaget "till arfvoden åt tillfälliga biträden" kunde med samma belopp minskas och således till 4,250 Riksdaler nedsättas; samt

f) *att*, på de af Chefen anförda skäl, anslaget till vaktbetjening finge, för att kunna godtgöra i sådant afseende erforderligt extra biträde, ökas från 500 till 700 Riksdaler.

Beträffande Chefens för Statistiska Central-Byrån framställning om progressiv lönetillökning för Byråns tjenstemän efter viss tjenstetid, så fann väl Stats-Rådet detta förslag, med hänsigt till deras befattningars beskaffenhet, vara förtjent af uppmärksam-

het; men då tiden för den sålunda föreslagna lönetillökningens inträdande ännu ej vore inne, ansåg Stats-Rådet samma framställning för närvarande ej böra någon åtgärd föranleda.

I händelse Rikets Ständer, uppå Kongl. Maj:ts nådiga framställning, bifölle hvad Stats-Rådet sålunda tillstyrkt, skulle anslags-summan för Statistiska Tabell-Kommissionen, i nu gällande stat upptagen till 27,000 Riksdaler, komma att nedsättas till 26,700 R:dr, men deremot, under iakttagande af ofvanberörde öfverflyttning, Sjette Hufvud-Titelns anslag till skrifmaterialier och expenser ökas med ett belopp af 1,000 Riksdaler.

Landtmäteri-Staten.

a) *Öfver-Direktörens vid Landtmäteriet*, uti underdånigt memorial af den 9 sistlidne Maj, afgifna förslag till stat för General-Landtmäteri-Kontoret och Landtmätarne i länen.

Under åberopande hurusom staten för General-Landtmäteri-Kontoret samt aflöningsförmånerne för Förste och Andre Landtmätarne i länen blifvit vid nästlidne riksdag för nuvarande statsreglerings-period på följande sätt bestämde, nemligen:

för General-Landtmäteri-Kontoret:

Öfver-Direktören	6,000	R:dr
Landtmäteri-Sekreteraren	3,000	„
Öfver-Ingeniören	3,000	„
Landtmäteri-Fiskalen	2,400	„
Aktuarien	2,000	„
5 Ingeniörer, à 1,200 R:dr	6,000	„
Förste Vaktmästaren	600	„
Andre d:o	450	„
Skrifvare-biträde vid Kontoret	600	„
Gratifikationer åt e. o. tjenstemän och betjente	75	„
Summa R:mt R:dr	24,125:	

samt för *Förste Landtmätarne* till 1,800 R:dr och *Andre Landtmätarne* till 900 R:dr Riksmynt årligen, eller för samtlige Förste och Andre Landtmätarne i rikets alla län, till 64,800 Riksdaler; hade Öfver-Direktören, beträffande dessa anslags tillräcklighet äfven för framtiden, i underdånighet yttrat, att, hvad anginge alla förenämnde embets- och tjenstemäns samt betjentes löneförmåner, Öfver-Direktören, för sin del, ansåge desamma hvarken böra höjas eller minskas, utan fortfarande med oförändradt belopp utgå, men att, beträffande deremot anslagen till skrifvare-biträde samt till gratifikationer åt extra ordinarie tjenstemän och betjente inom General-Landtmäteri-Kontoret, dessa anslag icke vore för behofvet tillräckliga, i hvilket afseende Öfver-Direktören hufvudsakligen anfört: att då år 1840 endast 530 ärenden till General-Landtmäteri-Kontoret inkommo och 654 expeditioner derifrån utgingo, göromålen vid berörde embetsverk sedermera så betydligt ökats, att år 1849 inkommo 1,079 ärenden och utgingo 1,192 expeditioner, samt att inkomna ärendena år 1858 utgjorde 1,818 och de utgående expeditionernas antal 2,407, allt på Landtmäteri-Sekreterarens och Öfver-Ingeniörens föredragning, obe-

räknadt de till Landtmäteri-Fiskalen inkomna ärenden och från honom utgångna expeditioner, hvilka äfven varit i betydligt stigande; att, oaktadt denna ansenliga tillökning i General-Landtmäteri-Kontorets verksamhet, och hvilken vållats, bland annat, deraf att Kontoret sedan år 1827 fått flere nya åligganden, såsom att årligen uppgöra förslag till utflyttnings-understöd af allmänna medel åt de många utflyttande skiftestagarne i hela riket och granska alla öfver detta understöd i länen författade räkenskaper, samt att hafva tillsyn, icke blott, såsom förr, öfver justeringsverket, utan ock öfver allt, som angår rikets mått och vigt, äfvensom deraf att år 1855 utfärdats och sedermera, till stor fördel för saken, på det allvarsammaste tillämpats nya föreskrifter i och för vinnande af säker kontroll derå, att hvarken handläggningen af landtmätarnes i orterne många förrättningar obehörigen uppskjutes eller dessas slutliga redovisning försummas, Öfver-Direktören likväl ansåge sig för det närvarande icke böra begära någon egentlig tillökning i antalet af General-Landtmäteri-Kontorets tjenstemän; men att, då de göromål, som ålåge dem, samt i synnerhet Landtmäteri-Sekreteraren och Aktuarien, numera omöjligen kunde medhinnas utan ansträngningar i arbetsväg af den beskaffenhet, att de billigtvis icke kunde fordras, och härtill komme, att de många registraturen öfver Kontorets stora samling af renoverade kartor och handlingar, såsom hufvudsakligen upprättade åren 1708—1728 samt af ålder och nötning otydliga, måste förnyas, hvilket besvärliga och grannlaga arbete komme att upptaga en mycket lång tid, Öfver-Direktören funne sig böra hemställa, att, i stället för det nuvarande anslaget af 75 R:dr till gratifikationer åt e. o. tjenstemän, ett årligt anslag af 1,200 Riksdaler Riksmynt, för uppehållande af ärendenas i General-Landtmäteri-Kontoret behöriga gång, måtte varda å Kontorets stat uppfördt; samt att, hvad angick anslaget till skrifvare-biträde, Öfver-Direktören, enär berörde anslag, hvilket först vid 1853—1854 års riksdag beviljades, numera icke vore för ändamålet tillräckligt, sedan antalet af de från General-Landtmäteri-Kontoret årligen utgående expeditioner under den derefter tilländalupna tiden mer än fördubblats, ansåge sig, med hänsigt jemväl dertill att ett belopp af 1,000 Riksdaler Riksmynt i nåder anvisats till renskrifning inom den nybildade General-Skogs-Styrelsen, böra i underdånighet hemställa, att ifrågavarande anslag måtte till 1,000 Riksdaler förhöjas. — — — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — —

Med afseende å det genom den betydande och hastiga tillvexten i ärendenas antal inom General-Landtmäteri-Kontoret ådagalagda behofvet af ökadt skrifvare-biträde derstädes, samt enär det å Kontorets stat uppförda anslag af 75 Riksdaler till gratifikationer åt e. o. tjenstemän och betjente vore alltför ringa för att dermed kunna godtgöra de biträden, som för uppehållande af ärendenas behöriga gång erfordrades, tillstyrkte Stats-Rådet i underdånighet, det Kongl. Maj:t täcktes af Rikets Ständer äska att så väl berörda anslag, som det å Kontorets stat nu befintliga anslag af 600 Riksdaler till skrifvare-biträde vid kontoret, må förhöjas till 1,000 Riksdaler hvartdera, hvarigenom Kontorets stat komme att ökas med 1,325 Riksdaler.
— — — — — — — — — — — — —

Slutligen, och då samtlige med indelning försedde Förste Landtmätare, med undantag endast af Förste Landtmätaren i Westmanlands län, hvars indelning utgjorde 1,304 Riksdaler 99 öre, förklarat sig villige att, emot tillträdande af den nya, i penningar utgående lönen, afstå sin indelning, hemställde Stats-Rådet, det Kongl. Maj:t måtte föreslå Rikets Ständer, att *den kontanta anslags-summan* för Landtmäteri-Staten, 71,537:

91, finge i nästa Riksstat ökas med 16,082: 10, motsvarande de öfrige Förste Landtmätarnes fordna indelningar, och således, med tillägg af de nu ifrågasatta förhöjningarne till skrifvarebiträde och gratifikationer, 1,325 R:dr, blifva inalles 88,945 Riksdaler 1 öre, hvaremot i kolumnen för *indelta räntor*, nu innehållande 17,387: 9, endast borde upptagas ofvanberörde 1,304: 99 öre; blifvande slutsumman 90,250 Riksdaler.

— — — — — — — — — — — — —

---

b) Öfver-Direktörens vid Landtmäteriet underdåniga memorial af den 19 nästlidne September — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — — — —

Stats-Rådet hemställde i underdånighet, att Kongl. Maj:t, — — —, täcktes i nåder äska att, med bibehållande under förändrad rubrik: "Till bearbetande af Rikets ekonomiska karteverk" af det på ordinarie stat under rubrik: "För socknekartors upprättande nu uppförda reservationsanslag af 6,000 R:dr, Rikets Ständer måtte till enahanda ändamål för nästkommande statsregleringsperiod till Kongl. Maj:ts disposition fortfarande anvisa ett årligt extra anslag af 15,750 Riksdaler, eller för tre år tillsammans 47,250 Riksdaler.

— — — — — — — — — — — — —

Lands-Staten:

a) Ett den 15 April sistlidet år af dåvarande *Landshöfdingen i Norrbottens län*, numera General-Direktören *A. E. Ros* afgifvet memorial, med underdånig anhållan, att, — då flere, måhända de fleste Landshöfdingar i Riket, bland andra förmåner, åtnjöte äfven den att i närheten af sina embetsbostäder innehafva någon jord eller ängslägenhet, till omfång så stor, att derå kunna framfödas åtminstone ett par hästar och några få boskapskreatur, men saknaden af en sådan förmån för Landshöfdingen i Norrbottens län vore så mycket mera kännbar, som hästar icke kunde undvaras, samt den för ett större hushåll vigtiga artikeln mjölk under vissa tider af året icke kunde i Luleå mot betalning erhållas och under andra tider endast till ett pris lika högt, om icke högre än det, som i hufvudstaden allmännast vore gängse, och i förhållande härtill jemväl foder, både hö och halm, stode i mycket högt pris, så att mjölk, efter utfodring med köpt foder, icke heller producerades till billigare pris, — Kongl. Maj:t måtte till Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes disposition anvisa en summa af högst 8,000 R:dr Riksmynt för inköp af 12 à 15 tunnland jord å Luleå stads mark och till anskaffande af erforderlig ladugårdsbyggnad med foderrum; i sammanhang hvarmed fästades Kongl. Maj:ts nådiga uppmärksamhet å behofvet af någon ytterligare tillökning, utöfver den sålunda begärda förmånen, uti den Landshöfdingen i berörda län å stat anslagna lön, hvilken, utgående i penningar och sålunda aldrig öfverstigande dess fixa belopp, utgjorde blott 3,900 Riksdaler Banko, oberäknadt 600 R:dr samma mynt resepenningar,

och, efter hvad erfarenheten visat, icke förslog att betäcka de med tjensten förenade oundgängliga utgifter och lefnadskostnader;

b) *Landshöfdinge-Embetets i Norrbottens län* underdåniga skrifvelse den 1 nästlidne September, med öfverlemnande utaf en af nuvarande *Landshöfdingen* derstädes *P. H. Widmark* till Kongl. Maj:t ställd skrift, deruti Landshöfdingen, med instämmande uti hvad hans företrädare, på sätt ofvanberördt är, anfört i afseende å nödvändigheten för Landshöfdingen i detta län att underhålla egna hästar och kokreatur, i underdånighet anmält, det han förgäfves sökt att i närheten af residenset erhålla till boställsjord tjenlig lägenhet, så häfdad, att af densamma påräknad afkastning skulle kunna vinnas, särdeles som den tillfälliga nedsättning i jordvärdet, hvilken vid början af förlidna år egt rum, tillika med anledningen för densamma, eller den då rådande penningeförlägenheten, redan upphört; i anledning hvaraf och då dertill komme den väsendtliga omständigheten, att en Landshöfding i Norrbottens län, hvilket omfattade en areal af omkring 940 qvadrat-mil, borde sättas i tillfälle att, ostörd af egna ekonomiska sysselsättningar, egna sin tid och sina krafter, särdeles under sommarmånaderne, åt resor inom länet, för beredande och ordnande af allmänna angelägenheter, hvilka utan hans personliga inverkan svårligen kunde bringas i det skick, som vederborde, Landshöfdingen Widmark i underdånighet hemställt, att, oberoende af den förhöjning eller reglering af Landshöfdingelönerne, som kunde erfordras och blifva föremål för Kongl. Maj:ts och Rikets Ständers beprövande, samt särskilda respenningars bestämmande för Landshöfdingen uti ifrågavarande vidsträckta län, Kongl. Maj:t täcktes till Rikets Ständer aflåta proposition, att, i ersättning för felande boställsjord till utfodring af behöflige 2 hästar och 4 kokreatur, måtte sökanden och framtida innehafvare af Landshöfdinge-tjensten tilldelas 2,000 lispund hårdvalls- eller lindes-hö, att årligen efter gällande markegångspris lösas, äfvensom att med statsmedel måtte inlösas, till boställshafvarens begagnande, den af General-Direktören Ros å residenstomten uppförda nya ladugårdsbyggnad.

I sammanhang härmed anmäldes ett Civil-Departementet meddeladt utdrag af protokollet öfver Finans-Ärenden för den 22 sistlidne Juni, utvisande, hurusom *General-Direktören Ros*, — efter det han hos Öfver-Intendents-Embetet gjort framställning om ersättning för åtskilliga af honom såsom Landshöfding i Norrbottens län, utan anmälan hos och bemyndigande af bemälda Embete, föranstaltade och bekostade arbeten och byggnader vid Landshöfdinge-residenset i Luleå, uppgående, enligt aflemnade räkningar, till 4,080 R:dr 34 öre, men Öfver-Intendents-Embetet, vid upprättandet af innevarande års Generalförslag till arbeten å Kronans hus och byggnader i landsorterne, med åberopande af 5 och 6 §§ i Boställsreglementet den 15 Mars 1856, funnit det väckta ersättningsanspråket ej kunna till någon Embetets åtgärd föranleda, och sedan detta Generalförslag blifvit af Kongl. Maj:t i nåder gilladt, — i underdånighet anhållit, att, då de af honom föranstaltade arbeten, nämligen dels en flygelbyggnads förändrade inredning från stall och vagnshus till förvaringsrum för redskap, ved och andra effekter, dels en ny uthusbyggnads uppförande till stallrum, vagnsbod och fähus, dels ock anläggning af en iskällare och af en kryddgård med åtskilliga planteringar, äfvensom uppsättning af plank, makadamisering af en väg emellan residenset och dithörande sjöbrygga m. m., varit för bostället behöfliga, samt den ändamålsenliga verkställigheten af dessa åtgärder jemväl blifvit vid hållen af- och tillträdes-syn den 28 Maj och 25 September 1858 af synerätten vitsordad, Kongl. Maj:t måtte förordna, att omförmälde utgifter, äfvensom hvad af sökanden blifvit utöfver nämnde summa, efter räkningens afslutande, för hägnad utgifvet och till beloppet kunde blifva lemnadt obestridt, finge af allmänna medel sökanden ersättas; — samt att, efter det Öfver-Inten-

dents-Embetet blifvit i ämnet hördt, Kongl. Maj:t, som beviljat sökanden godtgörelse för de bestridde utgifterne för anläggning af kryddgård, för trädplantering, uppförande af plank och makadamisering af vägen, men deremot funnit någon ersättning af statsmedel icke kunna honom tillerkännas för de af honom vid residenset uppförde byggnader, dervid befallt, att handlingarne i målet skulle öfverlemnas till Civil-Departementet, på det, vid förekommande fråga om inköp af boställsjord åt Landshöfdingen i Norrbottens län, måtte tagas under ompröfning, huruvida icke den af General-Direktör Ros uppförda ladugårdsbyggnad jemväl kunde varda för Kronans räkning inlöst; och inhemtades af bifogade handlingarne, att den byggnad, som nu till inlösen vore i fråga, hölle 30 alnar i längd, 15 alnar i bredd och 9¼ alnar i höjd, vore uppförd på hög stenfot och försedd med eldstad och murgryta, samt är i nedra botten indelad uti gödsel-lider, höns- och svin-hus med mur och ett redskapshus, och å öfra botten i svala, stall, stallbod och fähus med två vagnslider af resvirke, allt under gemensamt tak, äfvensom att kostnaden för uppförandet af samma byggnad, hvilken synerätten vitsordat vara ganska ändamålsenligt inrättad, enligt merbemälde General-Direktörs, i Öfver-Intendents-Embetets Kammarkontor granskade, räkning, uppgått till 3,008 R:dr 34 sk. 6 r:st Riksgälds eller 3,008 Riksdaler 70 öre Riksmynt.

På grund af hvad i de underdåniga ansökningarne blifvit anfördt, och då ifrågavarande landshöfdingebeställning vore, jemte den i Jemtlands län, svagast aflönad och i ostridigt behof af någon skälig tillökning uti inkomster, tillstyrkte Stats-Rådet, det Kongl. Maj:t täcktes föreslå Rikets Ständer, dels att, i ersättning för saknad boställsjord vid Läns-Residenset i Norrbottens län till utfodring af erforderliga kreatur, må för Landshöfdingen derstädes å stat uppföras ett mot värdet af 2,000 lispund hö ungefärligen svarande belopp af 1,250 R:dr, hvarigenom hans löneförmåner, som för närvarande utgjorde endast 6,750 R:dr, kunde komma att uppgå till 8,000 R:dr, respenningarne deruti inberäknade, dels ock att den utaf General-Direktören Ros uppförda stall- och fähusbyggnaden, hvilken vore oundgängligen nödig för behöfliga hästar och kokreatur, samt vid den förlidna år hållna af- och tillträdessynen funnits vara ändamålsenligt inrättad och, jemlikt hvad särskilda behörige synemän dessutom intygat, vore med omsorg uppförd till ett pris, som icke kunnat erhållas genom entreprenad-auktion, må varda för Kronans räkning inlöst och det erforderliga beloppet, 3,008 Riksdaler 70 öre Riksmynt, för ändamålet af Rikets Ständer anvisas; hvarefter byggnaden borde, under ansvar såsom för öfriga bostadslägenheterne, af Landshöfdingen emottagas.

Departements-Chefen anhöll att vid detta tillfälle få i minnet återkalla, att äfven *Landshöfdingen i Jemtlands län, J. A. Dahlström*, uti ett i slutet af år 1856 ingifvet underdånigt memorial, till Kongl. Maj:ts nådiga behjertande framställt, hurusom de med Landshöfdinge-tjensten derstädes förenade löneförmåner, hvilka vid den år 1837 verkställda reglering af Landshöfdinge-lönerne bestämdes till 4,500 Riksdaler Banko, ehuru detta belopp först från och med 1853 Landshöfdingen till fullo tillgodokommit, blifvit alldeles otillräckliga för de nödvändigaste behofven, helst lefnadskostnaden i Jemtland ingalunda vore billigare än på de fleste andra orter, utan snarare i vissa fall dyrare till följd af den långa, ytterst kostsamma landtransporten, men att Kongl. Maj:t, vid föredragning häraf den 10 Januari 1857, funnit berörde framställ-

ning för det dåvarande icke böra till någon åtgärd föranleda, enär Kongl. Maj:t uti Sin till Rikets då församlade Ständer aflåtna Nådiga Proposition om Statsverkets tillstånd och behof redan hade framställt de förslag till löneförhöjningar, som Kongl. Maj:t ansett vara af omständigheterna påkallade.

Under åberopande af hvad i afseende å Landshöfdingelönen i Norrbottens län Stats-Rådet nu tillstyrkt, hemställde Stats-Rådet i underdånighet, det Kongl. Maj:t täcktes af Rikets Ständer äska, att jemväl åt Landshöfdingen i Jemtlands län må anslås ett belopp af 1,250 Riksdaler, så att hans löneförmåner komma att utgöra 8,000 Riksdaler, respenningar deruti inberäknade.

---

c) *Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes i Stockholms län* underdåniga memorial af den 14 Januari innevarande år, deruti anförts, hurusom erfarenheten under en längre tid visat behofvet deraf, att Långhundra härad inom nämnda län, hvilket härad, bestående af 7 socknar om tillsammans $274\frac{3}{16}$ mantal med en folkmängd af nära 5,900 personer, och omfattande nära hela bredden af länet från vester till öster, nemligen från Upsala länegräns, en mil från Upsala Stad, till den närmast hafvet varande socknen af länet eller Österåker, hade en utsträckning af omkring 6 mil, med länsmansbostället Lundby beläget långt åt vester och aflägset $4\frac{1}{2}$ mil från östra gränsen af Garns socken, blefve fördeladt uti två Länsmansdistrikt, hvadan jemväl tillförene och ända till år 1850 en extra Länsman, dock utan lön på stat, varit anställd särskildt för sistberörde socken, — ett förfogande, som likväl numera icke läte sig verkställas, enär lämplige personer för beklädandet af Länsmanssysslor ej kunde erhållas med mindre skäliga löneförmåner för dem vore att påräkna; på grund hvaraf och då, vid ofvanberörde förhållanden, det i hufvudsaklig mån vore omöjligt, äfven för den mest nitiske Länsman, att i det nuvarande vidsträckta distriktet utöfva en verksammare polisuppsigt samt att handhafva uppsigten å allmänna vägarne m. m., som tjensten tillhörde, Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i underdånighet hemställt, det Kongl. Maj:t täcktes till Rikets Ständer göra Nådig proposition om anslående af lön jemte ersättning för boställe åt ytterligare en länsman inom ifrågavarande härad, hvilket, enligt Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes åsigt, då kunde sålunda fördelas, att de tre östra socknarne, eller Garn, Kårsta och Närtuna, komme att utgöra östra Länsmansdistriktet, och de öfrige socknarne, Gottöra, Husby, Östuna och Lagga, vestra distriktet.

Kammar-kollegium och Stats-kontoret hade uti afgifvet underdånigt utlåtande af den 30 sistlidne September, till förevarande underdåniga framställning tillstyrkt nådigt bifall, enär, i betraktande af den form och utsträckning, som Långhundra härad eger, det måste antagas, att, såsom Kongl. Maj:ts Befallningshafvande vitsordat, *en* Länsman derstädes, hvars boställe vore beläget i vestra ändan af häradet, icke kunde med erforderlig verksamhet sköta sin tjenst inom östra delen af distriktet, samt den nu föreslagna indelningen af häradet i två distrikt, i afseende å lokala förhållanden, syntes destomera tjenlig, som nuvarande Länsmansbostället komme att ligga nästan i midten af det ena, eller vestra distriktet, och de nya distrikten erhölle en folknummer, det vestra af 3,327 och det östra af 2,544 personer.

Med afseende å hvad sålunda blifvit i underdånighet anfördt och hemställdt, tillstyrkte Stats-Rådet i underdånighet, att Kongl. Maj:t måtte af Rikets Ständer äska, att till aflöning åt en ytterligare Länsman inom Långhundra härad måtte å stat uppföras: lön 700 Riksdaler och hushyresersättning, i likhet med hvad bestås de Länsmän, som sakna boställe, i nu gällande stat upptagen till 150 Riksdaler årligen.

Departements-Chefen anhöll derefter att i underdånighet få upplysa, att sedan Rikets sednast församlade Ständer tillkännagifvit sig anse någon definitiv reglering af Kronofogdarnes, Häradsskrifvarnes och Länsmännens löneförmåner icke böra verkställas, innan en förnyad, efter samma method och samma grunder förrättad noggrann värdering af bemälde tjenstemäns boställen egt rum, och derför i underdånighet anhållit att Kongl. Maj:t täcktes anbefalla en dylik uppskattning, hade i anledning häraf Kammarkollegium och Stats-kontoret under den 23 Februari 1858 erhållit nådig föreskrift att inkomma med förslag till de gemensamma grunder, som vid nämnde uppskattning borde följas och sättet för verkställigheten deraf, men att bemälde Kollegier ännu icke inkommit med underdånigt yttrande och förslag i ämnet; och fann Departements-Chefen, vid sådant förhållande, sig böra i underdånighet hemställa, att Kongl. Maj:t täcktes i nåder föreslå Rikets Ständer, att den för ofvannämnde landstats-tjenstemän vid sednaste Riksdag upprättade stat måtte äfven under instundande statsreglerings-period få förblifva provisoriskt gällande.

Uti detta Departements-Chefens yttrande instämde Stats-Rådets öfrige ledamöter.

Jordbruket, Handeln och näringarne.

A. Skiften och Afvittringar.

Öfver-Direktörens vid Landtmäteriet underdåniga memorial af den 2 nästlidne Maj, deruti, sedan en af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Norrbottens län till Kongl. Maj:t ingifven framställning, angående, bland annat, ny stat för afvittringsverket i länet, blifvit till Öfver-Direktörens underdåniga utlåtande remitterad, samt *Läns-Styrelserne i Westerbottens, Wester-Norrlands, Gefleborgs, Stora Kopparbergs* och *Jemtlands län*, uppå Öfver-Direktörens anmodan, inkommit med yttranden i fråga om bibehållande, förminskning eller tillökning af de anslag, som, vid fördelningen af de utaf Rikets sednast församlade Ständer till Storskiftes- och afvittrings-förrättningarnes fortskyndande under innevarande statsregleringsperiod anvisade medel, blifvit genom Kongl. Brefvet den 11 Juni 1858 för de särskilda länen bestämda, Öfver-Direktören, med bifogande af nämnde yttranden, afgifvit underdånigt utlåtande och förslag i afseende på det under nästkommande statsregleringsperiod erforderliga anslag för Storskiftes- och Afvittrings-verken.

Utaf ofvanberörda yttranden inhemtades hufvudsakligen, beträffande

a) *Norrbottens län:*

att Kongl. Maj:ts Befallningshafvande föreslagit dels att, utöfver de 15 afvittrings-landtmätare, hvilka nu funnes inom länet anställde, ytterligare fem sådane i lägre lönegraden måtte få i länet antagas, om icke förr, åtminstone från den tid då den nya statsregleringsperioden vidtoge, dels ock att, från och med nämnde tidpunkt, afvittringslandtmätarnes aflöning måtte så ordnas, att de, utöfver de bestämda årliga arfvodena, hvilka utgå dels såsom lön och dels såsom respenningar, måtte kunna genom flit och öfverarbeten bereda sig en ökad inkomst, samt i sådant afseende Taxa för arbetet fastställas enligt ett af Afvittrings-Styresmannen i länet utarbetadt och af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande bifogadt förslag, men att, om förslaget att ställa afvittrings-göromålens utförande på Taxa icke vunne nådigt bifall, utan aflöningen komme att utgå på sätt hittills egt rum, denna måtte för de 8 äldre landtmätarne fastställas till 1,600 Riksdaler och för de öfrige till 1,400 Riksdaler årligen, jemte 200 Riksdaler i respenningar till hvarje af dem; hvaremot Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ansett de till Föredraganden för afvittrings-verket nu anslagna arfvoden böra förblifva oförändrade.

b) *Westerbottens län:*

att Landshöfdinge-Embetet derstädes anfört, att, ehuru genom Kongl. Brefvet den 11 Juni 1858 medgifvits det ytterligare tre landtmätare finge vid afvittringsverket inom länet anställas, så att afvittringslandtmätarnes antal nu uppginge till tio, hvarjemte bemälde tjenstemän erhållit någon förbättring uti sina förut ytterst svaga lönevilkor, Landshöfdinge-Embetet likväl, enär, efter hvad erfarenheten visat, svårighet mötte att, äfven med den sålunda erhållna tillökningen uti landtmätare-personalen, få afvittringsgöromålen besörjde med den drift och skyndsamhet, som dessa göromåls angelägna beskaffenhet påkallade, samt det, efter Landshöfdinge-Embetets åsigt, jemväl öfverensstämde med statens, så väl som de enskildes fördel, att ifrågavarande göromål så fortskyndades, att afvittringens fullbordande inom en icke alltför aflägsen tidpunkt måtte kunna emotses, på grund häraf samt med hänsigt jemväl dertill att, oaktadt afvittringen inom Westerbottens län fortgått ifrån år 1824 utan afbrott, densamma likväl i så ringa mån fortskridit, att afvittringsberedningar endast för Nordmalings och Degerforss socknar hunnit pröfvas, hvaremot afvittringen ännu icke vore afslutad för Bjurholms, Skellefteå, Burträsks och Bygdeå socknar, inom hvilka tvänne sistnämnde densamma blott i ringa mån framskridit, och afvittringen icke ens hunnit påbörjas inom öfrige till nedre landet hörande Nysätra, Löfångers, Säfvar, Umeå och Wännäs socknar, än mindre uti någon af de många och vidsträckta socknar, som tillhöra länets lappmarker, samt orsaken till detta beklagliga förhållande otvifvelaktigt vore att hufvudsakligen finna uti afvittringslandtmätarnes, i förhållande till länets vidsträckta rymd samt göromålens mängd och beskaffenhet, allt för ringa antal, funne sig böra hemställa, att än ytterligare tio landtmätare måtte vid afvittringen inom länet få anställas; i sammanhang hvarmed och då, så framt personer med erforderlig skicklighet skulle kunna till desse maktpåliggande befattningar erhållas, nödigt vore, att deras aflöning bestämdes så att de deraf kunde hafva sin bergning, utan att behöfva sysselsätta sig med andra för afvittringen främmande göromål, samt icke heller borde förbises att, derest den nu ifrågasatta tillökningen uti afvittrings-landtmätarnes antal blefve beviljad, sådant komme att föranleda till ökadt arbete för Afvittrings-Styresmannen och föredraganden för afvittrings-ärendena i länet, äfvensom till betydligt ökade utgifter för gode mäns samt handtlangares aflöning, Landshöfdinge-Embetet hemställt, att Styresmannens arfvode måtte höjas från 1,500

Riksdaler till 1,800 Riksdaler och respenningarne från 500 Riksdaler till 600 Riksdaler; — att Föredragandens arfvode måtte ökas från 1,000 Rdr till 1,500 Riksdaler; — samt att arfvodena för afvittringslandtmätarne måtte bestämmas till 1,800 Riksdaler för de 8 äldre och till 1,500 Riksdaler årligen för de 12 yngre jemte 290 Riksdaler i respenningar för hvarje landtmätare.

c) *Wester-Norrlands län*:

att Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ansett det i Kongl. Brefvet den 11 Juni 1858 för länet bestämda afvittringsanslaget, 16,420 Riksdaler vara äfven för nästkommande statsregleringsperiod erforderligt, helst utstakningar då komme att mera allmänt verkställas.

d) *Gefleborgs län*:

att — — — — — — — — — — — — — — — — — — Kongl. Maj:ts Befallningshafvande hemställt, att det för länet i Kongl. Brefvet den 11 Juni 1858 beräknade anslag måtte äfven under nästkommande statsregleringsperiod blifva att tillgå.

e) *Stora Kopparbergs län*:

att Landshöfdinge-Embetet, — med förmälan hurusom Kongl. Maj:t genom meranämnda Nådiga Bref af den 11 Juni 1858 föreskrifvit, att antalet Storskiftes-landtmätare, hvilket af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande och Öfver-Direktören vid landtmäteriet föreslagits till 19 för åren 1859 och 1860, skulle minskas till 18, utan att dervid tillika blifvit bestämdt om en äldre eller en yngre landtmätare i följd häraf borde indragas, samt att denna minskning kunnat under nästlidet år ega rum derigenom att en äldre landtmätare under hela året varit i åtnjutande af tjenstledighet, men att, för den händelse att denne ville åter inträda i tjenstgöring, svårighet mötte att bestämma om han eller någon annan af de vid storskiftesverket anställde landtmätare skulle, i saknad af medel till aflöningen, skiljas från sin befattning, eller om de för öfver-arbetes-ersättningar afsedda medel måste användas till den nittonde landtmätarens aflöning, i hvilket sednare fall det icke syntes kunna förvägras dem, som fullgjort de arbeten, för hvilka ersättning af statsanslaget kunde utgå, att till andra göromål använda den tid, som derefter kunde för dem blifva öfrig, — på grund häraf föreslagit, att, för undvikande af en sådan eftergift af statens hittills tillämpade anspråk på de vid storskiftesverket anställde landtmätares uteslutande verksamhet, aflöning för ytterligare en äldre landtmätare, uppgående med ersättningen för öfverarbete till 2,000 Riksdaler årligen, måtte varda anvisad; —

f) *Jemtlands län*:

att Kongl. Maj:ts Befallningshafvande ansett det för länet nu anvisade afvittrings-anslag blifva tillräckligt för behofvet äfven under nästkommande statsregleringsperiod, endast med en förhöjning af 100 Riksdaler Riksmynt i resepenningarne för den ende i länet qvarstående afvittringslandtmätaren, hvars förrättningar, ehuru hvar för sig utaf mindre omfång, likväl icke sällan påkallade hans närvaro på från hvarandra långt af-

lägsna, vid det vidsträckta länets yttersta gränser belägna orter, till bekostande af hvilka besvärliga färder de hittills bestådda resepenningarne, 200 Riksdaler Riksmynt, icke voro tillräckliga.

För egen del hade Öfver-Direktören, jemte åberopande af sitt under samma dag afgifna särskilda utlåtande i anledning af Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes i *Norrbottens* län förslag om afvittringslandtmätarnes aflönande enligt taxa, hvilket förslag blifvit utaf Öfver-Direktören afstyrkt, — i underdånighet anfört: att, beträffande förslaget om tillökning uti afvittringslandtmätarnes inom nämnda län antal, Öfver-Direktören icke heller kunde biträda detta förslag, enär, då landtmätarne under nästa statsregleringsperiod säkerligen komme att hufvudsakligen sysselsättas med egomätningar i Öfver-Torneå socken och Hietaniemi kapell-lag, samt hvarje landtmätare dervid behöfde biträde af minst 7 till 10 handtlangare dagligen, Öfver-Direktören icke insåge någon möjlighet för jordegarne att skaffa handtlangningsmanskap till flere landtmätare, än de som redan finnas, samt härtill komme, att inom Norrbottens län numera icke funnes mera än en tjenstgörande Landtmäteri-auskultant, hvilken derjemte vore officer och således af tjenstgöring såsom sådan i viss mån hindrad att vid Landtmäteriet arbeta, och, af de vid allmänna skiftesverket anställde personer, redan sistlidna år trenne Auskultanter och två vice Kommissions-landtmätare begärt och erhållit transport till afvittringsverket, hvadan och då det inom hela riket vore brist på tjenstgörande Landtmäteri-auskultanter och förstärkning af afvittrings-landtmätare-personalen i Vesterbottens län verkligen erfordrades, den föreslagna tillökningen af samma slags personal i Norrbottens län icke skulle kunna åstadkomma, med mindre det allmänna skiftesverket dervid blefve lidande; — att Öfver-direktören på sist anförda skäl, samt enär jemväl uti *Vesterbottens län* ej funnes mera än en tjenstgörande Landtmäteri-auskultant, hvilken äfven vore officer, och från det allmänna skiftesverket i länet till dess afvittringsverk sistlidne år transporterats tre Auskultanter, en vice Kommissions-landtmätare och en Kommissions-landtmätare, funne sig icke kunna förorda hela den begärda tillökningen af afvittrings-landtmätare-personalen i samma län, men att, då ostridigt vore icke allenast att fältet för afvittrings-landtmätares verksamhet i Vesterbottens län ännu vore lika stort som i Norrbottens, helst afvittringsverket i det förra länet hittills gått jemförelsevis föga framåt, utan äfven, att flere landtmätare finnas vid allmänna skiftesverket i Vesterbottens län än i Norrbottens län, samt härtill komme, att några af de ovanligt många landtmätare, som äro stationerade vid allmänna skiftesverken i Jemtlands och Vesternorrlands län, måhända kunde vilja ingå vid grannlänets afvittringsverk, Öfver-direktören ansåge sig böra i underdånighet tillstyrka, att afvittrings-landtmätarnes i Vesterbottens län antal måtte ökas från 10 till 15 och således blifva lika stort som i Norrbottens län; — att, beträffande aflöningen till de särskilde föredraganderne för afvittrings-ärendena, uti hvilken aflöning endast Landshöfdinge-Embetet i Vesterbottens län föreslagit förhöjning, Öfver-direktören icke kunde instämma i detta förslag, enär, enligt hans öfvertygelse, den nuvarande aflöningen borde, äfven efter det landtmätarnes antal derstädes ökats, vara tillräcklig likaväl i nämnda län som i Norrbottens; — att, som Afvittrings-styresmannen i Vesterbottens län tillika vore förste Landtmätare och i denna egenskap åtnjöt 1,800 R:dr i årlig lön, med skyldighet att utöfva tillsyn öfver Afvittrings-landtmätarnes arbeten, Öfver-direktören icke kunde dela Landshöfdinge-Embetets åsigt, att styresmanna-arfvodet borde förhöjas, men att Öfver-direktören, med afseende derå, att styresmannen, efter det landtmätarnes antal blifvit ökadt, ostridligt komme att göra flere och vidsträcktare resor än nu, ansåge skäligt, att, på sätt Landshöfdinge-Embetet föreslagit, styresmannens respenningar förhöjdes med 100 R:dr; — att, ehuru förslag derom icke blifvit framställda af Kongl.

Maj:t

Maj:ts Befallningshafvande i Norrbottens och Stora Kopparbergs län, Öfver-Direktören likväl funne sig böra tillstyrka en likadan förhöjning i resepenningarne för styresmännen inom dessa begge län, emedan, under nästa statsreglerings-period, så väl afvittringsarbetet i det förra som storskiftesgöromålen i det sednare länet komme att hufvudsakligen omfatta socknar, som äro långt från läne-residensen belägne; — att då den föreslagna förhöjningen i de Landtmätares aflöning, som äro stationerade i de begge nordligaste länen, vore påkallad deraf att deras tjenstgöring blefve svårare och, i anseende till anskaffande samt transporterande af proviant m. m. kostsammare i den mån de måste ega rum i aflägse liggande och föga befolkade bygder, samt de icke, såsom Landtmätarne i Kopparbergs län, kunde förtjena något genom öfverarbeten, Öfver-Direktören ansåge sig böra föreslå, att Landtmätarnes inom Norr- och Westerbottens län arfvoden måtte ökas med 150 R:dr årligen; — att Öfver-Direktören icke hade något att erinra vid Kongl. Maj:ts Befallningshafvandes i *Wester-Norrlands län* förslag; — — — — — — — — — —

att Öfver-Direktören, som, med hänsigt till hvad Kongl. Maj:t redan och sednast genom Nådigt Bref af den 8 April innevarande år yttrat angående det å *Jemtlands läns* afvittrings-stat uppförda arfvode till dervarande Landskamrerare för afvittrings-ärendenas föredragning, antoge det berörde arfvode komme att, åtminstone från början af nästa statsregleringsperiod, upphöra, ansåge den af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i sistnämnda län föreslagna förhöjningen med 100 R:dr i Afvittrings-landtmätarens resepenningar vara billig och af behofvet påkallad; — att Öfver-Direktören instämde uti Landshöfdinge-Embetets i *Stora Kopparbergs län* förslag om 2,000 R:drs förhöjning i Storskiftesanslaget för aflönande af ytterligare en äldre Landtmätare; — — — —
— —

varande, i öfverensstämmelse med hvad sålunda blifvit af Öfver-Direktören yttradt och tillstyrkt, samt med tillämpning i öfrigt af grunderne för den nu gällande staten för Storskiftes- och Afvittrings-verken, sådan denna blifvit bestämd genom Kongl. Brefvet den 11 Juni 1858, fullständigt förslag till ny stat för dessa verk utaf Öfver-Direktören upprättadt, uti hvilket förslag årliga anslagsbehofven för de särskilda länen blifvit på följande sätt beräknade, nemligen:

för Stora Kopparbergs län till	R:dr 39,900
„ Jemtlands „ „	„ 2,365
„ Gefleborgs „ „	„ 2,980
„ Wester-Norrlands „ „	„ 16,420
„ Westerbottens „ „	„ 35,155
„ Norrbottens „ „	„ 36,755
eller tillsammans för alla länen	„ 133,575
hvadan, då det å Riks-Statens sjette Hufvudtitel till "Skiften och Afvittringar" uppförda anslag utgjorde endast	R:dr 63,000
en summa af Riksmynt R:dr	70,575

skulle derutöfver blifva årligen erforderlig för behofvens fyllande, hvilket belopps uppförande på ordinarie stat, i stället för å den så kallade Extra statsregleringen, skulle, i Öfver-Direktörens tanke, medföra väsendtlig nytta, enär derigenom icke allenast mera säkerhet vunnes för storskiftes- och afvittrings-verkens oafbrutna gång med tillräckliga arbetskrafter, utan äfven de vid samma verk anställde tjenstemän, af hvilka många, under nuvarande förhållanden, endast för högst tre år i sender kunna tillsättas, skulle

erhålla visshet om att icke framdeles varda skiljde från sine tjenster allenast för bristande tillgångar till deras aflönande.

Efter öfvervägande af hvad sålunda blifvit af Öfver-Direktören anfördt, och då det vore af synnerlig vigt såväl för det allmänna som för de enskilde jordegarne, att storskiftes- och afvittrings-förrättningarne äfven under nästinstundande statsreglerings-period kunde bedrifvas med ökad arbetspersonal och sålunda till fullbordan fortskyndas, samt den nu föreslagna mindre betydliga förhöjning i arfvodena för afvittrings-landtmätarne inom Norr- och Westerbottens län, så länge det nuvarande aflöningssättet fortfore och landtmätarnes arfvode icke ställdes på taxa, hvarom förslag blifvit af Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Norrbottens län väckt, men hvilket förslag ännu ej blifvit i nåder pröfvadt, — syntes fullt billig, äfvensom tillökning i Afvittrings-landtmätarnes antal inom det sistnämnda eller Westerbottens län, hvarest afvittringen hittills endast i ringa mån fortskridit, vore af behofvet högeligen påkallad, fann Stats-rådet sig böra i underdånighet tillstyrka, det Kongl. Maj:t täcktes föreslå Rikets Ständer att, jemte bibehållande af det å Riks-Statens Sjette Hufvudtitel uppförda anslaget årligen 63,000 Riksdaler till Skiften och Afvittringar, bevilja ett till 70,575 Riksdaler förhöjdt särskildt anslag årligen för den tid, under hvilken nästa statsreglering varder gällande, att från Riksgälds-kontoret utgå och till ifrågavarande ändamål af Kongl. Maj:t disponeras.

— — — — — — — — — — — — —

B.) *1:o. Undervisningsanstalter för jordbruk och landtmanna-näringar; 2:o Agronomer och deras elever; 3:o. Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar; och 4:o. Fiskerinäringens understöd.*

a) *Landtbruks-Akademiens* den 10 sistlidne September afgifna betänkande i fråga om allmänna åtgärder till jordbruksnäringens befrämjande samt om de anslag, hvilka Akademien ansåge böra i sådant syfte hos Rikets snart sammanträdande Ständer äskas; innefattande detta betänkande 13 särskilda, här nedan upptagna framställningar, nemligen:

1:o. Angående *Landtbruks-instituten.*

Härvid hade Landtbruks-Akademien, beträffande institutet på *Ultuna*, i underdånighet förmält, hurusom Akademien väl erfarit att detta institut behöfde, för att kunna motsvara sin bestämmelse, erhålla anslag af allmänna medel dels till uppförande af nya och rymligare boningshus samt undervisningslokaler, jemte åtskilliga ekonomibyggnader m. m., dels ock till erforderlig förbättring i lärarepersonalens lönevilkor; men att, då institutets styrelse härom till Kongl. Maj:t ingått med särskild underdånig hemställan och Akademiens Förvaltnings-Komité erhållit nådig befallning att sig deröfver utlåta, Akademien ansett något förslag i ämnet icke böra af Akademien framställas.

Vidkommande åter *Alnarps* landtbruksinstitut hade Akademien, ehuru inseende otillräckligheten i en nära framtid af det för nämnda institut beviljade anslag, likväl,

då institutet befunne sig under organisation och de vid sednaste riksdag anvisade medel ännu icke blifvit till fullo använda, trott sig för närvarande icke heller böra framställa något förslag rörande förhöjdt anslag till detta läroverk.

2:o. Angående Agrikultur-Kemiska försöksanstalter.

Under åberopande af hvad Akademien, uti memorial af den 11 December 1858 i underdånighet yttrat och tillstyrkt i anledning af Åttonde allmänna landtbrukaremötets hos Kongl. Maj:t framställde önskan att nådig proposition måtte till Rikets Ständer aflåtas om anslag till inrättande af 2:ne agrikultur-kemiska försöks-stationer, en vid Ultuna och en vid Alnarps landtbruks-institut, och med bifogande af de på nådig befallning häröfver afgifna yttranden af Styrelserna öfver bemälda tvenne institut, hade Akademien, beträffande dylika försöksanstalters nytta och behöflighet, nu ytterligare anfört: att bland alla de hjelpvetenskaper, som utgöra föremål för undervisning vid de högre landtbruks-läroverken, åkerbruks-kemien otvifvelaktigt intoge första rummet; — att det vore en alldeles oriktig uppfattning att anse denna jemförelsevis nya vetenskaps ändamål endast vara att genom undersökningar af jordarter eller gödningsämnen m. m. gå det praktiska åkerbrukets ärenden, då likväl dess lika vigtiga som höga syftemål vore att utforska lagarne för vexternes och djurens näring, och upptäckten af en enda sådan lag vore af vida större vigt för jordbruket, än hvarje omedelbar handräckning, som af denna vetenskap kunde lemnas detsamma; — att Åkerbruks-kemien emellertid, i sin egenskap af erfarenhets-vetenskap, måste till sin utveckling bero af en serie väl beräknade försök, hvilka hvarken åkerbrukaren eller kemisten ensam kunde nöjaktigt utföra, enär desamma borde af åkerbrukaren och kemisten i förening verkställas vid för ändamålet organiserade inrättningar; — att det vore på sådan grund, som i flere af Europas stater, och företrädesvis i Tyskland, Agrikultur-kemiska försöksanstalter blifvit inrättade, nemligen:

i Preussen	12.
i Österrike	8.
i Sachsen	4.
i Hannover	3.
i Bäjern	2.
i Braunschweig	1.
i Würtemberg	1.
i Nassau	1.
i Sachsen-Weimar	1.
i Kur-Hessen	1.
Summa	34.

samt att äfven i Frankrike och England flere privata inrättningar för samma ändamål funnes; — att den åsigt väl blifvit uttalad, att Sverige, utan att behöfva organisera dylika anstalter, kunde draga fördel af de vetenskapliga upptäckter som i denna väg göras i främmande länder, och åtnöjas, till besparande af utgifter, med den lägre grad af vetenskaplighet, som vore tillräcklig för enklare agrikultur-kemiska frågors besvarande, men att Akademien dock för sin del icke trodde det allmänna meningen skulle vara benägen att tilldela Scheeles och Berzelii fädernesland en så underordnad ställning i en gren af tillämpad naturvetenskap, som vore den i ekonomiskt hänseende vigtigaste af alla i Sverige, der man ännu saknade *alla* analyser på fodervexter och sädesslag, vexta på Svensk jord, och *alla* med vetenskaplig noggrannhet anställda utfodrings-

försök med Svenska vexter, så att, om den Svenske landtbrukaren ville lära känna vexternas näringskraft eller deras särskilda inverkan på djuren, eller ladugårdsprodukternas sammansättning m. m., han nödgades hemta uppgifterna från länder med olika klimat och jordmån, samt åtnöja sig med en blott gissning, det hans egna produkter af djur- och vext-riket vore lika med de utländska; — att en nästan lika stor obekantskap syntes vara rådande i afseende å den Svenska jordens sanna beskaffenhet; — samt att det varit under erkännande af denna brist och med öfvertygelse om vigten af dess afhjelpande, som de vid det Åttonde allmänna Landtbrukaremötet i Jönköping sistlidna år församlade jordbrukare fattat beslutet att ingå med ofvanberörde underdåniga framställning om anslag till tvenne Agrikultur-kemiska Försöks-stationer vid landtbruksinstituten på Ultuna och Alnarp.

På grund häraf hemställde Akademien i underdånighet det Kongl. Maj:t måtte till Rikets Ständer aflåta nådig proposition om nödigt anslag såväl till inrättande af 2:ne Agrikultur-kemiska Försöks-anstalter, vid Ultuna och vid Alnarp, som ock till fullbordande af den vid Akademiens experimentalfält under organisation varande anstalt i samma syftning. Beträffande de för organisationen af ifrågavarande anstalter erforderliga kostnader yttrade Akademien, bland annat: att då särskild framställning om anslag för uppförande af flera större byggnader vid Ultuna landtbruksinstitut blifvit af institutets styrelse till Kongl. Maj:t ingifven, Akademien för närvarande ansåge sig endast böra hemställa, att Kongl. Maj:t måtte i nåder äska den till uppsättande af Försöks-anstaltens laboratorium enligt Akademiens förut afgifna förslag erforderliga summa eller 3,000 Riksdaler; — att, hvad åter angick institutet vid Alnarp, hvars interims-styrelse i dess afgifna yttrande begärt anslag, bland annat, till: a) ett glashus med behörig inredning, för att der, under skydd för yttre inverkningar, kunna anställa noggranna kulturförsök, så väl i för ändamålet beredda olika jordmåner, som i vatten och olika saltlösningar; b) ett större rum med en mängd fack, för att förvara mindre qvantiteter vid försök i liten skala vunna alster; c) en loge med tillhörande lada, likaledes indelade i en mängd fack, till förvaring af skörden vid försök gjorda å större areal; och d) stallar med tillhörande gödselbehållare, vågar, kokapparater m. m., äfvensom tillgång till kreatur af olika slag för att dermed anställa utfodringsförsök, — ansåge Akademien den af interims-styrelsen begärda summa 10,000 Riksdaler vara det lägsta belopp, hvarmed organisationen af anstalten vid Alnarp kunde verkställas, hvadan Akademien i underdånighet tillstyrkte att nämnda summa måtte såsom anslag för iordningbringande af denna försöksanstalt hos Rikets Ständer äskas.

Beträffande åter de årliga utgifterna för hvardera försöksanstalten, hvilka institutens styrelser funnit böra beräknas till något högre belopp, än Akademien i sitt förra utlåtande upptagit, hade Akademien dock fortfarande ansett att, åtminstone till en början, större anslag än 4,500 Riksdaler icke kunde blifva för ifrågavarande utgifter vid hvardera anstalten erforderligt.

Vidkommande slutligen *Försöksanstalten på Akademiens experimentalfält*, hade Akademien fästat Kongl. Maj:ts nådiga uppmärksamhet derå, att denna anstalt, som ännu vore under organisation, stode i flera fall uti en helt annan kategori, än de begge öfriga; att den icke hade till sitt stöd något stort jordbruk, med deraf följande tillgång på djur till försöks anställande samt lätthet att erhålla arbets- och handtlangningsbiträde, men deremot egde tillgång till ett utmärkt väl ordnadt laboratorium i Stockholm samt de vetenskapliga fördelar, hvilka hufvudstadens närhet ensamt kunde skänka; att den särdeles väl lämpade sig till en centralanstalt och sammanhållningspunkt för de båda andra anstalterne; att till sin organisation den likväl fordrade något större pekuniära medel, enär den dels ej kunde disponera öfver någon större jordareal och ar-

betsstyrka, dels ock ej hade att tillgå den ledare af åkerbruksdetaljerne, som vid hvarje landtbruksinstitut måste finnas uti dess föreståndares person, hvilken utan särskild aflöning kunde hafva öfverinseendet öfver det hela; att uppgiften i förevarande fall således måste lösas på annat sätt, och anslagen derföre i flera hänseenden ställas olika; att det vore på dessa skäl, som Akademien ansåge sig böra upptaga kostnaderne för den ifrågavarande anstaltens försättande och vidmakthållande i fullständigt skick, till följande belopp:

a) *Utgifter för en gång:*

Inköp af boskap, en tjur och tio kor	2,500:
Inventarier för mjölkens förvarande, transport och behandling	500:
Uppsättning af ett mindre laboratorium på experimentalfältet	1,500:
Summa	4,500 R:dr,

hvartill komme kostnaderne för vissa förändringar af inredningen i nuvarande byggnader, äfvensom åtskilliga nybyggnader, hvartill Akademiens egna disponibla medel ej lemnade tillgång; varande i ett under den 10 i denna månad af Akademien afgifvet ytterligare memorial följande specifikation härå aflemnad, nemligen:

1:o Förändring till en del af inredningen uti stora byggningen, för att bereda boningsrum åt Föreståndaren samt tillfälle för Agrikultur-kemisten att erhålla nödiga rum och lokal för ofvan omförmälda mindre laboratorium . . . . . 4,000 R:dr;

2:o Aptering af den nuvarande Inspektorsbyggningen till bostad för Rättaren, Ladugårds-skötaren och det öfriga ständiga arbetsfolket . . 2,500 „

3:o Uppförande af en ny ladugårdsbyggnad, beräknad att lemna rum för minst tjugu boskapskreatur, ett mindre antal får och några svin, samt att vara försedd med inrättning för fodrets ångkokning, äfvensom af en mindre logbyggnad fördelad i en mängd särskilda afdelningar; upptaget i ett för allt, då gammalt virke jemväl beräknas, till . . . . . 16,000 „

4:o Uppförandet af en särskild, mindre byggnad, dels för att ersätta det torkrum för vexter och frön, som hittills fått för trädgårdens räkning begagnas å vinden i den stora byggning, som komme att till bostad åt två familjer upplåtas, dels ock för att bereda tillgång på en för åtskilliga trädgårdsalsters förvarande nödig, tillförene ofta saknad mindre iskällare, samt på ett rum för vexters inpackning . . . . . 2,300 „

5:o Inredning af det nuvarande fårhuset, hvilket såsom sådant blefve öfverflödigt, till stall för hästar och de för jordbruket erforderliga oxar . . . . . 1,500 „

6:o Uppförandet af ett större skjul till vagnars och redskaps förvarande äfvensom till vedbodar . . . . . 3,000 „

7:o Nedtagning af de gamla husen jemte byggnadsplatsernes planering . . . . . 1,000 „

8:o Oförutsedda utgifter . . . . . 700 „

Summa 31,000 R:dr;

dock att, då härifrån borde afräknas det vid sistlidne Riksdag beviljade i Riksgäldskontoret ännu innestående anslag för uppförandet och inredning af en bostad åt gårdsfolket, utgörande . . . . . 6,000 „

endast ett belopp af . . . . . 25,000 R:dr

behöfde såsom nytt anslag för ifrågavarande ändamål hos Rikets Ständer äskas.

b) *Årliga utgifter:*

Aflöning åt en Föreståndare för jordbruket med vetenskaplig bildning . .		4,000 R:dr.
Agrikultur-kemistens aflöning	4,000:	
samt hyresersättning	600:	4,600 „
En Assistent med lön af		1,000 „
Reagentier, apparater, kol, m. m.		1,500 „
Till försöks anställande och arbetskostnad		3,000 „
	Summa	14,100 R:dr

från hvilken summa, under förutsättning att följande redan anvisade anslag finge fortfara, nemligen:

Agrikultur-kemistens nuvarande lön och hyresersättning .	2,600:	
Nuvarande anslaget till försöks anställande	3,000:	
Inspektorens nuvarande aflöning	1,500:	
borde afdragas tillsammans		7,100 R:dr,
så att blott återstoden eller		7,000 R:dr

erfordrades såsom nytt årligt anslag; anmälande Akademien slutligen, att det för Agrikultur-kemisterne vid såväl experimental-egendomen som instituten föreslagna lönebelopp möjligen kunde synas nog högt, men att en sådan aflöning vore nödvändig ur tvenne skäl, det ena att man må kunna erhålla personer med utmärkt skicklighet och mogen erfarenhet, det andra, att taxan för analyser och undersökningar måtte kunna sättas så lågt som möjligt, enär erfarenheten visat, att så snart den beräknas så hög, att Kemisten erhölle äfven blott den måttligaste ersättning för sin möda, kostnaden afskräckte den stora allmänheten från att begagna sig af hans biträde.

3:o angående *Landtbruksskolorna:*

Efter framställning af de skäl, på grund af hvilka Landtbruks-Akademien, ehuru fortfarande hysande den uti memorial den 14 Juni 1856 uttryckte åsigt att ett årligt anslag af 5,000 R:dr vore för hvar och en af de lägre landtbruksskolorna behöfligt, likväl trott sig icke nu böra för dessa skolor ifrågasätta något förhöjdt anslag af allmänna medel, hade Akademien med afseende derå att trenne af Rikets län ännu saknade landtbruks-skolor samt från Wermlands och Elfsborgs län inkommit anmälan om behofvet af ytterligare en dylik skola i hvartdera länet, i underdånighet föreslagit att nådig proposition måtte till Rikets Ständer aflåtas om ett årligt anslag af 12,000 Riksdaler, för att, med 4,000 Riksdaler till hvarje, utgå för trenne landtbruks-skolor i de orter, som Kongl. Maj:t kunde finna vara deraf företrädesvis i behof, och hvilka uppfyllde de för erhållande af dylikt anslag föreskrifna vilkor.

4:o angående *Mejeriskolorne.*

Härvid hade Akademien endast gjort underdånig hemställan om fortfarande af de årliga anslag för tvenne mejeriskolor, som vid sistlidne Riksdag med 3,000 R:dr för hvardera beviljades.

5:o angående *Ängsvattningens befrämjande*:

Jemte förmälan, hurusom vid användandet och begagnandet af detta slag af jordförbättring, en svårighet mötte, hvilken i det den verkade på resultaten af redan gjorda ängsvattningsanläggningar, äfven förminskade hågen att verkställa nya, samt att denna svårighet bestode deri att fullkomlig brist här i riket förefunnes på hvad man i Tyskland kallade "Rieselmeistern", eller personer af arbetande klassen, hvilka under en skicklig lärares ledning lärt sig sköta en redan anlagd vattnings-äng, och förstå att bedöma så väl när ängen bör vattnas eller icke som ock att verkställa sjelfva vattningen och framför allt att utöfva den jemna tillsyn och utföra alla de otaliga små reparationer, utan hvilka den bästa ängsvattningsanläggning endast gåfve svaga resultat och lätt råkade i förfall, hade Akademien, då det sålunda å ena sidan vore af stor vigt att tillvägabringa en inrättning, der behandlingen af vattnings-ängar kunde läras, men, å andra sidan, framgången af en sådan till stor del vore beroende af på utfinnandet af en för ändamålet lämplig lokal, hvilket ej torde blifva utan sina svårigheter, ansett sig för närvarande endast böra i underdånighet hemställa, det Kongl. Maj:t måtte hos Rikets Ständer äska en summa af 3,000 R:dr årligen, för att under nästkommande statsreglerings-period användas till befrämjande af undervisning i vården och behandlingen af vattnings-ängar, under ledning af någon deruti skicklig Statens Agronom på dertill lämpligt ställe, med hvars egare öfverenskommelse kunde träffas om ordnandet af en sådan undervisning.

6:o angående de *Geologiska undersökningarne*:

I afseende å dessa undersökningar hade Akademien i underdånighet hemställt ej allenast att det för detsamma vid sednaste Riksdag beviljade anslag, måtte få fortfara under nästa statsreglerings-period, utan ock att den plan enligt hvilken undersöknings-arbetena börjat utföras, måtte få förblifva fullkomligen oförändrad.

7:o angående *Landtbruks-ingeniörerne eller de s. k. Agronomerne.*

Under åberopande, bland annat, hurusom, oaktadt genom det anslag Rikets Ständer vid sistlidne Riksdag beviljade för trenne nya Landtbruks-ingeniörers anställande, antalet af dessa Ingeniörer fördubblades, reqvisitionerne å agronomiskt biträde vid början af innevarande år befunnits vara så talrika och af den omfattning att Landtbruks-Akademiens Förvaltnings-komité nödgades hos Kongl. Maj:t göra underdånig hemställan om antagande af en extra Ingeniör för detta år, hvarigenom, sedan nådigt bifall till denna framställning blifvit lemnadt, antalet af nu i verksamhet varande Landtbruks-ingeniörer för tillfället uppgick till 7, hade Akademien, för beredande åt den jordbrukande allmänheten af ytterligare behöflig tillgång å agronomiskt biträde, i underdånighet föreslagit att hos Rikets Ständer måtte i nåder äskas anslag för trenne nya Landtbruks-ingeniörer, med samma arfvoden samt resekostnads- och traktaments-ersättning som de förut i Statens tjenst anställde åtnjuta. — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

8:o angående *premier vid allmänna landtbrukaremöten.*

Då de allmänna landtbrukaremötenas framtid, i Akademiens tanke, vore i hög grad beroende deraf att det anslag af 3,000 R:dr årligen, som vid sistlidne Riksdag beviljades till premier för husdjur, redskap och ladugårdsprodukter, finge jemväl under nästkommande statsreglerings-period fortfara, hade Akademien i underdånighet anhållit att Kongl. Maj:t måtte härom hos Rikets Ständer göra nådig framställning.

9:o angående reseanslag för jordbrukets vetenskapliga eller praktiska studium.

Härvid hade Akademien i underdånighet anfört, hurusom det anslag af 3,000 R:dr årligen, hvilket vid sistlidne Riksdag blef anvisadt till reseunderstöd åt personer, som egna sig åt landtbrukets vetenskapliga eller praktiska studium, redan befunnits vara för behofvet alldeles otillräckligt, och otvifvelaktigt komme att blifva det ännu mera under nästa statsreglerings-period, före hvars början landet kunde antagas ega tvenne högre landtbruks-läroverk med talrik lärare-personal, 20 lägre landtbruksskolor, hvilkas Föreståndare måste vara både vetenskapligt och praktiskt bildade män, 9 Landtbruks-ingeniörer, oberäknadt deras elever och ett stort antal unge män, som utbilda sig i samma riktning; hvadan och då det skulle vara högst nyttigt om större delen af omförmälde åt landtbrukets studium sig egnande personer kunde få tillfälle att successivt vinna kännedom om andra länders förbättrade jordbruk, Akademien ansåge sig böra, jemte erinran derom att i England, hvarifrån det mesta i afseende å ett fullkomligare landtbruk funnes att hemta, resekostnaden vore mycket hög, hos Kongl. Maj:t i underdånighet hemställa att framställning måtte i nåder göras till Rikets Ständer om förhöjning till minst 6,000 R:dr af det för ifrågavarande ändamål hittills anvisade årliga anslag.

10:o *Fiskeriernas undersökning.*

Då det till förrättande af vetenskapliga undersökningar rörande fiskerierna vid förra Riksdagen beviljade anslag af 1,000 R:dr årligen visat sig vara tillräckligt, hade Akademien endast anhållit om nådig framställning derom att detta anslag äfven under nästkommande statsreglerings-period måtte få fortfara.

11:o *Modellredskaps anskaffande.*

Under åberopande af de skäl, på hvilka Akademien grundat sin år 1856 gjorda underdåniga framställning om beviljande af 5,000 R:dr årligen såsom anslag till inköp af goda modeller till åkerbruksredskap och maskiner, att uppställas vid Akademiens experimental-egendom, hade Akademien, då det med detta anslag åsyftade ändamål icke kunnat till fullo uppnås med det årliga anslags-belopp af endast 3,000 R:dr, som vid sednaste Riksdag anvisades, och för hvilket belopp ej ens någon af de vid nästan hvarje större landtbrnk i England förekommande lokomobila ångmaskiner, än mindre något större tröskverk kunnat anskaffas, funnit sig böra förnya ofvanberörda underdåniga hemställan om ifrågavarande anslags bestämmande till 5,000 R:dr årligen.

12:o

12:o *Populära handböcker i landtbruket.*

Akademien, som uti förut åberopadt Memorial af den 14 Juni 1856 i underdånighet hemställt om äskande hos Rikets Ständer af ett årligt anslag å 3,000 R:dr för att dermed understödja och befordra utgifvandet af populära handböcker och afhandlingar rörande landtbruket, hade nu, med hemtadt ytterligare stöd deraf, att från Åttonde allmänna Landtbrukaremötet till Kongl. Maj:t inkommet en underdånig framställning i samma ämne, funnit sig böra å nyo anhålla att ett årligt anslag af minst 3,000 R:dr måtte för ifrågavarande ändamål beredas.

13:o. *Fårskötselns befrämjande.*

Efter erinran, bland annat, derom att Rikets sednast församlade Ständer, vid vägran af bifall å Kongl. Maj:ts af Akademien föranledda nådiga framställning om anslag till inköp af ett antal utländska får, förklarat det fårskötseln bäst befrämjades när denna industri öfverlemnas åt den enskilda omtanken, samt att medel till det föreslagna inköpet lätteligen borde och kunde beredas genom försäljning af sådana staten tillhöriga fårkreatur, hvilka icke ansåges vara till förädling tjenliga, men att erfarenheten emellertid redan visat det oriktiga i denna sistnämnda förutsättning, i det att den ifrågavarande försäljningen endast inbragt den för inköp af får från andra länders yppersta hjordar högst obetydliga summan af 1,782 R:dr 40 sk. Riksgälds, hade Akademien, som hyste det hopp, att under den tid, som förflutit sedan förra riksdagen, åsigterne rörande angelägenheten och behofvet af åtgärder från statens sida för de inhemska schäferiernas vidmakthållande och förädling, skulle hafva så förändrats, att jordbrukets behof äfven i detta fall komme att, till hela fäderneslandets båtnad, af Rikets näst sammanträdande Ständer behjertas, ansett sig böra hos Kongl. Maj:t göra förnyad underdånig framställning i ämnet; varande uti en af Landtbruks-akademiens Direktör aflemnad särskild promemoria, jemte meddelad redogörelse för kronans stamschäferiers närvarande ställning, bland annat, anfördt, hurusom, för att hastigt till en hög grad af fullkomlighet uppbringa statens från utmärkt ädla hjordar härstammande *Elektoralschäferier*, endast skulle behöfva inköpas 6 à 8 de ädlaste baggar ur de bästa, i Tyskland och Frankrike befintliga hjordar, förenande finhet och ullrikhet med större kroppsstorlek, hvilket inköp dock, i anseende till sådana djurs dyrhet, ej kunde beräknas lägre än till . . . . . 8,000 R:dr;

att kronans stammar af *Southdown-race* som deremot från början ej varit af den mest utmärkta beskaffenhet och för hvilkas förädlande ej heller sedermera några direkta åtgärder vidtagits, i hög grad behöfde upphjelpas; att Akademiens Förvaltnings-Kommitte väl förlidet år i sådant syfte gjorde ett uppköp från England af Southdown-får, hvilket dock, då detsamma, i anseende till de obetydliga tillgångar som för Kommitteen voro att disponera, måste inskränkas till endast 7 baggar och 10 tackor, ej kunde utöfva något särdeles inflytande; samt att vid sådant förhållande för tillvägabringande af kraftigare åtgärder till dessa stamhjordars förbättrande genom ytterligare inköp af baggar och tackor från England skulle, förutom hvad för försålda kreatur af statens stamschäferier kunde komma att inflyta, erfordras minst ett belopp af . . . . . 8,000 R:dr;

Transport: 16,000 R:dr.

Transport: 16,000 R:dr.

att då, utom förenämnde 2:ne fårslag, de så kallade Cotswoldsfåren på sednare tiden blifvit mycket begärlige och Akademien vid experimentalfältet med dem gjordt försök och funnit dem för landets klimat passande, angeläget syntes vara att ett af 50 tackor och 2 baggar bestående schäferi utaf denna för såväl kött- som ullrikhet berömda race blefve för statens räkning inköpt, hvartill kostnaden, med afseende å det pris som under innevarande år varit i England för sådana djur gällande, ansåges kunna upptagas något lägre än Akademien uti sitt år 1856 afgifna förslag i samma ämne beräknadt, eller till endast . . . . . 9,000 R:dr,

förmälande Akademien att ofvan upptagna särskilta summor eller, tillsammans . . . . . 25,000 R:dr,

vore det minsta belopp, hvarmed någon genomgripande åtgärd till schäferiernas förbättring kunde åstadkommas, hvadan Akademien i underdånighet tillstyrkte att nådig proposition om anvisande deraf för en gång måtte till Rikets Ständer aflåtas.

I sammanhang härmed anmälde föredragande Departements-chefen i underdånighet att, ehuru från Landtbruks-akademiens Förvaltnings-kommitte ännu ej inkommit det underdåniga utlåtande, Kongl. Maj:t genom remiss den 30 sistlidne Augusti infordrat öfver *Styrelsens för Ultuna Landtbruks-Institut* uti första punkten af Landtbruksakademiens ofvanintagna betänkande åberopade underdåniga framställning om behofvet af statsanslag till uppförande af åtskilliga nybyggnader vid institutet samt till förhöjd aflöning åt institutets lärarepersonal, Departements-chefen likväl ansåge sig vid detta tillfälle, och i sammanhang med frågan om reglering af öfrige utgifter under Rikstatens Sjette Hufvudtitel, böra i underdånighet omförmäla nämnde framställning, som innefattade anhållan derom att nådig proposition måtte till Rikets Ständer aflåtas *dels* om ett *anslag för en gång* å 170,000 R:dr till uppförande af *a*) en större stenhusbyggnad, innehållande rymliga och sunda bostäder för elever och lärlingar, undervisnings- och matsalar, sjukrum samt nytt kemiskt laboratorium; varande denna byggnad beräknad att kosta 146,000 R:dr; *b*) en ny byggnad för så väl Kronans som institutets eget schäferi samt *c*) ett nytt stall för 36 hästar och föl; de 2:ne sednare byggnaderne, afsedde att uppföras af gråsten för en summa af 24,000 R:dr, tillsammans 170,000 R:dr, att utgå med förbindelse för institutets styrelse att redovisa för de medel, som varda anvisade, samt att, i händelse af blifvande öfverskott, detsamma till Statsverket återställa, sedan nämnda byggnader blifvit efter af Kongl. Maj:t i nåder fastställda ritningar uppförda; *dels* ock om en *tillökning i institutets årliga anslag* med 5,000 R:dr, för att användas till förhöjda aflöningar:

åt Föreståndaren med	2,000 R:dr.
„ Inspektoren med	1,000 „
„ Läraren i kemi, geognosi och fysik med	1,000 „
„ Läraren i husdjurs-skötsel och veterinärkunskap med	1,000 „
tillsammans	5,000 R:dr.

b) —

c) —

d) *Stamholländeri-styrelsens* underdåniga memorial af den 19 nästlidne September och den 5 innevarande månad, i fråga om erforderligt anslag till fortsatt inrättande af nya stamholländerier samt förädling af de redan inrättade.

Af förevarande memorial inhemtades, att, efter uppställandet, genom inköp från England och Tyskland åren 1846 och 1847 af åtta stamholländerier för statens räkning, hade åtskilliga hinder uppstått emot utförandet af den uppgjorda och af Kongl. Maj:t godkända planen att, dels genom de inkommande afvelsdjuren, dels ock genom stamholländeri-fondens besparingar, småningom organisera flera stamholländerier, med syftemål att slutligen kunna uppställa ett i hvarje af Rikets län. Dessa hinder bestode hufvudsakligen deruti, att af de införskrifna stammarne endast *Ayrshire-racen* lyckades tillvinna sig allmänhetens förtroende och att, af detta skäl, *Pembrokeshire-*, *Voigtländer-* och *Allgäuer-stammarne* ej med hopp om framgång kunde användas till uppställande af nya stamhjordar, hvarjemte endast låga pris kunde erhållas för arrendedjuren af sistnämnde stammar; — att i Ayrshire-holländerierne, fyra till antalet, hvilka uteslutande kunde komma i fråga att förökas, mortaliteten bland kalfvarne under de första åren var ovanligt stor, så att de unga qvigornas antal behöfdes för den årliga insättningen i sjelfva stamhjordarne och icke lemnade något öfverskott till uppställande af nya holländerier; — samt att den återstående utvägen, eller att från England inköpa djur, först var stängd genom den derstädes gångbara lungsjukan, hvilken här i Riket föranledde det införselförbud för engelsk boskap, som gällde från 1849 till 1856, och sedermera, då detta förbud sistnämnda år modifierades, ansågs så länge som möjligt böra undvikas i anseende till den fara, som, oaktadt alla försigtighetsmått, dock måste åtfölja inköp af djur från ett land, der inga sanitära föreskrifter för husdjuren ega rum, och hvilken fara ökades genom de i Sverige gällande föreskrifter som icke tillåta användande af andra botemedel, än dödandet ej blott af de sjuka djuren, utan äfven af de friska, som med dem kommit i beröring. Under de sednaste åren hade det likväl lyckats Stamholländeri-styrelsen, att, med de tillgångar, som stått till hennes förfogande, kunna gå i författning om tillökande af holländeriernes antal, och hade sålunda under innevarande år, dels, med afseende å behofvet att förse holländerierne med tjurar af friskt blod blifvit inköpta 13 unga tjurar af Ayrshire-race samt 2 korthorns-tjurar, för hvilka en särskild lokal blifvit beredd, der de utan beröring med annan boskap, kunde underkastas nödig karantän, innan de till holländerierne afsändas, och dels två nya holländerier af Ayrshire-race blifvit uppställde, hvaraf det ena vid Lyckås i Jönköpings län och det andra vid Kasimirsborg i Calmar län, hvarförutom ett tredje blifvit inköpt vid Ultuna förlidet år, hvilket skulle nästa år å lämpligt ställe uppsättas; utgörande alltså stamholländeriernes antal för närvarande tio, hvaraf:

ett af Svensk race å Haddorp i Linköpings län,
ett af Voigtländer-race å Kungsgården i Gefleborgs d:o,
ett af Pembrocheshire-race å Susegården i Hallands d:o,
samt sju af Ayrshire-race, nemligen:
två å Ultuna i Upsala län,
ett å Riseberga i Örebro d:o,
ett å Gammalstorp i Skaraborgs dito,
ett å Warpnäs i Wermlands d:o,
ett å Lyckås i Jönköpings d:o, samt
ett å Kasimirsborg i Calmar d:o.

Emellertid hade genom dessa åtgärder Stamholländeri-fondens tillgångar blifvit betydligen minskade och dessa, hvilka vid sistlidet års slut utgjordes af:

behållning i Riksgälds-kontoret . . . . . R:dr 26,281: 46,
och i Stats-kontoret . . . . . „ 10,371: 70,

eller tillsammans R:mt R:dr 36,653: 16 öre,

hade, genom de under innevarande år verkställda inköp af djur, så väl inom som utom landet, samt deras transport, blifvit så anlitade, att, vid detta års slut, endast omkring 20,000 R:dr kunde antagas återstå; och då Stamholländeri-styrelsen hade för afsigt att nästa år inköpa och uppställa ett Ayrshires-holländeri af svensk afvel, som komme att kosta omkring . . . . . R:dr 8,000,
samt ett dylikt af engelsk afvel för . . . . . „ 10,000,
hvarvid för transport af djuren m. m. torde åtgå omkring . . . . . „ 1,000,
så blefve genom dessa utgifter . . . . . R:dr 19,000,
fondens tillgångar vid 1860 års slut, eller innan den nya statsregleringen vidtoge, i det närmaste uttömda. Visserligen hade Stamholländeri-styrelsen att under nästkommande år uppbära, efter afdrag af auktionskostnader m. m., omkring 3,000 R:dr för de försålda holländerierna vid Björnö och Lindholmen, äfvensom i holländeri-afgifter ett belopp af omkring 1,200 R:dr, men tillfälliga förflyttningar af holländerier, äfvensom uppställande i längre karantän af djur, som från utlandet införskrifvits, medförde, enligt hvad erfarenheten nogsamt visat, så dryga kostnader, att nyssnämnde inkomster möjligen icke försloge till sålunda tillkommande extra utgifter.

Vid dessa förhållanden och då med nu befintliga medel stamholländeriernes antal icke kunde uppbringas till mer än tolf, och hälften af Rikets län skulle än vidare komma att sakna fördelen af en ädel boskapsstam inom sina gränser, derest Stamholländeri-styrelsen icke försattes i tillfälle att fortskynda uppnåendet af det först afsedda målet, att förse hvarje af länen med ett staten tillhörigt holländeri, hvilket vore för landet af så mycket större fördel, som numera ingen provins funnes, hvarest icke hågen för en förbättrad boskapsskötsel tydligen gåfve sig tillkänna, men detta icke, utan alltför stor tidsutdrägt, läte sig göra på annat sätt, än att från utlandet och hufvudsakligen från England inköpa ädla djur, hvilket lämpligast syntes böra ske då helsotillståndet bland djuren derstädes nu vore i det närmaste godt, emedan, i händelse af å nyo i vidsträcktare mån utbrytande smittosamma sjukdomar bland djuren i andra länder, inköpen af utländsk boskap och derigenom utvecklingen af Sveriges boskapsafvel, lätt skulle kunna komma att fördröjas ett eller annat tiotal af år, hade bemälde Styrelse i underdånighet anhållit, att Kongl. Maj:t måtte till Rikets snart sammanträdande Ständer aflåta nådig proposition om nödigt anslag till fortsatt inrättande af nya stamholländerier samt underhållande och förädling af de redan inrättade, i hvilket afseende Styrelsen ansåge en summa af 30,000 Riksdaler om året under nästa statsregleringsperiod vara erforderlig, för att under samma tid kunna årligen uppställa vid pass två sådana stamholländerier, som kunde anses motsvara nutidens fordringar på fullt ädla kreatursstammar, och hvarigenom så mycket blefve åstadkommet, att ett vida mindre årligt anslag sedermera blefve af nöden. — — — — — — — —
— — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

e) En af *Svenska Trädgårds-föreningens Styrelse* under den 16 sistlidne Juli till Kongl. Maj:t ingifven skrift, hvaruti, under åberopande hurusom bemälda Förenings uppgift varit att medelst användande af enskilda medlemmars smärre årsbidrag verka för trädgårdsodlingens befrämjande genom vextalsters spridning, trädgårdsmästares bildande, samt väckande och underhållande af sinnet för trädgårdsodlingen inom landet medelst dertill lämpliga skrifter, Styrelsen i underdånighet anfört: att de årliga bidragen af Föreningens medlemmar, utgörande 4 R:dr 50 öre af hvarje, återgäldades till största

delen i vextalster samt årsskrifter, och således, oaktadt understöd af allmänna medel erhållits, endast långsamt och icke utan derjemte fortgående skuldsättning förmått åstadkomma den förbättring af Föreningens trädgård och det förökande af dess produktionsförmåga, som varit nödvändiga för att i någon större mån kunna bidraga till trädgårdsodlingens utveckling inom landet: — att om emellertid, å ena sidan, Föreningens verksamhet i och för sina odlingar ökats, hade, å den andra, Föreningens utgifter äfven stigit, så att, då de år 1853 uppgingo till 7,506 R:dr 24 öre, desamma redan år 1858 ökats till 11,723 R:dr 16 öre; — att, för att kraftigare verka till trädgårdsodlingens utveckling inom landet, än som kunnat ske medelst spridning af alster för köks- och blomsterträdgårdar, Styrelsen ansett det vara nödvändigt att, så vidt möjligt, utvidga de förut obetydliga trädskolorna, isynnerhet som denna del af trädgårdsodlingen i sig förenade de förnämsta välsignelserna, som af trädgårdsodlingen kunde beredas, och landet vore i ett särdeles behof af större utveckling och insigter i denna del deraf; — att Styrelsen allt mer lärt inse behofvet af en grundligare undervisning i denna gren af yrket för eleverne och derför länge varit betänkt på införskrifvande af en skicklig trädodlare; — att elev-skolan, förnämligast genom de vid sednaste riksdag beviljade ökade anslag, kunnat utvidga sin verksamhet, så att Föreningen under innevarande år börjat underhålla 9 elever, då förut endast 5 eller 6 njutit fullständigt underhåll; att eleverne's antal under 1858 års sommar uppgått till 16, under vintern till 14, och att endast bristande utrymme förhindrat mottagandet af flere, som sig anmält; — samt att då, för verkställande af nödiga förändringar och tillökningar inom en icke alltför långt utsträckt tidrymd erfordrades större tillgångar än dem Föreningen genom årsbidrag eller försäljning af vextalster kunde bereda, i synnerhet som trädskolan först efter 4 eller 5 år kunde återbetala deruppå nedlagda förlagskostnader, Föreningen således, för elevskolans utbildning och för genomförandet af de ofvanberörda arbetena till odlingens befrämjande, årligen behöfde:

1:o tillökning af det nu med 4,000 R:dr utgående anslaget till elevskolan, så att minst 10 elever må kunna vid Föreningen fullständigt aflönas och underhållas R:dr 1,000

2:o hyresmedel till beredande af utrymme åt ännu 9 elever utom de 11, som Föreningen redan kunde hysa, samt åt de faste arbetarne och en trädodlare, äfvensom till lektionssal och rum för uppställande af Föreningens samlingar hörande till trädgårdsodlingen, såsom böcker, insekt- och frö-samling, pomologiskt kabinett, modellverktyg m. m. . . . . „ 1,500.

3:o till underhåll af en trädodlare från utlandet för beredande af en grundligare undervisning särskildt i trädskötseln . . . . . „ 1,200.

4:o till aflönande af två fasta arbetare för trädskolornas skötsel, à 400 R:dr för hvardera . . . . . „ 800.

Summa R:dr 4,500;

anhållande Styrelsen, på grund häraf, i underdånighet att Kongl. Maj:t täcktes hos Rikets Ständer göra nådig framställning dels om fortfarande af det årliga anslag, stort 4,000 R:dr, som Föreningen till underhåll af dess elevskola åtnjöte, dels om ett årligt anslag af 4,500 R:dr till elevskolans utbildning och trädskötselns befrämjande, att af statsmedlen utgå under nästa statsreglerings-period.

Uppå de af Föreningen anförda skäl hade Landtbruks-akademien, uti infordradt underdånigt utlåtande af den 10 nästlidne September, tillstyrkt nådigt bifall å hvad Föreningen sålunda begärt.

f) *Elfsborgs läns Södra Hushållnings-sällskaps* genom Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i samma län anmälda underdåniga skrifvelse af den 7 sistlidne Maj, in-

nefattande förnyad anhållan, att som den inom nämnda län i provinsen Dalsland med allmänt understöd inrättade lägre landtbruks-skola genom sin aflägsenhet från länets södra del icke kunde utöfva något egentligt inflytande på dervarande åkerbruk och boskapsskötsel, Kongl. Maj:t måtte i nåder bereda den inom nämnda del af Elfsborgs län varande befolkning, hvars bergning numera hufvudsakligen berodde af landthushållningen, det verksamma medel till densammas upphjelpande, som vore att förvänta genom inrättandet derstädes af en ändamålsenligt ordnad landtbruksskola.

Hvad först angick Ultuna Landtbruks-instituts Styrelses underdåniga ansökning dels om anslag till nya byggnaders uppförande och dels om tillökning i årsanslaget för institutet; så enär berörde ansökning icke varit åtföljd af plan och kostnadsberäkning öfver de tillämnade byggnaderne, ansåg Stats-rådet någon framställning i detta ämne för närvarande icke böra till Rikets Ständer aflåtas; likasom och då det tillkomme Styrelsen att, på sätt hitintills allt ifrån institutets inrättande skett, bestämma aflöningarne för institutets föreståndare, lärare och tjenstemän inom disponibla tillgångar, hvilkas årliga belopp blifvit beräknadt till enahanda summa, som den för Landtbruks-institutet vid Alnarp anslagna, och någon utredning icke förekommit derom, att dessa tillgångar äro för ändamålet otillräckliga, Stats-rådet fann Styrelsens begäran om förhöjning i institutets årsanslag icke heller nu böra till någon åtgärd föranleda.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Lika med Landtbruks-akademien tillstyrkte Stats-rådet i underdånighet att å anslaget till "Undervisnings-anstalter för jordbruk och landtmanna-näringar", måtte i nåder äskas en årlig tillökning af 12,000 Riksdaler, för att med 4,000 Riksdaler utgå till en hvar af tre lägre *landtbruks-skolor* i de orter, som Kongl. Maj:t finner vara deraf företrädesvis i behof och hvilka uppfylla de för dylikt understöd stadgade vilkor.

Då, såsom af Landtbruks-akademiens utlåtande inhemtades, antalet af de i statens tjenst anställde så kallade *Landtbruks-ingeniörer* eller *Agronomer* visat sig vara otillräckligt för att åt landets jordbrukare bereda tillgång till inhemtande af upplysningar och råd af bemälde tjenstemän, hemställde Stats-rådet i underdånighet, att, med bifall till Akademiens hemställan, Kongl. Maj:t måtte å anslaget till "Agronomer och deras elever" äska följande förhöjning:

till arfvode åt ytterligare 3 Agronomer à 1,500 Rdr	4,500 R:dr.
till resekostnads-ersättning och dagtraktamente åt dem, förslagsvis	2,400 „
tillsammans	6,900 R:dr.

— — — — — — — — — — — — — — — — — — —

Under erkännande af de fördelar, som för Svenska jordbruket vore att förvänta genom inrättandet på särskilta ställen inom Riket af så kallade *Agrikultur-kemiska försöks-anstalter*, hvilkas allmänna nytta icke syntes kunna bestridas och som jemväl blifvit utomlands erkänd genom det stora antal dylika anstalter, som i flera europeiska länder lära blifvit tillvägabringade, fann Stats-rådet likväl, med hänsigt dels till de betydliga kostnaderne vid dylika anstalters första organiserande samt årliga underhåll, och då, hvad de begge landtbruks-institut er vidkom,

derstädes borde finnas anställde lärare i såväl agrikultur, som kemi, genom hvilka lärares gemensamma åtgärder agrikultur-kemiska försök torde kunna, åtminstone till en början, verkställas, sig för närvarande böra inskränka sitt tillstyrkande derhän, att nödiga anslag måtte beredas för att i fullständigt skick försätta och sedermera behörigen underhålla den anstalt af ifrågavarande beskaffenhet, hvilken under ledning af Landtbruks-akademiens Agrikultur-kemist, Doktor Alexander Müller, nu organiseras på Akademiens experimentalfält. I sådant afseende och då den i Akademiens förslag upptagna byggnadskostnad syntes kunna, om en del hus sammanbygdes och befintliga gamla materialier användes, i någon mån nedsättas, tillstyrkte Stats-rådet att Kongl. Maj:t måtte hos Rikets Ständer äska:

1:o anslag för en gång, till uppförande för ifrågavarande ändamål af åtskilliga nya byggnader och förändring af de äldre, inköp af boskapskreatur och inventarier, samt uppsättning af ett mindre laboratorium på experimentalfältet, i ett för allt 25,000 Riksdaler, utom de vid sistlidne riksdag för uppförande af en byggnad för gårdsfolket beviljade, men ännu icke använda 6,000 Riksdaler;

2:o följande årliga belopp, till uppförande å anslaget till "Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmannanäringar";

lönetillökning åt Akademiens Agrikultur-kemist, så att hans lön oberäknad hyresersättningen för hans laboratorium i hufvudstaden, komme att uppgå till 3,500 R:dr	1,500 R:dr.
arfvode till Agrikultur-kemistens assistent	1,500 „
lönetillökning åt inspektoren på experimental-fältet, hvilken skulle blifva föreståndare för det med försöksanstalten förenade jordbruk; kommande härigenom hans lön att uppgå till 2,000 R:dr	500 „
till reagentier, apparater, kol, m. m.	1,500 „
Summa	5,000 R:dr.

Då angeläget vore att så väl de i statens tjenst varande agronomer, som ock de vid landtbrukslärоverken anställde lärare, sattes i tillfälle att genom resor i främmande länder, der åkerbruket befunne sig på en högre ståndpunkt, utvidga sina kunskaper i nämnda yrke, men det vid sednaste riksdag till reseunderstöd för sådane personer beviljade årliga anslag af 3,000 Riksdaler visat sig för ändamålet otillräckligt, enär bemälde agronomer och lärare efterhand ökats till ett numera icke obetydligt antal och dessa personer i allmänhet äro obemedlade, fann Stats-rådet sig böra i underdånighet hemställa, att, på sätt Landtbruks-akademien begärt, Kongl. Maj:t täcktes hos Rikets Ständer äska, att det vid sednaste riksdag på anslaget till "Undervisnings-anstalter för jordbruk och landtmanna-näringar" med 3,000 R:dr uppförda årliga anslag till *reseunderstöd åt personer, som egna sig åt landtbrukets vetenskapliga eller praktiska studium,* måtte ökas med 3,000 Riksdaler och således årligen utgå med 6,000 Riksdaler.

Vidare hemställde Stats-rådet i underdånighet att Kongl. Maj:t måtte i nåder föreslå Rikets Ständer, att, utöfver det *Svenska Trädgårds-föreningen* till underhåll af dess elevskola redan tillagda och å anslaget till "Befrämjande i allmänhet af jordbruk och landtmanna-näringar" uppförda årliga belopp af 4,000 R:dr, bevilja nämnde Förening ett årligt anslag af 4,500 Riksdaler under nästa statsregleringsperiod, eller tillsammans 13,500 Riksdaler, för att användas till elevskolans utbildning och trädskötselns befrämjande, mot enahanda vilkor som hittills, nemligen att Föreningen, så vidt ske kan, verkställer utdelning af fruktträd

och plantor till mindre bemedlade jordbrukare, och, jemte behörig redovisning för det erhållna statsbidraget, till Landtbruks-akademien årligen afgifver berättelse om antalet af de elever, hvilka vid inrättningen njuta undervisning, äfvensom rörande verkställd utdelning af fruktträd samt om öfriga föremål för Föreningens verksamhet.

Lika med Landtbruks-akademien hemställde Stats-rådet i underdånighet, att Kongl. Maj:t täcktes föreslå Rikets Ständer att följande tvenne anslag finge under nästkommande statsreglerings-period fortfarande utgå med enahanda belopp som hittills, nemligen:

till utdelning vid landtbrukaremöten såsom *premier för husdjur, redskap och ladugårdsprodukter af utmärktare slag,* 3,000 Riksdaler årligen, eller tillsammans 9,000 Riksdaler; och

till *förrättande af vetenskapliga undersökningar rörande fiskerierne,* 1,000 Riksdaler årligen, eller tillsammans 3,000 Riksdaler.

Hvad åter angick Landtbruks-akademiens hemställan att hos Rikets Ständer måtte i nåder äskas:

a) årligt anslag för *undervisning i vården och behandlingen af vattningsängar;*

b) förhöjning i årsanslaget för *inköp af modeller till landtbruksredskap, maskiner m. m.* att uppställas i Landtbruks-akademiens egendom;

c) årligt anslag för att *understödja utgifvandet af populära handböcker i landtbruket;* så fann Stats-rådet att för dessa, mindre vigtiga ändamål förhöjning icke borde ifrågasättas uti de vid sednaste riksdag beviljade betydliga anslag till landtbrukets befrämjande och ansåg sig således icke böra understödja Akademiens i nyssnämnde 3 punkter gjorda framställningar.

Ehuru, enligt hvad Landtbruks-akademien upplyst, försäljningssumman för de Kronan tillhöriga får, som icke ansetts vara till förädling tjenlige, endast uppgått till 1,782 R:dr 40 öre, men för detta ringa belopp någonting väsendtligt till den inhemska fårafvelns upphjelpande icke kunde verkställas, hvadan kraftigare åtgärder i sådant afseende syntes erfordras, likväl och då i anledning af Kongl. Maj:ts vid sednaste riksdag härom aflåtna framställning, Rikets Ständer förklarat sig anse ifrågavarande åtgärder lämpligast böra utgöra föremål för de enskildas omtanka, ansåg Stats-rådet Landtbruks-akademiens förslag i denna del icke böra till någon Kongl. Maj:ts åtgärd nu föranleda.

Under åberopande af de utaf Stamholländeri-styrelsen anförda skäl, och då underhållandet af Kronans holländerier vore för landtbruket af särdeles angelägenhet, men i anseende till den betydliga kostnad, som med inrättande af nya stamholländerier vore förenad, åtgärderna syntes böra under närvarande förhållanden hufvudsakligen afse att genom inköp af utländska racedjur förädla de vid Kronans holländerier redan befintliga stammarne, tillstyrkte Stats-rådet i underdånighet, att Kongl. Maj:t måtte för nästa statsregleringsperiod i nåder äska ett årligt belopp af 10,000 Riksdaler till *underhållande och förädling af Kronans redan inrättade stamholländerier samt till inrättande af nya i den mån sådant kunde verkställas.* — — — — — — — — — — — — — — — — — — —

C) *Hästafvelns*

C) *Hästafvelns förbättrande.*

Stuteri-öfverstyrelsens underdåniga skrifvelse af den 16 sistlidne Augusti, deruti, sedan Kongl. Maj:ts vid sednaste riksdag gjorda framställning om dels ett anslag för en gång af 50,000 R:dr till införskaffande af utländska hingstar af utmärktare racer och dels ett årligt belopp af 15,000 R:dr för inrättande af så kallade stohållningar, icke vunnit Rikets Ständers bifall, Stuteri-öfverstyrelsen å nyo fästat Kongl. Maj:ts uppmärksamhet på nödvändigheten deraf att Stuteriernas individer, i följd af fortsatt parning redan alltför nära befryndade, snart erhölle uppfriskning genom främmande blod, enär verkan af länge fortsatta slägtparningar måste blifva skadlig äfven derigenom att, der anledning till samma fel hos de parade förefunnes, hvilket bland närbeslägtade ofta blefve fallet, dessa fel ytterligare hos afkomman utvecklades och slutligen så rotfästades, att de antoge konstant natur och gjorde racen otjenlig att till afvel användas; med afseende hvarå och då den ofvan antydda olägenheten, i följd af bristande medel till inköp af racehingstar, så tilltagit, att de framsteg stuterierna och hästafveln i allmänhet genom fordna uppoffringar och omtanke vunnit, tvifvelsutan skulle omintetgöras, Stuteri-öfverstyrelsen i underdånighet anhållit om aflåtande till Rikets nästsammanträdande Ständer af nådig proposition om ett anslag för en gång af 50,000 Riksdaler till inköp af utländska racehästar; — hvarjemte Stuteri-öfverstyrelsen i underdånighet hemställt, att, då de stohållnings-stuterier, hvilka redan för längre tid tillbaka varit inrättade i de Skånska länen, men sedermera i brist på medel måst indragas, visat sig särdeles nyttiga för provinsen, samt den för dylikt ändamål erforderliga och sednast begärda summa, ämnad att, fördelad i premier, utgå för väl uppfödda föl efter till afvel approberade och underhållna ston, skulle oafkortad komma landtmannen eller näringarne till godo, den vid förra riksdagen i detta afseende gjorda nådiga framställning måtte till Rikets näst sammanträdande Ständer förnyas.

Stats-rådet, som instämde i hvad Stuteri-öfverstyrelsen yttrat angående vigten af de föreslagna åtgärderna för hästafvelns befrämjande, men ansåg den af Styrelsen begärda summan för stohållningar kunna nedsättas till 10,000 Riksdaler årligen, hemställde alltså, att Kongl. Maj:t täcktes af Rikets Ständer äska dels för berörda ändamål ett årligt belopp under nästa statsregleringsperiod af 10,000 Riksdaler och dels till inköp af utländska racehingstar för en gång 50,000 R:dr Riksmynt.

D) *Undervisnings-anstalter för slöjderne.*

En af *Direktionen för Svenska Slöjdföreningen* till Kongl. Maj:t ingifven skrift, deruti, jemte bifogande af berättelse angående Föreningens verksamhet under år 1858, bemälde Direktion, å Föreningens vägnar, i underdånighet anhållit, att som tiden för åtnjutande af det årliga statsanslag 15,000 Riksdaler Riksmynt, hvilket,

uppå Kongl. Maj:ts nådiga proposition, Rikets Ständer vid sistlidne riksdag tillerkänt Föreningens i Stockholm inrättade söndags- och afton-skola, med år 1860 ginge till ända, Kongl. Maj:t täcktes till Rikets Ständer vid instundande riksmöte framställa proposition att samma anslag fortfarande må komma slöjdskolan till godo.

Uti häröfver på nådig befallning afgifvet utlåtande af den 9 nästlidne September, hade Kommers-kollegium, med hänsigt till den numera vunna erfarenheten om ifrågavarande skolas stora inflytande på spridande af insigt i tekniska och dermed gemenskap egande ämnen, äfvensom på utbildandet af smak och arbetsskicklighet, i följd hvaraf skolan ock mer och mer tillvunnit sig allmänhetens förtroende, hvilket bäst ådagalades deraf, att antalet af slöjdidkare eller andre personer, hvilka begagnat undervisningen i skolan, år 1849 utgörande 287 personer, sedermera ökats, år 1854 till 377, år 1855 till 514, år 1856 till 586, år 1857 till 609 och år 1858 till 769 personer, i underdånighet tillstyrkt, att nådig framställning måtte varda till Rikets snart sammanträdande Ständer aflåten om statsanslags fortsatta anvisande för ifrågavarande söndags- och afton-skola; börande i Kollegii tanke någon nedsättning i detta anslags vid sistförflutne riksdag fastställda belopp destomindre ifrågakomma, som nämnda anslag allenast med 3,000 R:dr Riksmynt öfverstege det för hvar och en af de tekniska elementarskolorna i Malmö, Norrköping, Örebro och Borås nu utgående årliga statsbidrag af 12,000 R:dr Riksmynt, medan deremot antalet af personer, som under de sednare åren begagnat undervisningen i slöjdföreningens skola, varit mångdubbelt större än elevernes antal vid någondera af förberörde tekniska elementarskolor.

Enär likväl den af enskilda personer bestående Svenska Slöjdföreningen, hvilken genom sin Direktion besörjde ledningen af meranämnda skolas verksamhet och disponerade de till skolan anslagna allmänna medel, jemte dess öfriga tillgångar, icke kunde med säkerhet antagas komma att fortfarande ega bestånd, utan möjligen inom en längre eller kortare tidrymd komme att upplösas, samt då i allt fall det nu ifrågaställda statsanslagets betydenhet i jemförelse med det från Slöjdföreningen till skolan ingående bidrag, hvilket sistnämnda under de sednast förflutna tio åren icke uppgått till högre belopp än nära 1,300 R:dr Riksmynt i medeltal för året, syntes påkalla en tillförlitligare kontroll å de för slöjdskolan anvisade statsmedels användande på fullt ändamålsenligt sätt, än som allenast genom den åt Kommers-kollegium hittills uppdragna allmänna tillsyn å skolans angelägenheter kunde beredas, ansåge Kollegium det statsanslag, om hvars äskande Svenska Slöjdföreningens Direktion nu gjort underdånig ansökning, böra icke ställas till Slöjdföreningens eller dess Direktions förfogande, utan anvisas att utgå till understöd för den af Föreningen i Stockholm inrättade söndags- och afton-skola under dervid fästadt vilkor, att skolans verksamhet ordnades samt förvaltningen af dertill anslagna statsmedel och skolans öfriga tillgångar besörjdes i öfverensstämmelse med de föreskrifter, som Kongl. Maj:t kunde finna godt i nåder meddela.

Slutligen hade Kollegium, med afseende å det af Rikets Ständer vid statsanslagets beviljande för ifrågavarande söndags- och afton-skola fästade vilkor, att Stockholms stad skall för skolan tillhandahålla tjenlig lokal, i underdånighet anfört: att de hyresbidrag, som till följd häraf blifvit utbetalde dels från Stadens Drätselkommission och dels från Borgerskapets Bemedlingskommission, enligt hvad Direktionens för Svenska Slöjdföreningens årsberättelse för 1858 utvisade, samma år uppgått till ett belopp af 5,400 R:dr Riksmynt; att i afseende härå visserligen förekomme, att vid anvisandet af statsanslag såväl för de allmänna navigations-

skolorna i riket, som för tekniska elementar-skolorna i Malmö, Norrköping, Örebro och Borås, samt den tekniska söndags- och afton-skolan i Eskilstuna, Rikets Ständer utgått från den förutsättning eller såsom förbehåll stadgat, att den stad, hvari läro-anstalten vore belägen, borde för densamma anskaffa tjenlig lokal eller ock kostnaden för skol-lokalen bestridas af enskilda donationsmedel; men att, hvad Svenska Slöjdföreningens skola beträffade, det härvid icke utan skäl kunde erinras, att då densamma vore belägen i Rikets hufvudstad, samt, utom det att bland denna stads innevånare funnes ett vida betydligare antal af sådane personer, för hvilka undervisningen i tekniska söndags- och afton-skolor hufvudsakligen vore afsedd än uti Rikets öfriga städer, härvarande handtverks- och manufaktur-verkstäder företrädesvis besöktes af gesäller eller arbetare från andra inrikes orter, meranämnda läro-anstalt kunde anses på utbildandet af den inhemska slöjdskickligheten i allmänhet utöfva ett så verksamt inflytande, att derifrån kunde härledas giltig grund för det undantagsförhållande att Staten skulle gemensamt med kommunen deltaga i bekostandet af den för skolan behöfliga lokal. I enlighet med denna åsigt och då Rikets sednast församlade Ständer i sammanhang med statsanslags anvisande för ifrågavarande söndags- och afton-skola, uti underdånig skrifvelse den 6 Februari 1858 förklarat, att berörde läro-anstalts utveckling och bestånd syntes utgöra en angelägenhet af vigt mindre för hufvudstaden enskildt än för hela landet, ansåge Kollegium Stockholms stad icke böra förpligtas till bestridande af de kostnader, hvilka, utöfver de från stadens sida hittills utgående, kunde, till följd af läroverkets i framtiden tvifvelsutan behöfliga utvidgning, för detsammas förseende med ändamålsenlig lokal erfordras; hvadan Kollegium i underdånighet hemställde, att, vid äskandet af statsanslag för den här i staden inrättade slöjdskola, Kongl. Maj:t täcktes i nåder föreslå, att vid anslagets beviljande må fästas det förbehåll, att Stockholms stad till bekostande af tjenlig lokal för skolan bidrager med ett belopp, som motsvarar hvad i berörda hänseende från stadens sida under år 1858 utgått.

Jemte hemställan att Kongl. Maj:t täcktes meddela Rikets Ständer, att som ifrågavarande slöjd-skola numera uppehölles hufvudsakligen genom anslag af statsmedel samt understöd af Stockholms stad, men endast till en ringare del genom bidrag af Slöjdföreningen, Kongl. Maj:t under den 23 nästlidne September i nåder förordnat, att skolan bör stå under tillsyn, icke af bemälde Förenings Direktion, utan af en särskildt utsedd Skolstyrelse, bestående af en ordförande, som af Kongl. Maj:t förordnas, samt tre ledamöter, som skulle utses, en af Kommers-kollegium, en af Stockholms Magistrat och Borgerskapets Äldste, samt den tredje af Slöjdföreningen så länge dess bidrag till skolan såsom hittills fortfore, — tillstyrkte Stats-rådet för öfrigt, i betraktande af hvad Kommers-kollegium härvid yttrat, att Kongl. Maj:t måtte i nåder föreslå Rikets Ständer, att till understöd för den af Svenska Slöjdföreningen i Stockholm inrättade söndags- och afton-skola anvisa anslag till enahanda belopp som vid sednaste riksdag beviljades eller 15,000 Riksdaler årligen, under vilkor att skolans verksamhet ordnas samt förvaltningen af dertill anslagna statsmedel och skolans öfriga tillgångar besörjes i öfverensstämmelse med de föreskrifter, som Kongl. Maj:t kan finna godt i nåder meddela, äfvensom att Stockholms stad till bekostande af tjenlig lokal för skolan bidrager med enahanda belopp, som under år 1858.

E) *Befrämjande af slöjderne.*

Departements-chefen anförde i underdånighet: att sedan Rikets Ständer vid 1853—1854 års riksdag å Riksgälds-kontoret anvisat ett anslag af 3,000 R:dr Riksmynt för hvartdera af åren 1855—1857, eller tillsammans 9,000 R:dr, för att af Kongl. Maj:t användas till reseunderstöd åt fabriks- och handtverks-arbetare i den mån manufaktur- samt tull- och beslagsmedlen dertill ej lemnade tillgång, samt Rikets sednast församlade Ständer medgifvit att äfven under året 1858 dylika rese-understöd finge utgå af återstoden å samma anslag, så hade inalles 5,314 R:dr 59 öre blifvit af meranämnda anslag disponerade; — att de så kallade *Manufaktur-medlen*, såsom för vissa bestämda ändamål nästan helt och hållet disponerade, icke lemnade någon tillgång till resestipendier åt fabriks- och handtverks-arbetare; — att den andel af de så kallade *Tull-* och *Beslags-medlen*, hvilken af General-Tullstyrelsen årligen till Kommers-kollegium aflemnas, på sednare tider utgått med småningom minskade belopp, nemligen:

år 1855 med	R:mt R:dr	8,268:	9.
„ 1856 „	„ „	3,671:	9.
„ 1857 „	„ „	3,632:	42.
„ 1858 „	„ „	2,133:	29.
„ 1859 „	„ „	733:	44.

i följd hvaraf under innevarande år blott ett enda dylikt rese-understöd, till belopp af 600 R:dr, kunnat i nåder anvisas, samt att då erfarenheten visat, att konstfärdigheten hos de i särskilda näringsyrken anställde arbetare i betydlig mån befrämjats genom de af dem med understöd af allmänna medel företagna resor till främmande länder, der industrien uppnått en högre ståndpunkt, samt någon tids arbete på dervarande verkstäder, Departements-chefen vid sådant förhållande ansåg sig böra i underdånighet föreslå, det Kongl. Maj:t täcktes af Rikets Ständer äska, att för nästa statsregleringsperiod måtte beviljas ett årligt belopp af 3,000 R:dr eller tillsammans 9,000 Riksdaler, för att användas till resestipendier åt fabriks- och handtverks-arbetare.

Uti detta Departements-chefens yttrande och förslag instämde Stats-rådets öfrige ledamöter.

Vidare hemställde Stats-rådet att, till befrämjande af slöjd-expositioner, måtte äskas för nästa statsregleringsperiod ett lika belopp, som till enahanda ändamål blifvit för nuvarande statsregleringsperiod å Riksgälds-kontoret anvisadt, eller 4,500 Riksdaler.

F) *Undervisningsanstalter för Handel och Sjöfart.*

a) *Kommers-kollegii* underdåniga skrifvelse den 19 sistlidne Augusti, med förslag till löneregleringen för *Lärarne i ångmaskin-lära* vid vissa navigations-skolor.

I förevarande afseende förekom: att sedan, vid afgifvandet af förslag till 1858 års aflönings- och utgifts-stat för navigations-skolorne, Kommers-kollegium fästat Kongl. Maj:ts uppmärksamhet derpå att de lärare, hvilka vid navigations-skolorne i Stockholm, Göteborg, Gefle och Carlshamn meddela undervisning i

ångmaskiners konstruktion och behandling, på sednare tider fått vidkännas ganska betydlig tillökning i göromål och åligganden, i följd af meddelade nådiga stadganden, dels angående skyldighet att för vinnande af behörighet att föra befäl å ångfartyg hafva vid allmän navigations-skola aflagt den i sådant afseende föreskrifna examen, dels ock angående rättighet för en hvar dertill i öfrigt kompetent person att vid de navigations-skolor, der undervisning i ångmaskin-lära meddelas, taga såväl nämnda examen som ångmaskinist-examen jemväl vid annan tid än den för de årliga examina i allmänhet bestämda, samt Kollegium i anledning deraf i underdånighet hemställt, huruvida icke, oberoende af den genom Rikets Ständers beslut vid sednaste riksdag skedda allmänna aflöningsförbättringen för navigationsskolelärarne, en ytterligare lönetillökning för de lärare, som meddela undervisning i ångmaskin-lära, skulle kunna genom särskilda disponibla medel beredas; i sammanhang hvarmed Kollegium föreslagit, att aflöningen för ifrågavarande undervisning måtte, i öfverensstämmelse med dåvarande t. f. Navigations-skole-inspektören, Kaptenen A. W. Lavéns framställning, på det sätt fördelas, att ett visst belopp komme att utgöra arfvode för meddelande af den kännedom i ångmaskin-lära, som erfordrades för vinnande af behörighet att föra befäl å ångfartyg, och återstoden anslås till arfvode för undervisning i ångmaskinist-skolan, — så hade Kongl. Maj:t, genom nådigt bref den 18 Maj 1858 förklarat, att de uti den då fastställda aflönings- och utgifts-staten för navigations-skolorne uppförda arfvoden för undervisnings meddelande i ångmaskin-lära borde anses såsom endast tills vidare utgående och att Kollegium egde att, sedan vederbörande Skol-direktioner blifvit hörde, till Kongl. Maj:t inkomma med underdånigt förslag till definitiv löneregleringi sistberörda hänseende; — samt att, efter det Kollegium sedermera, med bifogande af vederbörande Navigations-skole-direktioners infordrade yttranden, underdånigt utlåtande och förslag i frågan afgifvit, hade Kongl. Maj:t, under den 22 December nämnda år, i enlighet med Kollegii underdåniga hemställan och enär under den tid af tre år, som förflutit efter det lärare i ångmaskin-lära blifvit vid Gefle navigations-skola anställd, icke någon anmält sig till intagning i skolan som maskinist-elev eller till undergående derstädes af maskinist-examen, och någon så beskaffad examen ej heller blifvit vid Carlshamns navigations-skola aflagd, vid hvilka förhållanden det kunde antagas, att de två med Stockholms och Göteborgs navigations-läroverk förenade ångmaskinist-skolor för närvarande vore tillräckliga för meddelande af behöflig undervisning åt ångmaskinist-elever och för anställande af maskinist-examina, samt derjemte förekomme, att för ifrågavarande undervisnings behöriga bestridande erfordrades tillgång å tjenliga modeller af ångmaskiner, för hvilka modellers anskaffande emellertid hvarken Gefle eller Carlshamns navigationsskolor för närvarande hade sig anvisade nödiga medel, i nåder förordnat, att undervisning i de delar af ångmaskin-lära, deruti insigt erfordras för vinnande af behörighet att *föra befäl* å ångfartyg, skulle fortfarande meddelas vid navigations-skolorne i Stockholm, Göteborg, Gefle och Carlshamn, samt att, såsom dittills, examina för dylik behörighet finge vid dessa skolor afläggas, men att deremot sådan undervisning, som afser bildandet af *maskinister* för passagerare-ångfartyg, tills vidare icke skulle af allmänna medel bekostas vid någon annan navigations-skola, än Stockholms och Göteborgs, äfvensom att maskinist-examina endast vid sistnämnda två navigations-skolor finge afläggas; hvarjemte, beträffande åter Kollegii då afgifna förslag till löneförhöjning för ifrågavarande lärare, Kongl. Maj:t förklarat, att, enär Rikets Ständer nyligen hade beviljat förökade anslag till navigations-skolorne, Kongl. Maj:t icke funne skäl att till samma förslag då lemna bifall i annan måtto,

än att åt lärarne i ångmaskin-lära i Stockholm och Götheborg såsom gratifikation för år 1858 tillades vissa belopp och Kollegium anbefalldes att för de öfriga två åren af innevarande statsregleringsperiod årligen till Kongl. Maj:t inkomma med yttrande och förslag rörande sådane gratifikationers beviljande jemväl för dessa år; men att Kongl. Maj:t, uppå ytterligare framställning af Kollegium, ville taga under öfvervägande, huruvida till Rikets Ständer borde aflåtas nådig proposition rörande förhöjdt anslag för ordnande af undervisning i ångmaskin-lära.

Uti sin nu anmälde skrifvelse af den 19 sistlidne Augusti hade Kollegium, med bifogande af en tabell öfver undervisningen och examina i ångmaskin-läran vid samtliga ofvannämnda navigations-skolor för de sex sistförflutna läs-åren, utvisande för de fyra sednaste åren en betydlig tillvext i antalet så väl af dem, hvilka begagnat dylik undervisning, som ock af de elever eller andra personer, hvilka aflagt maskinist-examen och examen för behörighet att föra befäl å ångfartyg, samt under åberopande af den utaf Kollegium förut yttrade åsigt att arfvodet för läraren i afdelningen för blifvande ångfartygsbefälhafvare skäligen borde fastställas till något högre belopp än för den i maskinist-afdelningen anställde lärare, enär hos den förre erfordrades, jemte praktisk kännedom af ångmaskiners konstruktion och behandling, *fullständigare theoretisk* kunskap i berörda ämnen, medan åter hos den sednare hufvudsakligen erfordrades nödig *praktisk* erfarenhet i ångmaskiners sammansättning och skötsel, samt derjemte förekomme, att antalet af undergångna examina för behörighet till ångfartygsbefäl visat sig betydligt öfverstiga det af aflagda maskinist-examina, — i underdånighet föreslagit, att så väl vid navigationsskolan i *Stockholm*, der arfvodet för undervisningen i ångmaskin-lära uti nuvarande stat är upptaget till 562 R:dr 50 öre, som ock vid *Göteborgs* navigations-skola, der det är upptaget till 375 R:dr, arfvodet för den lärare, som skulle bibringa de för blifvande ångfartygs-befälhafvare erforderliga insigter måtte bestämmas till 600 R:dr och den i maskinist-afdelningen anställde lärares till 450 R:dr eller för hvardera skolan tillsammans 1,050 R:dr, att för läraren vid *Gefle* navigations-skola, hvilken lärare nu uppbär i arfvode 312 R:dr 50 öre och skall meddela undervisning endast i de ämnen, som ingå i examen för behörighet att föra befäl å ångfartyg, årliga arfvodet måtte fastställas till 500 R:dr; — att åt den vid *Carlshamns* navigations-skola anställde ifrågavarande lärare, hvilkens undervisnings-skyldighet är af enahanda omfattning med den, som åligger samme lärare vid Gefle skola, någon särskild lönetillökning icke måtte varda beviljad, så vida han fortfarande bibehölles vid den honom tillagda rättigheten att åtnjuta de i skolans styrmans- och sjökaptens-afdelningar inflytande inskrifningspenningar, hvaraf kunde påräknas en årlig inkomst af 300 R:dr, hvilket belopp, i förening med det bestämda årliga arfvodet af 187 R:dr 50 öre, syntes Kollegium utgöra nöjaktig godtgörelse för den ifrågavarande lärarens undervisningsskyldighet, men att, i händelse förberörde rättighet pröfvades böra upphöra och de vid Carlshamns skola inflytande inskrifningspenningar i stället finge anvisas för annat skolans ändamål, arfvodet för läraren i ångmaskin-lära derstädes måtte fastställas till 450 R:dr.

Stats-rådet, som, i betraktande af ång-navigationens tilltagande vigt för fäderneslandet, instämde i Kommers-kollegii åsigt rörande behöfligheten af tillökning i aflöningen för lärarne i ångmaskin-lära vid ifrågavarande fyra skolor, och hvad särskildt angick Carlshamns navigations-skola, ansåg lämpligt att aflöningen

för dervarande lärare i ångmaskin-lära ökades till 450 R:dr, mot skyldighet för honom att afstå från uppbärandet af de vid skolans styrmans- och sjökaptens-afdelningar inflytande inskrifningspenningar, hemställde i underdånighet att, för åstadkommande, i öfverensstämmelse härmed, af en förbättrad aflöning åt meranämnde lärare, Kongl. Maj:t måtte hos Rikets Ständer äska, att anslaget till "undervisnings-anstalter för handel och sjöfart" måtte varda tillökt med ett mot de ifrågasatta förhöjningarne svarande belopp af 1,612 R:dr 50 öre.

---

b) *Kommers-kollegii* underdåniga skrifvelse af den 23 nästlidne September rörande förhöjning i årsanslagen för navigations-skolorne i *Wisby* och *Carlshamn*.

Sedan ordinarie läraren vid navigations-skolan i Wisby, uti sin rörande undervisningen derstädes under läs-året 1858—1859 till skolans direktion afgifna berättelse, jemte förmälan att behofvet numera syntes påkalla, dels att de medel, som inflöte i inskrifningspenningar samt i lösen för afskrift af betyg, hvilka medel, enligt § 24 af det för nämnda skola den 9 Mars 1842 i nåder fastställda reglemente, tillfölle skolans ordinarie lärare, i stället blefve använda till bildande af en premiekassa, dels ock att, såsom vid de större navigations-skolorne egde rum, undervisningen vid Wisby navigations-skola blefve meddelad i tre särskilda afdelningar och eleverne berättigade att kostnadsfritt begagna undervisning jemväl till undergående af sjökaptens-examen af första klassen, — hemställt att, i stället för omförmälda reglemente, enligt hvilket skolan består endast af två afdelningar, af hvilka den första skall omfatta de läroämnen, hvilkas kännedom fordras hos styrmän af andra klassen, och den andra de läroämnen hvilkas kännedom fordras för att antagas till styrmän af första eller sjökaptener af andra klassen, hvadan särskild betalning måste erläggas för undervisnings erhållande i de till sjökaptens-examen af första klassen hörande läroämnen, det allmänna reglementet för navigations-skolorne i riket af den 7 April 1841 måtte göras gällande för Wisby navigations-skola, hade skolans Direktion till Kollegium insändt och förordat den sålunda gjorda framställningen, samt anhållit det Kollegium måtte hos Kongl. Maj:t i underdånighet föreslå, att lika stort årligt anslag, som beviljats hvardera af navigations-skolorna i Malmö, Kalmar, Hernösand och Westervik måtte vid instundande riksdag beredas åt Wisby navigations-skola, hvars årsanslag endast utgjorde 1,973 R:dr 75 öre.

Uti häröfver till Kommers-kollegium afgifvit utlåtande hade t. f. Navigationsskole-inspektören anfört, att som erfarenheten visat att de begge med särskildt reglemente försedde navigations-skolorna i *Wisby* och *Carlshamn* i afseende på verksamhet och gagn icke stode synnerligen efter navigations-skolorne i Malmö och Hernösand samt lärarne i de begge förstnämnde vore lika träget sysselsatte som lärarne i de två sednare, billigheten syntes fordra, att skolorna i Wisby och Carlshamn ställdes i jemnbredd med de tvenne andra och komme i åtnjutande af samma anslag, som för dessa sednare beviljats, eller 2,945 R:dr, samt att Kongl. Maj:ts den 7 April 1841 för rikets navigations-skolor utfärdade reglemente gjordes gällande för alla dessa skolor utan undantag, hvarigenom äfven vunnes fördelen af större likformighet inom bemälda undervisningsverk.

För egen del hade Kollegium härvid i underdånighet anfört: att då för Wisby navigations-skola icke några medel blifvit anvisade till inköp af premier, men utdelandet deraf jemväl i samma skola åt förtjente elever borde verka till

nyttig uppmuntran och täflan vid undervisningens begagnande derstädes, Kollegium funne framställningen om användandet af de i skolan inflytande inskrifningspenningar samt lösen af betyg till bildandet af en premiekassa icke sakna giltigt skäl; att beträffande frågan om Wisby navigationsskolas ställande i likhet med navigations-skolorna i Malmö, Kalmar, Hernösand och Westervik, såväl i afseende å undervisningens ordnande och omfattning, som hvad anginge beloppet af skolans anslag, det förekomme, att sammanlagda antalet af de elever, hvilka under sednast tilländagångna tio läs-år, efter erhållen undervisning i skolan, der aflagt examen uti de för sjökaptener af första klassen föreskrifna läroämnen, utgjort 38 eller 15 mer än de under samma tidrymd från Calmar navigations-skola utexaminerade sjökaptener af denna klass; att läraren vid meddelandet af sådan undervisning, för hvilken han egde att af eleverne uppbära särskild godtgörelse, icke stode till dem i det sjelfständiga förhållande, som när undervisningen bekostades af statens medel; att dessutom det ingalunda kunde vara med billighet öfverensstämmande att, då vid öfriga medelst anslag af allmänna medel inrättade navigationsskolor i riket undervisning i de ämnen, hvilkas kännedom vore föreskrifven för sjökaptener af första klassen kostnadsfritt meddelades, ett undantag i detta hänseende ensamt vid Wisby navigations-skola egde rum; att å ön Gottland skeppsfarten utgjorde en väsendtlig näringsgren, samt att af de Wisby och andra hamnar å Gottland tillhörande fartyg under nästlidne år varit för utrikes sjöfart begagnade 55 om 2,751 läster; att, i betraktande af Gottlands afskilda läge samt den emellan ön och fasta landet stundom under flere månader af året afbrutna kommunikationen, hvarigenom svårighet mötte för de invånare på ön, som egnade sig åt sjömansyrket, att vid andra navigations-skolor begagna undervisning, det otvifvelaktigt vore af vigt att en fullt ändamålsenlig och i likhet med öfrige navigations-skolor i riket organiserad undervisningsanstalt för danandet af skickligt befäl å Gottlands handelsflotta funnes på ön att tillgå; att, enligt hvad Direktionen upplyst, en i detta hänseende fördelaktig och lämplig lokal blifvit af Wisby borgerskap anskaffad, samt att, på sätt t. f. Navigations-skole-inspektören anfört, genom tillämpandet för samtlige navigations-skolorne i riket af 1841 års reglemente fördelen af större likformighet inom dessa undervisningsverk skulle vinnas. Med afseende å dessa omständigheter och då de ordinarie lärarne i Wisby navigationsskola för närvarande tillagde löneinkomster icke kunde anses motsvara en nitisk och skicklig lärares möda och skäliga anspråk, samt vid sådant förhållande, och enär, derest Kongl. Maj:t behagade i nåder bifalla den gjorda framställningen om användande af de i skolan inflytande inskrifningspenningar samt lösen för afskrift af betyg till bildande af en premiekassa, anvisandet åt ordinarie läraren af ökadt löneanslag i allt fall vore med billighet öfverensstämmande, det belopp som i öfrigt skulle erfordras för skolans bringande till likhet med Calmar navigationsskola eller andra dermed jemförliga så beskaffade undervisningsanstalter, icke syntes vara af den betydenhet att i detta hänseende betänklighet borde möta för vidtagandet af en sådan åtgärd, ansåge Kollegium sig böra med understödjande af Direktionens för Wisby navigations-skola förevarande framställning, i underdånighet tillstyrka att Kongl. Maj:t täcktes till Rikets nästsammanträdande Ständer afläta nådig proposition, att det för närvarande till nämnda skola anvisade anslag, 1,973 R:dr 75 öre, må förhöjas till 2,950 R:dr, eller enahanda belopp som för navigations-skolan i Westervik beviljats, samt att Kongl. Maj:t, i händelse af det ökade anslagets beviljande, behagade förordna, att det för skolan den 9 Mars 1842 i nåder fastställda reglemente skulle upphöra att vara gällande och Kongl. Reglementet

mentet för navigations-skolorna i riket af den 7 April 1841, med deruti sedermera gjorda ändringar, till alla delar för Wisby navigations-skola tillämpas.

Vidkommande frågan huruvida navigations-skolan i *Carlshamn*, för hvilken särskildt reglemente under den 18 Juni 1842 blifvit i nåder fastställdt, borde ställas i full likhet med de navigations-skolor, för hvilka 1841 års reglemente tjenade till efterrättelse, åberopade Kollegium sitt den 22 Oktober 1858 afgifna underdåniga utlåtande, rörande förhöjning af de för vissa navigations-skolor anvisade arfvoden för undervisnings meddelande i ångmaskiners konstruktion och behandling, deruti Kollegium hemställt, huruvida icke de vid Carlshamns navigations-skola inflytande inskrifningspenningar, hvilka enligt skolans stat tillfölle den, som meddelade berörde undervisning, borde, emot det att för detta ändamål i stället anslag af allmänna medel anvisades, användas till beredande af förhöjning i ordidinarie lärarens vid skolan särdeles knappa aflöning, utgörande endast 937 R:dr 50 öre. Då i öfrigt, med hänsigt till antalet af inskrifne elever samt utexaminerade sjökaptener af begge klasserna Carlshamns navigations-skola visat sig i verksamhet och gagn dels vara nära jemförlig med, dels ega företräde framför de fleste öfriga af ifrågavarande undervisningsanstalter, enär under sistförflutna tio läs-år uti nämnda skola i medeltal årligen varit inskrifne 43 elever, hvaraf 20 aflagt föreskrifna examina för sjökaptener af första och andra klasserna, samt under samma tid, likaledes efter medelberäkning, antalet af inskrifne elever årligen utgjort i Malmö navigations-skola 50, i Gefle 46, samt i Calmar och Hernösand 36 uti hvardera skolan, och årliga antalet af utexaminerade sjökaptener uppgått, till 23 i Malmö, 22 i Gefle, 15 i Hernösand samt 8 i Calmar navigations-skola, alltså och med afseende jemväl derå, att enligt hvad t. f. Navigation-skole-inspektören uti sin till Kollegium aflåtna berättelse angående de af honom innevarande år förrättade examina vid åtskilliga navigations-skolor vitsordat, eleverne i Carlshamns navigations-skola ådagalagt mycket säkra och grundliga kunskaper, vittnande derom att skolan väl uppfyllt sin bestämmelse samt att dess lärare med nit och skicklighet skött sina åligganden, funne Kollegium, på grund af hvad sålunda i afseende å Carlshamns navigations-skola förekommit, sig ega skälig anledning i underdånighet hemställa, dels att Kongl. Maj:t täcktes hos Rikets Ständer föreslå, att för Carlshamns navigations-skola, hvars årliga anslag för närvarande enligt stat utgjorde 2,000 R:dr, deraf 187 R:dr 50 öre utginge såsom arfvode för undervisnings meddelande i ångmaskiners konstruktion och behandling, måtte, jemte det ökade arfvode, som för denna undervisnings besörjande kunde af Kongl. Maj:t, vid pröfning af Kollegii i detta ämne redan gjorda framställning, finnas erforderligt, anvisas ett till likhet med anslagen för Malmö, Calmar, Hernösands och Westerviks navigations-skolor eller till 2,950 R:dr förhöjdt årligt belopp, med vilkor att en med afseende å den föreslagna förändrade organisationen af skolan fullt ändamålsenlig lokal af staden tillhandahölles, dels ock att, derest ifrågavarande anslag beviljades, Kongl. Maj:t måtte, med upphäfvande af det för Carlshamns navigations-skola den 18 Juni 1842 utfärdade nådiga reglemente, förordna att jemväl för denna skola Kongl. reglementet för de på allmän bekostnad inrättade navigations-skolor af den 7 April 1841, med deruti sedermera gjorda ändringar, skulle vara gällande.

På grund af hvad Kommers-kollegium härvid anfört, tillstyrkte Statsrådet i underdånighet, att Kongl. Maj:t måtte å anslaget till "Undervisnings-anstalter för handel och sjöfart" ytterligare i nåder äska följande belopp, nemligen:

1:o) för *Wisby* navigations-skola, förhöjning i årsanslaget från 1,973: 75 till 2,950 R:dr eller . . . . 976: 25, med dervid fästadt vilkor att de vid skolan inflytande inskrifningspenningar samt lösen för afskrift af betyg borde till bildande af en premiekassa användas; samt

2:o) för *Carlshamns* navigations-skola, — oberäknadt det af Stats-rådet i nästföregående punkt för undervisnings meddelande i ångmaskin-lära vid samma skola föreslagna tillökta belopp af 262: 50, — förhöjning i årsanslaget med . . . . 950: — under vilkor att staden Carlshamn tillhandahåller en fullt ändamålsenlig lokal för skolan.

Summa R:mt R:dr 1,926: 25.

---

c) —

— — — — — — — — — — — — — — — — — —

Slutligen och som Kongl. Maj:t, vid den 28 sistlidne Maj skedd föredragning af Direktionens för Skeppsbyggeri-institutet i Carlskrona afgifna årsberättelse, behagat i nåder förklara sig vilja, i sammanhang med förslaget till den nu ifrågavarande statsregleringen, taga under nådigt öfvervägande frågan om beredande af fortfarande statsanslag för bemälda läroverk, hemställde Stats-rådet att, med afseende å meranämnda Instituts fördelaktiga inflytande å skeppsbyggeri-yrket inom riket, Kongl. Maj:t måtte föreslå Rikets Ständer, att det från Riksgäldskontoret för Institutet nu utgående årliga anslag af 5,000 R:dr måtte under nästa statsregleringsperiod än vidare få fortfara, med rättighet för Kongl. Maj:t att använda detta årliga belopp till lärares aflönande, elevers underhåll och andra för Institutet erforderliga utgifter.

I afseende å alla öfriga delar af sjette Hufvudtiteln, hvaruti någon förhöjning eller nedsättning nu icke blifvit af Stats-rådet ifrågaställd, tillstyrkte Stats-rådet att Riks-staten måtte blifva oförändrad.

Kongl. Maj:t täcktes till alla delar gilla hvad Stats-rådet här ofvan yttrat och tillstyrkt, i följd hvaraf utdrag af protokollet skulle till Finans-departementets Expedition afgå, på det de nu af Kongl. Maj:t beslutade framställningar till Rikets Ständer måtte varda i Kongl. Maj:ts Nådiga proposition om Statsverkets tillstånd och behof intagne.

Föredragande Departements-chefen anmälde derefter följande frågor om anslag utöfver de ordinarie statsbehofven, nemligen:

a) *Styrelsens för allmänna Väg- och Vattenbyggnader* underdåniga memorial af den 19 nästlidne September, hvaruti, jemte meddelande af en öfversigt rörande

fortgången af de arbetsföretag, för hvilka Rikets sednast församlade Ständer beviljat vissa bestämda statsbidrag, äfvensom en redogörelse öfver fördelningen af de vid sistlidne riksdag för allmänna arbetens understödjande till Kongl. Maj:ts disposition ställda medel, Styrelsen afgifvit dels en förteckning å de kanal-, sluss- och jernvägs-anläggningar, hamn- och bro-byggnader, vägarbeten och vattenaftappningsföretag, för hvilka arbetsplaner blifvit tid efter annan upprättade och, jemte ansökningar om statsbidrag till utförandet, till Styrelsen ingifne, dels ock underdånigt förslag å de summor, som af allmänna medel skulle erfordras för samma arbetens understödjande, hvarvid Styrelsen, med bibehållande af den hittills i dess General-förslag begagnade indelning i klasser, upptagit arbetsföretagen i tre klasser, nemligen i *första klassen* de arbeten, som, i följd af deras allmännare vigt, syntes företrädesvis förtjenta af statsbidrag; i *andra klassen* sådana företag, hvilka väl vore nyttiga, men likväl jemförelsevis något mindre än de förstnämnde berättigade till understöd; och i *tredje klassen* de anläggningar, hvilka endast i det fall borde med statsbidrag understödjas, att öfverskott å statens tillgångar uppkomme, sedan lämpliga bidrag blifvit anvisade till de i första och andra klasserna upptagna företag; och hade Styrelsen, med hemställan, att de vilkor och bestämmelser i afseende på erhållande och åtnjutande af statsbidrag till allmänna arbeten, som nu funnes stadgade, måtte fortfarande blifva till efterrättelse gällande, främst anmält följande arbetsföretag, hvilka Styrelsen ansett vara af beskaffenhet, att *understöd med visst bestämdt belopp borde särskildt för hvarje företag afsättas*, nemligen:

i första klassen:

Utvidgning af hamnen vid staden Helsingborg	R:dr	230,000: —
Öppnande af segelled mellan Hattefura hamn vid Wenern och Håfverud vid sjön Rågvarpen		175,000: —
Anläggning af kanal från Asasjön till Almundsryd vid sjön Åsnen, samt jernbana från nämnde ställe till Carlshamn		1,350,000: —
Brobyggnad öfver Hjelmare-sund		150,000: —
Hamnbyggnad vid staden Åmål		16,000: —
Hamnbyggnad vid Grenna		75,000: —
Upptagande af segelled mellan Orsa-sjön och Siljan		73,500: —
Fullbordande af kanal- och sluss-anläggningarne vid Dejeforss och Forshaga vid Clar-elfven		150,000: —
Anläggning af kanal genom Nenninge sund mellan Furusund och Norrtelje-viken		107,215: —
Brobyggnad öfver Stadsbergsviken i sjön Gesunden		4,000: —
Anläggning af kanal mellan Nora-sjön och Fåsjön		100,000: —
Brobyggnad öfver Umeå elf		82,500: —
Fullbordande af Göteborgs hamn- och elf-arbeten		300,000: —
Anläggning af jernväg mellan sjön Södra Dellen och Ljusne-elf		835,000: —
Bortsprängning af Röda berget i Göta elf		40,000: —
Fullbordande af Carlstads hamn- och kanal-byggnad		50,000: —
Anläggning af väg från Björna kyrka i Wester-Norrlands län till Fredrika kyrka i Westerbottens län		100,000: —
Anläggning af väg emellan Öhrträsks socken och Åsele kyrka .		100,000: —
Aftappning af sjön Tåkern i Östergötlands län		100,000: —
Transport	R:dr	4,038,215: —

Transport R:dr 4,038,215: —

Anläggning af väg emellan Roknäs by och Arvidsjaurs kyrkoby i Piteå lappmark . . . . . 82,500: —

Anläggning af väg mellan Storbacken och sjön Waikijaur i Jockmocks socken . . . . . 40,000: —

Summa Rmt R:dr 4,160,715: —

i Andra klassen:

Kanal- och sluss-anläggning till förenande af sjöarne Amungen och Mållången på gränsen mellan Stora Kopparbergs och Gefleborgs län . . . . . 60,000: —

Öppnande af kanal genom Kalfvesund mellan öarne Tjörn och Tjörnekalf i Bohusläns skärgård . . . . . 25,000: —

Hamnbyggnad vid Wikens fiskeläge i Skåne . . . . . 21,000: —

Hamnanläggning vid Röhälla på Öland . . . . . 29,300: —

Summa Rmt R:dr 135,300: —

Vidare hade Styrelsen i General-förslaget uppfört följande understöds-summor:

till Vägarbeten:

i första klassen	R:dr	887,265: —	
i andra klassen		534,055: —	
i tredje klassen		26,425: —	1,447,745: —

och *till Vattenaftappningsarbeten:*

i första klassen	R:dr	395,670: —	
i andra klassen		272,105: —	
i tredje klassen		82,345: —	750,120: —

och som under innevarande år flere undersökningar egt rum i afseende på tillämnade vägarbeten och vattenaftappningar, samt med visshet kunde emotses att, så snart arbetsplaner för dessa arbetsföretag hunnit uppgöras, ansökningar om understöd för ytterligare ett större antal vägförbättringar och utdikningar skulle till Styrelsen inkomma, hade Styrelsen i underdånighet hemställt, det Kongl. Maj:t måtte täckas föreslå Rikets Ständer att till Kongl. Maj:ts disposition anvisa:

För *anläggning och förbättring af vägar*, en fond af 1,500,000 R:dr, att utgå med 500,000 R:dr under hvartdera af åren 1861, 1862 och 1863; samt för *understödjande af utdikningar och sjösänkningar* en fond af 900,000 R:dr, till utgående med 300,000 R:dr under hvartdera af nämnda tre år, med iakttagande, såsom hittills, att $\frac{4}{5}$ af fonden må anvisas såsom lån och $\frac{1}{5}$ såsom anslag utan återbetalningsskyldighet; hvarjemte och då åtskilliga arbetsplaner till *smärre hamnbyggnader och mindre ärensningar* vore hos Styrelsen hvilande, Styrelsen i underdånighet hemställt, det Kongl. Maj:t måtte för ifrågavarande ändamål af Rikets Ständer äska en särskild fond till enahanda belopp, som vid sistlidne riksdag anvisades, eller 60,000 Riksdaler Riksmynt.

Enär utgifterna till *undersökningar, inspektionskostnader och expenser vid allmänna arbeten* ökades i mån af berörde arbetens årligen vexande antal, samt många ansökningar redan ingått om bidrag till undersökningar för planers uppgörande öfver tillämnade anläggningar till kommunikationernas förbättrande, särdeles inom

de nordligast belägna provinserna, hade Styrelsen anhållit, det Kongl. Maj:t måtte föreslå Rikets Ständer att i förevarande hänseende anvisa minst 25,000 R:dr årligen under åren 1861—1863; — anmärkande Styrelsen härvid, att det sålunda föreslagna beloppet kunde antagas blifva för ändamålet någorlunda tillräckligt endast under förutsättning att, såsom hittills menigheter eller associationer i större eller mindre mån deltaga i undersökningskostnaderna för kommunikations-förbättringars tillvägabringande, samt att den nu antagna grundsats att undersökningar rörande vattenaftappningar, deraf jordegare få direkt vinning, böra af dem sjelfve helt och hållet bekostas, fortfarande komme att lända till efterrättelse.

Hvad derefter angick anslag till *aflöning för Styrelsen öfver allmänna Väg- och Vatten-byggnader med dess tjenstebiträden så väl i hufvudstaden som i landsorterna,* för hvilken personal Rikets sednast församlade Ständer, med bifall till ett af Kongl. Maj:t framlagdt förslag till aflöningsstat, beviljat ett från 19,350 R:dr till 26,950 R:dr Riksmynt förhöjdt anslag, hade Styrelsen i underdånighet anfört, att ehuru göromålen årligen ökades dels i följd deraf att antalet af de arbeten, hvilka fordrade tillsyn och kontroll, vore i ständig tillvext, dels ock derigenom att undersökningar alltjemnt fortginge i och för uppgörande af planer rörande tillämnade arbetsföretag, Styrelsen likväl funne sig icke böra uti det sednast beviljade aflönings-anslagets belopp ifrågasätta annan förändring än att, då Norra Väg- och Vattenbyggnads-distriktet, hvilket omfattade samtliga de nordliga länen, hvarest företagsamheten syntes hafva vaknat i afseende på lättade kommunikationers beredande, vore alltför vidsträckt för att kunna af Distrikt-chefen behörigen handhafvas med biträde, såsom i de öfriga distrikten, af endast en Adjutant, ett arfvode af 600 R:dr årligen måtte anvisas för ytterligare ett Distrikt-chefs-biträde, att användas till tjenstgöring hufvudsakligen inom Norr- och Westerbottens län samt Ångermanland; hemställande Styrelsen i öfverensstämmelse härmed det Kongl. Maj:t täcktes föreslå Rikets Ständer att för omförmälda personal bevilja ett årligt aflönings-anslag af 27,550 Riksdaler, eller tillsammans för åren 1861, 1862 och 1863 en summa af 82,650 Riksdaler Riksmynt.

Slutligen hade Styrelsen hemställt det Kongl. Maj:t täcktes hos Rikets Ständer äska att anslag till *arfvoden för lärare vid Mariebergs artilleri-läroverk i de kunskapsämnen, som tillhöra Civil-ingeniörer,* samt till *stipendier åt elever, som genomgå den för Civil-ingeniörer bestämda kurs,* måtte varda anvisade till enahanda belopp, som vid sistförlidne Riksdag beviljades, eller med 3,000 Riksdaler Riksmynt årligen under åren 1861—1863 för hvartdera af dessa föremål.

b) —

c) —

d) *Direktionen för Göteborgs hamn- och elf-arbeten* underdåniga skrifvelse af den 20 nästlidne Augusti, hvaruti med åberopande hurusom en i Göta elf vid Hanklon belägen undervattensklippa, benämnd Röda berget, orsakade betydliga hinder och olägenheter för allmänna trafiken å nämnde elf, särdeles som klippan hade sitt läge i den del af elfven, der strömmen vore stridast och stränderna bildade starka krökningar, Direktionen i underdånighet anhållit, att då, enligt upprättadt förslag öfver klippans bortsprängande jemte verkställande af en i sammanhang dermed nödig befunnen fyllning vid det i närheten af Röda berget befintliga grundet Gräflingarne, till afledande af den starka strömsättningen åt nämnda grund, kostnaden härför skulle uppgå till en summa af 45,000 R:dr R:mt, men de medel, Direktionen hade att för farledens vidmakthållande disponera och hvilka

hufvudsakligen utgjordes af inflytande seglations-afgifter, icke lemnade något öfverskott att använda till ifrågavarande företag, helst inkomsten af berörde afgifter otvifvelaktigt komme att minskas till följd af den lastångfartyg i nåder medgifna befrielse från dylika afgifters erläggande, Kongl. Maj:t måtte täckas till Rikets Ständer aflåta nådig proposition om beviljande för ifrågavarande ändamål af ett mot den beräknade kostnaden svarande anslag af 45,000 R:dr Riksmynt; i anledning af hvilken framställning Styrelsen för allmänna Väg- och Vattenbyggnader uti infordradt underdånigt utlåtande af den 23 nästlidne September yttrat, det Styrelsen ansåge detta företag, genom hvars verkställande den stora trafiken å elfven skulle vinna betydlig lättnad och säkerhet, vara af särdeles vigt, hvadan Styrelsen funnit sig böra i sitt General-förslag uppföra Röda bergets bortsprängande till ett särskildt anslag af 40,000 R:dr Riksmynt, under antagande att, i händelse till arbetets utförande verkligen skulle komma att erfordras hela den beräknade summan, 45,000 R:dr, det icke torde blifva omöjligt för Direktionen att anskaffa hvad som utöfver statsbidraget kunde åtgå.

e) *Carlstads nya Hamnbyggnads-direktions* utaf Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Wermlands län med skrifvelse den 23 nästlidne Augusti insända och förordade, samt den 16 i sistlidne månad inför Kongl. Maj:t anmälda, men då till ompröfvande i sammanhang med Styrelsens för allmänna Väg- och Vatten-byggnader förevarande General-förslag uppskjutna ansökning att, som kostnaden för den vid staden under arbete varande nya hamn- och kanal-byggnad, i det gillade förslaget beräknad till en summa af 220,026 R:dr R:mt, komme att, med tillägg dels af hvad staden fått vidkännas för inlösen af den gamla hamnen med dertill hörande pråm-kanal och ytterligare måste utgifva för nämnde hamns och kanals uppmuddring till föreskrifvet djup, dels ock af hvad som erfordrades för arbetets verkställande i enlighet med en uti den fastställda planen ifrågasatt förändring, åsyftande hamnbassinens förläggande närmare intill staden, uppgå till en summa af 379,136 R:dr 65 öre, men staden saknade tillgångar för denna betydliga utgifts bestridande, samt arbetenas inställande eller uppskjutande skulle medföra oberäknelig skada, icke allenast för staden, utan jemväl för hela ortens trafik, Kongl. Maj:t måtte täckas föreslå Rikets Ständer att, för ifrågavarande nya hamn- och kanal-byggnads fullbordande, bevilja staden ett anslag af 70,000 Riksdaler Riksmynt utan återbetalnings-skyldighet; öfver hvilken ansökning Styrelsen för allmänna Väg- och Vattenbyggnader under den 2 nästlidne September afgifvit infordradt underdånigt utlåtande, hvarvid Styrelsen, med afseende å hvad Direktionen anfört och då det vid förlidne riksdag till omförmälda företag anvisade stats-bidrag af 100,000 R:dr R:mt beviljats endast såsom lån, i underdånighet hemställt, huruvida icke Kongl. Maj:t skulle i nåder finna skäligt att till Rikets Ständer aflåta proposition om anvisande för berörda ändamål af ett ytterligare statsbidrag af 50,000 Riksdaler Riksmynt, att utgå såsom anslag utan återbetalnings-skyldighet.

f) —
— —

g) —
— —

h) —
— —

i) —
— —

k) —
— —

Beträffande först de af Styrelsen för allmänna Väg- och Vatten-byggnader i dess General-förslag ifrågasatta särskilda anslag för kanal- och sluss-anläggningar, hamnbyggnader m. m., så och under åberopande af Kongl. Maj:ts den 20 Maj innevarande år fattade beslut, att, för

utvidgning och tillbyggnad af hamnen vid Helsingborg, hos Rikets Ständer äska beviljandet af ett låneunderstöd å . . . . R:mt R:dr 230,000: —

fann Stats-rådet sig böra i underdånighet tillstyrka det Kongl. Maj:t måtte täckas förslå Rikets Ständer att för följande arbetsföretag anvisa särskilda bidrag till nedan upptagna belopp:

1:o För *hamnbyggnad vid staden Åmål* . . . . anslag 8,000: —
lån 8,000: — 16,000: —

2:o För *hamnbyggnad vid staden Grenna* . . . anslag 37,500: —
lån 37,500: — 75,000: —

3:o För *brobyggnad öfver Umeå elf* . . . . anslag 27,500: —
lån 55,000: — 82,500: —

4:o För *bortsprängandet af Röda berget i Göta elf* . . . . anslag 40,000: —

5:o För *anläggning af väg emellan Storbacken i Öfver-Luleå socken och sjön Vaikijaur* . . . . anslag 40,000: —

Vidkommande derefter öfriga nu särskildt anmälda företag, hemställde Stats-rådet i underdånighet:

a) —

b) —

c) att den af *Carlstads Hamnbyggnads-direktion* gjorda framställning om anslag för fullbordande af den påbörjade nya hamn- och kanal-anläggningen derstädes måtte, medelst särskild nådig skrifvelse, varda till Rikets Ständer öfverlemnad, i ändamål att Rikets Ständer, som å nästlidne riksdag beviljat ett låneunderstöd för ifrågavarande arbetsföretag, må komma i tillfälle att pröfva, huruvida ytterligare statsbidrag dertill må i anseende till de af Direktionen uppgifna omständigheter anvisas.

d) —

e) —

f) —

g) —

h) —

Vidare ansåg Stats-rådet sig böra i underdånighet hemställa, det Kongl. Maj:t måtte föreslå Rikets Ständer, att anvisa:

till fond *för anläggning af nya samt förbättring eller omläggning af backiga eller eljest mindre goda vägar* 100,000 Riksdaler årligen, eller för de tre åren 1861—1863 . . . . Rmt R:dr 300,000: —

dito *för understödjande af mindre hamnbyggnader och årensningar,* 20,000 R:dr årligen, eller för nyssnämnda tre år . . . . . R:dr 60,000: —

dito *för befrämjande af utdikningar och aftappningar af sanka trakter och sjöar till beredande af odlingsföretag,* för de tre åren 1861—1863 tillsammans . . . . . 100,000: —

hvaraf $\frac{4}{5}$ såsom lån; samt

såsom fond *till undersökningar, inspektions-kostnader och expenser för allmänna arbeten,* 25,000 R:dr årligen eller för åren 1861—1863 . 75,000: —

Beträffande såväl vilkoren för erhållande och åtnjutande af statsbidrag till allmänna arbeten af ofvanomförmälda särskilda slag som kontrollen å arbetenas utförande enligt fastställda planer, tillstyrkte Stats-rådet, att Kongl. Maj:t måtte föreslå Rikets Ständer bibehållandet af de i berörda afseenden nu stadgade föreskrifter.

I öfrigt föreslog Stats-rådet i underdånighet, det Kongl. Maj:t måtte af Rikets Ständer äska:

till *aflöning för Styrelsen för allmänna Väg- och Vattenbyggnader samt dess tjenstebiträden,* så väl i hufvudstaden som i landsorterna, 27,550 R:dr årligen, eller för de tre åren 1861—1863 . . . . . 82,650: —

till *arfvode för lärare vid Mariebergs Artilleri-läroverk* i de kunskapsämnen, som tillhöra Civil-ingeniörer, 3,000 R:dr årligen, eller för nämnda tre år . . . . . 9,000: —

samt till *stipendier för elever, som vid nämnda läroverk genomgå den för Civil-ingeniörer bestämda kurs,* likaledes 3,000 R:dr årligen, eller för samma tre år . . . . . 9,000: —

Hvad Stats-rådet här ofvan i underdånighet yttrat och tillstyrkt, blef till alla delar af Kongl. Maj:t gilladt, och befallde Kongl. Maj:t att utdrag af protokollet härom, i de delar sådant erfordrades, skulle Finans-departementets Expedition meddelas, till behörigt iakttagande vid upprättandet af Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Rikets Ständer om Statsverkets tillstånd och behof, uti hvilken proposition borde gifvas Rikets Ständer tillkänna, att Styrelsen för allmänna Väg- och Vattenbyggnader ofvannämnde berättelse och förslag rörande verkställda och ytterligare ifrågasatta allmänna arbeten komme att meddelas Rikets Ständers Stats-utskott, äfvensom att de dertill hörande kartor och kostnadsförslag, jemte öfriga handlingar rörande dylika arbeten, för hvilka Kongl. Maj:t nu ville föreslå statsbidrag, blefve för vidare upplysning att hos bemälde Styrelse tillgå.

Ex protocollo:

Alfred Grandinson.

Stockholm, tryckt hos Isaac Marcus, 1859.

Ank. till Exp.-Utsk. den 1 Nov. 1859, kl. 1 e. m.

Utdrag af Protokollet öfver Finans-ärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms Slott den 14 Oktober 1859.

Närvarande:

Hans Excellens, Herr Justitie-Statsministern, Friherre *De Geer*,
Hans Excellens, Herr Statsministern för Utrikes Ärendena, Friherre *Manderström*,
Statsråden: *Wallensteen*,
Gripenstedt,
Almqvist,
Ehnemark,
Herr Grefve *Hamilton*,
Lagerstråle,
Björnstjerna och
Malmsten.

Chefen för Finans-departementet, Statsrådet Gripenstedt, anhöll i underdånighet att få underställa Kongl. Maj:ts nådiga ompröfvande de delar af Statsregleringen vid nu instundande riksdag, hvilka tillhöra nämnda Departements föredragning; hvarvid i första rummet förekom *beräkningen af Stats-verkets tillgångar för de behof, som vid ifrågavarande statsreglering borde fyllas.*

Stats-kontorets beräkning af Stats-verkets inkomster.

I sådant afseende anmälde Departements-chefen underdånigst, hurusom i den af Stats-kontoret under den 19 sistlidne Juli afgifna Berättelse om Statsverkets förvaltning, tillstånd och behof, hvilken berättelse, i hvad densamma rörde beräknandet af anslagen å Riks-statens 2:dra, 3:dje, 4:de, 5:te, 6:te och 8:de Hufvudtitlar, blifvit vederbörande Stats-departements-chefer särskildt delgifven, Statsverkets tillgångar voro, dels med ledning af räkenskaper och handlingar för åren 1855, 1856 och 1857, dels ock på grund af särskilda förhållanden, uppgifne på sätt, som följer:

Ordinarie eller ständiga inkomster.

1:o. *Ordinarie räntan*, hvaraf den *indelta*, som utgår till vissa embets- och tjenstemän, stater och inrättningar, och hvilken vid 1854 års statsreglering beräknades till 2,514,735 Riksdaler samt af Rikets sednast församlade Ständer upptogs till 2,685,000 Riksdaler, ansetts böra, sedan derifrån med 16,000 Riksdaler afräknats värdet af de Förste Landtmätares f. d. indelningar, hvilka numera äro Kronan behållna, utföras med endast . . . . . R:dr R:mt 2,669,000:

hvaremot den till Statsverket inflytande eller *Kronan behållna* delen af nämnda ränta, hvilken beräknats år 1854 till 1,452,000 R:dr och 1858 till 1,912,000 R:dr, blifvit, med tillägg af restantierna å densamma, jemte nyssnämnda indelningar, beräknad till . . 1,990,000:

2:o. *Tionde-spanmålen*, hvaraf den *indelta*, som beräknats år 1854 till 657,808 kubikfot 2 kannor, värde 1,044,140 R:dr R:mt, och år 1858 till 631,025 kubikfot, värde 1,262,050 R:dr R:mt, nu, med qvantitetens bibehållande, oförändradt utförts med 1,262,050:

och den *Kronan behållna* delen af tionden, som upptogs år 1854 till 114,660 kubikfot, värde 182,000, och 1858 till 125,000 kubikfot, värde 250,000, ansetts kunna beräknas till 140,000 kubikfot à 2 R:dr eller till 280,000:

3:o. *Tionde-spanmåls-lösen efter bestämda pris*, beräknad, såsom vid de båda sednaste statsregleringarne, till 6,600:

4:o. *Arrendemedel af Kungsgårdar och andra Kronolägenheter*, hvilka, beräknade:

år 1854:

i penningar till	46,000:	
i spanmål, 122,220 kubikfot	194,000:	
	240,000:	

år 1858:

i penningar till	64,000:	
i spanmål, 122,000 kubikfot	244,000:	
	308,000:	

nu ansetts kunna, med tillägg af restantier, upptagas:

i penningar till	80,000:	
i spanmål, 123,000 kubikfot à 2 R:dr	246,000:	326,000:

5:o. *Silfver-tionde, Myntarelön och Slagskatt*, upptagen vid 1854 års statsreglering till 15,750 R:dr och vid 1858 års till 15,000 R:dr, samt nu till 16,000:

Transport 6,549,650-

Transport 6,549,650:

6:o. *Koppar-räntan*, som beräknades vid 1854 års statsreglering till 1,968 centner med ett värde af 123,000 R:dr och uti den år 1858 uppgjorda Riks-stat till 1,000 centner à 70 R:dr eller till 70,000 R:dr, men hvilken, i anseende dertill, att densamma, under de båda första åren från det afraden för Stora Kopparberget i Fahlu bergslag, genom Kongl. Brefvet den 19 December 1855, nedsattes från hvart tionde till hvart tretionde skeppund af årliga tillverkningen, utgjort i medeltal 1,603 centner med ett värde af 119,811 R:dr, nu ansetts kunna för kommande statsreglerings-period upptagas till 1,500 centner à 70 R:dr eller 105,000:

7:o. *Tionde- och Hammarskatts-jernet*, hvaraf det förra eller *tionde-tackjernet*, beräknadt vid 1854 års statsreglering till 38,438 centner med ett värde af 71,400 R:dr och vid 1858 års till 37,500 centner, med ett värde, efter 2 R:dr, af 75,000 R:dr, ansetts icke böra, i anseende till intradens nedgående, beräknas högre än till 34,000 centner à 2 R:dr och således utföras med 68,000:

samt det sednare eller *Hammarskatts-jernet*, som, upptaget år 1854 till 20,160 centner med ett värde af 141,750 R:dr, samt år 1858 till 10,000 centner med ett värde, efter 7 R:dr 50 öre, af 75,000 R:dr och hvaraf medium för åren 1855—1857 uppgått till 23,713 centner, nu, då hammarskatten från och med år 1858 utgår med hälften af dess dittills varande belopp, blifvit beräknadt till endast 12,000 centner och efter 7 R:dr 50 öre utfördt med 90,000:

8:o. *Svafvelbruks-tionde*, som antogs vid 1854 års riksdag komma att uppgå till 1,425 R:dr och vid den sistförflutna till 1,300 R:dr årligen, samt nu beräknats till 1,700:

9:o. *Mantalspenningar*, upptagna år 1854 till 514,500 R:dr och år 1858 till 520,000 R:dr och hvaraf, i anseende till folkmängdens årliga tillvext, inkomsten synts kunna beräknas till 550,000:

10:o. *Bötesmedel*, kalkylerade år 1854 till 52,500 R:dr och år 1858, med tillägg af restantier, till 85,000 R:dr, samt nu, med inberäknande af restantier, 25,000 R:dr, upptagna till 90,000:

11:o. *Kavalleri-regementenas Häst-vakans-spanmål*, beräknad, såsom förut, till 140,175 kubikfot à 2 R:dr för kubikfoten . . . 280,350:

12:o. *Ständiga rotevakans-afgifter vid de Skånska Infanteri-regementena*, utförda till samma qvantitet och belopp, som vid sednaste statsreglering, eller 14,500 kubikfot à 2 R:dr 29,000:

Transport 7,763,700:

Transport 7,763,700:

13:o. *Tillfälliga rotevakans-afgifter*, vid de tvänne sednaste Riksdagarne beräknade till 6,000 R:dr och nu antagna till 7,000:

14:o. *Vakans-afgifter af nyroterad jord*, hvilka, beräknade år 1854 till 45,000 R:dr och 1858 till 43,000 R:dr, nu, då inkomsten synts vara i stigande, utförts med 55,000:

15:o. *Rotevakans-afgift af utsockne frälsehemman i Halland*, beräknad år 1854 till 12,375 R:dr och år 1858 till 12,000 R:dr, samt nu, i anseende till dess årliga stigande, upptagen till 16,000:

16:o. *Tross-passevolans-afgiften*, som år 1854 upptogs till 26,520 R:dr och nu blifvit bibehållen vid samma beräkning som vid sednaste Riksdag eller 26,500:

17:o. *Båtsmans-vakans-afgiften*, beräknad år 1854 till 54,000 R:dr samt år 1858 till 60,000 R:dr och hvilken, oaktadt medium deraf för åren 1855—1857 uppgått till 71,573 R:dr, nu, i anseende till inkomstens till en del ovissa beskaffenhet, ansetts icke böra upptagas högre än till 65,000:

18:o. *Krut- och Salpeter-försäljningsmedel*, hvilka beräknades år 1854 till 180,000 R:dr samt år 1858 till 210,000 R:dr, men hvaraf, sedan, i följd af Kongl. Maj:ts nådiga Bref den 13 Januari 1857 och Krigs-kollegii kungörelse den 23 Mars 1858, bemälda Kollegii bestyr med kruts tillhandahållande åt bergslager och enskilde upphört, någon inkomst ansetts icke vara att vidare påräkna.

19:o. *Kontrollstämpelmedel*, hvilka upptogos vid 1854 års statsreglering till 18,000 R:dr och vid 1858 års statsreglering till 20,000 R:dr samt nu blifvit beräknade till 25,000:

20:o. *Båk- och Lotsmedel*, beräknade år 1854 till 142,500 R:dr och år 1858 till 180,000 R:dr och hvilka nu ansetts kunna uppskattas till 240,000:

21:o. *Konvoj-kommissariatets bidrag till aflöning åt Svenska Beskickningen i Turkiet*, hvilket bidrag, vid 1854 års statsreglering beräknadt till 22,200 R:dr, vid sistlidne Riksdag upptogs till allenast 22,000 R:dr och nu utförts med sistnämnda belopp 22,000:

22:o. *Observationsmedel*, beräknade år 1854 till 15,000 R:dr och år 1858 till 8,000 R:dr samt nu, i anseende till inkomstens ovissa beskaffenhet, upptagna till endast 5,000:

23:o. *Extra medel och uppbörder*, hvilka, upptagna år 1854 till 28,770 R:dr och år 1858 till 30,000 R:dr, och i medium för åren 1855—1857 uppgående till 86,020 R:dr, numera, då bland extramedel

Transport 8,225,200:

Transport 8,225,200:

och uppbörder äfven ingår lösen för expeditioner från Rikets Kollegier, ansetts kunna beräknas till 90,000:

24:o. *Intressemedel*, beräknade vid 1854 års Riksmöte till 5,040 R:dr och vid det sistförflutna till 5,000 R:dr samt nu jemväl utförda till 5,000:

Säger R:dr R:mt 8,320,200.

Extra ordinarie Inkomster, hvilka, jemlikt 60 § Regeringsformen, utgå såsom bevillning.

A) *Sjötullsmedel*, hvilka, vid 1854 års statsreglering beräknade till en nettoinkomst af 6,600,000 R:dr eller, med tillägg af 1,200,000 R:dr för Tullverkets stat och omkostnader, till ett brutto-belopp af 7,800,000 R:dr, och vid 1858 års enahanda reglering upptagne till en nettoinkomst af 7,900,000 R:dr eller, jemte 1,600,000 R:dr för omkostnader, till 9,500,000 R:dr, nu utförts till sistnämnda belopp 9,500,000:

B) *Salu-accis af Städerna*, upptagen vid 1854 års Riksmöte till 750 R:dr, år 1858 till 400 R:dr samt nu beräknad till sistnämnda belopp 400:

C) *Postmedlen*, hvilka, såsom anslagna till Postverkets stat och omkostnader, blifvit vid de tvänne sednaste statsregleringarne beräknade till endast 727,500 R:dr om året, men nu, då desamma för åren 1855—1857 i medeltal uppgått till 1,475,578 R:dr och det synts Statskontoret lämpligt, att hädanefter både bland inkomster och utgifter upptoges en summa, som mer än den nuvarande öfverensstämde med verkliga förhållandet, af Statskontoret ansetts böra beräknas till . . . 1,200,000:

D) *Chartæ Sigillatæ-medel*, beräknade vid 1854 års statsreglering till 1,065,000 R:dr och år 1858 till 1,300,000 R:dr samt nu, då denna inkomst visat sig vara i stigande, upptagna till 1,500,000:

E) *Bränvins-afgiften*, hvilken, beräknad år 1854 till 4,500,000 R:dr, nu blifvit upptagen till samma belopp, som vid sednaste Riksdag eller 6,750,000:

Säger R:dr R:mt 18,950,400.

Summa R:dr R:mt 27,270,600.

Enligt den af Statskontoret sålunda uppgjorda beräkning skulle alltså Statsverkets årliga tillgångar blifva:

Ordinarie inkomster	R:dr R:mt	8,320,200:
Extra ordinarie dito	» »	18,950,400:
Summa	R:dr R:mt	27,270,600.

Konvoj-kommissariatets bidrag till aflöning åt Svenska Beskickningen i Turkiet.

Härefter anmälde Departements-chefen i underdånighet Konvoj-kommissariatets den 11 sistlidne Juli aflåtna underdåniga skrifvelse, deruti Kommissariatet anfört: att genom Kongl. Brefvet den 24 Maj 1805 vore bestämdt, att ett bidrag till aflönin-

gen för Kongl. Beskickningen i Constantinopel skulle från Konvoj-kassan eller, såsom den numera benämnes, Handels- och Sjöfartsfonden årligen utgå till hälften af hvad Staten för nämnde Beskickning upptager; samt att detta bidrag, som från och med år 1846 varit fastställdt till 5,520 Riksdaler Hamburger Banko, motsvarande, à 4 R:dr Riksmynt per R:dr Hamb. Banko, 22,080 R:dr R:mt, och i Riks-staten funnes upptaget bland Statsverkets ordinarie inkomster till belopp af 22,000 R:dr R:mt, allt hitintills inbetalts till Statskontoret, enligt dess årligen meddelade specifika uträkningar, hvaraf den för år 1858 utvisade, att dessa 5,520 R:dr Hamburger Banko, efter gällande vexelkurs, uppgått i Svenskt mynt till 22,260 R:dr 9 öre Riksmynt. Då emellertid orsaken, hvarföre denna utgift blifvit från de under Konvoj-kommissariatets förvaltning ställda medel anvisad, efter Kommissariatets förmenande varit den, att Kongl. Maj:ts Minister vid Turkiska hofvet haft öfverinseende öfver konsulaterna på Barbareskkusterne, hvilka konsulater åter omedelbart lydde under Konvoj-kommissariatet; men denna Konvoj-kommissariatets befattning, likasom den med direkta utbetalningen af öfrige konsulers aflöning, numera, enligt Kongl. Maj:ts nådiga Bref den 20 April 1858, upphört och Konvoj-kommissariatets åtgärd i detta afseende blifvit inskränkt endast till att till Kongl. Utrikes-departementet qvartalsvis inbetala en viss bestämd summa, motsvarande ¼:delar af det årliga belopp, som för underhållet af det gemensamma Svensk-Norska konsuls-väsendet vore anslaget, hade Konvoj-kommissariatet ansett ifrågavarande utgift för Beskickningen i Constantinopel böra deruti vara inbegripen och ej undantagsvis qvarstå såsom en särskild utgiftspost utöfver samma fyra sjundedelar. Konvoj-kommissariatet hade derföre i underdånighet hemställt, att i den nådiga Propositionen om Statsverkets tillstånd och behof, som till Rikets nästsammanträdande Ständer komme att afgifvas, meranämnda bidrag icke måtte bland Statsverkets inkomster varda upptaget.

Departements-chefens yttrande om Statsinkomsterna.

Efter anmälan af hvad sålunda blifvit dels utaf Statskontoret, angående beräknandet af tillgångarne för den blifvande statsregleringen, dels ock af Konvoj-kommissariatet, i afseende å det årliga bidraget från Handels- och Sjöfartsfonden till aflöningen åt Svenska Beskickningen i Turkiet, i underdånighet anfördt och hemställdt, utbad sig Departements-chefen att få i underdånighet framställa följande:

a) *Arrendemedel af kungsgårdar och andra kronolägenheter* hade väl, enligt Statskontorets uppgift, i *penningar* utgjort:

1855	99,726:
1856	75,967:
1857	64,268:
eller i medeltal	79,987:

men då denna inkomst under det sista året nedgått till föga mer än det belopp,

som vid sista Riksdagen påräknades, eller 64,000 R:dr, ansåg Departements-chefen en högre summa ej heller nu böra beräknas; och skulle denna inkomst-titel således, dithörande restantier inbegripna, utföras med

penningar . . . . . R:dr 64,000:

i stället för 80,000 R:dr, som Statskontoret beräknat,

spanmål, enligt Statskontorets förslag, 123,000 kubikfot à 2 R:dr 246,000: 310,000

b) Beträffande *Mantalspenningarne,* hvilka af Rikets sednast församlade Ständer, — med hänsigt å ena sidan till befolkningens tillvext, men å den andra till de af Kongl. Maj:t den 3 April 1857 kungjorda förändringar i den för denna afgifts utgörande bestämda lefnadsålder, äfvensom förlusten genom den nya mynträkningens tillämpning vid mantalspenningarnes debitering och uppbörd, — blifvit beräknade att, med inbegrepp af dithörande restantier, utgöra 520,000 Rdr; så och ehuru denna inkomst-titel åren 1855—1857 uppgått till ett medelbelopp af 550,953 Rdr 33 öre, ansåg Departements-Chefen likväl, att, då härifrån afräknades den minskning, som genom ofvanberörda förändringar i denna afgifts beräkning och utgörande måste uppkomma och hvilken minskning af Rikets Ständer vid sista Riksdag antogs till 30,000 Rdr, den för närvarande beräknade summan, 520,000 R:dr, lämpligen böra, utan den af Statskontoret föreslagna förhöjning af 30,000 R:dr, bibehållas.

c) Med afseende å de af Konvoj-kommissariatet i dess ofvan omförmälda underdåniga skrifvelse anförda förhållanden rörande *bidraget* från Handels- och Sjöfartsfonden *till aflöning för Svenska Beskickningen i Turkiet,* hemställde Departements-Chefen, att Kongl. Maj:t ville i nåder föreslå Rikets Ständer, att detta bidrag måtte med innevarande statsreglerings-period upphöra.

d) Beträffande *Tullmedlen,* hvilka i brutto utgjort:

år 1855	11,956,948:
» 1856	13,782,522:
och år 1857	11,182,879:

så erinrade Departements-Chefen, hurusom, vid beräkningen af denna inkomst-titel för innevarande statsreglerings-period, Rikets Ständer ansett sig icke böra taga hänsyn till förhållandet under åren 1855 och 1856, då, i följd af särskilda omständigheter, tullinkomsten var ovanligt hög; utan hade Rikets Ständer, med afseende på den inträffade handelskrisens verkningar i den närmaste framtiden samt med tillämpning af sednast stadgade tullbestämmelser, funnit denna statsinkomst böra upptagas till . . . . . 9,500,000: —

Under år 1858 hade tulluppbörden, efter afdrag af ersättning så väl för den äldre afgiften till Handels- och Sjöfartsfonden, som för städernas tolag, i brutto utgjort . . . . . 8,551,829: 61.

eller . . . . . 948,170: 39.

mindre, än som var påräknadt. Men då i betraktande toges, att året 1858, det närmaste efter krisens utbrott, varit, i afseende på handel och rörelse, särdeles missgynnande, och att redan under de åtta första månaderna af innevarande år tulluppbörden stigit till ett belopp af 2,818,785 R:dr utöfver hvad den var för motsvarande tid år 1858; hvarigenom, äfven utan antagande af någon vidare tillökning uti detta års inkomst i förhållande till fjolårets, det visade sig, att 1859 års tulluppbörd komme att lemna ett öfverskott af omkring Två millioner R:dr utöfver hvad i Riks-staten blifvit beräknadt, så ansåg Departements-chefen det kunna med trygghet påräknas, att, under antagande, att nu gällande taxe-bestämmelser i allt väsendtligt bibehållas, tullinkomsterna för framtiden skulle ej blott uppgå till den i nuvarande Riks-stat beräknade summa, utan sannolikt komma att betydligt öfverstiga densamma: hemställande Departements-chefen, att ifrågavarande inkomst-titel emellertid icke måtte upptagas till högre belopp, än 10,000,000 R:dr brutto; men att, enär Tullverkets stat och omkostnader, för hvilka, afkortningar derunder inbegripna, Riksstaten nu bestämmer ett afdrag af 1,600,000 R:dr, icke kunnat med denna summa betäckas, stats- och omkostnads-summan måtte upptagas till 1,800,000 R:dr eller hvad Kongl. Maj:t redan vid förra riksdagen i sådant afseende föreslog; hvadan den Statsverket tillkommande nettobehållningen af tullmedel skulle påräknas utgöra 8,200,000 R:dr eller 300,000 R:dr mera, än vid sednaste riksdag upptogs, samt Riks-staten sålunda i denna del erhålla följande uppställning:

»*Tullmedel:*

Statsverkets påräknade netto-inkomst . .	8,200,000:	
Tullverkets stat och omkostnader . . .	1,800,000:	10,000,000: —

i stället för 9,500,000 R:dr, som Statskontoret antagit.

e) Då *Postmedlen* för åren 1855—1857 uppgått i medeltal till 1,475,578 R:dr, ansåg Departements-chefen denna titel böra, i närmare öfverensstämmelse än hittills med verkliga förhållandet, utföras med 1,400,000 R:dr eller 200,000 R:dr mera, än Statskontoret föreslagit.

f) Ehuru *Chartæ-sigillatæ-medlen* under åren 1855, 1856 och 1857 betydligt stigit samt, på sätt Statskontoret uppgifvit, i medeltal utgjort 1,559,288 R:dr 67 öre, borde likväl tagas i betraktande, att en minskning härutinnan lätteligen kunde uppkomma; hvadan Departements-chefen hemställde, att dessa medel, som Statskontoret uppskattat till 1,500,000 R:dr, icke måtte beräknas högre, än till 1,400,000 R:dr.

g) *Bränvins-afgiften*, beräknad vid sednaste Riksdag till 6,750,000 R:dr, hade i sjelfva verket utgjort, efter netto beräkning:

år 1855 . . . . . R:dr 4,732,926:

år 1856	R.dr 5,091,923:
» 1857	» 6,063,409:
under hvilken tid tillverkningsafgiften utgjorde 50 öre för kannan, — och år 1858, det första år, då nuvarande beskattning af 60 öre kannan varit gällande, uppgått, enligt sednast från Statskontoret meddelade uppgifter, till	» 6,766,500.

Enär denna inkomst sålunda varit i oafbrutet stigande och för sistlidet år öfverskridit hvad i Riksstaten blifvit beräknadt, samt under förutsättning, att Kongl. Maj:t kommer att till Rikets Ständer göra särskild nådig framställning om bränvinsskattens förhöjande till 75 öre för hvarje kannas tillverkning, ansåg Departements-chefen, äfven under antagande af det önskliga förhållande, att denna i många hänseenden förderfliga varas produktion härigenom skulle komma att minskas och nedgå till omkring elfva millioner kannors beskattad tillverkning, inkomsten deraf kunna upptagas till 8,000,000 R:dr eller 1,250,000 R:dr mera, än Statskontoret beräknat.

I öfrigt hemställde Departements-chefen i underdånighet, att de af Statskontoret föreslagna beräkningar måtte tagas till grund för Kongl. Maj:ts nådiga proposition i ämnet.

Om hvad Departements-chefen sålunda i underdånighet föreslagit af Kongl. Maj:t i nåder bifölles, skulle derigenom, i förhållande till nu gällande Riksstat, uppkomma följande *förhöjning;* nemligen: Jemförelse med inkomstberäkningen i nu gällande Riks-stat.

På ordinarie inkomsterna:

1:o. Ordinarie ränta, den Kronan behållna andelen R:dr R:mt . . .	78,000:
2:o. Tionde spanmål, Kronan behållen	30.000:
4:o. Arrendemedel af Kungsgårdar och andra Kronolägenheter . .	2,000:
5:o. Silfvertionde, Myntarelön och Slagskatt	1,000:
6:o. Kopparränta	35,000:
7:o. Hammarskattsjern	15,000:
8:o. Svafvelbrukstionde	400:
10:o. Bötesmedel	5,000:
13:o. Tillfälliga rotevakansafgifter	1,000:
14:o. Vakansafgifter af nyroterad jord	12,000:
15:o. Rotevakansafgift af Utsockne frälsehemman i Halland	4,000:
17:o. Båtsmansvakansafgift	5,000:
19:o. Kontrollstämpelmedel	5,000:
20:o. Båk- och Lotsmedel	60,000:
23:o. Extra medel och uppbörder	60,000:
Transport:	313,400:

Transport: 313,400:

På extra ordinarie inkomsterna:

A)	Tullmedel	500,000:
C)	Postmedel	672,500:
D)	Chartæ Sigillatæ medel	100,000:
E)	Bränvinsafgiften	1,250,000.
	Summa R:dr R:mt	2,835,900.

Deremot skulle *minskning* uppstå på nedannämnde *ordinarie inkomst-titlar* med följande belopp, nemligen:

1:o.	Ordinarie ränta, den indelta anparten R:dr	16,000:
7:o.	Tiondejern	7,000:
18:o.	Krut- och Salpeterförsäljningsmedel	210,000:
21:o:	Konvoj-kommissariatets bidrag till aflöning af Svenska Beskicknin-gen i Turkiet	22,000:
22:o.	Observationsmedel	3,000.
	Summa R:dr R:mt	258,000.

Då från ofvanstående föreslagna förhöjningar	R:dr R:mt	2,835,900:
dragas omförmälda nedsättningar		258,000.
återstode således en ökad tillgång af	R:dr R:mt	2,577,900.

Statsverkets grundfond.

I afseende på behofvet att åt Statskontoret bereda nödig säkerhet att vid alla tillfällen kunna verkställa de utbetalningar, som tillhöra detta verk, hade Statskontoret i ofvanberörde underdåniga skrifvelse den 19 sistlidne Juli anfört, att, då flera af förslags anslagen under de sednare betydligt öfverskridits och Stats-kontoret vid flera tillfällen måste, af under hand varande medel, anordna förskotter till Verk, Inrättningar m. fl., sådant lätteligen föranledde till kassaförlägenhet, särdeels de år, då en eller annan af de vigtigare inkomst-titlarne icke utfölle med det belopp, som vid statsregleringen påräknats, utan i stället lemnade brist, såsom händelsen varit med tullmedlen år 1858. Med anledning häraf och enär den rörliga delen af grundfonden numera, sedan Statsverkets inkomster och utgifter samt således dess rörelse och verksamhet så betydligt ökats mot förr, vore otillräcklig för bestridande af utgifterna under de fyra första månaderna af året, efter hvilken tid först de till Statsbehofvens fyllande påräknade landträntorna för det förflutna året till någon större del inflyta, hade Statskontoret i underdånighet hemställt, att af Rikets Ständer måtte äskas ett kreditiv af Två millioner Riksdaler Riksmynt för att, anvisadt å Riksgälds-kontoret, ställas till Kongl. Maj:ts nådiga disposition och användas vid möjligen inträf-

fande kassabrist i Statskontoret samt af detsamma återgäldas, när Statsverkets tillgångar det medgåfve.

Med anledning af denna underdåniga hemställan yttrade Departements-chefen:

»Orsaken, hvarföre Statskontoret alltid måste hafva till sin disposition en betydlig kassa-tillgång, och hvarföre ett ökadt behof i detta hänseende nu visat sig vara för handen, derest icke Statens penninge-rörelse skall blottställas för hinder eller svårigheter i sin jemna, ostörda gång, torde behöfva att något närmare, än i Statskontorets skrifvelse, utredas.

En förvaltning, som har sig ålagdt, icke allenast att på bestämda tider, eller på behörig reqvisition, utbetala de högst betydliga summor, hvilka såsom aflöningsmedel eller anslag för andra ändamål utgå enligt fastställd stat, utan ock derjemte att vid förefallande behof, enligt Regeringens föreskrift, tillhandahålla ansenliga belopp såsom förskotter, måste naturligtvis, för att kunna fullgöra alla dessa utbetalningar, hvilka till en del ej låta förut beräkna sig, *antingen* hafva en del af sina inkomster förskottsvis och återstoden samtidigt med utgifterna disponibla, *eller ock* ega ett särskildt förlagskapital att tillgå, intilldess inkomsterna successive inflyta. Att det förra icke är förhållandet i fråga om Statskontoret, är Eders Kongl. Maj:t väl bekant. Långt ifrån att det löpande årets inkomster, hvilka äro afsedda att betäcka dess utgifter, skulle ingå förskottsvis eller åtminstone i jemnbredd med utbetalningarna, är deremot uppbörden så väl af de ordinarie skatterna — i nu gällande riksstat upptagna till något öfver åtta millioner — som en stor del af den till 6¾ millioner beräknade bränvinsskatten, för närvarande framskjuten flera månader inpå året *efter* det, för hvilket utskylderna äro beräknade. Det är således klart, att ett förlagskapital icke kan undvaras, för att Statskontoret skall kunna förskottsvis bestrida alla sina utgifter; och derföre har också Statsverket sedan längre tid egt ett sådant, kändt under namn af *Statsverkets grundfond*, hvilket uppgår till omkring fem millioner Riksdaler. Men detta förlag har, i den mån penninge-rörelsens omfång tilllvuxit, blifvit för ändamålet allt mera otillräckligt, och endast genom mellankomsten af särskilda tillfälliga omständigheter har den förlägenhet, som eljest långt före detta ofelbart skulle hafva uppstått, under den förflutna tiden blifvit afhjelpt. Förhållandet har nemligen varit, att under en följd af år Statsverkets inkomster alltid lemnat betydliga öfverskott; men då dessa icke förr än efter Rikshufvudbokens afslutande eller mera än 1½ år efter den tid, då desamma influtit, skolat till Riksgälds-kentoret aflemnas, hafva de under tiden kunnat af Stats-kontoret i dess rörelse såsom förlagskapital användas, Och när sedermera dessa öfverskott blifvit levererade, hade alltid nya öfverskott åter uppkommit, som i sin ordning afhjelpt behofvet. Såsom en närmare upplysning i detta afseende torde det tillåtas mig anföra, att de öfverskott, som, efter afdrag af bristerna i förslags-anslagen, förts Riksgälds-kontoret till godo, för de sednaste tio år, hvilkas räkenskaper blifvit afslutade, utgjort följande belopp, beräknade i Riksmynt och jemna tal, nemligen:

år 1848	991,000:
» 1849	1,277,000:
» 1850	581,000:
» 1851	2,133,000:
» 1852	651,000:
» 1853	935,000:
» 1854	2,148,000:
» 1855	4,114,000:
» 1856	5,997,000:
» 1857	4,490,000.

Det synes häraf, att Statskontoret i medeltal under dessa 10 år haft sin grundfond eller sitt förlagskapital förstärkt med omkring 2⅓ millioner öfverskottsmedel (då likväl endast öfverskotter för *ett* år, i stället för 1½, blifvit beräknade såsom disponibla), hvilka varit begagnade i den löpande rörelsen, och att under de sednaste åren, då behofvet varit större än förut, denna förstärkning utgjort 4 à 5 millioner.

Men, när nu de sålunda använda öfverskotten för 1857, efter rikshufvudbokens afslutande, borde till Riksgälds-kontoret utbetalas, och under tiden inga nya öfverskott uppkommit, utan inkomsterna för år 1858 komma att något, ehuru troligen ej betydllgt, understiga beräkningen, så måste naturligtvis också det missförhållande, som i afseende å förlagskapitalets, eller grundfondens, otillräcklighet länge existerat, men genom tillfälliga omständigheter, så att säga, varit öfverskyldt, gifva sig tillkänna. Följden har äfven varit, att, på grund af de orsaker jag nu sökt utveckla, Stats-kontoret icke kunnat utbetala de öfverskottsmedel, som tillhöra Riksgälds-kontoret och hvilka, efter afräkning af hvad som kan komma att för 1858, ersättas af sistnämnda verk, torde uppgå till omkring fyra millioner Riksdaler. Att oaktadt denna skuld till Riksgälds-kontoret ännu är obetald, Stats-kontoret i allt fall endast med stor svårighet kunnat besörja alla detsamma anbefallda och åliggande utbetalningar, utgör derföre ett afgörande bevis på, *huru mycket* förlags-kapitalet behöfde ökas, för att Statsverkets jemna, obehindrade gång skulle göras oberoende af tillfälliga öfverskotter, nemligen: med ett belopp, ungefärligen motsvarande den nyss omförmälda skulden, hvilken, i anseende till medlens fastlåsande i den löpande rörelsen, nu ej kunnat utbetalas.

Någon fara, att, i händelse förlags-kapitalet sålunda ökades, medel skulle vid de tillfällen, då statsinkomsterna lemna öfverskott, derigenom hopas i Stats-kontoret och sålunda dragas ur rörelsen, är numera alldeles icke att frukta, enär, enligt gällande reglemente för Riksgälds-kontoret (§ 194), redan är förutsatt, att i sådant fall dylika medel skola utan dröjsmål, efter approximativ kalkyl, afräkningsvis öfverlemnas till Riksgälds-kontoret — hvilket då äfven alltid utan svårighet *kunde* ske —;

likasom detta verk har en motsvarande skyldighet att, utan afvaktan af ett blifvande bokslut, ersätta den brist, som för något år möjligen kan visa sig hafva uppstått.

För att icke behöfva anlita *antingen* sådana utvägar, som för fyllande af skattkammarens förskottsbehof i andra länder vanligen begagnas, nemligen utgifvande af *Bons du trésor, Exchequer-bills, Kassen-Anweisungen* o. s. v., hvilket härstädes, der Riksbankens sedlar blifvit genom lag erkända såsom Rikets gällande mynt, och deras upprätthållande i sitt fulla värde således aldrig får sättas i äfventyr, måhända kunde anses betänkligt, *eller* utställandet af ett kreditiv till Statsverkets disposition, såsom Statskontoret föreslagit, men hvilket också utan tvifvel, i fråga om en så betydlig summa, som här behöfdes, vore förenadt med stora svårigheter; skulle jag således anse mig böra föreslå, att, genom den så kallade grundfondens behöriga förstärkande, behofvet en gång för alla blefve afhjelpt, och att för detta ändamål Statsverket finge behålla åtminstone Tre millioner af de öfverskottsmedel, som skola till Riksgäldskontoret utbetalas.

Bränvinsbränningsafgiftens bokföring.

Men nu har en annan omständighet tillkommit, som i sina verkningar leder till ungefär samma resultat och derföre också, enligt min tanke, gör nyssnämnda åtgärd öfverflödig. Förhållandet är nemligen, att, så länge bränvinsbränningen varit inskränkt till två månader endast i slutet af året, har äfven den för hvarje år häraf beräknade inkomst under samma år influtit. Då Kongl. Maj:t, genom nådig kungörelse den 21 Juni sistlidet år, medgaf, att rättigheten till två månaders bränvinstillverkning i större bränneri finge, efter tillverkarens val, begagnas äfven under tre månader af af innevarande år, blef naturligtvis följden, att en del af den påräknade inkomsten ej heller ingick förr än detta år; men Statskontoret har emellertid, då förhållandet kunde betraktas såsom ett undantagsfall och skatten egentligen ansågs tillhöra 1858, uppfört densamma i sin helhet på sistnämnda år. Enär likväl Kongl. Maj:t också i år, under den 6 Maj, medgifvit samma utsträckning af bränningstiden och äfven framdeles torde vara sinnad att tillåta utöfning af bränvinsbränning både under höst- och vårtiden, så lärer det vara med god ordning och egentlighet i bokföringen öfverensstämmande, att bränvinsskatten hädanefter upptages i det års räkenskaper, då bränvinsbränningen i verkligheten egt rum. Men deraf måste åter uppkomma det resultat, att för innevarande år, då vårterminens inkomst, uppgående till omkring 2½ millioner, redan är året 1858 påförd, en häremot svarande minskning i den beräknade summan sannolikt blifver synlig och måste af Riksgäldskontoret godtgöras, derest sådant icke, i större eller mindre mån, varder umbärligt genom öfverskott på andra titlar, hvartill emellertid lyckligtvis finnes utsigt, åtminstone till största delen, genom den betydliga tillväxten i tulluppbörd. Sedan den nu omtalade rättelsen i bränvinsskattens bokföring skett, och den brist, som derigenom *för en gång* uppkommer i denna skattetitel, blifvit genom andra öfverskottmedesmedel betäckt, så har också derigenom, för framtiden, det förut angifna behofvet af ökade tillgångar

för Statsverkets penninge-förvaltning blifvit på ett under vanliga förhållanden tillfyllestgörande sätt afhjelpt. Ty i stället för att nu en stor del af den för året beräknade bränvisskatten ej inflyter förr än under våren påföljande år, skulle då hädanefter denna del af inkomsten erhållas i början af det löpande året, och således i sjelfva verket Statskontoret allt framgent komma att disponera en summa af omkring tre millioner, ett år tidigare, än som nu är fallet.

På grund af hvad nu blifvit anfördt, anser jag, att, så vida Eders Kongl Maj:t behagar gilla hvad jag haft nåden yttra angående bränvinsskattens upptagande hädanefter i det års räkenskaper, då bränvins-bränningen eger rum, och Statskontoret härom erhåller nådig föreskrift, några vidare åtgärder till beredande af ökad kassatillgång för Statskontoret, på det att detta verk utan svårighet må kunna fullgöra detsamma åliggande utbetalningar, icke äro af behofvet påkallade; och hemställer jag underdånigst, att hvad sålunda i detta hänseende förekommit måtte Rikets Ständer meddelas.»

Departements-chefens sålunda i afseende på beräkningen af Statsverkets inkomster och tillgångar gjorda underdåniga hemställanden och förslag, i hvilka Statsrådets öfrige Ledamöter instämde, behagade Kongl. Maj:t i nåder gilla och bifalla.

Derefter anhöll Departements-chefen i underdånighet att få till Kongl. Maj:ts nådiga pröfning anmäla de Finans-departementets föredragning tillhörande frågor, som anginge regleringen af *utgifterna* å Riksstatens Första, Sjunde och Nionde Hufvudtitlar; och, då härvid först förekom beräkningen af anslagen å

Första Hufvudtiteln.

Första hufvudtiteln.

innefattande Kongl. Hof- och Slottsstaterne, hvarå, till följd af Hans Maj:t Konung Oscar I:s dödliga frånfälle, blifvit från och med sistlidne Augusti månad besparade de förut varande anslagen, tillsammans 177,000 Riksdaler Riksmynt, för Deras Kongl. Högheter Kronprinsen och Kronprinsessan, behagade

Hans Kongl. Maj:t, enligt Statsrådets underdåniga tillstyrkande, i nåder besluta att, med anledning af förändrade förhållanden inom Konungahuset, föreslå Rikets snart sammanträdande Ständer:

1:o att de, manade af den ädle, bortgångne Konungens minne jemte den vördnad och tillgifvenhet, som Hans Maka genom sina höga egenskaper förvärfvat, måtte åt *Hennes Maj:t Enke-Drottningen Josephina*, till hvars enkesäte Tullgarns kungsgård vore, enligt Rikets Ständers skrifvelse den 27 Augusti 1823, bestämd, anslå en Hofhållningssumma af lika belopp, som

Hennes Maj:t Enke-Drottningen Desideria uppbär, eller 120,000 Riksdaler Riksmynt;

2:o att Hans Maj:t Konungens broder, *Hans Kongl. Höghet Hertigen af Dalarne*, hvilken under sin Höge Faders lifstid åtnjutit på Riksstaten endast 10,000 R:dr, måtte, vid numera upphunnen mogen ålder, erhålla ett skäligt Hofhållnings anslag af 50,000 R.dr eller, i händelse af Hans Kongl. Höghets förmälning, 75,000 R:dr Riksmynt, sålunda fördelade, att, i mån af de förenade Konungarikena Sveriges och Norriges olika folkmängd, fem sjuttonde delar skulle belöpa på sistnämnda rike samt Sveriges bidrag således blifva i jemnt tal 36,000 R:dr eller, utöfver nuvarande anslaget, 26,000 R:dr intill det år, hvarunder den höga förmälningen möjligen komme att ega rum och från hvilket års början detta Sveriges bidrag komma att, med ytterligare 17,000 R:dr, höjas till 53,000 R:dr;

3:o att *Hennes Kongl. Höghet Prinsessan Eugenies* handpenningar numera måtte upptagas till 25,000 R:dr, hvaraf på Sverige belöpande tolf sjuttondedelar eller i jemnt tal 18,000 R:dr komme att med 8,000 öfverskrida Hennes Kongl. Höghets nuvarande anslag af 10,000 R:dr;

4:o att, då Hans Kongl. Höghet Hertigen af Östergöthland hittills fått sina hästar utfodrade i det Kongl. Hofstallet, men sådant, i anledning af förändrade förhållanden, icke vidare egde rum, ett särskildt anslag af 6,000 R:dr *till utfodring af Hans Kongl. Höghet Hertigens af Östergöthland stall* måtte varda beviljadt; och

5:o att utaf de 177,000 R:dr, som, efter hvad ofvan är nämndt, *under innevarande statsregleringsperiod*, årligen från och med sistlidne Augusti månad besparas, måtte under hela denna tid få utgå det äskade anslaget till Hennes Maj:t Enke-Drottningen Josephina samt under år 1860 jemväl de begärda anslagsförhöjningarne för Deras Kongl. Högheter Prins August och Prinsessan Eugenie, äfvensom det för Hans Kongl. Höghet Prins Oscars stall ofvanomförmälda utfodringsanslag.

Slutligen och då, enligt Art. XII i det emellan Deras Majestäter Konungen och Drottningen den 22 April 1850 afslutade giftermålskontrakt, Hennes Maj:t, för den händelse, att Hon i enkostånd inträder, vore tillförsäkradt, bland annat, ett Slott på landet, att deröfver förfoga, så länge Hennes Maj:t i Sverige förblifver, förklarade Hans Maj:t efter Statsrådets underdåniga

tillstyrkande, Sig vilja, i förlitande på Rikets Ständers beredvilliga medverkan att i tid anordna det Enkesäte, som genom Försynens skickelse kunde blifva för Hennes Maj:t behöfligt, föreslå Rikets Ständer, att *Ulrikdals slott*, med dertill hörande byggnader, egor och genom Kongl. Brefvet den 26 April 1814 bestämda lägenheter, jemte inventarier, måtte för ofvan berörda fall varda åt Hennes Maj:t Drottningen anvisadt att, såsom Enkesäte, under full nyttjande rätt besittas;

äfvensom att till bekostande af dels redan verkställda och dels ännu återstående reparationer och arbeten vid nyssnämnda slott, som, efter dess begagnande till Invalid-inrättning, varit i ett särdeles förfallet skick, måtte för en gång anslås en summa af 25,000 R:dr.

— — — — — — — — — — —

— — — — — — — — — — —

Under åberopande af Kongl. Maj:ts, med anledning af Riksmarskalks-embetets underdåniga hemställan, den 20 nästlidne Maj fattade nådiga beslut att hos Rikets Ständer göra framställning om anvisande af erforderliga medel, beräknade i rundt tal till 26,650 R:dr R:mt, för åskledares anbringande å Stockholms och Drottningholms Slott, fästade Departements-chefen uppmärksamhet derpå, att uti den nådiga propositionen om Statsverkets tillstånd och behof berörde 26,650 R:dr borde bland Första Hufvudtitels extra utgifts-anslag upptagas.

Hvad Departements-chefen sålunda angående omförmälda anslag under Första Hufvudtiteln underdånigst yttrat och hvaruti Statsrådets öfrige Ledamöter jemväl instämde, behagade Kongl. Maj:t i nåder gilla.

Löneregler ing. Innan Departements-chefen härefter öfvergick till underdånig anmälan af de särskilda frågorna rörande reglering af Sjunde Hufvudtiteln, hvarå, bland annat, finnas uppförda åtskilliga af de vid förra Riksdagen provisoriskt beviljande löneanslag, yttrade Departements-chefen, i den för flera Hufvudtitlar gemensamma lönreglerings-frågan, följande:

»Då jag inför Kongl. Maj:t i Statsrådet den 11 Oktober 1856 gjorde underdånig framställning om lönförbättring för Statens med penningelöner försedde embets- och tjenstemän, sökte jag utveckla, huru vissheten om en tillräcklig och efter förändrade omständigheter mera afpassad bergning, än som förut varit de fleste af Statens tjenare tillförsäkrad, utgjorde för dem ett oafvisligt behof och för Staten sjelf ett vilkor, hvarförutan den icke skulle framgent kunna vid det allmännas tjenst fästa skicklige personer och betrygga deras oberoende, under det industriella yrken och enskilda förvärfskällor ofta erbjödo en vida snarare och rikligare utkomst. Ett

bland

bland hufvudskälen till denna underdåniga framställning och det derpå grundade nådiga förslag i ämnet till Rikets Ständer var en under de sednare åren inträffad, utomordentlig stegring i pris å de förnämsta lefnadsförnödenheter.

Det förslag, som i detta hänseende innefattades uti Kongl. Maj:ts nådiga Proposition den 30 Oktober 1856 angående Statsverkets tillstånd och behof, besvarades af Rikets Ständer dels i sammanhang med frågan om reglering af Riksstatens särskilda Hufvudtitlar, dels, och hvad de allmänna grunderna angick, i underdånig skrifvelse af den 3 Februari 1858 angående tiden och vilkoren för åtskilliga vid Riksdagen beviljade löneförhöjningars utgående. Denna skrifvelse innehåller bland annat följande: »Rikets Ständer hafva visserligen funnit, att en lönförbättring för Statens »embets- och tjenstemän i allmänhet är af behofvet högt påkallad, äfvensom att, »sedan den under de sednare åren inträffade betydliga stegring i prisen å de flesta »lefnadsförnödenheter och behofsartiklar ofördelaktigt inverkat på löntagarnes ställning, »måste rättvisa, billighet samt det allmännas egen fördel fordra, att Staten genom »sin mellankomst söker att afhjelpa den förlägenhet, hvaruti löntagarne såmedelst »råkat; men härvid har dock bort tagas i betraktande, om denna prisstegring må »anses vara tillfällig och öfvergående, eller om anledning förefinnes till antagande, »att densamma blifver af varaktig beskaffenhet. I det förra fallet synes nemligen »lönförhöjningen behöfva endast för tillfället beviljas, då deremot i den sednare hän»delsen kan ifrågasättas, om icke densamma bör blifva fortfarande. Erfarenheten »har dock visat, att en hastig stegring i varupris stundom förr inträffat, men att »det normala förhållandet snart åter inträdt, sedan de tillfälliga omständigheter, hvilka »framkallat prisstegringen, upphört. Då derföre icke med någon visshet kan antagas, »att nuvarande varupris och penningeförhållanden komma att blifva beståndande, sy»nes det icke lämpligt, att Staten för längre tid ikläder sig förbindelser, hvilka kunna »hafva till följd, att den skattdragande finge äfven framdeles, när värden på egen»dom, produkter och arbete tilläfventyrs falla, fortfarande till Statens embets- och »tjenstemän utgifva hvad desse under tillfälliga behof fått sig anvisadt; hvadan och »enär härtill kommer, att en definitiv lönreglering skulle i väsendtlig mån lägga hin»der i vägen för de förändrade organisationer af åtskilliga embetsverk, som framde»les kunna ifrågakomma, Rikets Ständer ansett, att ifrågavarande lönförhöjningar icke »böra beviljas i den form, Eders Kongl. Maj:t nådigst äskat, utan anvisas blott för »nuvarande nya statsregleringsperiod, dock med de inskränkningar häruti, som för »särskilda fall befunnits lämpliga.»

Häraf visar sig, att de förutsättningar, som föranledt till lönregleringens blott provisoriska uppgörande, varit först och förnämligast den, att dyrheten på lifsförnödenheten och behofsartiklar kunde vara öfvergående och efter någon tid upphöra, samt dernäst, att förändrade organisationer af åtskilliga embetsverk kunde framdeles ifrågakomma.

Hvad det förra antagandet beträffar, torde det icke förbises, att den omtalade prisstegringen, som, enligt obestridd uppgift i Statsrådsprotokollet den 11 Oktober 1856, inträffat under de då sednast förflutna åren, fortfor ännu ett år och fyra månader sednare, enligt hvad Rikets Ständers skrifvelse den 3 Februari 1858 vitsordade, och således icke var af dessa hastiga vexlingar i varumarknaden, hvilka, framkallade af en tillfällighet, upphöra med den, utan måste anses såsom en företeelse af mera stadigvarande beskaffenhet. Detta förhållande är också lätt förklarligt, då man tager i betraktande, huru den större dyrheten på flera af de väsendtligaste lefnadsbehofven, såsom t. ex. hushyror, handtverkeriarbeten, tjenstfolkets aflöning m. m., står uti ett oskiljaktigt samband med andra omständigheter, hvilkas verkningar äro fortfarande; såsom höjda fastighetsvärden, stegrade arbetslöner o. s. v. Det kan visserligen invändas, att genom gynsamma skördar inom eller utom landet sädespriset för någon tid varit lägre än förut — en förändring, som likväl endast i ringare mån verkar på löntagarens ställning —, äfvensom att genom befarad foderbrist på vissa orter någon minskning, ehuru ej betydlig, *för tillfället* egt rum i köttpriset; men dels torde häraf blifva en omedelbar följd, att åtskilliga andra ladugårdsprodukter i stället komma att stiga i pris, dels lära väl dessa omständigheter svårligen kunna anses annorlunda, än såsom tillfälliga vexlingar, hvilka uppvägas af motsatta förhållanden under andra år: och jag tror derföre också för min del, att hvar och en, som sjelf är nödsakad att mot kontant betalning förskaffa sig och de sina bostad, vedbrand, kläder, föda m. m., måste vitsorda, att kostnaden för allt detta är i det hela oförminskad, om icke ökad, äfven under den sednast förflutna tiden. Jag har således af förändrade prisförhållanden ingen anledning att nu frångå det förslag, som jag för tre år sedan i Statsrådet framställde, rörande en af behofvet påkallad definitiv lönreglering för Statens embets- och tjenstemän.

Beträffande den andra betänklighet, som emot en sådan blifvit af Rikets Ständer uttalad, att den nemligen skulle lägga hinder i vägen för ifrågakommande förändringar i embetsverkens organisation, är en viss förtänksamhet i detta hänseende tvifvelsutan både lämplig och behöflig, men skulle, efter min åsigt, sträckas alltför långt, om man, för att bevara tillfället till en dylik omreglering, försatte hela statsförvaltningen i ett tillstånd af osäkerhet för framtiden och en tillvaro, som, så till sägandes, blott gällde för dagen eller året. Då man besinnar, att frågan om en blott provisorisk lönreglering omfattar äfven landets domarepersonal, hvars ekonomiska och i sammanhang dermed moraliska oberoende är af väsendtlig vigt för upprätthållandet af en oveldig lagskipning; att denna fråga omfattar, hvad särskildt Finans-departementet angår, den personal, som har sig uppdragen förvaltningen af Statens medel och fasta egendom samt den angelägna och mödosamma granskningen af alla förvaltande verks räkenskaper; samt att dessa och en mängd andra befattningar äro af sådan egenskap, att de, under hvilken organisation af embetsverken som helst, icke lära kunna umbäras; — torde det vara mera till skada, än till gagn, att

vedergällningen för så magtpåliggande bestyr lemnas obestämd och beroende på ett mer eller mindre grundadt godtycke, derföre, att förändrade organisationer af åtskilliga embetsverk kunna nu eller framdeles ifrågakomma; helst tiden för dylika organisationsfrågors uppkomst är obegränsad och en definitiv lönreglering således, med följdriktig tillämpning af denna åsigt, *aldrig* borde ske, utan embets- och tjenstemännen för all framtid lemnas i ett tillstånd af ekonomiskt beroende och osäkerhet, som åter helt och hållet strider mot grundlagens syfte i 36 § Regerings-Formen att dana och upprätthålla en duglig och sjelfständig embetsmannakorps.

Då nu härtill kommer, att den olägenhet eller förlust, som vid en möjligen förestående förändring i styrelse- och förvaltnings-verkens organisation kunde befaras, i fall en definitiv lönereglering dessförinnan vidtoges, utan svårighet torde kunna förebyggas derigenom, att vid denna lönereglering, likasom vid den nu provisoriskt gällande, fästes det vilkor, att den, som ingår på den nya staten, skall vara förbunden att underkasta sig den vidsträcktare tjenstgörings-skyldighet eller jemkning i åligganden, som vid en blifvande förändrad organisation af embetsverken eller eljest i allmänhet kan varda stadgad; så synes mig äfven från nyssnämnda omständighet icke något giltigt skäl kunna hemtas, att ytterligare under en längre tid bibehålla den ifrågavarande lönregleringens provisoriska beskaffenhet.

Vilkor för löners åtnjutande.

På grund af hvad nu i underdånighet blifvit anfördt, hemställer jag, det Eders Kongl. Maj:t måtte i nåder föreslå Rikets Ständer, att de vid sednaste riksdag för embetsverk, korpser och stater provisoriskt beviljade aflönings-anslag, med de förändringar i vissa hänseenden, hvarom Eders Kongl. Maj:t täckes göra nådig framställning till Rikets Ständer, nu måtte definitivt på stat uppföras, med följande, på förhandlingarne vid förra riksdagen hufvudsakligen grundade, bestämmelser rörande vilkoren för lönernas åtnjutande af civile embets- och tjenstemän i allmänhet, att, i stället för Kongl. Cirkulärbrefvet den 23 Februari 1858, tillämpas, der icke för något fall särskildt varder annorlunda stadgadt:

1:o. Ljuspenningar och spanmålsförhöjning under lönerna utgå icke till dem, som uppbära löner eller arfvoden på gällande stat; och dessa löntagare, så vidt de tillhöra rikets Kollegier, åtnjuta inga sportler af lösen för verkens utgående expeditioner, hvarmed dock diarii-bevis och afskrifter icke förstås. Sportlerna redovisas årligen till Kronan och aflemnas till Statskontoret, emot provision af sex procent å de influtna beloppen.

2:o. Embets- och tjensteman, som uppbär lön eller arfvode på gällande stat, skall, efter hvad i allmänhet eller för särskilda fall kan varda af Eders Kongl. Maj:t eller vederbörande embetsverk bestämdt, vidkännas skäligt afdrag å aflöningsbeloppet, dock icke öfverstigande fjerdedelen, derest, vid erhållen tjenstledighet, sjukdomsförfall, hvilket räcker öfver två månader, eller eljest förekom-

mande hinder för tjenstens utöfning, annan person till tjenstens bestridande behöfver förordnas.

3:o. Två eller flera ordinarie tjenster med lön på rikets Stat må icke hos samma person förenas, så vida icke Eders Kongl. Maj:t dertill, efter vederbörandes hörande, lemnar nådigt bifall. Huruvida den, som redan innehar flere dylika tjenstebefattningar, må mera än en af dem bibehålla, ankomme på pröfning af Eders Kongl. Maj:t i ofvanberörde ordning.

4:o. Hvarje embets- och tjensteman är underkastad den vidsträcktare tjenstgöringsskyldighet eller jemkning i åligganden, som vid en blifvande förändrad organisation af embetsverken eller eljest i allmänhet kan varda stadgad.

5:o. Före början af nästa statsreglerings-period utnämnd embets- eller tjensteman, som, hellre än att underkasta sig ofvanstående vilkor och förbehåll, vill med den före år 1858 bestämda aflöning åtnöjas, varde dervid under då gällande bestämmelser bibehållen, så länge han i samma tjenst qvarstår, men vare vid befordran eller transport till annan tjenst skyldig att ställa sig de nu föreslagna vilkor och föreskrifter till efterrättelse.

6:o. I alla fullmagter eller förordnanden, som å embeten och tjenster inom den nya lönestaten utfärdas efter fastställandet af dessa bestämmelser, intages förbehåll, att embetets eller tjenstens innehafvare är underkastad tillämpningen af samma bestämmelser.

Kanslist- och Kopist-befattningar.

I afseende å Kanslist- och Kopist-beställningarne inom Konungens Kansli och motsvarande tjenster inom andra embetsverk, hafva Rikets Ständer vid sistlidne riksdag yttrat den åsigt, att dessa tjenster vid en blifvande reglering borde indragas, mot det att särskilda medel anvisades till bekostande af hithörande göromål; och har såsom skäl härtill anförts, att ifrågavarande tjenster hufvudsakligen vore afsedda för utskrifning, kollationering och afsändande af expeditioner. Dervid måste likväl erinras, hvad kanslisterna beträffar, dels att dessa tjenstemän ganska mycket sysselsättas äfven med andra, mera magtpåliggande göromål än de nyss uppräknade, såsom biträde vid uppsättningen af expeditioner, protokollsföring, utredning af vidlyftigare ärenden m. m., dels att den förändrade, på en permanent arbetsfördelning grundade arbetsordning inom Stats-expeditionerna, hvilken vid sednaste riksdag lyckades vinna Rikets Ständers bifall och redan blifvit införd, i den mån det kunnat ske, uttryckligen förutsätter kanslist-tjensternas bibehållande. Men om också i dessa tjensters egen beskaffenhet icke låge något direkt hinder för deras indragning, tror jag likväl, att, med hänsigt till så väl tjensteverksamheten som pensionsrätten, det hvarken vore nyttigt eller billigt, om de civila embetsverken så organiserades, att den första ordinarie befordran ej gerna kunde vinnas förr än vid 40 eller 50 års ålder, och för mången utsigterna att ens *någonsin* uppnå en fast och betryggad ställning nästan helt och hållet stängdes. Detta skulle emellertid otvifvelaktigt blifva fallet, derest protokolls-

sekreterare-platserna i Kansliet och dermed jemförliga tjenster inom andra verk blefve den lägsta lönegraden på stat; och hvilka betänkliga följder, som häraf kunde befaras, i afseende å embetsmännens så väl sjelfständighet som duglighet, lärer jag icke vidlyftigt behöfva utveckla.

Hvad nu blifvit yttradt med hänsigt till kanslisttjensterna eller i allmänhet, gäller äfven, åtminstone i väsendtlig mån, angående kopisterna och tjenstemännen i lägsta graden vid andra verk. Likväl vill jag icke bestrida, att en del af desses göromål, och deribland förnämligast den tidsödande renskrifningen, der sådant finnes lämpligt, ganska väl kan besörjas genom tillfälliga biträden, emot en efter arbetet afpassad godtgörelse, och jag skulle derföre tro, att ändamålet bäst kunde vinnas på det sätt, att ett mindre antal af dessa platser bibehölles på stat, men de öfriga indroges med vilkor, att ett emot lönen svarande belopp ställes till embetsverkets förfogande för befrämjandet af ärendenas gång. Bestämmandet af det antal dylika platser, som sålunda kan befinnas lämpligt att bibehålla eller indraga, torde för hvarje embetsverk särskildt komma under omprröfning.»

Hvad departements-chefen sålunda i fråga om allmänna grunderna för en definitiv lönreglering föreslagit och hemställt biträddes af Statsrådets öfrige ledamöter och blef af Kongl. Maj:t i nåder gilladt till iakttagande i den blifvande nådiga Propositionen angående Statsverkets tillstånd och behof.

Vid härefter företagen beräkning af

Sjunde Hufvudtiteln,

innefattande anslagen för Finans-departementet, anförde Departements-chefen: Sjunde Hufvudtiteln.

1:o

att inom *Departementets Expedition* någon annan förändring af nu gällande stat icke syntes erforderlig, än att, med tillämpning af de här ofvan gillade åsigter rörande kanslist- och kopist-befattningarne, de medel, som för dessa tjenstegrader blifvit vid förra riksdagen beviljade, tillsammans 6,600 Riksdaler, måtte i den blifvande definitiva staten uppföras till följande fördelning, nemligen:

för 2 Kanslister, à 1,800 R:dr	3,600:
» 2 Kopister, à 1,000 R:dr	2,000:
och till Departements-chefens disposition, för befrämjande af göromålens gång inom kanslist- och kopist-graderna	1,000:

hvaremot den tredje kopist-tjensten skulle indragas.

2:o

att, hvad dernäst anginge *Kammar-kollegium*, de för kanslist-graden inom kollegii kansli anvisade medel, utgörande 6,000 R:dr, kunde, enligt Departements-chefens åsigt, lämpligen så fördelas, att å stat uppfördes 4 Kanslister med lön af 1,000 R:dr hvardera 4,000:
och till Kollegii disposition, för befrämjande af göromålens gång inom kanslist-graden, ställdes 2,000:
motsvarande aflöning för två kanslist-befattningar, som komme att indragas; men deremot de 1,000 R:dr, som å den provisoriska staten för Kammar-kollegii Advokat-fiskals-kontor äro uppförde för en Kanslist och till befrämjande af kanslist-göromålens gång, förenades till lön på stat för en Kanslist i samma kontor;

3:o

att *Statskontoret*, i sin ofvanberörda underdåniga skrifvelse den 19 sistlidne Juli, jemte anmälan, att å Verkets nuvarande anslagssumma 87,094:
de åt f. d. Ombudsmannen och Redogöraren vid Direktionen öfver Lapp-marks Ecklesiastikverk bestämda 650:
blifvit, genom innehafvarens, Protokolls-Sekreteraren A. Romans afgång, be-sparade, hemställt, att, af det återstående beloppet 86,444:
arfvodena för Statskontorets Ombudsman 1,200:
och för tre protokollsförande Kanslister, à 400 R:dr för hvardera 1,200:
äfvensom anslagen till gratifikationer åt e. o. tjenstemän och vakt-betjente vid Statskontoret samt Mynt- och Kontrollverken . . . 1,200:
och dessutom till extra biträden i Statskontoret 1,800:
tillsammans 5,400:
måtte, fastän icke på ständig stat, bibehållas och allt det öfriga 81,044:
uppföras på ordinarie stat.

Likväl, enär öfvertalige Notarien J. A. Jædrén, före hvars afgång den tredje kanslist-tjensten icke finge tillsättas, vore, vid 52½ års ålder och efter 26 års tjenst, besvärad af en årligen tilltagande svår bröstsjukdom och måste ofta begagna tjenst-ledighet, samt följaktligen icke kunde, enligt sin önskan, lemna Verket behöfligt bi-träde, hade Statskontoret i underdånighet hemställt, att Kongl. Maj:t, hvars nådiga förslag vid förra Riksdagen om Jædréns uppförande på allmänna Indragnings-staten icke då blef af Rikets Ständer bifallet, täcktes ånyo föreslå Jædréns förflyttning å sistnämnde stat med bibehållande af hans nuvarande aflöning, 1,344 R:dr.

Departements-chefen tillstyrkte i underdånighet, att Kongl. Maj:t, på grund af hvad Statskontoret angående Jædrén yttrat, måtte i nåder föreslå hans öfverflyttande på allmänna Indragnings-staten med bibehållen aflöning 1,344 R:dr, hvilket belopp,

tillika med redan besparade 650 R:dr för f. d. Ombudsmannen och Redogöraren vid Direktionen öfver Lappmarks Ecklesiastik-verk, eller tillsammans 1,994 R:dr, följaktligen komme att afgå från Statskontorets nu provisoriskt bestämda aflöningssumma; men, enär de derefter återstående 85,100 R:dr fortfarande vore för de i samma stat upptagna ändamål, såsom löner, arfvoden och gratifikationer, erforderliga, ansåg Departements-chefen, på de för lönregleringen i allmänhet anförda skäl, sistnämnda summa böra af Rikets Ständer äskas till uppförande på ordinarie stat.

4:o

att *Kammarrätten*, i underdånig skrifvelse den 12 nästlidne Augusti,

a) utförligt framställt angelägenheten deraf, att dess tjenstemän, synnerligast de vid granskningsarbetet anställde, finge för sina mödosamma och grannlaga göromål framgent och med den trygghet, som endast genom en fast och bestående lönreglering vinnes, tillgodonjuta de vid sednaste Riksdag beviljade förhöjda aflöningar och derigenom försattes i den ekonomiska ställning, att Kammarrätten billigtvis kunde af Öfver-revisions-departementets tjenstemän fordra en odelad verksamhet och frånträdandet af andra tjenstebefattningar, som lemna dem ett, i händelse af återgång till de äldre lönebeloppen, oumbärligt tillskott af inkomst; hvadan Kammarrätten i underdånighet hemställt, det Kongl. Maj:t täcktes hos Rikets Ständer föreslå, att tillökningen i Kammarrättens anslagssumma måtte såsom en stadigvarande löntillgång för Verket bestämmas;

b) anhållit, att, enär, utaf de vid Kammarrätten anställde Kanslister, en fått till åliggande att förrätta de göromål, som tillförene varit med nu indragna vice Advokatfiskalstjensten förenade, en annan biträdde vid Registrators-göromålen i Aktuariekontoret, samt de öfrige vore afsedde att, i likhet med Notarierne, tjenstgöra vid Kammarrättens protokoll och ombesörja expeditioners uppsättning och utskrifning samt således icke rätteligen kunde annorlunda anses, än såsom Notarier med lägre aflöning, Kongl. Maj:t täcktes, i sammanhang med den förnyade aflöningsstat, som framdeles blefve för Kammarrätten fastställd, meddela detta embetsverk tillåtelse att med fullmagter förse ej mindre de nu såsom Kanslister derstädes anställde personer, hvilka å sina befattningar innehafva Kammarrättens konstitutorialer, än äfven dem, hvilka i dylik egenskap kunde framdeles komma att af Kammarrätten antagas;

c) anmält, att efter den 2 April 1856, då Kammar-rätten i underdånighet föreslog den sedermera verkställda minskning af Revisions-personalen från 31 till 28 personer, dithörande göromål erhållit en högst betydlig tillökning genom åtskilliga, på sednare tider tillkomna räkenskaper, hvaribland de för Elektriska Telegrafverket i Riket, innefattande för år 1857 icke mindre än 13,151 folier, och de för Statens jernvägsbyggnader, jemväl i betydlig tillväxt, numera blifvit af Kammar-rätten uppskattade, att tillsammans motsvara tolf månaders revisionstid och måst för granskning

öfverlemnas till extra ordinarie tjenstemän, mot särskild, af Kongl. Maj:t tid efter annan beviljad godtgörelse; anhållande Kammar-rätten, att, enär omförmälda behofs afhjelpande genom årliga anordningar på ovissa besparingar syntes mindre lämpligt, Kongl. Maj:t måtte i nåder föreslå Rikets Ständer beviljandet af en ytterligare Kammarskrifvarelön inom Öfver-revisions-departementet.

Föredragande Departements-chefen tillstyrkte, att Kongl. Maj:t, som under denna dag redan beslutat nådig framställning till Rikets Ständer angående de för embets- och tjenstemän provisoriskt bestämda löneanslags uppförande på ordinarie stat och de dermed förknippade vilkor i fråga, bland annat, om två tjensters förening hos samma person, följaktligen måtte finna Kammar-rättens i första momentet upptagna underdåniga hemställan icke till något vidare beslut föranleda, men deremot täcktes, med bifall till hvad Kammar-rätten i de två sednare momenterna begärt, låta i den nådiga propositionen om Statsverket inflyta följande förslag, nemligen:

dels att de medel, som i Kammar-rättens nu gällande stat finnas upptagna med tillsammans 4,727 R:dr 50 öre för Kanslistgraden och 572 R:dr 50 öre för biträde vid Registrators- och Aktuarie-göromålen, således tillhopa 5,300 R:dr, måtte i den i den blifvande definitiva staten sålunda fördelas:

en Kanslist, tjenstgörande på Registrators- och Aktuarie-kontoret 1,000:
tre Kanslister i Kammar-rättens kansli, à 1,000 R:dr 3,000:
en Kanslist på Advokat-fiskals-kontoret 1,000:
samt arfvode för biträde vid Registrators- och Aktuarie-göromålen 300 R:dr, motsvarande det för renskrifning på Advokat-fiskals-kontoret anslagna belopp,

dels ock att för ytterligare en Kammarskrifvare i Öfver-revisions-departementet måtte beviljas lön 1,000 R:dr;

hvaremot Kammar-rättens utgiftsstat minskas med derå nu uppförda, men icke utgående 4,835 R:dr 84 öre för öfvertalige, en Proto-notarie, en vice Advokat-fiskal och två Revisorer.

5:o

att *Öfver-Intendents-embetet*, i underdånigt Memorial den 31 nästlidne Augusti, med afseende på angelägenheten deraf, att i de särskilda rum och våningar, uti hvilka Kongl. Musei dyrbara samlingar af gravyrer, målningar och skulptur-arbeten nu vore och äfven framgent blefve fördelade, samtidigt funnes tillstädes pålitlige vaktbetjente för konstverkens vård och förevisande, hemställt, att å Musei stat, som nu upptoge blott *en* Vaktmästare, måtte, genom framställning till Rikets Ständer, beredas lön för ytterligare en ordinarie Vaktmästare med 450 R:dr R:mt om året; hvilken hemställan jemväl Departements-chefen biträdde.

6:o

6:o

att det kontanta *förslags-anslaget till Postverket*, hvilket anslag af postmedlen direkt utgår, borde, i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts här ofvan, vid Statsinkomsterna, upptagna beräkning af samma medel, jemväl bland utgifterna utföras med ett från 727,500 till 1,400,000 R:dr ökadt belopp;

7:o

att det likaledes af tullmedlen direkt utgående *förslags-anslaget till Tullverket* äfven borde vid utgiftsberäkningen upptagas med enahanda, från 1,600,000 till 1,800,000 R:dr förhöjda summa, hvartill verkets stat och omkostnader blifvit, i afdrag på tulluppbörden, förslagsvis antagna;

8:o

att det reservations-anslag af 75,000 R:dr, som för *Skogs-institutet, lägre Skogsskolor samt öfrige till Skogs-staten hörande tjenstemäns aflöning* blef vid sednaste Riksdag beviljadt att utgå blott under hvarje af åren 1858, 1859 och 1860, visserligen satt Kongl. Maj:t i tillfälle att vidtaga förberedande åtgärder för en förbättrad och utvidgad undervisning i de för skogarnes rätta vård erforderliga kunskapsgrenar, äfvensom att inrätta en af behofvet länge påkallad gemensam Styrelse för den allmänna skogshushållningen och förstärka den skogsförvaltande personalen med nya tjenstemän i de delar af Riket, der sådant varit företrädesvis erforderligt, men att anslag vore jemväl för framtiden oumbärligt till upprätthållande och fortsättning af dessa anstalter; och, då Skogsväsendets ordnande under nästa statsregleringsperiod icke kunde vinna en sådan utsträckning, att deraf påkallades förhöjning i omförmälda belopp, helst besparingar på anslaget under den förflutna tiden uppkommit, hemställde Departements-chefen i underdånighet, att Kongl. Maj:t måtte af Rikets Ständer i nåder äska blott det nuvarande anslagets uppförande på stat äfven för nästa statsregleringsperiod;

9:o

att Departements-chefen icke ansåg Sjunde Hufvudtitelns *öfriga anslag*, sådana de funnos i nuvarande Riks-stat upptagna, påkalla någon förändring; samt

10:o

att, beträffande sådana till föremål under samma Hufvudtitel hänförliga behof, som ansågs vara af mera tillfällig beskaffenhet och således tillhörde den så kallade

extra statsregleringen, Departements-chefen i underdånighet tillstyrkte äskandet af följande anslag:

a) till *utgifter för kolonien S:t Barthelemy*, hvilken under sednare tider medfört för Statsverket en årlig kostnad, icke understigande 1,000 £ Sterling eller i Svenskt mynt omkring 18,000 R:dr, sistnämnda summa för hvarje af de år, nästa statsregler-ing komme att omfatta, eller tillsammans . . . . . R:dr R:mt 54,000:

äfvensom

b) till kostnaden för det i Kammar-kollegium inrättade *Jordeboks-kontor*, om hvars fortsatta verksamhet för skatteförenklingens och det nya jordeboksverkets fullbordan Kongl. Maj:t redan beslutat att till Rikets Ständer aflåta särskild nådig proposition 74,100:

så att summan för tillfälliga behof blefve under Sjunde Hufvudtiteln . . 128,100:

hvarförutan Departements-chefen tillstyrkte nådig framställning derom, att det vid förra Riksdagen beviljade, men, i följd af inträffade hinder, ännu icke begagnade anslag till *inlösen af Landshöfdinge-residenshuset i Hernösand och uppbyggande af Landsstats-embetshus derstädes*, 76,650 R:dr, måtte fortfarande ställas till Kongl. Maj:ts förfogande för den händelse, att aftal rörande inköp af residenset och plats för embetshuset, på de af Kongl. Maj:t och Rikets Ständer bestämda grunder, kunde emellan Kronan och Hernösands stad framdeles bringas till stånd.

Statsrådets öfrige ledamöter instämde i hvad föredragande Departements-chefen uti ofvanstående ämnen rörande Sjunde Hufvudtiteln hemställt; och behagade Kongl. Maj:t dertill i alla delar lemna nådigt bifall.

Sedan de till Andra, Tredje, Fjerde, Femte, Sjette och Åttonde Hufvudtitlarne hörande frågor blifvit, på föredragning af vederbörande Departements-chefer, pröfvade, anhöll Chefen för Finans-departementet, Statsrådet Gripenstedt, i underdånighet att få underställa Kongl. Maj:t regleringen af

Nionde Hufvudtiteln.

Nionde Hufvudtiteln, omfattande Pensions- och Indragnings-staterna.

I afseende på:

1:o *Pensions-staterna*, upptagna i nuvarande Riks-stat till 491,610 R:dr, erinrade Departements-chefen: att de derunder inbegripna anslag af 246,100 R:dr till Wadstena Krigsmanshus-kassa och 43,100 R:dr till Amiralitets-krigsmans-kassan omfattade äfven ersättning för den tillförene medgifna, men vid 1850—1851 årens Riksdag afskaffade rättighet för begge dessa kassor till så kallade rusthålls- af- och tillträdes-afgifter samt för Wadstena Krigsmanshus-kassa till en-per-mille-afgift vid köp af annan fast egendom; att, då denna ersättning år 1851, efter afgifternas medelbelopp under åren 1844—1848, bestämdes, tillika förklarats, att, så framt kassornas Styrelser kunde framdeles ådagalägga, det, genom fortfarande af omförmälde

Krigsmans-kassorna.

afgifter, högre inkomst skulle för kassorna hafva uppkommit, en derefter lämpad förhöjning i de beviljade anslagen borde vid blifvande riksmöten ega rum; att i följd häraf och efter en dylik vidlyftig utredning, åstadkommen genom årliga uppgifter från Rikets samtliga län, domsagor och städer öfver beloppen af den charta sigillata, hvarmed, i vederlag för rusthålls- och en-per-mille-afgifterna, handlingar rörande förändring i eganderätt till rusthåll och all annan fast egendom blifvit belagde, berörda ersättning blifvit, enligt Kongl. Maj:ts nådiga proposition den 10 Juli 1857 och Rikets Ständers underdåniga skrifvelse den 14 påföljde December, förhöjd, i Riksmynt beräknadt:

Wadstena Krigsmanshuskassas ersättning för rusthålls-afgifter

från 63,300 R:dr, som år 1851 i sådant afseende bestämdes, till . . . 78,000:

samma kassas ersättning för en-per-mille-afgifter

från 39,150 R:dr till 53,400:

och Amiralitets-krigsmanskassans godtgörelse för rusthålls-afgifter

från 14,450 R:dr till 25,500,

hvilka tre sålunda förhöjda summor ingått i de ofvan upptagna totalbelopp, som för Statsreglerings-perioden 1858—1860 uppfördes på Riks-statens Nionde Hufvudtitel; likväl med förbehåll, att det förhöjda vederlaget för rusthålls-afgifter, som från Wadstena Krigsmanshuskassa skulle utgå till Arméens Pensionskassa, borde i stället tillgodoföras Rikets Ständers Riksgäldskontor; samt att af detta förbehåll, som öfverensstämde med stadganden i Rikets Ständers skrifvelse den 25 April och Kongl. Brefvet den 12 Maj 1857 om anslag till upprätthållande af den Arméens Pensionskassa åliggande pensionering, följde, att, under det denna kassa, enligt Kongl. Reglementena den 10 Januari 1757, §. 8, och den 22 December 1857, §. 80, åtnjöte tre femtedelar af den till Wadstena Krigsmanshuskassa för rusthålls-afgiften ingående ursprungliga stats-ersättningen 63,300 R:dr, lika andel af den häri beviljade förhöjning 14,700 R:dr, årligen under nuvarande Statsreglerings-period föres Riksgäldskontoret till godo med 8,820 R:dr Riksmynt.

Derjemte anmälde Departements-chefen, att, sedan Rikets Ständer, uti ofvanberörde skrifvelse den 14 December 1857, slutligen anhållit, det Kongl. Maj:t täcktes, efter föregången utredning, föreslå Rikets nästsammanträdande Ständer de åtgärder, som kunde finnas erforderliga till afhjelpande af olägenheterna vid omförmälda ersättningars beräkningssätt, samt Kongl. Maj:t, med anledning deraf, genom nådiga Bref den 30 i samma månad och år, anbefallt Dess och Rikets Krigs-kollegium,

som förvaltar Wadstena Krigsmanshuskassa, samt Direktionen öfver Amiralitets-krigsmanskassan att afgifva underdåniga utlåtanden, om och huru förberörde olägenheter kunde lämpligen afhjelpas; så hade, till följd häraf, Krigs-kollegium under den 19 sistlidne Augusti samt Direktionen öfver Amiralitets-krigsmanskassan den 29 December 1858 inkommit med de infordrade utlåtandena, hvaraf inhemtades:

att *Krigs-kollegium* icke blott erinrat, hvad redan vid förra Riksdagen af Kongl. Maj:t och Rikets Ständer behjertades, att en årlig, genom infordrande och sammanställning af sifferuppgifter från Rikets samtliga Läns-styrelser, Härader och Städer åstadkommen, utredning för bestämmande af dylika ersättningsanspråk vore särdeles olämplig och i längden alltför mycket stridande mot den år 1851 afsedda enkelheten och tidsvinsten vid uppbörd och redovisning af Krigsmanskassornas inkomster, utan äfven tillagt, att en dylik utredning, förknippad med stor omgång och flera olägenheter, jemväl måste till sin större eller mindre tillförlitlighet bero af den noggrannhet och omsorg, hvarmed de till rättelse härvid erforderliga uppgifter å stämplade papperet af vederbörande meddelades, men hvaröfver någon kontroll icke kunde utöfvas; hvadan och enär Kollegium icke kunde uppgifva någon utväg till de anmärkta olägenheternas afhjelpande eller framställa, för ersättnings-anslagens beräkning från och med 1861, något förslag, som egde stöd af räkenskap och derpå grundad osviklig sifferuppställning, Kollegium, med afseende jemväl på den stora vigten för kassans förvaltning deraf, att hennes inkomster måtte kunna med tillförlitlighet beräknas, helst sedan en icke ringa förhöjning i pensionsvilkoren för kassans talrika understödstagare blifvit från och med innevarande år medgifven, hemställt om nådigt förslag till Rikets Ständer, att enahanda anslagssumma, som, i ersättning för Wadstena Krigsmanshuskassas till Statsverket indragna samtliga inkomster, deruti inberäknade rusthålls- och en-per mille-afgifterna, nu är anvisad, måtte äfvenledes för nästa Statsreglerings-period uppföras på Riks-staten med 246,100 R:dr R:mt årligen; hvilken summa likväl, derest Arméens Pensionskassa fortfarande, liksom nu, blefve på annat sätt godtgjord för de henne tillkommande tre femtedelar af ersättningsförhöjningen för rusthålls-afgift, kunde, med deremot svarande, ofvanberörde 8,820 R:dr, nedsättas till 237,280 R:dr årligen, från och med år 1861;

samt att *Amiralitets-krigsmanskassans Direktion*, som förklarat sig ej heller kunna, utan de förut öfverklagade olägenheter, utröna hvad rusthålls-afgifterna till kassan, beräknade efter äldre grunder, skulle numera utgöra, i likhet med Krigskollegium och under åberopande deraf, att rusthålls-afgifterna alltjemnt varit i stigande, underdånigst föreslagit, att ersättningen för desamma måtte under kommande statsreglerings-period få till enahanda belopp, som under denna, utgå.

I öfverensstämmelse med hvad båda Krigsmanskassornas förvaltningar sålunda hemställt och då en beräkning af hvad i rusthålls- och en-per-mille-afgifter, efter de till och med år 1851 gällande grunder, skulle nämnda kassor hädanefter tillkomma, redan vore och för hvarje år alltmera blefve förenad icke blott med de största

svårigheter, utan äfven med en osäkerhet, som efter förändringar i Chartæ-Sigillatæ-afgiftens beräkning icke kunde undvikas, ansåg Departements-chefen den enda tillförlitliga reglering i förevarande ämne vara den, att ersättningen för omförmälda afgifter bibehölles vid de belopp, som på grund af noggranna medeltalsberäkningar för fem år blifvit sednast bestämda, endast med den af Krigs-kollegium ifrågaställda nedsättning för den händelse, att Arméens Pensions-kassa framgent, liksom nu, blefve på annat sätt godtgjord för den henne tillkommande andel i ersättningsförhöjningen för rusthålls-afgifter; hvarom, i sammanhang med öfriga anslag under Fjerde Hufvudtiteln, framställning komme att göras; hemställande Departements-chefen under denna förutsättning, att nuvarande anslaget till Wadstena Krigsmanshus-kassa måtte upptagas till ett med 8,820 R:dr minskadt belopp af 237,280 R:dr och Pensions-staterna, i allt öfrigt oförändrade, således utföras med en slutsumma af 482,790 R:dr.

Beträffande

2:o *Allmänna Indragnings-staten* yttrade Departements-chefen, att hufvudsakligen samma skäl, som ådagalade vigten och angelägenheten af en tillräcklig och fast aflöning för Statens embets- och tjenstemän, talade äfven för deras betryggande mot ekonomiskt betryck på ålderdomen; ty, om man med rätta fordrade, att det allmännas tjenst skulle med full och odelad kraft handhafvas, utan att i någon mån vika för enskilda omsorger och förvärfsbestyr, så måste man också tillförsäkra den uttjente en efter hans förra verksamhet lämpad anständig bergning, desto mera nödvändig vid en ålder, då kroppens och själens krafter sällan medgåfve något strängare arbete för lefnadsbehofvens fyllande. Denna angelägenhet hade Rikets sednast församlade Ständer äfven, vid reglering af Riks-statens Nionde Hufvudtitel, erkänt och ordnat på ett sätt, som, enligt Departements-chefens åsigt, icke påkallade förändring i något annat hänseende, än deruti, att pensionsbeloppen, i sammanhang med lönregleringens provisoriska beskaffenhet, äfven förklarats vara beroende af ny reglering, derest sådan skulle af Rikets Ständer framdeles pröfvas lämplig. Departements-chefen ansåg, att, om löneregleringen, såsom Kongl. Maj:t redan beslutat i nåder föreslå, gjordes beståndande, deraf blefve en otvifvelaktig följd, att äfven pensionsrätten borde bringas till stadga, samt föreslog i sådant afseende nådig framställning till Rikets Ständer derom, att de vid sednaste Riksdag antagne och fastställde grunder för *afskedstagande embets- och tjenstemäns pensionsförmåner* måtte förklaras vara för framtiden gällande och det nu stadgade förbehåll rörande ny reglering af samma förmåner således förfalla; Kongl. Maj:t och Rikets Ständer dock obetaget att, vid pensions-väsendets ordnande i allmänhet, meddela förändrade stadganden i fråga om de fonder och medel, hvarifrån pensionsbeloppen skola utgå.

Pensionsrätt på Indragnings-stat.

Derefter och till följd af Kongl. Maj:ts, på *Justitie-departementets föredragning*, den 12 och 20 April, den 7 Juni och den 16 September innevarande år samt denna dag fattade särskilda nådiga beslut, hemställde Departements-chefen i underdånighet, att Kongl. Maj:t täcktes hos Rikets Ständer göra framställning derom,

Särskilda frågor rörande Indragnings-staten.

1:o att *Byrå-chefen för Tryckfrihets-ärenden* inom Justitie-Statsexpeditionen måtte på Allmänna Indragningsstaten uppföras med ett årligt belopp af 4,500 R:dr, att utgå till dess tjenstens nuvarande innehafvare derifrån afgår;

2:o att *Notarien i Krtgshofrätten*, likaledes till dess han från tjensten afgår, måtte på nämnde stat erhålla ett emot hans lön och ljuspenningar svarande belopp af 1,344 R:dr;

3:o att åt Professoren *C. J. Schlyter*, för utgifvande af Sveriges gamla lagar, måtte, under enahanda vilkor som förut, å Allmänna Indragningsstaten anvisas 2,000 R:dr årligen;

4:o att, sedan extra Fånggevaldigern Olof Wassenius, hvilken den 14 April 1858, under det han från tingsstället vid Östads skolhus till länsfängelset i Wennersborg återförde för fjerde resan stöld till lifstids fängelse dömde fången Olof Carlsson Pelur, blef af denne försåtligen öfverfallen och huggen i hufvudet med en yxa; men, ehuru derigenom dödligt sårad, likväl efter ett häftigt handgemäng lyckades afväpna fången och föra honom den 4¾ mil långa vägen till Wenersborg, der fången å länshäktet aflemnades, kort tid derefter eller den 30 i samma månad, till följd af de honom vid tillfället tillfogade skador, aflidit, efterlemnande enka och sju barn, af hvilka sednare dock nu endast sex, det äldsta född år 1844 och det yngsta år 1858, äro vid lif; Rikets Ständer, enär billigheten syntes fordra, att, då Wassenius sålunda, med ådaläggande af särdeles mod och nit i tjensten, i och för dess utöfning ljutit döden, staten lemnar något bidrag till underhåll åt hans enka och minderåriga barn samt dessa sednares uppfostran, hvartill sterbhusets behållning ej lemnar tillgång, måtte förklara *Wassenii enka, Anna Brita Magnusdotter*, hvilken för innevarande år tilldelats ett understöd af 300 R:dr, berättigad att från nästkommande års början å Allmänna Indragningsstaten åtnjuta en årlig pension att utgå med 100 R:dr under hennes lifstid, och derutöfver till hvartdera af Wassenii och hennes barn, som då ej redan fyllt 15 år, ytterligare 50 R:dr, allt Riksmynt till dess det nyssnämnde ålder uppnår;

5:o att, som läkaren vid Straff- och Arbetsfängelset å Långholmen, Doktor *John Dahl*, hvilken är född år 1799 samt sedan år 1830 endast med en kort tids afbrott nämde läkarebeställning innehaft och under denna mödosamma och ansvarsfulla tjenstgöring, den han, efter hvad vederbörande vitsordat, med nit och ordentlighet fullgjort, blifvit af två fångar med knif sårad, hvaraf han ännu bär ärr i ansigtet dessutom numera, enligt läkares intyg, är till helsan så försvagad, att han under de sednare åren flere gånger och på längre tider varit genom bestyrkt sjukdoms-förfall urståndsatt att sin tjenst förrätta och fortfarande lider af gikt och en tilltagande svaghet i synförmågan, beroende af en börjande fördunkling i synorganet, hvarigenom han är oförmögen att sin omförmälda befattning med tillbörlig drift och omsorg bestrida, samt han dessutom befinner sig i mindre goda omständigheter, Rikets Ständer måtte bifalla, att Dahl, som nu, förutom bostad samt ved och ljus enligt gäl-

lande stat, i lön och arfvode för sin ofvannämnde befattning åtnjuter 900 R:dr och dessutom för läkarevårdens bestridande vid kronohäktet å Långholmen uppbär 250 R:dr, allt Riksmynt, må, när han från sin ifrågavarande läkarebeställning erhåller afsked, från och med månaden näst derefter i sin återstående lifstid å Allmänna Indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 900 R:dr R:mt.

6:o att Häradshöfdingen i Stranda och Norra Möre häraders domsaga, Lagmannen *J. P. Berg* måtte från Allmänna Indragningsstaten tilläggas ett belopp af 800 R:dr R:mt om året, att till honom, från och med den 1 Maj 1856 och så länge förenämnde domsaga af honom innehafves, utgå såsom ersättning för den minskning i inkomster, Berg tillskyndats derigenom, att Köpingen Döderhultsvik blifvit förklarad för stapelstad under benämning af Oscarshamn och till följd deraf den 1 Maj 1856 i judicielt hänsende från det till Bergs domsaga hörande Stranda härad afskild;

7:o att, sedan Rikets sednast församlade Ständer, uppå Kongl. Maj:ts derom i nåder gjorda framställning, bifallit, att Majoren och Riddaren af Kongl. Maj:ts Svärdsorden *G. W. Gyllenhammar*, då han erhölle afsked från Direktörsbefattnigen vid straff-fängelset i Warberg, finge å Allmänna Indragnings-staten uppföras till erhållande af en årlig pension af 1200 R:dr; Rikets Ständer nu, enär berörde nådiga framställning skett under förutsättning, att Gyllenhammar, hvilken under utöfningen af Direktörsbefattningen ådragit sig en för helsan menlig åkomma i hufvudet, skulle se sig föranlåten att från nämnde befattning afgå, innan han uppfyllt de vilkor, som Rikets Ständer vid 1841 års Riksdag i allmänhet bestämt för andra likartade tjenstemäns rätt till pensions erhållande; men Gyllenhammar likväl sedermera, oaktadt sin genom ofvannämnda åkomma försvagade helsa, fortfarande bestridt fängelse direktörstjensten, den han nu under en tid af mer än 10 år innehaft, samt han snart, uppnår 65 års ålder, måtte vid sådant förhållande och med afseende jemväl derå att straff-fängelset i Warberg, som innesluter omkring 450 lifsttidsfångar, är det största lifstidsfängelse i riket och att Direktörsbefattningen derstädes i vigt och ansvarsfullhet är jemförlig med Direktörsbefattningen vid Straff- och Arbetsfängelset å Långholmen, hvilken sistnämnde befattnings innehafvare vid sitt afskedstagande fått af Rikets Ständer sig beviljad en årlig pension af 1,500 R:dr, medgifva, att Gyllenhammar, då han, efter uppnådda 65 års ålder, erhåller afsked från sin ifrågavarande Direktörsbefattning, må uppföras å Allmänna Indragningsstaten till åtnjutande under sin återstående lifstid af en årlig pension, likaledes till nyssnämnda belopp eller 1,500 R:dr R:mt;

8:o att, enär, enligt hvad vederbörande intygat, Redogöraren vid Kronoarbetsbataljonen å Carlsborg, Underlöjtnanten *Johan Svanström*, efter att i 42 år hafva varit i Statens tjenst dels såsom underofficer vid Kronobergs regemente och Fanjunkare vid f. d. Pionnierkorpsen och dels såsom redogörare vid nämnde Kronoarbets-bataljon, hvilken befattning han sedan 1843 innehaft, och derunder med myc-

ken skicklighet samt utmärkt ordentlighet och redbarhet sina åligganden fullgjort, numera, vid nära 65 års ålder och deraf minskad arbetsföamåga, befinner sig med stor familj i torftiga omständigheter, Rikets Ständer, på sätt i likartade fall förut egt rum, måtte bifalla, att Svanström, som på Fångvårdens stat uppbär lön till belopp af 600 R:dr jemte ett personelt arfvode af 150 R:dr R:mt, samt dessutom innehar Tyg- och Ammunitions-förvaltare-beställning vid Carlsborg, må, då han efter uppnådda 65 års ålder erhåller afsked från Redogörare-befattningen vid Kronoarbets-bataljonen, komma i åtnjutande å Allmänna Indragningsstaten af årlig pension, motsvarande hans nu innehafvande lön 600 R:d R:mt;

9:o att Direktören vid fästningsfängelset i Christianstad *Sven Wanfeldt*, hvilken är född den 12 Mars 1798 och således öfver 61 år gammal, samt, efter 30 års tjenstgöring vid Kongl. Wendes Artilleri-regemente, antagits år 1846 till Slotts-vaktmästare och år 1848 till Direktör vid ofvannämnda fängelse, under utöfning af hvilken befattning han, enligt hvad vitsordadt blifvit, med ordning och pålitlighet sina åligganden fullgjort, men numera, i anseende till genom ålder och sjukdom försvagade kropps- och själskrafter, oförmögen att med tillbörlig omsorg tjensten vidare bestrida, från densamma sökt afsked, måtte, enär han saknar annan utväg till bergning, än den otillräckliga pension af 180 R:dr R:mt, han från Arméens Pensions-kassa uppbär, förklaras berättigad att, efter erhållet afsked, varda å Allmänna Indragnings-staten uppförd till åtnjutande i sin återstående lifstid af en årlig pension af 900 R:dr R:mt, motsvarande trefjerdedelar af hans, i sin egenskap af Fängelse-direktör, nu innehafvande lön; samt

10.o att Vaktmästaren vid Straff- och Arbets-fängelset å Långholmen *Johan Eriksson*, hvilken, född år 1807 och sedan den 17 Juli 1840 vid nämnda fängelse anställd, der han för närvarande, såsom t. f. Sergeant, åtnjuter i aflöning 500 R:dr och i beklädnadsafgift 50 R:dr, numera, till följd af en antagligen under denna sin med ordning och pålitlighet fullgjorda tjenstgöring, ådragen obotlig bröstsjukdom, är, enligt vederbörande läkares intygande, urståndsatt så väl att tjensten fortfarande bestrida, som att annorledes med arbete sig försörja, måtte, vid afskedstagande från sin vid fängelset innehafvande befattning, varda å Allmänna Indragnings-staten tillagd en årlig pension af 225 R:dr R:mt, motsvarande hvad Rikets Ständer vid 1841 års riksdag bestämt såsom pension för vaktmästare vid förenämnda fängelse.

Vidare fästade Departements-chefen uppmärksamhet derpå, att, enligt Kongl. Maj:ts under denna dag, på föredragning genom *Landtförsvars-departementet*, fattade nådiga beslut, hos Rikets Ständer borde äskas:

1:o att, derest renritare-beställningen vid Topografiska korpsen, enligt Kongl. Maj:ts förslag, komme att indragas, nuvarande renritaren vid korpsen *Carl Akrell* måtte på allmänna indragningsstaten uppföras till ett belopp af 800 R:dr; samt

2:o

2:o att, intilldess annorlunda derom blefve stadgadt, *Arméens Läkare* fortfarande måtte, under de för civile embets- och tjenstemän i författningarne föreskrifna vilkor, och efter enahanda grunder, som för desses pensionerande redan blifvit af Rikets Ständer antagna, uppföras till pension å allmänna indragningsstaten, dock att derifrån afräknades det pensionsbelopp, som de från Arméens Pensions-kassa ega uppbära;

hvarförutom skulle här iakttagas de särskilda, på sistnämnda Departements föredragning beslutade nådiga propositioner derom:

3:o att följande Officerare måtte vid afgång ur tjensten uppföras å allmänna indragningsstaten till nedannämnda belopp, nemligen:

a) Majoren i Göta Artilleri-regemente *Johan Wilhelm Westerling* . 500:

b) Löjtnanten vid Svea Artilleri-regemente *Nils Robert Themptander* 1,200:

c) Löjtnanten vid Första Lif-Grenadier-regementet *Pehr Johan Carl Loenbom* 600:

d) Under-Löjtnanten vid Jönköpings Regemente *Carl Arvid Forshæll* 400:

samt

4:o att t. f. Regements-läkaren vid Konungens värfvade Hussar-regemente, Fält-läkaren Doktor *Ulrik Müllern* måtte berättigas att, efter erhållet entledigande från sin befattning såsom tillförordnad Regements-läkare, komma i åtnjutande af pension å Allmänna Indragningsstaten i likhet med Regements-läkare på stat, enligt de för pensioneringen af Arméens läkare nu gällande föreskrifter.

Under åberopande af Kongl. Maj:ts, på föredragning genom *Sjöförsvarsdepartementet*, under denna dag fattade nådiga beslut, erinrade Finans-departements-chefen, att vid Allmänna Indragningsstaten borde inflyta framställning om fortfarande af den vid sednaste riksdag jemväl *Flottans Läkare* för nu löpande statsreglerings-period tillerkända rättighet att, under tillika stadgade vilkor, å nämnde stat uppföras till pension, med afdrag derifrån af det pensionsbelopp, de från Amiralitets-krigsmanskassan ega uppbära.

I öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts, på föredragning genom *Civil-departementet*, den 3 December nästlidet år samt den 28 Maj, den 2 och 23 September innevarande år fattade särskilda beslut, hemställde Departements-chefen i underdånighet, att Kongl. Maj:t måtte i nåder föreslå Rikets Ständer:

1:o att, sedan genom de sednast fastställda löneregleringar för Lands-staten, lönen för Lands-gevaldigern i Stockholms län blifvit bestämd till 630 R:dr R:mt, men nuvarande Lands-gevaldigern *N. Nilsson* enligt äldre stat åtnjutit 722 R:dr 44 öre och funnits berättigad att sistnämnde högre lön fortfarande under sin tjenstetid tillgodonjuta, skilnaden emellan dessa båda lönebelopp eller 92 R:dr 44 öre, som för innevarande statsreglerings-period i nåder förklarats böra anordnas

och utgå af Sjette Hufvudtitelns allmänna besparingar, måtte på allmänna indragningsstaten uppföras, för att Nilsson, för den tid han vidare befattningen innehafver, tillgodokomma;

2:o att Häradsskrifvaren i Öster- och Wester-Rekarne häraders fögderi af Södermanlands län *Carl Gustaf Bernhard Jacobsson*, hvilken är född år 1803 och varit i Statens tjenst sedan år 1822, samt numera nästan helt och hållet förlorat synförmågan, utan förhoppning att kunna densamma återvinna, måtte, med afseende härå och å hans intygade medellösa belägenhet, oaktadt han icke uppnått föreskrifven lefnads- och tjensteålder, förklaras berättigad att, efter erhållet afsked från Häradsskrifvaretjensten, från Allmänna Indragnings-staten åtnjuta en årlig pension till det för Häradsskrifvare bestämda belopp, 1,500 R:dr R:mt;

3:o att likaledes Häradsskrifvaren i Åkerbo, Bankekinds och Hanekinds häraders fögderi af Östergötlands län, *Anders Isak Medelplan*, hvilken är född år 1800 och varit i Statens tjenst omkring 38 år, deraf 33 år såsom ordinarie Häradsskrifvare, men numera, enligt företedt läkarebetyg, är, i följd af i tjensten ådragen sjuklighet, oförmögen att samma tjenst bestrida, måtte, med afseende såväl derå, som å den längre tid han i Statens tjenst tillbragt och hans derunder städse ådagalagda nit och skicklighet, få, derest han styrker sig fortfarande vara af sjukdom hindrad från utöfningen af sin tjenst, efter erhållet afsked från densamma, oaktadt han då icke uppnått föreskrifven lefnads- och tjensteålder, uppföras å Allmänna Indragnings-staten, för åtnjutande af årlig pension af 1,500 R:dr;

4:o att, enär förste Kanslisten hos Styrelsen för Allmänna Väg- och Vattenbyggnader, *Olof Sahlgren*, i följd af sjukdom, alltsedan April månad 1856 varit förhindrad att sin tjenst bestrida och från nämnda tid, såsom medellös, af tillfälliga besparingar å Styrelsens aflöningsmedel årligen åtnjutit understöd, bemälde Sahlgren, hvilken, född 1793, varit i Statens tjenst anställd dels från år 1810 till 1824, då han, efter vunnen befordran till förste Sekreterare uti Kabinettet för Utrikes Brefvexlingen, från samma beställning erhöll entledigande, dels ock sedermera från år 1841, då han förordnades att vara förste Kanslist och Registrator vid förbemälde Styrelse, samt, enligt företedt läkarebetyg, lider af svag syn och minskad arbetsförmåga, måtte varda på Indragnings-staten förflyttad, till åtnjutande derifrån under sin återstående lifstid af pension till ett emot det af honom, såsom Kanslist och Registrator hos Styrelsen för Allmänna Väg- och Vattenbyggnader, innehafda arfvode svarande belopp af 900 R:dr R:mt;

5:o att Landskamereraren i Gottlands län *Lars Johan Gardell*, hvilken uppnått en ålder af 70 år och, efter att under åren 1826—1832 tjenstgjort såsom Stadskassör, Stads-fiskal och Post-inspektor, äfvensom Protokollsförande i Taxerings-komitéerna uti Wisby, samt derjemte innehaft förordnande såsom Länsbokhållare i Gottlands län från den 17 Oktober 1829 till den 15 Januari 1830, blifvit den 20 September 1832 i nåder förordnad att förestå Lands-kamereraretjensten i samma

län, hvarmed han sedermera fortfarit intilldess han 1838 till Lands-kamererare utnämndes, finge, ehuru han sålunda icke i Statens tjenst oafbrutet tillbragt den i författningarne föreskrifna tid af 30 år, efter erhållet afsked från Lands-kamererarebefattningen, uppföras på Indragnings-staten till åtnjutande under sin återstående lifstid af årlig pension till det belopp, som nu är eller framdeles blifver för Landskamererare bestämdt;

6:o att, i betraktande af ej mindre Sekreteraren i Landtbruks-Akademien *Johan Theophil Nathhorsts* stora förtjenster om Svenska jordbruket, än ock det utmärkta sätt, hvarpå han alltsedan 1841, under en tidrymd, då jordbruksnäringen inom landet gjort hastigare framsteg än någonsin förut, såsom Akademiens Sekreterare dertill medverkat, Nathhorst, som under innevarande år uppnått den ålder af 65 år, vid hvilken Statens civila embets- och tjenstemän äro i allmänhet berättigade att, om försvagad helsa dertill föranleder, ur tjenst afgå med pension från Allmänna Indragnings-staten, finge, i likhet med hvad för de sistnämnde sålunda är stadgadt, efter erhållet afsked från berörde Sekreterare-befattning, uppföras å Indragnings-staten till åtnjutande af årlig pension af 3,600 R:dr, motsvarande åttatio procent af hans nuvarande aflöning, 4,500 R:dr; samt

7:o att, till beredande af ersättning från och med år 1861 åt *tretton* särskilda *Länsmän* inom Riket, i den mån desse, utan förhöjning i nuvarande lön på stat, efter nämnde tid vid sina tjenster qvarstå, för den minskning i de af dem förut innehafda *kontanta* löne-inkomster, hvilken äfven efter sednast fastställda löneregleringen egde rum och uppstått i följd af den i och för 1855 års löneregleringen verkställda nya uppskattningen af Länsmans-boställena, hvarigenom bland löneförmånerna ingått högre boställs-afkastning, än efter äldre stater beräknats, emot det att förut åtnjutna kontanta lönebelopp i större eller mindre mån försvunnit, på Allmänna Indragningsstaten måtte anvisas en summa, motsvarande hvad, enligt Kammarkollegii och Statskontorets gjorda utredning, kunde komma att i ofvanberörda afseende för hvarje år erfordras, eller 1,222 R:dr 72 öre.

Departements-chefen anmälde härefter i underdånighet, att, enligt hvad Statskontoret uti underdånig skrifvelse den 11 innevarande månad gifvit tillkänna, den *hyres-ersättning*, som *till Hernösands stads Borgerskap för Landshöfdinge-residenshuset derstädes* med 800 R:dr R:mt årligen från längre tid tillbaka utgått och varit å Riks-statens Sjette Hufvudtitel, under rubriken: »Lands-staterne i Länen», särskildt upptagne, deremot vid sednaste statsreglering, då särskilda medel anslogos för Residenshusets inlösande till Kronan, icke kommit att å Staten uppföras; och då, enligt hvad hos Kongl. Maj:t redan tillförene anmäldt blifvit, Hernösands Borgerskap icke antagit de vid lösesummans beviljande fästade vilkor samt residenshuset således hittills icke kunnat inköpas, hemställde Departements-chefen, lika med Statskontoret, att Kongl. Maj:t måtte föreslå Rikets Ständer, det omförmälda hyres-ersättning, som följaktligen måste fortfarande erläggas, nu måtte få på Allmänna Indragningsstaten upp-

föras, att utgå intilldess Landshöfdinge-residenshus i Hernösand blefve för Statens räkning inköpt eller nybygdt.

På grund af Kongl. Maj:ts redan i nåder fattade beslut, dels under den 2 sistlidne Juli om särskild nådig proposition till Rikets Ständer rörande förhöjning från 4,500 till 6,000 R:dr R:mt af det Guvernören på ön S:t Barthelemy, Öfversten *James Harlef Haasum*, vid afskedstagandet från nämnde Guvernörs-embete, tillförsäkrade pensionsbelopp, dels ock denna dag, vid regleringen af utgifterna under Sjunde Hufvudtiteln, rörande Notarien i Statskontoret *Jædréns* öfverflyttning på Indragningsstaten med bibehållen aflöning af 1,344 R:dr, hemställde Departements-chefen, att jemväl dessa beslut måtte vid Nionde Hufvudtitelns reglering iakttagas.

Med anledning af vederbörandes till *Finans-departementet* ingifna och nu anmälda underdåniga ansökningar, tillstyrkte Departements-chefen, det Kongl. Maj:t täcktes i nåder föreslå Rikets Ständer:

att, med afseende på den långa tid framlidne Statsrådet och Chefen för Sjöförsvars-departementet *Carl Hans Ulner* tillbragt i Statens tjenst, hvilken ett genom dermed förknippade ansträngningar förstördt helsotillstånd nödgat honom att lemna, de många förtroende-uppdrag, som under tjenstetiden blifvit honom gifna, samt hans på flerfaldigt sätt vitsordade förtjenster och värde såsom embetsman, bemälde Statsråds i högst bekymmersamma ekonomiska omständigheter efterlemnade enka, *Sofia Charlotta Holm*, hvilken, med ännu oförsörjda söner, efter sin man endast egde att från Amiralitets-Krigsmanskassan uppbära ett årligt gratial af 480 R:dr R:mt, måtte på allmänna Indragnings-staten erhålla årlig pension af 1000 R:dr;

att, då General-Tulldirektören Friherre *Carl Henrik Gyllenhaal*, hvilken i mer än femtio år tjenat Staten, först såsom militär, derunder han förvärfvat guldmedalj för tapperhet i fält samt beklädt ett Regementschefs-embete, och sedermera såsom civil embetsman i egenskap af Landshöfding, Statsråd och General-Tulldirektör, efterlemnat enka och trenne döttrar i behöfvande omständigheter, bemälda enka, *Aurora af Nordin*, som endast eger att af tullmedlen uppbära en pension af 300 R:dr R:mt om året, måtte på allmänna Indragnings-staten tilldelas en årlig pension af 700 R:dr;

att, i betraktande af Landshöfdingen i Gefleborgs län *Lars Magnus Lagerheims* långvariga tjenstetid både såsom militär och civil embetsman, hans, med åtta, till största delen oförsörjda barn, i särdeles tryckande omständigheter stadda enka, *Anna Sofia Paulina Wahlfelt*, måtte på allmänna Indragnings-staten tilläggas en pension af 1,000 R:dr om året;

att, enär Öfversten vid Ingeniör-corpsen *Carl Hjelm* i nära 50 år nitiskt verkat inom denna corps samt jemväl utom densamma, såsom Chef för Statens fängelsebyggnader, genom sträng noggrannhet och tillsyn vid anordnandet och ledningen af dessa byggnads-arbeten medverkat till ett förbättradt fängelse-systems utveckling inom fäderneslandet, hans i knappa omständigheter stadda enka, *Augusta Flach*, måtte på